

การศึกษาอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาใน
สังคมไทย: กรณีศึกษานักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

นายวรุดมิ สุภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

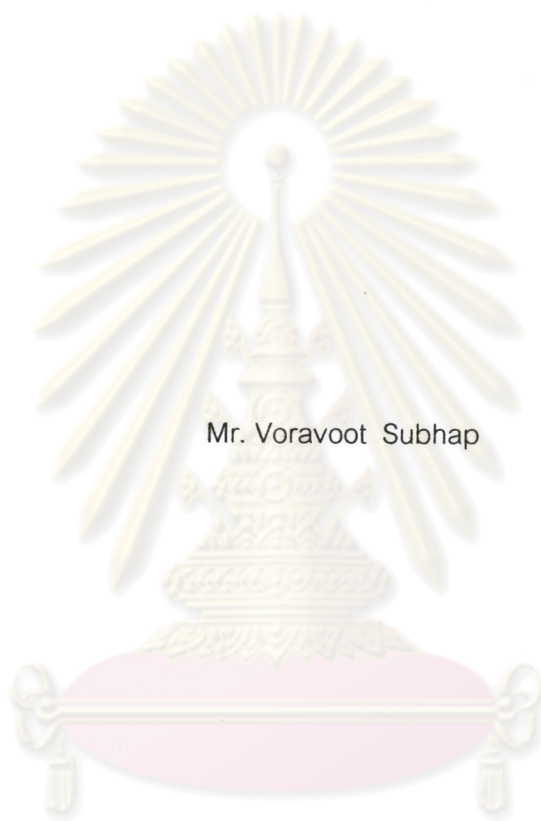
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF IDENTITIES AND MEANING OF EDUCATION FOR THE DEVELOPMENT OF
ACADEMIC SPACE IN THAI SOCIETY: CASE STUDIES OF THAI STUDENTS IN GED
PREPARATION PROGRAMS IN THAILAND

Mr. Voravoot Subhap

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Development Education

Department of Educational Policy, Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

521642

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อ
การพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทย: กรณีศึกษา
นักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัด
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย
นายวรุฒิ สุภาพ

โดย

พัฒนศึกษา

สาขาวิชา

อาจารย์ ดร. อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชื่นชนก โควินท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร. อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พรทิพย์ อันทิวโรทัย)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญประภา ภัทรานุกรม)

วรรุณี สุภาพ: การศึกษาอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทย:กรณีศึกษานักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย. (A STUDY OF IDENTITIES AND MEANING OF EDUCATION FOR THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC SPACE IN THAI SOCIETY: CASE STUDIES OF THAI STUDENTS IN GED PREPARATION PROGRAMS IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ.ดร.อุบลวรรณ นงษ์วิทยากร, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ผศ.ดร. วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา, 369 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และพื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย 2) เพื่อวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิจัยได้แก่วิจัยภาคสนาม การศึกษาประวัติศาสตร์ การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า

1. อัตลักษณ์ของนักเรียน GED เป็นอัตลักษณ์ที่มีความเคลื่อนไหวและปรับเปลี่ยนตามอิทธิพลของวาทกรรมและอำนาจในพื้นที่ทางสังคม นักเรียน GED จะก่อ/แสดงอัตลักษณ์ขึ้นเพื่อต่อรองทางอำนาจและสร้างตัวตนในพื้นที่ทางสังคม โดยเป็นการเสนอจุดต่าง สมานจุดร่วมของกลุ่ม อัตลักษณ์ร่วมของนักเรียน GED ให้ความสำคัญกับเรื่องทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมที่มุ่งความเป็นนานาชาติ วิถีชีวิตบริโภคนิยมเน้นสินค้าและบริการราคาแพง อีกทั้งจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่แตกต่างจากการเรียนในโรงเรียนในด้านเวลา รูปแบบการเรียนและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาจึงนำเสนอออกมาเป็นอัตลักษณ์ร่วมของนักเรียน GED ในลักษณะ “เด็กอินเตอร์” “รวย” “เรียนเร่ง (ไม่) รัค”

2. พื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED มีความสัมพันธ์กับการแสดงอัตลักษณ์ พื้นที่การศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การให้ความหมายของการศึกษาและการแสดงอัตลักษณ์ของนักเรียน GED พบว่าพื้นที่ทางการศึกษานักเรียน GED ประกอบด้วยพื้นที่ 2 ลักษณะคือ พื้นที่ทางกายภาพได้แก่บ้าน สถาบันกวดวิชา พื้นที่สาธารณะย่านสยามสแควร์หรือห้างสรรพสินค้าชั้นนำและสถาบันเท็กซัสคันทัน พื้นที่อีกลักษณะหนึ่งคือพื้นที่เสมือนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานได้แก่ เครือข่ายสังคมออนไลน์ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสารภาษาต่างประเทศเป็นหลัก พื้นที่ที่พบจะมีทั้งพื้นที่เฉพาะสำหรับนักเรียน GED และพื้นที่สาธารณะ นักเรียน GED จะเลือกพื้นที่ไม่ซ้ำซ้อนกับเด็กไทยแต่นิยมที่จะใช้พื้นที่ร่วมกับกลุ่มนักเรียนโรงเรียนนานาชาติและผู้มีรายได้สูง

3. การให้ความหมายการศึกษาได้รับอิทธิพลจากอัตลักษณ์และพื้นที่ทางการศึกษาที่นักเรียนปรากฏตัว การให้ความหมายการศึกษาจะประกอบไปด้วยขั้นตอน การสร้างความหมาย การถ่ายทอดความหมายและการแสดงออกทางความหมายที่มีความเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์และพื้นที่ทางการศึกษา นักเรียน GED ให้ความหมายของการศึกษาใน 3 ลักษณะคือ 1) การศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ซึ่งเน้นทักษะการคิดและการสื่อสารทางสังคมที่เน้นการใช้ภาษาต่างประเทศ 2) การศึกษาเพื่ออาชีพเน้นความสำคัญกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพในการทำงาน 3) การศึกษาเพื่อยกระดับความต้องการทางการเรียนและนำเชื่อถือในสังคมเป็นการให้ความหมายการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณวุฒิและค่านิยมในการศึกษาต่อและการทำงานโดยให้ความสำคัญกับหลักสูตรนานาชาติและการจบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

4. แนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาเป็นการสร้างพื้นที่การศึกษานานแนวคิดความหลากหลายทางอัตลักษณ์ ผ่านพื้นที่ทางการศึกษาใน 2 ลักษณะ 1) พื้นที่เสมือนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน 2) พื้นที่กิจกรรมเป็นที่ตั้งโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักเรียน GED ให้มีลักษณะ 4 ประการคือ รู้จักความเป็นไทย ใส่ใจการอยู่ร่วมกัน รู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีและมีความรู้เรื่องการบริโภค วิธิดำเนินการเน้นการสร้างพื้นที่บนเว็บไซต์เพื่อเป็นพื้นที่ประสานงานและเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน GED การให้ความรู้ผ่านชุดความรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของพื้นที่ทางการศึกษาทั้ง 4 ลักษณะ การดำเนินงานภายใต้ภาคีความร่วมมือในการจัดกิจกรรมและพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาทั้งจากภาครัฐ เอกชน ครอบครัวยุทธศาสตร์ศึกษาและสถาบันทางสังคม

ภาควิชา.....นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา.. ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา...พัฒนศึกษา..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา.2552 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

488 46352 27 : MAJOR DEVELOPMENT EDUCATION

KEYWORDS : IDENTITY/ MEANING OF EDUCATION/ ACADEMIC SPACE / GED / THAI SOCIETY

VORAVOOT SUBHAP: A STUDY OF IDENTITIES AND MEANING OF EDUCATION FOR THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC SPACE IN THAI SOCIETY: CASE STUDIES OF THAI STUDENTS IN GED PREPARATION PROGRAMS IN THAILAND. THESIS ADVISOR: UBONWAN HONGWITHAYAKORN, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : ASST. PROF. WIRATHEP PATHUMCHAROENWATTANA, Ph.D., 369 pp.

The objectives of this research are 1) to study the identities and academic space of Thai student in GED preparation programs in Thailand 2) to analyze the meaning of education by Thai students in GED preparation programs in Thailand 3) to present guidelines in developing academic space in Thai society according to the identities of and the meaning of education by Thai students in GED preparation program.

The research consists of the field research, observation, the in-depth interview, the life history and focus groups in order to present the identities and meaning of education for the development of the academic space in Thai society

Findings from research showed that

1. The identities of GED students are incorporating both inconsistency and flexibility as a result of the power of discourse and social space. These identities will be manifested through making negotiations and creating their own identities by means of proposing both the distinctive and collective identities at the same time. According to certain studies, GED students will give more importance on social values and internationalization. They prefer both expensive goods and services. In addition, they also have the different goals from those of the students from formal schools in terms of time, classes, and academic goals through the collective identities of being "international," "rich," "quick," but "happy-go-lucky" students.

2. There is a strong correlation between the academic space of GED students and their identities. The academic space of GED students comprises both the physical space and the technology-based space. The academic space will have a direct impact on the learning behavior, the meaning of education, and the identities of GED students. GED students are not willing to share the same public space with the conventional students from formal schools, but they are willing to share this space with international students and high society consumers.

3. The identities of GED students and their academic space have a major impact on the meaning of education of GED students which includes the generation of the meaning of education, the conveyance of the meaning, and the interpretation of the meaning. The meaning of education of GED students means education for human development, education for careers, and education for aggrandizement.

4. The guideline of academic space is the creation of space on the concept of various identities which includes the technology-based space and the activity-based space. The purpose of this guideline is to engender 4 characteristics in GED students, that is, realizing the national Thai characteristics, paying more attention to social interaction, keeping up with media, and having consumer education. This can be attained by means of a website to give the knowledge that corresponds to the 4 characteristics mentioned. This website is the common space for sharing the information and activities of various sectors including public and business sectors, schools, family, and social authorities.

Department : Educational Policy, Management and Leadership

Student's Signature

Field of Study : Development Education

Advisor's Signature

Academic Year : 2009

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาจากหลายส่วนขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่หลอมความคิด จริยธรรมและทักษะความรู้ทางวิชาการให้กับผู้วิจัยอีกทั้งมอบโอกาสทางการศึกษากับผู้วิจัยตลอดมาโดยเฉพาะ รศ.ดร.กรรณิการ์ สัจกุล ขอขอบพระคุณ อ.ดร.อุบลวรรณ หงษ์วิทยากรและผศ.ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาอดทน สอนและแนะนำแนวทางการทำวิทยานิพนธ์และกำลังใจโดยตลอด ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.ชื่นชนก โควินท์ อ.ดร.พรทิพย์ อ้นทิวโรทัยและผศ.ดร.เพ็ญประภา ภัทรานุกรม สำหรับความกรุณาและการให้คำแนะนำที่ดีทั้งทางวิชาการและกำลังใจสำหรับผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณสถาบัน AIMS ที่ให้ผู้วิจัยใช้พื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลและขอบคุณพวกเราคน AIMS คอยช่วยเหลือโดยเฉพาะ รศ.ศิริพันธ์ ธนิตยวงศ์ อ.ณัฐพงศ์ อ.วิดิษฐ์ อ.ศรัณย์ คุณจันทร์ธิดา คุณอรพินธ์ คุณปัญญาธมย์ อาจารย์และเจ้าหน้าที่สถาบัน AIMS ทุกคนสำหรับคำแนะนำและกำลังใจเสมอมา ขอกราบดวงวิญญาณ อ.วันใหม่ อดีตหัวหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้มาเรียนและคนสำคัญที่ลืมไม่ได้นักเรียน GED อันเป็นที่รักที่ยอมเปิดชีวิตให้ผู้วิจัยเข้าไปร่วมกิจกรรมต่างๆ ร่วมถึงเปิดโลกทัศน์ใหม่ๆ เกี่ยวกับนักเรียน GED ตลอดเวลา 5 ปีที่ผ่านมาอย่างมีชีวิตชีวาและทำให้ผู้วิจัยกลับไปอยู่ในโลกของเด็กและเยาวชนอีกครั้ง

ขอขอบคุณเพื่อนพัฒนศึกษารุ่น 14 ที่ร่วมกันก่อความรู้ ช่วยเหลือ จูงมือ ประคองความรู้ลึกและให้กำลังใจในการก้าวข้ามอุปสรรคระหว่างทางกับผู้วิจัยเสมอ ขอขอบคุณคุณมัทธิยา พงศ์สุวรรณและคุณอุทุมพร อินทจักร์เพื่อนป.โทรุ่น 2 ผู้ไม่เคยปฏิเสธผู้วิจัยในยามทุกข์และให้ความช่วยเหลือต่างๆ ตลอดมา ขอขอบคุณมารดาคุณนลินรัตน์สำหรับกำลังใจและอาหารดีๆ เวลาที่ผู้วิจัยหมดแรงหรือกำลังใจที่ทำให้ผู้วิจัยมีแรงขึ้นมาอีกครั้ง

วิทยานิพนธ์เล่มนี้คงไม่สำเร็จได้ถ้าขาดขุมพลังอันยิ่งใหญ่ในชีวิตของผู้วิจัยคือ ญาติพี่น้อง สมาชิกครอบครัวจินดาพันธุ์และคุณอนุสรณ์ สุภาพ บิดาที่คอยให้กำลังใจ รวมดีใจ เสียใจทุกครั้งกับผู้วิจัยหมดแรงและเป็นฐานกำลังใจที่คอยสนับสนุนกำลังใจและกำลังใจทรัพย์กับผู้วิจัยเสมอมา

สุดท้ายขอกราบและอุทิศผลงานให้กับดวงวิญญาณ คุณนันทวรรณ สุภาพ แม่ผู้ประเสริฐของผู้วิจัย ผู้เป็นแรงใจให้กับผู้วิจัยทั้งยามที่มีชีวิตอยู่หรือหลับนิรันดร์แล้ว รอยยิ้ม อ้อมกอด คำสอน ข้อความดีๆ และทุกการกระทำลูกจะจดจำพระองค์ไว้ตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
คำจำกัดความการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
1) แนวคิดทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง.....	14
1.1 แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์.....	15
1.2 แนวคิดเรื่องสัญญาวิทยา.....	23
1.3 แนวคิดเรื่องพื้นที่.....	31
2) แนวคิดทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	38
2.1 แนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต.....	38
2.2 แนวคิดเรื่องการศึกษาจากระบบโรงเรียน.....	42
2.3 แนวคิดเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่.....	46
2.4 แนวคิดเรื่องการศึกษาทางเลือก.....	52
2.5 โปรแกรม General Educational Development (GED).....	64
3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70

บทที่	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	80
4. การจัดการศึกษา ที่มาและการเข้าสู่การเป็นนักเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย.....	91
1. การจัดการศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย.....	91
1.1 ประวัติและพัฒนาการของการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย.....	91
1.2 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน.....	103
ตอนที่ 2 ที่มาและการเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED.....	132
2.1 นักเรียนไทยที่ศึกษาในระบบการศึกษาของไทย.....	133
2.2 นักเรียนไทยที่ศึกษาในระบบการศึกษานานาชาติและต่างประเทศ.....	138
2.3 ปัญหาและอุปสรรคต่างๆในการเรียน.....	145
5. กรณีศึกษา.....	152
กรณีศึกษาที่ 1 เอ็ม.....	152
กรณีศึกษาที่ 2 แนนนี.....	161
กรณีศึกษาที่ 3 แม็ค.....	170
กรณีศึกษาที่ 4 ฮาร์ป.....	177
กรณีศึกษาที่ 5 บอสซ่า.....	185
กรณีศึกษาที่ 6 แจ็ค.....	194
กรณีศึกษาที่ 7 บิ๊ก.....	203
กรณีศึกษาที่ 8 เคท.....	212
กรณีศึกษาที่ 9 นัท.....	220
6. อัตลักษณ์ พื้นที่การศึกษาของนักเรียน GED ในสังคมไทย.....	228
1. อัตลักษณ์ของนักเรียน GED ในสังคมไทย.....	228
1.1 เด็กอินเตอร์: อัตลักษณ์ด้านความคิดและพฤติกรรมการแสดงออก.....	230
1.2 รวย: อัตลักษณ์ด้านสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจ.....	239
1.3 เร็วแรง(ไม่)รัด: อัตลักษณ์ด้านพฤติกรรมกรเรียนรู้อ.....	244
2. การปรากฏอัตลักษณ์ของนักเรียน GED บนพื้นที่ทางการศึกษา.....	248

บทที่	หน้า
2.1	248
2.2	249
2.3	253
3.	255
3.1	256
3.2	271
7. การวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียน GED.....	278
1.	278
1.1	278
-	280
-	282
1.2	284
1.3	287
1.4	290
2.	291
2.1	292
2.2	294
2.3	296
2.4	299
3.	
ทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคม.....	300
3.1	301
-	301
-	302
3.2	303
3.3	305
3.4	307

8. แนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้	
ความหมายของการศึกษาของนักเรียน GED ในสังคมไทย.....	309
1. ที่มา.....	309
2. เป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษา.....	311
3. แนวคิดการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษา.....	311
4. รูปแบบพื้นที่ทางการศึกษา.....	313
4.1 พื้นที่เสมือนจริงใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน.....	313
4.2 พื้นที่เน้นกิจกรรมเป็นที่ตั้ง.....	314
5. ชุดความรู้ในพื้นที่ทางการศึกษา.....	315
5.1 รู้จักความเป็นไทย: ชุดความรู้เรื่องความเป็นไทย.....	315
5.2 ใส่ใจการอยู่ร่วมกัน: ชุดความรู้เรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคม.....	317
5.3 รู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี: ชุดความรู้เรื่องสื่อและเทคโนโลยี.....	318
5.4 มีความรู้เรื่องการบริโภค: ชุดความรู้เรื่องการบริโภค.....	320
6. ภาศึควมร่วมมือในพื้นที่ทางการศึกษา.....	321
7. การจัดการพื้นที่ทางการศึกษา.....	324
7.1 การสร้างพื้นที่การศึกษา.....	324
7.2 การเข้าสู่พื้นที่ทางการศึกษา.....	325
7.3 ขั้นตอนการติดตามประเมินผล.....	325
9. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	327
รายการอ้างอิง.....	353
ภาคผนวก.....	364
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	369

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความหมายของสัญญาะ.....	25
2	ตัวอย่างการตีความสัญญาลักษณะ.....	26
3	การวิเคราะห์แบบ Paradigmatic.....	30
4	เงื่อนไขการเรียนรู้และหลักการสอน.....	49
5	เปรียบเทียบการจัดการศึกษาทางเลือกับการศึกษากระแสหลัก.....	56
6	รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกในประเทศไทย.....	59
7	แนวคิดเรื่องพื้นที่และความสัมพันธ์ต่อสังคมของ Lefebvre.....	86
8	ตารางสรุปค่าใช้จ่ายในการเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในประเทศไทย.....	118
9	ตารางสรุปค่าใช้จ่ายในการเรียนและการสอบโปรแกรม GED ในประเทศไทย...	119

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

สังคมไทยภายใต้อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ในปัจจุบันนี้กำลังเผชิญกับภาวะความหลากหลายในเรื่องของสังคม วัฒนธรรม กระแสทุนนิยม เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารหรือแม้กระทั่งเรื่องของการศึกษา อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์นี้มีส่วนทำให้พรมแดนทางวัฒนธรรม (Cultural Boundary) มีลักษณะที่เลือนไหล สังคมไทยกำลังเผชิญกับลักษณะสังคมพหุลักษณะทางวัฒนธรรม (Cultural Pluralism) ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเด็นทางวัฒนธรรมและแนวคิดทางเศรษฐกิจและสังคมแบบตะวันตกได้ก่อตัวและกำลังสร้างแนวคิดและค่านิยมใหม่ๆ ให้แก่สังคมไทยอย่างมากมาย

มิติของความเป็นสากลและกระแสโลกาภิวัตน์ทางวัฒนธรรมที่หลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทย นอกเหนือจากการท่องเที่ยว การค้า เทคโนโลยีตลอดจนสื่อบันเทิงต่างๆ การศึกษาเป็นอีกมิติหนึ่งที่ต้องยอมรับว่าได้รับผลกระทบจากกระแสดังกล่าว แนวคิดแบบทุนนิยมโลกาภิวัตน์เป็นเหตุปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันให้ประชาชนไทยนั้นมีความต้องการในการได้รับบริการด้านการศึกษา เพราะเชื่อว่าการศึกษาคือเครื่องมือที่ช่วยยกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, 2544) เนื่องจากนิยามและแนวทางการจัดการศึกษานั้นต้องการให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำมาใช้ในการพัฒนาคนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศ ดังนั้น มนุษย์ทุกคนจำเป็นที่จะต้องได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ และจะต้องเป็นกระบวนการที่ได้รับอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ดังนั้นกระบวนการศึกษาจึงเป็นกระบวนการหรือวิธีการที่ช่วยให้คนได้รู้จักโลก รู้จักการดำเนินชีวิตในโลกและรู้จักสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ในโลกและเป็นการรับมือกับสภาวะวัฒนธรรมสังคมทุนนิยมโลกาภิวัตน์ที่เข้ามามีบทบาทในสังคมไทย

อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อระบบการศึกษาไทยในเชิงบวกคือการเปิดโลกทัศน์และขยายพรมแดนเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการศึกษาแบบใหม่ให้กับสังคมไทยทั้งการเลือกรับหรือการจำใจรับเอารูปแบบการศึกษาต่างๆ จากกลุ่มประเทศมหาอำนาจ อาทิ โปรแกรมนานาชาติ โปรแกรมออนไลน์ หรือ โปรแกรมการศึกษาทางไกลต่างประเทศต่างๆ ที่เข้ามาเพื่อตอบสนองและรองรับรูปแบบวิถีชีวิต (Life Style) ค่านิยมทางสังคม (Social Value) ของสังคมไทยที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการจัดการศึกษาของไทยอันประกอบไปด้วย การศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน

และการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นจะพบว่าในส่วนของการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งเป็นการศึกษาสำหรับผู้ที่มีพลาดโอกาสในการได้รับการศึกษานั้นมีโปรแกรมการศึกษาของต่างประเทศโดยเฉพาะโปรแกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่มาจากประเทศมหาอำนาจ อาทิ โปรแกรม International General Certificate of Secondary Education: IGCSE ของประเทศสหราชอาณาจักรและโดยเฉพาะอย่างยิ่งโปรแกรม General Educational Development หรือ GED ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เข้ามามีบทบาทในสังคมไทยโดยได้จุดประเด็นรูปแบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นเหมาะกับสภาพการดำเนินชีวิตและความต้องการเฉพาะรายบุคคลสำหรับคนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชน

โปรแกรม General Educational Development (GED) ในประเทศสหรัฐอเมริกาแรกเริ่มนั้นเป็นโปรแกรมการศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สภาการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (American Council of Education) จัดทำขึ้นเพื่อวัด ประเมินผลและรับรองวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้แก่ทหารผ่านศึกและผู้ที่มีปฏิบัติการอยู่ในกองทัพสหรัฐอเมริกาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ต้องออกจากการศึกษาแล้วเรียนกลางคันระหว่างสงครามเพื่อจะได้มีวุฒิการศึกษาไว้สำหรับการประกอบอาชีพหรือศึกษาในอนาคต ในระยะต่อมาเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาหรือออกจากโรงเรียนกลางคันได้เข้าศึกษาเพื่อได้รับวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (High School) ตามระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริกาโดยไม่จำกัดในเรื่องของความรู้พื้นฐานหรือระดับการศึกษาเดิมที่มีอยู่ และไม่จำกัด เชื้อชาติ ศาสนาหากผู้เรียนนั้นมีอายุ 17 ปีขึ้นไปก็สามารถเข้าศึกษาและทดสอบเพื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ โดยผู้เรียนต้องสอบให้ผ่านในรายวิชาที่กำหนดจำนวน 5 รายวิชา (American Council of Education, 2007: online) คือ

1. รายวิชาวิทยาศาสตร์ (Science) ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับชีววิทยา (Biology), วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโลก (Earth Science) , เคมี (Chemistry), และฟิสิกส์ (Physics)
2. คณิตศาสตร์ (Mathematics) ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับตัวเลขและการคำนวณ (Number & Operations), เรขาคณิต (Geometry), ระบบวัดและการวิเคราะห์ข้อมูล (Measurement & Data Analysis), พีชคณิต (Algebra)
3. สังคมศึกษา (Social Studies) ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ (History), ภูมิศาสตร์ (Geography), พลเมืองและการปกครอง (Civics & Government), เศรษฐศาสตร์ (Economics)

4. ภาษาอังกฤษเพื่อการอ่าน (Language Art, Reading) ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านวรรณคดีอาทิ บทกลอนหรือบทละครช่วงปี 1920 – 1960 (Literary: Poetry, Drama), ทักษะการอ่านเอกสารอื่นๆ อาทิ ร้อยแก้ว บทความเชิงวิพากษ์ เอกสารธุรกิจ (Prose, Critical Review, Business Document)

5. ภาษาอังกฤษเพื่อการเขียน (Language Art, Writing) ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างประโยค (Sentence Structure), การใช้(Usage), ความรู้ความชำนาญ (Mechanics), องค์ประกอบของประโยคและภาษา (Organization)

การจัดการศึกษานั้นผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองผ่านการอ่านตำราเรียน แบบฝึกหัด และหนังสือเตรียมสอบ รวมไปถึงการปรึกษาหรือเรียนกับผู้สอนในประเด็นเนื้อหาที่จัดสอบได้ตามความสมัครใจของผู้เรียน โดยขั้นตอนของการจัดสอบนั้นผู้เรียนสามารถลงทะเบียนสอบในโปรแกรมดังกล่าวผ่านทางระบบออนไลน์ที่ <http://www.prometric.com> ซึ่งบริษัท Prometric ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ดำเนินการจัดสอบโดยมีค่าธรรมเนียมในการสอบดังนี้ (Prometric, 2007: online)

- 1) การลงทะเบียนสอบวิชาละ 110 เหรียญสหรัฐอเมริกา
- 2) การลงทะเบียนสอบพร้อมกันหลายวิชาดังนี้
 - 2.1) ลงทะเบียนสอบวิชา 5 วิชา ครั้งละ 400 เหรียญสหรัฐอเมริกา
 - 2.2) ลงทะเบียนสอบ 3 วิชา คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และสังคมศึกษา ครั้งละ 225 เหรียญสหรัฐอเมริกา
 - 2.3) ลงทะเบียนสอบ 2 วิชาคือ ภาษาอังกฤษเพื่อการอ่านและภาษาอังกฤษเพื่อการเขียน ครั้งละ 175 เหรียญสหรัฐอเมริกา

โปรแกรมดังกล่าวมีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดสอบโดยให้ความสำคัญกับเรื่องของวัดระดับทักษะความรู้ในกลุ่มผู้ใหญ่เพื่อให้เหมาะสมกับการทำงานในสังคมปัจจุบันมากขึ้น โดยเน้นทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English-Language Arts) ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์อเมริกาและทั่วโลก (Social Studies) วิชาคณิตศาสตร์ (Mathematics) และวิชาวิทยาศาสตร์ (Science) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโปรแกรม General Educational Development (GED) ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้นมีมากมายหลากหลายอาชีพที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน

ซึ่งผู้เรียนมักจะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพศิลปิน กลุ่มนักกีฬาอาชีพ เป็นต้น (American Council of Education, 2007: online)

สำหรับประเทศไทยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการศึกษาสำหรับเด็กไทยที่ต้องการได้รับการศึกษาและสำเร็จการศึกษาในโปรแกรมการศึกษาต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาเบื้องต้นถึงการดำเนินการจัดการเรียนและการสอนในประเทศไทยพบว่า โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย มีสถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED อยู่หลายแห่ง ลักษณะการดำเนินการของสถาบันดังกล่าวเป็นสถาบันที่เปิดทำการสอนเสริมโปรแกรมประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับนักเรียนต่างชาติ (International General Certificate of Secondary Education: IGCSE) ในระบบการศึกษาของสหราชอาณาจักรควบคู่กับโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย โดยมีศูนย์ทดสอบในประเทศไทยคือ Institute of International Education ซึ่งเป็นศูนย์กลางประสานงานและเป็นสถานที่ในการจัดสอบวัดระดับทักษะความรู้ของโปรแกรมจากต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งโปรแกรมจากประเทศสหรัฐอเมริกา เน้นกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรนั้นเน้นกลุ่มเด็กนักเรียนโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยหรือนักเรียนไทยที่เคยไปศึกษาต่างประเทศที่ต้องการได้รับวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย (นภา อุทราธรรม, **สัมภาษณ์**, 22 มกราคม 2551) ซึ่งในปัจจุบันพบว่ามียุทธศาสตร์นักเรียนไทยให้ความสนใจเข้าศึกษาในโปรแกรมดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นดังจะเห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาจากโปรแกรมดังกล่าวที่ยื่นขอเทียบวุฒิมัธยมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา มีอัตราส่วนที่มากขึ้นข้อมูลสถิติพบว่าในระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2550 – สิงหาคม พ.ศ. 2551 มีนักเรียน GED ขอเทียบวุฒิมัธยมศึกษาจำนวน 183 รายจากจำนวนผู้ขอเทียบวุฒิมัธยมศึกษาทั้งหมด 1351 รายคิดเป็นร้อยละ 13.5 ในช่วงต่อมาก็คือระหว่างกันยายน พ.ศ. 2551 – สิงหาคม 2552 มีผู้มาเทียบวุฒิจำนวน 160 รายจากจำนวนผู้ขอเทียบวุฒิมัธยมศึกษาทั้งหมด 1194 รายคิดเป็นร้อยละ 13.4 ถือได้ว่าโปรแกรมดังกล่าวเป็นวุฒิมัธยมศึกษาจากต่างประเทศที่มีจำนวนผู้มายื่นความจำนงขอเทียบวุฒิมัธยมศึกษาเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายจากต่างประเทศที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง (เจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ, **สัมภาษณ์**, 6 พฤษภาคม 2553)

แนวคิดและรูปแบบในการจัดการศึกษาโปรแกรมดังกล่าวในประเทศไทยและประเทศต้นแบบคือสหรัฐอเมริกามีความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากแนวคิดการจัดการศึกษาในสหรัฐอเมริกานั้นเป็นรูปแบบการศึกษาทางเลือกสำหรับผู้ใหญ่ ผู้พลาดโอกาสทางการศึกษาและ

ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาโดยที่ไม่กระทบต่อการทำงานและเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานในแหล่งงานประจำเน้นกลุ่มคนทำงานเป็นหลัก เสียค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงมาก กล่าวคือ สำหรับชาวอเมริกันมีค่าใช้จ่ายในส่วนของการสอบและการซื้อตำราเพื่ออ่านประกอบเมื่อคำนวณเป็นเงินไทยประมาณ 13,200 บาท ซึ่งมีความแตกต่างจากการเรียนในโปรแกรมดังกล่าวในประเทศไทยที่มีค่าใช้จ่ายในการเรียนและการสอบรวมทั้งสิ้นประมาณ 73,200 - 313,200 บาท ประเด็นด้านภาษาและพื้นฐานความรู้เป็นอีกประเด็นที่มีผลต่อการจัดการศึกษาเนื่องจากการเรียนในโปรแกรมดังกล่าวมีเนื้อหาการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษและมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและกระบวนการคิดแบบอเมริกันซึ่งเป็นข้อจำกัดสำหรับชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ดังนั้นนักเรียนไทยที่จะศึกษาในโปรแกรมดังกล่าวต้องเป็นผู้ที่มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับที่ดีเพื่อที่จะสามารถผ่านการทดสอบในแบบทดสอบแต่ละวิชาในโปรแกรมนี้ได้ ประเด็นเรื่องของค่าใช้จ่ายในการเรียนและทักษะภาษาอังกฤษสำหรับการเรียนในโปรแกรมดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่าการเรียนในโปรแกรม General Educational Development (GED) ในประเทศไทยนั้นเป็นการศึกษาที่ตอบสนองต่อกลุ่มผู้ที่มีรายได้สูง ประกอบกับต้องมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ดีเห็นได้ว่านักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีศักยภาพทางการเงินและทักษะการสื่อสารที่ดีเพียงพอที่จะได้รับการศึกษาตามระบบการศึกษาของประเทศไทย จนจบการศึกษาจึงเป็นข้อคำถามที่ว่าเหตุใดหากเด็กกลุ่มดังกล่าวที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะศึกษาในระบบโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนนานาชาติหรือโรงเรียนในระบบการศึกษาไทยจึงไม่ให้ความสนใจแต่กลับเลือกที่จะเข้าเรียนในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา

สิ่งที่ท้าทายสำหรับนักพัฒนาศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการศึกษาที่ตอบสนองต่อสังคมและประเทศตามการแปรเปลี่ยนสภาพสังคม กระบวนทัศน์และการปฏิบัติการทางการศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักถึง การเรียนรู้และการจัดการศึกษาบนฐานของความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันโดยไม่มุ่งที่จะครอบงำทางความคิดภายใต้อำนาจของกลุ่มใหญ่ แต่มองผู้ที่แตกต่างกันเข้าใจและเท่าเทียมย่อมเป็นสิ่งที่จะทำให้สภาพสังคมนั้นสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ประเด็นเรื่องของอัตลักษณ์ พื้นที่ทางการศึกษารวมไปถึงการให้ความหมายและความสำคัญต่อการศึกษาและสังคมของผู้เรียนโปรแกรมนี้จึงเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจว่าผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโปรแกรม General Educational Development (GED) มีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองและการก่อรูปอัตลักษณ์โดยมีกระบวนการทางสังคมที่มีต่อคนและกลุ่มอื่นๆ ในสังคม(ประสิทธิ์ ลิขิธา,2547) เพื่อให้รับรู้และจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มนักเรียนไทยและนักเรียนโปรแกรม General Educational Development (GED) อย่างไร สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจคือเรื่องของอัตลักษณ์ของผู้เรียน

ในโปรแกรมดังกล่าวนั้นได้รับการยอมรับในสังคมวงกว้างมากน้อยเพียงใด มีจุดเด่น ปัญหาและอุปสรรค การยอมรับในลักษณะใดบ้างอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์และปฏิบัติการให้ความหมายบนพื้นที่การศึกษาดังกล่าว

แนวคิดเรื่องพื้นที่และการให้ความหมายของการศึกษาเป็นอีกประเด็นที่มีความสำคัญ เนื่องจากการศึกษาถึงอัตลักษณ์ของผู้เรียนโปรแกรมดังกล่าวนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงการให้ความหมายต่ออัตลักษณ์ ให้ความหมายหรือแสดงออกเพราะอัตลักษณ์นั้นไม่สามารถอธิบายหรือตีความอย่างใดเดี๋ยวนั้น โดยปราศจากการวิเคราะห์ในบริบทของการให้ความหมายต่อพฤติกรรมหรือการกระทำนั้นๆ อีกทั้งการตีความที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์นั้นยังต้องคำนึงถึงพื้นที่ในการปรากฏตัวของอัตลักษณ์เพื่อแสดงความหมายหรือสัญญาะบางประการของการศึกษา เนื่องจากการพื้นที่นั้นเป็นการแสดงออกผ่านวาทกรรม สัญลักษณ์และอำนาจที่มนุษย์มอบให้กับพื้นที่นั้นโดยสร้างพื้นที่ให้มีอำนาจในการประทับตรา ความผูกพัน ไร้ความสนใจ ย้ำเตือนความหลังและสร้างพลังแห่งจินตนาการให้เกิดขึ้นกับผู้คน que เข้าไปประสบ พบเห็น อยู่อาศัยหรือเยี่ยมเยียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักสังคมศาสตร์สำนักหลังสมัยใหม่เชื่อว่าพื้นที่มีอำนาจขึ้นมาได้เมื่อผู้คนพูดถึงพื้นที่ต่างๆ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ชีวิตของตน (สุริยาสมุทคุปต์, 2543) หากมองตามแนวคิดเรื่องอำนาจของ Foucault การจัดการศึกษาตามโปรแกรมพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของสหรัฐอเมริกา ก็เปรียบเสมือนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ (New Social Movement) เพื่อสร้าง/แสดงตัวตนและอัตลักษณ์นั้นจะเคลื่อนไหวในลักษณะที่ท้าทายและสร้างขีดจำกัดให้กับอำนาจรัฐหรือนัยยะนี้คือการศึกษาภาคบังคับของไทย โดยมีพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ทางการศึกษาสำหรับโปรแกรมดังกล่าวเป็นฐานการเคลื่อนไหวและปฏิบัติการทางการสื่อสารในสังคม จึงมีความน่าสนใจที่ผู้เรียนกลุ่มนี้ให้ความหมายและแสดงออกในประเด็นเรื่องของการศึกษาในพื้นที่ทางการศึกษาในกลุ่มนี้ว่าอย่างไร ให้ความหมายต่อความสำคัญของการศึกษาของเด็กกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นอย่างไร การดำรงตนอยู่ในภาวะพหุวัฒนธรรมและความคาดหวังต่อสภาพสังคมและการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กกลุ่มนี้จะมีลักษณะอย่างไร การยอมรับของสังคมต่อเด็กกลุ่มนี้เป็นไปในลักษณะใด

ข้อกังวลประการหนึ่งคือการดำรงอัตลักษณ์และการสร้างความหมายและพื้นที่ทางการศึกษาของเด็กกลุ่มดังกล่าวนั้นหากเป็นไปในลักษณะของปัจเจกบุคคลหรือเฉพาะกลุ่มนั้นอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับวิถีของสังคม การก่ออัตลักษณ์และการปฏิบัติการให้ความหมายบนพื้นที่การศึกษาดังกล่าวจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตในสังคมส่วนร่วมของนักเรียนกลุ่มนี้หรือไม่ รูปแบบของการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระบบโรงเรียนที่มีความเชื่อร่วมกันว่าเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ที่เป็นการส่งผ่านแนวคิดทางสังคม วัฒนธรรม

เรียนรู้เรื่องของบทบาททางสังคม (Social Roles) ตลอดจนหน้าที่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการบำบัดความต้องการของมนุษย์เพื่อการพัฒนาตนเองและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (สุพัตรา สุภาพ, 2544) ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่สำหรับเด็กกลุ่มนี้และหากมีความจำเป็นพื้นที่ทางการศึกษาและรูปแบบการศึกษาลักษณะใดจึงจะเหมาะสมสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ จึงเป็นคำตอบที่นักพัฒนาศึกษาควรจะนำเสนอให้กับสังคมไทยโดยเฉพาะในประเด็นทางการศึกษาเพื่อเป็นการสร้างหรือแสวงหาแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยให้สอดคล้องกับสภาวะความแปรเปลี่ยนของกระแสโลกาภิวัตน์และเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตคนในยุคสมัยปัจจุบันและเป็นการสร้างพื้นที่ของสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาในรูปแบบใหม่ ๆ บนฐานความเข้าใจซึ่งกันและกันได้ต่อไป

คำถามวิจัย

1. การปรากฏตัวของอัตลักษณ์ความเป็นนักเรียนที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยนั้นมีลักษณะกระบวนการสร้างและดำรงอัตลักษณ์อย่างไร
2. พื้นที่การศึกษาของนักเรียนในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยมีลักษณะเป็นอย่างไร
3. ความหมายของการศึกษาในทัศนะของเด็กนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยนั้นเป็นอย่างไร และกระบวนการให้ความหมายของการศึกษาอย่างไร
4. การพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และความหมายของการศึกษาของนักเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจะมีแนวทางใดบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และพื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. พื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ได้คัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาตามแนวคิดการเลือกสนามวิจัยทางมานุษยวิทยาของ Spreadley (อ้างถึงในงามพิศ สัตย์สงวน, 2547) ซึ่งต้องเป็นพื้นที่ที่มีขอบเขตการดำเนินงานที่ชัดเจนในเรื่อง สถานที่ (Place) ผู้แสดง (Actor) และกิจกรรมทางสังคม (Social Activities) การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกศึกษา กลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสถาบันการศึกษาเอกชนที่เปิดทำการสอนวิชาในโปรแกรมห่างกล่าวในเขตกรุงเทพมหานคร อันเนื่องมาจากเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของการจัดการเรียนการสอนโปรแกรมดังกล่าวและเป็นที่ตั้งของสถานดำเนินการทดสอบโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (GED) ในประเทศไทย

2. การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยเป็นการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Woodward โดยวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่แสดงออกในวิถีชีวิตและพฤติกรรมใน 2 ลักษณะ คือ

2.1 อัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identities) โดยวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่เป็นการแสดงออก (Project) ให้ผู้อื่นรับรู้เกี่ยวกับตนเองว่าเป็นอย่างไรและจะดำเนินความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ตลอดจนสังคมได้อย่างไรอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ รูปร่าง การแต่งกาย สถานะทางสังคม การศึกษา พฤติกรรมการแสดงออกเกี่ยวกับตนเองและสังคม

2.2 อัตลักษณ์กลุ่ม (Collective Identities) โดยวิเคราะห์อัตลักษณ์เป็นลักษณะร่วมของคนที่อยู่ในกลุ่มผู้ศึกษาในโปรแกรมการศึกษาแบบเดียวกันโดยผ่านสัญลักษณ์ทั้งรูปธรรมและนามธรรมเพื่อแสดงความเป็นกลุ่มเดียวกัน

3. การศึกษาพื้นที่ทางการศึกษาของกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรม General Educational Development (GED) ในประเทศไทยเป็นการศึกษาพื้นที่ สถานที่และสื่อต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อบริบทด้านการเรียนรู้และการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมห่างกล่าว โดยใช้แนวคิดของ Lefebvre ในการวิเคราะห์ 3 ประการดังต่อไปนี้

3.1 พื้นที่แห่งการรับรู้ (Perceived Space) เกิดจากการประสบพบพื้นที่ในชีวิตปกติประจำวัน อันได้แก่ สถานศึกษา บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและครอบครัว พื้นที่สาธารณะในการประกอบกิจกรรมสำหรับนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยซึ่งเป็นพื้นที่ทางกายภาพที่ปรากฏขอบเขต อาณาบริเวณชัดเจน

3.2 การสร้างภาพแทนความจริงของพื้นที่ (Representation of Space) เป็นพื้นที่จากการผลิตสร้างคามหมายใหม่เพื่อเข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่ อาทิ สยามสแควร์เท่ากับวัยรุ่นเป็นต้น

3.3 พื้นที่ภาพแทนความจริง (Representation Space) ความหมายและสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้นๆ (Lived Space) โดยเป็นการศึกษาถึงประเด็นการให้ความหมายและการปฏิบัติการทางความหมายของพื้นที่การศึกษาในกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย อาทิ นักเรียน GED เท่ากับนักเรียนอินเตอร์ จึงต้องการเรียนการสอน/อ่านตำราที่เขียนด้วยภาษาอังกฤษเท่านั้น

4. การวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา ได้ใช้แนวคิดของ Barthes เพื่อวิเคราะห์ใน 2 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์ความหมายโดยอรรถ (Denotation) และการวิเคราะห์ความหมายโดยนัย (Connotation) ซึ่งได้วิเคราะห์ความหมายแฝงที่อยู่ในการให้ความหมายของการศึกษาของกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรม General Educational Development (GED) ในประเทศไทยตามประเด็นดังต่อไปนี้

4.1 ประเด็นในการศึกษาความหมายของการศึกษา ประกอบด้วย

4.1.1 ความหมายของการศึกษาและความสำคัญของการศึกษาต่อชีวิต

4.1.2 ทิศนคติต่อการศึกษาไทยและการศึกษาต่างประเทศ

4.1.3 รูปแบบการจัดการศึกษาของไทยและต่างประเทศ

4.2 แนวคิดเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์แต่ละประเด็นอ้างอิงจากแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ ในการสร้างคำถามเพื่อวิเคราะห์ความหมายของการวิเคราะห์สัญญาะ อันได้แก่

4.2.1 การสร้างสรรคความหมายที่อยู่ในสัญญาะ

4.2.2 วิธีการถ่ายทอดความหมายของผู้สร้างสัญญาะ

4.2.3 การถอดความหมายจากสัญญาะของผู้รับสาร

5. แนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาเป็นการนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาตามอัตลักษณ์และการ

ให้ความหมายการศึกษาในประเด็นเรื่องเป้าหมาย เนื้อหาความรู้ กิจกรรม ผู้รับผิดชอบ ในการพัฒนาพื้นที่การศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทย: กรณีศึกษานักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. วิธีวิจัยทางชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) โดยการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ซึ่งประกอบไปด้วยการสังเกต (Observation) ในกิจกรรมการเรียนการสอนและการปฏิสัมพันธ์ในสังคมของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสถาบันกวดวิชาเอกชนย่านสยามสแควร์ จำนวน 39 คนระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2551- 30 เมษายน 2552 และคัดเลือกกรณีศึกษาด้วยวิธีการ Snowball Sampling เพื่อสังเกต (Observation) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และพื้นที่การศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสถาบันกวดวิชาเอกชน ย่านสยามสแควร์ จำนวน 9 กรณีศึกษา โดยในแต่ละกรณีศึกษาจะทำการศึกษาทั้งตัวกรณีศึกษาและบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตนักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลระยะเวลาตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2552 – 1 มีนาคม 2553

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสถาบันกวดวิชาเอกชน ย่านสยามสแควร์ จำนวน 9 กรณีศึกษาพร้อมทั้งบุคคลแวดล้อม กรณีศึกษา ใช้ระยะเวลาตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2552 – 1 มีนาคม 2553

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 3 กลุ่มประกอบไปด้วย

1) กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจำนวน 8 คน

2) กลุ่มครอบครัวของนักเรียนที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจำนวน 6 คน

3) กลุ่มผู้สอน เจ้าหน้าที่และผู้บริหารสถาบันกวดวิชาที่ทำการเรียนการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยไทยจำนวน 8 คน

เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความสำคัญของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา จากนั้นนำแนวทางที่ได้ไปทำการตรวจสอบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนจำนวน 2 ท่าน ในวันที่ 30 เมษายน 2553

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

อัตลักษณ์ หมายถึงลักษณะการแสดงออกทางพฤติกรรมหรือสัญลักษณ์ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอันเป็นผลจากการตีความเกี่ยวกับตนเองและสังคมบนฐานคิดเรื่องวิถีชีวิต บริบททางสังคมและสภาพแวดล้อมของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา

การให้ความหมายของการศึกษา หมายถึง การกำหนดนิยามความหมายของคำว่าการศึกษา ทั้งความหมายโดยอรรถและความหมายโดยนัยตามแนวคิดของ Barthes โดยเป็นการให้ความหมายตามการรับรู้ที่นักเรียนที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา

พื้นที่ทางการศึกษา หมายถึง พื้นที่ สถานที่และสื่อต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการสร้างอัตลักษณ์และความหมายของการศึกษาของกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาที่มีกระบวนการปฏิสังสรรค์และเกิดการเรียนรู้ โดยมีพื้นที่ใน 3 ลักษณะคือ

1) พื้นที่แห่งการรับรู้ (Perceived Space) หมายถึงพื้นที่ในชีวิตปกติประจำวัน อาทิ สถานศึกษา บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและครอบครัว พื้นที่สาธารณะในการประกอบกิจกรรมสำหรับนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

2) การสร้างภาพแทนความจริงของพื้นที่ (Representation of Space) เป็นพื้นที่จากการผลิตสร้างใหม่เพื่อเข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่อาทิ สยามสแควร์เท่ากับวัยรุ่น เป็นต้น

3) พื้นที่ภาพแทนความจริง (Representation Space) เป็นพื้นที่แห่งความหมายและสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้นๆ (Lived Space) โดยการศึกษาประเด็นการให้ความหมายและการปฏิบัติการทางความหมายของพื้นที่ทางการศึกษาในกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย อาทิ นักเรียน GED เท่ากับนักเรียนอินเตอร์ จึงต้องการเรียนการสอน/อ่านตำราที่เขียนด้วยภาษาอังกฤษเท่านั้น

โปรแกรม General Educational Development (GED) หมายถึงโปรแกรมสอบเพื่อวัดระดับความรู้ให้กับผู้พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนทั้งภายในประเทศสหรัฐอเมริกาและในต่างประเทศให้ได้รับวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย (High School Diploma) โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ American Council of Education (ACE) ของประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป โดยเป็นการจัดสอบจำนวน 5 วิชา ประกอบไปด้วย Mathematic, Science, Social Studies, Language Arts, Writing และ Language Arts, Reading

โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาทั้ง 5 วิชาที่ใช้ในการสอบโปรแกรม General Educational Development ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยสถาบันกวดวิชาเอกชน มีจุดประสงค์เพื่อเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมด้านเนื้อหาสำหรับการสอบโปรแกรมวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาที่จัดสอบในประเทศไทย

นักเรียน GED หมายถึงผู้เรียนชาวไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาโปรแกรมดังกล่าวในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนเพื่อเตรียมการสอบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและทดสอบเพื่อสำเร็จการศึกษาภายใต้การดำเนินการของศูนย์ทดสอบในประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงสภาพและความต้องการของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจากการศึกษาอัตลักษณ์ พื้นที่ทางการศึกษารวมถึงการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางของการจัดพื้นที่ทางการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างจากเด็กและเยาวชนกลุ่มหลักของประเทศได้พัฒนาตนเองที่ตามศักยภาพต่อไป

2. เพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานจัดการศึกษารวมไปถึงหน่วยงานที่ต้องการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆได้นำแนวทางไปใช้ในพัฒนา จัดกิจกรรมบนพื้นที่ทางการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนที่มาต้องการทางการศึกษาแตกต่างจากเด็กและเยาวชนกลุ่มหลักของประเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทย: กรณีศึกษานักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์และพื้นที่การศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย 2) วิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์

1.2 แนวคิดเรื่องสัญญาวิทยา

1.3 แนวคิดเรื่องพื้นที่

2. แนวคิดทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต

2.2 แนวคิดเรื่องการศึกษาจากระบบโรงเรียน

2.3 แนวคิดเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่

2.4 แนวคิดเรื่องการศึกษาทางเลือก

2.5 โปรแกรม General Educational Development (GED)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์

1.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์

อภิญา เพ็ญฟูสกุล (2543) ได้กล่าวถึงแนวคิดและพัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ (Identity) ว่าอัตลักษณ์ (Identity) มีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินคำว่า Identitas เดิมใช้คำว่า Idem ซึ่งมีความหมายว่าเหมือนกัน (The same) คำว่าอัตลักษณ์เป็นคำที่ใช้กันโดยทั่วไปในศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา โดยมีจุดเริ่มต้นและพัฒนาขึ้นมาในสำนักคิดกลุ่มปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction) โดย Georg Herbert Mead ได้กล่าวถึงตัวตน (The Self) ว่าเป็นสมรรถนะอันเป็นของมนุษย์โดยเฉพาะในการที่จะคิดคำนึงถึงธรรมชาติและสังคมรอบตัวผ่านการสื่อสารและภาษา โดยตัวตนนั้นเกิดจากการได้รับอิทธิพลมาจาก 2 แนวทางคืออิทธิพลจากสังคมโดยตรงและอิทธิพลของตัวเอง ผ่านกระบวนการที่มีขั้นตอน 2 ด้านที่ปฏิสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา ด้านหนึ่งคือ “Me” อันเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นในสังคม ขณะที่ “I” เป็นพฤติกรรมและลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล “I” และ “Me” ปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลาโดยที่ “I” จะทำหน้าที่ในการเชื่อมร้อย “Me” ที่หลากหลายให้เข้าด้วยกัน ตัวตนจึงสามารถยืดขยายได้ตามขอบเขตของความสัมพันธ์ตัวเราต่อสิ่งอื่น ซึ่งขอบเขตความสัมพันธ์ที่ว่านี้ก็อาจเลื่อนไหลไปมาได้ขึ้นกับตัวแปรต่างๆทางสังคม เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ ความคาดหวังทางสังคม

พัฒนา กิติอาษา (2546) ได้อธิบายถึงความหมายของอัตลักษณ์ว่าโดยพื้นฐานจะเกี่ยวข้องกับความหมายที่ซ้อนทับ คาบเกี่ยวกันอยู่ระหว่างตัวตนหรืออัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับสังคม ซึ่งหมายถึงโครงสร้างทางสังคมที่กำหนดพฤติกรรมการแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ ความสัมพันธ์ทางสังคมของปัจเจกบุคคลต่อคนอื่น ๆ ในสังคมกับอัตลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับความคิดและการตีความของปัจเจกบุคคลในบุคคลในการนิยามและให้ความหมายของตัวเองเมื่อสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว อัตลักษณ์จึงมีมิติที่ซ้อนทับระหว่างโครงสร้างที่กำหนดปัจเจกบุคคลในการนิยามของปัจเจกในฐานะผู้กระทำ การ อัตลักษณ์ไม่ใช่ความหมายที่มีอยู่แล้วโดยอัตโนมัติในตัวมันเอง หรือกำเนิดขึ้นพร้อมๆ กับคนหรือสิ่งของ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและมีลักษณะเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลาสาระสำคัญของความหมายของอัตลักษณ์จึงเป็นทั้งจิตสำนึกส่วนตัวและจิตสำนึกส่วนรวมในระดับสังคม ที่เกิดจากการนิยามว่าตัวเองคือใคร มีความเป็นมาอย่างไร แตกต่างจากคนอื่นอย่างไร และใช้อะไรเป็นเครื่องหมายในเครื่องหมายในการแสดงออกอัตลักษณ์ดังกล่าว

ประสิทธิ์ ลีปรีชา (2547) ได้อธิบายถึงอัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับ 2 แนวคิดข้างต้นไว้ว่า อัตลักษณ์นั้นเป็นการกอบขึ้นและดำรงอยู่ในการรับรู้เกี่ยวกับตัวเองและคนอื่นรับรู้ โดยมีกระบวนการทางสังคมในการสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อคนและกลุ่มอื่นๆ ในสังคม อัตลักษณ์มีได้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล (Individual Identity) และอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม (Collective Identity) ในระดับปัจเจกบุคคล บุคคลหนึ่งอาจจะมีหลายอัตลักษณ์อยู่ในตัวเอง เช่น เพศ ชาติ ชนชั้นทางสังคม อาชีพ เป็นต้น ส่วนอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มนั้นถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันของสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งบนพื้นฐานของความเหมือนของกลุ่ม ย่อมมีความแตกต่างกับกลุ่มอื่นมาเป็นตัวกำหนดความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มของตน

ธีรยุทธ บุญมี (2547) ได้อธิบายถึงเรื่องอัตลักษณ์ว่าอัตลักษณ์หมายถึงตัวตนและลักษณะร่วมของสมาชิกในชุมชน ที่ผ่านกระบวนการยอมรับซึ่งกันและกัน (Mutual Recognition) ภายในกลุ่มและการยอมรับความเหมือนกันภายในกลุ่มซึ่งจะส่งผลต่อความสมานฉันท์ภายในกลุ่ม ความพยายาม ความต้องการ หรือ ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน

กาญจนา แก้วเทพ (2544) กล่าวว่า “อัตลักษณ์” เป็นเรื่องของ “ฉัน”(I) และ “พวกเรา”(US) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิต อุดมการณ์ สำนึก กฎเกณฑ์ พิธีกรรม ฯลฯ ที่ทำให้ “ฉัน”(I) และ “พวกเรา”(US) แตกต่างไปจาก “คนอื่น”(Other) และ “พวกเขา”(Them)

Schaefer (1995) ได้อธิบายถึงอัตลักษณ์ไว้ว่าอัตลักษณ์คือการอธิบายหรือให้คำจำกัดความสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ที่จะทำให้เกิดภาพหรือความเข้าใจที่ชัดเจนมากที่สุด มักกระทำด้วยการเชื่อมโยงสิ่งนั้นกับสิ่งอื่นไม่ว่าจะเป็นด้านความเหมือนหรือความต่าง เช่นเดียวกันการที่จะให้ความหมายกับตัวเราเองว่า “ฉัน” เป็นใคร มักจะถูกสร้างมาจากความเหมือนและความต่างระหว่าง “ฉัน” กับ “คนอื่น” หรือสิ่งอื่นเสมอ

Goffman (อ้างถึงในปิยรัตน์ บัณฑิต, 2545) เห็นว่าอัตลักษณ์คือการแสดงความเป็นตัวตนที่ถูกเสนอต่อบุคคลอื่นๆ อย่างสม่าเสมอในรูปของการกระทำทางสังคม ภายในชีวิตประจำวันเป็นระบบที่มีพื้นฐานอยู่บนปฏิกริยาตอบสนองต่อตนเองของบุคคล การรับรู้ถึงความคาดหวังและการตอบสนองของคนอื่น

Woodward (1997) ได้อธิบายถึงแนวคิดและวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ว่า อัตลักษณ์ คือสิ่งที่ทำให้เรารับรู้ตนเองว่า เราคือใคร และเราจะดำเนินความสัมพันธ์กับคนอื่นๆ ตลอดจนโลกที่แวดล้อมตัวเราอยู่ได้อย่างไร อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่กำหนดทางเดินให้กับเรา เป็นสิ่งที่

บ่งบอกว่า ใครเป็นพวกเดียวกับเราและใครที่แตกต่างจากเรา อัตลักษณ์มักถูกอธิบายด้วยความแตกต่าง ซึ่งอาจจะมองเห็นได้ในลักษณะของการแบ่งแยกออกจากกัน เช่น อัตลักษณ์ในรูปแบบความแตกต่างระหว่างชนชั้น หรือ ความขัดแย้งด้านความเชื่อเป็นต้น และมักจะเป็นความต่างในแบบที่ตรงกันข้ามซึ่งจะมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ เริ่มจากการตั้งคำถามถึงลักษณะของตัวเอง ซึ่งมักจะเป็นคำถามที่ว่า ตัวเราเป็นใครตามมาด้วยสิ่งที่เราเป็นอยู่นั้นดีหรือไม่ รวมถึงสิ่งที่เราเป็นนั้นมีผลต่อเราและสังคมรอบข้างเราอย่างไร ซึ่งขั้นตอนต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งสะท้อนให้เราเห็นว่าคุณสมบัติเราสามารถที่จะนึกคิด รู้สึกและประเมินตัวเองได้แบบเดียวกับที่เรามองดูคนอื่น ความรู้สึกรับรู้ว่าตัวเองเป็นใคร เป็นพวกเดียวกับใคร คนละพวกกับใคร รวมถึงต้องดำเนินชีวิตและความสัมพันธ์กับคนอื่นและโลกที่เราอยู่อย่างไร นี่เองที่เรียกว่า อัตลักษณ์ เป็นภาพลักษณ์ที่เราพยายามแสดงออก (Project) ให้คนอื่นรับรู้ว่าเป็นอย่างไร

Hall (1990) กล่าวว่า “อัตลักษณ์ไม่ใช่เรื่องที่ชัดเจนหรือไม่เป็นปัญหาอย่างที่เราคิด บางทีแทนที่เราจะคิดว่าอัตลักษณ์เป็นข้อเท็จจริงที่สำเร็จรูปเรียบร้อยแล้วอย่างที่ปฏิบัติการทางวัฒนธรรมแบบใหม่นำเสนอ เราควรที่จะคิดว่า อัตลักษณ์เป็นผลิตภัณฑ์ ที่ไม่มีวันทำเสร็จได้” Hall มองว่า อัตลักษณ์เคลื่อนที่ เลื่อนไหลและเป็นพลวัตรหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ อัตลักษณ์เป็น “กระบวนการกลายเป็น” (Process of Becoming) เท่าที่คนๆ หนึ่งจะเป็นได้

Kellner (1992) กล่าวว่า อัตลักษณ์ของภาวะหลังสมัยใหม่ จะมีลักษณะเร่งเวลา (Accelerate) ยืดได้ (Extended) ไม่เสถียร (Unstable) ไม่รวมตัว (Disintegrated) แตกหัก (fragile) ตื้น (Superficial) และลวงตา (Illusory) อัตลักษณ์จึงเป็นเพียงรอยตะเข็บที่เอามาเย็บต่อกันและเป็นรอยต่อตะเข็บที่เป็นชิ้นส่วนของวาทกรรม

Hoult (อ้างถึงในกรองแก้ว วัฒนธรรมงกลรักรัษ, 2545) กล่าวว่าอัตลักษณ์ (Identity) ในทางจิตวิทยาสังคม หมายถึง ความสำนึกของแต่ละบุคคลว่าตนเองมีความแตกต่างจากผู้อื่นอย่างไร De Lavita อธิบายเพิ่มเติมว่าอัตลักษณ์เป็นคำตอบของคำถามที่ว่า “ฉันคือใคร” และ “ฉันคือใครในสายตาคนอื่น”

Barthes (1967) นิยามคำว่า “อัตลักษณ์” ว่าเป็นอัตลักษณ์ต้องเป็นกระบวนการแบบเหรียญ 2 ด้าน ด้านหนึ่งคือความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน (Self-Ascription) ขณะที่ในอีกด้านหนึ่ง คนอื่นก็ต้องรู้สึกเช่นนั้นด้วย (Ascribe by Others) อัตลักษณ์จึงเป็นความพยายามที่จะสร้างขอบเขตที่ชัดเจนของบุคคล คือตอบคำถามให้ได้ว่า “เราเป็นใครและเราแตกต่างจากคนอื่นตรงไหน” นอกจากนี้ยังอาจมีคำถามย่อยๆ อื่นตามมาเช่น มีใครเป็นพวกเดียวกับเราบ้าง เราอยู่ที่ไหน เรามีที่ทางอย่างไร เรามีความสัมพันธ์กับใคร หรือคนอื่นสัมพันธ์กับเราอย่างไร ฯลฯ

เมื่อกล่าวโดยสรุปถึงแนวคิดและวาทกรรมที่ว่าด้วยเรื่องของอัตลักษณ์แล้วนั้นจะพบว่า สังคมโลกในกระแสโลกาภิวัตน์นั้นอัตลักษณ์ของผู้คนยิ่งทวีความยุ่งยาก สลับซับซ้อน แยกย่อยและขัดแย้งกันตลอดเวลา เนื่องจากการหดสั้นลงของเวลาและพื้นที่สังคม จนอาจกล่าวโดยสรุปว่า ยิ่งสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเท่าใด คนก็ยิ่งจะมีความหลากหลายของอัตลักษณ์มากขึ้นเท่านั้นแม้กระทั่งในคนๆ เดียวกันก็สามารถจะมีอัตลักษณ์ได้หลายอัตลักษณ์ ดังเช่นรูปแบบตัวอย่างเรื่องอัตลักษณ์ ในทำนองหญิงรักหญิงคนหนึ่งเกิดในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนที่นับถือเจ้าแม่กวนอิม ชอบกินอาหารอินเดีย ดูหนังญี่ปุ่นและเป็นพนักงานของบริษัทค้าเงินข้ามชาติของอเมริกา เป็นการมองตัวเองในแง่มุมต่างๆ ในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม เช่น มองจากมุมมองด้านเชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด เพศ ชนชั้น อาชีพ การเมือง ศาสนา เป็นต้น และด้วยเหตุนี้โอกาสที่อัตลักษณ์เหล่านั้นจะนำมาซึ่งความขัดแย้งจึงมีความเป็นไปได้อย่างมาก

1.1.2 แนววิเคราะห์กระบวนการอัตลักษณ์

แนวคิดทางสังคมศาสตร์แนวหลังสมัยใหม่มักนิยามที่จะศึกษาความสำคัญกับกระบวนการในการได้มา/ การสร้างอัตลักษณ์ (Identification) มากกว่าการศึกษาถึงนิยามของอัตลักษณ์เพียงอย่างเดียวเพื่อให้ได้ภาพของอัตลักษณ์ที่ชัดเจน มีนักคิดสำนักสังคมศาสตร์หลังสมัยใหม่ได้อธิบายถึงแนววิเคราะห์กระบวนการก่ออัตลักษณ์ไว้ดังนี้

Jenkins (1997) ได้อธิบายถึงแนวคิดของกระบวนการก่ออัตลักษณ์ว่าทันทีที่เราเกิดเราทุกคนต่างก็ถูกจัดวางในอยู่ตาข่าย (Web) ของช่วงเวลาแห่งการนิยามอัตลักษณ์ ปฏิสัมพันธ์และกระบวนการต่างๆ กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ อาจกล่าวได้ว่าเป็น การแสวงหาและจัดวางที่ทางของตนเองลงไปยังกรอบโครงสร้างของสังคมในตำแหน่งที่ต่างกัน กลายเป็นการกำหนดจัดการและสร้างความหมายให้กับอัตลักษณ์ของปัจเจกในกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือก็คือการสร้างความหมายเรื่องอัตลักษณ์ในพื้นที่ทางสังคมขึ้นมาั่นเอง

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ (Identification) เน้นการศึกษาดูว่ามีวาทกรรมอะไรบ้างที่กำหนด/ กำกับอัตลักษณ์/ ตัวตนของเรา และเป็นกระบวนการที่ไม่รู้จบ เป็นเรื่องของตำแหน่งแห่งที่บทบาทฐานะของคน อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการผลิต/ สร้าง การต่อสู้ให้ได้มาหรือเป็นการกำหนดยึดเยียดโดย สังคม วัฒนธรรม ตามความนี้อัตลักษณ์จึงเป็นเพียงชุดของคุณค่าและความหมายแบบหนึ่งเท่านั้น

Woodward (1997) ได้อธิบายถึงแนวคิดในกระบวนการก่อ/สร้างอัตลักษณ์ว่าเป็นการร่วมปันค่านิยมบางอย่างทางวัฒนธรรม (Shared Values) เพื่อบอกแล้วว่า เราเป็นใคร เรา รู้สึกอย่างไร เราสังกัดอยู่กับกลุ่มไหน ซึ่งคนอื่นจะสามารถอ่านและเข้าใจที่เราหมายความว่าอย่างไร

อัตลักษณ์จึงเป็นข้อความที่สื่อระหว่างกันทางสังคมว่าแต่ละคนกำลังพูดอะไร แสดงออกถึงสิ่งใด และเพื่อเป็นความเข้าใจร่วมกันทางสังคมเป็นกรอบในการอ้างอิง

กระบวนการสร้างความหมายแบ่งแยกออกเป็น “ตัวตน” และ “คนอื่น” จัดระเบียบความสัมพันธ์ของตนเองกับความเหมือนหรือความต่าง ความเป็นกลุ่มเดียวกันหรือความเป็นอื่น สร้างตัวตนและอัตลักษณ์เพื่อการอธิบายระบุตำแหน่งของตนเองในมิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่แต่ละปัจเจกดำรงอยู่ ความเป็นปัจเจกจึงถือเป็นองค์ประกอบ (Subjectivity) หรือศูนย์กลางในการแสวงหาตำแหน่งที่เหมาะสมน่าเชื่อถือของตนขึ้นในพื้นที่ทางสังคม โดยมีระบบสัญลักษณ์ (Symbolic System) เป็นเครื่องมือสื่อความหมายสำคัญที่เราเลือกบริบทเพื่อการสร้างหรือแสดงอัตลักษณ์ของตัวออกมา การสร้างอัตลักษณ์จึงเป็นความหมายที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อการเป็นภาพเสนอ (Representation) โดยผ่านระบบสัญลักษณ์และเปรียบเทียบการแสวงหาตำแหน่งแห่งที่ของปัจเจกในจักรวาลแห่งความหมายทางสังคม

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2540) ได้นำเสนอแนวคิดในการวิเคราะห์อัตลักษณ์ว่า เนื่องจากอัตลักษณ์เป็นการศึกษาหรือทำความเข้าใจกับกระบวนการที่สลับซับซ้อนของการสร้างอัตลักษณ์/ ความเป็นอื่น (Self/Other) กลุ่มคนที่มีอำนาจสร้างความเป็นอื่นขึ้นมา มักจะเป็นคนกลุ่มเดียวกับที่มีอำนาจในการสร้างความรู้/ ความจริงเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นอื่นที่ถูกสร้างขึ้นมา ฉะนั้น การแยกอำนาจออกจากความรู้อย่างที่ทำๆ กันอยู่แล้วทูลความรู้ว่าเป็นสิ่งที่บริสุทธิ์ เป็นกลาง ปลอดภัยจากอำนาจ เป็น "ความจริง" จึงเป็นเทคนิควิทยาการขั้นสูงสุดของอำนาจ อัตลักษณ์ในตัวเองแล้วคือระบบของการจัดประเภทแยกแยะแบบหนึ่งเท่านั้น เป็นระบบที่บ่งบอกให้รู้ว่าใครเป็นใคร เป็นอะไร มีฐานะและบทบาทอย่างไร ซึ่งเมื่อเป็นระบบของการจัดประเภทแยกแยะแล้วนั้น ก็ย่อมหนีไม่พ้นเรื่องของความสัมพันธ์เชิงอำนาจเป็นระบบของอำนาจที่จะนิยามว่าใครเป็น/ ไม่เป็นอะไร ใครควรจะถูกผนวกเข้ามาเป็นพวกด้วยเงื่อนไขกฎเกณฑ์ใดและใครควรจะถูกกำจัดออกไป อัตลักษณ์จึงเป็นเรื่องของระบบ ระเบียบ รหัสและกฎเกณฑ์ที่เป็นตัวกำหนด/ สร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นทั้งในเชิงสัญลักษณ์และในเชิงรูปธรรม ทุกสังคมจะมีระบบการจัดประเภท แยกแยะของตัวเอง มีการขีดเส้นแบ่ง สร้างอาณาเขต มีระบบของการตรวจตรา สอดส่อง ควบคุมและเก็บกอดปิดกั้นแบบต่างๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของตนขึ้นมา อัตลักษณ์จึงเป็นเรื่องของอำนาจ/ การเมือง ที่มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ดำรงอยู่ในสังคมระหว่างสังคม ที่เป็นตัวกำหนด/กำกับชีวิตของเราและของผู้อื่น

นอกจากกระบวนการสร้างอัตลักษณ์/ความเป็นอื่นแล้ว คำถามต่อมาที่มักจะถูกตั้งขึ้นในเรื่องของการศึกษาอัตลักษณ์คือ อัตลักษณ์ที่ว่านั้นเป็นอัตลักษณ์ของใคร อัตลักษณ์ชนิดใดที่ได้รับการเชิดชูและตอกย้ำ ทำไมจึงเป็นอัตลักษณ์ชุดนี้และอัตลักษณ์ชุดนี้และอัตลักษณ์ชุดนี้

มีวิธีการ กระบวนการในการสร้างความเป็นเจ้า (Hegemony) อย่างไร ใครได้ประโยชน์จากอัตลักษณ์ชุดนี้และทำไมคนจึงได้ยอมเสียสละทุกอย่างแม้ชีวิตเพื่อให้ได้มาหรืออ้างรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์นี้

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์นั้นในทางสังคมศาสตร์โดยเฉพาะในกลุ่มสำนักคิดหลังสมัยใหม่ได้เชื่อมโยงแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์เข้ากับเรื่องโครงสร้างอำนาจและเรื่องการสื่อสาร กล่าวคือ อัตลักษณ์มิได้เกิดขึ้นเพียงเพราะความต้องการที่จะ “แตกต่าง” เท่านั้น หากแต่ความแตกต่างนั้นจะนำไปสู่การได้มาซึ่ง “อำนาจ” (Power) แต่อำนาจในที่นี้มิได้หมายความถึง แรงที่ใช้บีบบังคับแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่หมายถึงการได้มาซึ่งชื่อเสียง เงินทองและปัจจัยอื่นๆ อีกด้วย ดังแนวคิดเรื่องกระบวนการก่อหรือถอนอัตลักษณ์ของนักสังคมศาสตร์คนสำคัญคนหนึ่งคือ มิเชล ฟูโกต์ ที่กล่าวว่า

Foucault (1980) ยังได้นำเสนอแนวคิดเรื่องอำนาจว่า อำนาจไม่เพียงแต่เก็บกดเท่านั้น หากแต่ยังอำนาจยังสร้าง (Create) อีกด้วย และสิ่งสำคัญที่อำนาจสร้างขึ้นมาก็คือ “ความจริง” หน้าที่สำคัญของอำนาจจึงเป็นการสร้างความจริง (Truth Production) ดังนั้นสิ่งที่ผู้มีอำนาจพูดจึงเป็นความจริงเสมอ เช่น อำนาจของแพทย์ นักวิชาการ นักจิตวิทยา สถานพยาบาล ตำรวจ ฯลฯ ในการสร้างความจริงเกี่ยวกับสุขภาพ ความปลอดภัย ระเบียบสังคม เป็นต้น เรื่องของอำนาจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ เช่นเมื่อเราเข้าไปเป็นคนไข้หรือนักโทษ เราก็จะถูกหรือถอน (Deconstruct) อัตลักษณ์เดิมหรือความหมายเดิมออกไปด้วยกลวิธีต่างๆ และใส่อัตลักษณ์ใหม่หรือความหมายใหม่ให้เรา (Reconstruct) เช่น การถอดเครื่องแต่งกายออกไปสวมชุดของโรงพยาบาลหรือการเปลี่ยนชื่อของเราเป็นหมายเลขและสวมชุดของนักโทษ เป็นต้น เมื่อถูกถอดถอนอัตลักษณ์เดิมออกไปก็เท่ากับว่าเราได้ถูกปลดอำนาจออกไปด้วยโดยปริยาย

กิติพัฒน์ นนทปัทมคุลย์ (2548) ได้นำแนวคิดเรื่องของอำนาจที่สอดคล้องกับ ฟูโกต์มาอธิบายถึงปรากฏการณ์ในการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ (New Social Movement) ว่า เพื่อสร้าง/แสดงตัวตนและอัตลักษณ์นั้นจะเคลื่อนไหวในลักษณะที่ท้าทายและสร้างขีดจำกัดให้กับอำนาจรัฐ โดยมีพื้นที่สาธารณะเป็นฐานการเคลื่อนไหวและปฏิบัติการทางการสื่อสารในประชาสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและพัฒนาทางเลือกสำหรับวิถีชีวิตเพื่อสร้างนวัตกรรมทางวัฒนธรรมและสร้างสรรวิถีชีวิตแบบใหม่ (Creation of New Life Style) สำหรับเป็นทางเลือกในการดำรงชีวิตหรือสร้างสิ่งที่Foucaultเรียกว่า วาทกรรมและความหมายใหม่ นั่นเอง

1.1.3 องค์ประกอบของอัตลักษณ์

ในประเด็นเรื่ององค์ประกอบของอัตลักษณ์นั้นจากการศึกษาพบว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทหลัก คือ

- 1) อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล (Individual Identity)
- 2) อัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity)

Melucci (อ้างถึงในสกกลกานต์ อินไทร, 2539) กล่าวถึงอัตลักษณ์ว่าอัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล (Individual Identity) บุคคลหนึ่งๆ จะมีหลายอัตลักษณ์ซึ่งก็คือการมองตนเองในแง่มุมต่างๆ ในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งในสังคม ตัวอย่างเช่น เชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด เพศ ชนชั้น อาชีพ การเมือง ศาสนา ดังนั้นในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งในสังคม บุคคลหนึ่งๆ จะมองตนเองในหลายๆ แง่มุม

นอกจากอัตลักษณ์ของแต่ละบุคคลแล้วในระดับกลุ่ม กลุ่มสังคมหนึ่งๆ ก็จะมีเอกลักษณ์ร่วม (Collective Identity) เช่นกัน ซึ่งอธิบายว่าหมายถึงกระบวนการสร้างสำนึกร่วมของกลุ่มต่างๆ ในสังคมอันจะทำให้สมาชิกได้ตระหนักถึงลักษณะร่วมของกลุ่มและเข้าใจว่า “พวกเรา” มีลักษณะแตกต่างไปจาก “พวกเขา” อย่างไร สำนึกร่วมดังกล่าวสามารถสร้างและปรับเปลี่ยนได้โดยอาศัยสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นในระบบวัฒนธรรมของกลุ่ม เช่น การจัดงานเทศกาล สงกรานต์ที่ถนนข้าวสารหรือการจัดทำหนังสือประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนถนนข้าวสาร ฯลฯ ดังนั้นสังคมและวัฒนธรรมจึงมีบทบาทสำคัญต่อการสร้าง การดำรงรักษาและการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์โดยตรง

โครงสร้างของอัตลักษณ์เกิดจากจัดระบบของสังคมโดยกลุ่มสถาบันต่างๆ ในสังคมอันได้แก่ สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันทางสังคมและสถาบันทางการเมือง ซึ่งล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลกับสมาชิกในสังคม ดังนั้นบุคคลหนึ่งๆ จึงต้องปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์เมื่อตนเข้าไปเป็นสมาชิกของสังคมใหม่ นั่นคือ อัตลักษณ์ของแต่ละบุคคลและอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มจะต้องปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนแปลง

Lux (อ้างถึงในสกกลกานต์ อินไทร, 2539) ได้อธิบายในส่วนของอัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity) ในความหมาย คือการแสดงออกของบุคคลิกภาพขององค์กรที่ทุกคนรู้สึกได้ โดยแสดงในทางพฤติกรรมและการสื่อสารขององค์กรและสามารถวัดผลการรับรู้ของกลุ่มคนระหว่างภายในและภายนอกได้

Birkigt and Stadler (อ้างถึงใน Reli, 1995) แบ่งองค์ประกอบของอัตลักษณ์องค์กรออกเป็น 3 ส่วนคือ

- พฤติกรรม (Behavior) คือการที่คนภายนอกตัดสินองค์กรว่าเป็นอย่างไร จากสิ่งที่องค์กรกระทำ
- การสื่อสาร (Communication) คือการที่องค์กรส่งสารทั้งที่เป็นวัจนะและอวัจนะภาษาออก ไปสู่ภายนอกองค์กรแทนที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมเพียงอย่างเดียวเพื่อประสิทธิผลทางการสื่อสาร
- การใช้สัญลักษณ์ (Symbolism) คือเครื่องมือที่องค์กรใช้ในการสอดประสานการแสดงออกของอัตลักษณ์ขององค์กรในด้านต่างๆ ว่าองค์กรนั้นเป็นอย่างไรหรืออย่างน้อยที่สุดต้องการจะเป็นอย่างไร

โดยสรุปแล้วจากการศึกษางานเขียน วิจัย บทความที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอัตลักษณ์ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นแล้วนั้นจะพบว่าในประเด็นเรื่องวาทกรรมความหมายและมโนทัศน์เกี่ยวกับอัตลักษณ์ได้มีการให้คำจำกัดความที่หลากหลายและแตกต่างกันโดยอาศัยการตีความในเชิงพฤติกรรมและการตีความเชิงวาทกรรมแต่จะมีจุดร่วมหรือคำที่สำคัญอันประกอบไปด้วย ตัวตน โครงสร้างทางสังคมและการแสดงออก ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่านัยของความหมายเกี่ยวกับอัตลักษณ์นั้นคือ ตัวตนและลักษณะร่วมของสมาชิกในโครงสร้างทางสังคมที่เป็นการแสดงออกเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ ความสัมพันธ์ทางสังคมของปัจเจกบุคคลต่อคนอื่นๆ ในสังคมโดยมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของระบบคิดและการตีความในระดับปัจเจกบุคคลโดยผ่านกระบวนการยอมรับซึ่งกันและกัน

ประเภทของอัตลักษณ์นั้นได้มีความพยายามในการรวบรวม จัดกลุ่มประเภทของอัตลักษณ์พบว่า อัตลักษณ์นั้นสามารถแบ่งแยกย่อยออกเป็น 5 ประเภทโดยหลักๆ แต่มีจุดเด่นอยู่ที่อัตลักษณ์ในระดับปัจเจกและอัตลักษณ์ในระดับสังคมและวัฒนธรรม โดยคุณสมบัติของอัตลักษณ์นั้นมีความแตกต่างใน 2 ลักษณะคือ อัตลักษณ์ที่ไม่สามารถแปรเปลี่ยนได้ และอัตลักษณ์ที่แปรเปลี่ยนได้โดยขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมที่เข้ามามีอิทธิพลต่ออัตลักษณ์ในช่วงเวลานั้น

จากการศึกษาข้างต้นเห็นได้ว่า ในโลกยุคหลังสมัยใหม่นั้นเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางความคิด วัฒนธรรมและพฤติกรรมจนกระทั่งอัตลักษณ์ที่ปรากฏในสังคม แนวคิดดังกล่าวนี้เป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดตัวตนและเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งในการต่อรองทางอำนาจจากสังคมในกรณีของการเคลื่อนไหวทางสังคม อันเป็นกระแสทางความคิด

ที่สำคัญประการหนึ่งที่จะผลักดันให้การแก้ไขปัญหา /การพัฒนาเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์เต็มตาม ศักยภาพ

1.2 แนวคิดเรื่องสัญญวิทยา (Semiology)

1.2.1 ความหมายของสัญญวิทยา (Semiology)

Guirand (1998) อธิบายถึงสัญญวิทยาว่า เป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบของสัญญลักษณ์ (Signs) ที่ปรากฏอยู่ในความคิดของมนุษย์อันถือเป็นทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวเรา สัญญลักษณ์อาจจะได้แก่ ภาษา รหัส สัญญาณ เครื่องหมาย เป็นต้น

O'Sullivan (อ้างถึงใน ซไมพร สุขสัมพันธ์, 2541) ได้อธิบายถึงสัญญวิทยาว่า สัญญวิทยา (Semiology หรือ Semiotics) คือ การศึกษาในเรื่องของสัญญะ (Sign) รหัส (Codes) และวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สำคัญของสัญญะและการที่สัญญะนั้นถูกนำมาใช้ในสังคม

Fiske (1992) กล่าวว่า แนวคิดเรื่องสัญญวิทยาเป็นแนวคิดที่จะนำมาอธิบายการสื่อสารของมนุษย์ โดยจะไม่สนใจเรื่องความล้มเหลวของการสื่อสารและไม่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลและความถูกต้อง แต่เป็นแนวทางการศึกษาเชิงสังคมหรือความแตกต่างของวัฒนธรรมระหว่างผู้ให้กับผู้รับสารนั้น ตลอดจนความหลากหลายของความหมายในระบบภาษา วัฒนธรรมและความเป็นจริงที่ไม่สามารถแสดงผลเป็นเส้นตรงของกระแสในการไหลของข่าวสาร แต่เป็นการศึกษาเชิงโครงสร้างที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ ที่เป็นตัวสร้างความหลากหลายโดยแบ่งความสนใจไปที่ การวิเคราะห์โครงสร้างที่กลุ่มความสัมพันธ์ที่ทำให้สารส่งออกไปในการสื่อสารแต่ละครั้ง ดังนั้นการศึกษาแนวสัญญวิทยาถือว่าตัวกำหนดของการสื่อสารขึ้นอยู่กับสังคมและสิ่งรอบตัวบนโลกของมนุษย์ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับกระบวนการของการสื่อสาร

กาญจนา แก้วเทพ (2543) ได้อธิบายถึงสัญญวิทยาว่า สัญญวิทยาแปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Semiology นั้นสามารถถอดความหมายจากรากศัพท์เดิมได้ว่าเป็น “ศาสตร์แห่งสัญญะ” (Science of Sign) ซึ่งอาจอธิบายในเบื้องต้นได้ว่าทฤษฎีสัญญวิทยาก็คงจะมีลักษณะเหมือนทฤษฎีต่างๆ ไป ที่พยายามให้คำอธิบายต่อสิ่งที่เรียกว่า “สัญญะ” โดยสัญญะ (Sign) หมายถึงสิ่งที่ถูกสร้างเพื่อให้ความหมาย (Meaning) แทนของจริง (Objective) ในตัวบท (Text) และบริบทหนึ่งๆ (Context)

ศิริชัย ศิริกายะ (2531) ได้อธิบายถึง แนวคิดในเรื่องสัญญวิทยาว่า สัญญวิทยาเป็นการสำรวจธรรมชาติของระบบสัญญะ ในส่วนที่อยู่นอกเหนือไปจากไวยากรณ์และกฎแห่งความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำในประโยค ซึ่งระบบสัญญะทำให้การควบคุมการสร้าง

ความหมายของตัวบท (Text) ให้เป็นไปอย่างมีความสลับซับซ้อนมีความหมายแฝงและต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของวัฒนธรรม โดยการนำเอาสัญลักษณ์มาผสมกันเป็นแบบต่างๆ ตัวอย่างคือนิทานปรัมปรา ซึ่งเน้นความคิดที่มีอยู่ในสังคมดั้งเดิมและเป็นเรื่องที่เต็มไปด้วย ค่านิยมนาาชนิดที่มาจากวัฒนธรรมนั่นเอง

Saussure (อ้างถึงในสมภพ กิ่งเงิน, 2541) ได้อธิบายคำว่า Semiology ไว้ว่ามาจากคำว่า Semeion ซึ่งเป็นภาษากรีกที่เป็นรากศัพท์ของคำว่า Sign ดังนั้น Semiology เป็นศาสตร์อันแสดงความเกี่ยวข้องกับหลายๆ สิ่งที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นสัญลักษณ์ ดังนั้นสัญลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 และเป็นสิ่งที่คนกลุ่มหนึ่งตราสิ่งหนึ่งเป็นเครื่องหมายถึงอีกสิ่งหนึ่งที่ไม่ได้ปรากฏในสัญลักษณ์นั้น

1.2.2 องค์ประกอบของสัญลักษณ์วิทยา

Saussure (อ้างถึงในวิลาลินี พิพิฑกุล, 2544) ได้ชี้ให้เห็นว่า การศึกษาสัญลักษณ์จะต้องศึกษา วัฏจักรของสัญลักษณ์ต่างในสังคมว่า อะไรเป็นตัวสถาปนาสัญลักษณ์ มีกฎอะไรบังคับอยู่ และแปรเปลี่ยนอย่างไร ซึ่งสัญลักษณ์มีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

- 1) ต้องมีลักษณะทางกายภาพ
- 2) ต้องมีความหมายพิเศษบางอย่างนอกเหนือจากตัวมันเอง
- 3) ต้องถูกนำมาใช้และรับรู้โดยผู้เกี่ยวข้องว่าเป็นสัญลักษณ์

Saussure ได้อธิบายว่า การศึกษาตัวบทจำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวบทหรือสัญลักษณ์ซึ่งซ่อนอยู่ในภาษา โดยสัญลักษณ์จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนคือ

- 1) รูปสัญลักษณ์ (Signifier) คือ สิ่งที่ปรากฏให้เห็นเป็นเครื่องหมาย ภาพหรือวัตถุหรือเสียงเป็นส่วนหนึ่งของสัญลักษณ์ที่มีรูปแบบทางวัตถุที่บ่งบอกถึงความหมาย (Sound Image)
- 2) ความหมายสัญลักษณ์ (Signified) คือ มโนทัศน์หรือความรู้สึกนึกคิดอันเป็นผลที่เกิดเนื่องจากการรับรู้เกี่ยวกับตัวหมายนั้นหรือแนวคิด (Concept) ของตัวหมายหรือตัวที่ถูกให้ความหมาย ดังตาราง

ตารางที่ 1 ความหมายของสัญญาณ

สัญญาณ(Sign) ประกอบด้วย	
เสียง- ภาพ (Sound-Image)	ภาพในใจ ภาพความคิด (Concept)
รูปสัญญาณ (Signifier)	ความหมายสัญญาณ (Signified)

อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมายและตัวหมายถึงนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติแต่เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนที่เป็นที่ยอมรับและเห็นพ้องต้องกันในสังคม หรือวัฒนธรรมนั้นๆ ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมายและตัวหมายถึงเป็นโครงสร้างที่ซ้อนเร้น หรือ เป็นความสัมพันธ์ที่มีความสลับซับซ้อนมาก

Guirand (อ้างถึงในวิลลาซีนี พิพิทกุล, 2544) ได้อธิบายว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาณ (Sign) กับ วัตถุ (Object) นั้นคือ ความสัญญาณที่เข้ามาแทนที่วัตถุนั้นและได้ให้ความหมายมากกว่าที่ตัววัตถุนั้นเป็นอยู่ โดยได้แบ่งสัญญาณออกเป็น 3 รูป ได้แก่

1) ภาพลักษณ์หรือภาพที่มองเห็น (Image) คือ สัญญาณที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันที่สามารถสัมผัสได้ โดยมีลักษณะร่วมในคุณลักษณะของวัตถุในทางเดียวกันซึ่งอาจจะเห็นภาพ วัตถุ หรือ เสียงก็ได้ หรืออาจจะกล่าวได้ว่ารูปแบบของความสัมพันธ์ถูกกำหนดขึ้นมาโดยภาพที่ปรากฏหรือภาพที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนของวัตถุนั้น เช่น ภาพถ่าย ภาพเหมือน แผนที่หรือแม้แต่จะเป็นเสียงก็ได้ อาทิ เสียงฮัมคล้ายผึ้งก็ถือว่าเป็นภาพลักษณ์ด้วยเช่นเดียวกัน

2) ดัชนี (Index) คือ สัญญาณที่มีความเกี่ยวข้องกับภายนอกกับวัตถุในลักษณะเฉพาะตัวที่ปรากฏและมีความสัมพันธ์กับวัตถุนั้น หรือ เป็นสัญญาณที่เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของวัตถุนั้นกับอีกสิ่งหนึ่งซึ่งจะต้องอาศัยเหตุผลจึงจะสามารถเข้าใจความหมายได้ เช่น ควันเป็นตัวบ่งชี้ของไฟเพราะต้องมีไฟถึงจะเกิดควันขึ้นมาได้ เป็นต้น ในขณะที่สัญญาณตัวนี้อาจจะเป็นตัวบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุนั้นกับสิ่งอื่นๆได้หลายสิ่งก็ได้ เช่น การจามเป็นตัวบ่งชี้ของอากาศเย็น กลิ่นฉุน อากาศระคายเคืองก็ได้ หรือ เป็นไข้หวัดก็ได้ เป็นต้น

3) สัญลักษณ์ (Symbol) คือ สัญญาณที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบหรือข้อกำหนดที่ทุกคนในสังคมเห็นพ้องต้องกันหรือเข้าใจตรงกันว่าสัญญาณนั้นแทนวัตถุสิ่งใด โดยสัญลักษณ์

เป็นสัญญาณที่ไม่มีความสัมพันธ์หรือความคล้ายคลึงกันระหว่างสัญญะกับวัตถุแต่เป็นสัญญาณที่เกิดจากการเชื่อมโยงวัตถุเข้ากับกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของสังคมและวัฒนธรรมโดยการตกลงร่วมกันของผู้ใช้สัญญาณนั้น โดยการทำที่สามารถเข้าใจสัญลักษณ์นั้นได้จะต้องอาศัยการเรียนรู้และประสบการณ์ เช่น คำในภาษาต่างๆ ตัวเลข ธงชาติสัญลักษณ์ที่ใช้ในการจราจรต่างๆ เป็นต้น

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการตีความสัญลักษณ์

	ภาพลักษณ์ ภาพที่มองเห็น (Icon)	ดัชนี (Index)	สัญลักษณ์ (Symbol)
Signify by: ความสัมพันธ์	ความคล้ายคลึงกัน ความเหมือนกัน (Resemblance)	แบบเหตุผล (Cause & Effect)	แบบข้อตกลง (Convention)
Example: ตัวอย่าง	ภาพถ่าย ภาพเหมือน (Photograph)	ไฟ ควันไฟ (Fire & Smoke)	สัญลักษณ์ที่ใช้ใน การจราจร (Traffic Sign)
Process: กระบวนการในการ ถอดความหมาย	มองเห็นได้ สัมผัสได้ (can see & can touch)	ต้องหาเหตุผล (Can find out)	ต้องเรียนรู้ (Must Learn)

1.2.3 การวิเคราะห์เชิงสัญญวิทยา

องค์ประกอบในการศึกษาหรือการวิเคราะห์ในเชิงสัญญวิทยาประกอบไปด้วย (กาญจนา แก้วเทพ, 2542)

1) สัญญะ (Sign) คือสิ่งที่มีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง เช่น แถบสีสามสีบนธงชาติไทยไม่ได้มีความหมายแค่สีแดง สีขาวและสีน้ำเงินเท่านั้นแต่หมายถึง ชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เป็นต้น ดังนั้นการวิเคราะห์สัญญะจึงสามารถขยายขอบเขตและความสำคัญของตัวบท (Text) ออกไปอย่างกว้างขวาง

สัญญะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ สิ่งอ้างอิงหรือธรรมชาติของสิ่งทั้งหลาย (Reference) คือ ตัวตนหรือภาพที่แท้จริงของวัตถุนั้น ตัวหมาย (Signifier) คือ การสร้างสัญญะขึ้นมาแทนบรรดาของจริงทั้งหลายหรือสิ่งที่อ้างอิง ตัวหมายถึง (Signified) คือการสร้างภาพในความคิด (Concept) หรือการจินตนาการของวัตถุนั้นเมื่อเห็นคำ หรือ เสียงที่ใช้แทนวัตถุ

นั้นซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์หรือการหาเหตุผลของคนในแต่ละวัฒนธรรมแต่ละสังคมด้วย

ในการวิเคราะห์สัญญะจะเน้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) เป็นหลัก ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมายและตัวหมายถึง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่

1. ถูกสร้างขึ้นอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ใดๆ กล่าวคือ เป็นไปตามอำเภอใจ เป็นไปตามความปรารถนา ซึ่งอาจจะไม่ได้มีความเหมือนหรือความคล้ายคลึงกับวัตถุนั้นๆเลยก็ได้ (Arbitrary)

2. ไม่ได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ซึ่งจะต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์และการหาเหตุผล (Unnatural)

3. ไม่ได้เกิดจากมูลเหตุจูงใจพิเศษใดๆของผู้สร้างความหมายหรือไม่ได้เกี่ยวข้องกับแรงกระตุ้นจูงใจของผู้ใช้สัญญะ (Unmotivated)

โดยคำถามหลักในการวิเคราะห์สัญญะนั้นจะประกอบไปด้วย

1. ความหมายที่อยู่ในสัญญะได้สร้างสรรค์ (Generate) ขึ้นมาอย่างไร
2. ผู้สร้างสัญญะนั้นมีวิธีการถ่ายทอดความหมาย (Convey) ไปยังผู้รับสารอย่างไร ใช้วิธีการอะไร ในบริบทอย่างไร
3. ผู้รับสารสามารถถอดความหมายออกมาจากสัญญะได้อย่างไร หรือ มีการเรียนรู้สัญญะนั้นอย่างไร

2) ความสัมพันธ์ (Relations) แนวความคิดเรื่องความสัมพันธ์ถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายในเรื่องของความหมายในแง่ที่ว่าไม่มีอะไรมีความหมายในตัวเองและไม่ใช้ตัวเนื้อหาที่เป็นตัวกำหนดความหมายแต่สิ่งใดสิ่งหนึ่งนี้จะมีมีความหมายก็ต่อเมื่อนำไปสัมพันธ์กับอีกสิ่งหนึ่ง โดยวิธีการหาความสัมพันธ์มี 2 วิธีได้แก่

2.1) การหาความสัมพันธ์แบบคู่ตรงข้าม (Binary Opposition) การหาความสัมพันธ์แบบคู่ตรงข้ามจะช่วยให้ความหมายนั้นเด่นชัดขึ้นมา เช่น เมื่อนำขาวมาคู่กับดำก็จะทำให้ความหมายของขาวชัดเจนขึ้น เป็นต้น

2.2) การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวบท (Text) และบริบท (Context) โดยตัวบทจะมีความหมายอย่างไรนั้นต้องขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อมด้วย ดังนั้นถ้าหากบริบทเปลี่ยนแปลงไปถึงแม้ว่าตัวบทจะเป็นตัวบทเดิมแต่ความหมายอาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ เช่น คำว่า มีด ในเรื่อง

สั้นเรื่องมีดประจำตัว ซึ่งไม่ได้ถึงมีดที่ใช้ปอกหรือทำอาหารแต่หมายถึงความร่ำรวยและอำนาจ บารมี หรือ ภาพข่าวในหนังสือพิมพ์ภาพเดียวกันแต่คำบรรยายภาพที่ต่างกัน ดังนั้นตัวบทคือ เนื้อหา (Content) ส่วนบริบทคือ รูปแบบ (Form/ Format) ซึ่งเนื้อหาจะเป็นอย่างไรต้องขึ้นอยู่กับ รูปแบบด้วย โดยบริบททางสังคม-วัฒนธรรม (Socio-Cultural Context) เป็นบริบทที่สำคัญที่สุด ในการกำหนดความหมายเพราะวัตถุนั้นจะยังไม่มีมีความหมายอะไรในตัวมันเองจนกว่าจะมาอยู่ใน บริบททางสังคม-วัฒนธรรม

3) รหัส (Code) รหัสเป็นแบบแผนขั้นสูงที่ซับซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่าง สัญญะต่างๆ (Highly Complex Pattern of Association of Sign) หรือ เป็นกรอบแห่งความ แน่นอนในการจัดวางโครงสร้างทางสังคมของความหมาย (Frame of Certainty) ซึ่งมีตัวอย่าง รูปแบบที่คล้ายกันกับพจนานุกรม นั่นคือทุกครั้งที่เห็นศัพท์ก็จะมีคำแปลที่แน่นอนทุกครั้ง โดยสัญญะหนึ่งๆ อาจจะมี ความหมายได้หลายๆ อย่างโดยที่บริบททางสังคมในสังคมใดสังคม หนึ่ง ในวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง ในช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่งจะเป็นตัวกำหนดความหมายว่า ลำดับชั้นของความหมายนั้นจะเรียงตัว หรือ แสดงออกอย่างไร เช่น ถ้าพูดถึงคำว่า กางเกง เมื่อก่อนจะหมายถึงเครื่องแบบสำหรับผู้ชายแต่ในปัจจุบัน กางเกงไม่ได้มีความหมายแค่ เครื่องแบบสำหรับผู้ชายเท่านั้นแต่ยังหมายถึงเครื่องแบบสำหรับผู้หญิงที่แสดงถึงความปราดเปรียว คล่องแคล่วด้วย

4) การวิเคราะห์แบบความหมายโดยอรรถ (Denotation) และความหมาย โดยนัย (Connotation)

4.1) การวิเคราะห์แบบความหมายโดยอรรถ (Denotation) เป็นการตีความที่ กล่าวตรงตัวตามรูปคำ หรือประโยค โดยมีลักษณะเป็นสภาวะวิสัย (Objectivity) ที่ไม่มีการ ประเมินคุณค่าก่อนที่จะอ้างอิงขึ้นมา หรือ เป็นการวิเคราะห์ความหมายในระดับที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะตามความเป็นจริงในธรรมชาติ ตามสภาพความเป็นจริงภายนอกที่เห็นหรือตาม ความหมายที่สิ่งนั้นปรากฏให้เห็น เช่น เมื่อพูดถึงดอกไม้ก็หมายถึงดอกไม้จริงๆ เมื่อพูดถึงดาวก็ หมายถึงดวงดาวที่อยู่บนท้องฟ้าจริงๆ เป็นต้น

4.2) การวิเคราะห์ความหมายโดยนัย (Connotation) เป็นการตีความหมายใน ชั้นที่ 2 (Second Order) โดยการวิเคราะห์ในขั้นนี้จะมีความหมายเชิงวัฒนธรรมหรือเชิงสังคมแฝง อยู่ด้วยไม่ได้เกิดจากตัวสัญญะเองแต่มาจากรีการในแต่ละวัฒนธรรม ในแต่ละสังคมให้คำตัว หมายและตัวหมายถึงที่จะทราบได้ต้องผ่านการเรียนรู้ ประสบการณ์ทางสังคม ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของผู้สร้างหรือผู้ถ่ายทอดสัญญะปะปนกันอยู่ด้วย เช่น คำว่า ดอกไม้ อาจไม่ใช่ดอกไม้

แต่อาจหมายถึงผู้หญิงหรือความสวยงาม เมื่อพูดถึงดวงดาวก็อาจจะไม่ได้หมายถึงดาวที่อยู่บนท้องฟ้าจริงๆแต่อาจหมายถึง ผู้หญิงสวยประจำมหาวิทยาลัย เป็นต้น

มิตราภรณ์ อยู่สถาพร (2539) ได้อธิบายถึงการวิเคราะห์ความหมายโดยนัยนี้จะต้องวิเคราะห์ความหมายแฝงผ่านช่องทางต่างคือ

1) มายาคติ หรือความเชื่อดั้งเดิม (Myths) คือ ระบบความคิดที่มีอยู่ในระบบสังคมดั้งเดิมซึ่งหมายถึง เรื่องเล่าอธิบายหรือทำให้สามารถเข้าใจธรรมชาติหรือความจริง (Reality) โดยอาศัยวัฒนธรรมหรือความคิดรวบยอดในสัญญะนั้นๆ เช่น การตีความหมายแบบวิธีการของเทพปกรณัม เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามความเชื่อดั้งเดิมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามความต้องการและค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปของวัฒนธรรมด้วย

2) สัญลักษณ์ (Symbols) คือการใช้วัตถุเป็นสัญลักษณ์เพื่อแสดงความหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น นกพิราบเท่ากับการสื่อสาร รูปหัวใจเท่ากับความรัก และสัญลักษณ์เกี่ยวกับการจราจรต่างๆ เป็นต้น

3) อุปมา (Simile) คือการที่มนุษย์พยายามอธิบายสิ่งที่ไม่คุ้นเคยด้วยการเปรียบเทียบสิ่งนั้นกับสิ่งที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกันหรือตรงข้ามกัน โดยอาจจะสังเกตจากคำบอกใบ้ (Cue) ได้แก่ คำว่า คือ และ เป็น เช่น ตัวเป็นชนเท่ากับขี้เกียจ เป็นต้น

4) การให้ส่วนหนึ่งแทนทั้งหมด (Metonymy) คือการเชื่อมโยงความหมายในระดับเดียวกันหรือการใช้ส่วนหนึ่งแทนทั้งหมด ซึ่งเมื่อกล่าวหรือพูดถึงเพียงส่วนหนึ่งก็จะทำให้สามารถทราบความจริงในส่วนที่เหลือได้ โดยการหยิบเอาส่วนหนึ่งของสัญญะมาแทนความหมายของส่วนรวมทั้งหมด เช่น วัดพระแก้วเท่ากับกรุงเทพมหานคร จิงโจ้เท่ากับประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น

5) การวิเคราะห์แบบ Synchronic คือการวิเคราะห์ความหมายหรือการพิจารณาโครงสร้างเบื้องต้น (Deep Structure) ของตัวบท ซึ่งหมายถึงการแยกแยะระหว่างความหมายที่เปิดเผย (Manifest Meaning) ซึ่งจะเป็นตัวที่บอกว่าสัญญะนั้นหมายถึงอะไร หรือมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นกับความหมายแฝงเร้น (Latent Meaning) ซึ่งเป็นความหมายที่บอกว่าที่แท้จริงแล้วตัวบทนั้นมีความเกี่ยวข้องกับบริบทแวดล้อมอย่างไรและมีความหมายที่แท้จริงอย่างไร

6) การวิเคราะห์แบบ Paradigmatic คือการวิเคราะห์โดยการแสวงหาคุณลักษณะทั้งหมด (Attribute) ของสัญญะที่ตรงข้ามกัน อาทิ คุณลักษณะทั้งหมด (Paradigm) ของผู้หญิงผู้ชาย (กาญจนา แก้วเทพ, 2544) ดังตาราง

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์แบบ Paradigmatic

ผู้หญิง	ผู้ชาย
<ul style="list-style-type: none"> ▪ กระโปรง ▪ เครื่องสำอางค์ ▪ หน้าอก มดลูก อวัยวะเพศหญิง ▪ มารยาร้อยเล่มเกวียน ▪ ความเป็นแม่ แม่บ้าน งานบ้าน ▪ ซื่อสัตย์ รักเดียวใจเดียว ▪ ซอบนินทา ▪ การตั้งครรรภ์ การเลี้ยงดูบุตร ▪ เรื่องบันเทิง นวนิยาย ▪ ช่างเท้าหลัง (ผู้ตาม) ▪ ความอ่อนแอ ความอ่อนไหว ▪ บอบบาง น่าทะนุถนอม ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กางเกง ▪ หนวด เครา ลูกกระเดือก ▪ อวัยวะเพศชาย ▪ จริงใจ เปิดเผย ▪ ความเป็นพ่อ หัวหน้าครอบครัว ▪ เจ้าชู้ ▪ ตรงไปตรงมา ▪ การหารายได้เลี้ยงครอบครัว ▪ เรื่องกีฬา วิชาการ ▪ ช่างเท้าหน้า (ผู้นำ) ▪ ความเข้มแข็ง มั่นคง ▪ มีพลัง มีอำนาจ ฯลฯ

จากการศึกษาถึงแนวคิดเรื่องสัญลักษณ์วิทยานั้นสามารถที่จะสรุปแนวคิดและประเด็นที่ได้จากแนวคิดเรื่องสัญลักษณ์วิทยาที่มีผลต่อการวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ได้ว่า สัญลักษณ์เป็นสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 และเป็นสิ่งที่คนกลุ่มหนึ่งตราสิ่งหนึ่งเป็นเครื่องหมายถึงอีกสิ่งหนึ่งที่ไม่ได้ปรากฏในสัญลักษณ์นั้น ดังนั้นในการศึกษาการให้ความหมายของการศึกษานั้นมีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงสัญลักษณ์ทั้งที่สื่อออกมาเป็นความหมายและยังต้องคำนึงถึงในนัยยะที่แฝงอยู่ในสัญลักษณ์นั้นเป็นสำคัญ โดยต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของสัญลักษณ์ที่สำคัญในเรื่องของรูปสัญลักษณ์ (Signifier) และความหมายสัญลักษณ์ (Signified) ภายใต้อกรอบแนวคิดในเรื่องกระบวนการวิเคราะห์สัญลักษณ์ในประเด็นเรื่องการสร้างสรรค์ความหมายและกระบวนการถ่ายทอดความหมายที่อยู่ในสัญลักษณ์นั้น รวมไปถึงกระบวนการในการเรียนรู้และถอดความหมายของสัญลักษณ์นั้น ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ความหมายทั้งการวิเคราะห์แบบความหมายโดยอรรถ (Denotation) และความหมายโดยนัย (Connotation) เพื่อนำมาสู่การอธิบายถึงประเด็นการให้ความหมายของการศึกษาในกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยได้ต่อไป

1.3 แนวคิดเรื่องพื้นที่

1.3.1 วาทกรรมแนวคิดและความหมายเกี่ยวกับพื้นที่

Feld (1996) ได้กล่าวว่า พื้นที่ (Space) เป็นมโนทัศน์ทางมานุษยวิทยาที่สำคัญและกำลังได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในวงวิชาการทางมานุษยวิทยายุคเปลี่ยนศักราชจนถึงยุคหลังสมัยใหม่ นักมานุษยวิทยาโดยทั่วไปพิจารณาพื้นที่ สถานที่และอาณาเขตควบคู่กันไปกับความหมาย ความคิด จินตนาการและความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสถานที่ที่แต่ละคนมีเมื่อเข้าไปอยู่ในสถานที่หรือพื้นที่หนึ่งๆ นักมานุษยวิทยาเรียกความหมายทางวัฒนธรรม หรือ วาทกรรมของพื้นที่หรือสถานที่โดยรวมว่า “เทศะ”

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2538) ได้กล่าวว่า ที่ ทาง พื้นที่และสถานที่ล้วนแต่เป็นคำที่มีความหมายอย่างยิ่งในวัฒนธรรมไทย หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ สังคมไทยค่อนข้างจะรำววยในการสร้างวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับพื้นที่ (และเวลา) ดังที่คนไทยจะรู้จักกันทั่วไปว่าวิถีชีวิตและพฤติกรรมทางสังคมของตนจะต้องคำนึงถึงความถูกต้อง สอดคล้องและเหมาะสมกับ “กาลเทศะ” (คติเกี่ยวกับพื้นที่และเวลาหรือวาระโอกาส) เพราะพื้นที่และสถานที่เกือบทั้งหมดในวัฒนธรรมไทยจะถูกกำหนดด้วยความเชื่อ คติ ข้อห้าม กฎระเบียบและแนวการประพฤติปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและเป็นแบบแผน ดังนั้น จึงนับได้ว่ามโนทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อโลกทัศน์และวิถีชีวิตของคนไทย

ราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้นิยามคำว่าพื้นที่ไว้ว่าคำว่า “ที่” คำนี้เป็นได้ทั้งคำนาม คำลักษณะนาม คำสรรพนาม คำวิเศษณ์และคำบุรพบท แต่ไม่คำว่า “ที่” จะทำหน้าที่อะไรในประโยคภาษาไทยก็ล้วนแต่มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่หรือสถานที่ไม่ว่าทางใดก็ตาม

หนึ่งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของ “ที่” ว่า

“ น. แהל่ง, ถิ่น, เช่น ที่ประกอบอาชีพ ที่ทำมาหากิน, สถานที่ เช่น ที่ประชุม ที่พัก ตำแหน่งที่ เช่น เอาแว่นวางไว้ที่โต๊ะ; ที่ดิน เช่น ชื่อที่ ชายที่ เข้าที่; ภาชนะ, เครื่องใช้ เช่น ที่บูชา ที่นอน ที่เขี่ยบุหรี่; ลักษณะนามบอกสถานที่หรือ สิ่งของเป็นชุดๆ เป็นต้น เช่น ที่นั่ง 3 ที่ อาหาร 3 ที่.”

กาญจนา แก้วเทพ (2543) กล่าวถึงความหมายของคำว่า “พื้นที่สาธารณะ” ในทัศนะของ Habermas ว่าประกอบด้วยคำ 2 คำ คือคำว่า “พื้นที่” กับคำว่า “สาธารณะ” ซึ่งความหมายของคำ 2 คำนี้ก็เหมือนกับคำทั้งหลายที่ถูกนิยามและถูกช่วงชิงคำนิยามไปมาตลอดช่วงยุคสมัยที่ประวัติศาสตร์ที่คนแต่ละกลุ่มมีอำนาจในการให้คำนิยาม ซึ่งหากหยุด

ภาพเคลื่อนไหวของคำนิยามทั้ง 2 ไว้ที่จุดๆหนึ่ง เราอาจตรวจสอบความหมายของคำทั้ง 2 สองได้ ดังนี้

คำว่า “พื้นที่” ประกอบด้วยลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ในแง่รูปธรรม “พื้นที่” หมายถึง อาณาบริเวณแห่งใดแห่งหนึ่ง (Area) ที่มีการแบ่งกันเขตเอาไว้อย่างแน่นอน(Boundary) เช่น พื้นที่ในโรงงาน พื้นที่ในบ้าน พื้นที่ในบริเวณวัด พื้นที่ในห้างสรรพสินค้า เป็นต้น นอกจากนั้น “พื้นที่” ยังมีความหมายที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ในที่นี้คือ ความหมายทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม กล่าวคือ เป็นเวทีทางสังคมที่มีการช่วงชิงอำนาจ ตัวอย่างเช่น พื้นที่ทางวัฒนธรรมในสื่อสารมวลชน เช่น เมื่อเราพบว่าละครโทรทัศน์ได้มีการนำเอาเรื่องราวที่มีคนไทยเชื้อสายจีนมาเป็นตัวเอก นำเอาค่านิยมแบบคนจีนมาเชิดชู เราอาจกล่าวได้ว่า ปัจจุบันคนไทยเชื้อสายจีนได้เข้ามาช่วงชิงพื้นที่ทางวัฒนธรรมไปแล้วระดับหนึ่ง

คำว่า “สาธารณะ” นั้นในความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไปคือ คำว่า “ส่วนร่วม” ซึ่งมักจะถูกให้นิยามโดยเปรียบเทียบกับคู่ที่ตรงข้ามกัน คือ คำว่า “ส่วนตัว” (Private) สำหรับความหมายของคำว่า “สาธารณะ” นี้ อาจสามารถถูกขยายออกไปถึงประโยชน์ของส่วนรวมสำหรับคนหมู่มากหลากหลายกลุ่ม ที่อาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลประโยชน์ของส่วนรวม สำหรับคนหมู่มากหลากหลายกลุ่มที่อาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลประโยชน์ส่วนตัว(ปัจเจกหรือเฉพาะกลุ่ม) คำว่า “สาธารณะ” จึงมีนัยยะเช่นเดียวกับคำว่า “พื้นที่” กล่าวคือ สามารถแสดงออกในลักษณะรูปธรรม เช่น สวนสาธารณะ คือ สวนของส่วนรวม และความหมายในเชิงนามธรรม เช่น ผู้นำชุมชนที่ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว

สำหรับนิยามของคำว่า “พื้นที่สาธารณะ” ตามทัศนะของHabermas นั้นได้กล่าวไว้ว่าพื้นที่สาธารณะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “ความรู้สึกเป็นส่วนรวม” (Sense of Public) เป็นการปฏิบัติการทางสังคมที่ฝังตัวอยู่ในวัฒนธรรมของแต่ละยุคสมัย (Cultural Embedded Social Practice)

อภิญา เพ็องฟูสกุล (2543) ได้อธิบายถึงแนวคิดเรื่องพื้นที่ที่ตามแนวคิดสำนักความคิดหลังสมัยใหม่ (Post Modernism) ที่มองพื้นที่ในฐานะที่เป็นพื้นที่ที่เกิดจากการประดิษฐ์ทางวัฒนธรรมที่เติมไปด้วยรหัส (Code Space) อันเกิดจากการเข้ามาปฏิบัติการทางสังคมของกลุ่มต่างๆ ในสังคม แต่พื้นที่ไม่ใช่สิ่งๆใดเพียงอย่างเดียว เป็นกลาง เป็นธรรมชาติ ตายตัวและหยุดนิ่ง แต่พื้นที่เป็นเรื่องการเมืองของพื้นที่ (The Politics of Space) ที่สังคมแต่ละแบบแต่ละยุคสมัยสร้างขึ้นผ่านปฏิบัติการว่าด้วยพื้นที่ เมื่อเป็นเช่นนี้พื้นที่จึงกลายเป็นผลผลิตทางสังคมหรือสิ่งที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมในการต่อสู้ช่วงชิงการ

นิยามและให้ความหมายกับพื้นที่/สถานที่รอบตัว และตั้งนั้นเมื่อพื้นที่เป็นเรื่องของการผลิต/สร้างความหมายจึงสัมพันธ์กันอย่างยิ่งกับระบบของอำนาจ

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร์ (2542) ได้อธิบายแนวคิดเรื่องพื้นที่ของฟูโกต์ไว้ว่าฟูโกต์ได้ศึกษาพื้นที่ที่เรียกกันว่า “เมือง” เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในลักษณะที่เป็นยุทธศาสตร์ของอำนาจในการต่อต้านและขัดขืนหรือสร้างอำนาจผ่านการทำสงครามการแย่งชิงพื้นที่ (War of Position) ในทัศนะของ Foucault มองว่า “พื้นที่คือรากฐานการทำงานของอำนาจทุกชนิด” (Space of Fundamental in Exercise of Power) เป็นสถานที่ที่ความรู้กับอำนาจมาบรรจบกันอย่างลงตัวพอดี โดยกระบวนการสร้าง การแทนที่/ สวมรอย การเปลี่ยนรูป ที่ทำให้ความรู้กลายเป็นอำนาจและทำให้อำนาจกระจายตัวออกไปทั่วบนพื้นที่

1.3.2 ลักษณะของพื้นที่

Dennise (1997) ได้ชี้ให้เห็นว่าความสำคัญของพื้นที่หรือทะเลโดยรวมที่มีต่อการวิเคราะห์และทำความเข้าใจมิติทางวัฒนธรรมต่างๆ อาจแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะที่สำคัญคือ

1) พื้นที่คือสถานที่ทางกายภาพ (place as a physical setting) ในความหมายนี้พื้นที่ก็คือพื้นผิวโลกทุกหนแห่งที่เป็นที่ตั้งของสังคมและที่อยู่อาศัย แหล่งทำมาหากิน ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและเป็นพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การพักผ่อนหย่อนใจและบันเทิงทั้งหมดของตนเอง สถานที่ทางกายภาพต่างๆ เช่น แม่น้ำ หุบเขา ทุ่งราบ ที่ราบสูง ที่ลุ่ม เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ป่าดงดิบ ฯลฯ ล้วนแต่เป็นสถานที่ทางกายภาพที่มีอยู่ตามธรรมชาติ การตั้งถิ่นฐาน การสร้างบ้านแปลงเมืองและกำเนิดอารยธรรมของมนุษย์ล้วนแต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานที่ทางกายภาพเหล่านี้โดยตรง มนุษย์สร้างสรรค์วัฒนธรรมและสังคมของตัวโดยให้ความหมายกับสถานที่ทางกายภาพเหล่านี้แทบทั้งสิ้นเพราะวัฒนธรรมและสังคมของมนุษย์ต่างก็ฝังรากลึกหรือได้รับอิทธิพลอย่างลึกซึ้งจากสถานที่ทางกายภาพแห่งหนึ่งเสมอ วัฒนธรรมในความหมายหนึ่งก็คือปฏิสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ของมนุษย์กับสถานที่ทางกายภาพที่อยู่ล้อมรอบตัวของพวกเขานั้นเอง

2) พื้นที่เป็นสินค้า (Place as a commodity) พื้นที่ทางกายภาพไม่ได้มีความหมายโดยตัวของมันเอง เพราะธรรมชาติคือธรรมชาติ ธรรมชาติจะมีความหมายและมีความค่าในทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคมหรือการเมืองก็ต่อเมื่อมนุษย์ไปกำหนดหรือสร้างระบบคุณค่าอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมา ในเรื่องของพื้นที่ก็เช่นกัน พื้นที่ทางกายภาพมีศักยภาพในการถูกกำหนดให้เป็นทรัพยากรหรือสินค้า มนุษย์ทุกหนทุกแห่งทั่วโลกได้สร้างระบบคุณค่าขึ้นมาเพื่อใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทางกายภาพ ระบบคุณค่า เช่น คุณค่าในการใช้สอยหรือการใช้ประโยชน์จาก

พื้นที่ทางกายภาพหรือสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติประเภทต่างๆ ให้กลายเป็น “ทรัพย์สิน” หรือสินค้าที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริโภค แลกเปลี่ยน ซื้อขายหรือใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าทั้งในทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม พื้นที่ทางกายภาพที่กลายเป็นสินค้าทั้งในทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม พื้นที่ในความหมายนี้จึงหมายถึงทรัพย์สินทั้งในทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม พื้นที่ทางกายภาพที่กลายเป็นสินค้าในสังคมสมัยใหม่อาจจะพิจารณาได้จากตัวอย่างต่อไปนี้ เช่น ป่าไม้ ที่ดิน แหล่งน้ำ แร่ธาตุหรือแม้กระทั่งบ้านเรือน สนามกีฬา พუნจา ห้างสรรพสินค้า บ้านจัดสรร ฯลฯ ประเด็นสำคัญที่นักมานุษยวิทยาต้องการชี้ให้เห็นในแง่ก็คือ ทรัพย์สินหรือสินค้าและบริการต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของมนุษย์เกือบทั้งหมดต่างก็มีความสำคัญอยู่บนพื้นที่ทางกายภาพหรือสภาพแวดล้อม ปฏิสัมพันธ์อย่างหนึ่งของมนุษย์ที่มีต่อพื้นที่ทางกายภาพก็คือ การซื้อขาย แลกเปลี่ยน บริโภคหรือการสร้างความหมายในทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมืองให้กับพื้นที่ที่สำคัญปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวดำเนินไปอย่างไม่มีวันสิ้นสุด มนุษย์สร้างวัฒนธรรมด้วยการเปลี่ยนพื้นที่ทางกายภาพของตนให้เป็นสินค้าและบริการในรูปแบบต่างๆ อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นพื้นที่ทางกายภาพหรือพื้นผิวของโลกที่มีมนุษย์อาศัยอยู่จึงถูกพลิกเปลี่ยนโฉมหน้าอย่างมโหฬารเมื่อพิจารณาจากช่วงเวลาเปลี่ยนแปลงไปในหน้าประวัติศาสตร์ของมวลมนุษย์

3) พื้นที่เป็นสิ่งประดิษฐ์และการนำเสนอทางวัฒนธรรม (Place as a cultural construct or representation) พื้นที่หรือสถานที่ที่เป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมของมนุษย์ คำว่าผลผลิตหรือสิ่งประดิษฐ์นี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของมนุษย์ในการให้ความหมายในด้านต่างๆ กับพื้นที่หรือสถานที่รอบตัว บทบาทและปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับพื้นที่ในแง่นี้ตรงกับสิ่งที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2538) เรียกว่า “คติเกี่ยวกับพื้นที่” นักมานุษยวิทยาเชื่อว่าการพิจารณาคติเกี่ยวกับพื้นที่แท้ที่จริงก็คือ การมองว่าพื้นที่ทางกายภาพเป็นสิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม มนุษย์สร้างพื้นที่ตามวัตถุประสงค์และความต้องการของตนโดยการให้ความหมายทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง เมื่อพื้นที่กลายเป็นสิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม พื้นที่มีความหมายและนัยสำคัญมากกว่าการที่มีสภาพเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอย่างหนึ่ง พื้นที่ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์ของมนุษย์โดยผ่านปฏิบัติการทางวาทกรรมและอำนาจที่มนุษย์ได้มอบให้กับ “มัน” มนุษย์ได้สร้างพื้นที่ให้มีอำนาจในการประทับความผูกพัน ไร้ความสนใจ ย้ำเตือนถึงความหลังและสร้างพลังแห่งจินตนาการให้เกิดขึ้นกับผู้คนที่เข้าไปประสบพบเห็น อยู่อาศัยหรือเยี่ยมเยือน นักมานุษยวิทยามองเห็นว่าพื้นที่และสถานที่ที่มีอำนาจขึ้นมาได้เมื่อผู้คนพูดถึงที่ต่างๆ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ชีวิตของแต่ละคน อำนาจและอิทธิพลของพื้นที่ที่มีเหนือมนุษย์แต่ละคนยิ่งจะเพิ่มขึ้นเป็นเท่าทวีเมื่อสถานที่นั้นกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประเพณี

ประวัติศาสตร์และความทรงจำที่สำคัญและครอบครองของผู้คนกลุ่มต่างๆ พื้นที่หรือสถานที่นั้นยังจะกลายเป็นดินแดนแห่งความศักดิ์สิทธิ์หรืออาถรรพ์ที่ดูราวว่าพื้นที่ทางกายภาพเหล่านั้นมีชีวิตและจิตวิญญาณอยู่ในตัว สถานที่ที่ทรงพลานุภาพอย่างมหาศาลอยู่ในตัวอาจพิจารณาได้จากตัวอย่างของมหานครเยรูซาเลม แม่น้ำคงคา ปราสาทหินนครวัด ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ วัดที่สำคัญ ป่าช้า บ้านเกิด ฯลฯ ตัวอย่างเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงพลังอำนาจและปฏิบัติการทางวาทกรรมของสถานที่หรือพื้นที่ทางกายภาพที่เป็นผลผลิตของมนุษย์แล้วกลายมาเป็นสถานที่ที่มีอิทธิพลครอบงำหรือกำหนดอัตลักษณ์ จินตนาการ ความคิดคำนึง และความทรงจำของมนุษย์แต่ละคนอย่างมหาศาล

Arjun Appadurai (อ้างถึงในสรพงษ์ วิชัยดิษฐ์, 2548) ได้เสนอแนวคิดเรื่องพื้นที่ในหนังสือชื่อ Modernity at Large Cultural Dimension of Globalization ว่านับตั้งแต่มีการกำหนดรัฐชาติ อาณาเขตและพื้นที่เป็นบรรทัดฐานในการกำหนดความเหมือน ความต่างของสังคมและวัฒนธรรมได้ถูกท้าทายอย่างหนักจากภาวะการเคลื่อนที่ การเลื่อนไหลและความไร้ขอบเขตในสังคมโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการนิยามความหมายใหม่แยกออกจากพรมแดนและหลุดพ้นจากความเป็นชาติที่อยู่นอกเหนือเส้นเขตแดน Appadurai ได้เสนอปรากฏการณ์พื้นที่ในสังคมโลกไว้ 4 ลักษณะคือ

1) Ethnoscape พื้นที่ที่ผู้คนอยู่ในโลกแห่งการเคลื่อนไหวและเคลื่อนย้ายอยู่ตลอดเวลา (Shifting World) ข้ามอำนาจรัฐและพรมแดน เช่น นักท่องเที่ยว ผู้อพยพ

2) Technoscape พื้นที่แห่งโลกวิทยาการที่เคลื่อนไหวข้ามข้อจำกัดของรัฐและภูมิศาสตร์ (Financescape) พื้นที่แห่งโลกทางการเงินที่ทุนเคลื่อนย้ายจากแหล่งหนึ่งไปยังแหล่งหนึ่งด้วยเหตุผลและอำนาจตลาดเสรี

3) Ideoscape พื้นที่แห่งอุดมการณ์ อุดมคติที่ซึ่งอำนาจและภาพลักษณ์ของรัฐถูกท้าทายอยู่ตลอดเวลา

4) Mediascape พื้นที่ภาพลักษณ์ (Image) กำหนดความสำคัญและอำนาจจากกระบวนการที่กล่าวมาแล้วนั้นเรียกว่า ข้ามพรมแดน (Transnationalism) อันเป็นปรากฏการณ์ที่ผู้คน สิ่งของ ความคิดหรือวัฒนธรรมได้ถูกเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนรัฐชาติและเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ที่มีการเลื่อนไหลไปมาอยู่ตลอดเวลา หรือปรากฏการณ์ของผู้อพยพในปัจจุบันที่พยายามสร้างพื้นที่ทางสังคมก้าวข้ามพรมแดนทางด้านภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม การเมืองที่คนพยายามสร้างสายใยความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนซึ่งเป็นการ

สร้างความหมายของพื้นที่ภายใต้สำนึกของคนในกลุ่มเดียวกันถึงสิ่งที่มีร่วมกัน เรียกว่า ชุมชนในจินตนาการ (Imagined Community)

Lefebvre (1998) อธิบายลักษณะของพื้นที่ในงานเขียนเรื่อง The Production of Space โดยได้ประยุกต์แนวคิดการวิเคราะห์สังคมและโครงสร้างสังคมแบบมาร์กซมาวิเคราะห์การผลิต/สร้างความหมายและความสัมพันธ์ขึ้นบนพื้นที่ โดย Lefebvre ได้จำแนกพื้นที่และความสัมพันธ์ทางสังคมของพื้นที่ออกเป็น 3 ประเภทคือ

1) พื้นที่ปฏิบัติการ (Spatial Practice) เป็นพื้นที่แห่งการรับรู้ (Perceived Space) อันเกิดจากสามัญสำนึกจากการประสบพบพื้นที่ในชีวิตปกติประจำวัน

2) การสร้างภาพแทนความจริงของพื้นที่ (Representation of Space) เป็นพื้นที่จากการผลิตสร้างของศาสตร์สมัยใหม่เพื่อเข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่จากการคิดสร้างพื้นที่ (Conceived Space)

3) พื้นที่ภาพแทนความจริง (Representation Space) เป็นพื้นที่แห่งความหมายและสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้นๆ (Lived Space) พื้นที่ทั้งสามประเภทนี้ไม่ได้แยกจากกันอย่างเด็ดขาดแต่เกี่ยวเนื่อง เชื่อมโยงและซ้อนทับกันตลอดเวลาของความสัมพันธ์บนพื้นที่

โดย Lefebvre ได้ศึกษาพื้นที่เมืองในฐานะที่เป็นพื้นที่ประดิษฐ์กรรมใหม่ของระบบเศรษฐกิจและสังคมสมัยใหม่ ที่เป็นตัวแทนของความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีวิทยาการ ศิลปวัฒนธรรมและสัญลักษณ์ (Sign) ต่างๆ เช่น สัญลักษณ์ของสถานภาพ ความสุขวิถีชีวิต เป็นต้น สิ่งต่างๆเหล่านี้ถูกสร้างและตรึงไว้ด้วยกระบวนการพัฒนาสมัยใหม่ โดยมีรัฐเป็นกลไกสำคัญในการดูแลรักษาและผลิตซ้ำ (Enact) เงื่อนไขหรือสภาวะการณ์ต่างๆ โดยมี/ใช้อำนาจทางการเมืองเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความชอบธรรมการใช้ประโยชน์บนพื้นที่ด้วยการสร้าง/ผลิตความหมายที่เป็น/ให้เป็นเอกภาพในอันที่จะตอบสนองต่อการพัฒนาภายใต้วาทกรรมการพัฒนาสมัยใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีวิทยาการของการสร้างพื้นที่ที่เรียกว่า “การทำพื้นที่ให้บริสุทธิ์” (Spatial Purification) เพื่อสถาปนาอำนาจเบ็ดเสร็จในพื้นที่และทำให้พื้นที่ของวาทกรรม (The Discursive Space) การพัฒนาสามารถหลีกเลี่ยงกฎบนพื้นที่อย่างถาวร พร้อมกับการจำกัด/กีดกันพื้นที่ที่ไม่ตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์ โดยการลดทอน (Reduction) และการปฏิบัติการในรูปแบบต่างๆ เพื่อเบียดขับให้กลายเป็นพื้นที่ (และคน) ขายขอบ

ขณะเดียวกันพื้นที่ก็เปิดกว้างสำหรับการสร้าง/แสวงหา/ช่วงชิงเพื่อสร้างอำนาจจากชายขอบในการต่อต้าน (Counter) การเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์และ/หรือการ

กำหนดตำแหน่งแห่งที่ในการสร้างความหมายใหม่ให้กับพื้นที่/คน/กลุ่มคน ที่ถูกเบียดขับจากกระบวนการในการลดทอนและสร้างพื้นที่ให้บริสุทธิ์ (โดยเฉพาะพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ หรือก่อให้เกิดผลประโยชน์สำหรับการพัฒนาและการเป็นเมืองสมัยใหม่) เพื่อสร้างความชอบธรรมในการดำรงอยู่และการใช้ประโยชน์บนพื้นที่ ซึ่งสัมพันธ์และไม่อาจแยกออกจากการสร้างวาทกรรม ตัวตนและอัตลักษณ์ให้เกิดขึ้นบนพื้นที่และปริณทลสาธารณะ (Public Space and Public Sphere)

Haraway (อ้างถึงในกิติพัฒน์ นนทบุรีมดลย์, 2547) ได้เสนอแนวคิดว่าการสร้างอำนาจและพื้นที่ที่มีความจำเป็นที่จะต้องจินตนาการถึงรูปแบบอันหลากหลายในการเชื่อมร้อยและร้อยรัดความแตกต่างเอาไว้ด้วยกัน ซึ่งก็คือการสร้างพื้นที่ทางสังคมให้เกิดขึ้น ครอบคลุมทั้งปริณทลสาธารณะ ส่วนตัว และประชาสังคม เพื่อผันกำลังมาอยู่ในรูปของอำนาจที่สอดคล้องกับตัวตน อัตลักษณ์ อุดมการณ์สามารถปะทะประสานกับพลังอำนาจที่เหนือกว่าและทำให้พื้นที่ว่างที่กว้างพอสำหรับพื้นที่และคนอื่น (Other)

ยุทธนา วรณปิติกุล (2542) ได้อธิบายถึงปรากฏการณ์แนวคิดเรื่องพื้นที่ในสังคมไทยผ่านการศึกษาและวิพากษ์สังคมไทยด้วยแนวคิดเรื่องพื้นที่ในประเด็นเรื่องพื้นที่ชุมชนเมืองที่สอดคล้องกับแนวคิดข้างต้นว่าลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคมเมืองใหญ่ คือ การสูญหายไปของชีวิตชีวา หรือการมีชีวิตกลุ่มของผู้คน เนื่องจากลักษณะของคนที่อยู่อาศัยอยู่ในเมืองนั้น บรรดาสายสัมพันธ์ทางสังคมแบบเดิมๆ (Social Bond) เช่น สายสัมพันธ์กับเครือญาติ/เพื่อน บ้าน/ชุมชน สายสัมพันธ์กับวัด จะถูกตัดหายไป คนที่อยู่ในเมืองจะมีสายสัมพันธ์แคบๆสายเดียวที่หลงเหลืออยู่ คือ สายสัมพันธ์ภายในครอบครัว (Family Life) นักสังคมวิทยาจึงเรียกสภาพของคนจำนวนมากที่มารวมตัวกันที่อยู่ในเมืองว่า Lonely Crowd ด้วยเหตุนี้แนวคิดเรื่อง “พื้นที่สาธารณะ” จึงถูกนำมาใช้เพื่อสร้างสรรค์สายสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างสรรค์ชีวิตชีวาในเมือง รูปแบบกิจกรรมที่นำมาใช้อาจจะเป็นอาสาสมัครด้านสังคมสงเคราะห์ของสถาบันศาสนา การรวมตัวเป็นชมรม สมาคมต่างๆ เช่น มูลนิธิอาสาสมัครต่างๆ หรือแม้แต่ในกรณีประเทศไทยคือการเกิดขึ้นของพื้นที่สยามสแควร์ ซึ่งเกิดขึ้นจากการเข้ามาพัฒนาให้เป็นศูนย์การค้าแบบเปิดโล่ง จนกระทั่งได้มีการสร้างพื้นที่ตรงบริเวณลานน้ำพุเซ็นเตอร์พอยท์ที่เป็นรูปธรรมจริงๆ ให้เป็นศูนย์รวมชีวิตของคนเมืองที่สามารถสร้างสายสัมพันธ์กัน เป็นเวทีให้วัยรุ่นและคนที่มาสยามสแควร์ได้มีพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางด้านต่างๆ ร่วมกัน

นอกจากนี้ในประเทศไทยยังมีการทดลองเปิดพื้นที่สาธารณะ (Public Space) ในนามของ “ลานคนเมือง” ของกลุ่มบางกอกฟอรั่มให้เป็นพื้นที่เชิงกายภาพที่คนเมืองสามารถออกมาพบปะทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน ซึ่งพื้นที่แบบนี้ขาดหายไปจากชีวิตในเมืองใหญ่อย่าง

กรุงเทพมหานคร เริ่มต้นด้วยการเปิดพื้นที่บริเวณหน้าวัดสุทัศน์ด้วยการจัดงานสิ่งแวดล้อมเมื่อเดือนธันวาคมปี 2538 โดยสร้างกิจกรรมและบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้คนเข้าร่วมมากที่สุด เพื่อสัมผัสกับความสุนทรีย์ของสวนสาธารณะ ติดตามด้วยความคิดทำถนนบางสายให้เป็น Walking Street ด้วยการลงไปเสนอความคิดและจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในละแวกนั้นๆ โดยอาศัยชุมชนเก่าๆของกรุงเทพมหานครที่คาดว่ายังมีเชื้อโง่ของความเป็นชุมชนอยู่บ้าง เช่น ชุมชนเสาชิงช้า ชุมชนพระอาทิตย์ เป็นต้น ดังนั้นพื้นที่สาธารณะที่เปิดใหม่จึงเป็นเสมือนโครงสร้างพื้นฐาน (Civil Infrastructure) เพื่อส่งเสริมการรวมตัวของคนในชุมชน จากจุดเริ่มต้นเล็กๆ ที่ลานคนเมืองนี้จะนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมใหม่และการเคลื่อนไหวที่มีสีสันในระดับต่อไป

แนวคิดเรื่องพื้นที่นั้นมักจะทำการศึกษาควบคู่ไปกับเรื่องของอัตลักษณ์และการเคลื่อนไหวทางสังคมหรืออำนาจ อันเนื่องมาจากพื้นที่นั้นเป็นอาณาบริเวณในการแสดงออกทางด้านความหมายที่มนุษย์สร้างขึ้นและต้องการนำเสนอ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าอุปสรรคและข้อขัดข้องทางการศึกษาและวิจัยเรื่องพื้นที่ประการหนึ่งคือนักวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่จะศึกษาพื้นที่ในเชิงรูปธรรมและการตีความหมาย ถอดรหัสจากพื้นที่ทางรูปธรรมจนละเลยการให้ความสำคัญกับการศึกษา ตีความพื้นที่ในเชิงจิตใจหรือนามธรรม ทำให้งานวิจัยส่วนใหญ่ขาดสีสันและในบางครั้งยังไม่สามารถหาข้อสรุปถึงพฤติกรรมที่แสดงออกมาส่งผลให้การพัฒนานั้นไม่ประสบความสำเร็จได้

2. แนวคิดทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต

2.1.1 ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษาตลอดชีวิตได้มีผู้ให้ความหมายและนิยามไว้หลายประการ โดยเมื่อทำการศึกษาถึงแนวคิดและความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตในสารานุกรมการศึกษาตลอดชีวิต กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ปีพ.ศ. 2538 พบความหมายดังต่อไปนี้

Dave (อ้างถึงในกรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538) ได้กล่าวว่าการศึกษาดูตลอดชีวิตเป็นแนวคิดที่พยายามมองการศึกษาในภาพรวมซึ่งได้รวมเอาการศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Nonformal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ให้มีการประสานสัมพันธ์ทั้งในด้านของความต่อเนื่องตลอดเวลา และเนื้อหาซึ่งการศึกษาดูตลอดชีวิตต้องมีความยืดหยุ่นในด้านเวลา สถานที่ เนื้อหาและเทคนิคการเรียนการสอนซึ่งมีลักษณะคล้ายการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันและมีใจกว้างยอมรับว่าการเรียนรู้มีหลายรูปแบบและหลายวิธีการ

โดยการศึกษาตลอดชีวิตมีลักษณะดังนี้คือ

- 1) เป็นการดำเนินการตลอดชีวิตของบุคคล
- 2) เป็นการจัดที่มีการวางแผนทำให้ได้รับความรู้ ทักษะและเจตคติ อันจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงในชีวิตซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จนในที่สุดทำให้บุคคลได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ
- 3) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4) ใช้แหล่งเรียนรู้ทุกประเภททั้งในระบบ นอกกระบบ และไม่เป็นทางการหรือตามอัธยาศัย

สุนทร สุนันท์ชัย (2544) ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตไว้ว่า เป็นการศึกษาทั้งหมดของชีวิตมนุษย์จากเกิดจนตาย มุ่งพัฒนามนุษย์ให้ปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันและพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพของบุคคลแต่ละคนเป็น การศึกษาที่เกิดจากแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ทุกชนิดทั้งในระบบ นอก ระบบและไม่เป็นทางการ

จากแนวความคิดที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นอาจพอสรุปได้ว่าการศึกษาตลอดชีวิต นั้นเป็นรูปแบบการศึกษาที่มีการจัดทั้งในระบบโรงเรียน นอกกระบบโรงเรียนและการจัดการศึกษาที่ไม่เป็นทางการหรือการศึกษาตามอัธยาศัยที่เกิดจากแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่ง การเรียนรู้ทุกชนิดที่กล่าวมาข้างต้นนั่นเอง

2.1.2 หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

ปฐม นิคมานนท์ (2544) ได้สรุปสาระสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อความเข้าใจและเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติดังนี้

1) การเข้าใจความหมายของคำว่าการศึกษาตลอดชีวิต อาศัยการพิจารณา ความหมายของคำ 3 คำหลัก ได้แก่ การศึกษา ชีวิตและบูรณาการ การพิจารณาโดยอิงสาระของ 3 คำหลักนี้จะช่วยให้เข้าใจความหมายและขอบข่ายของการศึกษาตลอดชีวิตได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2) การศึกษามีได้สิ้นสุดเมื่อเราออกจากโรงเรียนแล้วเท่านั้น หากแต่เป็น กระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต (Lifelong Education) กิจกรรมการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับบุคคล ตั้งแต่เกิดจนตาย

3) การศึกษาตลอดชีวิตไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษา นอกกระบบโรงเรียนเท่านั้นหากแต่หมายถึง การประสมประสานการเรียนทุกระดับและทุกรูปแบบ

ตั้งแต่การศึกษาก่อนวัยเรียน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาตลอดชีวิตจึงพิจารณาการศึกษาโดยรวมทุกรูปแบบ

4) การศึกษาตลอดชีวิตหมายถึงรวมทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Nonformal Education) และการศึกษาที่ไม่เป็นทางการ (Informal Education)

5) บ้านเป็นแหล่งให้การศึกษานำแรกในชีวิตของบุคคล การศึกษาที่ได้รับจากบ้านจะมีบทบาทสำคัญมากต่อกระบวนการแห่งการศึกษาตลอดชีวิต การเรียนรู้ที่ได้จากบ้านจะเป็นพื้นฐานของการศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

6) ชุมชนมีบทบาทสำคัญยิ่งในกระบวนการของการศึกษาตลอดชีวิต นับตั้งแต่เด็กเริ่มสัมผัสและเกี่ยวข้องกับชุมชน ชุมชนจะทำหน้าที่ในการศึกษาทั้งด้านอาชีพและด้านวิชาการทั่วไปตลอดชีวิต

7) สถาบันการศึกษาเป็นต้นว่า โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยและสถาบันฝึกอบรมต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษแก่บุคคลแต่ก็เป็นเพียงองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิตเท่านั้น สถาบันการศึกษาเหล่านี้ไม่สามารถสอนทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตได้

8) การศึกษาตลอดชีวิตพยายามเสาะหาวิธีที่จะทำให้บุคคลได้รับการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นการพิจารณาในแนวตั้ง (Vertical Integration)

9) การศึกษาตลอดชีวิตยังพิจารณานูรณ์การในแนวนอน (Horizontal Integration) ด้วยนั่นคือพิจารณาความประสมประสานของกิจกรรมทุกอย่างในชีวิต

10) การศึกษาตลอดชีวิตมีลักษณะเป็นสากล คือ มุ่งขยายการศึกษาไปสู่คนหมู่มากแทนที่จะจำกัดอยู่ในวงชนชั้นนำในสังคมเท่านั้น ดังนั้น การศึกษาตลอดชีวิตตลอดชีวิตจึงสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยในการให้การศึกษ (Democratization of Education) คือ เน้นความเสมอภาคในโอกาสแก่ประชาชนทุกระดับชั้นและทุกเพศทุกวัย

11) การศึกษาตลอดชีวิตจะมีลักษณะความยืดหยุ่น (Flexibility) และมีความหลากหลาย (Diversity) ในด้านเนื้อหาสาระ ด้านเครื่องมือและแหล่งการเรียนรู้ ด้านเทคนิคการเรียนการสอน รวมทั้งยืดหยุ่นในเรื่องเวลาและสถานที่

12) การศึกษาตลอดชีวิตมีลักษณะปรับเปลี่ยนได้เสมอ (Dynamic Approach) จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการ ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์และสื่อการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

13) การศึกษาตลอดชีวิตมีรูปแบบและวิธีเรียนที่หลากหลายให้เลือก (Alternative Pattern) ถึงแม้คนเราจะเรียนในเรื่องเดียวกันก็ตาม วิธีที่จะเรียนและแหล่งที่เรียนก็มีให้เลือกได้มากมาย ดังนั้นจึงต้องเปิดใจกว้าง ไม่ยึดวิธีการหนึ่งใดอย่างตายตัว ในทำนองเดียวกัน แหล่งการเรียนรู้ก็มีหลากหลายจึงไม่ควรผูกติดกับแหล่งใดแหล่งหนึ่งเท่านั้น

14) เนื้อหาการเรียนตามแนวการศึกษาตลอดชีวิต อาจจำแนกเป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ คือ เรียนรู้ด้านวิชาการทั่วไป กับการเรียนรู้วิชาชีพเฉพาะแขนง ทั้ง 2 องค์ประกอบไม่ได้แยกออกจากกัน หากแต่มีความผูกพันและเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน (Interrelated and Interactive)

15) การศึกษาตลอดชีวิตก่อให้เกิดการปรับตัวและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งส่วนบุคคลและสังคมโดยรวม

16) เป้าประสงค์สูงสุดของการศึกษาตลอดชีวิตคือ มุ่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of Life)

17) เงื่อนไขหลัก (Prerequisites) 3 ประการที่ก่อให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต ได้แก่ โอกาสในการศึกษา (Opportunity) แรงจูงใจที่จะศึกษา (Motivation) และความสามารถที่จะศึกษา (Educability)

18) การศึกษาตลอดชีวิตเป็นแม่บท (Organizing Principle) สำหรับการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ

การศึกษาตลอดชีวิตอาศัยหลักสำคัญ 4 ประการคือ การเรียนเพื่อรู้ การเรียนเพื่อปฏิบัติจริง การเรียนเพื่อจะอยู่ร่วมกันและการเรียนรู้เพื่อชีวิต ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

การเรียนเพื่อรู้ (Learning to know) โดยผสมผสานความรู้เรื่องที่กว้างขวาง เข้ากับโอกาสที่จะศึกษาบางสิ่งบางวิชาได้อย่างลึกซึ้ง การเรียนเพื่อรู้ หมายถึง การฝึกฝนในวิธีเรียนรู้เพื่อจะได้ตัดวงประโยชน์จากการศึกษาไปตลอดชีวิต

การเรียนเพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to do) โดยเรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เรียนทางด้านอาชีพเพื่อให้เกิดความชำนาญ ซึ่งอาจเป็นการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน

การเรียนเพื่อจะอยู่ร่วมกัน (Learning to live together) ด้วยการสอนให้เข้าใจผู้อื่นและตระหนักดีว่ามนุษย์เราจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน ดำเนินโครงการร่วมกันและเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาข้อขัดข้องต่างๆร่วมกัน

การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to be) โดยสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตน ได้ดียิ่งขึ้น ดำเนินงานต่างๆโดยอิสระเสรียิ่งขึ้น มีดุลยพินิจและความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น มี เหตุผลความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ สมรรถภาพ สมรรถนะทางร่างกายและทักษะในการ ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

จากการศึกษาถึงแนวคิดเรื่องการศึกษาลดชีวิตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ในเบื้องต้นนั้นผู้ศึกษาเห็นว่าแนวคิดและกระบวนการในการจัดการศึกษาที่มีส่วน เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ สหรัฐอเมริกาในประเทศไทย นั้นมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาแนวคิดที่แตกย่อยออกไปอีก 2 แนวคิดคือแนวคิดเรื่องการศึกษานอกระบบโรงเรียนใน การศึกษาผู้ใหญ่และประเด็นเรื่องของการ ศึกษาทางเลือก เพื่อสร้างแนวคิดสำหรับใช้ในการวิจัยต่อไป

2.2 แนวคิดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.2.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

International Council for Education Development ให้คำจำกัดความของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่าเป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือจากกิจกรรมการเรียน การสอนในระบบโรงเรียนตามปกติทั่วไปซึ่งอาจจะจัดเป็นกิจกรรมอิสระหรือจัดในลักษณะร่วม กิจกรรมอื่นๆ ก็ได้ โดยมีวัตถุประสงค์

Coombs (1973) ได้ให้นิยามของการศึกษานอกโรงเรียนหรือการศึกษานอกระบบ (Non Formal Education) ไว้ว่าเป็นการจัดการศึกษาที่ดำเนินการเป็นเอกเทศหรือเป็นส่วนประกอบสำคัญของกิจกรรมทางการศึกษาซึ่งจัดขึ้นนอกระบบโรงเรียน ไม่ว่าจะดำเนินการโดย เอกเทศหรือเป็นส่วนประกอบสำคัญของกิจกรรมอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะให้บริการแก่กลุ่ม ผู้เรียนทุกเพศ วัย

อุ้นตา นพคุณ (2546) ได้กล่าวถึงคำจำกัดความของการศึกษานอกระบบ โรงเรียนไว้ว่าเป็นกิจกรรมหรือโปรแกรมที่สถาบันต่างๆ ในสังคมจัดขึ้น โดยมีเจตนาและมีความมุ่ง หมายที่จะจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้แก่ประชาชนที่สามารถกำหนดได้ว่าเป็นใคร ผู้เรียนหรือ ผู้รับบริการเองมีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้และรับประสบการณ์ต่างๆเพื่อเกิดการ เปลี่ยนแปลงในตัวเองหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มและในชุมชน กิจกรรมดังกล่าวจัดให้แก่ ประชากรทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชนและทุกระดับการศึกษาเพื่อให้บุคคลากรกลุ่มบุคคลหรือชุมชน มี ความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีโดยใช้ระยะเวลาสั้น โปรแกรมยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน สามารถแก้ปัญหาของกลุ่มและชุมชน

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2533) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่า เป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นได้ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนโดยไม่มีรูปแบบที่แน่นอนจัดขึ้นตามความเหมาะสมและตามความต้องการของผู้เรียน ยึดหลักปรัชญาว่า การศึกษาคือชีวิต ชีวิตคือการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน ให้รู้จักความคิดตัดสินใจ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสรภาพจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุด โดยมีวิธีการเป็นส่วนประกอบที่จะทำให้องค์บุคคลมีคุณภาพชีวิตสูงขึ้น ดังนั้นจึงเป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดเพื่อทุกคนในสังคม

อาชัญญา รัตนอุบล (2540) ได้ให้นิยามการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่า กิจกรรมทางการศึกษาและมวลประสบการณ์ความรู้ใดๆ ก็ตามที่ได้จัดขึ้นโดยบุคคล หน่วยงาน และสถาบันต่างๆ ในสังคม โดยได้จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียนภาคปกติ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่พึงประสงค์ของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยยึดหลักการที่ว่าเป็นการสนองความต้องการ ความสนใจและแก้ปัญหาให้แก่กลุ่มเป้าหมายนั้น

จากการศึกษาในประเด็นเรื่องความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่นักการศึกษาให้ความหมายไว้ต่างกัน พอที่จะสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนคือประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการเรียนรู้ของคนกลุ่มต่างๆ ในการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่พึงประสงค์นอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือสถาบันอุดมศึกษา

2.2.1 ประเภทและวิธีการศึกษานอกระบบโรงเรียน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2545) ได้แบ่งประเภทของการบริการการศึกษานอกโรงเรียน ออกเป็น 4 ประเภทได้แก่

1) การศึกษาพื้นฐาน ครอบคลุมเนื้อหาสาระตั้งแต่การส่งเสริมการรู้หนังสือ การศึกษาในโปรแกรมในโปรแกรมเทียบเท่า การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างหลากหลาย รวมทั้งความรู้และทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์

2) การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคล เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน ฝึกทักษะอาชีพ เข้าสู่อาชีพและการพัฒนาอาชีพโดยบูรณาการกับวิถีชีวิต

3) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของบุคคล เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม บูรณาการองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน เสริมสร้างความสามารถให้กับบุคคลตามความเหมาะสม

4) การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนเป็นการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้และทักษะจากการศึกษาที่ผู้เรียนมีอยู่เข้าด้วยกัน โดยใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณตา นพคุณ (2523) ได้นำเสนอวิธีการหรือลักษณะของการเรียนการสอน การศึกษานอกระบบโรงเรียนดังนี้

1) สถานที่ในการศึกษาไม่จำกัดอยู่แต่ภายในชั้นเรียน การเรียนการสอนอาจดำเนินไปในชุมชน เช่น การเรียนการสอนภายในโรงเรียน ในไร่ นา ฯลฯ

2) วิทยากรอาจจะเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิและความชำนาญในชุมชน โดยไม่ต้องมีวุฒิปับตรหรือปริญญา

3) วิธีการให้การศึกษ อาจแบ่งได้ตามรูปแบบและสื่อต่างๆตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ โดยพิจารณาผู้เรียนและลักษณะของเนื้อหาวิชา เช่น

3.1) การถ่ายทอดความรู้ตามลักษณะการติดต่อ อาจทำได้หลายวิธีซึ่งผู้ให้การศึกษามักจะเลือกใช้วิธีหนึ่ง ตามแต่ที่จะเห็นเหมาะสม เช่น

- ติดต่อเป็นรายบุคคลในลักษณะของการไปเยี่ยมที่บ้าน ติดต่อทางจดหมาย
- ติดต่อเป็นรายกลุ่มในรูปของการประชุม สัมมนา การปรึกษา การสาธิต
- การอภิปราย การศึกษานอกสถานที่ การฝึกอบรม ปาฐกถา
- ติดต่อเป็นจำนวนมาก ในรูปของการใช้ป้ายประกาศ ใช้เอกสารวารสาร จดหมายเวียน การโฆษณา การจัดนิทรรศการ การจัดภาพยนตร์ วิทยุ

3.2) การใช้สื่อการเรียนการสอน

- การเขียนในรูปของเอกสาร จดหมาย จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ คู่มือ ป้ายโฆษณา
- การพูดในรูปของการสนทนา การประชุมสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม การเยี่ยมเยียน

3.3) การใช้อุปกรณ์ไอศตทัศน์ศึกษาในรูปของการฉายภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ ชุดการเรียนการสอน การใช้หุ่นหรือแบบจำลอง

พร ศรียมก (2545) ได้สรุปข้อแตกต่างระหว่างวิธีจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการศึกษาในระบบโรงเรียนไว้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นเป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้มีความยืดหยุ่นมากกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน ข้อแตกต่างระหว่างการศึกษาทั้ง 2 ระบบที่สำคัญอยู่ที่ประเด็นเรื่องความยืดหยุ่น อันได้แก่

- 1) ความยืดหยุ่นด้านเวลาเรียน จัดให้ยาวหรือสั้นได้
- 2) ความยืดหยุ่นด้านสถานที่เรียน คือไม่เจาะจงว่าจะต้องเป็นโรงเรียน
- 3) ความยืดหยุ่นด้านผู้เรียน อาจจัดสำหรับคนหลายระดับ
- 4) ความยืดหยุ่นด้านผู้สอน ไม่เจาะจงจะต้องเป็นผู้มีวุฒิทางครู
- 5) ความยืดหยุ่นด้านวิธีเรียน ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นในห้องเรียนเท่านั้น
- 6) ความยืดหยุ่นด้านผู้ให้บริการ ไม่จำกัดว่าต้องเป็นสถานศึกษา
- 7) ความยืดหยุ่นด้านระเบียบหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ไม่เจาะจงเรื่องระบบระเบียบตายตัว

จะเห็นได้ว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่ได้นำมาใช้ในการตอบสนองแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตและมีความเหมาะสมต่อผู้เรียนอันเนื่องมาจากมีความยืดหยุ่นเรื่องการจัดการศึกษาเหมาะสมสำหรับผู้ที่มีความจำกัดในเรื่องต่างๆ อีกทั้งยังเปิดกว้างให้ศึกษาเฉพาะด้านที่มีความสนใจและเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ

นอกจากแนวคิดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ตอบสนองต่อการศึกษาดำเนินชีวิตแล้วนั้นสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือประเภทของผู้เรียนที่มีความแตกต่างและเป็นคุณสมบัติเฉพาะของการศึกษาในแต่ละระบบ โดยสำหรับผู้เรียนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วนั้นก็มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาที่เป็นสวัสดิการแห่งรัฐโดยปริยายแล้ว สำหรับผู้เรียนที่ขาดโอกาสและด้อยโอกาสในการได้รับการศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าวหรือจำแนกให้ชัดเจนคือผู้ใหญ่วัยที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาหรือขาดโอกาสทางการศึกษาและไม่สามารถจะกลับเข้าสู่การศึกษาในระบบโรงเรียนได้ด้วยข้อจำกัดเรื่องอายุและบริบทแวดล้อมเช่น ภาระงานหรือครอบครัวนั้น รูปแบบการศึกษาที่ตอบสนองอีกรูปแบบหนึ่งคือ การศึกษาผู้ใหญ่

2.3 แนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่

2.3.1 ความหมายของการศึกษาผู้ใหญ่

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2530) ได้ให้ความหมายของการศึกษาผู้ใหญ่คือกระบวนการที่บุคคลซึ่งบทบาทสำคัญทางสังคมของเขามีคุณลักษณะเป็นสถานภาพของผู้ใหญ่ มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ ค่านิยมและทักษะ

UNESCO (1976) นิยามเกี่ยวกับคำว่าการศึกษาผู้ใหญ่ว่าหมายถึงกระบวนการทางการศึกษาที่จัดขึ้นทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเนื้อหา ระดับและวิธีการไม่ว่าจะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มหรือทดแทนการศึกษาที่เริ่มต้นในโรงเรียนวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยและการเป็นช่างฝึกหัด ซึ่งบุคคลที่สังคมถือว่าเป็นผู้ใหญ่ได้พัฒนาความสามารถ เพิ่มพูนความรู้ ปรับปรุงคุณสมบัติทางวิชาการและวิชาชีพหรือเปลี่ยนจุดหมายไปในทิศทางใหม่และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านทัศนคติหรือพฤติกรรมใน 2 ด้านคือ ด้านการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคมได้อย่างสมดุลและมีอิสระ

Grattan (อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2530) ได้อธิบายถึงการศึกษาผู้ใหญ่ว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้ใหญ่มีการศึกษา มีระดับการศึกษาเท่าการเรียนในโรงเรียนคือการศึกษาผู้ใหญ่ที่จัดให้ผู้ใหญ่ในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่และจัดเพื่อช่วยให้ผู้ใหญ่มีชีวิตอยู่อย่างมีความสำเร็จมากขึ้น

Friere (อ้างถึงใน ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ, 2544) ได้อธิบายถึงการศึกษาผู้ใหญ่ว่าเป็นกระบวนการพูดคุย แลกเปลี่ยน ให้เสรีภาพในการคิด โดยผู้เรียนต้องร่วมคิดประเด็นที่จะศึกษาไปด้วยกัน โดยการศึกษาผู้ใหญ่ต้องมีจุดมุ่งหมายที่ทำให้บุคคลเรียนรู้โดยการเผชิญกับความเป็นจริงที่เป็นรูปธรรมในชีวิต

2.3.2 แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

อาชัญญา รัตนอุบล (2540) ได้สรุปลักษณะที่สำคัญของผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

1) ผู้ใหญ่จะเป็นผู้ที่มีการรับรู้ต่อตนเองในลักษณะที่เปลี่ยนแปลงจากการที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นไปสู่ผู้ที่สามารถชี้นำตนเองได้และพึ่งพาตนเองได้

2) ผู้ใหญ่จะสะสมประสบการณ์ต่างๆไว้มากมาย จนกระทั่งสามารถนำประสบการณ์มาใช้เป็นทรัพยากรแห่งความรู้ที่มีคุณค่า

- 3) ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนโดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาตนเองเป็นสำคัญ
- 4) ผู้ใหญ่ต้องการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ทันทีที่ต่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ผู้ใหญ่จะเปลี่ยนแปลงแนวทางการเรียนรู้จากเน้นเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลางไปสู่การลงมือปฏิบัติเป็นศูนย์กลาง
- 5) ผู้ใหญ่มีศักยภาพและความสามารถที่จะเรียนรู้ ซึ่งถึงแม้ว่าผู้ใหญ่ส่วนใหญ่แล้วจะห่างเหินจากระบบการศึกษามาเป็นเวลานานจึงทำให้ประเมินความต้องการ ความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองต่ำกว่าที่เป็นจริง รวมทั้งส่วนใหญ่แล้วจะขาดความเชื่อมั่นในตนเองด้วย
- 6) ผู้ใหญ่มักมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น การเสื่อมถอยของสายตา การตอบสนองช้าลงซึ่งอาจมีผลต่อการเรียนรู้บ้าง
- 7) ผู้ใหญ่จะตอบสนองต่อแรงจูงใจภายนอก น้อยกว่าแรงจูงใจภายในตนเอง เช่น ผู้ใหญ่จะไม่สนใจการได้รับคะแนนหรือเกรด หากผู้ใหญ่จะมองการเรียนรู้ในลักษณะของกระบวนการภายใน ซึ่งควบคุมโดยตัวผู้ใหญ่เอง ด้วยเหตุนี้การเรียนรู้จึงจะเป็นกระบวนการที่ความต้องการและเป้าหมายของผู้ใหญ่ได้รับการตอบสนองตามประสงค์

อุ้นตา นพคุณ (2527) ได้นำเสนอหลักการและการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ Andragogy จากแนวคิดของ Knowles ที่ประยุกต์จากลักษณะผู้สอนตามแนวคิดของ Carl Rogers Allen Tough และ Malcolm Knowles ได้ข้อสรุปและเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอนผู้ใหญ่โดยกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น 3 ข้อและหลักการสอน 12 ข้อคือ

- 1) ผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ (Adults can learn) จากการศึกษาของ Thorndike เกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้และสติปัญญาของผู้ใหญ่ซึ่งผลจากการศึกษาสรุปว่าผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้และความสามารถหรือสติปัญญาของผู้ใหญ่จะลดลงเพียงเล็กน้อยตามอายุทำให้คำกล่าวที่ว่า “ไม้แก่ตัดยาก” หหมดความสำคัญไป ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ถ้าหากผู้ใหญ่ไม่ปฏิบัติภารกิจที่ควรอาจจะเป็นเพราะปัจจัยในด้านอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวกับสติปัญญา เช่น ปัจจัยในเรื่อง

- 1.1) การออกจากการศึกษาในระบบโรงเรียนมาเป็นเวลานานทำให้ผู้ใหญ่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและประเมินความสามารถตนเองต่ำกว่าความเป็นจริง

- 1.2) จากการเปลี่ยนแปลงในด้านร่างกาย เช่น ระบบสายตาหรือระบบการได้ยินอาจทำให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ในอัตราที่ช้าลง ซึ่งแก้ไขและช่วยผู้ใหญ่ได้ไม่ยากนักด้วยการเรียนการสอนในอัตราที่ช้าลง การใช้สิ่งพิมพ์ตัวใหญ่ๆ และการใช้เครื่องขยายเสียง

1.3) ผู้ใหญ่อาจจะขาดความสนใจเพราะการใช้การกระตุ้นหรือสิ่งเร้าในเรื่องที่อยู่ภายนอกตัวผู้ใหญ่แทนการใช้การกระตุ้นสิ่งที่อยู่ในตัวของผู้เรียน

2) การเรียนรู้เป็นกระบวนการภายใน (Learning is an Internal Process) จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษาทั่วไปมีลักษณะของการจัดสภาพและสิ่งแวดล้อมเพื่อกระตุ้นให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ด้วยตนเองโดยเกิดกระบวนการเรียนรู้ภายในตัวผู้เรียนเอง

ในเชิงจิตวิทยาอาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการตอบสนองความต้องการ (Need-Meeting) และการบรรลุเป้าหมาย (Goal-Striving) ทั้งนี้หมายความว่าผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้เรียนรู้ได้ตรงเท่าที่เขาคิดว่าเขาต้องการจะเรียนรู้และการเรียนรู้จะช่วยให้เขาบรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกจากนี้แล้วผู้เรียนจะใช้ทรัพยากรแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ (ผู้สอน/เอกสาร) อย่างคุ้มค่า เมื่อผู้เรียนคิดว่าสิ่งเหล่านี้จะตอบสนองความต้องการและเป้าหมายของเขา แนวคิดนี้มีความสำคัญในการประยุกต์กับการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ วิธีการที่จะเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดก็คือ วิธีการที่จะทำให้ผู้ใหญ่ค้นคว้าหาความรู้ด้วยการนำตัวเอง (Self-Directed Inquiry) เพราะฉะนั้นบทบาทของครูจึงควรเป็นผู้ร่วมค้นหาความรู้กับผู้เรียนมากกว่าที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ป้อนข้อมูลให้แก่ผู้เรียน

3) มีเงื่อนไขการเรียนรู้และหลักการสอนที่ดีกว่า (There are superior conditions of learning and principles of teaching) จากการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนผู้ใหญ่เป็นที่ประจักษ์ยิ่งขึ้นว่า มีเงื่อนไขการเรียนรู้และหลักการสอนที่ดีกว่าในการช่วยให้เกิดความเจริญเติบโตและพัฒนาการในตัวผู้เรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 เงื่อนไขการเรียนรู้ และหลักการสอน

เงื่อนไขการเรียนรู้ (Conditions of Learning)	หลักการสอน (Principles of Teaching)
<p>- ผู้เรียนรู้สึกต้องการจะเรียนรู้</p> <p>- สภาพและสิ่งแวดล้อมในกิจกรรมการเรียนรู้ให้ความสะดวกสบาย มีบรรยากาศเป็นกันเอง ใ่วางใจ เคารพ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีอิสระในการแสดงออกและยอมรับว่าบุคคลนั้นมีความแตกต่างกัน</p> <p>- ผู้เรียนรับเป้าหมายของกิจกรรมการเรียนรู้ก็คือเป้าหมายการเรียนรู้ของตน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนรู้ว่าเขามีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้ 2) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนได้อย่างชัดเจน 3) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสิ่งที่เขาต้องการและระดับความสามารถที่ตนมีอยู่ 4) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาในชีวิตประจำวันและช่องว่างที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนขาดความสามารถบางประการ 5) ผู้สอนจัดสภาพและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้ผู้เรียนสะดวกสบายเป็นกันเอง เช่น เรื่องการจัดที่นั่ง การให้สูบบุหรี่ เครื่องดื่ม มีแสงพอดี การถ่ายเทของอากาศ 6) ผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนมีคุณค่า ยอมรับและเคารพ ความคิดเห็นของผู้เรียน 7) ผู้สอนพยายามสร้างบรรยากาศของความร่วมมือ ความใ่วางซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้เรียนโดยการส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มและพยายามไม่ให้เกิดการแข่งขัน ซึ่งดีชิงเด่นกัน 8) ผู้สอนทำตัวเป็นเสมือนผู้เรียนคนหนึ่งที่สามารถจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มได้ 9) ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความต้องการของทั้งสถาบัน ผู้สอน ลักษณะของเนื้อหาวิชาและสังคมส่วนรวม 10) ผู้สอนให้ผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์ในการจัดและการเลือกสื่อการสอนและให้ผู้เรียนเข้ามาร่วมตัดสินใจว่าวิธีการและสื่อประเภทใดเหมาะสมที่สุดในการสอน 11) ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนรวมตัวเข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมเช่น ทำรายงานกลุ่มหรือทำรายงานส่วนตัว 12) ผู้สอนใช้วิธีการให้ผู้เรียนอภิปรายกลุ่ม เล่นบทบาทสมมติหรือกรณีเฉพาะเพื่อให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละคนมาใช้เป็นแหล่งและทรัพยากรของการเรียนรู้

วิจิตร อวระกุล (2540) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ รวมทั้งโอกาสที่ผู้ใหญ่ จะเรียนรู้ได้ดี พร้อมทั้งสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ว่าการเรียนรู้ของผู้ใหญ่หรือผู้ ทำงานแล้วย่อมแตกต่างกับการเรียนรู้ของนักเรียนทุกๆไป การสอน อบรมผู้ใหญ่จึงมีข้อพิจารณา ดังนี้

- 1) ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีเมื่อมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียน (Strong Desire to Learn)
- 2) ผู้ใหญ่จะเรียนเมื่อเผชิญปัญหาที่ตนแก้ไม่ได้ สิ่งที่เรียนเป็นประโยชน์ มี สาระ นำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้ผล จะเลือกสนใจเฉพาะในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตน
- 3) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ต้องการเรียนที่มีลักษณะให้ลงมือปฏิบัติจะดีกว่านั่ง ฟังบรรยายนานๆหรือท่องจำ
- 4) ผู้ใหญ่จะเรียนได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ชอบการ สอนซ้ำๆ ไม่ชอบเร็ว ไม่ชอบการจำ การสอนสิ่งใดที่สนใจจะจดจำ สิ่งที่ไม่สนใจจะไม่จดและไม่ สนใจ
- 5) ประสบการณ์พื้นฐาน สติปัญญา ปัญหาด้านสุขภาพ อุปนิสัยมีผลต่อการ เรียนรู้ช้าหรือเร็วของผู้ใหญ่
- 6) บรรยากาศของการเรียนการสอนต้องมีลักษณะเป็นกันเอง อย่าให้เป็น ทางทหารหรือมีลักษณะบังคับ ชมเช้มาก มีระเบียบเกินความจำเป็น ผู้ใหญ่จะไม่ชอบการสอนจะไม่ ได้ผล
- 7) การสอนผู้ใหญ่ควรใช้วิธีการที่หลากหลายวิธีและใช้วิธีการที่เขาชอบเพียงสอง สามวิธีก็พอ การใช้วิธีการมากเกินไปหรือวิธีที่ไม่ชอบ ไม่เหมาะสมอาจไม่ได้ผล
- 8) ผู้ใหญ่ต้องการเรียนโดยการแนะนำ แนะนำ ชุมใจ ชมเชยให้รางวัล ไม่ชอบ ระเบียบ ไม่ชอบการสอนเพราะกลัวการเสียหน้า การประเมินผล ควรทำอย่างลับ ใช้วิธีสังเกต จัด อันดับอย่างลึกลับเฉพาะ ผู้สอนไม่เปิดเผย
- 9) การสอนผู้ใหญ่ต้องอดทน ใจเย็น ผู้ใหญ่ไม่ชอบให้ใครไม่เคารพนับถือ ไม่ ชอบให้ใครดูถูกหรือเหยียดหยาม ก้าวร้าวแต่ขณะเดียวกัน ผู้ใหญ่บางคนมักก้าวร้าว แสดงกิริยา มารยาทไม่ให้เกียรติและเคารพนับถือผู้อื่น
- 10) พยายามกระตุ้น ให้กำลังใจ โดยการให้คำชมเชย อย่าตำหนิเลยจะได้ผล และเป็นกำลังใจแก่ผู้ใหญ่

สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้นจะเรียนรู้ได้ไม่ดีในกรณีดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ใหญ่มีปมด้อย
- 2) เมื่อได้รับการปฏิบัติไม่เท่าเทียมกัน
- 3) เมื่อผู้ใหญ่ขาดความอดทนในการเรียน
- 4) เมื่อผู้ใหญ่มีความกังวลต่อผลการเรียน
- 5) เมื่อผู้ใหญ่ขาดความสนใจในหัวข้อที่เรียนหรือเรื่องที่เรียน
- 6) เมื่อมีเหตุรบกวนทางกายและจิตใจ ปัญหาทางครอบครัว
- 7) ไม่ได้ได้รับความพอใจจากการบรรยาย การนำอภิปราย มีทัศนคติไม่ดีต่อ

ผู้บรรยายการอบรม

- 8) ร่างกายไม่แข็งแรง
- 9) ผู้ใหญ่มีปัญหามาก ในเรื่องอาชีพ ครอบครัว
- 10) เป็นการคุ้มค่าถ้าให้การศึกษแก่เขา

การนำแนวคิดการศึกษาดังกล่าวมาใช้ในการจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่หรือผู้เรียนที่ด้อยโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษานั้นแม้จะประสบความสำเร็จหลายประการและหลายกรณีศึกษา แต่ก็มีข้อจำกัดมากขึ้น กล่าวคือ การศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนตามแนวทางการพัฒนาการศึกษาแบบดังกล่าวบางครั้งขาดประเด็นเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนาค่านิยมสมัยใหม่ทำให้คนส่วนน้อยอยู่ในสังคมของผู้บริโภคได้ดี แต่ความเห็นแก่ตัวกลับมีมากขึ้นและในทำนองเดียวกัน การจัดการศึกษาในลักษณะส่งเสริมธุรกิจการเมืองทำให้เรื่องของชนบทชาวบ้านลดความสำคัญไป ดังนั้นรูปแบบการศึกษาทางเลือกจึงน่าจะเป็นทางออกที่ดีอีกทางออกหนึ่งของสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 แนวคิดการศึกษาทางเลือก

2.4.1 แนวคิดและความหมายของการศึกษาทางเลือก

สุชาติ จักรพิสุทธ์ (2546) ได้กล่าวถึงกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประเทศต่างๆ ต่อกระบวนการทัศน์แห่งโลก ส่วนที่เป็นปัจจัยแก่กระแสประชาชนหรือกระแสทางเลือกว่า ก่อให้เกิดแนวคิด ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม การใส่ใจเรื่อง สิทธิมนุษยชน และสิทธิปัจเจกชนมากขึ้นและเริ่มมีการให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจในการบริหารสู่ท้องถิ่น ประกอบกับ ผลกระทบจากนโยบายพัฒนาที่ผ่านมาและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน กระแสการปฏิรูป ทรัพยากรไหลลงชุมชนและภาคประชาชนขยายตัว

เหตุปัจจัยดังกล่าวทำให้ประเทศไทยโดยเฉพาะภาคประชาชนเริ่มต้นด้วยแนวคิดในเรื่องของสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชนของตนตามแนวคิดกระแสทางเลือกมากขึ้น ด้วยความเชื่อมั่นว่า แนวคิดทางเลือกสามารถช่วยแก้หรือลดปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นและสามารถตอบสนองความต้องการของตนได้อย่างแท้จริง

แนวคิดทางการศึกษาทางเลือกจึงเริ่มเด่นชัดและเป็นที่รู้จักมากขึ้นหลังประกาศรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และการมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งคณะทำงานวาระประชาชนเพื่อความเป็นไทได้เสนอแนวคิดทางการศึกษาทางเลือกไว้ว่า หนทางที่น่าจะชะลอปัญหาและความขัดแย้งได้ ก็คือ ระบบการเมือง เศรษฐกิจและการศึกษาที่สันติอันจะนำไปสู่สังคมแห่งสันติได้ จึงเกิดแนวคิดทางเลือกในการศึกษาที่หลากหลายดังนี้ (คณะทำงานวาระความเป็นไท, 2546)

1) ในทางจิตวิทยา มีการนำแนวคิดของซิกมันด์ ฟรอยด์, จอห์น ดุย, มอนเตสเซอร์รี, วอลดอล์ฟ, กฤษณมูรติ, เอ เอส นิล, นีโอฮิวแมนนิส ฯลฯ ไปใช้ในหลักการในการจัดการศึกษาทางเลือก

2) ในทางศาสนธรรม พบว่าทุกศาสนาล้วนมีหลักการในเรื่องของการศึกษา ทั้งรูปแบบและเนื้อหาสาระ

3) ในทางมนุษยธรรม มีการนำแนวคิดด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิสตรี สิทธิเด็ก และการอยู่ร่วมกันโดยไม่แบ่งแยกสีผิว เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ตลอดจนวัฒนธรรมมาเป็นหลักในการจัดการศึกษาเพราะการศึกษาจะเน้นการยอมรับในแตกต่างของแต่ละชุมชนหรือท้องถิ่น เพื่อความเข้าใจและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

4) ในเรื่องของชุมชน แต่ละชุมชนมีความประสงค์ที่จะสร้างชุมชนใหม่ด้วยการจัดการศึกษาที่ให้สมาชิกในชุมชนเรียนรู้ชุมชนของตน เพื่อกำหนดเอกลักษณ์ของชุมชนและเพื่อการพึ่งตนเองได้ของชุมชน

การศึกษาทางเลือกในสังคมไทยมีรูปแบบวิธีการเรียนการสอน เนื้อหาความรู้และกิจกรรมที่ความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นโดยเนื้อหาที่เรียนจะเน้นที่เรื่องใกล้ตัวถึงไกลตัว จากสิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุและธรรมชาติจากภายใน (จิตวิญญาณ) ถึงภายนอก เรียนรู้เรื่องมนุษย์ สัตว์ พืช โลก และจักรวาล ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเรียนรู้การใช้ชีวิตโดยเห็นแก่ตัวน้อยที่สุด พึ่งพาคนอื่นให้น้อยที่สุดและทำร้ายเพื่อนมนุษย์ สัตว์โลกและแม้แต่ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด

ไพฑูรย์ สินลาร์ตน์และคณะ (2543) ได้นำเสนอแนวคิดในเชิงทางเลือกของการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางเลือกในการแก้ปัญหาและการพัฒนาให้กระแสดั้งเดิมมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นใน 3 ประการใหญ่

1) การศึกษาเพื่อความเป็นมนุษย์ เป็นการศึกษาเพื่อรู้จักตนเองและรู้จักผู้อื่นที่มีความเป็นปัจเจกบุคคล การศึกษาที่จะนำไปสู่การเข้าใจในคุณค่าอันแท้จริงของชีวิตและรู้จักตนเองนั้น ที่ควรประกอบไปด้วยการศึกษาใน 3 ลักษณะคือ การแสวงหาและรู้จักเป้าหมายของชีวิต การรู้จักและเข้าใจตนเองและการเป็นตัวของตัวเอง

2) การศึกษาเพื่อชนส่วนใหญ่ ปราบกฏการณ์ที่อยู่ในระบบการศึกษาไทยปัจจุบันไปเพื่อส่งเสริม สร้างและพัฒนาลักษณะของการศึกษาเพื่อคนกลุ่มน้อย (Elite Education) ทำให้เกิดการแข่งขันและเห็นแก่ตัว มองแต่ประโยชน์ของตน ความไม่เท่าเทียมจึงเกิดตามมา ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาเป็นไปในแนวทางที่มีคุณค่าและมีความหมายต่อส่วนใหญ่ จึงได้มีแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อคนส่วนใหญ่เป็น 3 ประการใหญ่คือ การขยายโอกาสทางการศึกษาในทุกๆระดับ การให้สาระที่สอดคล้องกับคนส่วนใหญ่และการกระจายอำนาจและทรัพยากรสู่ท้องถิ่น

3) การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น การศึกษาของไทยตามกระแสหลักเป็นการศึกษาเพื่อส่วนกลางและต่อเนื่องเป็นหลัก มีรูปแบบและแนวทางไปในระบบของนานาชาติ โดยเฉพาะช่วงนี้ยังมีลักษณะเป็นกระแสใหญ่ที่เรียกกันว่า กระแสโลกาภิวัตน์ การจัดการและการดำเนินการจึงมุ่งไปสู่ความเป็นสากลมากขึ้น ทั้งที่ไทยเรามีภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่มาก การศึกษาเชิงทางเลือกเพื่อสังคมและท้องถิ่นไทยจึงควรเป็นดังนี้ การศึกษาและเรียนรู้ในเรื่องของท้องถิ่น การพัฒนาโปรแกรมท้องถิ่น และการจัดตั้งศูนย์ความรู้ท้องถิ่น

การศึกษาทางเลือกจึงเป็นการคืนการศึกษาให้กับประชาชนไม่ได้หมายถึง การปฏิเสธหรือต่อต้านรัฐ หากแต่หมายถึงปรัชญาการศึกษาอย่างใหม่ที่เปิดโอกาสทางการศึกษา ให้เกิดความเท่าเทียมกันอย่างแท้จริง มีเป้าหมายการศึกษาที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับชีวิตและ มีการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาสู่ชุมชนและสถาบันสังคม

การศึกษาทางเลือกจึงแยกไม่ออกจากกระบวนการเรียนรู้นอกรั้วโรงเรียนและ สัมพันธ์กับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Education) ซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนให้เกิดมีสถาบัน และกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม รวมถึงการเปิดรั้วโรงเรียนออกให้การเรียนรู้ในโรงเรียนหรือ สถาบันทางการศึกษาเชื่อมโยงกับการเรียนรู้นอกรั้วอย่างใกล้ชิด

Dictionary of Education (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) ได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

1) Alternative Schooling เป็นคำที่ใช้เพื่อแสดงถึงรูปแบบของการจัดการศึกษาซึ่งแตกต่างไปจากเดิม (Tradition) ที่จัดโดยรัฐหรือโดยตัวแทนอื่น Alternative Schooling ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในเชิงการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงแบบถอนรากถอนโคน (Radical) และก้าวหน้า (Progressive) เช่นการไม่ใช้โปรแกรมและวิธีการสอนของการศึกษาในระบบ

2) การศึกษาทางเลือก (Alternative Education) เป็นการศึกษาเชิงอุดมคติเพื่อแสดงถึงคุณลักษณะของรูปแบบการศึกษาที่ไม่ใช่การศึกษาแบบเดิม มักจะถือว่าเป็นโรงเรียนอิสระ (Free School) หรือเป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ไม่มีสถาบันการศึกษา (Non-Institutional) และยึดชุมชนเป็นหลัก (Community-Base) ลดบทบาทของการจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนและหากเป็นการจัดการศึกษาในโรงเรียนก็จะเป็นการจัดการศึกษาแบบก้าวหน้า (Progressive)

รัฐนี้ ธงไชย (2544) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางเลือกว่า การศึกษาที่มีรูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพราะโดยพื้นฐานของมนุษย์มีความแตกต่างกัน เป้าหมายของการศึกษาทางเลือกมุ่งให้มนุษย์มีอิสรภาพมากขึ้น มีความเป็นตัวของตัวเอง เลือกชีวิตเองได้มากขึ้น เพราะการศึกษาคือกระบวนการเรียนรู้ เป้าหมายของการศึกษาต้องไปด้วยกันกับเป้าหมายของชีวิตโดยที่การศึกษานอกจากจะทำให้คนมีปัญญาแล้วยังต้องทำให้แก่ทุกข์ได้ด้วย

พิภพ ธงไชย (อ้างถึงใน สุชาติดา จักรพิสุทธ์, 2546) ได้พูดถึงการศึกษาทางเลือกว่า เป็นระบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ยึดอยู่บนรากฐานทางศาสนาธรรม รากฐานทางปรัชญา รากฐานทางจิตวิทยา เพื่อพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตตามศักยภาพใน

ธรรมชาติของเด็ก โดยเน้นที่ความสุขและการอยู่ร่วมกันแบบสันติ ดังนั้นรูปแบบการศึกษาทางเลือกจึงเป็นรูปแบบที่หลากหลาย

พร พันธุ์โอสถ (2543) กล่าวถึงความหมายของการจัดการศึกษาทางเลือกไว้ว่า การศึกษาทางเลือก คือ การศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกายและวิญญาณ

ยุทธชัย เฉลิมชัย (2544) กล่าวว่า ไม่ว่าจะการศึกษาทางเลือกในสังคมไทยที่กำลังดำเนินอยู่จะมีความแตกต่างหลากหลาย แต่ต่างมีเอกภาพร่วมกันที่สำคัญคือ

1) ปรัชญา เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการศึกษา การศึกษาทางเลือกมีปรัชญา เป้าหมายที่การพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งกาย ใจ จิตวิญญาณ

2) กระบวนการเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการวิธีการกับเนื้อหาเข้าด้วยกัน อย่างเป็นองค์รวมเหมาะแก่ผู้เรียนรู้และในกระบวนการนั้นเป็นปฏิสัมพันธ์ที่ทำให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกันอย่างเสมอภาคคือทุกคนร่วมเรียนรู้ไปด้วยกันไม่ใช่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

3) เนื้อหาการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับปัญหาและชีวิตจริงของผู้เรียนรู้หรือเกิดจากความยากของผู้เรียนรู้อเองและเนื้อหานั้นมีผลทำให้ผู้เรียนรู้ได้พัฒนาตัวเองและชุมชนไปพร้อมกันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นเนื้อหาที่รับใช้ส่วนรวม

การให้คำจำกัดความของการศึกษาทางเลือกอาจไม่สามารถจะสรุปให้มีความหมายเป็นหนึ่งได้ ด้วยธรรมชาติที่มีลักษณะของความหลากหลายและเฉพาะตัว การคงความแตกต่างของการศึกษาทางเลือกต่างๆไว้ จึงเป็นการรักษาธรรมชาติของการศึกษาไว้ให้มากที่สุด เพื่อเป็นตัวเลือกให้กับการศึกษาที่ตอบสนองของความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ดังตารางหน้า

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบการจัดการศึกษาทางเลือกกับการศึกษากระแสหลัก

การศึกษาทางเลือก	การศึกษากระแสหลัก
<ul style="list-style-type: none"> ● เรียนรู้ Problem Base ● การแก้ปัญหา ● ได้แย่ง แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ● คำถามสำคัญกว่าคำตอบ ● ความหลากหลาย, พหุภาพ ● สัมพันธ์กับชีวิตจริง, ชุมชนเป็นตัวตั้ง ● เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม 	<ul style="list-style-type: none"> ● เรียนความรู้ Content Base ● การแข่งขัน ● ท่องจำ ● คำตอบสำคัญกว่าคำถาม ● ระบบโรงเรียน, เอกภาพ ● เน้นวิชาโปรแกรมเป็นตัวตั้ง ● ผู้สอนและผู้เรียน
<hr/> <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาทางเลือก - การศึกษาภาคประชาชน - การศึกษาตลอดชีวิต 	<hr/> <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาในระบบ - การศึกษานอกระบบ - การศึกษาตามอัธยาศัย

2.4.2 รูปแบบของการศึกษาทางเลือกในประเทศไทย

สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2548) โครงการวิจัยการศึกษาทางเลือก: ฐานข้อมูลและการวิเคราะห์ได้ทำการศึกษาถึงลักษณะการดำเนินงานของการจัดการศึกษาทางเลือกในประเทศไทยภายหลังจากการวิจัยพบว่า ลักษณะของการดำเนินการจัดการศึกษาทางเลือกในประเทศไทยนั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ปรัชญา-เป้าหมายการจัดการศึกษาหรือวัตถุประสงค์ของการศึกษา การศึกษาทางเลือกมีปรัชญา เป้าหมายที่การพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ซึ่งมิได้หมายถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยลำพัง บ้างเจก หากแต่สมบูรณ์ทั้งกาย ใจ จิตวิญญาณ อันจะทำให้เกิดคุณภาพในความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งในส่วนของการศึกษาชุมชน การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย ใจ จิตวิญญาณมีความหมายถึงสุขภาวะของชุมชน-ส่วนรวมด้วย เพราะบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งกาย ใจ จิตวิญญาณ ย่อมถึงพร้อมด้วยวุฒิภาวะและคุณธรรมที่จะทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและส่วนรวมปรารถนาให้ชุมชนและส่วนรวมได้พัฒนาก้าวหน้า

2) กระบวนการเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการวิธีการกับเนื้อหาเข้าด้วยกันอย่างเป็นองค์รวมเหมาะแก่ผู้เรียนรู้และในกระบวนการนั้นเป็นปฏิสัมพันธ์ที่ทำให้ผู้เรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกันอย่างเสมอภาคคือทุกคนร่วมเรียนรู้ไปด้วยกันไม่ใช่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

3) เนื้อหาการเรียนรู้ จะต้องสอดคล้องกับปัญหาและชีวิตจริงของผู้เรียนหรือเกิดจากความอยากรู้ของผู้เรียนเองและเนื้อหานั้นมีผลทำให้ผู้เรียนรู้ได้พัฒนาตัวเองและชุมชนไปพร้อมกันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นเนื้อหาที่รับใช้ส่วนรวม

จากลักษณะการจัดการศึกษาทางเลือกดังกล่าว เมื่อทำการศึกษาเป็นรายการณั้้นสามารถจำแนกรูปแบบการศึกษาทางเลือกได้ สุชาติา จักรพิสูทธิ (2548) ได้จำแนกรูปแบบการศึกษาทางเลือกใน 7 ฐานการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1) การศึกษาทางเลือกที่จัดโดยครอบครัว หรือ Home School ครอบครัวทั้งแบบครอบครัวเดี่ยวและกลุ่มครอบครัวหรือเครือข่าย ปัจจุบันมีอยู่เกือบ 100 ครอบครัวทั่วประเทศ พบว่าในด้านของความหมายของการจัดการศึกษาโดยครอบครัวนั้นคือกิจกรรมการศึกษาหรือการเรียนการสอนที่พ่อแม่-ผู้ปกครอง จัดขึ้นสำหรับเด็กที่เป็นสมาชิกของครอบครัวมีทั้งแบบที่พ่อแม่รับผิดชอบโดยตรง โดยการนำเด็กออกมาจากโรงเรียนมาจัดการศึกษาเองหรือมีข้อตกลงร่วมกับครอบครัวอื่นๆ หรือจัดบางวิชาเรียนร่วมกับโรงเรียน โดยครอบครัวบ้านเรียนที่จัดการศึกษาให้เด็กจะมีทั้งแบบมีโปรแกรม แบบแผนการเรียนการสอนและแบบไม่มีโปรแกรมโดยเฉพาะที่จัดให้เด็กเล็ก มันเป็นแบบไม่มีโปรแกรมแต่เน้นการเรียนรู้ท่ามกลางสถานการณ์ของครอบครัว ครอบครัวที่จัดการศึกษาให้ลูกโดยลำพังมักไม่ประสบความสำเร็จคือทำไม่ได้ไม่ตลอดรอดฝั่ง เนื่องจากต้องลงทุนทางด้านเวลาและทรัพยากรการเรียนรู้ให้ลูกเป็นอย่างมาก ในขณะที่ครอบครัวเครือข่ายสามารถแบ่งปันทรัพยากรและช่วยเหลือกันได้มากกว่า ครอบครัวที่จัดการศึกษาให้ลูกหลานเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะเป็นการชั่วคราวอย่างเป็นปัจเจก เช่น ปัญหาลูกเป็นเกย์ ไม่อยากไปโรงเรียน ลูกเป็นดาราไม่มีเวลาเรียนในระบบโรงเรียน เป็นต้นแต่ยังศรัทธาเชื่อมั่นการศึกษาในระบบโรงเรียนอย่างเต็มที่ โดยการจัดการศึกษาโดยครอบครัวนั้นอาจมีดีกรีความแตกต่างแยกย่อยกันไปตามปรัชญา ความเชื่อและความสนใจของแต่ละครอบครัว ดดยการจัดการศึกษานั้นยังคงอิงอาศัยเครือญาติและสถาบันทางศาสนาได้ค่อนข้างมากและมีรูปแบบกระบวนการที่หลากหลายซึ่งไม่อาจจัดทำเป็นโปรแกรมมาตรฐานแห่งชาติได้

ในปัจจุบันพบว่ามีความพยายามทดลองจัดการศึกษาแบบ Home School ร่วมกับโรงเรียนในระบบบางแห่งโดยจัดเป็นชั้นเรียนร่วมเฉพาะบางวิชา อาทิ โรงเรียนราชวินิตประถม โรงเรียนสาธิตธรรมศาสตร์ อันเป็นผลมาจากการประสานงานของเครือข่ายบ้านเรียน ปัญญากรที่ขณะนี้พัฒนาเป็น สถาบันบ้านเรียนไทย ซึ่งในปัจจุบันพบว่าจำนวนครอบครัวที่จัดการศึกษาให้เด็กนั้นมีจำนวนลดและเพิ่มอย่างเป็นพลวัตสูง คือผันแปรตามสภาพปัญหาของเด็กและครอบครัว ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาโดยครอบครัวหรือที่เรียกว่าแบบ Home School นั้นปัจจุบันพบว่ากฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

ได้ผ่านมติคณะรัฐมนตรีมาแล้วแต่ในทางปฏิบัติยังไม่มีหน่วยงานรองรับการจดทะเบียนครอบครัว บ้านเรือน อีกทั้งข้อกำหนดในรายละเอียดบางประการยังไม่มี ความชัดเจน เช่น ข้อกำหนดเรื่องเด็ก ที่ผ่านการศึกษาคอร์สอบครัวจะต้องสอบวัดระดับความรู้ด้วย National Test ซึ่งยังคงเป็นสิ่งที่ยังหา ข้อสรุปไม่ได้นั่นเอง

2) การศึกษาทางเลือกที่อิงกับระบบของรัฐ ได้แก่ โรงเรียนในระบบที่จัด กระบวนการเรียน การสอนแบบเน้นความรู้เชิงประสบการณ์และการปฏิบัตินอกตำราเรียนหรือนวัตกรรม การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมศักยภาพตามความแตกต่างของผู้เรียน มีการทดลองปฏิบัติ และการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นที่น่าสังเกตว่าโรงเรียนในระบบที่บูรณาการแนวทางการศึกษาทางเลือกเข้ากับโปรแกรมการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้นรับเอาแนวคิดในเชิงนวัตกรรม การเรียนรู้จากตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่แนวคิดตะวันออกมีสัดส่วนที่น้อยกว่า แนวคิดจาก สังคมไทยเองจัดว่ามีเป็นส่วนน้อยที่สุดดังตารางในหน้า 59

คุรุศาสตร์วิทยาทรรพยากร
จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกในประเทศไทย

แนวคิด	หลักการ/กระบวนการ	กรณีตัวอย่าง
1. ซัมเมอร์ฮิลล์	เน้นเสรีภาพของการเรียนรู้และความรัก การเรียนรู้เกิดจากตัวผู้เรียน	โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก กาญจนบุรี
2. มอนเตสเซอร์รี่	เน้นการจัดการจัดสภาพแวดล้อมที่เสริมศักยภาพการเรียนรู้เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิด	โรงเรียนมอนเตสเซอร์รี่ เชียงราย โรงเรียนมอนเตสเซอร์รี่ ภูเก็ต
3. วอลด์ดอร์ฟ	ความรู้สึกและเจตจำนงของเด็กแต่ละคน มีเป้าหมายพัฒนาปัจเจกชนที่มีอิสระทางปัญญา	โรงเรียนอนุบาลกรแก้ว โรงเรียนปัญญาไทย โรงเรียนอนุบาลบ้านรัก
4. เรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia)	ให้ความสนใจในทุกสิ่งเกี่ยวกับเด็ก เด็กทุกคนมีศักยภาพต้องให้เด็กเรียนรู้ทุกสิ่งที่เด็กสนใจ	โรงเรียนไตรทักษะ โรงเรียนอนุบาล ณ ตรุน The country School Early Learning Center The Purple Elephant
5. Project Approach	ให้เด็กค้นพบศักยภาพที่ตนเองมี ด้วยการคิดและการทำงาน โดยผู้ใหญ่ไปเป็นปฏิบัติ	โรงเรียนวนิษา ปทุมธานี
6. Constructionism	เด็กเรียนรู้โดยกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต้องให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เพื่อจุดประกายการเรียนรู้และความรู้	โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย โครงการประกาศนียบัตร กศน. จ.เชียงราย/ลำปาง/บุรีรัมย์
7. ศรีสัทยาไสบาบา	การพัฒนาคุณธรรมพร้อมความรู้ เข้าถึงคุณค่าและศักยภาพที่แท้ของการเรียนรู้	โรงเรียนสัทยาไส ลพบุรี
8. พุทธธรรมประยุกต์	ลดตัวกูของกู อยู่ร่วมโดยสันติ เน้นพัฒนามนุษย์ให้เต็มศักยภาพ นำพุทธธรรมมาประยุกต์ในโปรแกรม/ การเรียนการสอน	โรงเรียนมีนประสาธ โรงเรียนทอสี ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิต โรงเรียนสัมมาสิกขา
9. สันติอโศก	ศิลปะ เป็นงาน วิชา วิชา เน้นจริยธรรมเมตตาธรรมและการพึ่งตนเอง	
10. แบบบูรณาการ	การเรียนการสอนแบบบูรณาการ บนฐานการพัฒนาขีดความสามารถเด็กอย่างเป็นองค์รวม	โรงเรียนรุ่งอรุณ

จากการศึกษาพบว่าในด้านเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษานั้นมีเจตนารมณ์ที่จะเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนนอกเหนือจากโปรแกรมตำราที่มีอยู่ อันเนื่องมาจากเข้าใจถึงข้ออ่อนของการศึกษาแบบเน้นการท่องจำที่มีอยู่เดิม มีบางส่วนที่เริ่มจัดกระบวนการเรียนรู้นอกห้องเรียน จากผลของการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยวิธีการจัดการเรียนการสอนนั้นพบว่ามีวิธีการจัดการเรียนการสอนใน 3 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

- 1) โรงเรียนจัดหรือสร้างสรรค์กระบวนการทั้งหมด เด็กยังมีฐานะเป็นผู้เรียนและมีครูเป็นผู้สอนหรือเชิญผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาในโรงเรียนเพื่อสาธิตหรือร่วมการสอน
- 2) โรงเรียนประสานให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในท้องถิ่นหรือสถานที่จริง ได้แก่ การไปทัศนศึกษา การไปฝึกปฏิบัติภาคสนาม การไปเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านในพื้นที่
- 3) โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด

กระบวนการเรียนรู้เองโดยอาจกำหนดให้จัดทำโครงการ การสนับสนุนให้เด็กทำกิจกรรมในรูป ชมรม ทำการเกษตรในแปลงทดลอง หรือทำงานละคร ศิลปะ เป็นต้น รวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น หนังสือ ห้องสมุด หรือการจัดแบบ Whole School Approach

3) **การศึกษาทางเลือกสายครุภูมิปัญญา** ได้แก่ พ่อครูแม่ครู ประชาชน ชาวบ้านที่สังกัดหรือเครือข่ายและดำเนินการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ชนรุ่นหลังทั้งแบบเสียค่าใช้จ่ายและไม่เสียค่าใช้จ่าย อาทิ ด้านศิลปะการช่าง การแพทย์พื้นบ้านและสมุนไพร การอ่าน เขียนอักษรโบราณ นาฏศิลป์พื้นบ้าน เป็นต้น แม้ว่าแต่เดิมนั้นองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาไทยจะมีการสืบทอดกันในครอบครัวและชุมชนเป็นสำคัญแต่ผลจากการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยทุกด้าน และวิกฤตปัญหาทางการศึกษาที่ทำให้เยาวชนและผู้จบการศึกษาในระบบสมัยใหม่ สมทานเอาแนวคิดบริโภคนิยมและวิถีตะวันตกมาอย่างเต็มตัว โดยละทิ้งคุณค่าและภูมิปัญญาของท้องถิ่นไทยทำให้ผู้รู้ในท้องถิ่นหรือที่เรียกว่า ประชาชนชาวบ้าน ในปัจจุบันเกิดสำนึกความต้องการที่จะถ่ายทอดและกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่เกิดความเข้าใจ ได้เรียนรู้และสืบทอดความรู้ที่ตนมีอยู่ ในหลายพื้นที่เริ่มต้นด้วยการสืบทอดความรู้ในแวดวงครอบครัวและเครือข่ายก่อนแล้วขยายไปสู่ความสนใจของประชาชนในละแวกท้องถิ่น ซึ่งอาจมีทั้งเด็ก เยาวชนหรือผู้ใหญ่ซึ่งความรู้ในแนวภูมิปัญญาสมุนไพร การช่าง นาฏศิลป์ ผู้เรียนสามารถฝึกฝนเรียนรู้ไปใช้ประกอบอาชีพและเพิ่มรายได้ จึงมีผู้นิยมและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่วนองค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากร สวัสดิการออมทรัพย์ การอนุรักษ์ทรัพยากรมักเป็นการเรียนรู้และสืบทอดกันทางแนวคิดและสืบทอดด้วยกิจกรรม สาธารณประโยชน์

การศึกษาทางเลือกสายครุภูมิปัญญามีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในห้วง 10 ปี ที่ผ่านมาด้วยเหตุปัจจัยภายในชุมชนเองและกระแสจากนอกชุมชน จากวิกฤตหลายด้านภายในชุมชนเองโดยเฉพาะวิกฤตทางวัฒนธรรม-ภูมิปัญญา ทำให้ชุมชนมีสำนึกความต้องการจะสืบทอดอนุรักษ์ เพื่อกอบกู้สถานการณ์และเพื่อรับมือกับกระแสความเปลี่ยนแปลง อีกทั้งกระแสการส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้หน่วยงานระดับพื้นที่มีการประสาน ปลูกเร้าและสนับสนุนทรัพยากรให้ชุมชนท้องถิ่น สืบค้น รวบรวมและนำเสนอผลผลิตและบุคลากรด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรมสู่สังคมและแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งคือกระแสการปฏิรูปการศึกษาที่ส่งเสียงดังขึ้นในประเด็น การเชิดชูภูมิปัญญาไทย การมีโปรแกรมท้องถิ่น การบูรณาการวัฒนธรรม-องค์ความรู้ของชุมชน เข้าสู่ผู้เรียน รวมถึงการสร้างระบบเกียรติยศขึ้นรองรับภูมิปัญญาไทย

4) **การศึกษาทางเลือกสายศาสนาและวิถีปฏิบัติธรรม** ซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้แก่สมาชิกในสังกัดทั้งแนวเศรษฐกิจพอเพียง การต่อต้านบริโภคนิยม การปฏิบัติสมาธิหรือ การปฏิบัติธรรมในแนวทางต่างๆหลากหลายตามความเชื่อแต่ละสำนักและก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่

ผู้เข้าร่วม โดยการศึกษาทางเลือกสายศาสนาและวิถีปฏิบัติธรรมนั้นเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดหลักเนื้อหาทางพุทธธรรมและการพัฒนาโลกภายใน(ตัวตน) ไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยมีการดำเนินการในศาสนสถานหรือในชุมชนหรือในสถานที่ที่มีการจัดสิ่งแวดล้อมหรือโดยผ่านตัวผู้จัดที่เป็นนักบวชในศาสนาหรือนิกายนั้นๆ หรือโดยการจัดตั้งขึ้นเป็นสถาบันซึ่งบางแห่งเป็นการจัดตั้งโดยรัฐ อาทิ โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ บางแห่งเป็นความร่วมมือของชุมชนเอง อาทิ โรงเรียนปอเนาะห์ โบสถ์คริสต์หลายแห่ง สถานปฏิบัติธรรม สมาธิ ในแนวทางต่างๆ

เนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ก็มีความแตกต่างกันไปตามจุดเน้นของแต่ละสำนักแต่ละแนวทาง โดยบางแห่งเคร่งครัดทางด้านศีล อันหมายถึงวินัยในการฝึกตนผ่านกิจการงานในชีวิตหรือจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมต่างๆเป็นเครื่องมือ ที่เด่นชัดคือสันตโตศกซึ่งมีแนวคิดลดการบริโภคเพื่อไม่เบียดเบียนโลกและชีวิตอื่นผ่านกิจกรรมอุทิศตนในงานสาธารณะในนาม ชมรมมังสวิรัตแห่งประเทศไทย ที่มีสาขาทั่วประเทศ การทำเกษตรปลอดสารพิษและการผลิตสื่อเผยแพร่ รวมถึงการจัดตั้งโรงเรียนของตนเองขึ้น เช่น พุทธสถานสาธิตอศก โรงเรียนสัมมาสิกขา สถาบันการศึกษาที่มีจุดเน้นทางด้านการเรียนรู้ปริยัติธรรมได้แก่ สำนักสงฆ์ที่จัดการศึกษาระดับสามเณรเอง สถานปฏิบัติธรรมหลายแห่งหรือในส่วนที่เน้นปรัชญาพุทธและกระบวนการทางปัญญา เช่น การไตร่ตรอง การปฏิบัติสมาธิ ได้แก่ สวนโมกขผลาราม ตัวอย่างที่มีจุดเน้นในทางปฏิบัติคือการฝึกสมาธิแก่ประชาชนทั่วไปเป็นสำคัญ คือ วัดพระธรรมกาย และตัวอย่างที่ประสมประสานทั้งทางปริยัติ ปฏิบัติและปฏิบัติคือ สภาวสิกขาลัย ซึ่งเป็นการศึกษาสำหรับนักบวชหญิงในมูลนิธิเสถียรธรรมสถาน

5) การศึกษาทางเลือกที่เป็นสถาบันนอกระบบรัฐ ได้แก่กลุ่มกิจกรรมทางการศึกษาที่มีเจตนาในการจัดระบบวิชาความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายของตนทั้งแบบเสียค่าใช้จ่ายและไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น สถาบันการเรียนรู้ขององค์กรพัฒนาเอกชน ศูนย์ ชมรมฯลฯ อาทิ สภาวสิกขาลัย มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน สถาบันพัฒนาศักยภาพชุมชน เสริมสิกขาลัย เป็นต้น กลุ่มการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีเจตนาหรือนโยบายที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้แก่กลุ่มเป้าหมายของตนเอง โดยเห็นว่าการศึกษาในระบบที่มีอยู่ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของบุคคลหรือชุมชนได้เต็มที่จำเป็นต้องเสริมเติมเนื้อหาและกระบวนการอีกแบบหนึ่งซึ่งมีข้อสังเกตคือ กลุ่มการศึกษาประเภทนี้มักใช้ชื่อเป็นสถาบันหรือใช้ชื่อเลียนแบบสถาบันโดยมีนัยยะของการประกาศศักดิ์ศรีและสิทธิในการจัดการศึกษาของภาคประชาชน อาทิ โรงเรียนได้ร่มไม้ มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน มหาวิทยาลัยชุมชนปักษ์ใต้ สถาบันทริภูฏาย เสริมสิกขาลัย โรงเรียนชุมชนอีสาน โรงเรียนโรงงาน สถาบันชุมชนเกษตรกรรมยั่งยืน ศูนย์วิจัยและอบรมศาสนาและวัฒนธรรมชุมชน เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาทางเลือกที่เป็นสถาบันนอกราชการนี้มีศักยภาพความเป็นไปได้ที่จะเป็น ศูนย์การเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเนื่องจากเป็นกลุ่มการศึกษาที่มีโครงการจัดตั้งมากที่สุดในบรรดาฐานการเรียนรู้ทั้งหมดและมีแบบแผนการจัดการ มีการพัฒนาองค์ความรู้และยกระดับเป็นโปรแกรมมีกระบวนการถ่ายทอดที่เป็นระบบ

6) **การศึกษาทางเลือกของกลุ่มการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม** เป็นภาคการเรียนรู้ที่กว้างขวางหลากหลายที่สุด ทั้งกลุ่มการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมอสมทวิทยุ การเกษตร การแพทย์พื้นบ้าน การพัฒนาอาชีพ การสืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรม การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนามัยและสาธารณสุข การดูแลเด็กและเยาวชน การฟื้นฟูดูแลผู้ป่วยเอดส์ การป้องกันยาเสพติด การจัดการชุมชน เป็นต้น การจัดการศึกษาทางเลือกในแบบดังกล่าวมีลักษณะสำคัญในกระบวนการเรียนรู้แบบชาวบ้านนั้นเป็นแบบปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้จากรูปรธรรม (Perception) ซึ่งปราชญ์ชาวบ้านเปรียบเปรยว่าคือ การทำให้ดู อยู่ให้เห็น เป็นตัวอย่าง นอกจากนี้การศึกษาทางเลือกของกลุ่มการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมในชุมชนยังพบว่าส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมด้านงานอาชีพ เช่น การพัฒนาผลผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การอสมทวิทยุ สวัสดิการชุมชนและการฟื้นฟูวัฒนธรรม-ภูมิปัญญาทรัพยากรธรรมชาติและ การเรียนรู้เรื่องสมุนไพร-การแพทย์พื้นบ้านและการเกษตรปลอดสารเคมี เป็นต้น

7) **การศึกษาทางเลือกผ่านสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้** ทั้งที่ผ่านสื่อสารมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และสื่อสมัยใหม่อย่างเว็บไซต์รวมถึงห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ การท่องเที่ยวหรือแหล่งเรียนรู้สาธารณะที่มีความต่อเนื่องก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง

2.4.3 รูปแบบกระบวนการจัดการศึกษาทางเลือก

การศึกษาทางเลือกเป็นการศึกษาที่อยู่บนฐานของชีวิตผู้เรียนและฐานทางวัฒนธรรมของชุมชนที่มีสาระการเรียนรู้จากการเอาประเด็นปัญหาเป็นตัวตั้ง (Problem Base) ไม่ใช่การเอาตำราเป็นตัวตั้ง (Content Base) การศึกษาจึงมีส่วนสร้างสำนึกของความรู้รักสามัคคีในชุมชน มีความหลากหลายและยืดหยุ่นไปตามประเด็นปัญหาและความสนใจของผู้มีส่วนร่วม

ผู้ที่มีส่วนในการจัดการศึกษาทั้งผู้ใหญ่และเยาวชนที่จัดการศึกษาให้กับกลุ่มผู้ใหญ่ด้วยกันเองและกลุ่มเยาวชนกับเด็ก โดยรูปแบบกระบวนการที่ใช้ในการจัดการศึกษา ได้แก่

1) การถ่ายทอดภาคความรู้ หรือ ทฤษฎี หรือภูมิปัญญา โดยผู้รู้ ผู้จัด วิทยากร ในรูปแบบของการบรรยาย การบอกเล่า การถ่ายทอดประสบการณ์ ปรัชญา แนวคิด

2) การสาธิตเป็นลักษณะเด่นของกลุ่มการศึกษาทางเลือกสายครูภูมิปัญญา
กลุ่มการศึกษาทางเลือกผ่านกิจกรรมและในกลุ่มการศึกษาทางเลือกที่อิงกับระบบรัฐ

3) การปฏิบัติเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของกลุ่มการศึกษาทางเลือกทั้งหมดที่เน้น
การเรียนรู้จากปัญหาจริง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้จริง การปฏิบัติหรือการลงมือทำ ทดลอง
พิสูจน์ ถกเถียงหรือแม้แต่การสังเกต เก็บข้อมูลแล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ก็คือกระบวนการ
เรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learning Center) ทำให้ผู้เรียนสามารถสังเคราะห์ความรู้ต่อยอด
ความรู้ได้ด้วยตนเอง

4) การปรับปรุง ได้แก่ การประชุมเพื่อสรุปบทเรียน การติดตามผลหรือการ
วิจัย การสร้างความรู้ การนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา หรือถอดบทเรียนเพื่อพัฒนากลุ่ม
ยกระดับปริมาณและคุณภาพแล้วนำไปถ่ายทอดหรือปฏิบัติใหม่อย่างครบวงจร

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษางานเรื่องการศึกษาทางเลือกในครั้งนี้พบว่ากระแส
ของการศึกษาทางเลือกนั้นก่อตัวขึ้นจากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาในสังคมปัจจุบันที่
มีความสำคัญกับการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนตามแนวทางการพัฒนากระแสหลักแม้จะทำให้
ประเทศชาติมั่นคงในการพัฒนาประเทศกว้างขวางขึ้น แต่ขณะเดียวกันแนวคิดในเชิงความเป็น
มนุษย์ การเห็นคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆกลับน้อยลง การศึกษาทางเลือกจึง
เป็นการคืนการศึกษาให้กับประชาชนโดยมีปรัชญาการศึกษาที่เปิดโอกาสทางการศึกษาให้เกิด
ความเท่าเทียมกัน มีเป้าหมายการศึกษาที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับชีวิตและมีการกระจาย
อำนาจในการจัดการศึกษาสู่ชุมชนและสถาบันสังคม

ในเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกนั้นได้มีผู้ให้คำนิยามและกำหนด
รูปแบบที่หลากหลายในบริบทที่แตกต่างกันและจะมีการจัดการศึกษาทางเลือกที่ครอบคลุมใน
ประเด็นที่คล้ายคลึงกันอันได้แก่เป็นการศึกษาที่เน้นการให้ความสำคัญกับเรื่องของชุมชน การ
พึ่งตนเองและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก โดยมีรูปแบบการดำเนินการจัดการศึกษาที่สำคัญ 3 ประการ
คือ 1) ปรัชญา เป้าหมายและจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์
ไม่เบียดเบียนผู้อื่น พลเมืองที่ดีของสังคม ชุมชน 2) กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้แบบเป็น
องค์รวม (Holistic Approach) เน้นการปฏิสัมพันธ์แนวราบ 3) เน้นการเรียนรู้สอดคล้องกันสภาพ
ความเป็นอยู่ที่เกิดขึ้นจริงภายในชุมชน สังคมของผู้เรียน มีเนื้อหาการเรียนการสอนที่ไม่เบียดเบียน
ธรรมชาติแวดล้อม ผู้อื่น เป็นสำคัญ

การศึกษาทางเลือกรูปแบบแตกต่างไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียนทั่วไป ในรูปแบบที่แตกต่างหลากหลาย ตามแนวคิดการศึกษาทั้งจากตะวันตกและตะวันออกเพราะ จัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานความเชื่อว่า ธรรมชาติของมนุษย์มีความแตกต่างกันแต่ทั้งหมดมีจุดมุ่งหมาย เดียวกันคือเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกด้าน กล่าวคือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ/ จิตวิญญาณ ด้านสังคมและด้านสติปัญญาอย่างสมดุล

2.5 โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ สหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED)

2.5.1 แนวคิดและพัฒนาการของการจัดการศึกษา

โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ สหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นเป็นโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ชาวอเมริกัน, แคนาดาและชาวต่างชาติให้ได้รับวุฒิการศึกษาเทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศสหรัฐอเมริกา โปรแกรมการศึกษาดังกล่าวนี้อาจมีจุดกำเนิดในช่วงหลัง สงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อเป็นการรองรับสำหรับกลุ่มทหารผ่านศึกและผู้ที่ทำงานในกองทัพสหรัฐที่ ขาดโอกาสในการรับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้ได้รับการศึกษาภายหลังสงครามยุติ และกลับมาใช้ชีวิตตามปกติ

การศึกษาของโปรแกรมนี้นั้นเป็นไปในลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใน ปัจจุบันโปรแกรมห่วงได้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนทุกประเภทโดยไม่จำกัดเรื่องของสัญชาติ และ พื้นฐานด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการศึกษาได้มีโอกาสได้รับการศึกษา จากอดีตจนถึงปัจจุบันจากการ สัมภาษณ์พบว่าผู้เรียนกว่า 15 ล้านคนที่เข้ารับการศึกษาดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า ประชากร 1 ใน 7 คนของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ที่รู้จักและเรียนในโปรแกรมห่วง

Rockowitz (2007) ได้กล่าวถึงความมุ่งหวังและแนวคิดการจัดการศึกษา โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Education Development: GED) ว่าจัดขึ้นเพื่อรองรับสำหรับผู้ที่ไม่พลาดโอกาสจากการศึกษาขั้น พื้นฐานให้ได้รับการศึกษา โดยการโปรแกรมที่มีคุณวุฒิเทียบเท่าการศึกษาในระดับ ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา โดยการศึกษาในโปรแกรมนี้อาจจัดขึ้น สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและเพื่อการพัฒนาทักษะการทำงาน อันเนื่องมาจากวุฒิ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบันนั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการทำงาน

American Council of Education ได้อธิบายถึงโปรแกรมเตรียมความพร้อม เพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้นได้มีการ

พัฒนาโปรแกรมมา 4 ยุคสมัยเริ่มมีการจัดการศึกษาครั้งแรกในปี ค.ศ.1942 และได้มีการปรับปรุงครั้งต่อมาในปี ค.ศ.1978 และครั้งต่อมาในปี ค.ศ.1988 และครั้งล่าสุดในปี ค.ศ.2002 โดยผู้เรียนนั้นจะได้รับการประเมินตามเนื้อหาวิชาในโปรแกรมอันประกอบไปด้วยวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English Language Arts: Literature/Reading), วิชาสังคมศึกษา (Social Studies), วิชาวิทยาศาสตร์ (Science) และวิชาคณิตศาสตร์(Mathematics) โดยจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินนั้นมุ่งเน้นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนทางด้านความรู้พื้นฐานและทักษะทางวิชาการที่พึงได้รับเทียบเท่ากับการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (High School) ในระบบโรงเรียนที่ศึกษาเป็นเวลา 4 ปี

พัฒนาการช่วงแรกของโปรแกรมในปี ค.ศ.1942

โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Education Development: GED) ในช่วงแรกนั้นถูกสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1942 โดยโปรแกรมห้างกล่าวนั้นได้รับอิทธิพลจากยุคแห่งการพัฒนาอุตสาหกรรมในสหรัฐอเมริกา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายช่วงนั้นตอบสนองต่อการสร้างงานและรายได้สำหรับหาเลี้ยงชีพในระดับปัจเจกเป็นหลัก โดยโปรแกรมในช่วงแรกนี้ได้ถูกใช้มาจนถึงปีค.ศ.1977 โดยมากกว่า 40% ของจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมดนั้นมีเหตุผลในการศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพเป็นหลักและอีก 37% นั้นเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในอนาคต โดยเนื้อหาความรู้ที่ใช้ในการวัดประเมินนั้นเป็นวิธีการแบบดั้งเดิม โดยที่ลักษณะของเนื้อหาการทดสอบมุ่งเน้นการวัดความถูกต้อง เหตุและผลและการนำไปใช้ได้จริง

พัฒนาการช่วงที่ 2 ในปี ค.ศ. 1978

ในปี ค.ศ.1978 ที่สภาพสังคมเข้าสู่ช่วงสุดท้ายแห่งยุคการพัฒนาอุตสาหกรรมในสหรัฐอเมริกาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโปรแกรมมัธยมศึกษาตอนปลายและการเปลี่ยนผ่านแนวคิดของประชาชนที่มีต่อระบบการศึกษาทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเรื่อง การจัดการศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Education Development: GED) อีกครั้ง ในปีค.ศ. 1978 โดยโปรแกรมในยุคที่สองนี้เน้นหนักในประเด็นเรื่องของการเปลี่ยนจุดเน้นเรื่องของการอ่านและเปลี่ยนจากการศึกษาท่องจำเนื้อหาสาระวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาได้เป็นจากการมุ่งเน้นการฝึกอ่านเพื่อทำความเข้าใจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้จริง

โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Education Development: GED) ยังคงยึดตามแนวทางการจัดการศึกษา

เหมือนดังเช่นในยุคต้นคือการให้การจัดการศึกษาที่เทียบเท่ากับการศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแต่ได้เพิ่มความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน อาทิ เรื่องการทำงานและทักษะการอ่านในชีวิตประจำวัน อาทิ การอ่านบทความในหนังสือพิมพ์หรือการศึกษาดาราร่างงานต่างๆที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

พัฒนาการช่วงที่ 3 ในปี ค.ศ. 1988

บทความเรื่อง Megatrends ของ Naisbitt ในปี ค.ศ. 1982 เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงกระแสที่มีอิทธิพลต่อสังคมอเมริกันการก้าวข้ามจากสังคมพัฒนาอุตสาหกรรมเข้าสู่ยุคแห่งข้อมูลข่าวสารอันประกอบไปด้วยใช้เทคโนโลยี กระบวนการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตยและภาวะการตื่นตัวเกี่ยวโลก กระแสการเปลี่ยนแปลงที่ได้กล่าวข้างต้นส่งผลต่อระบบการจัดการศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Education Development: GED) อันเป็นการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ โดยการปรับปรุงในช่วงนี้ใช้เวลาดำเนินงานกว่า 5 โดยอาศัยผู้ชำนาญการในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ ในช่วงนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมเนื้อหาใน 5 เรื่อง

- 1) เพิ่มเนื้อหาของการเขียนความเรียง (Essay)
- 2) เน้นกระบวนการเชิงวิเคราะห์ในส่วนของการคิดและการแก้ปัญหา
- 3) เน้นเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับบทบาทของผู้ใหญ่ในสังคม
- 4) เพิ่มเนื้อหาเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลที่ใช้สำหรับการเปลี่ยนแปลง

ทางสังคม

- 5) ให้ความสำคัญกับเรื่องของบริบทด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใหญ่

โดยโปรแกรมในช่วงนี้จำนวนผู้เรียนนั้นมากกว่า 65 % เน้นเพื่อการนำไปใช้ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและมีเพียง 30 % เท่านั้นที่ศึกษาเพื่อการปรับปรุงทักษะสำหรับการทำงานในชีวิตประจำวัน

พัฒนาการช่วงล่าสุดในปีค.ศ. 2002

พัฒนาการของโปรแกรมในปัจจุบันพบว่าแนวโน้มของการศึกษาต่อในโปรแกรมการดังกล่าวผู้เรียนมุ่งหวังที่จะเรียนเพื่อการทำงานต่อไปในอนาคต ในหลายๆกรณีจะพบว่าผู้เรียนนั้นต้องการเรียนโปรแกรมดังกล่าวเพื่อเพิ่มพูนทักษะการทำงาน เพื่อการฝึกฝน/อบรมในเรื่องความรู้ความเข้าใจในต่างๆ รวมไปถึงเพื่อเป็นเงื่อนไขขั้นต้นสำหรับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยลักษณะของเนื้อหาข้อสอบนั้นเน้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นสำคัญ

แกนสำคัญของโปรแกรมการศึกษาในช่วงนี้เน้นในเรื่องของ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประเทศสหรัฐอเมริกาภายใต้บริบทของสภาพสังคมยุคข้อมูลข่าวสารเป็นหลัก

2.5.2 ลักษณะการจัดการเรียนการสอน

2.5.2.1 รายวิชาในโปรแกรม

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการสอบของโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Education Development: GED) ประกอบด้วยรายวิชาทั้งสิ้น 5 รายวิชา อันได้แก่ (Rockowitz, 2007)

- 1) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการเขียน (Language Arts, Writing)
- 2) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการอ่าน (Language Arts, Reading)
- 3) วิชาสังคมศึกษา (Social Studies)
- 4) วิชาคณิตศาสตร์ (Mathematics)
- 5) วิชาวิทยาศาสตร์ (Science)

โดยรายวิชาทั้ง 5 วิชาวิชานั้นจัดทำขึ้นเพื่อประเมินความรู้พื้นฐานและทักษะที่ผู้เรียนพึงมีจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ใช้ระยะเวลา 4 ปี ในการศึกษา สิ่งสำคัญประการหนึ่งของโปรแกรมห้ดังกล่าวนี้คือเมื่อทำการทดสอบเพื่อวัดความรู้ที่ผู้เข้าสอบไม่จำเป็นต้องจดจำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวหรือเนื้อหาวิชาทั้งหมดที่ได้ศึกษามาในโปรแกรมไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ เวลา สถานที่ รายละเอียดปลีกย่อยในแต่ละประเด็นหรือคำจำกัดความเฉพาะต่างๆ อันเนื่องมาจากเนื้อหาการสอบนั้นจะถูกออกแบบให้มีข้อมูลเบื้องต้นในเรื่องนั้นๆ ในชุดข้อสอบ สิ่งที่ผู้เข้าสอบต้องทำคือการอ่านและทำความเข้าใจในข้อคำถามในแบบทดสอบและตอบคำถามให้ตรงประเด็นเท่านั้น โดยลักษณะของข้อสอบจะเป็นแบบปรนัย (Multiple Choice) โดยในแต่ละวิชามีรายละเอียดของเนื้อหาวิชาดังนี้

1) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการเขียน (Language Arts, Writing) เนื้อหาวิชาประกอบไปด้วยเรื่อง โครงสร้างประโยค (Sentence Structure), การใช้งาน (Usage), ความรู้ความชำนาญ (Mechanics), องค์ประกอบของประโยคและภาษา (Organization)

2) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการอ่าน (Language Arts, Reading) เนื้อหาวิชาประกอบไปด้วยเรื่อง วรรณคดี (Literary Text) อาทิ บทประพันธ์ บทละครช่วงปี 1920 – 1960

ทักษะการอ่านเอกสารอื่นๆ อาทิ ร้อยแก้ว บทความเชิงวิพากษ์ เอกสารธุรกิจ (Prose, Critical Review, Business Document)

3) วิชาวิทยาศาสตร์ (Science) เนื้อหาวิชาประกอบไปด้วยเรื่อง ชีววิทยา (Biology), วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโลก (Earth Science), เคมี (Chemistry), และฟิสิกส์ (Physics)

4) วิชาสังคมศึกษา (Social Studies) เนื้อหาวิชาประกอบไปด้วยเรื่อง ประวัติศาสตร์ (History), ภูมิศาสตร์ (Geography), พลเมืองและการปกครอง (Civics & Government), เศรษฐศาสตร์ (Economics)

5) วิชาคณิตศาสตร์ (Mathematics) เนื้อหาวิชาประกอบไปด้วยเรื่องตัวเลขและการคำนวณ (Number & Operations), เรขาคณิต (Geometry), ระบบวัดและการวิเคราะห์ข้อมูล (Measurement & Data Analysis), พีชคณิต (Algebra)

2.5.2.2 ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการรับรองวุฒิการศึกษาและกำหนดนโยบายการศึกษาในโปรแกรมได้แก่ สภาการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (American Council on Education) โดยสภาการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกาได้มอบหมายให้ บริษัท Prometric เป็นผู้ดำเนินการในการจัดการทดสอบ โดยผู้เรียนสามารถทำการติดต่อและสมัครสอบได้ที่ <http://www.prometric.com>

ผู้เรียน

ผู้เรียนในโปรแกรมหุ้นจะต้องมีอายุตั้งแต่ 17 ปีขึ้นไป โดยไม่จำกัดเรื่อง สัญชาติเชื้อชาติและความรู้พื้นฐานดั้งเดิมและไม่กำหนดเรื่องสถานที่พักอาศัยโดยผู้เรียนสามารถเป็นผู้ที่พำนักอยู่ในสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่นๆทั่วโลกได้

หลักเกณฑ์การวัดประเมินผล

ลักษณะของการสอบวัดและประเมินผลในโปรแกรมเป็นการวัดระดับความรู้ด้วยโปรแกรมแบบทดสอบโดยคอมพิวเตอร์ (Computer Based Test) โดยที่ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนสมัครสอบผ่านเว็บไซต์ <http://www.prometric.com> จากนั้นจึงเดินทางไปสอบยังศูนย์สอบที่กำหนด ลักษณะข้อสอบแต่ละวิชาในโปรแกรมนั้นมีคะแนนเต็มวิชา 800 คะแนนโดยผู้เรียนต้องสอบให้ได้คะแนนอย่างน้อย 410 คะแนนขึ้นไป และเมื่อรวมกันทั้ง 5 วิชาแล้วจะต้องได้คะแนนรวมไม่ต่ำกว่า 2,250 คะแนนขึ้นไป

ในกรณีที่ผู้เรียนสอบผ่านตามโปรแกรมได้คะแนนตามที่กำหนดแล้วนั้น ทางสภาการศึกษาสหรัฐอเมริกา (American Council on Education) จะออกประกาศนียบัตร (GED Diploma) พร้อมทั้งใบรายงานคะแนนอย่างเป็นทางการ (GED Transcrip) เพื่อให้ผู้เรียนนำไปสมัครเข้าศึกษาต่อหรือทำงานต่อไป

เอกสารประกอบการเรียน ประกอบไปด้วย

- 1) เอกสารตำราเรียนจากสำนักพิมพ์ต่างๆ
- 2) เว็บไซต์ข้อมูลเนื้อหาการเรียนในโปรแกรม อันได้แก่
 - <http://www.ged-online.com>
 - <http://www.literacydirectory.org>
 - <http://www.acenet.edu>
 - <http://www.fluidatechnet.org>
 - <http://www.gedonline.org>
 - <http://www.studyguidezone.com>
 - <http://www.testprepreview.com>

อัตราค่าใช้จ่ายในการเรียน

ขั้นตอนการจัดสอบนั้นผู้เรียนสามารถลงทะเบียนสอบได้ผ่านระบบออนไลน์ที่ <http://www.prometric.com> ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการจัดสอบโดยเสียค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

- 1) การลงทะเบียนสอบรายวิชาละ 110 เหรียญสหรัฐอเมริกา
- 2) การลงทะเบียนสอบพร้อมกันหลายวิชาดังนี้
 - ลงทะเบียนสอบวิชา 5 วิชาครั้งละ 400 เหรียญสหรัฐอเมริกา
 - ลงทะเบียนสอบ 3 วิชาคือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และสังคมศึกษา ครั้งละ 225 เหรียญสหรัฐอเมริกา
 - ลงทะเบียนสอบ 2 วิชาคือ ภาษาอังกฤษเพื่อการอ่านและภาษาอังกฤษเพื่อการเขียนครั้งละ 175 เหรียญสหรัฐอเมริกา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของอัตลักษณ์ พื้นที่ทางสังคม บทบาทการศึกษาทางไกล และประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับหัวเรื่องในการศึกษา โดยพบว่าในการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยประเด็นทางอัตลักษณ์นั้นมีการนำเสนอ งานวิจัยดังต่อไปนี้

กรองแก้ว วัฒนะมงคล (2545) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางการสื่อสารในสาขาวิชานิเทศศาสตร์เรื่อง การสื่อสารกับอัตลักษณ์ถนนข้าวสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ถนนข้าวสารในปัจจุบันที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ศึกษามุมมองของคนในชุมชนถนนข้าวสารที่มีต่ออัตลักษณ์ถนนข้าวสารในปัจจุบันที่ปรากฏในสื่อ รวมไปถึงการศึกษาปัจจัยด้านการสื่อสารที่มีผลต่อการดำรงอัตลักษณ์ถนนข้าวสารและกระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างอัตลักษณ์ถนนข้าวสาร โดยใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณจากการวิเคราะห์สื่อต่างๆ รวมถึงการศึกษาเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ โดยพบว่า 1) อัตลักษณ์ของถนนข้าวสารที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถแบ่งได้ 5 กลุ่มใหญ่คือ แหล่งธุรกิจการค้า, แหล่งพบปะ, แหล่งท่องเที่ยว, แหล่งรวมวัฒนธรรมและแหล่งชุมชนในอดีต 2) คนในชุมชนส่วนใหญ่มีมุมมองที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับอัตลักษณ์ถนนข้าวสารที่ปรากฏในผลการวิจัย แต่คนในชุมชนส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับอัตลักษณ์ในด้านการเป็นแหล่งยาเสพติด โสเภณีแอบแฝงและแหล่งบัตรปลอม ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ด้านลบ 3) ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์ดังกล่าวได้แก่ ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร, ปัจจัยด้านลักษณะของสาร, ปัจจัยด้านช่องทางการสื่อสาร, ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้สื่อสาร 4) คนในชุมชนมีกระบวนการสร้างอัตลักษณ์โดยเน้นกลยุทธ์เชิงรับโดยการให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อสารมวลชนและตอบคำถามเมื่อถูกซักถาม กลยุทธ์เชิงรุกโดยใช้สื่อประเพณี กิจกรรมและสื่อบุคคลในการบอกเล่ามากกว่าการโฆษณาประชาสัมพันธ์ งานวิจัยชิ้นนี้เน้นหนักเรื่องของการสื่อสารอัตลักษณ์ที่ปรากฏบนพื้นที่ทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นศึกษาถึงแนวคิดและวิธีการในการสร้างอัตลักษณ์เพื่อเปิดพื้นที่ในเชิงบวกให้กับประเด็นที่ทำการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยประเด็นอัตลักษณ์ทางมานุษยวิทยาของ ปภาภรณ์ คุณาชีวะ ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ที่มีผลต่อการก่อรูปของพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นกระบวนการอีกขั้นหนึ่ง

ปภาภรณ์ คุณาชีวะ (2548) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องอัตลักษณ์ทางมานุษยวิทยาเรื่องกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของผู้ต้องขังคดีฆ่าข่มขืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างอัตลักษณ์และอิทธิพลรวมถึงแรงจูงใจต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อกระทำผิดของผู้ต้องขังคดีฆ่าข่มขืน นอกจากนี้เพื่อศึกษาหาแนวทางในการป้องกันมิให้ผู้หญิงเป็นเหยื่อ รวมถึงวิธีบำบัดอาชญากรเพื่อไม่ให้ก่ออาชญากรรมทางเพศต่อไป โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิง

มานุษยวิทยาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตการณ์ การจดบันทึกจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีฆ่าข่มขืนที่ยอมรับว่าก่อคดีฆ่าข่มขืนจำนวน 10 รายโดยนำมาวิเคราะห์ถึง ภาพรวมของกระบวนการขัดเกลาทาสังคมที่หล่อหลอมผู้ต้องขังทั้ง 10 ราย โดยผลการศึกษา พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะมีอายุช่วงระหว่าง 31-40 ปีเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนากระจายอยู่ทั่วประเทศ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง รองลงมาคืออาชีพทำนาและส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ในด้าน กระบวนการขัดเกลาทาสังคมนั้นแสดงให้เห็นว่าผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน ครอบครัวที่ไม่อบอุ่น มีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว จบการศึกษาสูงสุดจากระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้ต้องขังเพียงบางรายที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด ผู้ต้องขังส่วนน้อยเคย ดูสื่อลามกเนื่องจากเป็นสื่อที่หายากในละแวกที่อยู่อาศัย ส่วนสื่อที่มีความรุนแรงนั้นเป็นที่นิยม ของผู้ต้องขังแต่ดูเพียงเพื่อความเพลิดเพลินเท่านั้นและผู้ต้องขังทั้ง 10 รายเคยมีประสบการณ์ทาง เพศ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่ได้ดื่มสุราในปริมาณมากก่อนการกระทำผิดซึ่งสามารถ สรุปลงได้ว่าสุราเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขังก่อคดีฆ่าข่มขืน นอกเหนือจากงานวิจัยชิ้นนี้แล้วใน งานวิจัยประเด็นทางอัตลักษณ์ในเรื่องของกระบวนการให้ความหมายและการก่ออัตลักษณ์แล้ว นั้นในประเด็นเรื่องปฏิสัมพันธ์ในเชิงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ได้มีการ ทำการศึกษา

ขวัญฤทัย จ่างจำรัส (2543) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ใหม่เพื่อช่วงชิง อำนาจทางสังคมในการวิทยานิพนธ์ทางมานุษยวิทยาเรื่อง การถอดถอนความเป็นมนุษย์และกา ตอบได้โดยการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของสาวคาราโอเกะ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อทำความเข้าใจ กระบวนการถอดถอนความเป็นมนุษย์ของสาวคาราโอเกะท่ามกลางการถูกประทับตราและ ประทับรอยมลทินจากสังคม รวมตลอดถึงการสร้างกลไกในการตอบโต้ที่นำไปสู่การสร้างอัต ลักษณ์ใหม่ของพวกเธอ โดยจากการศึกษาพบว่า การถอดถอนความเป็นมนุษย์เกิดขึ้นภายหลังที่ สาวคาราโอเกะลดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ลงโดยมองว่าตนเองมีฐานะไม่ต่างไปจากวัตถุซึ่งจะ เกิดขึ้นเมื่อพวกเธอยอมรับสถานภาพสำคัญในฐานะสาวคาราโอเกะที่ต่างไปจากผู้หญิงทั่วไปใน สังคมใหญ่ การถอดถอนความเป็นมนุษย์ดังกล่าวมีลักษณะของการกระทำที่ต่อเนื่องในประเด็น เกี่ยวกับการแยกตนเองให้เกิดระยะห่างทางสังคม เกิดขึ้นทั้งทางกายภาพและทางจิตใจ, การ ปลดปล่อยตนเองให้หลุดพ้นจากการรับรู้เรื่องการใช้ร่างกายเป็นสินค้า, การแสดงพันธะผูกพันและ การแสดงอารมณ์โดยเสแสร้ง, การปลดปล่อยร่างกายโดยปราศจากอารมณ์ซึ่งถือได้ว่าเป็นการ ถอดถอนความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์

โดยการตอบโต้ที่สาวคาราโอเกะได้สร้างอัตลักษณ์ใหม่แม้ว่าจะถอดถอนความเป็น มนุษย์ตลอดการทำงานแต่ในขณะที่ถูกถอดถอนความเป็นมนุษย์นั้นได้มีความพยายามใช้กลวิธี

ทางสังคมบางประการเพื่อตอบโต้กระบวนการลดทอนความเป็นมนุษย์อยู่ตลอดเวลาเช่นกัน กลไกที่พวกเขาใช้ในการตอบโต้ต่อกระบวนการดังกล่าวปรากฏออกมาในลักษณะของการนำเสนอตัวตนของพวกเขาออกสู่สาธารณะในลักษณะของผู้หญิงใจกล้า ไร้ยางอาย มีอารมณ์ทางเพศสูง แต่งกายวาบหวาม ใช้จริตมารยา รู้จักเจรจาต่อรองเพื่อผลประโยชน์ถือว่าเป็นวิธีการที่พวกเขานำมาใช้เพื่อตอบโต้อำนาจของลูกค้ำ องค์กรและสังคมใหญ่ จากการตอบโต้แสดงให้เห็นว่ามิได้ลดทอนหรือถูกลดทอนความเป็นมนุษย์แต่เพียงด้านเดียว หากแต่พวกเขากำลังหากกลไกบางอย่างเพื่อทำให้พวกเขาหลุดพ้นจากอัตลักษณ์เดิมโดยการสร้างและนำเสนออัตลักษณ์ใหม่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น

พุทธณี กางกั้น (2540) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการให้ความหมายกับตนเองในเชิงมานุษยวิทยา เรื่อง การให้ความหมายกับตนเองของนักศึกษาพม่าในสังคมไทย กรณีศึกษาชีวประวัติของนักศึกษาพม่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ที่นักศึกษาพม่าที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยว่ามีแบบแผนการปรับตัวอย่างไรในการดำรงชีวิต พบว่า จากการศึกษาชีวประวัติชีวิตของนักศึกษาพม่าจำนวน 5 คนได้สะท้อนให้เห็นแบบแผนบางประการที่เป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มนักศึกษาพม่าที่ใช้ชีวิตในสังคมไทยประกอบด้วยความขัดแย้งทางความคิดของคนไทยที่เกี่ยวกับสังคมพม่าและความขัดแย้งด้านประวัติศาสตร์ของไทยที่มีผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับคนพม่าในทัศนคติของคนไทย ส่งผลให้มีการปรับตัวคือ การแปลงอัตลักษณ์ของตนเองเช่น การแต่งกายให้ดูเหมือนคนไทย การใช้สองภาษา การฝึกฝนพูดภาษาไทยแต่ยังมีบางกลุ่มที่มีการเคลื่อนไหวเพื่อการอยู่รอดของกลุ่มในสังคม เช่นการรวมกลุ่มเพื่อแสดงอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่แสดงออกในงานเทศกาล วันสำคัญ เป็นต้น

วันดี สันติวุฒิมณี (2545) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ทางมานุษยวิทยาเรื่อง กระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่ชายแดนไทย-พม่า กรณีศึกษาหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และกระบวนการก่อรูปของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ชาวไทยใหญ่ชายแดนไทย-พม่า โดยเป็นงานวิจัยที่สะท้อนความสัมพันธ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงบริเวณชายแดนไทย-พม่า ทำให้พื้นที่ชายแดนเกิดความไม่มั่นคงทำให้ชาวบ้านเปียงหลวงซึ่งเป็นหมู่บ้านชายแดนไทย-พม่าและคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านส่วนหนึ่งเป็นคนที่ย้ายมาจากพม่า บางคนเคยเป็นทหารไทยใหญ่เมื่อชายแดนเกิดความไม่มั่นคง ชาวบ้านจึงมีการแสดงออกผ่านการผลิตอัตลักษณ์ชุดหนึ่งเพื่อการปรับเปลี่ยน ต่อดรงและสร้างใหม่ของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่มีความสัมพันธ์กับสังคมชาวไทยใหญ่ในรัฐไทยและพม่า ในฐานะตัวแทนทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์และพยายามผสมผสานอัตลักษณ์ต่างๆ โดยเฉพาะการสร้าง อัตลักษณ์ที่เป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ของ

ประเพณี ความเชื่อที่มีต่อการดำรงอัตลักษณ์ของชาวไทยใหญ่ ข้อค้นพบที่สำคัญประการหนึ่งคืออัตลักษณ์ของความเป็นชาติ (National Identity) ได้ถูกสร้างขึ้นในพื้นที่ที่เรียกว่า ชุมชนจินตนาการ (Image Communities) อันเป็นประดิษฐกรรมทางวัฒนธรรม (Cultural Artifact) ในยุคสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นในจิตสำนึกของคนในสังคม

ปิยรัตน์ บัณฑิต (2545) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับวาทกรรมอัตลักษณ์ทางมานุษยวิทยาเรื่องกระบวนการลดความอ้วนของผู้หญิง วาทกรรมการสร้างอัตลักษณ์ในวัฒนธรรมบริโภค ซึ่งเป็นการศึกษาในเรื่องการให้ความหมายกับร่างกายตนเองของผู้หญิง อิทธิพลของวาทกรรมร่างกายในระดับต่างๆและอิทธิพลของวัฒนธรรมบริโภคที่มีต่อความต้องการลดความอ้วนของผู้หญิง รวมถึงมูลเหตุจูงใจที่ทำให้ผู้หญิงตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการลดความอ้วน ผ่านการศึกษาข้อมูลทางเอกสารประวัติชีวิตของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การให้ความหมายกับร่างกายของผู้หญิงหรือการสร้างอัตลักษณ์ทางร่างกายผ่านกระบวนการลดความอ้วนนั้น มีองค์ประกอบหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเพศสภาพ ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจหรือชาติพันธุ์ โดยมูลเหตุจูงใจที่ทำให้ผู้หญิงตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการลดความอ้วนนั้นเป็นไปเพื่อการยอมรับของสังคมเป็นประเด็นสุขภาพ ต้องการมีภาพลักษณ์ร่างกายที่สวยงามเป็นเพราะการแทรกจากสังคมและเป็นเพราะมาตรฐานขององค์กร ดังนั้นการที่ผู้หญิงตัดสินใจลดความอ้วนจึงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง อัตลักษณ์และร่างกายในทางวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันยังพบว่าวัฒนธรรมบริโภคมีอิทธิพลต่อผู้หญิงโดยการสร้างวาทกรรมร่างกายอันสวยงามที่มีความผอมเป็นมาตรฐานเพื่อเร่งเร้าให้ผู้หญิงเกิดความต้องการที่จะลดความอ้วน อันนำไปสู่การบริโภคสินค้าและบริการผ่านกระบวนการลดความอ้วนที่ผู้หญิงเลือก อาทิ การกินยาลดความอ้วน การออกกำลังกาย การจำกัดอาหาร การกินยาระบาย การใช้บริการของสถานบริการเสริมความงามหรือแม้กระทั่งการทำให้ตัวเองอาเจียนเป็นต้น ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ผลิตขึ้นในวัฒนธรรมบริโภคที่แวดล้อมตัวผู้หญิงทั้งสิ้น ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ข้อสรุปประการหนึ่งว่าการสร้างอัตลักษณ์ร่างกายของผู้หญิงนั้นจึงเกิดขึ้นในการต่อสู้เชิงอำนาจระหว่างผู้หญิงกับสถาบันทางสังคมอื่นๆและเป็นสงครามของการสร้างความหมายบนเนื้อตัวร่างกายของผู้หญิงที่ไม่มีวันรู้จบในวัฒนธรรมบริโภคที่พวกเขาอาศัยอยู่

สรรพชัย วิชัยดิษฐ์ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่องอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้อพยพชาวกระเหรี่ยงในด้านมานุษยวิทยาในเรื่อง กระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ของผู้อพยพชาวกระเหรี่ยง กรณีศึกษากระเหรี่ยงในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยศึกษาประวัติศาสตร์เกี่ยวกับ กระเหรี่ยง ความเป็นมาและการดำรงชีวิตของผู้อพยพกระเหรี่ยงในพื้นที่พักพิงชั่วคราว อีกทั้งทำการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการก่อรูปของอัตลักษณ์เชิงชาติพันธุ์ของ

กระเหรียงในพื้นที่พักพิงชั่วคราวผ่านกระบวนการการประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่าการก่อรูปของอัตลักษณ์ของกระเหรียงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ มีการสร้างสำนึกร่วมเชิงประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์กระเหรียงตั้งแต่สมัยอาณานิคมและภายหลังพม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษ และมีการสู้รบกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยกระเหรียงส่งผลให้มีประชากรกระเหรียงอพยพหนีภัยการสู้รบและมีสถานภาพกลายเป็นผู้อพยพในพื้นที่พักพิงชั่วคราว การสร้างตัวตนของชาติพันธุ์กระเหรียงที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทของพื้นที่ทางสังคมของความเป็นกระเหรียงร่วมกันและพื้นที่ทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นในบริบทของพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ อัตลักษณ์ของกระเหรียงที่ก่อตัวขึ้นผ่านกระบวนการผสมกลมกลืน การตัดออก การประดิษฐ์ใหม่และการคัดเลือกอัตลักษณ์ในแต่ละบริบททางสังคมของพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ เป็นกระบวนการปรับอัตลักษณ์ของกระเหรียงผ่านบทบาทขององค์กรประชาสัมพันธ์กระเหรียงเพื่อสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของกระเหรียงและเสริมสร้างอัตลักษณ์กระเหรียง

Tamir (2007) ได้ทำการวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของตัวตนในอัตลักษณ์ทางสังคม ในงานวิจัยเรื่อง The Role of Personality in Social Identity: Effects of Field-Dependence and Context on Reaction to Threat to Group Distinctiveness โดยเป็นการศึกษาถึงอิทธิพลของพื้นที่ การพึ่งพิงและบริบทต่างๆ ที่ส่งผลต่อการสร้างลักษณะเฉพาะกลุ่ม ในงานวิจัยชิ้นนี้พบว่า พื้นที่ทางสังคม รวมไปถึงกระบวนการกลุ่มต่างๆ นั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อการก่อรูปของตัวตน โดยเมื่อคนที่มีบทบาท ตัวตนในแบบหนึ่งแล้วมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกลุ่มชนที่มีอัตลักษณ์ทางสังคมอีกประเภทหนึ่งนั้นจะมีการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเองบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตลักษณ์ของคนที่จะมีอิทธิพลหรือมีส่วนได้ส่วนเสียต่อการปฏิสัมพันธ์กับคนกลุ่มใหญ่เพื่อลดความขัดแย้ง แต่ในขณะเดียวกันหากอัตลักษณ์และตัวตนในด้านอื่นๆ ไม่มีผลต่อการพึ่งพิงอัตลักษณ์กลุ่มใหญ่ก็จะยังคงดำรงอัตลักษณ์นั้นไว้โดยไม่เปลี่ยนแปลง

งานวิจัยชิ้นดังกล่าวนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นอัตลักษณ์ทางการศึกษาชิ้นหนึ่งคือ

Bruce และคณะ (1998) ได้ทำการศึกษาอัตลักษณ์ของวัยรุ่นชาวเมารีรุ่นใหม่ในประเทศนิวซีแลนด์ในงานวิจัยเรื่อง Social Identity in Young New Zealand Children โดยงานวิจัยชิ้นนี้ทำการศึกษถึงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เดิมและสถานภาพพิเศษของเด็กวัยรุ่นชาวเมารีที่ศึกษาในโรงเรียนระบบทวิภาษา (Bilingual) คือภาษาเมารีและภาษาอังกฤษและโรงเรียนระบบปกติที่มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างเดียว พบว่า ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นที่ศึกษาในโรงเรียนทวิภาษานั้นจะมีทัศนคติต่อการเรื่องสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเหยียดผิวต่ำ และมีทัศนคติทางบวกกับเรื่องของวัฒนธรรมและมีความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ของตนเมื่อ

เทียบกับเด็กชาวเม็กซิโกที่เรียนในโรงเรียนปกติที่จะมีทัศนคติทางลบในเรื่องการเหยียดผิวและแสดงออกในเชิงก้าวร้าวมากขึ้น งานวิจัยขึ้นดังกล่าวได้ตอกย้ำให้เห็นภาพของความสำคัญของเรื่องอัตลักษณ์และประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือเรื่องของพื้นที่ทางสังคมที่มีผลต่ออัตลักษณ์และพฤติกรรม ดังนั้นแนวคิดเรื่องพื้นที่ทางสังคมจึงเป็นอีกแนวคิดหนึ่งมีอิทธิพลสูงต่อการศึกษาเรื่องชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

อรวิภา จินตนาวัน (2546) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะกับการสื่อสารในการวิจัยเรื่อง กระบวนการสื่อสารในการสร้างกระแสนิยมในย่านสยามสแควร์ โดยศึกษากระบวนการสื่อสารในการสร้างกระแสนิยมในย่านสยามสแควร์ และปัจจัยการสื่อสารที่ช่วยในการธำรงรักษากระแสนิยมในย่านสยามสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสื่อสารในการสร้างกระแสนิยมถูกสร้างขึ้นโดยกลุ่มบุคคล 3 ฝ่าย คือ สำนักงานจัดการทรัพย์สินจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บริษัท พรไพลิ่งดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด และกลุ่มธุรกิจต่างๆ ที่ประกอบกิจการในย่านสยามสแควร์ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเริ่มต้น ขั้นตอนการปรับเปลี่ยน และขั้นตอนการหาพันธมิตร ซึ่งได้วางแผนด้วยการประชาสัมพันธ์เชิงรุก การประชาสัมพันธ์เชิงรับ และการวางแผนการตลาดโดยใช้การสื่อสารการตลาดแบบผสมผสานเข้ามา เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพในกระบวนการสื่อสารในการสร้างกระแสนิยม ปัจจัยการสื่อสารที่ช่วยในการธำรงรักษากระแสนิยมในย่านสยามสแควร์ประกอบด้วย ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายในประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบริหาร จัดการ ดูแล และควบคุมพื้นที่ย่านสยามสแควร์ให้ดูดีอยู่เสมอ ปัจจัยด้านการสื่อสารการตลาด ลักษณะของผู้ส่งสาร การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม การจัดระบบสื่อชุมชนภายในและภายนอกย่านสยามสแควร์ และปัจจัยด้านผู้รับสาร ส่วนปัจจัยภายนอกประกอบด้วย ปัจจัยด้านร้านค้าและปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งสถานที่ สอดคล้องกับงานวิจัยในประเด็นเรื่องบทบาทพื้นที่ทางสังคม

Liu และ Sibley (2004) ได้ทำการศึกษาถึงทัศนคติและพฤติกรรมที่แสดงออกในพื้นที่ทางสังคมในทางจิตวิทยาในงานวิจัยเรื่อง Attitudes and Behavior in Social Space: Public Good Interventions Based on Shared Representations and Environment Influences โดยเป็นการศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกบนพื้นที่ทางสังคมในประเด็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและการมีส่วนร่วมในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่าผู้ที่มีส่วนรวมในเรื่องสวัสดิการรัฐและสิ่งแวดล้อมนั้นจะมีการแสดงออกในพื้นที่ทางสังคมที่ตนเองมีส่วนได้ส่วนเสียใน 2 ชั้น คือ ในช่วงแรกที่ยังไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ทางสังคมเพียงแต่รับรู้แต่ไม่มีส่วนรวมในกิจกรรมในพื้นที่จะมีทัศนคติต่อพื้นที่ทางสังคมในทางบวกร้อยละ 50 และเพิกเฉยต่อกิจกรรมดังกล่าวร้อยละ 50 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แต่เมื่อภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่สังคมเริ่มมีการปรับเปลี่ยน

ทัศนคติและแสดงออกทางพฤติกรรมในแบบของผู้มีส่วนได้เสียจากกิจกรรมเพิ่มขึ้นคือประมาณร้อยละ 64 จากกลุ่มผู้เข้าร่วมทั้งหมด งานวิจัยชิ้นนี้แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ทางสังคมเป็นสถานที่หนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมด้านปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในประเด็นด้านอิทธิพลของพื้นที่ที่มีต่อการดำรงวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ในงานวิจัยชิ้นต่อไปคือ

รตพร ปัทมาเจริญ (2544) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่สาธารณะในการวิจัยเรื่อง บทบาทของศาลเจ้าจีนในการดำรงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ กรณีศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาสัญลักษณ์ต่างๆ ที่แสดงให้เห็นความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์จีนผ่านศาลเจ้าในบริบทสังคมไทย โดยผลจากการศึกษาพบว่าภายในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ศาลเจ้ามีบทบาทเป็นอย่างมากในการธำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จีนทั้งในด้านภาษาจีนจากการพยายามรื้อฟื้นโรงเรียนสอนภาษาจีนขึ้นมาอีกครั้ง ทางด้านความเชื่อศาลเจ้าจีนช่วยธำรงความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีนให้คงอยู่โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมทางศาสนา ความเชื่อที่สำคัญได้แก่ พิธีกรรมกินเจ ทั้งนี้ในองค์กรของชาวไทยเชื้อสายจีน ผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานของศาลเจ้าและโรงเรียนจีนเป็นผู้มีบทบาทในการชี้นำและก่อให้เกิดการสืบเนื่องของการธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ พื้นที่ทางสังคมในมีความสำคัญต่อกระบวนการธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ในขณะที่เดียวกันก็มีอิทธิพลต่อกระบวนการหลอมรวมทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมองในมุมของพื้นที่ทางการศึกษาในงานวิจัยชิ้นต่อไป

ศุภรา มณีรัตน์ (2547) ได้ทำการศึกษารับบทบาทพื้นที่สาธารณะที่มีต่อสังคมในทางมานุษยวิทยาในการวิจัยเรื่องโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ พื้นที่สร้างความเป็นพลเมืองไทยในกลุ่มคนชายขอบกรณีศึกษาโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาความหมายของโรงเรียนในฐานะเป็นเครื่องมือของรัฐในการสร้างพลเมืองในอุดมคติ โดยโรงเรียนในแต่ละประเภทที่รัฐได้จัดตั้งขึ้นเป็นภาพแทนถึงคุณลักษณะของพลเมืองไทยในอุดมคติที่สอดคล้องกับบริบทการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เป็นโรงเรียนประเภทหนึ่งที่รัฐสร้างขึ้นสำหรับคนที่มีปัญหาและไม่ปกติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการกำหนดขอบเขตของความเป็นคนชายขอบของรัฐในแต่ละบริบท ซึ่งมีพัฒนาคลี่คลายมาโดยลำดับ ได้แก่ บริบทการพัฒนา กระแสอุดมการณ์พัฒนาความมั่นคงของชาติ และแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยทำการศึกษาโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ทั้งแบบทางการและแบบไม่เป็นทางการ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

จากการศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แสดงถึงการกำหนดลักษณะของ คนชายขอบของผู้ที่ส่งนักเรียนเข้ามา ได้แก่ ตัวแทนรัฐ องค์กรเอกชน

หน่วยงานความมั่นคง และสมาชิกรัฐ นักเรียนที่เข้ามาอยู่ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จะถูกกำกับด้วยระเบียบวินัย อาทิ การกำหนดวินัยสัมพันธ์กับพื้นที่ การควบคุมกิจกรรมประจำวันตามตารางเวลา และการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นต้น จากการจัดระเบียบของโรงเรียนดังกล่าวก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบกลับของนักเรียนโดยการสร้างกลุ่มแบบใหม่ เพราะการปฏิบัติการในฐานะกลุ่มเป็นยุทธวิธีการดำรงอยู่ภายใต้กฎระเบียบของโรงเรียนและการอยู่ร่วมกับนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ด้วยกัน อาทิ การรวมกลุ่มของสมาชิกที่มาจากชุมชนเดียวกันเพื่อสร้างความปลอดภัยจากการให้นิยามระหว่างนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ด้วยกัน หรือการแสวงหาสมาชิกร่วมเพื่อปฏิบัติการนอกกรอบระเบียบวินัยแทน เช่น สมาชิกกลุ่มรุ่นพี่ให้สมาชิกรุ่นน้องเข้าไปในเขตพื้นที่ของเขตตรงข้ามแทน เป็นต้น กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ร่วมแบบใหม่ของโรงเรียนพบว่ามีเนื้อหาหลักหันต่อวิถีชีวิตวัฒนธรรมในชุมชนของนักเรียน ซึ่งนำไปสู่การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับชุมชนเดิมเปลี่ยนแปลงไป กรณีนี้นักเรียนกะเหรี่ยง ที่เรียนรู้ระบบการผลิตการเกษตรจากโปรแกรมการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับระบบการผลิตแบบไร่หมุนเวียนในชุมชน ประกอบกับนักเรียนในฐานะสมาชิกชุมชนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการผลิตและพิธีกรรมของชุมชน เนื่องจากการซ้อนทับของการลำดับเวลาจัดระเบียบในแต่ละวันตามปฏิทินเวลาของโรงเรียนนั้นแตกต่างไปจากปฏิทินเวลาการประกอบกิจกรรมการผลิตแบบไร่หมุนเวียนและพิธีกรรมในชุมชน ทำให้นักเรียนในฐานะสมาชิกชุมชนขาดการเรียนรู้ขององค์ความรู้ในชุมชนและมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนน้อยลง งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำให้ภาพของการศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนว่าเป็นพื้นที่ทางสังคมพื้นที่หนึ่งที่มีผลต่อการกำหนดอัตลักษณ์และวัฒนธรรมให้เป็นที่ไปตามที่สังคมหรือปัจเจกบุคคลนั้นต้องการ ดังนั้นแนวคิดเรื่องของการศึกษาจึงเป็นแนวคิดหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมและการศึกษานั้นควรจะต้องคำนึงถึงประเด็นเรื่องวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาทางไกลที่จะประสบปัญหาเรื่องประเด็นเกี่ยวกับการข้ามวัฒนธรรม (Cross Culture) ดังงานวิจัยต่อไป

Adoeoye (2004) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมของชาติกับความสามารถในการใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล กล่าวว่า การเรียนการสอนทางไกลแม้จะเป็นสิ่งใหม่แต่งานวิจัยมักกล่าวว่าการเรียนทางไกลกำลังเพิ่มจำนวนขึ้น ตั้งแต่การเรียนทางไกลเป็นการเรียนรู้แบบใหม่ที่ส่งตรงไปยังผู้ที่ต้องการเปิดโลกทัศน์ ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและความสามารถในการใช้ระบบการศึกษาทางไกล ในงานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมของชาติและความสามารถในการใช้ระบบการเรียนทางไกล ถึงแม้จะมีความแตกต่างในเรื่องวัฒนธรรมแต่เรื่องเวลาและสถานที่แต่ละบุคคลสามารถเลือก

เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Edmundson ที่ศึกษาเรื่องของการศึกษาข้ามวัฒนธรรม ผ่านการเรียนการสอนทางไกลตั้งงานวิจัยขึ้นไป

Edmundson (2004) ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาในมิติข้ามวัฒนธรรมของการเรียนทางไกลทั่วโลก โดยมุ่งที่จะศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของการศึกษาข้ามวัฒนธรรมเกี่ยวกับการเรียนทางไกล โดยเฉพาะการพิจารณาในด้านความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ของการเรียนรู้สำหรับกลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่างกันหรือวัฒนธรรมที่มีการรับรู้ที่แตกต่างกันต่อความชอบมากกว่าของการเรียนทางไกล การวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้เรียนจากวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมตะวันออกมีความสามารถในการเรียนรู้ประสบความสำเร็จเท่าเทียมกัน หลังจากได้รับการฝึกโปรแกรมการเรียนทางไกลที่มีวัฒนธรรมตะวันตกเป็นฐาน

บทสรุปจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อมองภาพงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์และพื้นที่ทางสังคมว่ามีส่วนที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของอัตลักษณ์กับเรื่องพื้นที่ทางสังคมที่มีผลต่อการความเป็นไปต่างๆ ในสังคม โดยเมื่อมองในฐานะของศาสตร์ด้านพัฒนศึกษานั้นประเด็นการศึกษาเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับเรื่องของอัตลักษณ์และพื้นที่ทางสังคมดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นของพุทธิ กางกัน (2540) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการให้ความหมายกับตนเองในเชิงมานุษยวิทยา เรื่อง การให้ความหมายกับตนเองของนักศึกษาพม่าในสังคมไทย กรณีศึกษาชีวประวัติของนักศึกษาพม่าที่เรื่องของอัตลักษณ์ส่งผลให้มีการปรับตัวในประการหนึ่งคือเรื่องการใช้สองภาษา การฝึกฝนพูดภาษาไทย ซึ่งในบางครั้งนั้นเรื่องของการศึกษานั้นอาจเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของชนชาติ หรือพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเชิงวัฒนธรรมตั้งงานวิจัยข้างต้นของ Bruce และคณะ (1998) ที่ได้ทำการศึกษาอัตลักษณ์ของวัยรุ่นชาวเมาลีรุ่นใหม่ในประเทศนิวซีแลนด์ในงานวิจัยเรื่อง Social Identity in Young New Zealand Children โดยงานวิจัยชิ้นนี้ทำการศึกษถึงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เดิมและสถานภาพพิเศษของเด็กวัยรุ่นชาวเมาลีที่ศึกษาในโรงเรียนระบบทวิภาษา (Bilingual) คือภาษาเมาลีและภาษาอังกฤษและโรงเรียนระบบปกติที่มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างเดียว พบว่า ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นที่ศึกษาในโรงเรียนทวิภาษานั้นจะมีทัศนคติต่อการเรื่องสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเหยียดผิวต่ำ และมีทัศนคติทางบวกกับเรื่องของวัฒนธรรมและมีความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ของตนเมื่อเทียบกับเด็กชาวเมาลีที่เรียนในโรงเรียนปกติที่จะมีทัศนคติทางลบในเรื่องการเหยียดผิวและแสดงออกในเชิงก้าวร้าวมากขึ้น ซึ่งแม้ว่าในบางครั้งการศึกษานั้นจะทำให้เกิดการมองภาพในทางบวกเกี่ยวกับการช่วยสนับสนุนความเข้าใจประเด็นทางสังคม อาทิ ประเด็นเรื่องอัตลักษณ์และ

พื้นที่ทางสังคมแต่ในบางครั้งก็อาจเป็นการสร้างปัญหาหรือความกดดันให้เกิดขึ้นกับบุคคลที่ต่างวัฒนธรรมเช่นกันดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของศุภรา มณีรัตน์ (2547) ที่ทำการศึกษาบทบาทพื้นที่สาธารณะที่มีต่อสังคมในทางมานุษยวิทยาในการวิจัยเรื่องโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ พื้นที่สร้างความเป็นพลเมืองไทยในกลุ่มคนชายขอบกรณีศึกษาโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีที่เสนอภาพของปัญหาที่ว่ากระบวนการสร้างอัตลักษณ์ร่วมแบบใหม่ของโรงเรียนมีเนื้อหาหลักหันต่อวิถีชีวิตวัฒนธรรมในชุมชนของนักเรียน ซึ่งนำไปสู่การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับชุมชนเดิมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้นักเรียนในฐานะสมาชิกชุมชนขาดการเรียนรู้ขององค์ความรู้ในชุมชนและมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนน้อยลง

จากการศึกษางานวิจัยทั้งหมดนั้นทำให้เห็นรูปแบบความสัมพันธ์กันระหว่างอัตลักษณ์พื้นที่ทางสังคมและการศึกษาว่ามีส่วนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลต่อกัน ด้วยลักษณะดังกล่าวหากต้องการทำการศึกษาประเด็นการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทย: กรณีศึกษานักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ครั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และพื้นที่การศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย
- 2) เพื่อวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย
- 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ พื้นที่ทางการศึกษาและการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยผ่านการศึกษารายกรณีและบริบททางสังคม ภูมิหลังต่างๆ ในประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยโดยมีลำดับขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาอัตลักษณ์และพื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยทางชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) โดยการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ซึ่งประกอบด้วย การสังเกต (Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ พื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 พื้นที่การศึกษา

คัดเลือกพื้นที่การศึกษาตามแนวคิดการเลือกสนามวิจัยทางมานุษยวิทยาของ Spreadley (อ้างถึงในงามพิศ สัตย์สงวน, 2547) ซึ่งต้องเป็นพื้นที่ที่มีขอบเขตการดำเนินงานที่ชัดเจนในเรื่อง

- 1) สถานที่(Place)
- 2) ผู้แสดง(Actor)
- 3) กิจกรรมทางสังคม(Social Activities)

ผู้วิจัยเลือกศึกษาพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมทางสังคมของกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสถาบันกวดวิชาเอกชนที่เปิดทำการสอนหลักสูตรดังกล่าว บริเวณพื้นที่สยามสแควร์ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาในโปรแกรมหัดดังกล่าวและเป็นที่ตั้งของสถานดำเนินการทดสอบในโปรแกรม General Educational Development (GED) ในประเทศไทย โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2551 จนถึงวันที่ 1 เมษายน 2553

1.2 การวิจัยภาคสนาม (Field Research)

1.2.1 วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการวิจัยทางมานุษยวิทยาแบบการวิจัยทางชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม (Observation) ตามขั้นตอนดังนี้

1) การสังเกตการณ์คือการสร้างความรู้จักอย่างเป็นทางการในพื้นที่วิจัย สร้างความสนิทสนมกับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ในการศึกษา โดยการเข้าร่วมปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิชาการ ดูแลรับผิดชอบเรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนภายในสถาบันที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

2) เริ่มสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย อันได้แก่ นักเรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการ

สอนและกิจกรรมนอกห้องเรียนของสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย มีเป้าหมายเพื่อสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในประเด็นเรื่อง

- การแสดงอัตลักษณ์ของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยทั้งในระดับปัจเจกและอัตลักษณ์ร่วม ผ่านพิธีกรรมและกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิตทั่วไป การเรียน การแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งต่างๆ รวมถึงพฤติกรรมการแสดงออกที่ปรากฏในแต่ละพื้นที่
- สังเกตการณ์สภาพพื้นที่การศึกษาและการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยโดยการเข้าไปศึกษาถึงการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน
- สังเกตการณ์การดำเนินการจัดการเรียนการสอนในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หลังจากสังเกตภาพรวมของอัตลักษณ์และพื้นที่การศึกษาของนักเรียนไทยที่เรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยในพื้นที่สถาบันกวดวิชาที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 39 คน ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 1 ปีตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2551 – 30 เมษายน 2552 จากนั้นเริ่มสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเลือกกรณีศึกษานักเรียนไทยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาสำหรับการศึกษาประวัติศาสตร์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) การคัดเลือกกรณีศึกษา (Case Study) ภายหลังจากที่ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากจำนวนนักเรียนที่เรียนในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาจำนวน 39 คน พบว่านักเรียนที่ศึกษาในโปรแกรมดังกล่าวที่ลักษณะพื้นฐานที่แตกต่างกันคือพื้นฐานการศึกษาเดิมซึ่งจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มหลักคือนักเรียนที่เคยศึกษาในโรงเรียนระบบการศึกษาไทยจำนวนทั้งสิ้น 14 คนและนักเรียนที่เคยศึกษาในโรงเรียนระบบนานาชาติจำนวน 25 คนเป็นพื้นฐานข้อมูลในการเข้าถึงกลุ่มกรณีศึกษาในระยะแรก

จากนั้นจึงศึกษาเชิงลึกในนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มหลักโดยการจำแนกตามลักษณะพฤติกรรมแสดงออกทางการเรียนและสังคมรวมไปถึงประวัติการศึกษาเดิมในด้านหลักสูตรและสถานศึกษา รวมไปถึงพื้นฐานทางสังคมและลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจของครอบครัวในแต่ละกลุ่มโดยคัดเลือกจากกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมดังกล่าวที่มีลักษณะเป็นตัวแทนกลุ่ม

(Representative) โดยวิธีการ Snowball Sampling จากกลุ่มนักเรียนที่เรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ได้ตัวแทนกรณีศึกษาทั้งสิ้น 9 กรณี โดยเป็นกรณีศึกษาในกลุ่มนักเรียนที่เคยศึกษาในระบบโรงเรียนไทยจำนวน 4 กรณีและนักเรียนที่เคยศึกษาในระบบการศึกษานานาชาติจำนวน 5 กรณีดังต่อไปนี้

- **กรณีศึกษาที่ 1** เอ็ม (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี การศึกษาเดิม โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

- **กรณีศึกษาที่ 2** แนนนี่ (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี การศึกษาเดิม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- **กรณีศึกษาที่ 3** แม็ค (นามสมมุติ) อายุ 18 ปี การศึกษาเดิม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

- **กรณีศึกษาที่ 4** ฮาร์ป (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี การศึกษาเดิม โรงเรียนมัธยมศึกษาทวิภาษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

- **กรณีศึกษาที่ 5** บอสซ่า (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี การศึกษาเดิม โรงเรียนนานาชาติ หลักสูตรจากประเทศสหรัฐอเมริกา

- **กรณีศึกษาที่ 6** แจ็ค (นามสมมุติ) อายุ 16 ปี การศึกษาเดิม โรงเรียนนานาชาติ หลักสูตรจากประเทศสหรัฐอเมริกา

- **กรณีศึกษาที่ 7** บิ๊ก (นามสมมุติ) อายุ 18 ปี การศึกษาเดิม โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประจำ ประเทศอินเดีย

- **กรณีศึกษาที่ 8** เคท (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี การศึกษาเดิม โรงเรียนมัธยมศึกษา ประเทศนิวซีแลนด์

- **กรณีศึกษาที่ 9** นัท (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี การศึกษาเดิม โรงเรียนมัธยมศึกษา ประเทศอังกฤษ

2) การศึกษาประวัติกรณีศึกษาเป็นการศึกษาประวัติชีวิต (The Life History) และสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของกรณีศึกษาทั้ง 9 กรณีและบุคคลแวดล้อมชีวิตกรณีศึกษา อาทิ ครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์ ในมิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

▪ มิติด้านตัวตนของบุคคลผู้เป็นกรณีศึกษา อันได้แก่ ประวัติชีวิตส่วนตัว การแต่งกาย ภาษา ท่าทาง บุคลิกภาพ ทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ เป็นต้น

- มิติด้านครอบครัว อันได้แก่ บิดา-มารดา สมาชิกในครอบครัว สถานภาพในครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ความคาดหวังของครอบครัวต่อการได้รับการศึกษา เป็นต้น

- มิติด้านเศรษฐกิจ อันได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทัศนคติและพฤติกรรมกรรมการบริโภค

- มิติด้านสังคม อันได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออกทางสังคม เครือข่ายทางสังคม (กลุ่มเพื่อน) พื้นที่การรวมตัวเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มกรณีศึกษา

- มิติด้านการศึกษา อันได้แก่ พื้นที่ทางการศึกษา ทัศนคติต่อการจัดการเรียนในโปรแกรม จุดเปลี่ยนจากการได้รับการศึกษาจากเดิมมาสู่การเรียนในโปรแกรมหักล้างทัศนคติและพฤติกรรมกรเรียนรู้อื่นๆ ในเรื่องต่างๆ ทั้งในโปรแกรมและนอกโปรแกรม

- มิติด้านสื่อและช่องทางการเรียนรู้ อันได้แก่ สื่อที่กรณีศึกษานิยมเสพ พฤติกรรมการบริโภคสื่อและพื้นที่ในการศึกษาและเรียนรู้ของกลุ่มกรณีศึกษาผ่านสื่อต่างๆ

3) ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกใน 9 กรณีศึกษา ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2552 – 1 มีนาคม 2553

1.2.2 ประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์

1.2.2.1 ประเด็นการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

ผู้วิจัยลักษณะการแสดงออกทางพฤติกรรมหรือสัญลักษณ์ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกลุ่ม เป็นผลจากกระบวนการเรียนรู้และหลอมรวมจนสร้างเป็นลักษณะการแสดงออกทั้งในลักษณะบุคคลและในลักษณะของพฤติกรรมแสดงออกแบบกลุ่มซึ่งเป็นผลมาจากการตีความเกี่ยวกับตนเอง สังคมบนฐานวิถีชีวิต บริบททางสังคมและสภาพแวดล้อมของนักเรียนไทยที่ศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (GED) ในประเทศไทย รวมถึงการปฏิสังสรรค์กับกลุ่มอื่นๆ อาทิ ครอบครัว เพื่อน สถาบันทางสังคมอื่นๆ โดยเป็นการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Woodward โดยวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่แสดงออกในวิถีชีวิตและพฤติกรรมใน 2 ลักษณะคือ

- 1) อัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity) โดยวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่เป็นการแสดงออก (Project) ให้ผู้อื่นรับรู้เกี่ยวกับตนเองว่าเป็นอย่างไรและจะดำเนินความสัมพันธ์กับ

คนอื่น ๆ ตลอดจนสังคมได้อย่างไรอย่างเป็นรูปธรรมได้แก่ รูปร่าง การแต่งกาย สถานะทางสังคม การศึกษา พฤติกรรมการแสดงออกเกี่ยวกับตนเองและสังคม

2) อัตลักษณ์กลุ่ม (Collective Identity) โดยวิเคราะห์อัตลักษณ์เป็นลักษณะร่วมของคนที่อยู่ในกลุ่มผู้ศึกษาในโปรแกรมการเดียวกันโดยผ่านสัญลักษณ์บางอย่างทั้งรูปธรรมและนามธรรมเพื่อแสดงความเป็นกลุ่มเดียวกัน อาทิ การแต่งกาย พื้นที่ทางสังคมอื่นๆที่แสดงให้เห็นถึงการรวมตัวกันของคนๆเรียนในโปรแกรกดังกล่าว

1.2.3.2 ประเด็นเรื่องพื้นที่ทางการศึกษาของกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

การศึกษาพื้นที่ทางการศึกษาของกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยเป็นการศึกษาพื้นที่ สถานที่และสื่อต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยใช้แนวคิดในเรื่องพื้นที่และความสัมพันธ์ต่อสังคมของ Lefebvre ในการวิเคราะห์โดยมีประเด็นในการวิเคราะห์พื้นที่ใน 3 ประการดังต่อไปนี้

- พื้นที่แห่งการรับรู้ (Perceived Space) อันเกิดจากการประสบพบพื้นที่ในชีวิตปกติประจำวัน อันได้แก่ สถานศึกษา บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและครอบครัว พื้นที่สาธารณะในการประกอบกิจกรรมสำหรับนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

- ภาพแทนความจริงของพื้นที่ (Representation of Space) เป็นพื้นที่จากการผลิตสร้างใหม่เพื่อเข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่โดยเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของพื้นที่อันเกิดจากการให้ความหมายใหม่ที่ไม่ใช่ลักษณะทางกายภาพ อาทิ สยามสแควร์เท่ากับวัยรุ่น

- พื้นที่ภาพแทนความจริง (Representation Space) เป็นความหมายและสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้นๆ (Lived Space) อาทิ นักเรียน GED เท่ากับนักเรียนอินเตอร์ จึงเท่ากับการเรียนการสอน/อ่านตำราที่เขียนด้วยภาษาอังกฤษเท่านั้น

ตารางที่ 7 แนวคิดเรื่องพื้นที่และความสัมพันธ์ต่อสังคมของ Lefebvre

พื้นที่	พื้นที่รูปธรรม	พื้นที่นามธรรม/พื้นที่ทางจิตใจ	
	พื้นที่ที่มองเห็นได้ (Perceived Space)	ภาพแทนความจริงของ พื้นที่ (Representation of Space)	พื้นที่ภาพแทนความ จริง (Representation Space)
พื้นที่ทางการศึกษา โปรแกรม General Educational Development (GED)	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียน - สภาพครอบครัว - พื้นที่สาธารณะต่างๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า สนามกีฬา พื้นที่ยานสยามสแควร์ ฯลฯ - สื่อต่างๆ เช่น เว็บไซต์หรือสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรม GED ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพลักษณ์ของพื้นที่อื่นเกิดจากการให้ความหมายใหม่ที่ไม่ใช่ลักษณะทางกายภาพ อาทิ พื้นที่ผับชื่อดัง = เศรษฐี, สยามสแควร์ = วัยรุ่น ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - การนำเสนอ พื้นที่/สัญลักษณ์/การปฏิบัติที่สร้างขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์/ต่อรองบนพื้นที่ภาพแทนความจริงของพื้นที่ อาทิ นร.GED= นักเรียนอินเตอร์=ตำราเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ฯลฯ

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) ซึ่งเป็นการสร้างข้อสรุปจากสิ่งที่ศึกษาทั้งการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นเรื่องอัตลักษณ์และพื้นที่การศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

1.2.5 การตรวจสอบข้อสรุปที่ได้

ข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นเรื่องเรื่องอัตลักษณ์และพื้นที่การศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ได้รับตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ อาจารย์ผู้สอน นักเรียนไทยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย และผู้จัดการศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยเพื่อความถูกต้องของข้อมูล จำนวน 3 ท่านคือ

- 1) นาย ณัฐพงศ์ ธนิตยวงศ์ (ผู้บริหารสถาบันที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย)
- 2) นายภาสกรพล ปิยะชาตินันท์ (นักเรียนไทยในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย)

3) นายเอกนรินทร์ อ่ำไพพร (อาจารย์ผู้สอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาการให้ความหมายของการศึกษาในกลุ่มกรณีศึกษาทั้ง 9 กรณีรวมไปถึงบุคคลแวดล้อมกรณีศึกษาโดยมีหลักเกณฑ์ในการสัมภาษณ์เชิงลึกดังต่อไปนี้

2.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) ผู้วิจัยสัมภาษณ์กรณีศึกษาจำนวนทั้ง 9 กรณีศึกษารวมถึงบุคคลแวดล้อมกรณีศึกษาประกอบไปด้วย

- 1) กลุ่มเพื่อนของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย จำนวน 12 คน
- 2) อาจารย์ เจ้าหน้าที่ในสถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย จำนวน 10 คน
- 3) สมาชิกในครอบครัวนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย จำนวน 15 คน

2.2 ประเด็นการสัมภาษณ์

- 1) ความหมายและความสำคัญของการศึกษาต่อชีวิต
- 2) ทศนคติต่อการศึกษาไทยและการศึกษาต่างประเทศ
- 3) รูปแบบการจัดการศึกษาของไทยและต่างประเทศ

2.3 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แนวคำถามสัมภาษณ์ในประเด็นความหมายและความสำคัญของการศึกษาต่อชีวิตประเด็นด้านทัศนคติต่อการศึกษาไทยและการศึกษา

ต่างประเทศและประเด็นด้านรูปแบบการจัดการศึกษาของไทยและต่างประเทศ ดังตัวอย่างแนวคำถามในภาคผนวก ก.

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นเรื่องการให้ความหมายของการศึกษาของกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยในครั้งนี้วิเคราะห์ตามแนวคิดของ Roland Barthes โดยวิเคราะห์ 2 ลักษณะคือการวิเคราะห์ความหมายโดยอรรถ (Denotation) และการวิเคราะห์ความหมายโดยนัย (Connotation) โดยวิเคราะห์ความหมายแฝงที่อยู่ในการให้ความหมายของการศึกษาในกลุ่มเด็กนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยโดยมีแนวคิดหลักในการวิเคราะห์อ้างอิงจากแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ ในการสร้างคำถามเพื่อวิเคราะห์ความหมายของการวิเคราะห์สัญญาะอันได้แก่

- 1) การสร้างสรรความหมายที่อยู่ในสัญญาะ
- 2) วิธีการถ่ายทอดความหมาย (Convey) ของสัญญาะไปยังผู้รับสาร
- 3) ลักษณะการถอดความหมาย เรียนรู้จากสัญญาะไปยังผู้รับสาร

2.5 การตรวจสอบข้อสรุป

ข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นเรื่องการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยทำการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ อาจารย์ผู้สอน นักเรียนไทยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย และผู้จัดการศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยเพื่อความถูกต้องของข้อมูล จำนวน 3 ท่าน

- 1) นาย ญัฐพงศ์ ธนิตยวงศ์ (ผู้บริหารสถาบันที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย)
- 2) นางสาว นฤพร ชัยปรีชาพัฒน์ (นักเรียนไทยในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย)
- 3) นายศรัณย์ นาทะสิริ (อาจารย์ผู้สอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย)

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์ และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อ สอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อทราบถึงแนวทางการ พัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของ นักเรียนไทยและทำการตรวจสอบแนวทางการพัฒนาพื้นที่โดยผู้เชี่ยวชาญในสังคมไทยโดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสนทนากลุ่มจำนวน 3 กลุ่มเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาดังต่อไปนี้

- 1) กลุ่มผู้สอน เจ้าหน้าที่และผู้บริหารศึกษาสถาบันที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจำนวน 10 คน
- 2) กลุ่มครอบครัวของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจำนวน 6 คน
- 3) กลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจำนวน 8 คน

2.2 เครื่องมือในการสนทนากลุ่ม

เอกสารสรุปประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ พื้นที่การศึกษาและการให้ความหมายของการศึกษาที่ได้จากการวิจัยประกอบการสนทนากลุ่ม

2.3 ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม

- 1) สร้างข้อสรุปในประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ พื้นที่การศึกษาและการให้ความหมายของการศึกษาที่ได้จากการวิจัยและสร้างแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ตรวจสอบแนวทางที่ได้โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มเพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความเหมาะสมของแนวทางใน 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในประเด็นดังต่อไปนี้

- อัตลักษณ์ของนักเรียน GED ที่พบในการวิจัย
- พื้นที่การศึกษาของนักเรียน GED ในสังคมไทย
- ความหมายการศึกษาในทัศนะของนักเรียน GED
- แนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาสำหรับนักเรียน GED ในสังคมไทย

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสร้างข้อสรุปรวมที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ในประเด็นเรื่องแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ พื้นที่การศึกษาและการให้ความหมายของการศึกษาที่ได้จากการวิจัย

2.5 การตรวจสอบข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้นำเอกสารร่างแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาที่ได้จากการสนทนากลุ่มไปสัมภาษณ์และตรวจสอบความเป็นไปได้และความน่าเชื่อถือในแนวทางการพัฒนาพื้นที่โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับเด็กและเยาวชนในวันที่ 30 เมษายน 2553 จำนวน 2 ท่าน คือ

- 1) ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
- 2) ดร.อมรวิทย์ นาครทรรพ ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ

ผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยทั้งหมดมาเรียบเรียงและนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาในประเด็นดังต่อไปนี้

- อัตลักษณ์และพื้นที่การศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย
- การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย
- แนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

บทที่ 4

การจัดการศึกษา ที่มาและการเข้าสู่การเป็นนักเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา ในประเทศไทย

ตอนที่ 1 การจัดการศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย (GED) โดยผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่ได้มีการกล่าวถึงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโปรแกรมดังกล่าวในประเทศไทย อันประกอบไปด้วย

1. การจัดการเรียนการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

1.1 ประวัติและพัฒนาการของการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

การจัดการเรียนการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development : GED) ในประเทศไทยนั้น จากการศึกษาพบว่าแต่เดิมนั้นการจัดการเรียนการสอนในโปรแกรมดังกล่าวไม่ได้มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบในประเทศไทยและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเทียบวุฒิการศึกษาว่าการจบการศึกษาจากโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นจะได้รับวุฒิทางการศึกษาเทียบเท่ากับวุฒิการศึกษาระดับใดของระบบการศึกษาไทย เมื่อศึกษาประกาศกระทรวงศึกษาธิการฉบับวันที่ 9 สิงหาคม 2527 จะพบว่าในเอกสารดังกล่าวได้ระบุถึงวุฒิที่สามารถเทียบเท่ากับความรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นประกอบไปด้วย วุฒิการศึกษา 18 วุฒิการศึกษาอันประกอบไปด้วย

- 1) ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงทุกแผนก
- 2) ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
- 3) ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (พลานามัย)

- 4) เปรียญธรรม 6 ประโยค
- 5) ประกาศนียบัตรพิเศษวิชาการศึกษา (พ.กศ.) และมีพื้นฐานความรู้ ม. 6 (เดิม) หรือ ม.ศ. 3 หรือ ม. 3
- 6) ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษประถม (พ.ป.) และมีพื้นฐานความรู้ ม. 6 (เดิม) หรือ ม.ศ. 3
- 7) ประกาศนียบัตรประโยคครูประถมการช่าง (ป.ป.ช.)
- 8) ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพ (ป.ว.ช.) ทุกแผนก (หลักสูตร 3 ปี)
- 9) ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ 3
- 10) ประกาศนียบัตรประโยคศิลปศึกษาชั้นกลาง หรือ ชั้นปีที่ 3 จากโรงเรียนช่างศิลป กรมศิลปากร
- 11) ประกาศนียบัตรโรงเรียนช่างฝีมือทหาร หลักสูตร 3 ปี
- 12) ประกาศนียบัตรโรงเรียนช่างการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หลักสูตร 3 ปี
- 13) ประกาศนียบัตรโรงเรียนวิศวกรรมรถไฟ หลักสูตร 3 ปี
- 14) ประกาศนียบัตรโรงเรียนเตรียมทหาร หลักสูตร 2 ปี
- 15) ประกาศนียบัตรวิชาพยาบาล ผดุงครรภ์และอนามัย (หลักสูตร 3-4 ปี) จากกระทรวงสาธารณสุข
- 16) ประกาศนียบัตรวิชาพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย (หลักสูตร 3,4 ปี) จากสถานศึกษาที่กระทรวงสาธารณสุขรับรอง
- 17) ประกาศนียบัตรวิชาพยาบาล หลักสูตร 3 ปี (และมีพื้นฐานความรู้ ม.6 เดิม) หรือ ม.ศ. 3 จากโรงเรียนพยาบาล กรมยุทธศึกษาทหารเรือ การยุทธศึกษาทหารอากาศ
- 18) ประกาศนียบัตรพนักงานห้องปฏิบัติการชั้นสูงโรค (หลักสูตร 3 ปี) จากคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากการศึกษาประกาศดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการออกประกาศทางการว่าด้วยเรื่องการเทียบความรู้นั้นแต่เดิมไม่ได้ให้ความสนใจกับการเทียบวุฒิมหาวิทยาลัยจากต่างประเทศ การศึกษาครั้งนี้พบว่า การเทียบความรู้ในอดีตนั้นเป็นไปเพื่อต้องการให้ผู้ที่จบการศึกษาจาก

หลักสูตรดังกล่าวข้างต้นมีโอกาสในการเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเท่านั้น อันเนื่องจากการที่ในช่วงเวลานั้นสภาพสังคมไทยนักเรียนส่วนใหญ่ยังคงนิยมศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบกับหลักเกณฑ์การเข้ารับการศึกษานานาชาติในประเทศไทยนั้นยังมีข้อจำกัดและมีจำนวนโรงเรียนและนักเรียนไม่มากนัก ประกอบการกระแสเรื่องการศึกษต่อในหลักสูตรนานาชาติในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้นยังไม่เป็นที่นิยมในกลุ่มผู้เรียนชาวไทย กระบวนการในการเทียบวุฒิการศึกษาจึงเป็นไปในลักษณะการดำเนินการส่วนบุคคลโดยส่วนใหญ่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศและต้องการมาเทียบวุฒิการศึกษาในประเทศไทยต้องดำเนินการในลักษณะรายบุคคลและมีจำนวนไม่มากนักดังกล่าวยังคงใช้ในการดำเนินการเรื่อยมา จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2533 ในสมัยรัฐบาล นายอานันท์ ปันยารชุน ได้มีการมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการทบทวนนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินการของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ซึ่งจากประการกระทรวงศึกษาธิการฉบับ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2534 ได้มีมติให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยได้เพิ่มมากขึ้นภายใต้หลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ยกเลิกการควบคุมการกำหนดค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ และเปิดโอกาสให้เด็กไทยได้เข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติในระดับมัธยมศึกษาได้เป็นการทั่วไปแต่ยังคงยกเว้นในระดับประถมศึกษา ในประเด็นเรื่องการเปิดโอกาสให้เด็กไทยได้เข้ารับการศึกษานานาชาติในระดับประถมศึกษาชั้นนั้นได้รับการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการรับรองในปีเดียวกันคือประกาศกระทรวงศึกษาธิการในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2534 โดยในประกาศฉบับดังกล่าวนี้ยังได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งและดำเนินกิจการโรงเรียนนานาชาติ เพื่อใช้ในการกำกับดูแล โรงเรียนนานาชาติ ที่จะมีการจัดตั้งและดำเนินกิจการเพื่อการศึกษาในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอีกด้วย

จากประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวและประกอบกับการสนับสนุนนโยบายการศึกษาดังกล่าวจากรัฐบาลทำให้มีโรงเรียนนานาชาติเกิดขึ้นอีกหลายแห่งในเมืองไทย แต่นั่นก็ยังไม่มีการจัดการเรียนการสอนในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) อย่างเป็นทางการอันเนื่องมาจากการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนนานาชาตินั้นมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการเรียนการสอน มีหลักสูตรเนื้อหาวิชา การสอบวัดผลอย่างเป็นทางการและได้รับการรับรอง ตรวจสอบประเมินจากกระทรวงศึกษาธิการและควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนและการทดสอบตามมาตรฐานหลักสูตรจากประเทศที่โรงเรียนได้ดำเนินการอ้างอิงหลักสูตรมาทำการสอน แต่ทำให้มีจำนวนนักเรียนไทยที่เข้าศึกษาในระบบการศึกษานานาชาติเพิ่มมากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development : GED) ในประเทศไทยนั้น จากการศึกษาจะพบว่า เริ่มมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ มีสถาบันที่เปิดทำการเรียนการสอน มีห้องเรียน ผู้สอน หลักสูตรเนื้อหาวิชาสำหรับเตรียมความพร้อมในการสอบ และการจัดสอบในประเทศไทยในปี 2544 จากการศึกษาพบว่าจุดกำเนิดของการจัดการเรียนการสอนและจุดเริ่มต้นของการเกิดคำว่า นักเรียน GED นั้นเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2544 โดยจุดเริ่มต้นนั้นเกิดจากสถาบันกวดวิชาแห่งหนึ่งคือ สถาบัน Advanced Institute of Multi Studies: AIMS ได้เปิดการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมสอบในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ขึ้นในสถาบันเป็นครั้งแรก จากการศึกษาพบว่าสถาบันดังกล่าวนี้เป็นสถาบันที่สอนกวดวิชาสำหรับรายวิชาที่ใช้ในการศึกษาต่อต่างประเทศ อาทิ TOEFL IELTS SAT และเปิดสอนรายวิชาที่ใช้ในการศึกษาระดับ High School ในโรงเรียนนานาชาติในเมืองไทยทั้งหลักสูตร International Graduate Certificate of Secondary Education หรือ IGCSE ของประเทศอังกฤษและการศึกษาหลักสูตร International Baccalaureate หรือ IB ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจุดเริ่มต้นขึ้นเกิดขึ้นจากการต้องการหาทางออกให้กับนักเรียนซึ่งเป็นหลานชายของเพื่อนสนิท ซึ่งนักเรียนคนดังกล่าวเคยศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย สหรัฐอเมริกาและกลับมาศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนนานาชาติร่วมฤดีวิเทศศึกษา (RIS) ซึ่งทำการเรียนการสอนในระบบ International Baccalaureate: IB แห่งหนึ่งในประเทศไทย โดยจุดเริ่มต้นเกิดจากการที่นักเรียนคนดังกล่าวนี้ไม่สามารถที่จะสอบผ่านในรายวิชาของหลักสูตร IB หลายครั้งประกอบกับไม่สามารถที่จะกลับเข้ามาศึกษาในระบบโรงเรียนไทยได้ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนแรก เขาก็เข้ามาถามว่าจะทำอย่างไรดี เพื่อนๆก็สอบผ่านจะจบหมดไปหมดแล้ว เขายังสอบผ่านไม่ถึงครึ่ง จะกลับมาเรียนโรงเรียนไทยก็ไม่ได้ ภาษาไทยไม่รู้เรื่อง ทำ IB ต่อก็ไม่ไหวแล้ว จะไม่ยอมเรียนหนังสือแล้ว”

(นภา อุทราธรรม, **สัมภาษณ์**, 22 มกราคม 2551)

ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของนักเรียนคนแรกที่เลือกสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาและเรียนกับทางสถาบันดังกล่าว ซึ่งจุดประสงค์ในการตัดสินใจเปลี่ยนมาเรียนเพื่อเตรียมสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาที่มีจุดเริ่มต้นจากการไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนในระบบโรงเรียน กล่าวคือนักเรียนไม่สามารถสอบผ่านในรายวิชาที่กำหนดได้ อีกทั้ง

เพื่อนที่เรียนในระดับชั้นเดียวกันที่สอบผ่านแล้วเริ่มมองถึงอนาคตในการไปศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศแล้วดั่งคำกล่าวที่ว่า

“ตอนนั้นรู้อย่างเดียว เรียนที่โรงเรียนไม่รอดแน่ เปื่อ ตกตลอดเลย คิดแล้วว่าจะไม่เรียนต่อ ไม่อยากแก่ออยู่ในโรงเรียนเรียนกับน้องแล้ว เพื่อนบางคนก็เตรียมไปเรียนเมืองนอกกันหมดแล้ว แม่ถามว่าจะเรียนอะไร ก็ไม่รู้ ภาษาไทยก็ไม่ดี จะไปเรียนโรงเรียนไทยก็ไม่ได้ มีทางเดียวต้องหาอย่างอื่นเรียน”

(พีท, สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2552)

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้ทางสถาบันได้ปรึกษากันเพื่อหาทางออกให้กับนักเรียนคนดังกล่าว จากพื้นฐานเดิมของผู้บริหารสถาบันที่เคยดำรงชีวิตอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาหลายสิบปี ประกอบกับอาจารย์ชาวสหรัฐอเมริกาที่สอนนักเรียนคนดังกล่าวเคยผ่านการสอบในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา เมื่อครั้งที่อาศัยอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงได้แนะนำให้นักเรียนคนดังกล่าวได้ทำการทดสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ดังคำกล่าวที่ว่า

“Charles (ครูผู้สอนชาวอเมริกัน: ผู้วิจัย) ก็เลยแนะนำให้ไปสอบ GED เพราะเขาเคยสอบสมัยที่เรียนอยู่ที่อเมริกา ก็เลยจำได้ว่าสมัยก่อนตอนเราทำงานที่โน้นก็มีพนักงานที่ทำงานด้วยกันหลายคนก็เรียน GED ไปด้วย เหมือนกับ กศน. บ้านเรานี้แหละ”

(นภา อุทรรธรรม, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2551)

การดำเนินการดังกล่าวในช่วงแรกนั้นมีความยุ่งยากอันเนื่องมาจากในประเทศไทยยังไม่มีเอกสาร ตำราเรียนหรือสถานที่สอบอย่างเป็นทางการ การดำเนินการของสถาบันในช่วงแรกนั้นจึงต้องอาศัยการติดต่อซื้อเอกสารจากประเทศสหรัฐอเมริกา และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ที่เปิดทำการทดสอบโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในแถบประเทศใกล้เคียงอันเนื่องจากในประเทศไทยนั้นยังไม่มีการจัดสอบอย่างเป็นทางการ โดยได้รับความร่วมมือในการประสานงานข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ประสานงานโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ที่อยู่ใกล้เคียงจาก จาก Institute of International Education หรือ สถาบัน IIE ซึ่งเป็นศูนย์ทดสอบวัดระดับทักษะมาตรฐานด้านต่างๆจากประเทศสหรัฐอเมริกา

อาทิ Test of English as a Foreign Language: TOEFL ในประเทศไทย ซึ่งมีการติดต่อประสานงานกับทางสถาบัน AIMS เกี่ยวกับการทดสอบ TOEFL มาโดยตลอดให้ช่วยประสานงานในการสอบโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนแรกก็ไปพบเจ้าหน้าที่ของ IIE ให้เขาช่วยดูว่าจะต้องไปสอบที่ไหน แล้วต้องทำอย่างไรบ้าง ก็พากันไปหมอดั้นแหละ ดิฉันเอง แม่เขา ทั้งครู ทั้งนักเรียน ดูว่าพอจะมีโอกาสเป็นไปได้ไหม กลัวเด็กไม่จับอะไรสักอย่าง”

(นภา อุทาร์ธรรม, **สัมภาษณ์**, 22 มกราคม 2551)

แต่จากการประสานงานครั้งนั้นพบว่าทางศูนย์ทดสอบของ IIE ไม่มีการจัดทดสอบโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ทางสถาบัน IIE จึงได้ทำการติดต่อประสานงานไปยังศูนย์ทดสอบที่อยู่ใกล้เคียงโดยศูนย์ทดสอบที่อยู่ใกล้เคียงที่สุดคือ ศูนย์ทดสอบของประเทศมาเลเซีย ซึ่งทำหน้าที่ดูแลประสานงานการจัดสอบโปรแกรมวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในแถบภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทางสถาบันจึงได้ประสานงานขอข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหลักเกณฑ์การจัดสอบ ไปยังศูนย์ทดสอบดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ดังคำกล่าวที่ว่า

“หาข้อมูลจากศูนย์สอบที่มาเลเซียทั้งเรื่อง เนื้อหา ทั้งให้เขาช่วยส่งชื่อหนังสือให้ สารพัดโทรไปมาเลเซียหลายครั้ง Charles (ครูชาวอเมริกัน: ผู้วิจัย) ก็เขียนอีเมลล์ส่งไปหาเพื่อนที่อเมริกาให้ช่วยหาหนังสือส่งมาให้”

(นภา อุทาร์ธรรม, **สัมภาษณ์**, 22 มกราคม 2551)

ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของเจ้าหน้าที่ดูแลเรื่องการจัดสอบโปรแกรมวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยของศูนย์ทดสอบ สถาบัน Institute of International Education หรือ สถาบัน IIE ในปัจจุบันที่ได้เล่าประสบการณ์ถึงการทำความรู้จักกับการสอบโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เป็นครั้งแรกในชีวิตกับผู้วิจัยที่ว่า

“ตอนนั้นจำได้ว่า มีคนที่ AIMS พาเด็กมาบอกว่าจะมาหาที่สอบ GED เราก็เพิ่งมาทำงานใหม่ๆไม่รู้จัก GED ต้องวิ่งไปถามนายฝรั่ง เขาถึงอธิบายให้ฟังตอนนั้นว่ามันเป็น High school Diploma แค่นั้นก็งงๆเพราะตอนนั้นที่สถาบันเรายังไม่รู้จัก GED เลย”

(ลักขณา ศิริวัฒน์, **สัมภาษณ์**, 12 พฤษภาคม 2551)

จากจุดเริ่มต้นดังกล่าวนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดสอนเพื่อเตรียมสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ขึ้นโดยในช่วงแรกนั้นเป็นการจัดสอนเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนที่ต้องการสอบเพียงคนเดียว โดยเป็นการจัดการเรียนการสอนในลักษณะการสอนแบบรายบุคคล โดยทางสถาบันได้จัดการเรียนการสอนโดยอ้างอิงเนื้อหาจากหนังสือเตรียมสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ที่สั่งซื้อจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้อาจารย์ผู้สอนกลุ่มเดียวกับที่สอนในหลักสูตร IGCSE และ หลักสูตร IB ของทางสถาบันเนื่องจากยังไม่เป็นที่แพร่หลาย

ผู้ศึกษาได้พบกับนักเรียนที่เคยสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) คนดังกล่าว ซึ่งได้เล่าถึงการเรียนการสอบโปรแกรมดังกล่าวในอดีตว่าประสบปัญหา อุปสรรคในเรื่องการสอบในครั้งแรกๆ เนื่องจากนักเรียนต้องเดินทางไปสอบไกลถึงศูนย์ทดสอบโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ชื่อว่า Prometric Testing Center ที่ประเทศมาเลเซีย และทำการติดต่อประสานงานการสมัครสอบ การชำระเงิน และการเดินทางไปสอบด้วยตนเองในยุคนั้นต้องใช้การโทรศัพท์และการส่งจดหมายร่วมถึงการส่งตัวแลกเงินค่าสมัครสอบไปยังศูนย์ทดสอบโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ดังคำกล่าวของนักเรียนที่เรียนคนแรกที่ว่า

“ก็เรียนตามหนังสือที่ได้มา ดิหน้อยที่ครูเคยสอบมา พอรู้วิธีการสอบมาบ้าง แต่ที่เหนื่อยสุดจำได้ว่่าก็เรื่องสมัครสอบ ไม่ได้มีออนไลน์เหมือนสมัยนี้ ทุกอย่างเป็นจดหมายหมด ส่งค่าสมัครสอบยังต้องส่งดาร์ฟ (ตัวแลกเงินระหว่างประเทศ: ผู้วิจัย) แบบลงทะเบียนเลย”

(พีท, **สัมภาษณ์**, 5 กันยายน 2552)

“ตอนสอบต้องบินไปสอบที่มาเลเซีย ได้เที่ยวมาเลเซียครั้งแรกในชีวิตเลย ต้องไปหาที่สอบล่วงหน้าวันหนึ่งเพราะกลัวจะไปไม่ทันสอบ แต่ก็สนุกดี เป็นคนไทยคนเดียวเลย นอกนั้นมีแต่ฝรั่งกับคนมาเลย์”

(พีท, สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2552)

จากสภาพปัญหาในการดำเนินการจัดการสอบที่มีปัญหาและอุปสรรคเรื่องการติดต่อประสานงานและการจัดสอบในช่วงแรกนั้นทางสถาบัน AIMS จึงไม่ได้เปิดทำการเรียนการสอนในโปรแกรมดังกล่าวอย่างจริงจัง จนกระทั่งนักเรียนที่คนดังกล่าวสามารถสอบผ่านและจบการศึกษาได้รับวุฒิมัธยมศึกษาแล้ว จะเกิดการบอกต่อให้กับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนดังกล่าวว่าการจัดสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการจบการศึกษาระดับ High School จนทำให้กลุ่มนักเรียนบางส่วนเริ่มให้ความสนใจมาสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) มากขึ้นแต่ในช่วงแรกๆนั้นยังจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้ที่ประสบปัญหาในการสอบไม่ผ่านจากการศึกษาในระบบโรงเรียนนานาชาติ ดังคำกล่าวที่ว่า

“เด็กที่สอบผ่านก็บอกต่อกับเพื่อน แรกๆก็เพื่อนเขานั่นแหละที่ตามมาเรียน”

(นภา อุทรรธรรม, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2551)

“ตอนนั้นพอจบปุ๊บ ก็บอกเพื่อนว่าเราจะไปเรียนต่อที่เอแบค (มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ: ผู้วิจัย) เพื่อนที่ยังตกอยู่ก็ถามว่าแล้วจบอะไรมา ก็เลยบอกไป เชื้อใหม่เพื่อนมันตามมาเรียน GED กันอีกหลายคนเลย”

(พีท, สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2552)

การจัดการเรียนการสอนในช่วงแรกๆ นั้นจะเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบตัวต่อตัว ระหว่างผู้เรียนกับครู โดยไม่การให้บริการทางการสมัครสอบหรือการติดตามผลการสอบเหมือนในกรณีของนักเรียนคนแรก สาเหตุหลักประการหนึ่งเกิดจากขั้นตอนการประสานงานและการจัดสอบนั้นต้องเป็นการติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศในลักษณะบุคคล ไม่ได้ดำเนินการผ่านสถาบันหรือศูนย์ทดสอบ จนทำให้ทางสถาบันไม่ได้คิดที่จะจัดการเรียนการสอนแบบเต็มรูปแบบแต่จัดการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียนในลักษณะรายบุคคลเท่านั้นดังคำกล่าวที่ว่า

“หลังจากสอนพีทจนจบได้วุฒิ (High School Diploma จาก Maine Department of Education: ผู้วิจัย) ไปแล้วก็คิดว่าจะไม่ทำต่อ เพราะคิดว่าไม่คุ้มค่ากับการลงทุน แต่พอพีทจบแล้วก็มีเพื่อนพีท แล้วก็ มีนักเรียนเข้ามาถามเพื่อจะเรียนติวสอบ GED อีก”

“แรกๆ ก็มีเข้ามาทีละคน นานๆ ที ยังไม่ค่อยเยอะเท่าไร”

“ตอนแรกก็คิดแค่ว่าไหนๆ ก็ลงทุนไปแล้ว ข้อมูล หนังสือ อีกร้อยกว่าก็เคยสอนแล้วก็เลยสอนต่อ ใครอยากเรียนเราก็มีครูให้ แต่ไม่โปรโมท คิดราคาปกติ สอนอย่างเดียวแต่เรื่องอื่นๆเด็กต้องทำเอง เราไม่ช่วยสมัคร ติดตามผลให้ได้แล้วในตอนนั้น”

(นภา อุทราธรรม, **สัมภาษณ์**, 22 มกราคม 2551)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นว่ากระบวนการและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนในช่วงแรกๆ นั้นไม่ได้รับความนิยมน้อยอย่างแพร่หลาย กลุ่มนักเรียนผู้สนใจนั้นจะเป็นกลุ่มนักเรียนที่ประสบปัญหาทางการเรียนภายในระบบโรงเรียนโดยเป็นปัญหาเกี่ยวกับทักษะทางวิชาการและเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนที่ได้เรียนอยู่เป็นส่วนใหญ่ ทั้งในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยและนักเรียนที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศแล้วไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการช่วงแรกๆ นั้นปัญหาที่สำคัญคือเรื่องของศูนย์สอบที่นักเรียนที่ศึกษาในช่วงแรกๆ นั้นต้องเดินทางไปสอบยังศูนย์สอบในต่างประเทศจนกระทั่งในปี 2545 ทางสถาบัน IIE ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเป็นศูนย์ทดสอบของประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานในการจัดทำแบบทดสอบของโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เพื่อทำการเปิดศูนย์ทดสอบโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยเพื่อรองรับความต้องการในการสอบของนักเรียนที่มักจะเข้ามาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาอยู่เสมอ โดยจุดเริ่มต้นของการขอจัดตั้งเป็นศูนย์ทดสอบนั้นเพื่อต้องการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และห้องสอบที่ว่างอยู่ระหว่างไม่มีการจัดสอบวัดระดับทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ TOEFL ดังคำกล่าวที่ว่า

“มีเด็กเข้ามาถามเรื่อง GED บ่อย คิดว่าเราเป็นคนประสานงานติดต่อ ให้ เราก็บอกไปตลอดว่าเราไม่ใช่ศูนย์ประสานงานการสอบ แค่ออกรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์สอบที่มาเลเซียแค่นั้น”

(ลักขณา ศิริวัฒน์, **สัมภาษณ์**, 12 พฤษภาคม 2551)

“ตอนทำห้องเพื่อใช้สอบ TOEFL (CBT) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สอบ ช่วงกลางวัน วันธรรมดาที่ว่าง เจ้าหน้าที่เลยบอกว่าถ้าฉันก็หา Test อื่นๆมาใช้ สอบ เราก็เลยนึกถึง GED”

“ติดต่อกับที่ศูนย์ทดสอบในอเมริกา บังเอิญว่าไม่ยากเพราะว่า หน่วยงานที่ออกข้อสอบเป็นหน่วยงานเดียวกับ TOEFL มี contact กันอยู่ แล้วก็เลยเปิดสอบตั้งแต่นั้น”

(ลักขณา ศิริวัฒน์, **สัมภาษณ์**, 12 พฤษภาคม 2551)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงกระบวนการและรูปแบบการจัดการศึกษา ในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยเริ่มมีเป็นระบบมากขึ้น เนื่องจากมี สถาบันที่เปิดทำการเรียนการสอนและมีศูนย์ทดสอบในประเทศไทยอย่างเป็นทางการเป็นระบบจริงจัง จากกระบวนการดังกล่าวจึงทำให้มีนักเรียนสนใจเข้าศึกษาต่อในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อ สอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) มากขึ้น โดยในช่วงแรกนั้นสถาบันที่เปิดทำการเรียนการสอนในโปรแกรมเตรียมความพร้อม เพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ยังคงให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการจัดการสอนเพื่อเตรียมสอบในกลุ่ม นักเรียนที่ประสบปัญหาการเรียนในระบบโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนไทยที่เดินทางไปศึกษา ต่อในต่างประเทศแต่ไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน โดยหากสถาบันที่เปิดสอนพบว่านักเรียน มีแนวโน้มที่จะไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนในระบบโรงเรียนนานาชาติ หรือ เดินทางกลับ จากต่างประเทศเพื่อกลับมาศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยก็จะแนะนำให้ นักเรียนเข้าศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ สหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ดังคำกล่าวที่ว่า

“พอ IIE เขาเปิดสอบเราก็วางใจเปิดสอนเพื่อเตรียมสอบ GED อย่างจริงจัง”

“เด็กคนไหนมองว่าไม่รอดแล้ว (การเรียนในระบบโรงเรียน: ผู้วิจัย) ก็ จะแนะนำให้มาเรียน GED เลย”

“เด็กบางคนก็เพื่อนแนะนำมาเอง มาถึงเราก็ไม่ต้องแนะนำแล้ว เขา จะบอกเองว่าจะมาเรียน GED”

(นภา อุทราธรรม, **สัมภาษณ์**, 22 มกราคม 2551)

“เริ่มเปิดสอบ GED ก็เริ่มมีเด็กเข้ามาสอบอยู่เรื่อยๆนะ ตอนนั้นจำได้ว่ามีแต่ไม่เยอะมาก แต่มีทุกเดือน ไม่ต้องสมัครข้ามเดือนกันเหมือนเดี๋ยวนี้”

(ลักษณะ ศิริวัฒน์, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2551)

จากข้อมูลข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นว่าการเปิดสอบและการจัดการเรียนการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยนั้นเริ่มมีความแพร่หลายมากขึ้น จากการศึกษาพบว่านับจากปี พ.ศ.2545 ได้เริ่มมีสถาบันที่สนใจที่จะทำการเรียนการสอนมากขึ้น จากการศึกษาพบว่าสถาบันที่เปิดทำการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ร่วมไปกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมสอบสำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น โดยสถาบันที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) อีกแห่งหนึ่งจึงได้เปิดทำการเรียนการสอนในย่าน ถ.เพลินจิต คือ สถาบัน Bangkok School of Management: BSM ได้เปิดทำการเรียนการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ตามมาเป็นแห่งที่ 2 และพบว่ามีสถาบันที่เปิดสอนรวมไปถึงการสอนในลักษณะการเรียนการสอนรายบุคคลเพิ่มมากขึ้น

จากการศึกษาพบว่าสถาบันที่เปิดทำการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เริ่มมีการขยายตัวมากขึ้นโดยมีสถาบันที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) อีก 2 แห่งในปี พ.ศ.2548 ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่าในปัจจุบันมีสถาบันที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในรูปแบบสถาบัน 11 แห่ง จากการศึกษาครั้งนี้พบว่านักเรียนที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยนั้นเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และมีแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของนักเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยมากขึ้นและเป็นอันดับประเทศของผู้ที่สนใจสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED)

รองจากสหรัฐอเมริกาตั้งคํากล่าวของ Bill Griffin เจ้าหน้าที่ Team Leader ของ Academic and Federal Government ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเรื่องการจัดการโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) จาก Prometric ซึ่งเป็นหน่วยงานจัดสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ทั่วโลก เมื่อครั้งที่เดินทางมาตรวจเยี่ยมและพบปะกับศูนย์ทดสอบและสถาบันที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยว่า

“ปัจจุบัน คนสนใจสอบ GED ในเมืองไทยเป็นจำนวนมากที่สุดในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”

“มองแง่การตลาด ตลาด GED ในเมืองไทยเป็นตลาดใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองๆลงมาจาก สหรัฐอเมริกา

(Bill Griffin, **สัมภาษณ์**, 20 กรกฎาคม 2551)

การศึกษาครั้งนี้พบว่าในปัจจุบันนั้นมีสถาบันที่เปิดทำการเรียนการสอนเพื่อเตรียมสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในรูปสถาบันกวดวิชาในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 11 แห่งและมีการสอนในลักษณะการสอนตัวต่อตัวตามสถานที่ต่างๆ อาทิ บ้านพัก และห้างสรรพสินค้า การศึกษาครั้งนี้พบว่าแนวโน้มการขยายตัวของการจัดการเรียนการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยนั้นมีแนวโน้มที่จะขยายตัวสูงขึ้นในอนาคต โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในปัจจุบันมีลักษณะของการดำเนินการดังต่อไปนี้

1.2 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูล ทั้งจากเอกสาร เว็บไซต์ การสัมภาษณ์รายบุคคลและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ถึงสถาบันที่เปิดทำการเรียนการสอนในโปรแกรมดังกล่าวเพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จากการศึกษพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นประกอบไปด้วย 2 ลักษณะ คือ การเปิดทำการเรียนการสอนในรูปแบบสถาบันกวดวิชา และ การสอนรายบุคคล โดยทั้ง 2 ลักษณะนั้นจะมีจุดกำเนิดและการดำเนินการดังต่อไปนี้

1.2.1 สถานที่ตั้ง

- **โรงเรียน หรือ สถาบันกวดวิชา** เป็นการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของสถาบันกวดวิชาคือมีสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักแหล่ง มีห้องเรียน มีคณาจารย์และมีการออกแบบเนื้อหาสำหรับการเรียนการสอนที่ชัดเจน ซึ่งจากการศึกษาจะพบว่าโรงเรียนหรือสถาบันกวดวิชาในโปรแกรมห้างวอนนั้น จะเปิดทำการเรียนการสอนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจะเน้นเปิดทำการเรียนการสอนในบริเวณแหล่งรวมตัวสำคัญๆในกรุงเทพมหานคร อาทิเช่น สยามสแควร์ อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เพลินจิต ราชดำริ สีลมและย่านโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อาทิเช่น ย่านพญาไท เป็นหลัก โดยเมื่อสังเกตลักษณะเส้นทางของสถาบันที่เปิดสอนเหล่านั้นจะเลือกทำเลที่มีแหล่งรวมตัวกันของวัยรุ่น ใกล้สถานศึกษาและห้างสรรพสินค้า ประกอบการเดินทางคมนาคมได้สะดวกกล่าวคือนิยมเปิดสถาบันกวดวิชาในบริเวณที่มีบริการรถขนส่งมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งรถไฟฟ้า BTS แล่นผ่าน ประโยชน์เพื่ออำนวยความสะดวกที่นักเรียนจะเดินทางจากสถานที่ต่างๆมาเรียนได้สะดวก

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนของสถาบันหรือโรงเรียนกวดวิชาเหล่านี้เมื่อทำการศึกษาถึงประวัติและลักษณะการดำเนินการจะพบว่าเป็นสถาบันที่เปิดทำการเรียนการสอนเพื่อเตรียมสอบสำหรับนักเรียนที่ศึกษาในระบบโรงเรียนนานาชาติที่ใช้หลักสูตรการศึกษาจากประเทศอังกฤษคือการศึกษาตามหลักสูตร International Graduate Certificate of Secondary Education หรือระบบ IGCSE และหลักสูตรศึกษานานาชาติในระบบ International Baccalaureate หรือระบบ IBทั้งสิ้น โดยการจัดการเรียนการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ควบคู่กันไป โดยสาเหตุที่ทำให้สถาบันที่เปิดทำการสอนเพื่อเตรียมสอบในหลักสูตร IGCSE

และ IB นั้นต้องเปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) พบว่าสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ มองว่าโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นเป็นวุฒิการศึกษาเทียบเท่าวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคล้ายคลึงกับการศึกษาในหลักสูตร IGCSE หรือ IB อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นยังเป็นช่องทางเลือกอีกทางหนึ่งสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนที่กลับมาจากต่างประเทศสามารถเลือกศึกษาเพื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้เช่นเดียวกับการจบการศึกษาจากหลักสูตร IGCSE หรือ หลักสูตร IB ดังคำกล่าวที่ว่า

“ถ้าระบบที่เทียบเท่า ม.6 เมืองไทย เข้ามหาวิทยาลัยได้เหมือนกัน อังกฤษก็ต้อง IG (หลักสูตร International Graduate Certificate of Secondary Education หรือ IGCSE: ผู้วิจัย) แต่ถ้าของอเมริกาก็ GED เราเปิดสอนทั้งคู่”

(พนักงาน สถาบันกวดวิชาย่านพญาไท, **สัมภาษณ์**, 17 พฤษภาคม 2552)

“เราเปิดสอนทั้ง 2 อย่างเป็นทางเลือกให้กับเด็ก อยากเรียนให้ได้วุฒิ ม.6 IG เราก็สอน GED เราก็สอน เป็นวุฒิอินเตอร์เหมือนกัน”

(พนักงาน สถาบันกวดวิชาย่านสยามสแควร์, **สัมภาษณ์**, 6 พฤษภาคม 2552)

“ถ้าต้องการเรียนเพื่อเตรียมสอบในโรงเรียนหรือสอบ IG หรือว่าจะมาเรียนเพื่อเตรียมสอบ GED ก็ได้เพราะทั้ง 2 ตัวเหมือนกันคือเป็นวุฒิม.ปลายอินเตอร์เหมือนกัน”

(พนักงาน สถาบันกวดวิชาย่านเพลินจิต, **สัมภาษณ์**, 7 พฤษภาคม 2552)

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นเมื่อผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันกวดวิชาที่เปิดทำการเรียนการสอนเพื่อเตรียมสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) พบว่าสาเหตุหลักอีกประการหนึ่งที่สถาบันกวดวิชาเหล่านี้จะเปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตร IGCSE และ IB ควบคู่ไปกับการเปิดทำการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) คือการใช้ทรัพยากรครูคนเดียวกัน อันเนื่องมาจากครูที่สอน

ในรายวิชาของหลักสูตร IGCSE หรือ IB นั้นมีความจำเป็นที่จะต้องทำการสอนเป็นภาษาอังกฤษ อีกทั้งครูส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เคยศึกษามาจากต่างประเทศ ในบางรายวิชาของทุกสถาบันจะมีครูผู้สอนเป็นชาวต่างชาติทำให้ ทางสถาบันมองว่าครูเหล่านั้นสามารถที่จะสอนในรายวิชาของโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ได้เช่นกัน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนแรกก็คิดว่าไหนๆ ก็ลงทุนไปแล้ว ข้อมูล หนังสือ อีกร้อยครูก็เคยสอนแล้วก็เลยสอนต่อ ใครอยากเรียนเราก็มีครูให้”

(นภา อุทราธรรม, **สัมภาษณ์**, 22 มกราคม 2551)

“ครูที่สอนGED ก็เป็นครูกลุ่มเดียวกับที่สอน IG นั้นแหละ ครูสอนได้เพราะว่าสอนเป็นภาษาอังกฤษเหมือนกัน เนื้อหาวิชาก็คล้ายๆกัน อย่างเช่น Math Science ยิ่ง Reading, Writing นี่สอนได้สบายๆเลย”

(พนักงาน สถาบันกวดวิชาย่านเพลินจิต, **สัมภาษณ์**, 7 พฤษภาคม 2552)

จากการศึกษาที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ที่เปิดทำการเรียนการสอนในรูปแบบสถาบันนั้นจะดำเนินการจัดการเรียนการสอนในลักษณะคู่ขนานไปกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมสอบของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งเป็นอีกช่องทางเลือกหนึ่งสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติที่ต้องการเปลี่ยนเส้นทางการศึกษาต่อจากระบบการศึกษานานาชาติในโรงเรียนเดิมมาสู่การเป็นนักเรียน GED ได้ อันเนื่องมาจากสถาบันกวดวิชาเหล่านี้มองว่าโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นเป็นวุฒิการศึกษาที่เทียบเท่ากับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน

- **การสอนรายบุคคล** เป็นการจัดการเรียนการสอนอีกลักษณะหนึ่งที่พบในการจัดการเรียนเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) โดยการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้จะเป็นการทำการสอนระหว่างครูผู้สอน กับ นักเรียน โดยนักเรียนมีสิทธิที่จะเลือกเรียนกับครูคนใดก็ได้ที่ตนเองต้องการ สถานที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นไม่มีสถานที่แน่นอนตายตัว ผู้ศึกษาได้พบกับนักเรียน GED คนหนึ่งที่เลือกเรียนทั้งที่สถาบันกวดวิชาและการเลือกเรียนแบบรายบุคคล โดยเมื่อผู้ศึกษาสอบถามถึงการเรียนการสอนแบบ

รายบุคคลเรื่องสถานที่เรียนจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า สถานที่ที่มักจะพบการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้มักจะเป็นสถานที่อยู่ใกล้สถานศึกษา อาทิ บริเวณใต้อาคารเรียนในมหาวิทยาลัย ย่านวัยรุ่นนิยมมาพบปะสังสรรค์ อาทิ เช่น สยามสแควร์ แม้กระทั่งตามร้านอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ดหรือร้านกาแฟที่ผู้ใช้บริการสามารถนั่งได้นานๆและมีพื้นที่ โต๊ะ เก้าอี้ แสงสว่างเพียงพอสำหรับการเรียน อาทิเช่น ร้านแมคโดนัลด์ ร้านสตาร์บัค และร้าน au bon pain ซึ่งเป็นร้านอาหารที่เป็นที่นิยมของครูผู้สอนในแบบรายบุคคลที่จะใช้เป็นสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน (ผู้วิจัย, สังเกต, 20 มีนาคม 2552) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของนักเรียน GED ที่กล่าวว่า

“เวลาเรียนกับพี่ (ครูผู้สอน: ผู้วิจัย) ก็ไปเรียนที่แมคฯ บ้าง สตาร์บัค บ้าง au bon pain ก็เคยเรียนนะพี่ แล้วแต่ว่านัดกันที่ไหน ก็ไปตามเวลา”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2552)

โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวนี้จะมีสถานที่ในการเรียนที่ไม่แน่นอน โดยผู้เรียนกับครูผู้สอนจะใช้วิธีนัดแนะเจอกันก่อนที่จะเริ่มเรียน โดยจะใช้วิธีการนัดสถานที่ก่อนหน้าที่จะทำการเรียนในคราวต่อไป จากนั้นก่อนถึงเวลาเริ่มเรียนครูผู้สอนจะไปรอยังสถานที่นัดหมายเพื่อหาโต๊ะสำหรับทำการเรียนการสอน แต่หากสถานที่นัดหมายไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน อาทิเช่น มหาวิทยาลัยไม่อนุญาตให้ใช้พื้นที่ หรือ ร้านอาหารที่นัดหมายที่นั่งเต็ม ครูผู้สอนก็จะใช้วิธีการโทรศัพท์แจ้งให้นักเรียนทราบถึงสถานที่แห่งใหม่ที่จะใช้ในการเรียนการสอนดังกล่าวที่ว่า

“บางที่ถ้านัดแล้วไป ร้านโต๊ะเต็ม ก็ย้ายที่เรียนไปหาที่นั่งที่อื่น พี่ (ครูผู้สอน) จะโทรบอกก่อน แต่ปกติพี่ (ครูผู้สอน) จะไปจองที่ก่อนนะ ส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยได้เปลี่ยนที่”

“เคยไปเรียนที่คณะพี่ (ครูผู้สอน) แต่ไม่ไหว เสียงดังเกินไป ตีกลอง ตะโพนเสียงคนเต็มไปหมด สติแตกพอดี เรียนแถวร้านในสยาม (ร้านอาหารย่านสยามสแควร์: ผู้วิจัย) ดีกว่ามีแอร์ด้วย”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2552)

การเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวนี้ครูผู้สอนนั้นจะเป็นผู้ที่เคยเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) มาก่อนและในปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย ดังจะเห็นได้จากการโพสข้อความรับสอนพิเศษวิชาต่างๆ ในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED)

โดยผู้ศึกษาพบข้อความโฆษณาดังกล่าวตามหน้าเว็บไซต์ที่มีการโพสคำถามเกี่ยวกับการหาสถานที่เรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) หรือในอีกกรณีหนึ่งจะเป็นนักศึกษาที่เคยทำการสอนในรายวิชาที่ใช้ในการเรียนในโรงเรียนนานาชาติในหลักสูตร IGCSE โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะพบการรับสอนมากในรายวิชา Mathematic และ Science ผู้ศึกษาได้พบกับครูผู้สอนคนหนึ่งทำการเรียนการสอนในลักษณะรายบุคคลมาก่อน ในวันที่มาทำการสมัครสอนวิชา Mathematic ที่สถาบันที่ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ครูคนดังกล่าวได้ทำการสอนเพื่อหารายได้มาตั้งแต่เริ่มเรียนมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 2 ซึ่งในปัจจุบันครูคนดังกล่าวเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยครูผู้สอนคนดังกล่าวได้เล่าให้ผู้ศึกษาฟังว่า มีจุดเริ่มต้นมาจากการที่มีรุ่นพี่แนะนำให้ไปช่วยสอนวิชา Math ให้กับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ประกอบกับมีพื้นฐานทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับดีจึงไปทดลองสอนและมีนักเรียนมาเรียนจำนวนหนึ่ง จากนั้นรุ่นพี่คนเดิมได้แนะนำให้ลองหาหนังสือวิชา Math ของโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development : GED) มาศึกษาโดยบอกเพียงว่า มีนักเรียนต้องการเรียนจำนวนหนึ่ง อีกทั้งเนื้อหาไม่ยากจะได้ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ครูคนดังกล่าวจึงได้ทำการศึกษาและเริ่มสอนวิชาคณิตศาสตร์ของโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เป็นต้นมา ดังคำกล่าวที่ว่า

“เมื่อก่อนผมสอน Math เด็กที่เรียน G มาตั้งแต่เรียนปี 2 เพิ่งจะมาเริ่มสอน GED ตอนจะขึ้นปี 4 “

“ไม่รู้จัก GED หรือก ตอนนั้นพี่เขาบอกว่าให้เอาหนังสือ GED มาดูจะได้มีนักเรียนช่วงกลางวันด้วยจะได้มีเงินเพิ่ม ก็เลยลองหามาอ่านดู”

(ครูบ๊ิก, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2551)

จากการศึกษาดังกล่าวจะพบว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในลักษณะของการสอนรายบุคคลนั้นจะเป็นการจัดการเรียนการสอนอีกประเภทหนึ่งที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มนักเรียน โดยจะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะยืดหยุ่นเรื่องเวลาและสถานที่ในการเรียนเป็นอย่างมาก

1.2.2. ครูผู้สอน

การศึกษาค้นคว้าพบว่าลักษณะของครูผู้สอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อเตรียมสอบในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยนั้นพบว่าครูผู้สอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยนั้นจะมีครูผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จากการศึกษาพบว่าโดยทั่วไปแล้วครูผู้สอนจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

- **พื้นฐานการศึกษา** จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาพบว่าครูผู้ทำการสอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อเตรียมสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารทักษะภาษาอังกฤษในระดับดีอันเนื่องมาจากการทำการเรียนการสอนนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่าตำราและเอกสารประกอบการเรียนและเนื้อหาที่ใช้ในการสอนทั้งหมดทุกรายวิชาเป็นภาษาอังกฤษ จึงมีความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องมีทักษะภาษาอังกฤษที่สามารถสื่อสารที่ดีและสามารถถ่ายทอดเนื้อหาให้กับนักเรียนได้ อีกทั้งการศึกษาพบว่าในรายวิชา Social Studies นั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของสังคม และวัฒนธรรมอเมริกันเป็นอย่างดีเพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดเนื้อหาและวิธีการทำข้อสอบให้กับผู้เรียนได้อย่างถูกต้องได้ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนผมบางคนก็ไม่ยอมสอนนะ ชอบสอนเด็กโรงเรียนไทยมากกว่า
ไม่ชอบพูดภาษาอังกฤษ”

(ครูบ๊วก, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2551)

“ครูที่สอน GED ทักษะภาษาอังกฤษต้องดี ต่อให้เป็น Math ก็ตาม
อย่างน้อยต้องอ่านตำรา แปลโจทย์และอธิบายให้เด็กฟังได้ถึงจะสอนได้”

(ณัฐพงศ์ ธนิตยวงศ์, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2552)

“สอน GED ภาษาอังกฤษที่ใช้สอนอย่างพวก Reading, Writing นี้ยากนะ ยากกว่าสอนเตรียมสอบ TOEFL อีกเพราะว่าข้อสอบ GED ทำให้พวก Native (คนอเมริกัน: ผู้วิจัย) สอบไม่เหมือน TOEFL ที่ทำให้พวกคนต่างชาติสอบ”

(ศรัณย์ นาทะสิริ, **สัมภาษณ์**, 29 มีนาคม 2552)

“ครูต้องเตรียมตัวเยอะกว่า ต้องเข้าใจภาษาอังกฤษจริงๆ ยิ่งถ้าเป็น Social Studies ต้องรู้จากวัฒนธรรมการคิดแบบอเมริกันด้วยถึงจะสอนได้”

“ข้อสอบ Social (วิชา Social Studies ในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development : GED): ผู้วิจัย) บางข้อให้รูปการ์ตูนมาแล้วถามว่าสื่อถึงอะไร ถ้าไม่รู้ว่าวัฒนธรรมคนอเมริกันคิดอะไร หรือ มองว่ามันเป็นเรื่องอะไรก็อาจเดายาก แล้วก็ตอบผิด ครูต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรมอเมริกันพอๆ กับเนื้อหาของ GED”

(วัชรินทร์ ปัญญารุ่งเจริญชัย, **สัมภาษณ์**, 5 ตุลาคม 2551)

จากเหตุผลดังกล่าวเมื่อผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาถึงประวัติครูผู้สอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นจะพบว่า ครูผู้สอนหากทำการสอนในสถาบันกวดวิชาส่วนใหญ่แล้วต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ขึ้นไป อีกทั้งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เคยศึกษาในต่างประเทศระดับปริญญาตรี หรือ สูงกว่าในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจบการศึกษาจากประเทศอเมริกา ดังจะเห็นได้จากหน้าเว็บไซต์ของสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ที่มักจะระบุถึงคุณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอนว่าจบการศึกษาจากต่างประเทศ ดังเช่น “(ชื่อ) จบการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต(เกียรตินิยม)และจบวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิศวกรรมไฟฟ้าจาก มหาวิทยาลัย Texas A&M, ประเทศสหรัฐอเมริกา” หรือข้อความที่กล่าวว่า “เรียน GED กับสถาบัน (ชื่อสถาบัน) ซึ่งเป็นสถาบัน สอน GED แบบตัวต่อตัว และ คอร์ส กลุ่มย่อย ด้วยทีมอาจารย์ ระดับปริญญาโท และ อาจารย์เจ้าของภาษาที่มีประสบการณ์สอน GED มายาวนาน” และ “ดำเนินการสอนโดยอาจารย์ผู้มากประสบการณ์ จากมหาวิทยาลัย John Hopkins” ซึ่งการให้ข้อมูลที่ระบุถึงวุฒิการศึกษาที่จบจากต่างประเทศหรือจบการศึกษาระดับสูง

กว่าปริญญาตรีนั้นเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ทั่วไปสำหรับสถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนรวมไปถึงการโฆษณาของครูผู้สอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) บนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยและรวมไปถึงการสอนรายบุคคลด้วย

- **ประสบการณ์การในการสอน** จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าครูผู้สอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยนั้นจะมีพื้นฐานประสบการณ์ด้านการสอนให้กับกลุ่มนักเรียนหลักสูตรนานาชาติทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาที่มีเนื้อหาการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษมาก่อน ดังจะเห็นได้จากการประกาศข้อความเกี่ยวกับประวัติครูผู้สอนบนหน้าเว็บไซต์เช่น “ประสบการณ์กว่า 7 ปีที่ผ่านมาสอนวิชา *Mathematics [Calculus 1-2-3, IGCSE, GCSE, GCE, SAT, CU-AAT and GED]*” หรือ “*AIMS สยามสแควร์.5 สอนมากกว่า 7 ปี*” อีกทั้งผู้ศึกษาพบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ก่อนที่เข้ามาสู่การเป็นครูผู้สอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นเคยสอนในรายวิชาเดียวกับของหลักสูตรอื่นมาก่อน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ก่อนหน้านี้เคยสอน IG มาก่อน สอนอยู่เกือบปี”

“น้องที่เรียน เาหนังสือ GED มาให้สอนบอกว่าจะเปลี่ยนไปเรียน GED ก็เลยสอน จากนั้นก็มีเพื่อนน้องคนนั้น เข้ามาให้สอนอีก”

(ครูบ๊ิก, **สัมภาษณ์**, 15 ธันวาคม 2551)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจในเลือกที่จะเข้าสู่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนและนักเรียนนั้นให้ความสำคัญกับเรื่องของความรู้พื้นฐานของครูผู้สอน อันประกอบไปด้วยทักษะความรู้ในรายวิชานั้นๆรวมกับต้องมีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี อีกทั้งต้องมีประสบการณ์ในการสอนประกอบกันด้วย

1.2.3 การจัดการเรียนการสอน

- **วิธีการจัดการเรียนการสอน** การศึกษาครั้งนี้พบว่าการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้น การจัดการเรียนการสอนนั้นมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนสามารถสอบผ่านในรายวิชาที่กำหนดเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นเทคนิค วิธีการในการทำข้อสอบให้ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นหลัก ผู้ศึกษาพบว่าแนวคิดดังกล่าวนี้เป็นแนวคิดที่แพร่หลายและได้รับการยอมรับจากสถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนแม้กระทั่งการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคล โดยสาเหตุหลักมาจากการที่นักเรียนที่ต้องการเข้ามาศึกษาในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นมุ่งเน้นที่จะทำข้อสอบเพื่อให้สอบผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังคำกล่าวของนักเรียน GED ที่ว่า

“มาเรียนเอาวิธีทำข้อสอบ เอาแค่นี้ให้สอบผ่านเป็นพอแล้ว”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

“GED มีแค่ผ่านกับไม่ผ่าน ไม่มีเกรดก็เอาแค่เทคนิคทำข้อสอบเอาให้สอบผ่านก็พอแล้ว”

(บ๊ิก, สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2551)

จากข้อความข้างต้นนั้นสอดคล้องกับข้อความประชาสัมพันธ์ที่ผู้ศึกษาพบใน เว็บไซต์ที่มีการกล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาโดยจะพบข้อความที่โฆษณาสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ของสถาบันเหล่านั้นว่าเน้นการให้เทคนิควิธีการทำข้อสอบและเน้นการสอนที่ทำให้นักเรียนสอบผ่าน โดยมักจะพบข้อความประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ที่สนใจเข้าเรียนในหลักสูตรดังกล่าวได้ประกอบการตัดสินใจเลือกสถาบันที่เปิดสอนตามเว็บไซต์สาธารณะทั่วไปหรือเว็บไซต์ของสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรดังกล่าว อาทิเช่นเว็บไซต์ www.dek-d.com, www.bsmtutor.com หรือ www.wsc.co.th ที่มีปรากฏข้อความ “รับติว GED ที่สอบผ่านแล้ว ก็เลยอยากติวให้น้องๆที่กำลังจะสอบให้สอบผ่านจะติวให้ตามแนวข้อสอบและมีข้อสอบเก่าให้ทำด้วยทั้งวิชา” หรือ “เรียนที่ WSC รับรองจบแน่นอน” หรือ “BSM TUTOR เทคนิคๆ ที่ทำให้

นักเรียนสอบผ่าน GED” “www.bsmtutor.com เน้นข้อสอบ ไม่ผ่านเรียนซ้ำฟรี” ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับคำกล่าวของครูผู้สอนที่กล่าวถึงเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการให้เทคนิควิธีการในการทำข้อสอบเพื่อให้สอบผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ดังคำกล่าวที่ว่า

“เวลาสอนเน้นการให้เทคนิคการทำข้อสอบ ให้นักเรียนสามารถทำข้อสอบได้ตอนไปสอบจริง ให้เอาตัวรอดได้”

(ศรัณย์ นาทะสิริ, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2551)

“GED บางอย่างคำตอบมันซ่อนอยู่ในเรื่องที่เราอ่านแล้ว อย่าง Social เด็กต้องรู้จักการหาคำตอบที่ถูกต้องที่ซ่อนอยู่ในเนื้อเรื่อง อันนี้สำคัญ”

(เอกนรินทร์ อำไพพร, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2551)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยนั้น จุดเน้นสำคัญของการจัดการเรียนการสอนคือการเน้นให้นักเรียนสามารถได้ทักษะวิธีการในการทำข้อสอบให้สอบผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานของโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เป็นหลัก

- **เนื้อหาการเรียนการสอน** เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้นพบว่า การจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นการสอนเนื้อหาวิชาตามหัวข้อที่กำหนดในโปรแกรม GED จากสหรัฐอเมริกา ซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) คือ American Council of Education หรือ ACE โดยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นได้กำหนดเนื้อหาวิชาจำนวน 5 วิชาว่าในแต่ละรายวิชาจะต้องประกอบไปด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

1) วิชาวิทยาศาสตร์ (Science) อันประกอบไปด้วยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับ ชีววิทยา (Biology), วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโลก (Earth Science) , เคมี (Chemistry), และฟิสิกส์ (Physics)

2) คณิตศาสตร์ (Mathematics) อันประกอบไปด้วยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับ ตัวเลขและการคำนวณ (Number & Operations), เรขาคณิต (Geometry), ระบบวัดและการวิเคราะห์ข้อมูล (Measurement & Data Analysis), พีชคณิต (Algebra)

3) สังคมศึกษา (Social Studies) อันประกอบไปด้วยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ (History), ภูมิศาสตร์ (Geography), พลเมืองและการปกครอง (Civics & Government), เศรษฐศาสตร์ (Economics)

4) ภาษาอังกฤษเพื่อการอ่าน (Language Art, Reading) อันประกอบไปด้วยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านวรรณคดี อาทิ บทกลอนหรือบทละครช่วงปี 1920 – 1960 (Literary: Poetry, Drama), ทักษะการอ่านเอกสารอื่นๆ อาทิ ร้อยแก้ว บทความเชิงวิพากษ์ เอกสารธุรกิจ (Prose, Critical Review, Business Document)

5) ภาษาอังกฤษเพื่อการเขียน (Language Art, Writing) อันประกอบไปด้วยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างประโยค (Sentence Structure), การใช้ (Usage), ความรู้ความชำนาญ (Mechanics), องค์ประกอบของประโยคและภาษา (Organization)

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยนั้นมีการจัดทำแผนการเรียนการสอนใน 2 ลักษณะคือ

ในกรณีการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มโดยสถาบันกวดวิชานั้น จำนวนชั่วโมงต่อการเรียนใน 1 วิชาคือ 20 ชั่วโมงในทุกรายวิชาในทุกสถาบันที่เปิดสอน แต่จากการศึกษาพบว่ามีเพียงสถาบันเดียวที่มีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชามากกว่า 20 ชั่วโมงเพียงสถาบันเดียว โดยสถาบันดังกล่าวนั้นจะมีการทำการเรียนการสอนในรายวิชาของหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development : GED) ตั้งแต่ 20-30 ชั่วโมงจำแนกเป็นรายวิชา โดยรายวิชาที่ใช้เวลาในการศึกษา 20 ชั่วโมงประกอบไปด้วยวิชา Mathematic วิชา Language Art ,Reading และวิชา Language Art, Writing ในส่วนของวิชา Science และวิชา Social Studies นั้นจะมีการเรียนการสอนรายวิชาละ 30ชั่วโมงโดยจะเพิ่มเติมในส่วนของการทำงานความเข้าใจกับเนื้อหา แนวคิดเบื้องต้นทางวิทยาศาสตร์ในรายวิชา Science และ สังคม วัฒนธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกาในรายวิชา Social Studies ดังคำกล่าวที่ว่า

“สถาบันจะสอนเนื้อหาเบื้องต้นก่อนสำหรับวิชา Science กับ Social เพราะเด็กจะได้ทำความเข้าใจกับโจทย์คำถามและการทำข้อสอบได้มากขึ้น”

(พนักงาน สถาบันกวดวิชาย่านเพลินจิต, **สัมภาษณ์**, 7 พฤษภาคม 2552)

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนลักษณะรายบุคคลนั้นจากการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนรายบุคคลนั้นไม่มีการกำหนดจำนวนชั่วโมงสำหรับการเรียนจนครบเนื้อหาในแต่ละรายวิชา การจัดการเรียนการสอนนั้นขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษาและทักษะเดิมของผู้เรียนเป็นหลักดังคำกล่าวที่ว่า

“พี่สอนตัวต่อตัว กำหนดเป็นชั่วโมงไม่ได้หรือขึ้นอยู่กับว่าน้อง (เรียน: ผู้วิจัย) ไปได้เร็วหรือช้าแค่ไหน”

(ครูเปิด, **สัมภาษณ์**, 16 กันยายน 2552)

“ในกรณีของคลาสเดี่ยว (การเรียนการสอนลักษณะตัวต่อตัว: ผู้วิจัย) ทางสถาบันจะสอนจนกว่าจะครบเนื้อหาทั้งหมด บางคนก็ใช้เวลาแค่ 10 ชั่วโมงก็จบแล้วบางคนก็อาจใช้มากกว่า 20 ชั่วโมง”

“เราจะจัดตารางให้ 10 ชั่วโมงก่อนจากนั้นให้ครูประเมินอีกทีระหว่างเรียนว่าต้องเรียนเพิ่มอีกเท่าไรถึงจะจบเนื้อหา แล้วค่อยมาชำระเงินก่อนเรียนช่วงต่อไป”

(พนักงานสถาบันกวดวิชา ย่านสยามสแควร์, **สัมภาษณ์**, 30 มิถุนายน 2552)

การจัดการเรียนการสอนในลักษณะรายบุคคลนี้จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นเรื่องจำนวนชั่วโมงเรียนค่อนข้างมาก โดยหลักแล้วการจัดการเรียนการสอนประเภทนี้จะขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงที่สามารถกระทำได้เร็วที่สุด จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า หากนักเรียนต้องการเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) แบบรายบุคคลนั้นจะต้องเรียนอย่างน้อยคือ 10 ชั่วโมงโดยจะเป็นการเรียนเนื้อหาในส่วนที่สำคัญๆของแต่ละรายวิชาเพื่อใช้ในการสอบ ดังคำกล่าวที่ว่า

“10 ชั่วโมงก็จะเป็นเรื่องของการให้ความรู้ในแต่ละเรื่องพอให้เข้าใจสามารถทำข้อสอบได้ นักเรียนบางคนแค่นี้ก็สามารถไปทำข้อสอบได้แล้ว”

(พนักงาน สถาบันกวดวิชาย่านพญาไท, **สัมภาษณ์**, 9 สิงหาคม 2552)

“ต้องสอนเนื้อหาเบื้องต้นก่อน ว่าวิชานั้นเรื่องนี้คืออะไร มีที่เรื่องที่ต้องรู้ ต้องเข้าใจ เด็กจะได้ทำความเข้าใจกับโจทย์คำถามและการทำข้อสอบได้อย่างต่ำๆ ก็ 10 ชั่วโมงแล้ว”

(ครูเปิ้ล, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2552)

“ส่วนใหญ่แล้วถ้าเด็กพอมีพื้นฐาน (ทักษะ: ผู้วิจัย) ภาษาอังกฤษมาบ้างแล้ว มาเอาเนื้อหาที่ใช้สอบ ก็เรียนแค่ครั้งเดียว 10 ชั่วโมงก็น่าจะพอทำข้อสอบได้”

(พนักงานสถาบันกวดวิชา ย่านสยามสแควร์, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2552)

1.2.4 ช่วงเวลาในการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยการศึกษาค้นคว้าพบว่าเวลาที่สถาบันต่างๆ เปิดทำการเรียนการสอนนั้นโดยการจัดการเรียนการสอนแบบสถาบันกวดวิชานั้นจะอยู่ที่ช่วงเวลาตั้งแต่ 10.00 – 20.00 น. ในทุกวัน สาเหตุประการหนึ่งที่สถาบันเหล่านั้นเปิดทำการเรียนการสอนในช่วงเวลา 10.00 น. นั้น สถาบันกวดวิชาเหล่านั้นมีความเชื่อว่าช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนนักเรียน GED เพราะนักเรียนสามารถตื่นนอนในช่วงสายหรือไปประกอบภารกิจต่างๆ ในช่วงเช้าและมีความพร้อมที่จะมาเรียนมากขึ้น ดังคำที่ว่า

“เรียน 10.00 น. พี่ว่าเหมาะแล้ว เด็ก GED ไม่ค่อยตื่นเช้าหรือออกส่วนใหญ่นอนดึก ถ้าเริ่มเรียน 8.00 เหมือนโรงเรียนทั่วไป มีหวังไม่มีนักเรียนมาเรียนแน่ๆ”

(พนักงานสถาบันกวดวิชา ย่านสยามสแควร์, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2552)

สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้สถาบันกวดวิชาเหล่านี้เริ่มเปิดทำการเรียนการสอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในช่วงเวลาดังกล่าว อันเนื่องมาจากทำเลที่ตั้งของสถาบันกวดวิชา มักจะอยู่ในบริเวณย่านธุรกิจและห้างสรรพสินค้าซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวจะเป็นเวลาที่อาคารเหล่านั้นเปิดทำการตั้งแต่เวลา 9.00 น. เป็นต้นไป การจัดการเรียนการสอนนั้นจะพบว่านักเรียนที่ต้องการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว

นิยมเรียนในช่วงสายจนถึงค่ำ โดยผู้เรียนจะนิยมเรียนในช่วงเวลาตั้งแต่ 13.00 น. เป็นต้นไปจนถึงช่วงค่ำ

ผู้ศึกษาพบว่าสาเหตุสำคัญที่มีผลต่อการจัดช่วงเวลาในการเรียนการสอนหลักสูตรดังกล่าวจะพบมากในช่วงบ่ายถึงค่านั้นเนื่องจากนักเรียนที่ต้องการเรียนในหลักสูตรดังกล่าวนิยมออกมาพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูงในช่วงบ่ายถึงดึก โดยภายหลังจากที่นอนนักเรียนกลุ่มดังกล่าวออกมาพบปะสังสรรค์หรือทำกิจกรรมในกลุ่มเพื่อน รวมถึงการเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในช่วงบ่าย มักจะกลับบ้านในช่วงค่ำและมักเข้านอนในช่วงกลางดึก ตั้งแต่ 24.00 น. เป็นต้นไป ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวไม่นิยมที่จะตื่นตอนเช้าเพื่อมาเข้าชั้นเรียนในเวลา 8.00 น. ดังคำกล่าวที่ว่า

“กว่าจะนอนก็เที่ยงคืน ตีหนึ่งแล้ว ตื่นตอนเช้าไม่ไหวหรอก ถ้าเรียนตอนเช้าก็เรียนไม่รู้เรื่องแน่ๆ”

(แคท, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2552)

“ถ้าไปปาร์ตี้กลางคืน กว่าถึงบ้านก็ตี 3 ตี 4 ถ้ามีเรียนเช้า มาเรียนไม่ทันหรอก ถึงตื่นก็ไม่เรียนไม่รู้เรื่อง ขอบ่ายๆ ดีกว่า”

(พีท, สัมภาษณ์, 5 ตุลาคม 2551)

นอกจากสาเหตุที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวต้องการเรียนในช่วงเวลาเย็นถึงค่ำอันเนื่องมาจากนักเรียนส่วนหนึ่งนั้นยังคงศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนทั้งในโรงเรียนระบบการศึกษาไทยและโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งนักเรียนกลุ่มดังกล่าวจะสามารถมาเรียนได้ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนจนถึงค่ำเท่านั้น โดยการเรียนการสอนของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวมักจะเริ่มต้นในเวลา 16.00 น. ดังคำกล่าวที่ว่า

“อยากเรียนตอนเย็นๆ หลัง 16.00 น. ต้องเรียนหลังจากเลิกเรียนแล้ว ก็ต้องเผื่อเวลาเดินทางอีกจากโรงเรียนกว่าจะมาถึงสยามฯ (ทำเลที่ตั้งของสถาบันกวตวิชา) ก็ต้องหลัง 16.00 น. ถึงจะเรียนได้”

(บอส, สัมภาษณ์, 27 กันยายน 2551)

“เรียนได้เฉพาะช่วงเย็นๆ หลัง 17.00 น.กับวันเสาร์ อาทิตย์เท่านั้น
เพราะยังเรียนที่โรงเรียน”

(เอมมี, **สัมภาษณ์**, 1 พฤศจิกายน 2551)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นสรุปได้ว่า ช่วงเวลาในการเรียนของนักเรียนที่เรียนในหลักสูตรดังกล่าว นั้น ช่วงเวลาในการเรียนเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีความแตกต่างจากวิถีชีวิตและการเรียนของนักเรียนปกติทั่วไป กล่าวคือในขณะที่โรงเรียนทั่วไปนั้นนักเรียนมักจะเข้าเรียนในช่วงเวลาตั้งแต่ 8.00 น. จนถึง เวลา 16.00 น. สำหรับนักเรียนที่เรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นเลือกเรียนในช่วงเวลาที่ ร่นถอยออกไปโดยสาเหตุหลักๆ ที่สำคัญคือเรื่องพฤติกรรมการใช้ชีวิตและการประกอบกิจกรรมระหว่างวันของผู้เรียนเป็นหลัก โดยการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นจะมีความยืดหยุ่นในเรื่องเวลาที่เรียน โดยจากการศึกษาพบว่าในกรณีการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคลนั้นผู้เรียนสามารถจัดช่วงเวลาในการเรียนที่ยืดหยุ่นได้ขึ้นกับช่วงเวลาที่ว่างตรงกันระหว่างครูผู้สอนกับตัวนักเรียน โดยผู้ศึกษาสังเกตพบว่า การดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบรายบุคคลนั้น จะพบว่าผู้เรียนหรือครูผู้สอนมักจะโทรศัพท์หรือนัดหมายเวลาในการเรียนนอกเหนือจากช่วงเวลาที่กำหนดไว้เดิมด้วยเหตุผลต่างๆ และมีกรณีวัน เวลาในกันเรียนใหม่ในภายหลังอยู่บ่อยครั้ง (ผู้วิจัย, **สังเกต**, 23 ธันวาคม 2551)

1.2.5 ค่าใช้จ่ายในการเรียน

การจัดการเรียนของหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทยจากการศึกษาพบว่า การคำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีความยืดหยุ่นขึ้นอยู่กับลักษณะการเรียนของผู้เรียน การศึกษาครั้งนี้พบว่า ประมาณการค่าใช้จ่ายในการเรียนของนักเรียนที่ศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยประกอบด้วยกัน 2 ส่วนอันได้แก่

1.2.5.1 **ค่าเล่าเรียน** ค่าใช้จ่ายส่วนนี้เป็นค่าใช้จ่ายส่วนแรกที่นักเรียนต้องชำระให้กับสถาบันกวดวิชาหรืออาจารย์ผู้สอนที่เปิดสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General

Educational Development: GED) ทั้งนี้เมื่อเริ่มทำการศึกษา โดยการศึกษาคั้งนี้พบว่า รายละเอียดค่าใช้จ่ายในช่วงระหว่าง 50,000 – 150,000 บาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 8 สรุปค่าใช้จ่ายในการเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทย

ลักษณะการเรียน	ค่าใช้จ่ายในการเรียน	
	ค่าใช้จ่ายต่อ/1 วิชา/ 20 ชั่วโมง	ค่าใช้จ่าย/ 5 วิชา/ 100 ชั่วโมง
สถาบันกวดวิชา	10,000 – 17,000 บาท	50,000 – 85,000 บาท
รายบุคคล	400 – 1,500 บาท	40,000 – 150,000 บาท

1.2.5.2 ค่าสมัครสอบ ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ผู้เรียนจะต้องทำการชำระ

ค่าธรรมเนียมการสอบให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดสอบเป็นค่าธรรมเนียมในการจัดสอบคือ บริษัท Prometric ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยในการสมัครสอบแต่ละวิชานั้น ผู้ที่มีความประสงค์จะสอบต้องดำเนินการสมัครสอบผ่านทางเว็บไซต์ของคือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดสอบคือ บริษัท Prometric Inc. กล่าวคือการสมัครสอบผ่านทางเว็บไซต์ www.prometric.com โดยค่าธรรมเนียมในการสมัครสอบนั้นมีรายละเอียดในการสอบดังต่อไปนี้

1) ค่าสมัครสอบแบบรายวิชา โดยการสอบแบบดังกล่าวนี้ผู้ที่มีความประสงค์จะทำการสอบวิชาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ที่ละ 1 วิชา จะสามารถสมัครและชำระค่าสอบเป็นรายวิชาโดยมีรายละเอียดของค่าธรรมเนียมการสมัครสอบในรายวิชา Mathematic วิชา Science วิชา Social Studies วิชา Language Art, Reading รายวิชาละ 113 เหรียญสหรัฐอเมริกา ยกเว้นวิชา Language Art, Writing ที่จะมีค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นกล่าวคือ ผู้ที่มีความประสงค์จะทดสอบในวิชาดังกล่าวจะต้องชำระค่าธรรมเนียม 139 เหรียญสหรัฐอเมริกา เมื่อทำการสรุปถึงค่าใช้จ่ายในกรณีที่ต้องการสอบโปรแกรมGED ที่ละวิชาจะพบว่าค่าใช้จ่ายที่ผู้ประสงค์จะทำการสอบจะต้องชำระจำนวน 591 เหรียญสหรัฐอเมริกา หรือประมาณ 20,100 บาท

2) ค่าสมัครแบบเป็นชุดวิชา การสอบในลักษณะดังกล่าวนี้ ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดสอบนั้นได้ออกแบบการสอบในลักษณะของการสอบแบบชุดวิชาเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ที่มีความประสงค์จะทำการสอบเพื่อให้ประหยัดเรื่องวัน เวลา และค่าใช้จ่ายในการสอบ โดยหน่วยงานที่จัดสอบได้แยกการสอบออกเป็น 2 ชุดวิชา ดังนี้

2.1) ชุดวิชาที่ประกอบไปด้วยจำนวน 3 วิชาคือวิชา Mathematic วิชา Science และวิชา Social Studies โดยผู้ที่ประสงค์จะทำการสอบในลักษณะนี้จะต้องเข้าสอบทั้ง

3 วิชาให้แล้วเสร็จภายใน 1 วันและต้องชำระค่าธรรมเนียมการสอบจำนวน 231 เหรียญสหรัฐอเมริกา หรือประมาณ 7,630 บาท

2.2) ชุดวิชาที่ประกอบไปด้วยจำนวน 2 วิชาคือวิชา Language Art, Reading และ วิชา Language Art, Writing โดยผู้ที่ประสงค์จะทำการสอบในลักษณะนี้จะต้องเข้าสอบทั้ง 2 วิชาให้แล้วเสร็จภายใน 1 วันและต้องชำระค่าธรรมเนียมการสอบจำนวน 180 เหรียญสหรัฐอเมริกา หรือประมาณ 5,940 บาท ในกรณีที่นักเรียนมีความประสงค์จะสอบในลักษณะดังกล่าวจะต้องชำระค่าธรรมเนียมในการสอบเป็นจำนวนเงิน 411 เหรียญสหรัฐอเมริกา หรือคิดเป็นเงินไทยประมาณ 13,580 บาท

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นในส่วนของค่าใช้จ่ายในการเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เมื่อรวมกับค่าธรรมเนียมในการสอบของโปรแกรมดังกล่าวเมื่อคำนวณเป็นเงินไทยพอสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 9 สรุปค่าใช้จ่ายในการเรียนและการสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทย

ลักษณะการเรียน	ค่าใช้จ่ายในการเรียนและการสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development : GED) ในประเทศไทย				
	ค่าใช้จ่ายการเรียน / 1 วิชา/ 20 ชั่วโมง	ค่าใช้จ่ายการเรียน / 5 วิชา/ 100 ชั่วโมง	ค่าธรรมเนียมการสอบ		รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด
			การสอบแบบ รายวิชา	การสอบแบบ ชุดวิชา	
สถาบันกวดวิชา	10,000 – 17,000 บาท	50,000 – 85,000 บาท	20,100 บาท	13,580 บาท	63,580 – 105,100 บาท
รายบุคคล	400 – 1,500 บาท	40,000 – 150,000 บาท	20,100 บาท	13,580 บาท	53,580 – 170,100 บาท

ค่าใช้จ่ายในการเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เมื่อคำนวณตามตารางข้างต้นแสดงให้เห็นค่าใช้จ่ายต่อการเรียนใน 1 หลักสูตร แต่หากผู้เรียนนั้นสอบไม่ผ่านในรายวิชาหนึ่งวิชาใดในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational

Development: GED) ผู้เรียนจะต้องชำระค่าเรียนและค่าธรรมเนียมในการสอบใหม่อีกครั้งหนึ่งซึ่งจะทำให้ค่าใช้จ่ายในการเรียนและการสอบจะเพิ่มเติมขึ้นตามอัตราที่ได้กล่าวมาข้างต้น

1.2.6 วิธีชีวิตทางการเรียนของนักเรียน GED ในประเทศไทย

การศึกษาวิถีชีวิตของนักเรียนที่ศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการสังเกต การสัมภาษณ์ นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าศึกษาหลักสูตรดังกล่าวตลอดจนกระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถาบันกวดวิชาที่เปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) พบว่าวิถีชีวิตทางการเรียนของนักเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรนี้มีลักษณะของการดำเนินชีวิตรวมไปถึงกิจวัตรในการเรียนตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาหลักสูตรดังกล่าวจนจบหลักสูตรการศึกษา โดยในการนำเสนอในครั้งนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอวิถีชีวิตทางการเรียนของนักเรียนตามลำดับขั้นตอนกระบวนการเรียน GED ดังนี้

นักเรียนที่มีความสนใจที่จะศึกษาในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้น เมื่อนักเรียนตัดสินใจที่จะเปลี่ยนชีวิตการศึกษาตัวเองจากระบบการศึกษาเดิมเข้าสู่เส้นทางการเป็นนักเรียน GED สิ่งแรกที่นักเรียนเหล่านี้กระทำคือ การเลือกสรรสถานที่หรือ ครูผู้สอนรายบุคคลเพื่อทำการเรียนรู้เนื้อหาที่ใช้การสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตการเรียนในหลักสูตรดังกล่าวของนักเรียนเป็นอย่างมาก จากการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการค้นหา เลือกสรรสถานที่เรียนจากคำบอกเล่าของผู้ที่เคยศึกษาและสามารถสอบผ่านจบการศึกษาในโปรแกรมดังกล่าวเป็นหลัก จนอาจกล่าวได้ว่าวิธีการค้นหาข้อมูล จากคำบอกเล่าต่อกันเป็นช่องทางแรกในการเลือกสถานที่สำหรับการเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนบอกว่าถ้าจะเรียน GED ให้มาเรียนที่นี่ จะได้สอบผ่าน”

(ฮันนี่, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2552)

“รุ่นพี่ที่ไปเรียนที่โนน (ต่างประเทศ: ผู้วิจัย) กลับมาเรียน GED
แนะนำให้มาเรียนที่นี่”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2552)

“เด็กส่วนใหญ่ที่มาเรียนกับผม ก็บอกกันมาปากต่อปาก เพราะผม
ไม่ได้โฆษณา น้องเขาแนะนำกันมาเอง”

(ครูบ๊ิก, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2551)

นอกเหนือไปจากการซักถามข้อมูลและคำแนะนำจากผู้ที่เคยศึกษาในหลักสูตร
ด้วยวิธีการดังกล่าวแล้วนั้น การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันที่เปิดทำการเรียนการสอน ครูผู้สอน
รายบุคคลตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสอบ ลักษณะข้อสอบหรือ เนื้อหาที่ใช้ในการสอบนั้นผู้
ศึกษาพบว่านักเรียนจะให้ความสำคัญกับการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตผ่านทางเว็บไซต์
ต่างๆที่มีการโพสต์ข้อความเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ
โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา ดังกล่าว

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาพบว่าสถาบันที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าว
นิยมทำการโฆษณาผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งจากการศึกษาจะพบทั้งการจัดทำข้อมูลและโฆษณาบน
เว็บไซต์ของสถาบันตนเองและยังพบว่ามีการทำโฆษณาผ่านเว็บไซต์ที่ใช้ในการแสดงความคิดเห็น
สาธารณะต่างๆ ซึ่งกลุ่มนักเรียนที่ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลดังกล่าวนั้นจะใช้การศึกษาถึงข้อมูลที่
ปรากฏในเว็บไซต์ ในเรื่องของเวลาเรียน ค่าใช้จ่ายในการเรียน รวมไปถึงเข้าไปศึกษาถึงความ
คิดเห็นของนักเรียนที่เรียนในสถาบันดังกล่าวและจบการศึกษาว่ามีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด
ผู้ศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์จะมีการศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับ
ความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนของสถาบันที่เปิดสอนนั้นๆจากผู้ที่ได้ลงข้อความแสดง
ความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์สาธารณะทั่วไปเช่น www.eduzone.com, www.vcharkarn.com
หรือ www.pantip.com เพื่อประกอบการตัดสินใจในการสมัครเรียนในขั้นต้นซึ่งสอดคล้องกับคำ
กล่าวของนักเรียนที่กล่าวว่า

“ก็ลองค้นดูในเว็บว่ามีที่ไหนเปิดสอนบ้าง หาดูที่วันเวลายันโอเคกับ
เรา”

(แอน, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2552)

“ตอนแรกก็เข้าเว็บไปหาที่เรียนก่อน แล้วดูว่าคนอื่นเขาว่าไงบ้าง สอนดี หรือจบแน่หรือเปล่า”

(อาร์ต, สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2551)

การสืบค้นข้อมูลของนักเรียน GED ผู้ศึกษาพบว่ากระบวนการสืบค้นข้อมูลนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าสถาบันหรือ ครูผู้สอนรายบุคคลเหล่านั้นมีลักษณะของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใด และมีช่วงเวลาที่สอดคล้องกับความต้องการในการเรียนของตนหรือไม่ ตลอดจนการในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มดังกล่าวให้ความสำคัญกับเรื่องของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนซึ่งได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือตำราเรียน และค่าบริการอื่นๆ อาทิเช่น ค่าธรรมเนียมการสมัครสอบ การให้บริการคำแนะนำทางการศึกษา ตลอดจนการเทียบวุฒิการศึกษาภายหลังจากที่สำเร็จการศึกษาตามโปรแกรมดังกล่าว

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าเหตุผลประการหนึ่งที่นักเรียนกลุ่มดังกล่าวให้ความสำคัญกับเรื่องของข้อมูลการจัดการเรียนการสอน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรวมถึงความน่าเชื่อถือของสถาบันหรือครูผู้สอน เนื่องมาจากนักเรียนกลุ่มดังกล่าวนั้นมีความไม่มั่นใจในเรื่องของการจัดการศึกษาในโปรแกรมดังกล่าวว่า ได้รับการรับรองวุฒิการศึกษาหรือไม่ หรือหากเรียนแล้วจะสามารถสอบผ่านจบการศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา อันเนื่องมาจากการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าวนั้นมีลักษณะไม่ต่างจากการเรียนกวดวิชา กล่าวคือเมื่อเรียนจบหลักสูตรเตรียมความพร้อมแล้วนักเรียนก็ยังคงต้องเดินไปสอบยังศูนย์ทดสอบในประเทศไทยเพื่อทำการสอบ หากสอบไม่ผ่านในการสอบครั้งนี้ก็ต้องดำเนินการสอบใหม่ในภายหลัง ซึ่งนั่นหมายความว่าถึงระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการเรียนที่จะตามมาอีกมาก ดังคำกล่าวที่ว่า

“ต้องคิดนะ มาเรียนแบบนี้จ่ายเงินก็ไม่ถูก ก็ต้องดูว่าเขาสอนอะไร แล้วก็เรียนแล้วจะสอบผ่านได้จริงหรือเปล่า”

(อาร์ท, สัมภาษณ์, 16 มีนาคม 2552)

“มาเรียน GED ก็เหมือนมาเรียนกวดวิชา ไม่ได้หมายความว่าเรียนแล้วจบเหมือนในโรงเรียน สอบไม่ผ่านก็ต้องเสียเวลา เสียเงินอีกเยอะเลย”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2552)

“สถาบันเรามีหน้าที่สอนเพื่อให้เด็กเข้าใจเนื้อหาในการสอบ ส่วนเรื่องสอบต้องเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องทำเอง เราไม่ได้การันตีว่าเรียนปุ๊บจะจบการศึกษาได้รับวุฒิเลย อย่างไรก็ตามก็ต้องไปสอบเอง”

(พนักงานสถาบันกวดวิชา ย่านสยามสแควร์, **สัมภาษณ์**, 9 พฤษภาคม 2552)

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นเรื่องการค้นหาข้อมูลและเลือกสถานที่ในการศึกษาพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่แม้ว่าจะมีการได้รับคำแนะนำจากการบอกเล่าจากผู้ที่เคยศึกษาหรือการสืบค้นข้อมูลต่างช่องทางต่างๆ อาทิ การศึกษาจากอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ของสถาบันและเว็บไซต์สาธารณะที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาพบว่าการศึกษาข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้น นักเรียนส่วนใหญ่มักศึกษาข้อมูลดังกล่าวจากแหล่งข้อมูลจากหลากหลายแห่ง เพื่อประกอบการตัดสินใจและสร้างความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงตัวเองเข้าสู่วิถีชีวิตของนักเรียน GED โดยให้ความสำคัญกับเรื่องของการจัดการเรียนการสอน วันและช่วงเวลาในการจัดการเรียนการสอน อัตราค่าใช้จ่ายในการเรียน โอกาสในการสอบผ่านภายหลังการเรียนสำเร็จแล้วเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตัวเอง โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลดังกล่าวนั้นผู้ที่มีความสนใจจะเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในเว็บไซต์ การพูดคุยกับนักเรียนที่เคยศึกษา ผู้ที่จบการศึกษาจากหลักสูตรดังกล่าวเป็นข้อมูลเบื้องต้น

นักเรียนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) และการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) จากกระบวนการข้างต้นแล้ว ขั้นตอนต่อมาที่สำคัญคือการเดินทางไปยังสถาบันที่เปิดทำการสอบหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) หรือการไปพบ พูดคุยกับครูผู้สอนรายบุคคล จากการสัมภาษณ์นักเรียนที่เข้ามาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ที่เข้ามาสอบถามข้อมูลยังสถาบันที่เป็นพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกที่จะเข้ามาสอบถามข้อมูลมากกว่า 2 สถาบันขึ้นไปเพื่อประกอบการตัดสินใจโดยผู้วิจัยพบว่า นักเรียนเหล่านี้มักจะถามคำถามในลักษณะเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของ 2 สถาบันเพื่อ

ประกอบการตัดสินใจ จากการสังเกตจะพบว่านักเรียนส่วนใหญ่เมื่อเดินทางมายังสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา นักเรียนเหล่านี้มักจะสอบถามข้อมูลหรือประเด็นที่ตนเองสงสัยในเรื่อง ช่วงเวลาในการเรียน ค่าเล่าเรียน ตำราที่ใช้ในการเรียน ครูผู้สอนรวมไปถึงการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำคำแนะนำในการสมัครสอบ การติดตามทวงถามผลการเรียนรวมไปถึงการแนะนำในการสมัครเข้าศึกษาต่อภายหลังจบการศึกษาจากโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ซึ่งผู้สนใจเข้าศึกษาในโปรแกรมหวังว่าสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญในการประกอบการตัดสินใจดังกล่าวที่ว่า

“ต้องถามก่อนแล้วค่อยดูว่าจะเลือกที่ไหน ต้องเอาที่เวลามันสะดวกกับเราก่อน”

(แอน, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2552)

“ที่ถามว่าทำไมต้องเลือกเรียนที่นี่เพราะอะไร ไม่ใช่ที่ไหนนะ จะดูว่าที่ไหนเขาดีเยี่ยม (มีประสบการณ์การสอน: ผู้วิจัย) กว่ากัน แค่เข้ามาถาม ก็ได้มาลองดูด้วยตาบางทีก็พอจะตัดสินใจได้”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2552)

“ที่ห่วงก็เพราะกลัวโดนหลอก ต้องถามให้ละเอียดก่อนว่าเรียนอะไร ก็โมง แล้วเรียนแล้วจะสอบผ่านไหม เพราะมันไม่ใช่วุฒิเมืองไทย อีกอย่างถ้าเขาช่วยติดตามผลสอบให้ก็ดี จะได้มั่นใจขึ้น”

(อาร์ต, สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2551)

ภายหลังจากการเดินทางเข้ามาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถาบันที่เปิดสอนผู้ศึกษาพบว่า สถาบันที่เปิดทำการสอนจะให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการจะเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) จะต้องทำการทดสอบระดับทักษะพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนซึ่งเนื้อหาในการทดสอบจะประกอบไปด้วยการวัดระดับความรู้พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษว่าจะมีความสามารถเพียงพอที่จะสอบหรือเรียนในหลักสูตรดังกล่าวหรือไม่ อีกทั้งในการทดสอบยังมีการทดสอบวัดระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรายวิชาที่ปรากฏในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ของสหรัฐอเมริกา โดยจุดประสงค์ในการทดสอบความรู้พื้นฐานนั้นเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนในอนาคต โดยการทดสอบวัดระดับนั้นสถาบันที่เปิดสอนจะมีการจัดทำแบบทดสอบที่อ้างอิงจากแนวข้อสอบในแต่ละวิชาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกามาเป็นตัววัดระดับความรู้ ในกรณีที่ผู้เรียนนั้นทำการเรียนเพราะรายบุคคลนั้นครูผู้สอนอาจนำแบบฝึกหัดที่ใช้ในการเรียนมาเป็นแบบทดสอบวัดระดับทักษะความรู้ในการเรียนดังกล่าวที่ว่า

“เราจำเป็นต้องให้สอบภาษาอังกฤษก่อนเพราะ GED ใช้ภาษาอังกฤษตั้งแต่เรียนจนถึงข้อสอบ ถ้าภาษาอังกฤษไม่ได้จะได้แนะนำไปเลยว่า อย่าเรียน GED หรือไม่อย่างนั้นก็ต้องเรียน ภาษาอังกฤษให้ได้ระดับที่พอทำข้อสอบได้ก่อน ถึงค่อยเรียน GED”

“ข้อสอบที่ใช้วัดก็สั่งซื้อจากอเมริกาของศูนย์สอบ เป็นแบบทดสอบ Placement Test เลย มาช่วยเราวัดอีกทีหนึ่งว่าเด็กพอไหวไหม”

(ณัฐพงศ์ ธนิตยวงศ์, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2551)

“ใช้แบบฝึกหัด GED จากหลายๆเล่ม คัดมาให้เด็กทำดูก็รู้แล้วว่า จะเรียนได้หรือไม่ได้ แต่ถ้าไม่เห็นแวว ก็บอกไปเลยว่า ไปเรียนอย่างอื่นดีกว่า”

(ศรัณย์ นาทะสิริ, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2551)

การทดสอบนั้นนอกจากจะเป็นการวัดทักษะและความรู้พื้นฐานด้านทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและเนื้อหาทฤษฎีแนวคิดในรายวิชาที่ใช้ในการเรียนการสอนยังเป็นการใช้ประกอบการวางแผนลักษณะการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ หากนักเรียนนั้นสามารถสอบได้มากกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนสอบที่สถาบันกำหนดนักเรียนสามารถที่จะเรียนในชั้นเรียนกลุ่มที่สถาบันกำหนดได้ แต่หากนักเรียนไม่สามารถที่จะสอบผ่านเกินกว่าครึ่งหนึ่ง นักเรียนอาจมีความจำเป็นต้องเรียนในลักษณะรายบุคคล เพื่อให้การเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทักษะและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ถ้าทำข้อสอบได้ไม่ถึงครึ่งก็เรียนกลุ่มลำบากหน่อย เพราะว่าอาจตามเนื้อหาในชั้นไม่ทัน ส่วนใหญ่จะแนะนำให้เรียน Private (เรียนรายบุคคล: ผู้วิจัย) ครูจะได้สอนช้าหน่อย หรือมีอะไรไม่เข้าใจจะได้ถามครูได้โดยตรง”

(พนักงานสถาบันกวดวิชา ย่านสยามสแควร์, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2552)

เมื่อนักเรียนสอบผ่านตามเกณฑ์ที่สถาบันกำหนดแล้วนักเรียนสามารถลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่ต้องการเรียนเพื่อเตรียมสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ได้ โดยการจัดการเรียนการสอนนั้นจะดำเนินการตามเนื้อหาที่ได้วางไว้ของแต่ละสถาบัน โดยสถาบันที่ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น พบว่าการจัดการเรียนการสอนรวมไปถึงบรรยากาศในห้องเรียนนั้นจะมีความยืดหยุ่นเรื่องกฎเกณฑ์มากกว่าการเรียนในโรงเรียน กล่าวคือไม่มีการเช็คเวลาการเข้าเรียน นักเรียนสามารถแต่งกายตามสบายมาเรียนได้ไม่จำเป็นต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียนหรือ สวมชุดสุภาพมาเข้าห้องเรียน ปกติครั้งที่ผู้ศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มดังกล่าว ในกรณีนักเรียนชายจะสวมกางเกงขาสั้น ใส่รองเท้าแตะมาเรียน หรือ นักเรียนหญิงที่แต่งกายตามสมัยนิยม แต่งหน้าและทำผม มาเรียนซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดคำถามหรือ ความแปลกตาให้กับนักเรียน หรือ บุคคลากรภายในสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรดังกล่าว (ผู้วิจัย, **สังเกต**, 20 มีนาคม 2551)

ในการจัดการเรียนการสอนนั้นพบว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักทั้งการอธิบาย การเขียนอธิบายบนกระดาน และตำราที่ใช้ในการเรียนการสอน ผู้ศึกษาพบว่าในขณะที่ทำการเรียนการสอนนั้น ในกรณีที่ครูผู้สอนเป็นชาวต่างชาติจะเป็นการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษทั้งหมดแต่หากเป็นครูผู้สอนชาวไทยจะพบความแตกต่างคือในชั้นเรียนนั้นครูผู้สอนจะทำการสอนเป็นภาษาอังกฤษ เมื่อนักเรียนต้องการถามคำถามหรือข้อสงสัย นักเรียนเหล่านั้นจะถามด้วยคำถามภาษาไทยและครูผู้สอนจะตอบคำถามเด็กเป็นภาษาไทยเสมอ เนื่องจากนักเรียนและครูที่เป็นชาวไทยนั้น ต้องการที่จะอธิบายหรือซักถามในประเด็นที่สงสัยให้เกิดความกระจ่างในประเด็นนั้นๆ การใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสารจึงเป็นวิธีการที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจดังคำกล่าวที่ว่า

“Social (วิชา Social Studies: ผู้วิจัย) เวลาสอนก็สอนเป็นภาษาอังกฤษแต่ถ้าเด็กจะถามหรือถ้าให้อธิบายแบบละเอียดๆ ก็ใช้ภาษาไทย เด็กจะเข้าใจได้ง่ายกว่า”

(วัชรินทร์ ปัญญารุ่งเจริญชัย, **สัมภาษณ์**, 1 กุมภาพันธ์ 2552)

“เวลาสอนหรืออธิบาย Reading หรือ Writing เนี่ย บางทีเราก็ต้องเปิดโอกาสให้เด็กถามเป็นภาษาไทยนะ เพราะไม่งั้นกว่าเด็กจะคิดคำถามเพื่อมาถามได้เนี่ยก็ใช้เวลาหะ จะเข้าใจหรือเปล่านั้นไม่รู้ ก็ถามภาษาไทยมาเลย จะได้อธิบายถูก แต่เวลาสอนเนื้อหาเนี่ย อย่งไรก็ต้องภาษาอังกฤษ”

(ศรัณย์ นาทะศิริ, **สัมภาษณ์**, 19 กันยายน 2551)

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนนั้นจะพบว่าบ่อยครั้งครูผู้สอนและนักเรียนนั้นจะมีสรรพนามในการเรียกชื่อเล่นและเรียกครูผู้สอนว่า “พี่” มากกว่าการเรียก “ครู” หรือ “อาจารย์” ผู้ศึกษาพบว่าในการจัดการเรียนการสอนนั้นบ่อยครั้งที่ช่วงเวลาในการสอนจะเป็นการสนทนาถึงประเด็นที่นอกเหนือจากเนื้อหาในการเรียน กล่าวคือ ผู้ศึกษาพบว่านักเรียนมักจะซักถามครูผู้สอนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือแม้กระทั่งปรึกษาปัญหาชีวิตส่วนตัวกับครูผู้สอน จนอาจกล่าวได้ว่าครูผู้สอนในหลักสูตรดังกล่าวต้องทำหน้าที่การเป็นที่ปรึกษาทางด้านการศึกษาและชีวิตให้กับนักเรียนไปพร้อมกัน

เมื่อผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาจนครบหลักสูตรแล้วนักเรียนจะทำการลงทะเบียนสมัครสอบในโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในรายวิชาที่ตนเองต้องการได้ ในขั้นตอนการสมัครสอบนั้นโดยปกติแล้วผู้มีความประสงค์จะสมัครสอบสามารถดำเนินการสมัครสอบและชำระค่าธรรมเนียมในการสอบได้ด้วยตัวเองอันเนื่องมาจากขั้นตอนการสมัครสอบนั้นเป็นการสมัครสอบผ่านระบบออนไลน์ โดยทำการสมัครสอบผ่านทางเว็บไซต์ของ Prometric Inc. ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการสอบผ่านทางเว็บไซต์ <http://prometric.com> แต่จากการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มักจะใช้บริการแนะนำและช่วยเหลือในการสมัครสอบผ่านทางเจ้าหน้าที่ของสถาบันกวดวิชา โดยในการสมัครสอบแต่ละครั้งนักเรียนจะทำหน้าที่เพียงเลือกวิชาและวันที่ต้องการสอบและกรอกหมายเลขบัตรเครดิตเพื่อชำระค่าธรรมเนียมในการสอบเท่านั้น ส่วนในขั้นตอนการเข้าสู่เว็บไซต์ การกรอกประวัติ และ พิมพ์เอกสารยืนยันการสมัครสอบนั้นนักเรียนมักจะปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดูแลเรื่องการสมัครสอบให้กับนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

ขั้นตอนการสมัครสอบหากเป็นการสมัครสอบครั้งแรานั้นผู้ที่ต้องการสอบจำเป็นจะต้องกรอกประวัติเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติและออกหมายเลขประจำตัวผู้สอบในโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) โดยในขั้นตอนนี้สามารถกระทำผ่านทางเว็บไซต์ดังกล่าวข้างต้น โดยภายหลังจากที่ผู้สอบได้ทำการกรอกประวัติลงในเว็บไซต์เรียบร้อยแล้วจะได้รับการยืนยันเลขประจำตัวผู้สอบในโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ซึ่งจะเป็นหมายเลข 9 หลักซึ่งประกอบไปด้วยตัวเลข 2 หลักของวันเดือนปีเกิด (คริสต์ศักราช) และตามด้วยรหัสประเทศ 3 หลัก สำหรับประเทศไทยคือ 565 กล่าวคือ หากนาย ก. เกิดวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2535 (1992) เลขประจำตัวของนักเรียนในการสอบโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) คือ 280292565 ซึ่งนักเรียนจะต้องจดจำเลขประจำตัวดังกล่าวพร้อมทั้งแจ้งชื่อจริง นามสกุลจริง เป็น

ภาษาอังกฤษตามหนังสือเดินทาง ทุกครั้งที่มีการติดต่อกับหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดสอบและรับผิดชอบรับรองวุฒิการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา

การศึกษาครั้งนี้พบว่า วันและเวลาในการจัดสอบโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) แต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันไป สำหรับประเทศไทยจะมีการจัดสอบในช่วงวัน อังคาร พฤหัสบดี และวันศุกร์ เป็นหลัก โดยผู้สมัครสอบนั้นสามารถที่จะเลือกวันและเวลาในการสอบได้ตามความต้องการของตนเอง ยกเว้นในกรณีที่ วันและเวลาที่ตนเองต้องการสมัครสอบนั้นมีผู้ลงทะเบียนไว้เต็มจำนวนที่ศูนย์ทดสอบจะรองรับได้ ผู้สมัครจำเป็นต้องเลือกวันหรือเวลาใหม่อีกครั้งหนึ่ง

เมื่อผู้สมัครสอบได้ทำการสมัครสอบและชำระค่าธรรมเนียมในการสอบแล้วเสร็จ ทางหน่วยงานที่จัดสอบจะออกหนังสือยืนยันการลงทะเบียนสอบกลับมายังผู้สมัครผ่านทาง อีเมลส่วนบุคคลตามที่ได้แจ้งไว้ในการสมัครสอบ โดยผู้สมัครสอบนั้นสามารถดำเนินการพิมพ์เอกสารดังกล่าวแล้วนำไปยื่นพร้อมหนังสือเดินทางที่มีอายุไม่น้อยกว่า 6 เดือนเพื่อแสดงตัวในวันสอบ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า หากนักเรียนใช้บริการด้านการสมัครสอบผ่านทางสถาบันกวดวิชานั้น จะมีขั้นตอนที่เพิ่มเติมขึ้นมาอีก 1 ขั้นตอนนั้นคือภายหลังจากที่นักเรียนได้ลงทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียมในการสอบเสร็จสิ้นแล้ว ทางสถาบันจะขอสำเนาเอกสารยืนยันการลงทะเบียนสอบของนักเรียนไว้ 1 ชุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสอบของนักเรียนว่า สอบวิชาใด ในช่วงวันและเวลาใด เพื่อคอยย้ำเตือนให้นักเรียนเดินทางไปสอบตามวันและเวลาที่กำหนดอีกทั้งใช้เป็นข้อมูลในการติดตามทวงผลการสอบให้กับผู้เรียนในกรณีที่ผู้เรียนได้ทำการสอบไปแล้ว

ภายหลังจากที่นักเรียนได้ทำการลงทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียมการสมัครสอบแล้ว ผู้ศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่จะใช้เวลาช่วงว่างระหว่างจบการเรียนในชั้นเรียนและมีช่วงว่างก่อนจะถึงวันสอบ ในการศึกษาเพิ่มเติม อาทิ เช่น การหาหนังสือมาอ่านเพิ่มเติม การเข้ามาทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม หรือแม้กระทั่งการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาการสอบกับกลุ่มเพื่อน หรือ กลุ่มผู้เรียนด้วยกันที่ได้ไปทำการสอบมาก่อนหน้านั้น เพื่อเป็นข้อมูลในการฝึกฝนตนเอง ก่อนที่จะไปสอบจริง อันเนื่องมาจาก กฎเกณฑ์ที่สำคัญของการสอบในโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) คือ หากผู้สอบนั้นสอบไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 410 คะแนนในรายวิชานั้นๆ ผู้สอบจำเป็นจะต้องรออีก 90 วันจึงจะสามารถทำการทดสอบในรายวิชาเดิมได้ ซึ่งผู้ศึกษาพบว่า เป็นเกณฑ์การสอบที่นักเรียนให้ความใส่ใจมาก อันเนื่องมาจากมีผลต่อการจบการศึกษาของนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ต้องการนำวุฒิการศึกษาไปยื่นสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาดังกล่าวที่ว่า

“ถ้าตก ต้องรออีกตั้ง 3 เดือนกว่าจะสอบใหม่ได้ รับรองไม่ทันยื่นเข้ามหาวิทยาลัยแน่”

(อารีต, **สัมภาษณ์**, 29 เมษายน 2551)

“มหาวิทยาลัยเปิดรับปีละครั้ง ถ้าวางแผนดีแล้ว หนูมีโอกาสสอบ GED ให้ผ่านแค่วิชาละ 1 ครั้งเท่านั้น ไหนจะเทียบวุฒิอีก ไม่งั้นก็ยื่นสมัครไม่ทัน”

(แนนนี่, **สัมภาษณ์**, 22 สิงหาคม 2552)

เมื่อถึงวันสอบ นักเรียนจะต้องเดินทางไปยังศูนย์ทดสอบโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) สำหรับประเทศไทยคือ International Institute of Education หรือที่นักเรียนมักเรียกกันว่า IIE ณ อาคารมณีนยา ถนนเพลินจิต เพื่อทำการรายงานตัวและเข้าสอบ ในการไปรายงานตัวและเข้าสอบนั้น นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามกฎคือ ผู้เข้าสอบต้องเดินทางไปรายงานตัวยังศูนย์สอบก่อนเวลาเข้าสอบอย่างน้อย 30 นาที และต้องนำ เอกสารยืนยันการลงทะเบียนสมัครสอบที่ได้รับจากหน่วยงานที่จัดสอบพร้อมทั้งหนังสือเดินทางตัวจริงที่มีอายุอย่างน้อย 6 เดือนเพื่อแสดงตัวในการเข้าสอบทุกครั้ง โดยในการเข้าสอบนั้นผู้ศึกษาพบว่า ลักษณะของห้องที่ทำการทดสอบนั้นจะเป็น ห้องกระจก มีระบบรักษาความปลอดภัยโดยการติดตั้งกล้องวงจรปิด เพื่อตรวจสอบและป้องกันการทุจริตในการสอบ อีกทั้ง ทางศูนย์สอบไม่อนุญาตให้ผู้เข้าสอบนำสิ่งของต่างๆ เข้าไปในห้องสอบได้ โดยลักษณะของที่นั่งในการสอบนั้นจะเป็นโต๊ะคอมพิวเตอร์ที่มีฉากกั้นทั้งทางด้านซ้ายและขวาเพื่อป้องกันการถูกรบกวนในการสอบ โดยในการสอบนั้น ผู้เข้าสอบสามารถทำข้อสอบตามโปรแกรมที่ปรากฏในคอมพิวเตอร์ โดยในโปรแกรมจะระบุเวลาที่ใช้ในการสอบเพื่อให้ผู้สอบได้ทราบถึงเวลาที่ผู้สอบได้ใช้ไปจริงและจะหยุดดำเนินการทันทีที่เวลาหมดลง จึงจะถือได้ว่าการสอบในครั้งนั้นจบสิ้น (ผู้วิจัย, **สังเกต**, 5 พฤศจิกายน 2551)

ภายหลังจากที่นักเรียนได้สอบจนเสร็จสิ้นแล้วทางหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดสอบ จะทำการส่งผลการสอบให้กับผู้สอบภายใน 2 สัปดาห์หลังการสอบเสร็จสิ้น เมื่อผู้สอบสามารถสอบผ่านได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดครบทุกรายวิชา ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดสอบคือ Prometric จะดำเนินการออกไปรายงานผลการศึกษา (Transcript) และหน่วยงานที่รับผิดชอบการรับรองวุฒิกการศึกษาคือ Maine Department of Education ประเทศสหรัฐอเมริกาจะจัดส่งใบประกาศนียบัตรวุฒิกการศึกษา (Diploma) มาให้กับนักเรียนจึงจะถือว่าการศึกษาตามโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development:

GED) ภายใน 1 เดือนหลังจากที่นักเรียนสอบผ่านแล้ว ภายหลังจากที่นักเรียนได้รับเอกสารทั้ง 2 ส่วนแล้วในขั้นตอนต่อไป หากนักเรียนต้องการนำวุฒิการศึกษาไปยื่นสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยนั้น นักเรียนมีความจำเป็นต้องนำวุฒิการศึกษาที่ได้ไปเทียบวุฒิการศึกษาที่ สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเพื่อออกหนังสือรับรองวุฒิการศึกษาเพื่อใช้ในการสมัครเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป

1.2.7 เอกสารและขั้นตอนในการขอเทียบวุฒิการศึกษา

กระบวนการและขั้นตอนในการขอเทียบวุฒิการศึกษาของโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) กับวุฒิศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายของไทยเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญที่นักเรียน GED จะต้องพบและปฏิบัติหากต้องการใช้วุฒิศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา กระบวนการเทียบวุฒิการศึกษาในงานวิจัยเรื่อง การเทียบระดับและการเทียบโอนผลการเรียนระดับอุดมศึกษา ivaว่าการเทียบวุฒิศึกษานั้นเป็นการเทียบวุฒิการศึกษาหรือเทียบหลักสูตรหลังสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อกำหนดการเทียบเท่ากันของวุฒิการศึกษาทั้งในและต่างประเทศตามมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้จบการศึกษาสามารถศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาตามหลักเกณฑ์การเทียบระดับ (มัทนา สานติวัตร, 2543)

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าหากนักเรียนได้สำเร็จการศึกษาสอบผ่านครบทุกรายวิชาในโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาแล้วมีความประสงค์ต้องการให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการในการเทียบวุฒิการศึกษาเพื่อใช้ประกอบการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาหรือเพื่อการใช้ประกอบอาชีพนั้น มีขั้นตอนการขอเทียบวุฒิการศึกษา โดยนักเรียนจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้น

จากการศึกษาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินการเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา ปีพ.ศ. 2546 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 20 ตอนพิเศษ 124 ง ประกาศ ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2546 ได้ให้ความหมายของการเทียบระดับการศึกษาว่าเป็นการนำผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะ หรือ หลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงานมา

ประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง นอกจากนี้ในระเบียบดังกล่าวได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอเทียบระดับการศึกษาไว้ดังนี้

- 1.1 มีสัญชาติไทยหรือเป็นบุคคลที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย
- 1.2 มีพื้นฐานความรู้ในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับที่ประสงค์จะขอเทียบระดับการศึกษา 1 ระดับยกเว้นการขอเทียบระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา
- 1.3 มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในเขตบริการการเทียบระดับการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.4 ไม่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบหรือการศึกษานอกระบบที่แบ่งระดับเช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ

ขั้นที่ 2 ยื่นแบบคำร้องพร้อมทั้งเอกสารวุฒิการศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณา

เมื่อนักเรียนได้ทำการตรวจสอบคุณสมบัติดังกล่าวครบถ้วนแล้ว นักเรียนจะต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอเทียบวุฒิการศึกษาต่างประเทศ ณ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยในขั้นตอนการยื่นขอเทียบวุฒิมานั้นนักเรียนจะต้องเขียนแบบคำร้องขอเทียบวุฒิมหาวิทยาลัยต่างประเทศพร้อมทั้งเตรียมเอกสารประกอบไปด้วย

- 2.1 ต้นฉบับใบสำคัญแสดงวุฒิ/ต้นฉบับประกาศนียบัตร พร้อมสำเนา 2 ชุด และต้นฉบับใบรายงานผลการศึกษา พร้อมสำเนา 1 ชุด
- 2.2 ต้นฉบับในแปลใบสำคัญแสดงวุฒิ (ยกเว้นภาษาอังกฤษ) พร้อมสำเนา 2 ชุด
- 2.3 ต้นฉบับประกาศนียบัตรหรือหนังสือรับรองจากสถานศึกษาสุดท้ายในประเทศไทย (ถ้ามี) พร้อมสำเนา 1 ชุด
- 2.4 รูปถ่ายหน้าตรงถ่ายไว้ในคราวเดียวกัน ไม่สวมแว่นดำ ไม่สวมหมวก ขนาด 2 นิ้วจำนวน 2 รูป (ถ่ายไว้ไม่เกิน 6 เดือน)
- 2.5 บัตรประจำตัวประชาชน พร้อมสำเนา 1 ชุด
- 2.6 เงินค่าธรรมเนียม 500 บาท (ไม่คืนค่าธรรมเนียมทุกกรณี) (เฉพาะหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ค่าธรรมเนียม 300 บาท)

ขั้นที่ 3 กระบวนการตรวจสอบวุฒิการศึกษา

เมื่อนักเรียนได้ทำการยื่นแบบคำร้องพร้อมทั้งเอกสารแสดงวุฒิการศึกษา ยังกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ทางกระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการในขั้นตอนของการตรวจสอบคุณสมบัติและคุณวุฒิที่ได้รับ หากเป็นคุณวุฒิที่ระบุไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการเทียบวุฒิความรู้ต่างประเทศ ประกาศ ณ. วันที่ 18 มกราคม 2545 ทางกระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการออกเอกสารสำคัญ ใบรับรองเทียบวุฒิการศึกษาให้กับผู้เรียนได้ โดยในกรณีของการสำเร็จการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น กระทรวงศึกษาธิการได้รับรองวุฒิการศึกษาระดับ High School Diploma และ High School Equivalency Diploma ว่าเทียบเท่ากับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวโดยนัยยะนี้ วุฒิการศึกษาของ GED ก็อยู่ในกำหนดเงื่อนไขดังกล่าว

ขั้นตอนกระบวนการตรวจสอบนี้ กระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการออกจดหมายเพื่อตรวจสอบวุฒิการศึกษาของผู้ยื่นเทียบวุฒิการศึกษาไปยังต้นสังกัดคือ Maine Department of Education ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นศูนย์กลางในการออกไปสำคัญทางการศึกษา (Diploma) ว่าผู้ยื่นขอเทียบวุฒิการศึกษาได้จบการศึกษาจากโปรแกรมดังกล่าวจริงหรือไม่ และเมื่อต้นสังกัดได้ออกเอกสารยืนยันกลับมายังประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการจึงจะได้ดำเนินการออกเอกสารใบรับรองเทียบวุฒิการศึกษาให้กับผู้ยื่นขอเทียบวุฒิ โดยปกติแล้วจะใช้ระยะเวลาในการยื่นตรวจสอบและออกเอกสารใบรับรองเทียบวุฒิการศึกษาในระหว่าง 60-90 วัน ซึ่งในระหว่างรอการตรวจสอบวุฒิการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกานั้น กระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการออกใบรับรองชั่วคราวให้กับผู้ยื่นขอเทียบวุฒิเพื่อใช้ประกอบการสมัครเข้าศึกษาต่อหรือประกอบการสมัครงานได้

ตอนที่ 2 ที่มาและการเข้าสู่ชีวิตการเป็นนักเรียน GED

การจัดการศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ผู้วิจัยมุ่งที่จะนำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ในประเทศไทยของเด็กนักเรียนไทยจำนวนหนึ่งที่สมัครใจที่จะเลือกศึกษาตามระบบการศึกษาต่างประเทศแต่ยังคงใช้ชีวิตปกติในสังคมไทย ว่ามีจุดเริ่มต้น มีที่มาในการเปลี่ยนตัวเองเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED โดยนำเสนอในประเด็นดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยพบว่าจุดเริ่มต้นของนักเรียนที่เรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General

Educational Development: GED) มีจุดเริ่มต้น พื้นฐานทางครอบครัวในด้านรายได้ที่ไม่แตกต่างกันแต่มีความแตกต่างกันในจุดเริ่มต้นคือเรื่องพื้นฐานและประวัติการเรียนเดิมก่อนเข้าศึกษา หลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) บนพื้นฐานการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าเมื่อศึกษาถึงจุดร่วมที่สำคัญของกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นจะสามารถจำแนกเป็นกลุ่มหลักๆ ได้ 2 กลุ่มคือ

1. นักเรียนไทยที่ศึกษาในระบบการศึกษาของไทย ตลอดจนนักเรียนไทยที่ศึกษาในระบบการศึกษาของไทยและมีโอกาสไปศึกษาต่อในระบบการศึกษาต่างประเทศเป็นระยะเวลาสั้นๆ

2. นักเรียนไทยที่ศึกษาในระบบการศึกษานานาชาติในประเทศไทย และนักเรียนไทยที่ศึกษาในระบบการศึกษาของต่างประเทศ

ผู้วิจัยพบว่านักเรียนที่เข้าศึกษาในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกามีปัจจัยด้านพื้นฐานการศึกษาเดิมที่แตกต่างกันออกไปดังต่อไปนี้

1. นักเรียนไทยที่ศึกษาในระบบการศึกษาของประเทศไทย

ผู้วิจัยพบกลุ่มนักเรียนไทยกลุ่มหนึ่งซึ่งเลือกที่จะเปลี่ยนชีวิตตัวเองจากการเป็นนักเรียนในระบบโรงเรียนไทยมาสู่การเป็นนักเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) จำนวนหนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มที่เลือกเข้าศึกษาต่อในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เมื่อทำการสังเกต พูดคุยและศึกษาพื้นฐานการศึกษาเดิมของนักเรียนไทยกลุ่มนี้ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนเหล่านี้จะเรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีชื่อเสียงหลายแห่งในเขตกรุงเทพมหานครทั้งโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรทวิภาษา เป็นหลัก

1.1 ที่มาและวัตถุประสงค์ของการเข้าศึกษาของนักเรียนที่ศึกษาในระบบโรงเรียน

ประเด็นที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะติดตามกลุ่มนักเรียนกลุ่มดังกล่าวคือวัตถุประสงค์และที่มาในการเปลี่ยนตัวเองเข้ามาเป็นนักเรียน GED ผู้วิจัยพบว่าวัตถุประสงค์และที่มาที่ทำให้

นักเรียนเหล่านั้นเปลี่ยนตัวเองจากนักเรียนในระบบโรงเรียนไทยเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED มีที่มา จากประเด็นเรื่องทัศนคติต่อระบบการศึกษาไทยและต่างประเทศดังต่อไปนี้

1) ทัศนคติต่อระบบการศึกษาไทย

ผู้วิจัยพบกับกลุ่มนักเรียนโรงเรียนไทยกลุ่มหนึ่งที่เลือกที่จะลาออกจากโรงเรียน เดิมของตนเองและผันตัวเองเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED เมื่อศึกษาถึงเหตุผลที่นักเรียนไทยกลุ่มนี้ ตัดสินใจเลือกที่จะลาออกจากโรงเรียนเดิมและเปลี่ยนตัวเองเข้าสู่การศึกษาระบบใหม่จาก ต่างประเทศที่ไม่คุ้นเคย ผู้วิจัยพบว่านักเรียนไทยกลุ่มดังกล่าวเคยได้รับทุนการศึกษาตามโครงการ นักเรียนแลกเปลี่ยนต่างๆไปศึกษาต่อยังต่างประเทศเป็นระยะเวลาสั้นๆ อย่างน้อย 1 ปีทั้งสิ้น

เด็กกลุ่มนี้มีโอกาสได้เดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศแม้ว่าจะเป็นเพียงช่วงเวลา สั้นๆ แต่ทำให้เด็กกลุ่มนี้ได้เรียนรู้ วิธีการเรียนและวัฒนธรรมทางความคิดจากสังคม วัฒนธรรม และการเรียนการสอนจากประเทศที่ได้ไปศึกษา ผู้วิจัยพบว่าเด็กจำนวนหนึ่งเมื่อมีโอกาสไปเรียน ตามระบบการศึกษาในต่างประเทศเมื่อกลับมาเมืองไทย นักเรียนกลุ่มนี้มักจะเปรียบเทียบ ประสบการณ์ในการเรียนที่ได้รับจากต่างประเทศกับประสบการณ์การเรียนที่ได้รับในโรงเรียนไทย นักเรียนกลุ่มนี้พบว่ารูปแบบการศึกษาในประเทศไทยไม่ตอบสนองต่อความต้องการในการเรียน ของตนเอง

ผู้วิจัยพบสาเหตุสำคัญคือนักเรียนกลุ่มนี้มองว่าค่านิยมของการศึกษาไทยยึดติด กับการมุ่งสอบเข้าเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงของประเทศรวมไปถึงการได้เข้าเรียน ในคณะที่มีความนิยมมากๆ ค่านิยมดังกล่าวส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนใน โรงเรียนเดิมของนักเรียนกลุ่มนี้โดยมักจะมุ่งเน้นการสอนเนื้อหาวิชามากกว่าการพัฒนา กระบวนการคิดของผู้เรียนซึ่งแตกต่างจากระบบการศึกษาในประเทศที่นักเรียนกลุ่มนี้มีโอกาสไป ศึกษาจึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวเกิดความอึดอัดใจต่อระบบการศึกษาไทยจนทำให้ตัดสินใจ เปลี่ยนตัวเองเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ดังคำกล่าวที่ว่า

“1 ปี ในอเมริกามันให้อะไรผมมากกว่าเรียน (ชื่อโรงเรียนเก่า) เยอะ เลย อย่างน้อยก็ไม่ได้สอนแต่ให้เข้าจุฬาหรือคณะต่างๆ มัน (โรงเรียนใน ประเทศสหรัฐอเมริกา: ผู้วิจัย) สอนให้รู้จักคิด อิศระกว่าเยอะ”

(อาร์ต, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2551)

“เรียนที่โน้น (โรงเรียนในประเทศนิวซีแลนด์) ไม่เครียดเลย เรียนสบายๆ ปล่อยให้เราใช้ความคิดเยอะ เวลาทำงานก็ทำเป็นทีม ผมกลับมาที่โรงเรียนเก่าได้แค่อาทิตย์เดียว เครียดมากเลยบอกคุณแม่ตอนนั้นว่าไม่อยากเรียนแล้ว”

(มิกซ์, สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2551)

“กลับมาก็ไม่อยากเรียนโรงเรียนเดิมแล้ว นึกภาพเก่าๆออกเลย การบ้านเยอะ ท่องเยอะ ไม่เอาดีกว่า”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 24 กันยายน 2551)

นอกเหนือจากปัญหาความคับข้องใจในการจัดการเรียนในระบบการศึกษาของไทยซึ่งแตกต่างจากที่เคยไปศึกษาในต่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่าสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เด็กนักเรียนไทยที่เคยได้รับทุนไปศึกษาต่างประเทศมักพบเจอคือเรื่องการเทียบโอนรายวิชาที่ได้รับจากการศึกษาในต่างประเทศซึ่งเมื่อนักเรียนกลุ่มนี้กลับมาประเทศไทยและกลับมาศึกษาต่อในโรงเรียนเดิมพบว่านักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ต้องกลับมาเรียนซ้ำชั้นเรียนเดิมที่ตนขาดหายไป 1 ปี ซึ่งทำให้เด็กนักเรียนกลุ่มนี้ต้องจบการศึกษาช้ากว่าเพื่อน 1 ปี รวมถึงต้องกลับมาเรียนกับรุ่นน้องของตนเองซึ่งมีผลทางจิตใจที่ไม่ต้องการเรียนช้ากว่าเพื่อน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ต้องกลับมาซ้ำชั้น เรียนช้ากว่าเพื่อนแล้วต้องมาเรียนกับรุ่นน้องอีก ไม่เอา (เรียน: ผู้วิจัย) ดีกว่า อายเขา”

(ผิง, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2551)

ประเด็นเรื่องการกลับมาเรียนร่วมกับรุ่นน้องนอกจากจะทำให้เด็กนักเรียนกลุ่มนี้รู้สึกว่าตนเรียนช้ากว่าเพื่อนร่วมรุ่นแล้ว นักเรียนกลุ่มนี้ยังพลาดโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยช้ากว่าที่คาดไว้อีกด้วย ผู้วิจัยพบว่าประเด็นดังกล่าวสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ถือว่ามีผลสำคัญต่อชีวิตการเรียนและการทำงานในอนาคตมาก ดังคำกล่าวที่ว่า

“เรียนซ้ำชั้น ก็เข้ามหาวิทยาลัยช้ากว่าเพื่อนไปอีกปีหนึ่ง เสียเวลาตั้งปีนะ จบช้ากว่าเพื่อนปีนึงเนี่ย ไม่เอา”

(ผิง, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2551)

“จริงๆแล้วผมไม่สนใจเรื่องมหาวิทยาลัยหรอก (เรียน: ผู้วิจัย) ที่ไหนก็เหมือนกันแต่เข้าเรียนช้ากว่าเพื่อนปีนึง ก็จบทำงานช้ากว่าปีนึง มันเสียโอกาส”

(อาร์ต, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2551)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงประเด็นที่สำคัญที่นักเรียนไทยกลุ่มดังกล่าวตัดสินใจเข้าสู่การเป็นการนักเรียน GED เนื่องจากการได้ไปศึกษา เรียนรู้ในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากสังคมไทยจนทำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวเลือกที่จะหนีความเครียด ความคับข้องใจในการจัดการเรียนการสอนของระบบการศึกษาของไทยไปสู่การศึกษาในระบบอื่นๆ สำหรับเด็กกลุ่มนี้โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาจึงเป็นทางเลือกของการจบการศึกษาที่อาจกล่าวได้ว่าตอบสนองความต้องการในเรื่องระยะเวลาการเรียนที่สั้นซึ่งทำให้นักเรียนที่เลือกศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) สามารถจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้พร้อมกับเพื่อนที่ศึกษาในระบบโรงเรียนไทย อีกทั้งรูปแบบการเรียนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีครูผู้สอนคอยแนะนำ เพิ่มเติมในประเด็นที่ตนเองต้องการจะเรียนหรือสงสัยทำให้นักเรียนกลุ่มนี้เลือกที่จะเปลี่ยนตัวเองมาสู่การเป็นนักเรียน GED ดังคำกล่าวที่ว่า

“พี่ที่เคยไป AFS เขาก็บอกมาให้กลับมาเรียน GED รับรองว่าจบทันพร้อมเพื่อน ไม่ต้องกลับมาเรียนที่เดิม ก็เลยมาหาที่เรียนGED นี้แหละ”

(ผิง, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2551)

“เรียน GED อย่างน้อยก็ไม่เครียดเท่าเรียนในโรงเรียน อยากรู้อะไรก็ถามได้ ง่าย (คำเรียน: ผู้วิจัย) แพงแล้ว ครูก็เต็มที่ดี อยากรู้อะไรก็ถามและก็ไม่ว่าเรานอกชวณคุณนอกรื่องด้วย”

(มิกซ์, สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2551)

“พอรู้ว่ามามี GED มันเรียนไม่เครียด เราจะได้ทำอย่างอื่นที่เราสนใจด้วย ก็เลยตัดสินใจมาเรียน GED ดีกว่า”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 24 กันยายน 2551)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้เด็กนักเรียนไทยกลุ่มนี้ตัดสินใจเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED มาจากทัศนคติต่อระบบการศึกษาของไทยที่ไม่ตอบสนองความต้องการใน

การศึกษาของนักเรียนไทยที่เคยมีโอกาสในการไปเรียนในระบบการศึกษาต่างประเทศ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนไทยกลุ่มหนึ่งที่เริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยแต่เดิมนั้นเน้นการให้ความสำคัญกับการเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์ แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ต้องการรูปแบบการศึกษาที่เน้นกระบวนการสอนให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ มากกว่าการท่องจำเนื้อหาวิชา

2) ทักษะคิดต่อระบบการศึกษาจากต่างประเทศ

สังคมไทยปัจจุบันการศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้รับความนิยมนำขึ้น ดังจะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้เปิดหลักสูตรการศึกษานานาชาติมากขึ้น กระแสความนิยมดังกล่าวนี้ได้แพร่ขยายไปถึงระบบการศึกษาภาคบังคับของไทย โรงเรียนมัธยมศึกษาบางแห่งดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระบบ English Program ซึ่งกระแสความนิยมดังกล่าวมีผลต่อทัศนคติของนักเรียนไทยจำนวนหนึ่งที่ต้องการยกระดับสถานะทางสังคมของตนเองจากนักเรียนไทยไปสู่การเป็นนักเรียนนานาชาติ

ผู้วิจัยพบกับกลุ่มนักเรียนไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความแตกต่างจากกลุ่มนักเรียนที่เคยไปศึกษาต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ถึงพื้นฐานการศึกษาและจุดประสงค์ของการเข้ามาศึกษาในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาของนักเรียนกลุ่มนี้พบว่า จุดประสงค์ประการหนึ่งคือ นักเรียนกลุ่มนี้ต้องการได้ชื่อว่าเป็นนักเรียนที่เรียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากหลักสูตรต่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่านักเรียนไทยบางคนมีทัศนคติต่อการเข้ามาศึกษาหลักสูตร GED เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองที่จะได้ชื่อว่าเป็นนักเรียนที่จบหลักสูตรจากต่างประเทศดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนที่เที่ยวด้วยกันหลายคนเรียนอินเตอร์กัน เราก็อยากเรียนนะแต่ มันแพง สู้ค่าเทอมไม่ไหว เพื่อนเลยบอกว่าลองมาเรียน GED ดู อินเตอร์เหมือนกันทั้งตอนเรียน สอบแล้วก็จบ ก็เลยมาลองหาข้อมูลดู”

(น้ำ, สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2551)

ผู้วิจัยพบว่านอกเหนือจากการใช้โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เพื่อตอบสนองความต้องการเป็นนักเรียนที่จบการศึกษาจากต่างประเทศแล้วนั้น ผู้วิจัยพบว่าเงื่อนไขบางประการที่ทำให้เด็กนักเรียนไทยกลุ่มนี้ตัดสินใจเข้าสู่การเป็นนักเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) คือการต้องการได้วุฒิการศึกษาจากต่างประเทศสำหรับการสมัครเข้าเรียน

ต่อในหลักสูตรนานาชาติในสถาบันอุดมศึกษาโดยมองว่าการจบการศึกษาจากหลักสูตรต่างประเทศจะมีผลทำให้ได้รับการคัดเลือกง่ายกว่านักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนไทย

ผู้วิจัยพบว่าการกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิยื่นสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรนานาชาติของบางมหาวิทยาลัยมีการกำหนดคะแนนเฉลี่ย (GPAX) สำหรับนักเรียนที่จบการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาไทยโดยจะต้องได้เกรดเฉลี่ยอย่างน้อย 3.50 ถึงจะมีสิทธิยื่นใบสมัครเข้าศึกษาต่อ ซึ่งจะเป็นการจำกัดโอกาสนักเรียนไทยจำนวนหนึ่งไม่สามารถเข้าศึกษาต่อหลักสูตรนานาชาติในระดับอุดมศึกษาได้ ผู้วิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีความเชื่อว่าหากใช้วุฒิการศึกษา GED ยื่นสมัครเข้าศึกษาอาจได้รับการพิจารณาเข้าศึกษาได้ง่ายกว่าเนื่องจากการสอบในหลักสูตร GED นั้นจะระบุเพียงคำว่า ผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“มาเรียน GED เพราะจะเอาไว้นยื่นเข้าอินเตอร์ (หลักสูตรนานาชาติ):
ผู้วิจัย) ดูดีกว่าจบ ม.6 เพราะอย่างน้อยภาษาอังกฤษเราก็ตองดีกว่า”

(พริม, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2551)

“ถ้าเอาวุฒิ ม. 6 ยื่นนะไม่ได้เข้าหรอก เพราะเกรดไม่ถึงเกณฑ์ ถ้า
สอบผ่าน GED น่าจะโอเคกว่า เพราะไม่มีเกรด”

(ป๊อบ, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2551)

ผู้วิจัยพบว่าเมื่อศึกษาจุดเริ่มต้นการเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ของนักเรียนกลุ่มที่ต้องการใช้วุฒิการศึกษาของต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการยื่นสมัครเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนานาชาติระดับมหาวิทยาลัย อีกทั้งการเข้าสู่เป็นนักเรียน GED เพื่อใช้ภาพลักษณ์ความเป็นหลักสูตรจากต่างประเทศเพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับสังคมทางการศึกษาในกลุ่มนักเรียนดังกล่าวมีว่าจะมีไม่มากนักแต่พบว่านักเรียนกลุ่มดังกล่าวมักไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษาและต้องกลับไปศึกษาในระบบโรงเรียนเช่นเดิมเนื่องจากปัจจัยด้านทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้งในชั้นเรียนและการสอบเป็นตัวคัดกรองให้นักเรียนเหล่านั้นต้องหันกลับไปศึกษาในระบบโรงเรียนไทยเช่นเดิม

2. นักเรียนไทยที่ศึกษาในระบบการศึกษานานาชาติในประเทศไทยและในต่างประเทศ

ในสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เป็นสถาบันที่เปิดสอนภาษาอังกฤษและสอนทฤษฎีเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนในโรงเรียนให้กับกลุ่มนักเรียนโรงเรียนนานาชาติและเปิดทำการสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม

เตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ด้วย ผู้วิจัยจึงมักพบเห็นนักเรียนสวมเครื่องแบบโรงเรียนนานาชาติจำนวนมากในช่วงเวลาเย็นๆหลังเลิกเรียน ขณะเดียวกันผู้วิจัยพบว่ามึ้นักเรียนกลุ่มหนึ่งที่ไม่มสวมเครื่องแบบนักเรียน มักสวมเครื่องแต่งกายตามสบายและพบว่าบางคนชอบที่จะสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนด้วยภาษาอังกฤษหรือในบางครั้งพบว่าเด็กเหล่านั้นจะสื่อสารในกลุ่มเพื่อนด้วยตนเองโดยใช้ภาษาอังกฤษเช่นกัน

เด็กกลุ่มนั้นคือกลุ่มนักเรียน GED ที่ศึกษาในสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล หากมองจากภาพลักษณ์ภายนอกสิ่งที่เด็กกลุ่มนี้แตกต่างจากเด็กนักเรียนโรงเรียนนานาชาติมีเพียงสิ่งเดียวคือการไม่สวมเครื่องแบบนักเรียนเท่านั้น ส่วนการใช้ชีวิต ภาษา กริยา อาการ สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เหมือนกับกลุ่มนักเรียนโรงเรียนนานาชาติทุกประการ

2.1 ที่มาและวัตถุประสงค์ของการเข้าศึกษาของนักเรียนที่ศึกษาในระบบโรงเรียนนานาชาติในประเทศและต่างประเทศ

ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มนักเรียน GED ส่วนนี้คือกลุ่มนักเรียนที่เคยเรียนในระบบโรงเรียนนานาชาติหรือเคยเดินทางไปศึกษาในต่างประเทศมาก่อนหน้านี้ ผู้วิจัยให้ความสนใจกับที่มา วัตถุประสงค์และจุดเริ่มต้นในการเปลี่ยนจากนักเรียนในระบบการศึกษานานาชาติเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED นั้นของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวทำให้ทราบว่าที่มาและวัตถุประสงค์ในการเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ดังต่อไปนี้

1) อัตราค่าเล่าเรียน

สังคมไทยปัจจุบันผู้คนส่วนหนึ่งมีค่านิยมในการสนับสนุนให้บุตรหลานได้ศึกษาภาษาต่างประเทศทั้งหลักสูตรพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศไปจนถึงการส่งบุตรเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ ผู้วิจัยพบว่าหากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวสามารถส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อในโรงเรียนนานาชาติหรือไปศึกษาต่อยังต่างประเทศได้นั้น พบว่าหลายครอบครัวมักส่งบุตรหลานไปเรียนรู้ประสบการณ์ ฝึกและพัฒนาทักษะการสื่อสารทางภาษาหรือศึกษาเนื้อหาวิชาการต่างๆ ตามแบบสังคมตะวันตกมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากส่งบุตรหลานไปศึกษาหรือเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตั้งแต่เด็กแล้วนั้นส่วนใหญ่มักคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีและมีส่วนทำให้บุตรหลานของตนมีทักษะภาษาเพื่อการสื่อสารดีกว่าเด็กไทยโดยทั่วไป ผู้วิจัยได้ลงสนามวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลทำให้ผู้วิจัยพบนักเรียนซึ่งตัดสินใจออกจากโรงเรียนนานาชาติมาเข้าเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational

Development: GED) มารดานักเรียนคนดังกล่าวได้อธิบายถึงความคิดที่อยากให้ลูกได้เรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้กับผู้วิจัยว่า

“แม่บอกว่าตั้งใจไว้แล้วว่าจะให้เรียนอินเตอร์ตั้งแต่เด็กๆ ก็เลยพยายามหาโรงเรียนที่ดีที่สุดให้ จะให้เข้าตั้งแต่ Year 1 หรือ Year 2 เลย เพราะจะได้คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษได้ดี”

(ผู้ปกครอง, สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2551)

แนวความคิดดังกล่าวส่งผลให้ปัจจุบันมีเด็กไทยเข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติหรือเดินทางไปศึกษาต่อยังต่างประเทศในระดับมัธยมศึกษามากขึ้น การศึกษาในระบบโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยนั้นมีค่าเล่าเรียนที่แตกต่างกันในทุกโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยถือว่าการดำเนินธุรกิจทางการศึกษาประเภทหนึ่ง การบริหารจัดการรวมไปถึงการลงทุนในการนำหลักสูตรการศึกษาจากต่างประเทศและการว่าจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถชาวต่างประเทศเข้ามาเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนนั้นย่อมมีค่าใช้จ่ายสูง จากการศึกษาอัตราค่าเล่าเรียนโดยเฉลี่ยจะพบว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนนานาชาตินั้นจะมีค่าใช้จ่ายในการเรียนต่อ 1 ปีการศึกษาอยู่ระหว่าง 3 แสน – 1 ล้านบาทต่อคนต่อปี อัตราค่าใช้จ่ายในการศึกษาดังกล่าวเป็นรายจ่ายจำนวนมากของแต่ละครอบครัว จากสาเหตุดังกล่าวจึงเป็นเหตุผลให้นักเรียนไทยกลุ่มหนึ่งเลือกที่จะเดินออกจากระบบการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติเพื่อเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่ (ชื่อโรงเรียนเดิม) จ่ายเทอมละ 520,000 ปีหนึ่งมี 3 เทอมก็ล้านกว่าๆแล้ว คุณพ่อบอกว่าจ่ายไม่ไหวแล้ว ค่าเทอมขึ้นทุกปีเรียน GED จ่ายไม่ถึงแสน ขยันหน่อยก็จบ ต่อให้เรียนไปสักปีหนึ่งก็ไม่ถึง 5 แสนแน่ๆ”

(ไอ้ต, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2551)

“ที่บ้านไม่ยอมจ่ายค่าเทอมแล้ว นี่แค่เรียน EP จ่ายเกือบแสน ครูสอนไม่ค่อยคุ้มค่าเทอม มาเรียน GED จ่ายครบห้าวิชา แค่นี้ห้าหมื่นกว่าๆ อย่างน้อยก็ถูกกว่า”

(นิ, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2551)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านการเงิน ค่าใช้จ่ายในการเรียนเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการตัดสินใจเปลี่ยนตัวเองมาเป็นนักเรียนโปรแกรม ประกอบกับการเรียนในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General

Educational Development: GED) นั้นเป็นการเรียนที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการเรียนในระบบโรงเรียนนานาชาติ กล่าวคือ เนื้อหาการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด ครูผู้สอนทำการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษในการสอน อีกทั้งวุฒิการศึกษาที่ได้รับก็เป็นวุฒิการศึกษาที่ออกให้โดย American Council of Education: ACE โดยมีหน่วยงานที่รับรองการศึกษาจาก Maine Department of Education กล่าวคือนักเรียนที่จบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นถือได้ว่าเป็นนักเรียนที่จบจากสหรัฐอเมริกานั้นเอง

ผู้วิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มนี้มองว่าวุฒิทางการศึกษาที่ได้รับจากโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาไม่แตกต่างจากวุฒิการศึกษาที่ได้รับจากโรงเรียนนานาชาติ แต่มีจุดต่างที่เป็นข้อดีคือเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเปลี่ยนตัวเองจากนักเรียนโรงเรียนนานาชาติสู่การเป็นนักเรียน GED คือการเปรียบเทียบเรื่องค่าใช้จ่ายกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนานาชาติที่ศึกษาอยู่ นักเรียนกลุ่มนี้มองว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนในโรงเรียนนานาชาตินั้นไม่เหมาะสมกับคุณภาพการสอนที่ได้รับเมื่อนำอัตราค่าใช้จ่ายในการเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) มาเทียบการเรียนในโรงเรียนที่เคยเรียนจะพบว่าอัตราค่าใช้จ่ายต่ำกว่า ผู้วิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มนี้แม้ว่าจะมองโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาจะเป็นระบบการศึกษาที่ยังไม่รู้จักในวงกว้างและสถาบันที่เปิดสอนส่วนใหญ่แอบแฝงการจัดการเรียนการสอนอยู่ในสถานสอนภาษาอังกฤษหรือ สถาบันกวดวิชาในกลุ่มนักเรียนโรงเรียนนานาชาติก็ตามดังคำกล่าวที่ว่า

“อยู่ (ชื่อโรงเรียนเดิม) จ่ายไม่แพงนะพี่ แค่ทอมละ 8 หมื่นโรงเรียน
ผมถูกกว่าตั้งหลายที่ แต่โรงเรียนมีแต่ครูแขก (ชาวอินเดีย: ผู้วิจัย) สอนก็ไม่
เก่ง พูดฟังไม่รู้เรื่อง มาเรียน GED จ่ายถูกกว่าเจอครูแขกบ้าง ครูไทยบ้าง ครู
ฝรั่งบ้าง ยังดีกว่า ถูกกว่า ภาษาก็ได้ไม่ต่างกันหรอก”

(อาร์ม, สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2551)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสะท้อนทัศนคติและความคาดหวังประการหนึ่งของกลุ่มนักเรียนโรงเรียนนานาชาติที่เมื่อพบว่าสิ่งที่คาดหวังนั้นไม่ได้รับการตอบสนองตามที่ต้องการภายใต้เงื่อนไขทางการเงิน นักเรียนกลุ่มนี้จะหาทางเลือกอื่นที่ตอบสนองความต้องการของตนภายใต้ปัจจัยแวดล้อมที่ยอมรับได้ ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนกลุ่มนี้ที่มี

ต่อเพื่อนที่ศึกษาในโรงเรียนนานาชาติโดยการสังเกตวันที่เด็กกลุ่มนี้มักจะเข้าไปทัศนศึกษาและพูดคุยกับเพื่อนตามปกติมีหลายครั้งที่พยายามชักชวนเพื่อนให้ลาออกจากโรงเรียนและเข้ามาเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) อีกด้วย

ผู้วิจัยพบว่านอกจากเด็กที่เคยเรียนในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยแล้วมีนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งที่ผันตัวเองเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED คือกลุ่มนักเรียนที่เคยไปศึกษาต่อในต่างประเทศ เมื่อผู้วิจัยศึกษาถึงที่มาของการที่นักเรียนกลุ่มดังกล่าวเปลี่ยนตัวเองจากการเรียนในต่างประเทศมาสู่การเป็นนักเรียน GED พบว่ามีความคล้ายคลึงกันกับกลุ่มนักเรียนที่เคยเรียนในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยในบางประการคือเรื่องปัจจัยทางการเงิน ค่าใช้จ่ายในการเรียนในต่างประเทศที่มีค่าใช้จ่ายสูง อันประกอบไปด้วยค่าเล่าเรียน ค่าครองชีพ ซึ่งในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันทำให้หลายครอบครัวไม่สามารถที่จะจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่โน่น (สิงคโปร์: ผู้วิจัย) ค่าเรียนแพง ค่ากินอยู่อีกต่างหาก กลับมาเรียนเมืองไทยดีกว่า อย่างน้อยก็ประหยัดค่ากินค่าที่อยู่”

(เบส 1, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2551)

ผู้วิจัยพบว่าเรื่องค่าใช้จ่ายคงเป็นประเด็นสำคัญต่อการเปลี่ยนตัวเองจากการเป็นนักเรียนระบบการศึกษานานาชาติมาเป็นนักเรียนในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) คล้ายคลึงกับในกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ ปัจจัยทางการเงินเป็นสาเหตุหลักที่มีผลต่อความคิดของผู้ปกครองในการเปลี่ยนมาเป็นนักเรียน GED ผู้วิจัยพบว่าในบางครอบครัวแม้ว่า ผลการเรียนหรือคุณภาพการศึกษาที่ได้รับในต่างประเทสนั้นจะอยู่ในระดับดี แต่ด้วยปัจจัยทางการเงินที่แปรผันตามเศรษฐกิจ และ กิจการของครอบครัวย่อมมีผลต่อการตัดสินใจ ดังจะเห็นได้จากกรณีของนักเรียนไทยที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมชื่อดังของอังกฤษคนหนึ่งซึ่งผลการเรียนอยู่ในระดับดีและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและที่พักได้มาตรฐานแต่ในระหว่างการกลับมาเยี่ยมที่บ้านช่วงปิดภาคเรียนพบว่าครอบครัวประสบปัญหาด้านการเงินจึงตัดสินใจหยุดการเรียนในต่างประเทศและเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจดังคำกล่าวที่ว่า

“ไม่กลับไปแล้ว ไม่ได้หนีนะพี่ ที่โน่น (อังกฤษ) เรียนก็ดีเลยแต่กลับมาเนีย แม่บอกว่าเรียนGED มัน (เวลา) สั้นกว่า อยู่เมืองไทยค่าใช้จ่ายถูกกว่า คุณพ่อจะได้ไม่ต้องจ่ายเยอะด้วย ช่วงนี้ธุรกิจที่บ้านไม่ค่อยดี”

(นัท, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2551)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลการต่อกระบวนการเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ของเด็กนักเรียนโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนที่ศึกษาในต่างประเทศ เนื่องจากในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันนั้นอัตราค่าครองชีพค่อนข้างสูง อัตราค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนที่มีราคาแพงส่งผลต่อความคิด ทศนคติของครอบครัวนักเรียนเป็นอย่างมาก หากมีหลักสูตรการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการ ค่านิยม ในการเรียนหลักสูตรนานาชาติก็ทั้งมีความยืดหยุ่นทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่านั้นย่อมเป็นทางเลือกที่สำคัญประการต้นๆที่ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนตัดสินใจเปลี่ยนตัวเองจากระบบเดิมเข้ามาสู่การเป็นนักเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เนื่องจากโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นก็ยังคงตอบสนองเรื่องความเป็นหลักสูตรจากต่างประเทศ ทำการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษและยังคงใช้พื้นที่การเรียนแห่งเดียวกับกลุ่มนักเรียนโรงเรียนนานาชาติอีก

2) พฤติกรรมการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียน

ผู้วิจัยพบกับเด็กไทยกลุ่มหนึ่งที่มีบุคลิกท่าทางการแต่งกายที่แตกต่างจากเด็กนักเรียนโดยทั่วไปที่มักสวมชุดนักเรียน นักเรียนกลุ่มนี้หลายคนทำผมหลากสี ทำทรงผมตามสมัยนิยมในบางกรณีอาจดูไม่เรียบร้อยและเกินกว่าที่โรงเรียนทั่วไปจะอนุญาตให้ตัดผมทรงดังกล่าวได้และแต่งตัวตามแฟชั่นสมัยใหม่ ผู้วิจัยสังเกตพบว่านักเรียนกลุ่มนี้บางคนอายุอาจเกินช่วงวัยของการเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายคือช่วงวัยตั้งแต่ 16-18 ปีมาระยะหนึ่งแล้ว เด็กกลุ่มนี้มักจะแวะเวียนเข้ามาสอบถามข้อมูลและตัดสินใจสมัครเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) อยู่เป็นประจำโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางเข้ามาสอบถามข้อมูลในช่วงบ่ายถึงค่ำของแต่ละวัน ผู้วิจัยพบว่าข้อคำถามที่เด็กกลุ่มนี้มักจะถามเสมอ ก่อนตัดสินใจสมัครเรียนคือ ข้อคำถามเกี่ยวกับโอกาสในการเรียนจบการศึกษาตามโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) และข้อคำถามอีกลักษณะหนึ่งคือเรื่องการ บริหารการเรียน การสอน อาทิ ต้องเช็คชื่อเข้าเรียนหรือไม่ นักเรียนสามารถเลือกจัดตารางเวลาเรียนเองได้หรือไม่ เป็นต้น หากคำตอบที่ได้รับเป็นที่น่าพอใจหลายคนมักจะสมัครเรียนอย่างง่ายดายโดยปราศจากการขอคำแนะนำเรื่องราคาหรือการขอกลับไปปรึกษาจากผู้ปกครอง

ผู้วิจัยพบว่าพื้นฐานการศึกษาเดิมก่อนเข้ามาศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational

Development: GED) ของนักเรียนกลุ่มนี้พบว่านักเรียนกลุ่มนี้เคยไปศึกษาต่อในต่างประเทศหรือเคยศึกษาในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยแต่ไม่สามารถจบการศึกษาได้ด้วยหลายสาเหตุ โดยมากมักจะเป็นเรื่องความรับผิดชอบในการเรียน นักเรียนหลายคนขาดความรับผิดชอบในการเรียนในโรงเรียนจนไม่สามารถศึกษาต่อในโรงเรียนแห่งเดิมได้อีก ผู้วิจัยพบว่าการเข้ามาสู่การเป็นนักเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นถือเป็นทางเลือกสุดท้ายสำหรับการจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและเป็นใบเบิกทางไปสู่การเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนลักษณะดังกล่าวดังกล่าวที่ว่า

“เรียนอยู่ที่โน่น (ต่างประเทศ: ผู้วิจัย) ก็ไม่ได้อะไรเป็นเรื่องเป็นราวที่บ้านบ่น (เรื่องความรับผิดชอบ: ผู้วิจัย) จนเบื่อก็เลยกลับมา เพื่อนบอกว่าให้มาเรียน GED น่าจะเรียนจบได้”

(ท็อป, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2551)

ผู้วิจัยพบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนเหล่านี้ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนในระดับมัธยมศึกษาในต่างประเทศนั้นเนื่องมาจากขาดการความรับผิดชอบในการเรียน นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มักถูกส่งตัวไปเรียนในต่างประเทศโดยไม่มีผู้ปกครองคอยดูแล ทำให้เด็กหลายคนไม่สนใจที่จะเรียน ความแตกต่างทางภาษา วัฒนธรรมและสังคมเสมือนเป็นโลกใบใหม่ที่แตกต่างจากสังคมไทย อีกทั้งเด็กเหล่านี้อยู่ในช่วงวัยที่มีพฤติกรรมติดเพื่อน นิยมอยู่ร่วมกับเพื่อนวัยเดียวกันและทำกิจกรรมต่างๆ อาทิ การท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานบันเทิงยามค่ำคืน รวมถึงในบางครั้งประเด็นเรื่องกิจกรรมทางสังคมก็เป็นประเด็นที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เด็กกลุ่มนี้ถูกส่งตัวกลับมาเมืองไทยและเข้าสู่การเป็นนักเรียนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ดังคำกล่าวที่ว่า

“อยู่ที่ออสเตรเลียก็เที่ยวตลอด สนุกไปหน่อย ปรารถนาคันดึ๊งๆกลุ่มคนไทยนี้แหละ เข้าตีนไม้ทัน ก็เลยไม่ได้ไปเรียน สุดท้ายโรงเรียนเข้าก็ส่งกลับบ้าน”

(มินท์, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2551)

“จัดปาร์ตี้กันบ่อย เพื่อนฝรั่งเต็มเลยเพราะว่าพี่ชายไปเรียนที่นั่น สนุกมาก ครั้งสุดท้ายเสียงดังไปหน่อย ฝรั่งข้างห้องเลยแจ้งตำรวจ ที่บ้านเลย ทราบว่าไม่ค่อยได้ไปเรียน เลยต้องกลับมาเมืองไทย”

(พีท, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2551)

ผู้วิจัยพบว่าการใช้ชีวิตตามลำพังในต่างประเทศนั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเด็กเหล่านี้ได้แสดงออกทางพฤติกรรมในด้านลบในหลายประการ อาทิ พฤติกรรมการแสดงออกในเชิงก้าวร้าวเพื่อเรียกร้องความสนใจและต้องการการได้รับการยอมรับจากสังคมที่ตนเองได้เข้าอาศัย ผู้วิจัยได้พบว่าเด็กกลุ่มนี้บางคนได้ทำพฤติกรรมที่ไม่ดีในระหว่างการศึกษาในต่างประเทศจนถูกส่งตัวกลับมาประเทศไทย ดังคำพูดที่ว่า

“ก็เกลียดมัน (ครู) มันเกลียดเราจัง ด่าเราตลอด วันนั้นทนไม่ไหว ก็เลยปล่อยลมยางรถมันหมดทั้งสี่ล้อเลย แอบเอากระดาษเขียนข้อความด่ามันแปะไว้เต็มกระจกรถเลย ครูเลยฟ้อง Principle ก็เลยถูกส่งกลับมาที่นี่แหละ”

(เบส 2, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2551)

“เพื่อนจัดปาร์ตี้กัน มันเล่น Weed (กัญชา: ผู้วิจัย) แฟนก็ไป เราก็ไปด้วย ปรากฏว่าตำรวจมาจับ ดินะที่ไม่ได้สูบด้วย แต่ก็ถูกส่งตัวกลับบ้าน”

(นุ่น, สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2551)

ผู้วิจัยพบว่าลักษณะการใช้ชีวิตของกลุ่มนี้ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญต่ออนาคตทางการศึกษาของเด็ก การได้เรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่ต่างจากประเทศไทย ประกอบกับความมีอิสระในการดูแลตัวเองทั้งเรื่องการใช้ชีวิตและการศึกษาเป็นเหตุผลที่สำคัญที่ทำให้เด็กบางคนในกลุ่มนี้ไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษาและต้องกลับมาหาผู้ทางการศึกษาต่อในประเทศไทยจนเข้ามาสู่การเป็นนักเรียน GED

3. ปัญหาอุปสรรคต่างของการเรียน GED

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นแม้ว่ารูปแบบการเรียนรู้และเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการเรียนรู้จะเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีข้อจำกัดในหลายประการแต่การศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียน GED นั้นประสบปัญหาและอุปสรรคในการเรียนและได้รับวุฒิการศึกษาในหลายประการ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการคัดกรองนักเรียน

จำนวนหนึ่งจากระบบการศึกษาโดยจากการศึกษาครั้งนี้พบประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนหลักสูตร GED ดังต่อไปนี้

3.1 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

การเรียนและการสอบในหลักสูตร GED เป็นหลักสูตรการศึกษาเทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศสหรัฐอเมริกา รูปแบบของการจัดสอบรวมถึงค่าธรรมเนียมคิดบนพื้นฐานของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาสำหรับคนอเมริกันสามารถชำระค่าสอบได้ (Bill Griffin, **สัมภาษณ์**, 20 กรกฎาคม 2551) ในการสอบแต่ละครั้งผู้สอบจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสอบครั้งละ 110 เหรียญสหรัฐอเมริกา อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนในสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า ในแต่ละรายวิชานักเรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนอย่างน้อยวิชาละ 11,000 บาท ซึ่งเมื่อรวมเบ็ดเสร็จทั้งค่าเรียนและค่าสอบแล้วนั้นจะพบว่านักเรียนจะต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างน้อย 60,000 บาท ค่าใช้จ่ายดังกล่าวเมื่อเทียบกับอัตราค่าเล่าเรียนในโรงเรียนนานาชาติหรือการศึกษาในต่างประเทศจะมีค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงมากนักแต่จากการศึกษาพบว่า มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนไทยประสบปัญหาไม่น้อยในประเด็นเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียน การสอบ ผู้วิจัยพบว่าการสอบ GED นักเรียนจำนวนหนึ่งมักสอบไม่ผ่านในการสอบครั้งแรก จึงมีความจำเป็นต้องลงทะเบียนสอบใหม่ รวมทั้งลงทะเบียนเพิ่มเติมในรายวิชาที่สอบไม่ผ่านทำให้ค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอบเพิ่มขึ้น บ่อยครั้งที่พบว่าปัญหาดังกล่าวทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการใช้จ่ายในการเรียนหลักสูตร GED เมื่อคำนวณโดยเฉลี่ยแล้วไม่ต่างจากการเรียนในโรงเรียนหลักสูตรทวิภาษา (Bilingual School) หรือแม้แต่การเรียนในโรงเรียนนานาชาติบางแห่ง ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนแรกก็คิดว่าน่าจะถูกกว่านะ แต่ถ้าพอสอบไม่ผ่าน 3 ตัวก็ต้องมาจ่ายเงินเพิ่มอีก ก็แพงเหมือนกัน ไม่รู้คิดผิดหรือเปล่า”

(พริม, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2551)

อัตราค่าเรียนและค่าสอบในหลักสูตร GED ถือว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการเปลี่ยนเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED อีกทั้งเป็นตัวคัดกรองเบื้องต้นสำหรับผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาในหลักสูตร GED ว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถชำระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่สูงกว่าเรียนในโรงเรียนหลักสูตรไทย ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่มีผลต่อ การตรวจสอบความพร้อมทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ต้องการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนานาชาติได้ต่อไป

3.2 ปัญหาด้านการเรียน

โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นเป็นหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาซึ่งผู้วิจัยพบว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการเรียนของนักเรียน GED ในประเทศไทยนั้นจะประสบปัญหาการเรียนรู้อันสำคัญดังต่อไปนี้

1) ภาษาที่ใช้ในการเรียนและการสอบ

โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) มีจุดประสงค์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประชาชนอเมริกันให้ได้รับวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อีกทั้งเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่อยู่ในวัยทำงานเป็นหลัก ดังนั้นเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนและสอบนั้นจึงเป็นเนื้อหาที่เอื้อต่อการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันของผู้เรียน ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาวิชาและแบบทดสอบของโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นทำให้นักเรียน GED ในประเทศไทยประสบปัญหาด้านภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเรียนการสอนดังกล่าวที่ว่า

“หนักใจก็ Reading นี่แหละ เรื่องที่อ่านยาวมาก ศัพท์ก็ยาก อ่านไม่ค่อยเข้าใจ”

(เบส 2, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2551)

“ภาษาอังกฤษยากมาก อ่านแล้วงงเลย บางทีกลับไปนั่งอ่านที่บ้าน ถ้าไม่ถามครู ยังคิดเลยว่าถ้าทำข้อสอบจะเข้าใจไหม”

(ปีอบ, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2551)

“เห็นข้อสอบแล้วกลัวเรื่องเดียว อ่านไม่เข้าใจนี่แหละ ศัพท์ยากทุกวิชาเลย ยากกว่าที่โรงเรียนอีก”

(อาร์ม, สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2551)

“ตอนเรียน Reading ยังบอกครูเลยว่ายากกว่า TOEFL อีกเหมือนอ่านหนังสือพิมพ์ตอนไปอยู่ที่อเมริกาเลย หนีไม่พ้น”

(พีท, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2551)

จากคำกล่าวข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นว่าปัญหาด้านภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็น ปัญหา อุปสรรคสำคัญในการเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ซึ่งประเด็นปัญหาด้านภาษาอังกฤษนั้นถือได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญอีก ประการหนึ่งที่ทำให้กระบวนการในการคัดกรองนักเรียนจำนวนหนึ่งออกจากการเป็นนักเรียน GED

2) เนื้อหารายวิชา

ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาวิชาบางรายวิชาเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญสำหรับ การเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชา Social Studies ซึ่งเป็นรายวิชาที่ว่าด้วย ระบบสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจของประเทศอเมริกา แนวคิดดังกล่าวได้สร้างความลำบากใจ และเป็นปัญหาที่สำคัญของนักเรียนไทยในการเรียนและสอบในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อ สอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ดังคำกล่าวที่ว่า

“กลัวสุดก็ Social หละ ตอนเรียนยังอ่านไม่รู้เรื่องเลย ศัพท์ยาก แล้ว เรื่องก็ไม่เข้าใจ”

(ฟ้าใส, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2551)

“Social เนี่ยเรียนไม่รู้เรื่อง ไม่เคยรู้เรื่องประวัติศาสตร์อเมริกาก็ต้อง มาเรียน แล้วต้องเรียนสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เยอะแยะไปหมด จำไม่ ค่อยได้เลย”

(มินท์, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2551)

“กลัวสุดก็ Social กับ Reading เพราะงงพอๆ กัน เรื่องยาว ศัพท์ก็ ยาก แล้วคำถามก็ตอบไม่ได้ ไม่เคยสนใจอเมริกาเลย”

(ไพบรท์, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2551)

จากประเด็นที่ได้กล่าวมาข้างต้นพบว่าประเด็นปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียน จะพบว่า ประเด็นด้านภาษาและเนื้อหาวิชานั้นเป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนของนักเรียน GED ในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาในโรงเรียนระบบไทยมาก่อน

นั้นกลายเป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญที่สร้างความกังวลใจให้กับนักเรียนได้เป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากเมื่อผู้วิจัยถามว่ากังวลเรื่องอะไรมากที่สุดในการเรียน GED มักจะได้คำตอบในทิศทางเดียวกันดังคำกล่าวที่ว่า

“ยากก็เรื่องภาษานั้นแหละ พอไม่เข้าใจภาษาก็ทำให้ไม่เข้าใจไปหมด”

(ผิง, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2551)

“ภาษากียากนะ เนื้อหาบางวิชาที่ยาก ยากไปหมดแหละเพราะเราไม่เคยเรียนเรื่องอเมริกา”

(อาร์ต, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2551)

“ภาษาเนี่ยยากที่สุด”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 24 กันยายน 2551)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นข้อพิสูจน์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่นักเรียน GED ให้ความกังวลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรดังกล่าวซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนในหลักสูตร โปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ในประเทศไทย

3. ปัญญาด้านพฤติกรรมการใช้ชีวิต

ผู้วิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อความสำเร็จทางการเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) เกิดจากพฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้เรียนที่ขาดความรับผิดชอบและความสนใจในการเรียนเนื่องจากการเรียนการสอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) นั้นมีความยืดหยุ่นด้านเวลาเรียน และการจัดสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาดังที่ผู้เรียนสามารถจัดเวลาในการเข้าเรียนได้ตามความต้องการของตัวเอง อีกทั้งระยะเวลาในการเรียนนั้นไม่ได้กำหนดชัดเจนว่าจะต้องจบการศึกษาภายในช่วงระยะเวลาอันเท่าใด ผู้เรียนสามารถเรียนและสอบเก็บรายวิชาที่กำหนดไปจนกว่าจะครบ 5 รายวิชา ก็จะถือว่าหลักสูตรดังกล่าว

ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้วิจัยพบคือเรื่องสถานที่เนื่องจากสถาบันที่เปิดสอนส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณแหล่งรวมวัยรุ่นอื่นทั้งสะดวกต่อการเดินทาง ผู้วิจัยพบว่าหลายครั้งนักเรียนกลุ่มดังกล่าวไม่เข้าชั้นเรียนแต่เดินทางไปพบปะเพื่อนฝูงบริเวณย่านสยามสแควร์ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับสถาบันที่เปิดสอน GED ดังคำกล่าวที่ว่า

“เลือกเรียนที่นี่ เพราะว่าอยู่ใกล้สยาม เวลานั้นเพื่อนก็ง่าย เบ๊บเดียว ก็ลงไปหาได้แล้ว”

(ฟ้าใส, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2551)

“บางที่เพื่อนก็มาเดินสยามรอ มันก็มีเว็บๆบ้าง โดดเรียนไปบ้าง บางที่ก็ติดงาน ก็นัด Make Up ที่หลัง สบายๆ”

(พีท, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2551)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการที่สถาบันที่เปิดสอนหลักสูตร GED ตั้งอยู่ย่านบริเวณศูนย์รวมวัยรุ่นนั้นเป็นจุดเด่นทางด้านธุรกิจและการตลาด (ณัฐพงศ์ ฐนิตยวงศ์, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2551) เนื่องจากปัจจัยด้านสถานที่เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กกลุ่มดังกล่าวตัดสินใจเลือกเรียนที่สถาบัน ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยพบว่าในบางกรณีกลับส่งผลเสียต่อตัวผู้เรียนเนื่องจากการอยู่ใกล้กับสถานที่ที่มีสิ่งเร้าความสนใจของผู้เรียนมากมาย นักเรียน GED จำนวนหนึ่งที่ไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษาในระบบโรงเรียนและให้ความสนใจกับกิจกรรมทางสังคมและกลุ่มเพื่อนมากจนหันเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ก็ยังคงประสบปัญหาเรื่องพฤติกรรมการเรียนที่ขาดความสนใจจนไม่สามารถจบการศึกษาตามเวลาที่กำหนดได้เพราะนักเรียนกลุ่มนี้ให้ความสนใจกับกิจกรรมก่อนและหลังการเรียนทั้งการพบปะเพื่อนฝูงหรือการท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆมากกว่า การศึกษาหาความรู้ในห้องเรียนเพื่อพัฒนาทักษะและเนื้อหาสำหรับสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) ดังคำกล่าวที่ว่า

“ส่วนใหญ่ก็นัดกันเดินเที่ยวสยามตอนเย็นๆ บางที่เบ๊บๆไม่ยอมการเรียนก็โดดๆ บ้าง แต่ก็ไม่ได้ไปไหนไกลนะ เดินเล่นแถวสยาม นี่แหละ”

(ผิง, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2551)

ผู้วิจัยพบว่าชั้นเรียนของนักเรียน GED ส่วนใหญ่ในสถาบันที่เก็บข้อมูลมักเริ่มเรียนในช่วงบ่ายถึงค่ำ เหตุผลในการจัดเวลาเรียนในช่วงเวลาดังกล่าวซึ่งไม่ตรงกับเวลาเรียนในโรงเรียนปกติเพื่อให้นักเรียนที่ต้องการเรียนหลังเลิกเรียนได้มีโอกาสเข้าเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อม

เพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา (General Educational Development: GED) อีกทั้งยังสอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียน GED ที่ผู้วิจัยพบว่า เด็กนักเรียน GED ส่วนใหญ่มักตื่นนอนตอนสายและพร้อมจะเริ่มเรียนตอนบ่าย ภายหลังจากเรียนในชั้นเรียนเสร็จสิ้นแล้วนักเรียนกลุ่มนี้จะใช้เวลาช่วงค่ำในการพบปะเพื่อนฝูง หรือไปท่องเที่ยวตามสถานบันเทิงยามค่ำคืน ผู้วิจัยพบว่าบ่อยครั้งที่นักเรียนกลุ่มนี้ให้เหตุผลในการขอเลื่อนเรียนเกิดจากการที่นักเรียนเหล่านั้นไปท่องเที่ยวตามสถานบันเทิงยามราตรีและไม่สามารถตื่นมาเรียนได้ทัน ดังคำกล่าวที่ว่า

“บางที เที่ยวดึกไปหน่อย ก็ตื่นไม่ทัน ก็ไม่ได้มาเรียน”

(เบส 2, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2551)

“ปกติก็ตื่นสายอยู่แล้ว เพราะว่ากลางคืนมีนัดกับเพื่อนๆ บ่อย เลยไม่ชอบเรียนตอนเช้า เรียนต่อบ่ายจะดีกว่า แต่บางทีถ้าดึกมากไป บ่ายก็ไม่ไหว โทรตามก็ไม่มาเรียนหรอก”

(นุ่น, สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2551)

“ตอนนี้ปาร์ตี้ได้ ซือบปิ้งได้ เดินเล่นเฮฮาได้ก็รีบทำไว้ก่อน อีก หน่อยไปเรียนมหาวิทยาลัยก็คงทำไม่ได้ การบ้านและงานคงเยอะมาก ยิ่งถ้าจบแล้วยังต้องทำงาน เลยต้องรีบเที่ยวตุนไว้ก่อนตั้งแต่ตอนนี้”

(April, สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2551)

จากประเด็นที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือเรื่อง ความรับผิดชอบต่อชีวิตการเรียนของกลุ่มนักเรียน GED ซึ่งแม้ว่าหลายคนหากมองจากจุดเริ่มต้น ในการเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED นั้นจะมาจากไม่สนใจในการเรียนเพื่อให้สำเร็จการศึกษาตาม ระยะเวลาที่กำหนดแต่เมื่อเข้าสู่การเรียนหลักสูตร GED ก็ไม่ได้มีการปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของผู้เรียนได้ต่อไปในอนาคต

บทที่ 5

กรณีศึกษา

การศึกษาในบทนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษานักเรียนที่เรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในเรื่องของวิถีชีวิตและทัศนคติต่อเรื่องราวชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งจากตัวนักเรียนและบุคคลที่อยู่รอบข้าง ผู้วิจัยใช้กระบวนการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ประวัติชีวิต (Life History) จากการเข้าร่วมกิจกรรมกับกรณีศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับกิจกรรมต่างๆของกรณีศึกษา ผู้วิจัยต้องการทำความเข้าใจถึงวิถีชีวิต มุมมองและการให้ความหมายต่อสิ่งต่างๆในชีวิตของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวจำนวนทั้งสิ้น 9 กรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ 1 เอ็ม (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี

การศึกษาเดิม นักเรียนโรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยรัฐ

ก่อนจะเป็นนักเรียน GED

จากการสัมภาษณ์เอ็มในครั้งแรกเมื่อครั้งเอ็มเดินทางมายังสถาบันที่ผู้วิจัยกำลังเก็บข้อมูล และแจ้งความประสงค์กับเจ้าหน้าที่ของสถาบันว่าต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่อง เวลา และค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย เอ็มสวมเครื่องแบบนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเข้ามาสอบถามข้อมูลพร้อมกับมารดา ซึ่งเป็นภาพที่ไม่คุ้นตาและมีความแตกต่างจากกลุ่มนักเรียนที่เข้ามาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน GED โดยทั่วไปที่มักจะแต่งกายตามสมัยนิยม ด้วยบุคลิกลักษณะดังกล่าวทำให้ในการพบกันครั้งแรกนั้นเจ้าหน้าที่ที่ให้คำแนะนำเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอนถึงกับแนะนำหลักสูตรอื่นๆ ที่ใช้ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้กับเอ็มมากกว่าที่จะเสนอหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ GED

เอ็มเป็นเด็กสาวอายุ 16 ปี ปัจจุบันเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เอ็มเป็นลูกสาวคนเดียวของครอบครัวที่มีสมาชิก 4 คนประกอบด้วย บิดา มารดา พี่ชาย และเอ็ม บิดาของเอ็มทำงานในตำแหน่งวิศวกรอาวุโสของบริษัทพลังงานรายใหญ่ของประเทศไทย บิดาจบการศึกษาระดับปริญญาโทด้านวิศวกรรมศาสตร์ จากประเทศสหรัฐอเมริกา มารดาเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรัฐที่เดียวกับโรงเรียนที่เอ็มศึกษาอยู่ มารดาของเอ็มจบการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านวิศวกรรมศาสตร์

จากสถาบันอุดมศึกษานานาชาติแห่งหนึ่งย่านรังสิต ปัจจุบันมารดาของเอ็ม ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ เอ็มมีพี่ชาย 1 คน อายุห่างกัน 5 ปี กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีด้านวิศวกรรมศาสตร์ด้วยทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา

ครอบครัวของเอ็มเป็นครอบครัวที่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีเกือบทั้งสิ้น เอ็มมีน้ำสาวเป็นอาจารย์ประจำ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ภาควิชาภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยมีชื่อแห่งหนึ่งย่านรังสิต และน้ำเป็นอีกผู้หนึ่งที่คอยให้คำปรึกษาและแนะนำเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาการที่โรงเรียนให้กับเอ็มนอกเหนือจากบิดาและมารดา ทำให้เอ็มไม่ต้องเดินทางไปเรียนพิเศษตามโรงเรียนกวดวิชาแห่งใดเลย รวมถึงเป็นที่ปรึกษาเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาต่อให้กับเอ็มได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุที่ครอบครัวของเอ็มมีพื้นฐานการศึกษาที่ดีนั้นมีผลทำให้เอ็มมีความกระตือรือร้นที่จะเฝ้าหาความรู้ต่างๆอยู่ตลอดเวลา การที่สมาชิกในครอบครัวของเอ็มนั้นได้รับการศึกษาจากต่างประเทศมีอิทธิพลต่อเป้าหมายทางการศึกษาของเอ็มที่ผูกโยงกับความเป็นหลักสูตรภาษาอังกฤษ ความต้องการเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ ดังคำกล่าวของเอ็มที่ว่า

“ที่อยากเรียนหลักสูตรวิศวะอินเตอร์ก็เพราะว่าหลักสูตรนี้ เรียน 2 ปีในไทย 2 ปีที่อังกฤษจบแล้วก็ได้ 2 ปริญญา ที่บ้านเอ็มมีแต่นักเรียนนอก พ่อ แม่ พี่น้ำ เราก็อยากมีโอกาสนั้นบ้าง เขาก็สนับสนุนกันนะ”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2552)

บรรยากาศในการเรียนรู้ภายในครอบครัวของเอ็มนั้นเกิดขึ้นในทุกช่วงเวลา ในช่วงเช้าของแต่ละวัน เอ็ม มารดาและบิดาจะรับประทานอาหารเช้าและเดินทางไปโรงเรียนพร้อมกับมารดา และในบางครั้งจะเดินทางกลับพร้อมกับมารดาในช่วงเย็น ยกเว้นในกรณีที่ต้องเข้ามาเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนก็จะให้บิดามารับบ้าง หรือในบางครั้งก็จะมีคนขับรถประจำตำแหน่งของบิดามารับเอ็มจากโรงเรียนเพื่อไปส่งยังสถานที่เรียนพิเศษ ช่วงเวลาในการที่จะปรึกษาเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับการเรียนและสังคมเพื่อนมักจะเกิดขึ้นสม่ำเสมอบนรถระหว่างทางจากบ้านไปโรงเรียนดังคำกล่าวที่ว่า

“บางที่เราก็กลับบ้านเย็น มีสอนตอนเย็น เขาก็กลับบ้านกับคุณพ่อบ้าง คนขับรถบ้าง ก็อาศัยช่วงเช้าๆ ที่นั่งรถไปส่งที่โรงเรียนนี่แหละ คุยกัน เรื่องเรียน เรื่องเพื่อน เรื่องทั่วไป ก็ทำให้ได้รู้ว่าเขาทำอะไรอยู่บ้าง”

(แม่เอ็ม, สัมภาษณ์, 11 ตุลาคม 2552)

เอ็มได้รับการเลี้ยงดูและเอาใจใส่จากครอบครัวเป็นอย่างดี ผู้วิจัยพบว่าทุกวันขณะที่เอ็มมาเรียนที่สถาบันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลมักพบบิดาหรือมารดามานั่งรอเอ็มระหว่างเรียนเสมอ ทุกวัน

อาทิตย์เอ็มและครอบครัวจะเดินทางไปบ้านคุณยายที่จังหวัดนนทบุรีเพื่อร่วมรับประทานอาหารค่ำด้วยกันเกือบทุกสัปดาห์ เอ็มบอกกับผู้วิจัยเสมอว่า วันอาทิตย์ของทุกสัปดาห์นั้นบ้านคุณยายจะมีญาติๆ ประมาณ 7 ถึง 8 คนมาร่วมกันรับประทานอาหาร พูดคุยเรื่องต่างๆ เอ็มมักจะเรียกวันอาทิตย์ของแต่ละสัปดาห์แบบติดตลกเสมอว่าเป็นวันพบญาติ พื้นที่การทำงานกิจกรรมร่วมกันในบ้านระหว่างสมาชิกในครอบครัวของเอ็มจึงเป็นพื้นที่ที่มีอิทธิพลต่อความคิดของเอ็มเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกฝังค่านิยมเรื่องการใช้ชีวิต พฤติกรรมต่างๆ รวมถึงเป้าหมายทางการศึกษาที่ครอบครัวต้องการนั้นเอ็มจะได้รับการถ่ายทอดและซึมซับจากพื้นที่ดังกล่าว

“วันอาทิตย์นี้เป็นวันพบญาติเลย อยากเจอใคร (ญาติ: ผู้วิจัย) ก็ได้เจอ ก็อาศัยช่วงนี้แหละ อยากคุยอะไร อยากถามอะไรกับใครก็ได้เลย เพราะเจอกันที่นี้เกือบทั้งบ้าน”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2552)

ครอบครัวเอ็มมักจะการถ่ายทอดทัศนคติและค่านิยมการใช้ชีวิตโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบยกตัวอย่างมากกว่าที่จะบอกกล่าวกันตรงๆซึ่งเอ็มก็ทราบความหมายโดยนัยมาโดยตลอดถึงสิ่งที่ครอบครัวต้องการสื่อความหมายถึงเอ็มดังคำกล่าวที่ว่า

“เราก็ห่วงเขานะ เพราะเขาเป็นลูกสาวคนเดียว คนเล็กด้วย เวลาที่อยู่ด้วยกันไม่ว่าจะตอนกินข้าว นั่งรถไปโรงเรียน ก็จะคอยถาม คอยบอกเขาเรื่องนั้นเรื่องนี้ โดยเฉพาะเรื่องกิริยามารยาท การคบเพื่อน”

“เจ้านี้ บางเรื่องไปบอกเขาตรงๆไม่ได้หรอก เราก็ต้องอ้อมๆหน่อย เออ ลูกเพื่อนพ่อเขาบอกว่า พ่อเห็นคนนั้นแล้วไม่ชอบเลย ก็ต้องใช้คำพวกนี้บ้างไม่งั้นเหมือนเราจะไปสั่งตลอดเวลา เดียวก็จะต่อต้านเราเปล่าๆ”

(พ่อเอ็ม, สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2552)

“พ่อชอบพูดอ้อมๆ ไม่เหมือนแม่นั้นจะสอนอะไรก็ตรงๆเลย แต่ก็ดีนะ เราจะได้รู้ว่าเขาต้องการอะไร จะตรงหรือจะอ้อมก็มีข้อดีของมันแล้วแต่เรื่อง”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2552)

ครอบครัวของเอ็มให้ความสำคัญคือเรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ครอบครัวของเอ็มให้ความสำคัญกับเรื่องภาษาอังกฤษส่วนหนึ่งเนื่องจากพื้นฐานของครอบครัวที่มีโอกาสได้รับการศึกษาเรียนรู้ในสังคมต่างประเทศ มารดาของเอ็มบอกกับผู้วิจัยว่าครอบครัวพยายามจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เป็นแวดล้อมไปด้วย

ภาษาอังกฤษและเรื่องราวเหตุการณ์ปัจจุบันต่างๆ จึงพบว่าบ้านของเอ็มมีนิตยสาร หนังสือ ตำรา เรียนภาษาอังกฤษอยู่มากมาย และกิจวัตรประจำวันของครอบครัวยามค่ำคือการนั่งชมรายการข่าวและพูดคุยเรื่องข่าวสารจากสำนักข่าวต่างประเทศ อาทิ CNN และ BBC เพื่อให้เอ็มได้ซึมซับ เรื่องการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารควบคู่ไปกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมไปถึงการหัด วิพากษ์ วิวิจารณ์ข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองร่วมกับบิดาและมารดาเสมอ พื้นที่การนั่งชมโทรทัศน์ รวมกันภายในบ้านจึงเป็นเวทีแห่งความคิดที่สำคัญของครอบครัวเอ็มดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่บ้านตั้งใจเลยที่จะเปิด BBC กับ CNN ไว้ตลอดเลย เอ็มก็ดูทีวีกับพ่อ แม่แบบนี้มาตลอด อย่างน้อยก็ได้ฝึกฟัง หลังๆ มาเริ่มชินก็เริ่มคุยกับพ่อแม่ได้แล้ว”

“ที่ตั้งใจนะ อย่างหนังสือ Time, Fortune, National Geography (นิตยสารจากต่างประเทศ: ผู้วิจัย) ที่ตั้งใจซื้อไว้ให้ลูกๆอ่าน อาทิเคยนั่งพ่อจะไป รื้อหนังสือแล้วก็มีติดมือมาตลอด”

(แม่เอ็ม, สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2552)

“ที่บ้านคุณพ่อเปิดแต่ CNN กับ BBC แล้วก็ดูพวกซีทีคอม (ละครสั้นจบ ในตอน: ผู้วิจัย) แล้วก็ ซีรีส์ (ละครจากประเทศสหรัฐอเมริกา: ผู้วิจัย) อีกอย่าง พี่ชายก็ชอบส่งแผ่นซีดีซีรีส์จากอเมริกามาให้ ก็เลยรู้จักเยอะ แต่ก็ชอบนะ ดูสนุก ดี ดีกว่าดูละครไทย น้าเน่า”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2552)

ครอบครัวของเอ็มเป็นครอบครัวที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของการศึกษามาก ในช่วงที่ผ่าน มาครอบครัวของเอ็มพยายามที่จะหาสถานที่เรียนที่ดีและเหมาะสมกับพัฒนาการด้านการเรียนรู้ ของเอ็มและพี่ชาย มารดาและบิดาของเอ็มให้ความสำคัญกับการศึกษามากเพราะเชื่อว่าที่ตนเอง สามารถประสบความสำเร็จเนื่องมาจากการได้รับโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นจึงพยายามส่งเสริม ให้เอ็มและพี่ชายได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ดีและมองว่าโรงเรียนที่เอ็มเรียนอยู่ใน ปัจจุบันเป็นโรงเรียนที่ดีและตอบสนองความต้องการของครอบครัวที่ต้องการให้เอ็มและพี่ชายฝึก กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการศึกษาต่อในอนาคตดังคำกล่าว ที่ว่า

“ตั้งใจเลือกโรงเรียนนี้ให้ลูกก็เพราะไปดูแล้ว โรงเรียนเขาเน้นการสอนให้
เด็กรู้จักคิดวิเคราะห์เป็น กระบวนการจัดการเรียนการสอน ปรัชญาของโรงเรียน
เขาก็เน้นเรื่องนี้เป็นหลัก”

(คุณแม่เอ็ม, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2553)

“การศึกษาที่ดี มันต้องสอนให้คนคิดเป็น โดยเฉพาะคิดวิเคราะห์”

(คุณแม่เอ็ม, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2552)

โรงเรียนเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของเอ็ม เอ็มศึกษาอยู่ในโรงเรียนสาธิตของ
มหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่ง เอ็มบอกกับผู้วิจัยเสมอว่าโรงเรียนของเอ็มเน้นให้เด็กนั้นได้รู้จักคิด
วิเคราะห์ รวมไปถึงความกล้าแสดงออก ซึ่งอาจารย์ที่สอนจะคอยย้ำเตือนอยู่เสมอทั้งในชั้นเรียน
และในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน รวมไปถึงการแสดงออกทางพฤติกรรมเช่นการเปิดโอกาสให้
ซักถาม แสดงความคิดเห็นต่างๆได้อย่างอิสระแต่ต้องมีเหตุผลมารองรับความคิดเห็นนั้นเสมอ จน
ทำให้เอ็มมองว่าโรงเรียนของเอ็มเป็นส่วนหนึ่งที่สอนให้เอ็มกลายเป็นคนที่กล้าคิด กล้าถามและ
กล้าแสดงความคิดเห็นและเป็นความภูมิใจและมักจะกล่าวกับผู้วิจัยเสมอว่าโรงเรียนที่เรียนอยู่ไม่
เพียงแต่สอนเนื้อหาวิชาเพราะโรงเรียนที่สอนวิธีคิด ซึ่งเป็นสิ่งที่เอ็มเชื่อว่าเป็นคุณสมบัติที่ดีที่สุดสำหรับ
การเรียนและเป็นข้อดีที่เอ็มได้รับการเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ก็อีกทั้งการได้รับการตอกย้ำซ้ำๆจาก
ครอบครัวและโรงเรียนทำให้เอ็มมีการจดจำเรื่องความสำคัญของการคิดตั้งคำถามที่ว่า

“ไม่รู้ว่าเพราะอะไร เกิดมาก็จำคำนี้ได้แล้ว คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
มันติดอยู่ในสังคมตลอด ไปโรงเรียนก็เจอ ที่บ้านพ่อแม่ก็พูดตลอด”

“ทำอะไรก็ต้องรู้จักคิดนะ ไม่ใช่อารมณ์ ต้องมีเหตุผล ที่บ้านจะบอกแบบ
นี้ตลอดเลย เอ็มว่ามันก็ดีนะ ดูสมัยนี้สิ เด็กทำก่อนคิดเยอะเลย มันเลยมีปัญหา
เยอะแยะไปหมด”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2552)

กิจวัตรประจำวันของเอ็มนั้นนอกเหนือจากการไปโรงเรียนในวันจันทร์-ศุกร์และเดินทางมา
เรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ผู้วิจัยพบว่าเอ็มชื่นชอบการท่องเที่ยว
ตามแหล่งรวมตัวของวัยรุ่นทั่วไป อาทิ สยามสแควร์และตามห้างสรรพสินค้าย่านลาดพร้าวกับ
กลุ่มเพื่อนโรงเรียนสาธิตโดยจะนัดพบกันในสถานที่ดังกล่าวอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
นอกจากนั้นเอ็มมีกิจกรรมที่ต้องทำอีก 2 อย่างในทุกสัปดาห์คือการไปเรียนดนตรีสากล (กีตาร์) ที่

โรงเรียนดนตรีย่านบางเขนและการไปออกกำลังกายกับบิดาในทุกเย็นวันอังคารและพฤหัสบดีเอ็มมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตให้มีความสุขทั้งจิตใจและร่างกาย

เอ็มมีกลุ่มเพื่อนสนิทที่มักประกอบกิจกรรมต่างๆ ด้วยกันกลุ่มหนึ่งคือเพื่อนนักเรียนโรงเรียนสาธิต เอ็มมักจะนัดพบปะและทำกิจกรรมร่วมกันในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน หากเพื่อนในกลุ่มมีเวลาว่างตรงกันมักจะไปเดินเล่นตามห้างสรรพสินค้าใกล้ๆ กับโรงเรียนหรือไม่ก็จะทำกิจกรรมภายในบริเวณโรงเรียนเช่นการนั่งพูดคุยหรือแสดงความคิดเห็นเรื่องการเรียนรู้หรือความสนใจต่างๆ ไปและสถานที่อีกแห่งที่มักจะนัดพบปะสังสรรค์กันคือบริเวณสยามสแควร์ในช่วงวันหยุด เนื่องจากเพื่อนส่วนใหญ่จะมาเรียนกวดวิชาตามสถาบันกวดวิชาในบริเวณนี้ กิจกรรมที่มักจะทำกันคือการเดินชม เลือกซื้อสินค้าและนั่งพูดคุยกันบริเวณร้านอาหารย่านสยามสแควร์เป็นหลัก ประเด็นในการพูดคุยกันนอกเหนือไปจากเรื่องเรียนพบว่าเอ็มและเพื่อนมักจะพูดคุยกันเรื่องราวเกี่ยวกับการเรียน เรื่องศิลปินจากต่างประเทศที่ชื่นชอบไม่ว่าจะเป็นศิลปินจากเกาหลีหรือจากฝั่งยุโรปและอเมริกา ส่วนตัวแล้วเอ็มให้ความสนใจกับศิลปินและภาพยนตร์บันเทิงจากประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากเอ็มมักจะพูดคุยกับพี่ชายซึ่งศึกษาอยู่ที่สหรัฐอเมริกาในเกี่ยวกับศิลปิน เพลง ภาพยนตร์รวมถึงสถานการณ์บ้านเมืองต่างๆ อยู่ทุกสัปดาห์ ทำให้เอ็มได้รับความรู้เกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรมและศิลปะบันเทิงของประเทศอเมริกาอีกทั้งยังซึมซับเรื่องราวเหล่านั้นจากการบอกเล่าและแลกเปลี่ยนความคิดกับพี่ชาย ประกอบกับที่บ้านของเอ็มมักจะติดตามข่าวสารต่างประเทศทำให้เอ็มได้รับการยอมรับจากเพื่อนเสมอว่า หากจะถามเกี่ยวกับศิลปินหรือ ภาพยนตร์ ละคร จากฝั่งยุโรปและอเมริกาจะต้องถามเอ็มดังคำกล่าวที่ว่า

“เอ็มนี่มันเจ้าแม่บันเทิงอเมริกันเลย ถามวงดนตรีวงไหนก็รู้ ชาร์ตอันดับ เพลงในอเมริกาก็รู้ ซีรี่ย์ ซีทคอมจากอเมริกาก็รู้ไปหมดเลย ต้องยกให้มัน”

(เพื่อนเอ็ม, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2552)

“ไปคุยกันแต่ละทีก็คุยเรื่องโน้น เรื่องนี้ส่วนใหญ่ก็ ดารา นักร้อง ฟังเพื่อน พูดเรื่องนักร้องเกาหลีบ้าง เราเล่าเรื่องหนังฝรั่งที่ไปดูมาบ้าง มันก็สนุกดีนะ ได้แชร์กันดี เหมือนเป็นผู้ชำนาญการคนละด้าน เอเชียน กับ ฝรั่ง”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2552)

วาทกรรมดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ตอกย้ำภาพความเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านบันเทิงอเมริกาให้กับเอ็มทำให้เอ็มต้องศึกษาข้อมูลเพื่อมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ เสมอบนพื้นที่สาธารณะที่มักจะมีการรวมตัวกันของกลุ่มเพื่อนเสมอ

จุดเปลี่ยนในชีวิตจากโรงเรียนสู่ GED

จุดเปลี่ยนที่ทำให้เอ็มเลือกศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED นั้นมีจุดเริ่มต้นจากการที่เอ็มและครอบครัวมีมุมมองต่อเรื่องการกวดวิชาและการสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยของระบบการศึกษาไทย ครอบครัวของเอ็มไม่ต้องการให้เอ็มเข้าสู่กระบวนการสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของไทยเพราะครอบครัวมีทัศนคติในทางลบกับการจัดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ที่จัดสอบโดยสำนักทดสอบทางวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เอ็มรวมไปถึง บิดา และมารดาของเอ็มมักจะวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการจัดสอบ ลักษณะข้อสอบ รวมไปถึงเกณฑ์การประเมินผลในการสอบดังกล่าวว่าก่อให้เกิดความเครียดในการเรียนกวดวิชาและการสอบ รวมไปถึงความคลาดเคลื่อนหรือการปรับเปลี่ยนระบบการสอบ เกณฑ์การสอบอยู่บ่อยครั้ง จากจุดนี้เองเป็นหนึ่งในชนวนเหตุที่ทำให้ครอบครัวของเอ็มได้ตัดสินใจที่จะดึงตัวเองออกจากพื้นที่การศึกษาดังกล่าวและมุ่งที่จะเรียนต่อหลักสูตรนานาชาติในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่บ้านก็ไม่อยากให้ลูกไปเครียดกับการสอบที่ไม่มีอะไรแน่นอนนะ เดี่ยวเปลี่ยนโน้น ปรับเกณฑ์นี่เรื่อยๆ เด็กก็แยสิ วางแผนชีวิต วางแผนการเรียนไม่ได้ ต้องคอยรับคำสั่งอย่างเดียวอยากเอาอะไรก็ต้องทำตาม เด็กหลายๆคนก็เครียด พ่อแม่ก็เครียดไปด้วย”

(คุณแม่เอ็ม, **สัมภาษณ์**, 28 พฤศจิกายน 2552)

เป้าหมายการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยของเอ็มและครอบครัวเพียงต้องการให้เอ็มได้พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับความรู้ที่ได้รับ มารดาของเอ็มต้องการให้เอ็มได้เข้าศึกษาในหลักสูตรนานาชาติโดยมองว่าเพื่อต้องการเลี่ยงการนำเอ็มเข้าสู่ระบบการสอบคัดเลือกของมหาวิทยาลัยไทยที่ไม่แน่นอนและสามารถสร้างความเครียด ความกดดันให้กับนักเรียน อีกทั้งสาขาวิชาที่เอ็มต้องการเรียนคือ วิศวกรรมศาสตร์นั้นมหาวิทยาลัยที่มุ่งให้เอ็มเข้าศึกษานั้นเปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตรนานาชาติและยังเป็นหลักสูตรที่ศึกษาในประเทศไทย 2 ปีและศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยปลายทางในประเทศอังกฤษหรือออสเตรเลียแล้วแต่ความสมัครใจของผู้เรียนอีก 2 ปีเมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตจากทั้ง 2 มหาวิทยาลัยซึ่งครอบครัวมองว่าเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของครอบครัวได้เป็นอย่างดีทั้งในเรื่องการบริหารจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาและวุฒิการศึกษาที่ได้รับจากต่างประเทศ

“เวลาเห็นเด็กไปเรียนพิเศษกันเยอะๆ เราก็กลัวนะ เรียนวันทั้งวันทั้งคืน ไม่ไหว แค่อยากเข้าจุฬาฯ ธรรมศาสตร์แค่นั้น ดีที่ว่าพ่อแม่อยากให้เราเรียนวิศวะ อินเตอร์ เอ็มก็เห็นด้วยนะ ชอบอยู่แล้วอีกอย่างไรไปดูเกณฑ์คัดเลือกมันก็ชัดเจน วางแผนชีวิตง่ายดีไม่ต้องเครียดด้วย”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2552)

การสอบโปรแกรม GED เป็นทางเลือกที่ยื่นเข้ามาในชีวิตของเอ็ม เอ็มก้าวเข้าสู่โลกของ GED จากนำสาวของเอ็มเป็นอาจารย์สอนในหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ โปรแกรมนานาชาติทำให้ทราบถึงเงื่อนไขคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครสอบและข้อมูลทางการศึกษา ครอบครัวเอ็มพบว่าในส่วนของคุณสมบัติผู้สมัครเข้าเรียนผู้ที่จบการศึกษาในโปรแกรม GED สามารถยื่นสมัครสอบได้อีกทั้งหากรายวิชา Math และ Science ของโปรแกรม GED นั้นหากผู้จบการศึกษามีคะแนนมากกว่า 600 คะแนนจากคะแนนเต็ม 800 คะแนนก็ไม่จำเป็นต้องสอบข้อเขียนในรายวิชา Math และ Science เพื่อคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อของหลักสูตรดังกล่าว คงทำแค่เพียงยื่นคะแนนสอบภาษาอังกฤษเพิ่มเติมเท่านั้น ครอบครัวและเอ็มมองว่าเงื่อนไขดังกล่าวทำให้เอ็มไม่ต้องเครียดกับการสอบครั้งละหลายวิชา อีกทั้งโปรแกรม GED ผู้สอบมีคุณสมบัติเพียงอายุ 17 ขึ้นไป หากเอ็มสามารถสอบผ่านในโปรแกรมดังกล่าวจะทำให้เอ็มไม่จำเป็นต้องเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะท่นเวลาในการเรียนในโรงเรียนไป 1 ปีจึงได้ตัดสินใจสมัครเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED กับทางสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล

นักเรียน GED

เอ็มเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในแบบกลุ่มตามวันเวลาที่สถาบันกำหนด ช่วงเวลาที่เอ็มเลือกทำการเรียนคือในช่วงปิดภาคการศึกษาต้นซึ่งไม่กระทบกับการเรียนในโรงเรียนของเอ็มมากนัก การเรียนในช่วงแรกเอ็มประสบปัญหาในการเรียนอันเนื่องมาจากเอ็มไม่คุ้นชินกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน ประกอบกับในบางวิชาอาจารย์ผู้สอนเป็นชาวต่างชาติและไม่ใช่ชาติเจ้าของภาษาอังกฤษส่งผลให้เอ็มไม่เข้าใจเนื้อหาในหลักสูตร การประสบปัญหาด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษในชั้นเรียนของเอ็มนั้นเป็นสิ่งที่สร้างความอึดอัดให้กับเอ็มเป็นอย่างมาก เอ็มมองว่าตัวเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งในชั้นเรียน เนื่องจากเรียนตามเพื่อนไม่ทันทำให้รู้สึกเรียนอย่างไม่มีความสุข เอ็มจึงได้ขอปรับเปลี่ยนจากการเรียนในแบบกลุ่มมาสู่การเรียนในลักษณะรายบุคคลในทุกรายวิชาแม้ว่าจะต้องมีการชำระค่าเรียนในอัตราส่วนที่แพงขึ้นกว่าเดิมก็ตาม การปรับรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวทำให้เอ็มสามารถเข้าใจเนื้อหาในหลักสูตรและได้ตอบสนองความคิดเห็นในชั้นเรียนได้มากขึ้น

“ช่วงแรกก็แทบแยเหมือนกันนะ ตอนนั้นเหมือนตัวประหลาดในห้องเลย เรียนก็ไม่รู้เรื่อง เพื่อนในห้องก็งงๆว่าเราไม่เข้าใจอะไร แต่ก็ไม่รู้จะช่วยยังไง”

“โอ้เราก็ไม่เคยเรียนอินเตอร์ ไม่ได้เป็นเด็กอินเตอร์มาก่อน ฟังรู้เรื่องครึ่งเดียวเอง ศัพท์ก็เข้าใจบ้างไม่เข้าใจบ้าง คิดแล้วว่าไม่รอดแน่ เลยบอกแม่ขอเรียนเดี่ยวจะดีกว่า แม่ก็เข้าใจ จ่ายแพงหน่อยแต่เข้าใจ ได้ความรู้มันก็น่าจะดีกว่า”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2552)

หลังจากที่เอ็มเข้าสู่การเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาหรือ โปรแกรม GED ในแบบการเรียนรายบุคคลทำให้เอ็มมีความมั่นใจมากขึ้น เอ็มจึงมีพื้นที่ทางการศึกษาใน 2 แบบ โดยในขณะที่เอ็มอยู่ในพื้นที่การศึกษา GED เอ็มจะถูกมองว่าเป็นเด็กไทยที่ต้องได้รับการสอนและการดูแลด้านการเรียนและการสื่อสารเป็นอย่างดีเพื่อให้เข้าใจในเนื้อหาวิชา แต่ในขณะเดียวกันเมื่ออยู่กับเพื่อนกลุ่มโรงเรียนสาธิตเอ็มถูกมองว่าเป็นนักเรียนอินเตอร์เนื่องจากเอ็มใช้เวลาส่วนหนึ่งไปกับการเรียนในโปรแกรม GED ทำให้ห่างหายไปจากกลุ่มเพื่อนโรงเรียนสาธิต ทั้งเรื่องทักษะภาษาอังกฤษและเนื้อหาความรู้ทำให้ต้องอ่านหนังสือภาษาอังกฤษเยอะขึ้น รวมไปถึงการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มากขึ้น บ่อยครั้งที่เอ็มใช้ศัพท์เฉพาะทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นภาษาอังกฤษเวลาพูดคุย อภิปรายในวิชาต่างๆกับเพื่อนโรงเรียนสาธิต รวมไปถึงการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนวิชา Social Studies มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในเรื่องเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรมการเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกา จนทำให้เพื่อนยอมรับเอ็มมากขึ้นกว่าเดิมว่ามีความรู้เรื่องอื่นนอกเหนือจากที่ีมีความรู้แค่เรื่องศิลปะบ้านเท็กซัสอเมริกาเท่านั้น

ภายหลังจากการเปลี่ยนมาเป็นักเรียน GED เอ็มมีทัศนคติและพฤติกรรมกรเรียนในระบบโรงเรียนที่เปลี่ยนไปโดยเอ็มมองว่าปลดภาวะความเครียดจากการเรียนเพื่อเตรียมสอบความถนัดและทักษะความรู้สำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัยหรือ GAT และ PAT ออกจากชีวิต ทำให้เอ็มมีเวลาว่างในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมากขึ้นและตั้งเป้าหมายเพียงเพื่อสอบโปรแกรม GED ให้ผ่านเพื่อจะได้เข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยต่อไปดังคำกล่าวที่ว่า

“ตั้งแต่มาเรียน GED และตั้งใจจะเรียน วิศวะอินเตอร์ ชีวิตเอ็มเปลี่ยนไปเยอะนะ รู้ว่าแค่ไหนพอแล้ว เรียนแค่นี้พอแล้วสอบได้แล้ว มันไม่ต้องเครียด ไม่ต้องหวังว่าจะได้คะแนนเยอะๆตอนไว้ก่อน เอาแค่พอผ่าน ชีวิตมันต้องมีอะไรให้ทำอีกเยอะเลย”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2552)

กรณีศึกษาที่ 2 แนนนี่ (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี

การศึกษาเดิม นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ก่อนจะเป็นนักเรียน GED

ผู้วิจัยได้รู้จักกับแนนนี่ภายหลังจากที่ผู้วิจัยได้พบปะพูดคุยกับมารดาของแนนนี่เมื่อครั้งที่มารดาของแนนนี่เข้ามาฟังการแนะนำแนวการศึกษาโปรแกรม GED ในประเทศไทยและการแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ที่สถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล แนนนี่เป็นเด็กสาวอายุ 17 ปี เกิดมาในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน แนนนี่เป็นเด็กสาวที่มักแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่หือต้งจากต่างประเทศแทบทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็น เสื้อ กระโปรง รองเท้ารวมทั้งกระเป๋า การแต่งกายของแนนนี่ได้รับอิทธิพลมาจากการแต่งกายของมารดาบ่อยครั้งที่แนนนี่มักจะไปเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องใช้กับมารดาตามห้างสรรพสินค้าต่างๆ แนนนี่มีทัศนคติและการมองสินค้าและบริการราคาสูงว่าการเลือกซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ทำให้มีความน่าเชื่อถือในวงธุรกิจอีกทั้งมารดา ยังบอกเสมอถึงเรื่องของคุณภาพสินค้าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่าราคาและคุณภาพสินค้าที่แนนนี่บริโภคนั้นเป็นสิ่งที่ดี ครอบครัวมักจะเลือกสรรสิ่งที่ดีๆ ให้กับแนนนี่เสมอซึ่งเป็นที่ครอบครัวยึดกับแนนนี่อยู่เสมอถึงคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนก็ชอบแซวว่าเป็นคุณนายตั้งแต่เด็ก ชอบใช้กระเป๋าแพงแต่ถ้ามันแลกมาด้วยของมีคุณภาพมันก็คุ้ม คุณแม่ก็บอกมาตั้งแต่เด็กแล้ว อีกอย่างพวกกระเป๋าบางทีก็ใช้ด้วยกันกับคุณแม่ ก็เลยไม่รู้ว่ามีแพงหรือถูกยังไง”

“เชื่ออย่างหนึ่งว่า ที่บ้านเลือกแต่ของที่ดีที่สุดให้กับหนูเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องข้าวของหรือเรื่องเรียน”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2552)

“พี่อยู่กับเขาเสมอละว่า ให้มั่นใจได้ว่า พ่อกับแม่ เลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้หนูเสมอ ส่วนหนูจะรับไว้หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับหนูทั้งเรื่องเรียนหรือเรื่องกระเป๋านะ”

(คุณแม่แนนนี่, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2552)

ครอบครัวของแนนนี่บิดาและมารดาประกอบธุรกิจส่งออกอัญมณีไปต่างประเทศซึ่งเป็นธุรกิจที่สืบทอดมาจากปู่ บิดาของแนนนี่จบการศึกษาระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจจากประเทศสหรัฐอเมริกา ในขณะที่มารดาของแนนนี่ปัจจุบันกำลังศึกษาหลักสูตรปริญญาเอกด้านบริหารธุรกิจในมหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่งในประเทศไทย เดิมบิดาและมารดาของแนนนี่เป็นเพื่อน

ร่วมชั้นเรียนกันขณะศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเอกชนนานาชาติแห่งหนึ่งในประเทศไทยและแต่งงานกันภายหลังจากที่ไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ประเทศสหรัฐอเมริกา แนนนี่มีพี่ชาย 1 คนอายุห่างกัน 4 ปีปัจจุบันพี่ชายของแนนนี่กำลังศึกษาด้านการแพทย์ในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงด้านการแพทย์ของประเทศไทยพื้นฐานการศึกษาทางครอบครัวจึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตของแนนนี่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษาหรือการใช้ชีวิตมาโดยตลอด

ครอบครัวของแนนนี่มีสมาชิก 6 คน ประกอบด้วย บิดา มารดา พี่ชาย แนนนี่และคนดูแลบ้านอีก 2 คนในหมู่บ้านจัดสรรขนาดใหญ่ย่านชานเมือง บิดาและมารดาจะคอยดูแลแนนนี่และพี่ชายทั้งเรื่องการเรียนหรือเรื่องส่วนตัว ในทุกสัปดาห์บิดาของแนนนี่จะพาครอบครัวไปเยี่ยมคุณปู่และคุณอาของแนนนี่รวมถึงไปพบปะกับญาติพี่น้องหลายๆ คน กิจกรรมในการไปแต่ละครั้งจะเป็นการพูดคุยเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับชีวิตและธุรกิจของครอบครัว ด้วยเหตุนี้เองทำให้แนนนี่ได้ซึมซับถึงเรื่องราวการดำเนินธุรกิจของครอบครัวมาตั้งแต่เด็กผ่านกิจกรรมเหล่านั้นดังคำกล่าวที่ว่า

“ไปบ้านอากง (คุณปู่) ก็จะเจอกันเต็มเลย กินข้าว ผู้ใหญ่ก็ชอบไปนั่งคุยเรื่องบริษัทกันเด็กๆก็เบื่อไม่ได้ลุกไปดูทีวีซักที โตมาหนูก็เลยรู้ไปด้วยเลยว่าทำอะไรกันบ้าง มีอะไรก้าวหน้า ไปบ้าง”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2552)

“บางทีก็มีแอบๆมาถามหนูเหมือนกันนะ คิดอย่างไร ว่าอยากทำอะไร
อยากทำงานให้พ่อกับแม่ไหม”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2552)

บิดาและมารดาของแนนนี่ตั้งความหวังไว้ว่าจะให้แนนนี่สืบทอดธุรกิจของครอบครัวที่ทำอยู่ในปัจจุบันเนื่องจากพี่ชายของแนนนี่เลือกที่จะประกอบอาชีพแพทย์แล้ว จึงพยายามที่จะย้ำกับแนนนี่ให้เห็นถึงความสำคัญของธุรกิจครอบครัวอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาที่อยู่ร่วมกันพร้อมหน้าของสมาชิกในครอบครัวด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้แนนนี่มีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจดังคำกล่าวที่ว่า

“เราก็บอกเขาบ่อยๆนะว่า พี่ก็หนีแม่ไปเป็นหมอแล้ว บริษัทของแม่ก็ไม่รู้ว่าเขาจะเอาอย่างไรก็อยากให้แนนนี่ดูแลต่อไปจะได้ไหม แรกๆเขาก็เฉยๆนะ อยากเป็นนักบัลเลต์ อยากเป็นแอร์โฮสเตสไปตามเรื่อง แต่หลังๆมาเนี่ยเขาเริ่มปากละว่าจะมาทำงานให้ที่บ้าน”

(คุณแม่แนนนี่, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2552)

ครอบครัวของแนนนี่ให้ความสำคัญกับเรื่องของการศึกษาและการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของบุตรหลานเป็นอย่างมาก บิดาและมารดาของแนนนี่มุ่งหวังที่จะให้แนนนี่และพี่ชายได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ดีและเป็นที่ยอมรับในสังคมจึงพยายามเลือกสรรหลักสูตรการเรียนการสอนด้านต่างๆ มาให้กับบุตรของตนเองโดยมารดาของแนนนี่จะทำหน้าที่ในการสรรหาสถาบันที่เปิดสอนรายวิชาต่างๆ ที่ต้องการให้แนนนี่และพี่ชายได้เรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนกวดวิชา หรือ สถาบันสอนดนตรีและศิลปะตั้งแต่แนนนี่และพี่ชายยังเรียนชั้นประถมศึกษา

“พี่ย่ากับเขาเสมอละว่า ให้มันใจได้ว่า พ่อกับแม่ เลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้หนู เสมอ ส่วนหนูจะรับไว้หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับหนู”

(คุณแม่แนนนี่, **สัมภาษณ์**, 5 พฤษภาคม 2552)

“เรื่องเรียนของแนนนี่ มันเป็นเรื่องสำคัญนะพี่กับคุณพ่อเขา พยายามให้ ที่เรียนที่ดีที่สุดให้เขามาตลอด จ่ายแพงก็ไม่ใช่ไรเพราะถ้ามันดีพี่ก็ยอมจ่าย ค่า เรียนบางวิชาชั่วโมงละ 2,000 พี่ก็จ่ายมาแล้ว อย่างที่โรงเรียน (ชื่อโรงเรียนสตรี เอกชนแห่ง: ผู้วิจัย) พี่เสียค่าบำรุงปีนึงก็หลายอยู่นะ แต่เพื่อให้ลูกได้เรียนโรงเรียน ดีๆ ก็ไม่ใช่ไร ติดเข้าเตรียมฯ (ชื่อโรงเรียน: ผู้วิจัย) พี่ก็จ้างครูมาสอนที่บ้านเลย”

(คุณแม่แนนนี่, **สัมภาษณ์**, 5 พฤษภาคม 2552)

ภาษาต่างประเทศเป็นอีกเรื่องที่ครอบครัวของแนนนี่ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก อิทธิพล ส่วนหนึ่งมาจากธุรกิจของครอบครัวต้องสื่อสารกับชาวต่างชาติ ทำให้เรื่องของภาษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นการสร้างโอกาสที่ดีให้กับธุรกิจของตน แแนนนี่และพี่ชายจึงได้รับโอกาสในการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากการเรียนที่โรงเรียนมาตั้งแต่เด็ก บิดาและมารดาของแนนนี่พยายามย้ำให้เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาต่างประเทศ ในช่วงที่แนนนี่และพี่ชายเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา แแนนนี่และพี่ชายจะต้องเรียนพิเศษวิชาภาษาอังกฤษและเรียนภาษาจีน เพื่อใช้ในการสื่อสารกับคนในครอบครัว เมื่อแนนนี่และพี่ชายเริ่มเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจึงเลิกเรียนภาษาจีน และมุ่งให้ความสำคัญกับเรื่องการเรียนกวดวิชา ร่วมกับการเรียน ภาษาอังกฤษและบัลเล่ต์ ก่อนที่แนนนี่จะเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ในแต่ละสัปดาห์แนนนี่ จะต้องเดินทางไปโรงเรียนในช่วงเช้าและหลังจากเลิกเรียนแนนนี่ต้องเดินทางมาเรียนกวดวิชาตาม สถาบันสอนกวดวิชาย่านสยามสแควร์ ในวันจันทร์-พฤหัสบดี รวมถึงวันเสาร์ที่แนนนี่จะต้องไป เรียนบัลเล่ต์ในช่วงเช้าและเรียนภาษาอังกฤษในช่วงบ่าย แแนนนี่จะมีวันหยุดพักผ่อนกับครอบครัว ในช่วงวันหยุดที่มักจะประกอบกิจกรรมต่างๆกับครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการไปเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ การไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ สำหรับเวลาให้กับเพื่อนๆ ในการทำกิจกรรมต่างๆนั้นจะเป็น

ช่วงบ่ายวันศุกร์หลังโรงเรียนเลิก โดยภายหลังจากที่ทำกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนเสร็จผู้วิจัยพบว่า มารดาของแนนนี่จะคอยมารับ-ส่งเสมอ

ทัศนคติและรูปแบบการเรียนรู้ของแนนนี่ได้รับอิทธิพลจากการเรียนของมารดาคือเรียนในสถาบันที่มารดาเคยศึกษามาก่อน แนนนี่เรียนระดับประถมศึกษาจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนสตรีเอกชนแห่งหนึ่งย่านถนนสีลม จากนั้นจึงเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนปัจจุบันซึ่งเป็นการดำเนินรอยตามเส้นทางการเรียนของคุณแม่ ซึ่งก็จบจากโรงเรียนทั้ง 2 แห่งเช่นกันมารดาของแนนนี่เชื่อว่าสภาพสังคมภายในโรงเรียนทั้ง 2 แห่งนั้นมีสภาพแวดล้อมที่ดีทั้งทางวิชาการและสังคมเพื่อนที่ประกอบไปด้วยคนที่มีรายได้สูงและกลุ่มคนที่มีทักษะความรู้ทางวิชาการดี

แนนนี่เป็นเด็กที่มีความขยันและตั้งใจเรียนส่วนหนึ่งแนนนี่เชื่อว่าได้รับอิทธิพลมาจากการเรียนในโรงเรียนมัธยม เนื่องจากโรงเรียนที่แนนนี่เรียนอยู่นักเรียนส่วนใหญ่จะมีความรับผิดชอบในการเรียนและมีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน สอบได้คะแนนดีๆ และได้รับความรู้เพื่อนำไปใช้ในการเรียนและการสอบในอนาคต แนนนี่มองว่าการซักถามสิ่งที่ตนเองสงสัยในขณะที่เรียนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นปกติแนนนี่และทุกคนก็ปฏิบัติตนเช่นนั้น การตอกย้ำความเป็นโรงเรียนที่เต็มไปด้วยนักเรียนที่เรียนเก่ง เป็นโรงเรียนที่นักเรียนไทยทั่วไปต้องการที่จะเข้าศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้แนนนี่ต้องพัฒนาตัวเองมุ่งเน้นเรื่องการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้มาก ประกอบกับอิทธิพลทางด้านพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนที่มักจะขยันเรียน ซ่างซักถามภายในชั้นเรียนทำให้แนนนี่พยายามปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้และเป็นไปตามที่สังคมและครอบครัวคาดหวัง ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนแรกที่เข้าไปก็เครียดนะ เพื่อนขยันๆ ทั้งนั้นเลย เรียนพร้อมกันเข้าใจเร็วมาก เราก็เลยต้องตั้งใจ อุตส่าห์สอบเข้าได้แล้ว ใครๆ ก็ชมว่าเก่งที่สอบเข้าได้ก็เลยขยัน ตั้งใจ จนชินเป็นนิสัยไปเลย”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2552)

“แรกๆ เห็นลูกเครียดก็รู้เหมือนกันว่าคงยังปรับตัวไม่ค่อยได้ เพื่อนเขาก็เก่งๆกัน ก็เลยทำได้แค่หาครูมาช่วยสอนพิเศษเพิ่มให้ อย่างน้อยๆ เข้าไปเรียนในโรงเรียนนี้แล้วกระบวนการเรียน การสอน สังคมเพื่อนก็น่าจะทำให้เขาเก่งขึ้น ขยันขึ้น รู้จักการพัฒนาตัวเองในเรื่องเรียนมากขึ้น”

(คุณแม่แนนนี่, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2552)

แนนนี่มีกลุ่มเพื่อนที่มักจะทำกิจกรรมร่วมกัน 2 กลุ่มคือ กลุ่มเพื่อนโรงเรียนเก่าสมัยประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเพื่อนกลุ่มดังกล่าวแนนนี่ให้ความสำคัญและร่วมทำกิจกรรมบ่อยครั้งในช่วงวันหยุดหรือวันหยุด ไม่ว่าจะเป็นการเดินเล่นตามย่านรวมตัวของวัยรุ่น อาทิเช่น สยามสแควร์ รับประทานอาหาร เลือกซื้อสินค้าและชมภาพยนตร์ เพื่อนกลุ่มดังกล่าวบางส่วนศึกษาอยู่ที่โรงเรียนเดิมและบางส่วนศึกษาอยู่ที่โรงเรียนเดียวกับแนนนี่ในปัจจุบันจะนัดพบกันบริเวณสยามสแควร์ก่อนที่จะเดินทางไปทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เพื่อนกลุ่มดังกล่าวนี้จะมีลักษณะการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าแบรนด์เนมคล้ายคลึงกัน ใช้โทรศัพท์รุ่นเดียวกันทั้งกลุ่มและค่านิยมในเรื่องดนตรีที่คล้ายคลึงกัน นิยมฟังเพลงต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพลงภาษาอังกฤษ โดยเน้นแนวเพลงป๊อปไปจนถึงเพลงคลาสสิก เนื่องจากเพื่อนในกลุ่มส่วนใหญ่เรียนบัลเล่ต์ และเปียโนทำให้สามารถที่จะพูดคุยกันเรื่องเพลงคลาสสิกได้ ผู้วิจัยพบว่าแนนนี่มักจะพบปะพูดคุยกับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวบ่อยครั้ง หากไม่พบกันก็มักจะใช้โทรศัพท์หรือนัดแนะเพื่อพูดคุยผ่านระบบออนไลน์(MSN)กับเพื่อนกลุ่มดังกล่าว เพื่อนกลุ่มนี้มีอิทธิพลต่อความคิดของแนนนี่ในเรื่องการศึกษาในหลายๆครั้ง ผู้วิจัยพบว่าแนนนี่มักจะปรับทุกข์ หรือให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนเรื่องการศึกษาต่อกับกลุ่มเพื่อนดังกล่าวเนื่องมาจากเพื่อนกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าคล้ายคลึงกันคือมุ่งที่จะไปศึกษาต่อในต่างประเทศหรือหลักสูตรนานาชาติในมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยคล้ายกับแนนนี่รวมไปถึงทัศนคติต่อการใช้ชีวิตที่คล้ายคลึงกันดังกล่าวที่ว่า

“เพื่อนกลุ่มโรงเรียนเก่าเป็นเพื่อนที่สนิทที่สุด คบกันมาหลายปี ก็มีอะไรที่เหมือนๆ กันหลายอย่างนะ นิสัย รสนิยม กิน เที่ยว ซื้บปั้งหรืออย่างเรื่องเรียน อินเตอร์ เนี่ยเพื่อนกลุ่มนี้ก็มีหลายคน คิดเหมือนกัน บางทีมีอะไรก็ปรึกษากันได้หมด”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2552)

เพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งที่แนนนี่มักจะทำกิจกรรมร่วมกันคือเพื่อนที่เรียนในโรงเรียนปัจจุบัน กิจกรรมที่แนนนี่มักทำร่วมกับเพื่อนกลุ่มนี้คือการเรียนกวดวิชาและการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแต่พบว่าแนนนี่มักไม่กล่าวถึงหรือทำกิจกรรมนอกเหนือจากเรื่องเรียนกับเพื่อนกลุ่มนี้มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่แนนนี่เปลี่ยนมาให้ความสนใจกับการเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาหรือ GED นั้นพบว่าแนนนี่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวเท่าใดนักจนอาจกล่าวได้ว่าเพื่อนกลุ่มดังกล่าว

จุดเปลี่ยนในชีวิตจากโรงเรียนสู่ GED

จุดเปลี่ยนที่สำคัญที่ทำให้แนนนี่เข้ามาสู่การเป็นนักเรียน GED เนื่องจาก ครอบครัวของแนนนี่มีความมุ่งหวังที่จะให้แนนนี่ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในต่างประเทศหรือหลักสูตรนานาชาติทางด้านบริหารธุรกิจมากกว่าการเข้าเรียนต่อในหลักสูตรปกติของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เนื่องจากครอบครัวของแนนนี่มีทัศนคติในทางลบกับการสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของไทยเนื่องจากประสบการณ์อันเลวร้ายของพี่ชายของแนนนี่ในช่วงสอบเข้าศึกษาต่อที่มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องเกณฑ์การคัดเลือก การวัดและประเมินผลการสอบ ในช่วงเวลานั้นสร้างความเครียดให้กับครอบครัวมาก ครอบครัวของแนนนี่เชื่อว่าระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาปัจจุบันยังขาดความชัดเจนในเรื่องเกณฑ์การเข้าศึกษาต่อทั้งเรื่องอัตราส่วนคะแนนหรือแม้กระทั่งการจัดทำข้อสอบจึงไม่ต้องการให้แนนนี่ต้องมาประสบชะตากรรมความเครียดเช่นเดียวกับเมื่อครั้งที่พี่ชายของแนนนี่ทำให้เป็นชนวนเหตุเบื้องต้นในการปลดตัวเองออกมาสู่การเป็นนักเรียน GED ซึ่งแนนนี่ก็ยอมรับที่จะเปลี่ยนตัวเองมาสู่การเรียนในหลักสูตรนานาชาติทั้งด้วยจากอิทธิพลของปัญหาระบบการจัดการศึกษา ค่านิยมในกลุ่มเพื่อนและที่สำคัญจากอิทธิพลของครอบครัว ดังคำกล่าวที่ว่า

“จำได้เลยว่าตอนนั้นพี่เครียดมาก สอบไปแล้วประกาศผลสอบแล้วคะแนนก็ยังมีปัญหาอีก น่ากลัวมาก”

“มันไม่ใช่แค่ตอนพี่หนูเท่านั้นนะ มันมีมาทุกปี ปัญหาแอดมิชชันเนี่ยแล้วจะให้พวกหนูนั่งรอความหวังหรือ ไม่เอาดีกว่า ในเมื่อที่บ้านเขาบอกแล้วว่าอยากให้เรียนอินเตอร์หรือถ้าอยากไปเมืองนอกก็ไป แล้วทำไมหนูต้องมาทนกับแอดมิชชันนะ หนูก็โอเคนะ เพื่อนหนูหลายคนก็คิดเหมือนกัน”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2552)

“ตั้งแต่สมัยลูกชายละ ตอนนั้นเครียดกันทั้งบ้าน พี่จำขึ้นใจเลยว่า ไม่เอาแล้วพี่จะไม่ให้ลูกพี่มาเครียดกับเรื่องแบบนี้อีกแล้ว อีกอย่างเราก็คาดหวังจะให้เขามีภาษาอังกฤษที่ดีในการทำงานในอนาคต ก็เลยคิดจะเบนเข็มมาเรียนอินเตอร์ดีกว่า”

(คุณแม่แนนนี่, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2552)

ความคาดหวังที่จะให้แนนนี่สานต่อธุรกิจของครอบครัวที่ต้องบริหารงานและสื่อสารกับชาวต่างชาติเป็นประจำจึงเป็นทางเลือกเดียวของแนนนี่ในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาว่าต้องเป็นการเรียนในหลักสูตรบริหารธุรกิจและเป็นหลักสูตรนานาชาติ มารดาของแนนนี่จะพยายาม

ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดที่ใช้ในการสมัครเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติถึงเรื่องหลักเกณฑ์ คุณสมบัติของผู้สมัครต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับแนนนี่ทั้งในเรื่องวุฒิการศึกษา ผลคะแนนสอบมาตรฐานต่างๆ รวมไปถึงทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ จึงได้รับคำปรึกษาจากเพื่อนที่บุตรเรียน GED โดยเพื่อนคนดังกล่าวได้แนะนำให้แนนนี่สามารถเลือกเรียนโปรแกรม GED เพื่อเป็นวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยไม่ต้องเรียนในระบบโรงเรียนอีกทั้งยังใช้เวลาในการเรียนสั้นและได้รับการรับรองวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศ ครอบครัวของแนนนี่เชื่อว่าเด็กที่จบการศึกษาวุฒิจากต่างประเทศจะมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในทางวิชาการได้ดีกว่าเด็กไทยแม้ว่าจะใช้เวลาในการเรียนไม่มากเท่าใดนักทำให้มารดาของแนนนี่เข้ามาขอคำปรึกษาและตัดสินใจให้แนนนี่ศึกษาในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED กับสถาบันดังกล่าวที่ว่า

“คุณแม่บอกว่าถ้าอยากเข้ามหาวิทยาลัยเร็วก็ออกมาเรียนเป็นนักเรียน GED จะดีกว่าเพราะถ้าขยัน เรียนเดือน 2 เดือนก็จบม.ปลายแล้ว”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2552)

แนนนี่ไม่ต้องการที่จะประสบความสำเร็จจากการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนกวดวิชาเหมือนเพื่อนๆ ที่โรงเรียน แนนนี่มักจะกล่าวเสมอว่าตนเองไม่ต้องการทำตัวเหมือนเพื่อนๆ ที่โรงเรียนที่ตื่นเข้ามาโรงเรียน เย็นไปกวดวิชาว่าจะนอนก็ตลกจนทำให้ไม่มีเวลาทำกิจกรรมอย่างอื่นเพียงเพื่อต้องการสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงให้ได้เท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงเหล่านั้นก็เปิดหลักสูตรนานาชาติหากเปลี่ยนมาเรียนในหลักสูตรนานาชาติก็จะมีโอกาสในการได้เรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนั้นเหมือนกันแต่ไม่ต้องพะวงเรื่องการสอบแข่งขันเท่ากับเพื่อนจึงเป็นเหตุให้แนนนี่ตัดสินใจเข้ามาสู่การเป็นนักเรียน GED และแสดงให้เห็นทัศนคติที่มีต่อนักเรียนอินเตอร์ว่าเป็นนักเรียนที่ไม่ต้องประสบความสำเร็จจากความกดดันจากการสอบแข่งขัน ซึ่งเป็นภาพที่มีลักษณะคู่ตรงข้ามกับวิถีชีวิตนักเรียนไทยที่แนนนี่พบเจออยู่ทุกวันซึ่งเป็นสิ่งที่แนนนี่ไม่ต้องการดังกล่าวที่ว่า

“สมัยก่อนเห็นเพื่อนโรงเรียนเก่าที่ย่านไปเรียนอินเตอร์ดูเขาก็สบายใจดีนะ เรียนบ่ายสองก็เลิก เดินช้อปปิ้งสยาม ไม่ต้องคิดมากเรื่องเกรด เรื่องการเข้ามหาวิทยาลัย เราก็ว่าดีนะมีความสุขดี ดีกว่าเพื่อนโรงเรียนเราเยอะ”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2552)

“เพื่อนก็อยากจะเข้าจุฬาฯ ธรรมศาสตร์ ก็ตั้งหน้าตั้งตาอ่านหนังสือสอบกันไป แต่หนูก็มองเหมือนกันว่า จุฬาฯ ธรรมศาสตร์ ก็มีหลักสูตรอินเตอร์ เข้าง่ายกว่าคู่แข่งก็ไม่เยอะ ทำไมเราไม่เลือกละ ได้เรียนสถาบันเดียวกัน ภาษาก็ดีกว่า ครอบครัวหนูก็คิดเหมือนกัน เราก็ไปเรียนอินเตอร์ดีกว่าสิ”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2552)

นักเรียน GED

ในช่วงสัปดาห์แรกที่แนนนี่เรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาหรือ GED นั้น แนนนี่มีความแตกต่างจากเพื่อนที่เรียนในชั้นเรียนเดียวกันเพราะแนนนี่มีพฤติกรรมการเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดจากโรงเรียนที่มีความเข้มข้น ตรงต่อเวลา จะพบว่าบ่อยครั้งที่แนนนี่มานั่งรอเข้าชั้นเรียนในขณะที่เพื่อนร่วมชั้นหลายๆคนจะมาช้ากว่าเวลาที่เรียน และมักจะซักถามข้อสงสัยต่างๆ กับอาจารย์ผู้สอนอย่างสม่ำเสมอทำให้ไม่ประสบปัญหาในการเรียนด้านเนื้อหามากนัก ปัญหาที่แนนนี่จะพบคือเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งศัพท์เฉพาะในแต่ละรายวิชาที่มักจะไม่เข้าใจและจะขอคำแนะนำหรือซักถามกับอาจารย์ผู้สอนอยู่เสมอในช่วงนั้นแนนนี่รู้สึกเหมือนตนเองกลายเป็นคนที่แย่ที่สุดในห้องเนื่องจากยังไม่คุ้นชินกับการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ แต่ด้วยพฤติกรรมการเรียนของแนนนี่ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากโรงเรียนเดิมนั้นทำให้แนนนี่มีความขยันที่จะเรียนรู้ ซักถามในสิ่งที่สงสัยและค้นคว้าศึกษาเพิ่มเติมนอกห้องเรียน

“แรกๆ ก็คิดว่าจะไม่รอดแล้ว ภาษาอังกฤษทั้งชั่วโมงเลย เครียดเหมือนกันแต่ก็ต้องพยายาม”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2552)

ภายหลังจากที่เริ่มชินกับการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษแล้ว แนนนี่กลายเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมชั้นเรียนโดยการหยิบยกความเป็นนักเรียนไทยที่เรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงทางวิชาการมาใช้ โดยแนนนี่กลายเป็นผู้ช่วยครูในการอธิบายเนื้อหาให้กับเพื่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาที่เพื่อนมีปัญหาไม่เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนมักจะขอให้แนนนี่ช่วยอธิบายให้เสมอ ทำให้แนนนี่รู้สึกสบายใจขึ้นและเริ่มที่จะมีความสุขกับการเรียนมากขึ้นและเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนนักเรียน GED มากขึ้น

“มันก็แตกต่างกันนะ เราอาจจะไม่เก่งภาษาอังกฤษในการสื่อสารเท่ากับเพื่อน แต่เพื่อนเขาก็อาจไม่เข้าใจเนื้อหา เราก็ช่วยอธิบาย มันก็เลยสนุกที่จะเรียนด้วยกัน หลังๆเลยไม่เครียดแล้ว”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2552)

แนนนี่ก็ไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนนักเรียน GED เท่าใดนัก กิจกรรมที่มักจะทำร่วมกันจะเป็นเพียงการเรียนร่วมกัน หรือ แลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันทำแบบฝึกหัดนอกชั้นเรียนเท่านั้น โดยตลอดระยะเวลาในการเรียนในหลักสูตรดังกล่าวผู้วิจัยพบว่าแนนนี่ไปร่วมกิจกรรมนอกสถาบันกับกลุ่มเพื่อนดังกล่าวเพียง 3 ครั้งคือการไปทานอาหารกลางวันร่วมกับเพื่อนๆ เท่านั้น เนื่องจากแนนนี่จะต้องกลับบ้านตามเวลาที่กำหนดอีกทั้งในบางครั้งจะพบว่ามารดาของแนนนี่จะมารับเพื่อกลับบ้านหลังเลิกเรียนทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนได้ แแนนนี่มีทัศนคติต่อการสอบเข้ามหาวิทยาลัยและการศึกษาที่เปลี่ยนไปจากเดิมในช่วงเวลาที่เข้ามาอยู่สังคมนักเรียน GED ที่แต่เดิมนั้นมุ่งแข่งขันเพื่อให้ได้คะแนนสอบที่สูงและมีเป้าหมายในการเข้ามหาวิทยาลัยซึ่งอดีตได้เปลี่ยนแปลงคือเน้นการเรียนเพื่อให้รู้จักการพัฒนาตัวเองให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และรู้จักการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในเรื่องอื่นๆ บางทีนอกเหนือจากเรื่องเรียนโดยแนนนี่มักจะแสดงความคิดเห็นดังกล่าวเฉพาะอย่างยิ่งเวลาที่อยู่กับกลุ่มเพื่อนนักเรียนโรงเรียนเดิมดังคำกล่าวที่ว่า

“อยู่กับกลุ่มเพื่อน GED มันก็เห็นอะไรหลายอย่างที่เราไม่เคยเจอ เขาไม่เน้นเข้าจุฬาฯ ธรรมศาสตร์เหมือนเราในอดีต เขาเรียนเพื่อให้ได้วุฒิแล้วไปเข้าเรียนที่เขาอยากเรียน มันมีความสุขกว่าเพื่อนในโรงเรียนเยอะเลย”

“บางทีไปเจอเพื่อนที่โรงเรียนยังเคยบอกเพื่อนเลยเวลาเครียดๆว่า ชีวิตมันไม่ได้จบแค่จุฬาฯ ธรรมศัตร์นะ มันอยู่ที่เรียนแล้วเราไปใช้ทำอะไรมากกว่า ซึ่งก็ไม่ว่าเขาจะเข้าใจหรือเปล่า”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2552)

กรณีศึกษาที่ 3 แม็ค (นามสมมุติ) อายุ 18 ปี

การศึกษาเดิม นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ก่อนจะเป็นนักเรียน GED

ผู้วิจัยพบกับแม็คครั้งแรกภายหลังจากที่แม็คได้เข้ามาเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED กับทางสถาบันแล้ว 1 สัปดาห์เนื่องจากแม็คต้องการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลาการสมัครสอบเพื่อเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชนนานาชาติแห่งหนึ่งจึงทำให้ผู้วิจัยทราบว่าแม็คเป็นนักเรียนที่เรียนในระบบการศึกษาไทยมาโดยตลอดตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในสายวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์จากโรงเรียนเอกชนชายล้วนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งย่านสาทร ก่อนที่กลายมาเป็นนักเรียน GED

แม็คเด็กหนุ่มวัย 18 ปี แต่งกายดูทันสมัยตามแบบวัยรุ่นทั่วไป ทรงผมตัดสั้นสไตล์เกาหลีตามแบบวัยรุ่นนิยมทั่วไป กางเกงขาวาวด์รูปและเสื้อยืดสีสดใสผู้วิจัยมักจะพบแม็คพร้อมกับกลุ่มเพื่อนราว 4-5 คนทำกิจกรรมต่างๆย่านสยามสแควร์ และจะสามารถพบแม็คตามลำพังได้ในกรณีที่แม็คเข้ามาเรียนที่สถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเท่านั้น

ครอบครัวของแม็คมีสมาชิก 4 คนคือ บิดา มารดา พี่สาว และแม็ค บิดาของแม็คเป็นเจ้าของหน้าที่อาวุโสของสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง บิดาจบการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการเงินจากมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนมารดาของแม็คนั้นจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและโททางด้านบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัยเอกชนนานาชาติในประเทศไทย เดิมมารดาของแม็คทำงานอยู่ในสถาบันการเงินที่บิดาของแม็คทำงานอยู่แต่ลาออกมาดูแลบ้านและครอบครัวภายหลังจากที่พี่สาวของแม็คสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเดียวกับที่มารดาของแม็คจบการศึกษา แม็คมีพี่สาว 1 คนอายุห่างจากแม็ค 7 ปี ปัจจุบันพี่สาวของแม็คอยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านบริหารธุรกิจที่ประเทศอังกฤษ

บิดาและมารดาของแม็คพยายามที่จะดูแล เลี้ยงดูแม็คแบบไม่เข้มงวดมากนัก ดังจะเห็นได้จากการตั้งกติกาในบ้านที่กำหนดไว้ว่า แม็คจะสามารถออกไปทำกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนหรือให้เพื่อนมาทำกิจกรรมต่างๆ ที่บ้านได้ตลอดเวลา โดยต้องไม่สร้างความเดือดร้อนเรื่องเสียงหรือแสดงกิริยาวิจาในทางที่ไม่ดี แม็คสามารถดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเที่ยวกลางคืนได้แต่ต้องบอกให้ครอบครัวทราบว่าจะไปในสถานที่ใดและที่ครอบครัวให้ความสำคัญมากคือ ต้องมีความรับผิดชอบเรื่องเรียนเป็นสำคัญ แม็คสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนกับ

การเรียน ซึ่งแม่ก็มองว่าเป็นโชคดีที่ครอบครัวเปิดโอกาสให้ทำสิ่งต่างๆ ในขณะที่เดียวกันก็มองว่าเป็นสิ่งที่แม่ก็ต้องปฏิบัติตัวให้ดีเพื่อเป็นการตอบแทนดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่บ้านผม เขาอนุญาตให้เที่ยวได้แต่ต้องไม่ทำให้เรื่องการเรียนเสียหาย ผมรู้และเข้าใจตึกานี้มาตลอด มันเป็นโชคดีของผมนะที่บ้านเขาให้ผมมีเวลาส่วนตัวบ้าง”

“การที่เขาปล่อยให้ผมทำโน่น ทำนี่เอง มันก็ทำให้ผมคิดถึงเขาเหมือนกันนะ เขาไว้ใจผม ผมก็ต้องทำตัวไม่ให้เขาเสียใจ”

(แม่, สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2552)

“เด็กวัยรุ่น ยิ่งเด็กผู้ชายไปควบคุมเขาไม่ได้หรอก ผมก็ปล่อยให้เขาได้ทำอะไรมันที่เขาอยากทำแต่มันต้องไม่สร้างปัญหาให้ครอบครัว ให้สังคมแค่นั้นก็พอแล้ว ผมอยากให้เขารู้จักการรับผิดชอบตัวเอง”

(คุณพ่อแม่, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2552)

ครอบครัวของแม่ให้ความสำคัญกับเรื่องของการศึกษาโดยมองว่าการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวประสบความสำเร็จและมีความสุขสบายในปัจจุบัน บิดาของแม่ก็มักจะย้ำกับลูกๆ ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาว่าจะช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้นโดยเฉพะอย่างยิ่งการทำงานในสายงานด้านธุรกิจที่มีรายได้มากจึงส่งผลให้บุตรทั้ง 2 คนสนใจที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจมาตั้งแต่เด็กๆ เหมือนบิดาและมารดาเนื่องจากมองเห็นว่าบิดามารดานั้นสามารถประกอบอาชีพดังกล่าวและทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีเหมือนในปัจจุบันดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมอยากเรียนให้สูงๆนะ พี่สาวผมก็ไปเรียนโทแล้ว ที่บ้านผมมีกินมีใช้ทุกวันนี่ ก็มาจากการที่คุณพ่อ คุณแม่ผมมีโอกาสได้เรียนสูงๆ”

(แม่, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2552)

“ผมอยากเรียนด้านการเงินแบบคุณพ่อ เห็นมาตั้งแต่เด็กๆแล้วว่าคุณพ่อมีรายได้เยอะ ถ้าผมได้ทำงานแบบคุณพ่อคงทำให้ผมมีรายได้พอที่จะดูแลตัวเองดูแลครอบครัวได้ คุณพ่อเองก็เห็นด้วยนะที่จะให้ผมเรียนเหมือนคุณพ่อ”

(แม่, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2552)

แนวคิดอีกประการหนึ่งของครอบครัวแม่คือเรื่องการสร้างสังคมที่จะส่งผลดีต่อการใช้ชีวิตในอนาคต บิดาของแม่ให้ความสำคัญกับเรื่องของเครือข่ายสังคมเพื่อน ในช่วงที่ลูกทั้ง 2 คน

อยู่ในวัยที่ต้องเข้าศึกษาในโรงเรียน บิดาและมารดาของแม็คได้เลือกโรงเรียนที่มองว่า มีสภาพแวดล้อม กลุ่มเพื่อนที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับลูกเรื่องการทำงานในอนาคตได้ บิดาของแม็คมองว่าการได้เรียนรู้ในกลุ่มเพื่อนที่ครอบครัวมีพื้นฐานการประกอบธุรกิจหรือทำกิจการต่างๆ จะทำให้แม็คและพี่สาวมีเครือข่ายทางธุรกิจและการทำงานในอนาคตหรืออย่างน้อยก็อยู่ในสังคมของผู้มีรายได้ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุให้แม็คเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนเอกชนสูง แนวคิดดังกล่าวนั้นแม็คได้รับการถ่ายทอดจากบิดาอยู่บ่อยครั้งจนทำให้แม็คสามารถที่จะพูดถึงเรื่องดังกล่าวได้อย่างไม่ขัดเขิน ดังคำกล่าวที่ว่า

“พอบอกเสมอว่า เรียนนอกจากได้ความรู้ มันต้องได้สังคมด้วย เชื้อใหม่ ว่าพ่อของผมนะเลือกโรงเรียนให้ผมตั้งแต่เด็ก เขาบอกเสมอว่าโรงเรียนที่ผมกับพี่เรียนเป็นโรงเรียนที่มีสังคมดี อีกหน่อยโตขึ้นเพื่อนก็จะได้ช่วยเหลือพึ่งพากันได้”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2552)

“ผมเลือกโรงเรียนให้ลูกเนียไม่ใช่แค่ให้เขาได้วิชาการที่ดีเท่านั้นนะ สำหรับผม โรงเรียนมันก็คือสังคม ผมอยากให้ลูกผมอยู่ในสังคมที่ดี อีกหน่อยเขากับเพื่อนจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ผมถึงเข้าใจในตอนแรกที่เขาจะออกมาเรียน GED ใจว่าเขาจะได้สังคมจากที่ไหนแต่ก็ไม่ใช่เป็นโรมันเป็นแค่ช่วงสั้นๆ เข้ามหาวิทยาลัยได้ก็คงดีขึ้น”

(คุณพ่อแม็ค, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2552)

แนวคิดเรื่องการสร้างสังคมดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของแม็คเป็นเด็กที่มีเพื่อนจำนวนมากส่วนหนึ่งเกิดจากทัศนคติที่ปลูกฝังมาจากครอบครัวที่ให้ความสำคัญกับเรื่องเครือข่ายสังคมจากการพูดคุยๆ ของครอบครัว เพื่อนของแม็คจะมีทั้งกลุ่มเพื่อนที่เคยศึกษาอยู่ในโรงเรียนเดิมของแม็ค กลุ่มเพื่อนที่เคยไปศึกษาในต่างประเทศด้วยกัน และกลุ่มเพื่อนรุ่นพี่ที่แม็คมักจะไปเที่ยวกลางคืนด้วย ผู้วิจัยจึงพบแม็คร่วมกับกลุ่มเพื่อนที่ไม่ค่อยซ้ำหน้ากันเป็นประจำ แม็คมักจะนัดพบเพื่อนๆ เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ หรือเป็นจุดนัดพบสำหรับเคลื่อนตัวไปทำกิจกรรมอื่นๆ บริเวณสยามสแควร์ แม้ว่าภายหลังแม็คจะเดินทางไปศึกษาต่อยังมหาวิทยาลัยเอกชนย่านบางนาก็ตาม

กิจกรรมยามว่างแม็คมักรวมกลุ่มกับเพื่อนเที่ยวหรือพบปะพูดคุยบริเวณสยามสแควร์อยู่เป็นประจำช่วงเวลากลางวัน อาจมีการเดินทางไปช้อปปิ้งที่ห้องช้อปปิ้งย่านลาดพร้าวอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งและมักจะพบกับแม็คได้บ่อยในสถานที่เที่ยวยามค่ำย่านสุขุมวิท ทอง

หล่อและเอกมัย แม่ก็มักจะเดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานบันเทิงยามค่ำคืนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ค่าใช้จ่ายในการเที่ยวครั้งละประมาณ 500-1,000 บาทต่อครั้ง

แม่ก็มีกลุ่มเพื่อนด้วยกันทั้งสิ้น 3 กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะของกิจกรรมที่แม่ร่วมทำด้วยแตกต่างกันออกไป แม่ก็มักจะมาเดินเล่น พบปะพูดคุย ทานข้าว เลือกร้านของต่างๆ หรือชมภาพยนตร์กับเพื่อนกลุ่มนักเรียนโรงเรียนเดิมเมื่อแม่เข้าร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวแม่ก็จะกลายเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปิน ภาพยนตร์ บันเทิงจากประเทศอเมริกาอยู่เสมอจนบางครั้งเพื่อนมักจะล้อเลียนแม่ว่าเป็น กูรูเรื่องอเมริกัน ซึ่งเป็นคำกล่าวล้อเลียนที่สนุกสนานแต่แม่ก็ได้ปฏิเสธหรือยอมรับแต่อย่างใดอีกทั้งยังได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น

“ตั้งแต่ไปเรียนที่อเมริกา แม่ก็มันเป็นนักเรียนอินเตอร์ไปแล้วพี่ ภาษา มันดี ก็ยอมรับมันนะ มันรู้เรื่องไปหมดภาษาอังกฤษ หนังสือ เพลง หรือกีฬาที่เด็กอเมริกันทำ มันรู้มันอธิบายได้หมด”

(เพื่อนแม่, สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2552)

“เพื่อนมันเห็นผมไปเรียนอเมริกามา เวลามีปัญหาการบ้านภาษาอังกฤษ ก็ถามผมทุกที ตอบได้บ้างไม่ได้บ้างก็ช่วยกันไป แต่ที่ชอบมากกว่าคือเล่าเรื่อง ตอนไปอยู่ที่นั่น ทั้งเรื่องบาสเก็ตบอล อเมริกันฟุตบอลหรือเรื่องเพลงเนี่ย มันรอ ฟังจากผมอย่างเดียว”

(แม่, สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2552)

ผู้วิจัยพบว่าหลายครั้งที่แม่จะคอยช่วยเหลือแนะนำเพื่อนๆ เกี่ยวกับการบ้านวิชาภาษาอังกฤษรวมถึงบอกเล่าเรื่องราวการใช้ชีวิตในต่างประเทศ วัฒนธรรมอเมริกัน บ่อยครั้งที่ผู้วิจัยพบว่าแม่จะคอยให้คำปรึกษาหรือแนะนำให้เพื่อนเดินทางไปเรียนต่อต่างประเทศหรือสมัครเข้าเรียนในหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทย กิจกรรมที่แม่ทำกับกลุ่มเพื่อนโรงเรียนเก่าอีกกิจกรรมหนึ่งคือการเล่นเกมส์ออนไลน์ ซึ่งแม่จะเล่นเกมออนไลน์กับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวทุกสัปดาห์ และบ่อยครั้งที่ผู้วิจัยจะพบแม่และกลุ่มเพื่อนดังกล่าวในร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ในย่านสยามสแควร์

เพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งที่แม่ก็มักจะทำกิจกรรมร่วมกันมักจะเดินทางไปช้อปปิ้งตามห้างสรรพสินค้าของต่างประเทศที่แม่และกลุ่มเพื่อนชื่นชอบรวมไปถึงท่องเที่ยวตามสถานบันเทิงยามราตรีต่างๆ แม่จะใช้เวลากับเพื่อนทั้ง 2 กลุ่มมากกว่าเพื่อนกลุ่มสุดท้ายคือ เพื่อนที่เคยไปศึกษาต่อต่างประเทศด้วยกัน เพื่อนกลุ่มนี้มีทั้งชายและหญิงอายุอยู่ระหว่าง 16-18 ปี แม่จะพบปะและทำกิจกรรมกับเพื่อนกลุ่มนี้เพียงการนัดพูดคุย ทานอาหาร ตามร้านอาหารต่างๆ ใน

ย่านสยามสแควร์และห้างสรรพสินค้าใกล้เคียง โดยการสนทนาส่วนใหญ่จะเป็นการไถ่ถาม สารทุกข์สุขดิบ เกี่ยวกับเรื่องความรัก การเรียนและเรื่องส่วนตัวโดยทั่วๆ ไป

จุดเปลี่ยนในชีวิตจากโรงเรียนสู่ GED

จุดเปลี่ยนที่สำคัญของแม่คือการใช้ชีวิตทางการเรียนที่ประเทศสหรัฐอเมริกา แม่คพบว่าการเดินทางไปศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นช่วงเวลาของการเรียนที่มีความสุขมาก แม่ก็มีอิสระทางความคิดมากขึ้นทั้งการดูแลตัวเองและการจัดสรรวิชาที่ตนเองสนใจทั้งกีฬาและภาษาอังกฤษที่แม่ก็มองว่ามีความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนมากกว่าโรงเรียนเดิม อีกทั้งเนื้อหาการเรียนไม่หนักมากเมื่อเทียบกับเมื่อครั้งยังศึกษาอยู่ในโรงเรียนในประเทศไทย แม่ก็มองว่าการศึกษาของไทยทำให้เด็กเกิดความเครียดและการเรียนในห้องเรียนไม่เคยเพียงพอ อีกทั้งเด็กนักเรียนโรงเรียนไทยเรียนเพื่อที่จะมุ่งสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงมากกว่าการเรียนรู้อิสระและการใช้ชีวิตในโลกของความเป็นจริง บ่อยครั้งที่แม่จะเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยกับโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาและมักกล่าวว่าช่วงเวลาที่เรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นช่วงชีวิตที่มีประสบการณ์มากที่สุดช่วงหนึ่ง

“ตอนที่อยู่ที่โน่น (อเมริกา: ผู้วิจัย) ผมสนุกมากเลยนะ เรียนไม่เครียดเลย ครูให้คิดProject แต่ละวิชา สนุกมาก มันก็ทำให้ผมคิดนะ กลับมาเมืองไทยก็จะต้องมานั่งท่องหนังสือ ไปเรียนกวดวิชา แต่คิดก็ไม่อยากกลับไปโรงเรียนแล้ว”

(แม่ค, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2552)

จุดเปลี่ยนที่ทำให้แม่เข้าสู่การเป็นนักเรียน GED เกิดขึ้นหลังจากที่แม่เดินทางกลับจากประเทศสหรัฐอเมริกา แม่ก็กลับเข้ามาทำงานตัวเพื่อกลับไปศึกษาต่อในโรงเรียนเดิม ทางโรงเรียนต้องการให้แม่กลับมาเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากรายวิชาที่แม่ได้ศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่สามารถนำมาเทียบโอนกับรายวิชาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้ทั้งหมด แม่และครอบครัวมองว่าการกลับมาเรียนซ้ำชั้นในขณะที่ยังที่ศึกษาไปด้วยกันเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นสิ่งที่แม่ยอมรับและทำใจกลับมาเรียนไม่ได้ แม่ก็มองว่าการกลับมาเรียนซ้ำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นั้นเป็นการเสียเวลาและโอกาสต่างๆ มากมายดังคำกล่าวที่ว่า

“โรงเรียนจะให้ผมกลับมาเรียนข้าม.5 อีกปีหนึ่ง ตั้งปีหนึ่งเขียนนะ ผมเรียน
 เข้าไปกว่าเพื่อนปีหนึ่ง ผมก็ข้ามมหาวิทยาลัยช้ากว่าเพื่อนไปปีหนึ่ง จบช้ากว่าเพื่อนไป
 ปีหนึ่ง ทำงานช้ากว่าเพื่อนไปปีหนึ่ง ผมเสียอะไรไปเยอะนะ”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2552)

แม็คมองว่าระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนไทยมีแต่สร้างความเครียดให้กับผู้เรียน อีกทั้งการเรียนที่เน้นแต่ท่องจำเนื้อหาในตำรา แม็คต้องการการศึกษาที่ได้รับจากครั้งที่ศึกษาอยู่ที่สหรัฐอเมริกา แม็คได้ไปขอคำปรึกษาจากรุ่นพี่ที่เคยไปศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาในโครงการดังกล่าวในปัญหาที่เกิดขึ้น รุ่นพี่จึงได้แนะนำให้แม็คเลือกเรียนโปรแกรมGED เพราะใช้เวลาเรียนที่สั้นกว่าการเรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียน อีกทั้งหากแม็คสามารถสอบผ่านได้ภายในการสอบเพียงครั้งเดียว แม็คจะสามารถเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยที่เปิดรับสมัครนักศึกษาในภาคการศึกษาปลายของปีการศึกษานั้นได้ ซึ่งหมายความว่าแม็คจะสามารถเข้าเรียนมหาวิทยาลัยเร็วกว่าเพื่อนนักเรียนโรงเรียนเดิมที่กำลังอยู่ในช่วงภาคการศึกษาสุดท้ายในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเดิมที่แม็คเคยศึกษา

แม็คนำข้อมูลดังกล่าวไปปรึกษากับครอบครัวโดยให้เหตุผลในการขอเลือกเรียนโปรแกรมGED ว่าใช้เวลาเรียนสั้นและได้รับวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจากประเทศสหรัฐอเมริกา แม็คได้ให้สัญญาแก่ครอบครัวว่าจะตั้งใจเรียนและสอบให้ผ่านในการสอบครั้งแรกเพื่อจะได้เข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยต่อไป โดยชี้แจงให้เห็นถึงจุดเด่นของการเรียนในหลักสูตรดังกล่าวในเรื่องระยะเวลาการเรียนการสอบที่สั้น จะทำให้แม็คสามารถเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้เร็วซึ่งจะส่งผลให้แม็คสามารถจบการศึกษาได้เร็วกว่าที่กำหนดในอนาคต

นักเรียน GED

ในช่วงที่แม็คศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ GED ที่สถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยพบว่าแม็คสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี แม็คกล่าวกับผู้วิจัยว่า เนื้อหาวิชา Mathematic, Science นั้นแม็คใช้ความรู้ที่เคยเรียนสมัยอยู่ที่โรงเรียนเดิมก่อนไปศึกษาที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ผนวกกับการไปเรียนต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกาแม็คได้เลือกเรียนในรายวิชาดังกล่าวจึงมีความคุ้นเคยกับศัพท์เทคนิคต่างๆ ทำให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจ ในเวลาอันสั้นและไม่ต้องปรับตัวมากนักซึ่งแตกต่างจากในช่วงเวลาที่เรียนรายวิชา Social Studies, Language Arts, Reading และ Language Arts, Writing แม็คต้องการความเข้าใจและฝึกฝนมากเนื่องจากเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาค่อนข้างมาก อีกทั้งลักษณะข้อคำถามภาษาอังกฤษที่ใช้ในการสอบเป็นสิ่งที่แม็คต้องทำความเข้าใจมากขึ้น บ่อยครั้งที่ผู้วิจัยพบว่าภายหลังจากเลิก

เรียนในรายวิชา Social Studies, Language Arts, Reading และ Language Arts, Writing มักจะพบแม่ฝึกทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมภายในโรงเรียนและขอคำแนะนำจากอาจารย์ทุกครั้งและจะกลับบ้านเมื่อทำแบบฝึกหัดที่อาจารย์มอบหมายให้เสร็จ

แม่ก็สามารถที่จะปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนนักเรียน GED ได้อย่างง่ายดายผู้วิจัยพบว่าภายหลังจากที่เรียนในรายวิชาดังกล่าวจบสิ้นในแต่ละวันแม่ก็มักจะไปร่วมสังสรรค์กับเพื่อนที่เรียนด้วยกันตามร้านอาหารต่างๆ ย่านสยามสแควร์เสมอ การเปลี่ยนชีวิตมาเป็นนักเรียน GED ของแม่ก็ทำให้เพื่อนนักเรียนโรงเรียนเดิมมองว่าแม่ก็กลายเป็นนักเรียนอินเตอร์ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษบ่อยครั้งที่การพบกันระหว่างแม่กับเพื่อนจะกลายเป็นพื้นที่สำหรับการแนะนำ ให้คำปรึกษาเรื่องวิชาภาษาอังกฤษกับเพื่อนๆ ซึ่งแม่ก็ไม่ปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือ อีกทั้งยังรู้สึกพึงพอใจในความเป็นนักเรียนหลักสูตรอินเตอร์ที่เพื่อนมอบให้ แม่ก็ได้รับความสนใจและยอมรับในกลุ่มเพื่อนโรงเรียนเดิมที่มักพูดถึงในเรื่องการใช้ชีวิตว่าเป็นนักเรียนที่ไม่พบความเครียด มีเวลาเรียนที่ยืดหยุ่นทำให้สามารถสังสรรค์ ปาร์ตี้กับเพื่อนได้บ่อยซึ่งเป็นสิ่งที่แม่ต้องการที่จะหลุดพ้นจากพื้นที่การศึกษาไทยและก้าวเข้าสู่การเป็นนักเรียนนานาชาติเต็มรูปแบบซึ่งแม่ก็มองว่าเป็นระบบการศึกษาที่ดีกว่าระบบการศึกษาไทยตามทัศนะของแม่ดังคำกล่าวที่ว่า

“เวลามันเรียกผมว่า เด็กอินเตอร์ผมก็ยังรู้สึกดีอยู่นะ เหมือนตอนที่กลับมาจากอเมริกาใหม่ๆ เรียน GED เหมือนผมได้หลุดพ้นไม่ได้เป็นนักเรียนไทยที่ต้องมานั่งเครียด นั่งเรียนทั้งวันแล้ว”

(แม่ค, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2552)

“แม่มันโชคดีนะ มีเวลาว่างมากขึ้น ได้ทำอะไรหลายๆอย่างที่อยากทำ ในขณะที่พวกผมยังต้องมานั่งเรียนกวดวิชาอยู่เลย”

(เพื่อนแม่ค, สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2552)

การได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนว่าเป็นคนที่มีเวลาสังสรรค์ ไม่เครียดกับการเรียน นำอิচ্ছาของเพื่อน โดดเด่นในกลุ่มเพื่อนเรื่องเวลาในการใช้ชีวิต ที่สนุกสนาน เฮฮา แตกต่างจากกลุ่มเพื่อนนักเรียนโรงเรียนไทยทั่วไปทำให้แม่ก็มองว่าเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการในการเรียนของแม่ก็ได้เป็นอย่างดีและสามารถทำให้แม่มีความพยายามเรียนรู้จนสามารถสอบผ่านในการเรียนได้ในเวลาสั้นๆ

กรณีศึกษาที่ 4 ฮาร์ป (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี

การศึกษาเดิม นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาหลักสูตรทวิภาษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ก่อนจะเป็นนักเรียน GED

ฮาร์ป เด็กสาวผิวขาวฮาร์ปมักจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าแนวสมัยนิยมของเด็กสาวโดยทั่วไป สิ่งหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์ในการแต่งกายของฮาร์ปคือ กระเป๋า ฮาร์ปเป็นเด็กสาวที่มักจะสะพาย กระเป๋ายี่ห้อดังจากต่างประเทศขนาดใหญ่ รุ่นและตราสินค้าที่เป็นที่นิยมของกลุ่มคนวัยทำงาน นิยมซึ่งได้รับแบบอย่างมาจากพี่สาว ตลอดระยะเวลาในการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับฮาร์ป ผู้วิจัยพบว่าฮาร์ปมีกระเป๋าแบรนด์เนมที่มีขนาดใหญ่ไม่ต่ำกว่า 5 ใบ ฮาร์ปบอกกับผู้วิจัยว่าสิ่งที่มีราคาแพงที่สุดในตัวเวลาที่เดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ คือ กระเป๋าสะพายและโทรศัพท์มือถือรุ่นยอด นิยมราคาแพง ผู้วิจัยสามารถพบกับฮาร์ปได้ตามย่านสยามสแควร์และห้างสรรพสินค้าใกล้เคียงเสมอ

ผู้วิจัยพบกับฮาร์ปจากการแนะนำของเจ้าหน้าที่ของสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลครั้ง ผู้วิจัยได้แจ้งกับเจ้าหน้าที่ของสถาบันว่าต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่เคยเรียนในระบบ โรงเรียนทวิภาษาที่สมัครเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED กับทางสถาบัน ผู้วิจัยพบกับฮาร์ปและเพื่อนอีกคนหนึ่งซึ่งเข้ามาเรียนพร้อมๆ กันทำให้ทราบว่าฮาร์ปเป็นนักเรียนที่ เรียนอยู่ในโรงเรียนทวิภาษาเอกชนแห่งหนึ่งโดยฮาร์ปได้เข้าเรียนที่โรงเรียนดังกล่าวมาตั้งแต่ ระดับชั้นประถมศึกษาจนกระทั่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การเรียนในช่วงที่ผ่านมาฮาร์ปจัดได้ว่า เป็นนักเรียนที่เรียนดีของโรงเรียนในช่วงมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นฮาร์ปเคยได้รับประกาศนียบัตร นักเรียนเรียนดีถึง 2 ครั้ง ฮาร์ปเลือกเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนเดิมและยังคง มีผลการเรียนอยู่ในระดับดี ทำให้ฮาร์ปได้เดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกาตามโครงการ แลกเปลี่ยนนักเรียนของโรงเรียนเดิมกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 1 ปี

ครอบครัวของฮาร์ปเป็นครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน มีสมาชิก 10 คน ประกอบด้วย ย่า บิดา มารดา นางสาว พี่ชายคนโตและภรรยาของพี่ชายคนโตและบุตรอีก 1 คน พี่ชายคนรอง พี่สาวและฮาร์ป ฮาร์ปมีอายุห่างจากพี่สาวถึง 12 ปี ทั้งหมดอาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกันย่าน พุทธมณฑล บิดาของฮาร์ปประกอบกิจการหลายประเภททั้งโรงงานผลิตสิ่งทอส่งออก ต่างประเทศและโรงงานผลิตสินค้าพลาสติก บิดาได้แบ่งภาระการบริหารงานต่างๆ ให้กับพี่ชาย และพี่สาวของฮาร์ปช่วยดูแลกิจการ ฮาร์ปและพี่สาวต้องทำหน้าที่ดูแลบริษัทจัดจำหน่ายสินค้า ของโรงงานซึ่งตั้งอยู่ย่านสำเพ็งเพื่อคอยรับยอดการสั่งซื้อจากลูกค้าและส่งต่อให้กับพี่ชายเพื่อผลิต

และส่งออกจำหน่าย หน้าที่ในการดูแลเรื่องการศึกษาของฮาร์ปเป็นหน้าที่ของพี่ชายคนรองและพี่สาวคอยดูแลมาโดยตลอด บิดาและมารดาทำหน้าที่เพียงเป็นผู้ชำระค่าเล่าเรียนให้กับฮาร์ปและคอยเลี้ยงดูฮาร์ปในเรื่องทั่วไปเป็นหลักฮาร์ปได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวเป็นอย่างดีเนื่องจากฮาร์ปเป็นลูกสาวคนเล็กอีกทั้งมีอายุห่างจากพี่ชายและพี่สาวมาก ฮาร์ปเป็นลูกคนเล็กของที่บ้านจึงได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ปลูกฝังค่านิยมต่างๆเป็นอย่างดีจากครอบครัวดังกล่าวที่ว่า

“เขาเป็นน้องคนเล็กของที่บ้าน ป้ากับมี (พ่อและแม่: ผู้วิจัย) ก็บอกเสมอว่าให้พี่ๆช่วยกันดูแล อบรม สั่งสอนน้อง อย่างเรื่อง เรียน เรื่องเข้าสังคมก็เป็นหน้าที่ของพี่ๆที่คอยสอน แต่ถ้าเป็นเรื่องเงินๆทองๆก็ต้องยกให้ป้ากับมีดูแล”

(พี่สาวฮาร์ป, สัมภาษณ์, 12 สิงหาคม 2552)

“ที่บ้านมี ป้ากับมี เยอะเลย ทั้งป้ากับมีจริงๆ แล้วก็ พี่ชาย พี่สาวเป็นพ่อแม่อีกหลายคนทีเดียว สั่งให้ทำโน่นนี่ถือว่าเป็นโชคดีเลย อบอุ่นเกินคาด”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2552)

ครอบครัวของฮาร์ปให้ความสำคัญกับเรื่องของการศึกษามากเนื่องจากบิดาและมารดาของฮาร์ปมองว่าตนเองไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาสูงมากนักทั้งคู่จบการศึกษาเพียงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ความสำเร็จทางธุรกิจในปัจจุบันต้องฝ่าฟันอุปสรรคมากมายกว่าจะประสบความสำเร็จ บิดาและมารดาของฮาร์ปมองว่าหากบุตรได้รับการศึกษาสูงจะมีโอกาสในการช่วยพัฒนาธุรกิจหรืออย่างน้อยก็สามารถที่จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตอื่นๆ พี่ชายคนโตของฮาร์ปจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านวิศวกรรมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง พี่ชายและพี่สาวคนรองจบการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการจัดการจากมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา

“ป้าบอกเสมอเวลากินข้าวหรือเวลาที่คุยกันเรื่องการเรียน ว่าให้เรียนสูง ป้ากับมีลำบากมาเพราะเรียนน้อย อยากให้ลูกทุกคนเรียนสูง”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2552)

“สิ่งที่ป้ากับมีฝากก็คือเราเป็นพี่ก็ต้องดูแลน้อง ให้ได้เรียนให้ดีที่สุด มีชีวิตที่ดี เจอสังคมดีๆ เราก็รับปากนะและจะทำให้เขาได้สิ่งที่ดีที่สุด”

(พี่สาวฮาร์ป, สัมภาษณ์, 12 สิงหาคม 2552)

พี่สาวของฮาร์ปมองว่ากิจการของครอบครัวที่เน้นการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่มีความสำคัญดังนั้นจึงเลือกที่จะให้ฮาร์ปได้มีโอกาสพัฒนาภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะช่วยเหลือกิจการของครอบครัวในอนาคต

“สำหรับบ้านเราภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญเพราะเราทำธุรกิจ เขาเป็น จะต้องมาทำธุรกิจของครอบครัวต่อไป เราก็ต้องเตรียมความพร้อมให้เขามี ความรู้ภาษาอังกฤษติดตัวไว้ก่อน ตอนที่เลือกโรงเรียนก็ตั้งใจจะให้เรียนอินเตอร์ เพื่อให้เขาได้อยู่ในสังคมที่ใช้ภาษาอังกฤษ”

(พี่สาวฮาร์ป, สัมภาษณ์, 12 สิงหาคม 2552)

การเลือกเรียนโรงเรียนทวิภาษาเป็นสิ่งที่ครอบครัวมองว่าเป็นทางออกของความต้องการ ดังกล่าว เนื่องจากค่าเล่าเรียนที่ไม่สูงเท่าโรงเรียนนานาชาติประกอบกับการเรียนในโรงเรียนทวิ ภาษายังทำให้มีโอกาสพัฒนาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไปพร้อมกันฮาร์ปย้ายจากโรงเรียน เดิมเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียน ทวิภาษาตั้งแต่ฮาร์ปเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนที่จะไปศึกษาต่อประเทศสหรัฐอเมริกาฮาร์ปกล่าวว่าช่วงเวลาในโรงเรียนทวิ ภาษานอกจากการให้ความรู้กับฮาร์ปแล้วสิ่งที่ได้รับอีกเพียงอย่างเดียวคือ ภาษาอังกฤษเนื่องจาก ช่วงเวลานั้นฮาร์ปไม่เคยสนใจที่ทำการกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับโรงเรียนเลยก็จริงจึงมีแค่การเดินทางไป เรียนและกลับบ้านเท่านั้น

“ตอนที่เรียนที่เมืองไทย เป็นคุณหนูเลย มีคนไปรับไปส่ง ไม่ได้วิ่งเล่น ทำ อะไรที่โรงเรียนหรือมีแค่เรียนกับที่บ้าน ถ้าถามว่าได้อะไรสมัยเรียนก่อนไป อเมริกาก็ได้ความรู้กับภาษาอังกฤษแค่นั้น เพื่อนยังไม่ค่อยมีเลย”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2552)

“ภาษาอังกฤษที่ได้จากโรงเรียนมันเป็นสิ่งเดียวที่ช่วยชีวิตตอนที่ไปอยู่ อเมริกานะ ถ้าไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษก็ไม่น่าออกเหมือนกันว่าจะสื่อสารกับเขา รู้ เรื่องได้อย่างไร ภาษาอังกฤษมันจำเป็นสำหรับชีวิตตั้งแต่นั้นมาเลย”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2552)

กิจวัตรประจำวันฮาร์ปจะต้องเดินทางไปช่วยพี่สาวที่บริษัทย่านลำพังในวันที่ว่างจากการ เรียน วันใดที่ฮาร์ปมีเรียนก็สามารถที่จะเดินทางมาเรียนและทำการกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนได้ตาม ลำพังตั้งแต่เช้าถึงเย็นเพียงแต่แจ้งให้กับครอบครัวทราบเสมอว่าประกอบกิจกรรมอยู่ที่ใดและต้อง กลับบ้านก่อนเวลา 22.00 น.ตามเงื่อนไขที่ได้สัญญาไว้กับพี่สาว ฮาร์ปบอกกับผู้วิจัยว่าสามารถ

ดูแลชีวิตตนเองได้ตามลำพังมากขึ้นทั้งเรื่องค่าใช้จ่ายส่วนตัวและเรื่องวันเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ฮาร์ปเชื่อว่าส่วนหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวของฮาร์ปไว้ใจและเปิดโอกาสให้ฮาร์ปได้ดูแลตัวเอง ภายหลังจากที่ฮาร์ปได้มีโอกาสไปใช้ชีวิตที่ประเทศสหรัฐอเมริกา กิจกรรมสำคัญที่ฮาร์ปทำร่วมกับครอบครัวเป็นประจำคือการรับประทานอาหารเข้าด้วยกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งทุกวันอาทิตย์ซึ่งทุกคนในบ้านจะต้องมารับประทานอาหารร่วมกันให้ครบพร้อมหน้ากันและจะเป็นช่วงเวลาในการไถ่ถาม สารทุกข์สุขดิบและบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ระหว่างกัน ซึ่งถือเป็นวันสำคัญมากวันหนึ่งของสัปดาห์

“โต๊ะกินข้าวนี้เป็นที่รวมญาติของที่บ้านเลย มีอะไรก็จะมาเล่า มาแบ่งปันกันที่นี้ ป้ากับม่าถือมากเลยว่า อย่างน้อยสัปดาห์ละวันต้องมากินข้าวด้วยกันมื้อหนึ่ง ขาดไม่ได้เลย เพราะเป็นเวลาของครอบครัว อยากถาม อยากเล่าอะไรก็มาพูดกันที่นี้ได้”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2552)

ในกลุ่มเพื่อนฮาร์ปไม่ค่อยมีโอกาสได้พบปะพูดคุยกับเพื่อนที่เคยศึกษาอยู่ที่โรงเรียนเดิมมากนักเพราะในอดีตสมัยที่เรียนในโรงเรียนทวิภาษาไม่ค่อยได้ทำกิจกรรมร่วมกันมากนักในแต่ละวันครอบครัวจะผลัดเปลี่ยนกันเดินทางไปรับ-ส่งที่โรงเรียน รวมไปถึงสถานที่เรียนพิเศษเสมอ ทำให้ฮาร์ปไม่ค่อยได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนที่โรงเรียนเดิมเท่าใดนัก กิจกรรมประจำวันคงเป็นเพียงแค่การไปโรงเรียน กลับบ้านและทำกิจกรรมต่างๆ กับครอบครัวจนกลายเป็นเด็กที่มีเพื่อนในโรงเรียนน้อย ชีวิตของฮาร์ปเริ่มเปลี่ยนแปลงเมื่อฮาร์ปได้มีโอกาสไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงทำให้ฮาร์ปได้เรียนรู้เรื่องการใช้ชีวิตตามลำพังและรู้จักการใช้ชีวิตกับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น กิจกรรมที่ฮาร์ปมักจะทำร่วมกับเพื่อนโรงเรียนทวิภาษาจึงมีเพียงแค่การนัดทานอาหารร่วมกันซึ่งไม่พบบ่อยนัก ชีวิตของฮาร์ปหากไม่นับเพื่อนที่เป็นนักเรียน GED จะพบว่าชีวิตจะผูกพันกับครอบครัวมาก

จุดเปลี่ยนในชีวิตจากโรงเรียนสู่ GED

จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนตัวเองมาสู่การเป็นนักเรียน GED นั้นเริ่มขึ้นเมื่อครั้งฮาร์ปได้เดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกาตามโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนของโรงเรียนเดิมกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 1 ปี ฮาร์ปมองว่าเป็นช่วงชีวิตที่มีความสุขและความทุกข์ ฮาร์ปมองว่าระบบการจัดการเรียนการสอนที่ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้มีความแตกต่างจากโรงเรียนที่เรียนในประเทศไทยในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ รูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนคิดและทำโครงงานต่างๆ อย่างสม่ำเสมอมากกว่าการเรียนกับครูชาวต่างชาติในโรงเรียนเดิมที่ประเทศไทย ที่เน้นการท่องจำตามตำราเรียน

และการสอบก็เน้นการท่องจำจากเนื้อหาในตำราที่กำหนดเพียงเล่มเดียว อีกทั้งการทำรายงานในวิชาต่างๆ นั้น หากเป็นการเรียนในโรงเรียนเดิมจะมีข้อจำกัดทางความคิดค่อนข้างมากต้องทำตามที่อาจารย์กำหนดเท่านั้นซึ่งแตกต่างจากที่สหรัฐอเมริกาที่จะหลากหลายมากกว่า อีกทั้งการใช้ชีวิตในสหรัฐอเมริกาทำให้ฮาร์ปมองว่าตนเองสามารถที่จะดูแลชีวิตตัวเองได้ เมื่อกลับมาประเทศไทยฮาร์ปได้รับการยอมรับว่าสามารถที่จะดูแลตัวเองได้จึงเป็นวาทกรรมที่ย้ำให้ฮาร์ปรู้ว่าต้องดูแลตัวเองให้ได้อย่างที่ทุกคนเข้าใจและมองว่าการที่จะโตเป็นผู้ใหญ่นั้นสิ่งแรกคือการดูแลตัวเองเหมือนที่ครอบครัวคอยย้ำเตือนเสมอดังคำกล่าวที่ว่า

“อยู่ที่อเมริกามันเปลี่ยนชีวิตหลายอย่าง เพิ่งเคยได้ดูแลตัวเองครั้งแรกที่อเมริกาเนะ มันยากมาก อึดอัด เครียดสารพัด แต่ก็ต้องทนให้มันผ่านพ้นไป”

(ฮาร์ป, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

“เขาเปลี่ยนไปมากนะหลังกลับจากอเมริกา แต่ก่อนคอยฟังคำสั่งอย่างเดียว กลับมานี้ก็หัดมีคำถาม หัดขออนุญาตทำโน่นทำนี่ด้วยตัวเอง สำหรับพีก็ถือว่าคุ้มกับการที่ยอมให้น้องไปลองใช้ชีวิตที่โน่นนะ ตอนแรกพีกลัวมากยิ่งมีกับพี่สาวเขายังแล้วใหญ่แต่มันคุ้มมากตอนเขากลับมาแล้วดูแลตัวเองได้”

(พี่ชายฮาร์ป, **สัมภาษณ์**, 12 สิงหาคม 2552)

ชีวิตในด้านการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประเทศสหรัฐอเมริกานั้นฮาร์ปได้เล่าให้กับผู้วิจัยฟังเกี่ยวกับประสบการณ์ในสังคมนักเรียนชาวต่างชาติในประเทศสหรัฐอเมริกาน่า ในช่วงแรกของการไปเรียน ฮาร์ปเป็นที่สนใจของเพื่อนร่วมชั้นเรียนเนื่องจากเป็นนักเรียนที่มาจากต่างชาติเพียงคนเดียวในชั้น ฮาร์ปต้องคอยบอกเล่าเรื่องราวของประเทศไทยให้เพื่อนฟังเสมอทำให้ฮาร์ปมีเพื่อนที่เป็นคนอเมริกันและชาวต่างชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวเอเชียที่เกิดและเติบโตในประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวนหนึ่ง ในช่วงแรกๆ เพื่อนหลายคนคอยดูแลให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตและการเรียนในชั้นเรียนทำให้ฮาร์ปสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ฮาร์ปได้รับการยอมรับในพื้นที่นั้นว่ามีความสำคัญในพื้นที่แต่ภายหลังจากที่เรียนไปได้ช่วงหนึ่ง ฮาร์ปสามารถที่จะดำเนินชีวิตได้ไม่แตกต่างจากนักเรียนอเมริกันทั่วไปทำให้ฮาร์ปถึงเบียดออกไปอยู่ในกลุ่มเดียวกับนักเรียนอเมริกันเชื้อสายอื่นๆซึ่งทำให้ฮาร์ปประสบปัญหาอีกครั้งจากความแตกต่างทางชาติพันธุ์จนมีเหตุการณ์กระทบกระทั่งทางร่างกายกัน ฮาร์ปมองว่าประเทศสหรัฐอเมริกาแม้ว่าจะมีกฎหมายและความเสรีเรื่องชาติพันธุ์แต่ในความเป็นจริงแล้วก็มี การแบ่งนักเรียนอเมริกันออกเป็นกลุ่มๆ โดยแบ่งจากเชื้อชาติ สีผิว ทำให้ฮาร์ปไม่คิดจะใช้ชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกา ครบระยะเวลา 1 ปี ฮาร์ปจึงเดินทางกลับประเทศไทย สิ่งหนึ่งที่ฮาร์ปได้จากไปเรียนที่สหรัฐอเมริกาคือ

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจากเดิมที่คิดว่าต้องการที่จะเรียนจนจบมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วก็สอบเข้ามหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อนในสังคมอเมริกันกลับทำให้ฮาร์ปมองว่าต้องรู้จักตัวเองให้มากกว่า ต้องการทำอะไร ให้เห็นความสำคัญของชีวิตเป็นหลัก ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนก่อนกลับเพื่อนถามว่า กลับบ้านแล้วจะทำอะไร ก็ตอบไปว่า เด็กไทยก็จบ High School ก็เรียนต่อมหาวิทยาลัย เพื่อนมันก็ถามว่าจะเรียนอะไร ก็บอกว่าแล้วแต่จะสอบได้ เชื้อใหม่เขาขำกันใหญ่เลย ถ้ามาเจอเด็กไทยไม่ขำกันทั้งวันหรอก ก็เด็กไทยมันเป็นแบบนี้”

“เรียนที่โน้น (อเมริกา: ผู้วิจัย) ทำให้รู้อย่างหนึ่งว่า เราจะเรียนเอาอะไร เอาวุฒิ หรือเอาความรู้ไปใช้ทำงาน ใครๆเขาก็เอาความรู้ไปทำงานกันทั้งนั้น มันก็เลยกลับมาถามตัวเองว่าที่บ้านงานก็มีทำ ทำไมไม่หาความรู้มาใช้กับงานที่บ้าน”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2552)

ภายหลังจากที่เดินทางกลับมายังประเทศไทยในช่วงแรกฮาร์ปตั้งใจจะกลับเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนเดิมแต่ช่วงระหว่างที่รอโรงเรียนเปิดภาคการศึกษาฮาร์ปได้พบกับเพื่อนคนหนึ่งซึ่งลาออกจากโรงเรียนทวิภาษาและมาเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED เนื่องจากต้องการเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยให้เร็วขึ้น 1 ปีการศึกษา ฮาร์ปพบกับเพื่อนคนดังกล่าวขณะที่เข้าไปรายงานตัวแจ้งความจำนงจะกลับเข้าศึกษาในภาคการศึกษาต่อไป วันนั้นเพื่อนจึงชวนฮาร์ปมารับประทานอาหารที่สยามสแควร์ก่อนที่จะไปรับประทานอาหารได้แวะเข้ามาสอบถามข้อมูลที่สถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ฮาร์ปบอกกับผู้วิจัยว่าหลังจากได้ทราบข้อมูลทำให้มองว่าโปรแกรม GED มีความน่าสนใจในเรื่องช่วงเวลาในการเรียนที่สั้นและหากสามารถสอบผ่านได้ในการสอบเพียงครั้งเดียวจะทำให้ฮาร์ปไม่ต้องกลับไปนั่งเรียนในชั้นเรียนที่โรงเรียนเดิมแต่สามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้เร็วขึ้น จึงได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ GED ไปขอคำแนะนำจากพี่สาว

ครอบครัวของฮาร์ปมองว่าไม่ใช่เรื่องน่าเสียหายเนื่องจากเวลาที่ฮาร์ปต้องการเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED นั้น โรงเรียนเดิมฮาร์ปยังไม่เปิดเรียน ครอบครัวมองว่าหากฮาร์ปเรียนและสอบโปรแกรม GED ไม่ผ่านก็สามารถที่จะกลับเข้าเรียนในโรงเรียนเดิมได้ แต่หากสามารถสอบผ่านก็จะสามารถเข้ามหาวิทยาลัยได้เร็วขึ้น อีกทั้งเมื่อมองถึงวุฒิการศึกษาที่ได้รับครอบครัวของฮาร์ปมองว่าหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ก็ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนอีกทั้งวุฒิการศึกษาที่ได้รับก็เป็นวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่ดีด้วยความตั้งใจเดิมที่ต้องการให้ฮาร์ปได้มีโอกาสเป็นนักเรียน

อินเตอร์ หรือ ได้เรียนในต่างประเทศ หากฮาร์ปกับเข้าเรียนในโรงเรียนเดิมฮาร์ปก็จะได้แค่การเรียน เป็นภาษาอังกฤษในรายวิชาหลักคือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์เท่านั้นแต่ในท้ายที่สุดก็ได้รับวุฒิ การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไทย ครอบครัวจึงตัดสินใจให้ฮาร์ปได้เลือกเรียนหลักสูตร เตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED กับทางสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ที่ว่า

“มันก็ไม่เสียหายนะ ตอนที่เขาขอไปลองเรียน ถ้าจบได้วุฒิม.ปลายและ เป็นวุฒิจากอเมริกาด้วย ดีเสียอีกเรียนก็สั้นๆ เหมือนจบจากเมืองนอก เขาก็จะได้ เข้ามหาวิทยาลัยได้เลย แต่ถ้าไม่ผ่านก็ยังคงกลับเข้าโรงเรียนเดิมได้ทัน”

(พี่สาวฮาร์ป, **สัมภาษณ์**, 12 สิงหาคม 2552)

นักเรียน GED

ฮาร์ปเลือกเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในแบบกลุ่มที่สถาบัน ได้จัดไว้ซึ่งมีระยะเวลาในการเรียนเพียง 5 สัปดาห์ ฮาร์ปบอกกับผู้วิจัยว่าในส่วนของการเรียน นั้นไม่ยากต่อการทำความเข้าใจมากนัก หากมีประเด็นที่สงสัยฮาร์ปก็ซักถามอาจารย์ใน ห้องเรียนทันที ด้วยพื้นฐานการเป็นเด็กที่ให้ความสำคัญและตั้งใจเรียนอีกทั้งเคยศึกษาใน หลักสูตรทวิภาษาและมีโอกาสไปศึกษาที่ประเทศสหรัฐอเมริกาทำให้ฮาร์ปไม่มีอุปสรรคในการเรียน การจัดการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษมากนักเรียนรู้ได้เร็วไม่มีความรู้สึกแปลกหรือ แตกต่างจากกลุ่มเพื่อนและไม่มีอุปสรรคในการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนอีกทั้งทัศนคติความเป็น นักเรียนอินเตอร์ยังคงเป็นสิ่งที่ฮาร์ปรับรู้ได้ตลอดเวลาในระหว่างที่เรียน เนื่องจากฮาร์ปมีความ แตกต่างทางวัฒนธรรมและพื้นฐานการเรียนในกลุ่มเพื่อนดังกล่าวที่ว่า

“ยังเป็นนักเรียนอินเตอร์เหมือนเดิม สมัยอยู่อเมริกา เพื่อนมันก็เรียกเรา เป็นเด็กอินเตอร์ พอกลับมาเมืองไทยก็เป็นนักเรียนอินเตอร์ มันต่างกัน ที่ไหน (อเมริกา: ผู้วิจัย) เป็นนักเรียนไทยท่ามกลางฝรั่ง มาอยู่ที่นี่เป็นนักเรียนอินเตอร์ เพราะไม่ได้เรียนโรงเรียนไทย เพื่อนก็มองว่าเราเพิ่งกลับจากอเมริกา”

“เรื่องภาษาอังกฤษไม่ใช่ปัญหาเลย เรียนได้สบายมาก”

(ฮาร์ป, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

กลุ่มเพื่อนที่เรียนหลักสูตรดังกล่าวด้วยกันนั้นฮาร์ปสามารถทำความเข้าใจสนทนากันได้ อย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มนักเรียนในชั้นเรียนที่ฮาร์ปเรียนนั้นเป็นกลุ่มที่อาจารย์ผู้สอนใน สถาบันบอกว่าเป็นกลุ่มที่ทำความรู้จักกันเร็วมาก เพียงแค่พบกัน 1 ครั้ง หรือ 2 ชั่วโมงก็สนิทสนม

สามารถปรับตัวและทำกิจกรรมต่างๆ อาทิ ไปทานข้าว เดินเที่ยว พุดคุยเรื่องราวต่างๆ เนื่องจากมีทัศนคติและความสนใจที่คล้ายกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของแฟชั่นและศิลปะจากต่างประเทศ ฮาร์ปได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนว่าเป็นคนที่มีเรื่องเกี่ยวกับแฟชั่น สินค้าและดารามาจากฮอลลีวูดเป็นอย่างดีทำให้ฮาร์ปมีความสุขที่จะค้นหาข้อมูลเรื่องราวต่างๆ มาเล่าให้กับเพื่อนฟังเสมอ เพื่อนกลุ่มดังกล่าวเป็นเพื่อนกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตของฮาร์ปมาก ฮาร์ปมักจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนกลุ่มนี้เสมอ โดยฮาร์ปจะหยิบยกเรื่องที่เคยไปใช้ชีวิตที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มาเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นตัวตนในเพื่อนกลุ่มนี้ ซึ่งก็ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนพวกนี้ (เพื่อนนักเรียน GED) ถ้าจะบอกว่าเป็นเพื่อนกลุ่มที่สนิทที่สุดก็บอกได้นะ อยู่กับเพื่อนกลุ่มนี้บ่อยๆ ไปกินข้าว ไปเที่ยว ไปดูหนังก็ไปกับเพื่อนพวกนี้ มันลงตัวที่สุดแล้ว”

“เรื่องที่เราไม่รู้เรื่องที่เที่ยว ที่กิน เขาก็แนะนำ ก็บอกเรา แล้วก็คอยฟังเรา เล่าเรื่องดารา เรื่องที่อ่านเจอจากนิตยสารต่างๆ หรือเรื่องชีวิตในอเมริกา สนุกดีได้แลกเปลี่ยนกัน”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2552)

ครอบครัวของฮาร์ปนั้นมีแต่ผู้ใหญ่กล่าวคือ คุณย่า บิดามารดา พี่ชายและพี่สาวที่อายุต่างกันมากทำให้ฮาร์ปสามารถที่จะพูดคุยกับอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนได้อย่างสนิทสนมคุ้นเคย ไม่รู้สึกอึดอัดเวลาที่ต้องพูดคุยกับผู้ใหญ่ ฮาร์ปกล่าวว่ามีความสุขที่จะเดินทางเรียนทุกครั้งเนื่องจากปราศจากความเครียดจากการสอบเพราะหากสอบไม่ผ่านก็สามารถกลับไปเรียนในโรงเรียนเดิมได้อีกทั้งเนื้อหาวิชาที่ปรากฏก็ไม่ยากจนเกินไป ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเล็กที่มีเพื่อนร่วมชั้นเรียนเพียง 5 คนก็ไม่นับอุปสรรคต่อการเรียน ฮาร์ปจบการเรียนในหลักสูตรดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนดคือ 5 สัปดาห์และสามารถสอบผ่านครบทั้ง 5 วิชาภายในการสอบเพียงครั้งเดียวและปัจจุบันเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจ ในวิทยาลัยนานาชาติของมหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่งย่านศาลายา

ฮาร์ปมองว่าตนเองได้รับจากการเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ GED และประสบการณ์ในช่วงที่ผ่านมาคือการดูแลตัวเองทั้งในเรื่องค่าใช้จ่าย การเดินทาง การวางแผนชีวิต การเรียนด้วยตัวเองได้มากขึ้น ซึ่งเป็นอิทธิพลที่ฮาร์ปได้รับจากเพื่อนในกลุ่มนักเรียน GED ด้วยกันที่บางคนมีรายได้เสริมจากการทำงานนอกเวลาอีกทั้งมีมุมมองต่อการเรียนเปลี่ยนไปมองเห็นความสำคัญกับเรื่อง การเรียนเพื่อการประกอบอาชีพมากขึ้น ฮาร์ปมองว่าการศึกษาต้องสร้าง

ความน่าเชื่อถือในการทำงานนั้นคือ ต้องมีวุฒิการศึกษาและภาษาเพื่อการสื่อสารที่ดีตามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนนักเรียน GED ด้วยกันเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าตนนั้นไม่มีความแตกต่างจากกลุ่มเพื่อน

กรณีศึกษาที่ 5 บอสซ่า (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี

การศึกษาเดิม นักเรียนโรงเรียนนานาชาติ หลักสูตรจากประเทศสหรัฐอเมริกา

ก่อนจะเป็นนักเรียน GED

บอสซ่าเด็กหนุ่มร่างเล็กอายุ 17 ปี ทรงผมสั้นสไตล์เกาหลี่ที่วัยรุ่นนิยม รูปหน้าแบบคนไทยเชื้อสายจีนตัดกับสีผมทองประกายแดง ทุกครั้งที่ยิ้มจะมองเห็นเหล็กเครื่องมือจัดฟันสีสังสดใสอยู่ภายในช่องปาก บอสซ่าชอบแต่งกายตามสมัยนิยมด้วยเสื้อยืดแขนสั้นสีสังสดใส กางเกงยีนส์ขาวตัวใหญ่ยี่ห้อดังจากต่างประเทศ สวมรองเท้าผ้าใบหุ้มข้อสีสังสดใสตลอดเวลา บอสซ่าได้รับการขนานนามจากเพื่อนนักเรียน GED ว่าเป็นเจ้าพ่อแฟชั่น เนื่องจากเสื้อผ้าและรองเท้าของบอสซ่านั้นมักเป็นสินค้ารุ่นล่าสุดของแบรนด์วัยรุ่นชื่อดังของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมีราคาแพง บอสซ่าเองมองว่าการแต่งกายลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเรื่องปกติในกลุ่มเพื่อนโรงเรียนเดิม เพื่อนของบอสซ่าก็แต่งกายคล้ายๆกันอีกทั้งครอบครัวก็เป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนการแต่งกายและการบริโภคสินค้าเหล่านั้น อิทธิพลทางความคิดจากครอบครัวผนวกกับการแสดงอัตลักษณ์การแต่งกายของกลุ่มเพื่อนทำให้มีอิทธิพลต่อการปรากฏตัวดังคำกล่าวที่ว่า

“มาเรียนที่นี่แหละที่มีคนบอกว่าแต่งตัวถอดมาจากแคตตาล็อก วัยรุ่นอเมริกัน ครู๊ก็แซว เพื่อนก็แต่งตัวกันแบบนี้ละ ผมไม่ได้แตกต่างจากเพื่อนๆเลย เพื่อนผมก็ใส่แบบนี้”

“เสื้อผ้าพวกนี้ บางอันที่บ้านก็ซื้อมาให้จากเมืองนอก เขาเห็นเราชอบ”

“พ่อชอบบอกว่า คนเราต้องดูที่การแต่งตัวก่อนเพราะเป็นอย่างไรที่เขาจะเห็น ยิ่งเราทำตัวดี ถ้าแต่งตัวไม่ดี บุคลิก ไม่ดีใครเขาจะสนใจซื้อตัวเรา”

(บอสซ่า, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

ผู้วิจัยพบกับบอสซ่าครั้งแรกเมื่อครั้งที่บอสซ่าและกลุ่มเพื่อนจำนวน 5 คนเข้ามาติดต่อสมัครเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED กลุ่มของบอสซ่าบอกเพียงว่าต้องการจะลาออกจากโรงเรียนที่ศึกษาอยู่ในปัจจุบันและมาเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED เพื่อใช้วุฒิการศึกษาดังกล่าวยื่นสมัครเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เมื่อ

ผู้วิจัยสอบถามถึงแหล่งที่มาของการตัดสินใจเข้ามาศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ปรากฏว่าการตัดสินใจเลือกเข้ามาศึกษาและการเปลี่ยนสถานภาพตัวเองจากนักเรียนโรงเรียนนานาชาติมาเป็นนักเรียน GED ของนักเรียนกลุ่มนี้ ได้รับการชักชวนและนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรม GED จากบอสซ่า เนื่องจากบอสซ่ามีพี่ชายซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องจบการศึกษาจากโปรแกรม GED มาก่อนและเคยเป็นนักเรียน GED ที่ศึกษาอยู่ที่สถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

ครอบครัวของบอสซ่าเป็นครอบครัวนักธุรกิจประกอบกิจการบริษัทท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ย่านถนนเยาวราช ครอบครัวบอสซ่ามีสมาชิก 4 คนคือ บิดา มารดา พี่ชายและบอสซ่า ปัจจุบันพี่ชายอยู่ระหว่างการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้าน Hospitality Management ที่มหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา บิดาจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจจากวิทยาลัยเอกชนในประเทศฮ่องกง ส่วนมารดานั้นจบการศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์ บอสซ่ามักจะพบปะกับญาติพี่น้องอยู่อย่างสม่ำเสมอเนื่องจากครอบครัวของญาติบอสซ่าประกอบกิจการอยู่ในย่านเยาวราชเหมือนกันจึงไม่เป็นการยากที่บอสซ่าจะเดินจากบ้านพักไปพบปะพูดคุยกับญาติพี่น้องในวัยใกล้เคียงกัน ด้วยพื้นฐานครอบครัวของบอสซ่าทำให้ต้องพบปะกับผู้คนมากมายทำให้ครอบครัวของบอสซ่าให้ความสำคัญกับเรื่องของกริยา มารยาทและการเข้าสังคมให้กับบุตรเป็นสิ่งแรกๆ และตั้งความหวังว่าบอสซ่าจะสามารถมีพฤติกรรม กิริยาเป็นอย่างที่ครอบครัวต้องการจึงคอยที่จะย้ำเตือนและฝึกปฏิบัติต่างๆ ให้กับบอสซ่าดังคำกล่าวที่ว่า

“บ้านเราทำงานที่ต้องเจอคนเยอะนะ เราก็อยากให้ลูกเราเป็นคนที่น่ารัก สำหรับคนอื่น ๆ เราก็ต้องสอน ต้องบอกเขาว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ กับเด็กกับผู้ใหญ่ตั้งแต่เด็ก”

“สำหรับบอสซ่า เขาเป็นเด็กรุ่นเล็กสุดของครอบครัว ญาติพี่น้องก็เห็นเขาเป็นเด็กรุ่นเล็กสุดอยากทำอะไรก็จะปล่อยให้ทำ แต่ถ้าเราปล่อยให้เขาทำอะไรตามใจไปหมดก็คงจะแย่ ก็เลยต้องสอน ต้องคอยดูว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำ”

(คุณแม่บอสซ่า, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

ครอบครัวของบอสซ่าให้ความสำคัญกับเรื่องของการศึกษาควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญเรื่องภาษาต่างประเทศ อิทธิพลสำคัญที่มีผลต่อการให้ความสำคัญดังกล่าวคือธุรกิจของครอบครัวซึ่งเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวมีการติดต่อประสานงานกับลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศทำให้ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศมีความสำคัญสำหรับครอบครัวของบอสซ่า

ด้วยอิทธิพลและการให้ความสำคัญกับเรื่องภาษาอังกฤษทำให้มีผลต่อความคิดของครอบครัว มารดาของบอสซ่าเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่าในช่วงที่บอสซ่าและพี่ชายอยู่ในวัยเด็กนอกเหนือจากการเรียน ภาษาอังกฤษในโรงเรียน และการเรียนภาษาจีนเพิ่มเติมจากการจ้างครูมาสอนที่บ้านแล้ว บิดา และมารดาจะพยายามที่จะพูดภาษาอังกฤษและภาษาจีนกับลูกชายทั้ง 2 คนเพื่อให้ซึมซับ เกี่ยวกับคำศัพท์ต่างๆ รวมไปถึงการพาบุตรชายทั้ง 2 คนไปท่องเที่ยวในประเทศต่างๆ และชี้ให้เห็น ถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ ด้วยเหตุนี้ทำให้ในปัจจุบันบอสซ่านั้นสามารถพูดได้ 3 ภาษาคือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาจีนอีกทั้งการดำรงอยู่ในพื้นที่ธุรกิจของครอบครัวที่มีความเป็น นานาชาติทำให้เกิดการหลอหลอมความคิดและการแสดงออกของสมาชิกในครอบครัวที่ให้ความ สำคัญกับภาษาต่างประเทศในพื้นที่ดังกล่าวที่ว่า

“บ้านเราทำธุรกิจท่องเที่ยว ภาษามันจำเป็นนะ ไม่ใช่แค่ภาษาที่ 2 มัน ต้องได้ภาษาที่ 3 นะได้ทำงานได้ พ่อเขากับพี่เน้นเรื่องภาษากับลูกมากๆ นะ เพราะเขาจะต้องเอามาใช้ในการทำงานในอนาคต มีอะไรที่ไหนดีก็พาลูกไปเรียน ไปพบไปเจอ”

(คุณแม่บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

“ตั้งแต่เด็กๆ บางทีแม่ก็พูดภาษาอังกฤษด้วย ก็ไม่รู้รู้สึกแปลกอะไร เพราะ เกิดมาก็ได้ยินภาษาตั้งหลายภาษาที่บริษัทพ่อ”

(บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

ครอบครัวมีความมุ่งหวังต่อเรื่องการศึกษาของบุตรทั้ง 2 คนได้รับวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเพื่อที่จะเข้ามาดูแลกิจการต่อบิดาและมารดา ด้วยความมุ่งหวังดังกล่าวทำให้ ครอบครัวมองว่าการศึกษาระบบนานาชาติหรือการเรียนจบจากต่างประเทศเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับการประกอบธุรกิจของครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของประสบการณ์ใช้ชีวิต การพบ เจอกับคนหลากหลายวัฒนธรรม เชื้อชาติหรือการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจึงมีความ พยายามที่จะให้บุตรของตนได้ไปศึกษาต่อในต่างประเทศหรืออย่างน้อยก็ศึกษาในหลักสูตร นานาชาติมาโดยตลอดและพยายามที่จะพำร่สอน ถ่ายทอดแนวคิดดังกล่าวกับบุตรทั้ง 2 คน เสมอ ด้วยองค์ประกอบทางพิธีกรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธุรกิจดังกล่าวทำให้ บุตรชายทั้ง 2 คนมีความ ต้องการที่จะศึกษาทางด้านการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวซึ่งเป็นธุรกิจของครอบครัวดังกล่าว ที่ว่า

“บอกลูกตลอดเวลานะ กินข้าว หรืออย่างมีงานเลี้ยงของบริษัทเราก็จะบอกเขาว่าทั้งหมดเนี่ยทำให้พวกเขาเหนื่อยแหละ อยากให้มาดูแลกิจการต่อไป”

“พี่ไม่ขออะไรมากหรอก ขอแค่ให้เขาจบปริญญา มีทักษะภาษาอังกฤษที่ดีพอจะมาบริหารงานต่อจากเราก็โอเคแล้ว”

(คุณแม่บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

“บางทีเราก็รู้ว่าพาเราไปเมืองนอก ไปออกทัวร์ ไม่ใช่ไปเที่ยวหรอก แต่ให้เราไปรู้จักการทำงานทัวร์ แล้วก็จะได้เจอประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งผมก็ชอบนะ คิดตลอดว่าอยากทำธุรกิจนี้ต่อจากเขา”

(บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 8 มีนาคม 2552)

บอสซ่าเป็นนักเรียนโรงเรียนนานาชาติหลักสูตรอเมริกันแห่งหนึ่งย่านสุขุมวิท บอสซ่าเริ่มเรียนที่โรงเรียนดังกล่าวมาโดยตลอดตั้งแต่ระดับชั้น Grad 1 จนถึงระดับชั้น Grad 10 การเรียนอยู่และอยู่ในสังคมโรงเรียนดังกล่าวมาโดยตลอดทำให้บอสซ่าไม่รับรู้ถึงคำว่านักเรียนอินเตอร์เนื่องจากอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมนั้นมาตั้งแต่แรก บอสซ่ามองว่าตนเองก็เป็นนักเรียนปกติทั่วไปคนหนึ่ง สำหรับบอสซ่าแล้วการไปโรงเรียนเป็นการเรียนเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ใช้เรียนให้เพียงพอสำหรับการสอบผ่านจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและมีโอกาสสมัครเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยและอีกสิ่งหนึ่งเป็นการไปพบปะกับเพื่อนๆ บ่อยครั้งที่ผู้วิจัยมีการสอบถามเรื่องการเรียนกับบอสซ่าพบว่าบอสซ่ามักจะยกเหตุผลข้อหนึ่งเสมอว่า การเรียนในโรงเรียนทำให้ได้สังคม แต่การเรียน GED นั้นจะได้วุฒิการศึกษาอยู่บ่อยครั้ง

“ถ้าถามว่าเรียนที่โรงเรียนแล้วได้อะไร ก็บอกเลยว่าได้เพื่อนมาเพียบเลย ได้สังคมมากกว่าตอนเรียน GED เยอะ GED มันได้แค่วุฒิการศึกษาเท่านั้น”

(บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 23 มกราคม 2553)

ชีวิตในโรงเรียนนานาชาติของบอสซ่าพบว่าบอสซ่าเป็นคนที่มีความสัมพันธ์ดีและชอบทำกิจกรรมต่างๆ ประกอบกับมีเพื่อนมากทำให้มีกิจกรรมต่างๆ มากมายให้ทำตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและการแสดง บอสซ่ามองว่าการใช้ชีวิตในโรงเรียนนานาชาติในช่วง Grad 1 -7 นั้นมีความสุขมาก บอสซ่าได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ มากมายทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนและการใช้ชีวิต อาทิ การไปทัศนศึกษาดูการทำนา การไปดำน้ำดูปะการังในท้องทะเลทำให้บอสซ่าได้เห็นชีวิตที่แตกต่างออกไปดังคำกล่าวที่ว่า

“เขาก็จบมาแล้วให้ฟังนะว่า โรงเรียนพาไปทำนา โรงเรียนพาไปเที่ยวทะเล ก็ดูเขามีความสุขดี”

(คุณแม่บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

บอสซ่าพบว่าเนื้อหาการเรียนการสอนเริ่มหนักขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ระดับ Grad 8 แต่เมื่อบอสซ่าเปรียบเทียบกับญาติที่เรียนอยู่ในระบบโรงเรียนไทยในระดับชั้นใกล้เคียงกันพบว่าการเรียนของตนเองยังไม่มีมีความเครียดเท่ากับนักเรียนในระบบโรงเรียนไทยที่มุ่งเรียนเพื่อสอบมหาวิทยาลัยและทำคะแนนสูงๆในชั้นเรียนจึงยังคงไม่อดัดต่อการเรียนมากในโรงเรียนนานาชาติมากนัก สิ่งที่นักเรียนโรงเรียนไทยมีมากกว่าบอสซ่าคือเด็กนักเรียนโรงเรียนไทยมีความอดทน และตั้งใจในการเรียนมากกว่านักเรียนโรงเรียนของตน บอสซ่าไม่พึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนานาชาติในเรื่องของคุณภาพการสอนของอาจารย์ในโรงเรียนที่บอสซ่ามองว่า การสอนของอาจารย์ไม่มีความสามารถที่จะอธิบายสิ่งต่างให้เข้าใจได้ง่ายเมื่อเปรียบเทียบกับอาจารย์ที่ครอบครัวจ้างมาสอนที่บ้าน บ่อยครั้งที่บอสซ่ามักจะโดดเรียนในรายวิชาที่ขาดความเชื่อมั่นในการสอนของอาจารย์หรือไม่ยอมทำงานส่งในรายวิชานั้นๆ แต่ยังคงนั่งเล่นอยู่ภายในโรงเรียน ไม่ว่าจะในห้องพยาบาล โรงยิม หรือแม้แต่ห้องสมุดของโรงเรียน มารดาของบอสซ่ากล่าวกับผู้วิจัยเสมอว่า ในช่วงระยะหลังๆ ตั้งแต่บอสซ่าเริ่มเรียนในชั้น Grad 9 ทางโรงเรียนเริ่มมีการแจ้งเตือนมายังผู้ปกครองถึงการขาดเรียนและการขาดส่งรายงานของบอสซ่าอยู่บ่อยครั้ง

การเรียนในโรงเรียนนานาชาติจึงเป็นสิ่งที่บอสซ่ามองว่าเป็นความโชคดีมากกว่าการเรียนในโรงเรียนไทยที่ต้องประสบความเครียดกับการเรียนทั้งในโรงเรียนและเรียนกวดวิชา การเรียนนอกโรงเรียนบอสซ่าต้องการเรียนในวิชาที่ตนเองชื่นชอบคือเรื่องเกี่ยวกับดนตรีและการแสดง ในวัยเด็กบอสซ่ามักจะได้รับโอกาสในการแสดงตามงานเทศกาลต่างๆ ของโรงเรียนเสมอ อีกทั้งงานเลี้ยงประจำปีของบริษัทบิดาบอสซ่าก็มักจะได้รับโอกาสให้แสดงกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นดนตรีหรือการแสดงเต้นประกอบเพลงอยู่บ่อยครั้งจึงทำให้บอสซ่ามองว่าสิ่งที่สังคมทั่วไปยอมรับตนเองคือความสามารถด้านการแสดง บอสซ่ามีกิจวัตรประจำสัปดาห์อีกอย่างหนึ่งนอกเหนือจากการไปเรียนหนังสือในโรงเรียนคือการเรียนเต้นรูปแบบสมัยนิยมโดยในช่วงที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลบอสซ่าอยู่ระหว่างการเรียนเต้นสไตร์ B-Boy และการเรียนเต้น K-Pop ในสถาบันสอนเต้นแห่งหนึ่งย่านสยามสแควร์ บอสซ่าเริ่มเรียนการเต้นมาตั้งแต่อายุได้ 12 ปีโดยจะเรียนเต้นทุกวันเสาร์ตอนบ่าย และเรียนร้องเพลงกับอาจารย์ที่สอนร้องเพลงที่สถาบันดนตรีย่านอโศก

ผู้วิจัยพบว่าบ่อยครั้งการเรียนร้องเพลงและเรียนเต้นของบอสซ่าทำให้บอสซ่ามีรายได้จากการว่าจ้างให้ไปแสดงตามสถานที่ต่างๆ อาทิ การเต้นประกอบมิวสิควีดีโอหรืองานโฆษณาต่างๆ

ซึ่งบอสซำมองว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่ตนเองภาคภูมิใจเนื่องจากสามารถหารายได้ด้วยตนเอง อีกทั้งครอบครัวยังให้การสนับสนุนทุกครั้งที่ยังบอสซำมีโอกาสรับงานในลักษณะดังกล่าว มารดาจะคอยเดินทางไปรับ-ส่งและหลังจากกลับจากการทำงานมักจะได้รับคำชื่นชมจากคนในครอบครัวเสมอว่าสามารถหารายได้ให้กับตัวเองได้ บอสซำเชื่อว่ากิจกรรมดังกล่าวสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองในระหว่างเรียนได้ อีกทั้งปัจจุบันบอสซำได้รับการติดต่อผ่านครูผู้สอนต้นที่โรงเรียนศึกษาอยู่ให้เข้าร่วมงานในฐานะนักเต้นให้กับศิลปินวัยรุ่นของค่ายเพลงชื่อดังแห่งหนึ่งอีกด้วย

บอสซำมีกลุ่มเพื่อน 2 กลุ่มทั้งกลุ่มเพื่อนที่ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนนานาชาติและกลุ่มเพื่อนที่เรียนต้นและร้องเพลง บอสซำจะมีกิจกรรมกับเพื่อนแต่ละกลุ่มแตกต่างกันออกไป เพื่อนกลุ่มที่บอสซำให้ความสำคัญคือกลุ่มเพื่อนนักเรียนโรงเรียนนานาชาติผู้วิจัยพบว่าบอสซำจะติดต่อกับเพื่อนกลุ่มนี้อยู่ตลอดเวลาเนื่องจากเป็นเพื่อนที่ใช้ชีวิตด้วยกันมาตั้งแต่เด็กและมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่คล้ายคลึงกัน เพื่อนกลุ่มนี้พบว่ามีหลากหลายเชื้อชาติ ทั้งไทย อเมริกัน ไต้หวันและลูกครึ่งไทยอเมริกันรวม 6 คน ในทุกครั้งหากมีการนัดพบปะสังสรรค์มักจะมาร่วมกิจกรรมกันครบทั้งหมด กิจกรรมส่วนใหญ่จะเน้นการออกกำลังกาย เล่นบาสเก็ตบอลและการเล่นสเก็ตบอร์ดบริเวณสวนสาธารณะย่านสุขุมวิทในทุกสัปดาห์ นอกจากเล่นกีฬา มักจะนัดพบกันบริเวณย่านสยามสแควร์หรือตามห้างสรรพสินค้าใกล้เคียงเพื่อพูดคุยเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับการเรียน ความรัก ศิลปะและบันเทิงต่างๆ รวมไปถึงเดินทางไปเลือกซื้อสินค้าที่ร้านขายสินค้าเกี่ยวกับสเก็ตบอร์ดและเสื้อผ้านำเข้าจากสหรัฐอเมริกาที่ร้านประจำในห้างสยามเซ็นเตอร์ สิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสรร บริโภคสื่อและสินค้าจากสหรัฐอเมริกา บอสซำและเพื่อนเชื่อว่าตนเองได้รับการศึกษาจากระบบอเมริกัน ชื่อและสัญลักษณ์ของโรงเรียนก็ย่ำเตือนความเป็นนักเรียนระบบการศึกษาอเมริกันมาโดยตลอด

บอสซำและเพื่อนกลุ่มนี้มักจะมีกาไป House Party ตามบ้านเพื่อนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งรวมถึงการนัดกันไปท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศตามลำพังอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง การเดินทางลักษณะดังกล่าวจะเป็นการติดต่อประสานงานผ่านทางบริษัทของบิดาบอสซำในการจองที่พักและการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้ ผู้วิจัยพบว่าบอสซำให้ความสำคัญกับเพื่อนกลุ่มนี้มากนอกเหนือจากการพบปะกันโดยทั่วไปแล้วยังคงมีการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ (MSN) กันทุกวันเพื่อพูดคุยเรื่องราวเกี่ยวกับกีฬาไม่ว่าจะเป็น โปรแกรมการแข่งขันฟุตบอล บาสเก็ตบอลและกีฬาผาดโผนต่างๆ ซึ่งบอสซำจะอาศัยข้อมูลจากการชมการถ่ายทอดหรือรายงานข่าวทางเว็บไซต์ออนไลน์และเคเบิลทีวีเป็นหลัก อีกทั้งครอบครัวจะส่งเสริมให้บอสซำได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวสารจากต่างประเทศทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ หรือ โทรทัศน์ ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนกลุ่มนี้ (เพื่อนนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ: ผู้วิจัย) สนิทที่สุดแล้ว มันลงตัวทุกอย่างชีวิต ความคิด ของที่ชอบก็จะเหมือนกันๆ เวลาไปไหนมาไหนก็สบายไม่ต้องมาทะเลาะกัน เรื่องเพลง เรื่องแฟชั่นก็ชอบเหมือนกัน ก็พ่ายังชอบสเก็ตบอร์ดกับบาสเก็ตบอลเหมือนกันเลย”

“ที่บ้านก็ต้องอัปเดตข่าวต่างประเทศตลอดเวลา เพราะเราทำทัวร์ จำเป็นต้องรู้ความเป็นมา เหตุการณ์ของแต่ละประเทศ กลับบ้านก็ได้ฟังข่าวตลอด คุณกับพี่ๆ ไกด์บางที่เขาก็เล่าอะไรเด็ดๆ (เกร็ดความรู้: ผู้วิจัย) ให้ฟัง ก็สนุกดี บางที่ยังเคยเอาไปเล่าต่อให้เพื่อนๆ ฟัง”

(บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

“บ้านเราทำทัวร์เลยต้องติดตามข่าวสารบ้านเมืองของแต่ละประเทศอยู่ตลอด บอสซ่าก็ได้ซึมซับข้อมูลข่าวสารตลอดนะ นั่งอยู่บริษัทก็ได้ฟังข่าวทุกวัน ก็ถือว่าเป็นความรู้ อย่างหนึ่งให้กับเขา เป็นสิ่งที่พี่กับพ่อเขาพยายามให้เขาได้ซึมซับจากสภาพแวดล้อมเขาเอง”

(คุณแม่บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

เพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งที่บอสซ่ามักทำกิจกรรมร่วมกันบ่อยครั้งคืออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง คือเพื่อนกลุ่มที่เรียนเต้นและร้องเพลงด้วยกัน บอสซ่าจะนัดพบปะสังสรรค์กับเพื่อนกลุ่มนี้ทุกวันเสาร์จากที่เรียนเสร็จ หรือกรณีหนึ่งคือการนัดพบและทำกิจกรรมต่างๆ ภายหลังจากการซ้อมการแสดงเสร็จ มักจะไปรับประทานอาหาร การพูดคุยเรื่องเพลง เรื่องเกี่ยวกับดนตรีและมิวสิควีดีโอของศิลปินจากต่างประเทศ หรือการไปร้องคาราโอเกะตามร้านคาราโอเกะย่านสยามสแควร์และในห้างสรรพสินค้าใกล้เคียง ผู้วิจัยพบว่าบางครั้งภายหลังจากเสร็จการเรียนหรือการออกไปแสดงตามงานต่างๆ แล้วอาจมีการนัดเลี้ยงสังสรรค์กันตามผับหรือสถานที่บันเทิงยามราตรีย่านทองหล่อ สุขุมวิทเสมอ แม้ว่าบอสซ่าจะมีอายุไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดในการเที่ยวสถานบริการยามค่ำคืนแต่ก็สามารถที่จะติดตามเพื่อนรุ่นพี่ที่รู้จักสนิทสนมกับพนักงานของร้านเข้าไปร่วมงานเลี้ยงได้ทุกครั้งที่บอสซ่าไม่นิยมเข้าร่วมการกระทำในลักษณะดังกล่าวบ่อยนักเนื่องจากเกรงว่าหากถูกจับได้ว่ากระทำผิดกฎหมายจะทำให้ชีวิตของบอสซ่าประสบความยุ่งยากเรื่องการเรียนและครอบครัวซึ่งบอสซ่าให้ความสำคัญและเคารพในกติกาและไม่อยากทำให้ครอบครัวผิดหวังดังคำกล่าวที่ว่า

“เที่ยว ไปฟังเพลง ไปเดินผมก็ชอบนะ แต่เข้าฝับบผมอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ เข้าไปมันก็ไม่สนุกเท่าไร ผมกลับถูกจับได้เหมือนกันนะ อย่างน้อยผมก็หวังที่บ้านด้วย ถ้าผมมีปัญหาเขาจะเสียใจ เพราะเขาก็เชื่อใจผม ไว้ใจให้ผมทำอะไรตั้งหลายอย่างด้วยตัวเอง”

(บอสซ่า, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2552)

“เวลาไปเที่ยวกลางคืนเราก็มั่นใจ ไม่ใช่ไม่รู้กลับตลกเกินเที่ยงคืนเราก็มั่นใจแล้วว่าเขาไปเที่ยว ห่วงก็ห่วงนะ แต่เชื่อไหมตอนเช้าเขาจะมาบอกทุกครั้งเลยว่าเมื่อคืนไปที่ไหนมา ชอบหรือไม่ชอบอย่างไร เราก็มั่นใจอย่างน้อยเขาก็ยังบอกเราอีกอย่างเขาก็ไม่ค่อยได้ไปเที่ยวกลางคืนเท่าไร เราก็มั่นใจได้ อย่างน้อยที่เราสอน เราบอกเขาก็ยังเชื่อฟังบ้าง”

(คุณแม่บอสซ่า, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

จุดเปลี่ยนในชีวิตจากโรงเรียนสู่ GED

จุดเปลี่ยนที่สำคัญจากการเป็นนักเรียนโรงเรียนนานาชาติมาสู่การเป็นนักเรียน GED ของบอสซ่ามีสาเหตุที่สำคัญคือเรื่องการเรียนรู้ในโรงเรียนที่ขาดความเชื่อมั่นในการสอนของอาจารย์ในโรงเรียนเดิมที่บอสซ่ามองว่าไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ แนวคิดดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ ในกลุ่มทุกคนที่มองว่าค่าใช้จ่ายที่ต้องชำระให้กับโรงเรียนกับคุณภาพการเรียนการสอนของอาจารย์นั้นไม่สอดคล้องกัน บ่อยครั้งที่อาจารย์มักจะสั่งให้ไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามห้องสมุดและจากแหล่งข้อมูลต่างๆ แต่ไม่มีการบรรยายเนื้อหาและแนะนำวิธีการในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาวิชาดังกล่าวที่ว่า

“พี่เชื่อไหมว่าผมจ่ายค่าเทอมเป็นแสนๆ แต่ต้องอ่านหนังสือเอง ไปหางานห้องสมุดมาทำเอง สอบก็อ่านหนังสือเล่มเดียว แล้วผมจะจ่ายแพงไปทำไม ถ้าครูไม่สอน”

(บอสซ่า, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2552)

เมื่อเพื่อนหลายคนคิดที่จะย้ายไปเรียนที่โรงเรียนนานาชาติแห่งอื่นบอสซ่าได้นำความคิดเกี่ยวกับการย้ายโรงเรียนไปปรึกษากับพี่ชาย ลูกพี่ลูกน้องซึ่งเคยเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED มาก่อนจึงแนะนำให้บอสซ่าทดลองมาเรียนหลักสูตรดังกล่าวเนื่องจากใช้เวลาในการเรียนไม่มากนัก อีกทั้งค่าใช้จ่ายที่ประหยัดกว่าและรายวิชาที่ใช้ในการสอบก็มีเนื้อหาที่คล้ายคลึงกับที่บอสซ่าเรียนในโรงเรียนซึ่งมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาเหมือนกัน

บอสซ่าเริ่มได้รับโอกาสมีรายได้จากการเดินตามงานแสดงสินค้าและกำลังเข้าสู่การทำงานในอาชีพนักเต้นประกอบให้กับศิลปินค่ายเพลงแห่งหนึ่งทำให้มีช่วงเวลาในการรับงานแสดงที่ทับซ้อนกับเวลาในการเดินทางไปโรงเรียน การเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED จึงเป็นทางออกที่เหมาะสมสำหรับบอสซ่า ภายหลังจากที่บอสซ่าได้รับคำแนะนำจากพี่ชายก็นำเรื่องไปปรึกษากับบิดาและมารดาซึ่งก็ได้รับการยอมรับจากครอบครัวให้ศึกษาในโปรแกรม GED เนื่องจากบิดาและมารดานั้นรู้จักกับโปรแกรมดังกล่าวเมื่อครั้งที่พี่ชายถูกพี่ลูกน้องคนดังกล่าวของบอสซ่าเรียนและสามารถเข้าเรียนมหาวิทยาลัยได้โดยไม่ต้องเรียนจนจบ Year 13 ในโรงเรียนนานาชาติระบบอังกฤษแห่งหนึ่ง ซึ่งครอบครัวมองว่าเป็นการลดระยะเวลาในการเรียนในโรงเรียนลงอีกทั้งวุฒิการศึกษาก็ได้รับจากประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบกับช่วงเวลาในการเรียนที่ยืดหยุ่นต่องานของบอสซ่าในเรื่องการแต่งทำให้ครอบครัวตัดสินใจให้บอสซ่าได้เลือกเรียนหลักสูตรดังกล่าวกับสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

“สำหรับพี่ก็ไม่เสียหายอะไรนะ พี่เขาก็จบ GED มา เขาก็ยังได้เรียนภาษาอังกฤษ วุฒิการศึกษาก็เป็นวุฒิไม่ต่างจากที่โรงเรียน แต่เขามีเวลาทำงานที่เขาอยากทำ พี่ก็ไม่ติดใจอะไร”

“อย่างที่พูดแหละ การศึกษาสำหรับพี่สำคัญก็ตอนเรียนมหาวิทยาลัยว่าจะเอาความรู้จะไปใช้ทำงาน ดังนั้นถ้าม.ปลายจะจบอะไรพี่ก็ไม่ติดใจมากนัก”

(คุณแม่บอสซ่า, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2552)

นักเรียน GED

บอสซ่าเลือกเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในลักษณะของการเรียนแบบกลุ่มย่อยโดยบอสซ่าและเพื่อนจัดสรรเวลาในการเรียนเองโดยเป็นการเรียนสัปดาห์ละ 3 วันในช่วงเวลาดังแต่เช้าถึงบ่าย บอสซ่าไม่มีอุปสรรคในการเรียนอันเนื่องมาจากบอสซ่าและเพื่อนร่วมกลุ่มนั้นมีพื้นฐานภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับดี อีกทั้งเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเรื่องที่บอสซ่าและเพื่อนมีความคุ้นเคยมาก่อนจึงไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน บอสซ่ายังคงภูมิใจในความเป็นนักเรียนไม่ต่างจากการเรียนในโรงเรียนเนื่องจากการเรียนการสอนนั้นเป็นภาษาอังกฤษอีกทั้งมีทัศนคติต่อวุฒิการศึกษาจากหลักสูตร GED ว่าเป็นวุฒิการศึกษาที่มาจากต่างประเทศทำให้ดำรงความเป็นนักเรียนอินเตอร์ได้เป็นปกติดังคำกล่าวที่ว่า

“มันไม่ต่างจากเป็นนักเรียนที่โรงเรียนเลยนะ แค่ไม่ต้องใส่ชุดนักเรียน ไม่มีเชิ้ตคอแค่นั้น ในห้องก็เรียน สอนเป็นภาษาอังกฤษเหมือนกัน มันยังเหมือนเดิมทุกอย่าง เวลาบอใคร GED มันก็เป็นวุฒิมามากจากอเมริกาเหมือนวุฒิมที่ได้จากที่โรงเรียน”

(บอสซ่า, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2552)

ภายหลังจากบอสซ่าลาออกจากการเรียนในโรงเรียนเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ทำให้มีเวลาว่างมากขึ้นจากเดิมเนื่องจากจะเข้ามาเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED เพียงสัปดาห์ละ 3 วันคือ วันจันทร์ อังคาร และวันพุธ ในช่วงวันหยุดที่ดีและวันศุกร์บอสซ่ามักจะอยู่ช่วยบิดาอยู่ที่บริษัทโดยทำหน้าที่ต้อนรับลูกค้าและรับโทรศัพท์ภายในบริษัท แต่สามารถออกไปทำธุระภายนอกบ้านและสามารถที่จะรับงานแสดงได้ตามที่ตนเองต้องการ การที่บอสซ่าสามารถหารายได้ระหว่างเรียน GED และยังสามารถช่วยเหลืองานของบิดาที่บริษัทได้นั้นเป็นการต่อยอดให้บอสซ่ามีทัศนคติที่ให้ความสำคัญกับการเรียนเพื่อการประกอบอาชีพมากขึ้นและมีความภูมิใจในตัวเองมากขึ้นดังคำกล่าวที่ว่า

“ตั้งแต่ออกมาจากโรงเรียนมาเรียน GED ผมรู้จักคำว่า ทำงาน ขึ้นเยอะนะ ได้ช่วยพ่อทำงานที่บ้าน ได้ไปเดินหาเงินใช้เอง ผมก็ภูมิใจนะ”

(บอสซ่า, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2552)

กรณีศึกษาที่ 6 แจ็ค (นามสมมุติ) อายุ 16 ปี

การศึกษาเดิม นักเรียนโรงเรียนนานาชาติ หลักสูตรจากประเทศสหรัฐอเมริกา

ก่อนจะเป็นนักเรียน GED

แจ็คเด็กหนุ่มวัย 16 ปี ผมที่ย้อมสีผมดำออกเทา แจ็คมักปรากฏตัวด้วยเสื้อผ้าทันสมัยแบรด์ดังทั้งจากในประเทศและต่างประเทศที่นิยมในหมู่วัยรุ่นที่มีฐานะดี เสื้อยืดสีสดใสและกางเกงยีนส์รัดรูป บวกกับรองเท้าผ้าใบสีสดใส ใบหน้าแบบคนไทยเชื้อสายจีนที่ดูทันสมัยทำให้แจ็คเป็นที่สะดุดตาจากผู้ที่เป็นคนได้รับการติดต่อให้ถ่ายแฟชั่นในนิตยสารวัยรุ่นมาถึง 3 ฉบับ แจ็คมักจะสวมกำไลข้อมือและแหวนของยี่ห้อแฟชั่นจากต่างประเทศซึ่งผู้วิจัยพบว่า เครื่องประดับทั้ง 2 ชิ้นมีมูลค่ารวมกันกว่า 50,000 บาท ไม่รวมกับโทรศัพท์มือถือรุ่นยอดนิยมในกลุ่มวัยรุ่นราคาแพงและกระเป๋าเงินหนังยี่ห้อดังจากต่างประเทศอีกหนึ่งใบ กล่าวได้ว่าเฉพาะเครื่องประดับและการแต่งตัวของแจ็คในการเดินทางจากบ้านมายังสถาบันกวดวิชาหรือการไปท่องเที่ยวสังสรรค์ตาม

สถานที่ต่างๆ ทั้งเวลากลางวันและกลางคืนมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท แจ็คมองว่าการแต่งกายเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยแนวคิดดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากบิดาและมารดาที่มองว่าการแต่งกายเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในการทำธุรกิจดังกล่าวที่ว่า

“ผมว่าผมไม่ได้ใช้ของแพงนะ มันก็เหมาะสมดีแล้ว ที่บ้านก็ใช้ของประมาณนี้ แม่บอกว่ามันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนอื่นเขารู้ว่าเรามีฐานะทางการเงินดี มีเครดิตอีกอย่างผมก็ไม่ได้เพิ่งมาใช้ เป็นแบบนี้มาตั้งแต่เด็กอยู่แล้ว”

(แจ็ค, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

นอกเหนือจากการแต่งกายที่เป็นจุดสังเกตได้ชัดของแจ็คผู้วิจัยพบว่ากิจกรรมที่แจ็คมักจะทำคือการเล่นเกมส์ออนไลน์และพูดคุยกับเพื่อนผ่านโปรแกรมสื่อสารออนไลน์ อาทิ MSN การเข้าเว็บไซต์ Facebook หรือการใช้โปรแกรมสื่อสารผ่านโทรศัพท์ BlackBerry (BBM) อยู่ตลอดเวลาจนบางครั้งเมื่อกล่าวถึงแจ็ค อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสถาบันจะนึกถึงเด็กผู้ชายมาเรียนสายและกดโทรศัพท์ตลอดทั้งวัน

ผู้วิจัยพบกับแจ็คครั้งแรกเมื่อคราวที่แจ็คและกลุ่มเพื่อนอีก 4 คนเดินทางเข้ามาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ก่อนหน้านั้นแจ็คและกลุ่มเพื่อนได้เดินทางไปสอบถามข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรดังกล่าวตามสถาบันที่เปิดสอนหลายๆ แห่ง การเดินทางไปศึกษาข้อมูลแต่ละแห่งนั้นเกิดจากการสอบถามจากรุ่นพี่ที่รู้จักและเคยเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ GED มาก่อนในแต่ละสถาบัน จากนั้นแจ็คจึงเดินทางไปยังสถาบันต่างๆ เพื่อศึกษาข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษากับสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

ครอบครัวของแจ็คเป็นครอบครัวนักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีน บิดาประกอบกิจการบริษัทรับก่อสร้างอาคารและหมู่บ้านจัดสรร มารดาประกอบกิจการบริษัทนำเข้าและส่งออกสินค้าต่างประเทศ บิดาแจ็คจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านวิศวกรรมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยในประเทศฟิลิปปินส์และมารดาจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านบัญชีจากวิทยาลัยเอกชนในประเทศฮ่องกง ครอบครัวของแจ็คเป็นครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนที่มีฐานะ ปู่ของแจ็คประกอบอาชีพค้าทองย่านเยาวราช ครอบครัวของคุณตาแจ็คเปิดบริษัทนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ครอบครัวของแจ็คพักอาศัยอยู่ที่บ้านพักย่านอินทามระซึ่งด้านหน้าเป็นบริษัทนำเข้าและส่งออกสินค้าของมารดาทำให้แจ็คมีเงินที่จะจับจ่ายใช้สอยและบริโภคสินค้าได้ตามต้องการ

แจ๊คมีพี่ชาย 2 คนที่อายุห่างจากแจ๊คมาก พี่ชายคนโตมีอายุห่างจากแจ๊ค 12 ปี พี่ชายคนดังกล่าวจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านวิศวกรรมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยของรัฐย่านลาตคระบัง ปัจจุบันช่วยบิดาดูแลกิจการรับเหมาก่อสร้าง พี่ชายคนรองอายุห่างจากแจ๊ค 10 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านบริหารธุรกิจระหว่างประเทศจากมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันช่วยมารดาดูแลกิจการด้านนำเข้าและส่งออกสินค้าต่างประเทศ แจ๊คและพี่ชายมีอายุห่างกันมากทำให้แจ๊คค่อนข้างให้ความเคารพเกรงใจพี่ชายทั้ง 2 คน พี่ชายคนรองจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบเรื่องการเรียนของแจ๊คเป็นหลัก แจ๊คได้รับการเลี้ยงดูมาแบบลูกคนเล็กของครอบครัวที่ได้รับความรัก ความดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัวในขณะเดียวกันก็ให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือให้อิสระในการกระทำสิ่งต่างด้วยตัวเอง ภายใต้ตักติกาของครอบครัว โดยมุ่งหวังเพียงแค่แจ๊คนั้นสามารถรับผิดชอบชีวิตตัวเองได้เท่านั้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่บ้านเขาไม่ขออะไรมากหรอก เป็นลูกผู้ชายต้องหัดดูแลตัวเอง แค่ผมไม่ทำความเดือดร้อนให้กับที่บ้านก็โอเคแล้ว”

(แจ๊ค, **สัมภาษณ์**, 20 ธันวาคม 2552)

“ผมกับพี่ชายคนโตก็ดูเขาห่างๆนะ เด็กผู้ชายไปสั่งมากไม่ได้หรอก เพราะเมื่อก่อนเราก็ไม่ชอบ การดูแบบห่างๆ คอยเตือน คอยช่วยเหลือเขา อะไรควรทำ ไม่ควรทำ อะไรควรพูด ไม่ควรพูด ก็พอแบบนี้ทำให้เขาเกรงใจเราด้วย”

(พี่ชายแจ๊ค, **สัมภาษณ์**, 24 ธันวาคม 2552)

ครอบครัวของแจ๊คให้ความสำคัญกับเรื่องของการศึกษาของบุตรทุกคนโดยต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อยและบิดาและมารดาของแจ๊คมองว่าเป็นหน้าที่ที่บิดาและมารดาจะต้องดูแลเรื่องการเรียนให้สำเร็จไม่ว่าลูกจะต้องการเรียนอะไรหรือเรียนจนถึงระดับไหนก็ตาม นอกจากวุฒิการศึกษาแล้วครอบครัวมองว่าเรื่องการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอันเนื่องมาจากธุรกิจที่ครอบครัวดำเนินกิจการอยู่นั้นเป็นธุรกิจที่ต้องอาศัยการสื่อสารกับชาวต่างชาติซึ่งลูกชายทั้ง 3 คนต้องทำหน้าที่ในการสืบทอดกิจการของครอบครัวต่อไปในอนาคต การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญของครอบครัวตั้งแต่เด็กครอบครัวแจ๊คจะส่งเสริมให้บุตรชายทั้ง 3 คนได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษเสริมในห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับแจ๊ค พี่ชายของแจ๊คมองว่าแจ๊คได้รับโอกาสที่ดีกว่าพี่ๆ ในการได้ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ครั้งยังคงเรียนอยู่ในโครงการ English Program ที่โรงเรียนเดิมและย้ายมาศึกษาที่โรงเรียนนานาชาติดังกล่าว รวมไปถึงการที่ครอบครัวมักจะพา

บุตรทุกคนเดินทางไปท่องเที่ยวตามประเทศต่างๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับชีวิตดังคำกล่าวที่ว่า

“แจ๊คเขาโชคดีนะที่ได้เรียนอินเตอร์ตั้งแต่เด็กๆ ภาษาอังกฤษเลยดีกว่า พี่ๆ ภาษาอังกฤษสำหรับบ้านเราสำคัญเพราะเราทำส่งออกใช้ภาษาอังกฤษตลอด อีกหน่อยคงช่วยงานคุณแม่ได้เยอะ”

(พี่ชายแจ๊ค, **สัมภาษณ์**, 24 ธันวาคม 2552)

“ครอบครัวเราภาษาอังกฤษเป็นเรื่องสำคัญเหมือนกัน เพราะเราต้องใช้ทำธุรกิจ พี่ตั้งใจส่งเขาไปเรียนอินเตอร์ก็เพราะอีกหน่อยเขาก็ต้องเข้ามาช่วยพี่ๆ ทำงาน การฝึกให้เขาชินกับภาษาไว้ก่อนมันก็เลยจำเป็นพอๆ กับการเรียนเนื้อหาวิชาต่างๆ พี่กับพ่อเขาเลยให้เขาเรียนโรงเรียนอินเตอร์”

(คุณแม่แจ๊ค, **สัมภาษณ์**, 2 พฤศจิกายน 2552)

แจ๊คเป็นนักเรียนชั้น Year10 โรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่งย่านสุขุมวิท โรงเรียนของแจ๊คเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่เปิดทำการเรียนการสอนมาได้เพียง 5 ปี แจ๊คเข้าศึกษาที่โรงเรียนดังกล่าวตั้งแต่ชั้น Year 8 หรืออีกนัยหนึ่งคือแจ๊คเข้ามาสู่การเรียนการสอนระบบโรงเรียนนานาชาติได้ 3 ปีก่อนหน้านั้นแจ๊คศึกษาอยู่ในโครงการหลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) ในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งย่านสาทรและย้ายมาศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวภายหลังจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6

แจ๊คเป็นเด็กหนุ่มที่มีเพื่อนมากแจ๊คนิยมการท่องราตรีตามสถานบันเทิงมีชื่อย่าน ทองหล่อ เอกมัย และสุขุมวิท ซึ่งสถานบันเทิงที่กลุ่มแจ๊คและเพื่อนนิยมใช้บริการนั้นขึ้นชื่อว่าเป็นสถานบันเทิงสำหรับกลุ่มลูกค้ามีระดับและมีชื่อเสียงนิยมเข้าไปใช้บริการ ในแต่ละคืนแจ๊คจะเดินเข้าสถานบันเทิงเหล่านี้อย่างน้อย 2 แห่ง กล่าวคือเมื่อสถานบันเทิงแห่งหนึ่งปิดบริการก็จะย้ายไปสังสรรค์ต่อที่สถานบันเทิงอีกแห่งหนึ่งจนถึงเวลาประมาณ 4.00 น. จึงจะแยกย้ายกันกลับบ้าน

กลุ่มเพื่อนของแจ๊คมี 2 กลุ่มคือกลุ่มเพื่อนที่เรียนโรงเรียนนานาชาติแห่งเดียวกับแจ๊คซึ่งพบว่าเพื่อนกลุ่มนี้แจ๊คไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรมมากนัก มีเพียงการเข้าร่วมรับประทานอาหารเย็น การชมภาพยนตร์ พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องละครซีรีส์ดังจากฝั่งอังกฤษและอเมริกา การนัดพบกันตามเทศกาลต่างๆ อาทิ การไปสวนสนุกหรือการไปเดินเที่ยวตามเทศกาล อาทิ คริสต์มาสหรือลอยกระทงเท่านั้น โดยมากจะมีการสื่อสารผ่านการสนทนาออนไลน์และการใช้เว็บไซต์ยอดนิยม ได้แก่ Facebook ที่ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของเพื่อนแต่ละคน พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้น

เนื่องจากเพื่อนบางส่วนยังคงเรียนในโรงเรียนเดิมมีเพียงแจ๊คและเพื่อนอีก 2 คนเท่านั้นที่ลาออกจากโรงเรียนเดิมทำให้มีช่วงเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันไม่มากนัก

เพื่อนกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการก่ออัตลักษณ์และการแสดงออกของแจ๊คคือกลุ่มเพื่อนที่ท่องเที่ยวยามราตรีซึ่งเพื่อนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนโรงเรียนนานาชาติจากหลากหลายสถาบันและรุ่นพี่ซึ่งมีอายุมากกว่าหลายปีหลายคนศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย เพื่อนกลุ่มนี้จะมีราว 8-10 คน ส่วนมากมักจะพบกันตามสถานบันเทิงยามราตรีคราวละ 3-4 คน ผู้วิจัยพบว่าหลายคนเป็นบุตรหลานของนักธุรกิจและบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม การทำความรู้จักกับเพื่อนกลุ่มนี้เริ่มจากการที่แจ๊คได้มาเที่ยวกับรุ่นพี่ที่โรงเรียนนานาชาติคนหนึ่งภายหลังได้แนะนำให้รู้จักกันกับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวซึ่งแจ๊คมองว่าเป็นเพื่อนกลุ่มที่พูดคุยกันรู้เรื่องทั้งเรื่องการใช้ชีวิต การกินการเที่ยว ไปจนถึงการศึกษาอันเนื่องมาจากเพื่อนกลุ่มนี้ส่วนมากจะเรียนหรือเคยเรียนโรงเรียนนานาชาติมาก่อนทำให้เข้าใจถึงวิถีชีวิตและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนนานาชาติ ผู้วิจัยพบว่าบ่อยครั้งที่เพื่อนกลุ่มนี้คอยแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการทำกรบ้านที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนหรือแม้กระทั่งคอยตีวให้เวลาที่แจ๊คจะสอบตามบริเวณร้านอาหารทั่วไปย่านสยามสแควร์ในช่วงเย็นและจะเลยออกเดินทางไปที่ท่องเที่ยวต่อกันยามราตรี แจ๊คมองว่าเพื่อนกลุ่มดังกล่าวมีอิทธิพลและมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของแจ๊คดังกล่าวที่ว่า

“เพื่อนก็ช่วยเอะอะนะ สมัยก่อนที่ยังเรียนในโรงเรียนอยู่ มีการบ้านหรือไม่ เข้าใจอะไรเขาก็สอนผมเหมือนกันนะ เพราะส่วนใหญ่ก็เป็นนักเรียนอินเตอร์ ทั้งนี้ แม้กระทั่งมาเรียน GED เขาก็แนะนำผมมานะ”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

แจ๊คและเพื่อนกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่คล้ายคลึงกัน ชอบฟังเพลงแนวร็อค เพลงแดนซ์ และเพลงแร็ปจากต่างประเทศเช่นเดียวกัน ดื่มสุราราคาแพงจากต่างประเทศเวลาที่ไปท่องเที่ยว ขับรถยนต์ราคาแพง ด้วยทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่คล้ายคลึงกันทำให้แจ๊คมักจะร่วมกิจกรรมกับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวเสมอ บ่อยครั้งที่ผู้วิจัยพบว่าแจ๊คมักจะไปท่องเที่ยวกับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวตามสถานบันเทิงหรือการไปจัด House Party ตามบ้านเพื่อนแต่ละคน ในแต่ละคืนผู้วิจัยพบว่าแจ๊คและเพื่อนกลุ่มนี้จะมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอย่างน้อยคืนละ 500 – 1000 บาทต่อคืน

แจ๊คเป็นเด็กที่ชอบออกไปท่องเที่ยวยามค่ำคืน ดื่มสุรา สูบบุหรี่ อยู่เป็นประจำแม้ว่าจะมีอายุไม่ถึงตามเกณฑ์ที่กำหนดในการเข้าสถานบันเทิงยามราตรีแต่ปรากฏว่าแจ๊คจะอาศัยความสนิทสนมคุ้นเคยกับเจ้าของสถานบันเทิง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือกลุ่มนักท่องเที่ยว

ประจำในแต่ละร้าน ที่จะเข้าไปในสถานบันเทิงเหล่านั้น หากในกรณีที่มีการตรวจเข้มเรื่องอายุของผู้เข้าใช้บริการ ผู้วิจัยพบว่า แจ็คได้ทำการปลอมบัตรอนุญาตขึ้นบรณนต์ของต่างประเทศโดยใช้อายุเกินกว่าอายุจริง และทุกครั้งเมื่อมีการตรวจบัตรแจ็คจะแสดงตัวว่าเป็นชาวต่างชาติ ประกอบกับการเรียนในโรงเรียนนานาชาติทำให้แจ็คสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วจึงไม่เป็นข้อสงสัยสำหรับพนักงานรักษาความปลอดภัย ซึ่งแจ็คมองว่าเป็นข้อดีที่ได้จากการเรียนโรงเรียนนานาชาติอีกประการหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่แห่งท้องที่พยายามราตรีสำหรับแจ็กลับเป็นพื้นที่แสดงอัตลักษณ์ของความเป็นนักเรียนนานาชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การสวมรูปความเป็นคนต่างชาติมากกว่าที่จะนำเสนออัตลักษณ์ดังกล่าวในโรงเรียนนานาชาติ

ครอบครัวทราบเพียงว่าแจ็คชอบเที่ยวกลางคืนและเที่ยวบ่อยครั้งในแต่ละสัปดาห์แต่ก็ไม่ได้ห้ามปรามเพราะเชื่อว่าหากแจ็คปฏิบัติตามกฎคือรับผิดชอบเรื่องการเดินทางไปเรียนทุกวันและผลการเรียนไม่ตกต่ำมากนัก ครอบครัวจะอนุญาตให้ไปท้องที่พยายามราตรีได้ การท้องที่พยายามราตรีของแจ็มักจะมีสุรา ทุบหรือทุบทุบโดยที่ครอบครัวไม่ทราบว่าแจ็คบหรือทุบทุบเพียงแต่แจ็ดื่มสุราทุกครั้งไปท้องที่เที่ยวนั้น ในช่วงระยะหลังก่อนที่แจ็จะตัดสินใจลาออกจากโรงเรียนและหันมาศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED แจ็เริ่มเข้าเรียนในโรงเรียนไม่ทันเวลาที่กำหนด บ่อยครั้งที่แจ็มักจะแอบหนีไปนอนหลับบริเวณห้องสมุด การเที่ยวกลางคืนของแจ็ทำให้แจ็ลืมส่งงานจนอาจารย์ลงโทษโดยให้เขียนเรียงความภาษาอังกฤษความยาว 400 คำเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่แจ็ขาดเรียนหรือการลงโทษกักบริเวณให้อยู่ในห้องเรียนหลังเลิกเรียนเป็นเวลา 2 ชั่วโมงเนื่องจากแจ็ขาดเรียนและไม่ยอมส่งการบ้าน แจ็มองว่าเป็นการลงโทษที่ค่อนข้างโหดร้ายเนื่องจากแจ็ไม่เคยได้รับการปฏิบัติในลักษณะดังกล่าวจากที่ครอบครัว

จุดเปลี่ยนในชีวิตจากโรงเรียนสู่ GED

จุดเปลี่ยนจากการเป็นนักเรียนนานาชาติสู่การเป็นนักเรียน GED เริ่มขึ้นภายหลังจากที่แจ็ต้องการที่จะย้ายไปศึกษาที่โรงเรียนแห่งใหม่ที่มีกฎระเบียบไม่เข้มงวดมากนัก แจ็ไปปรึกษากับกลุ่มเพื่อนเที่ยว เพื่อนรุ่นพี่คนหนึ่งซึ่งเคยศึกษาโปรแกรม GED ได้แนะนำว่าหากต้องการจบการศึกษาได้รับวุฒิมัธยมศึกษาจากต่างประเทศเหมือนที่ได้รับจากโรงเรียน แจ็ควรรมาศึกษาโปรแกรม GED อันเนื่องมาจากใช้ระยะเวลาในการเรียนที่สั้น ไม่ต้องเช็คชื่อในการเข้าเรียน อีกทั้งหากต้องการเรียนเพื่อเตรียมสอบในโปรแกรมGED แบบรายบุคคล สามารถที่จะเลือกวันและเวลาในการเรียนเองได้ซึ่งจะลดปัญหาเรื่องการเข้าเรียนในช่วงเช้าไม่ทัน ประกอบกับมีรุ่นพี่หลายคนแจ็รู้จักในกลุ่มเพื่อนเที่ยวสำเร็จการศึกษาจากโปรแกรมดังกล่าว จนได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนว่าเป็นวุฒิมัศึกษานานาชาติที่มีความเหมาะสมกับวิถีชีวิตของกลุ่มเพื่อนดังกล่าวอีกทั้งวุฒิ

การศึกษาดังกล่าวสามารถเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับนักเรียนที่จบการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

แฉีกนำข้อมูลดังกล่าวมาปรึกษากับครอบครัวโดยใช้ประเด็นเรื่องความเป็นหลักสูตรจากต่างประเทศมาเป็นเครื่องมือต่อรองกับครอบครัวเพื่อเปลี่ยนตัวเองจากนักเรียนโรงเรียนนานาชาติมาสู่การเป็นนักเรียน GED แฉีกได้ชี้แจงกับครอบครัวว่าต้องการเปลี่ยนจากการเรียนในระบบโรงเรียนมาศึกษาโปรแกรม GED เนื่องจากใช้เวลาในการเรียนที่สั้นกว่า เนื้อหาวิชาที่ไม่เข้มข้นมากเท่ากับการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ อีกทั้งหากจบการศึกษาก็ยังได้รับวุฒิมัธยมศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกาและกระทรวงศึกษาธิการของไทยก็ยอมรับสามารถเรียนต่อในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้ ในขณะที่พี่ชายคนรองเดินทางกลับจากการศึกษาต่อระดับปริญญาโทจากประเทศสหรัฐอเมริกาและเคยรู้จักการเรียนโปรแกรม GED มาก่อนจากการที่เพื่อนที่เคยร่วมงานระหว่างเรียนที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเคยศึกษาอยู่ก่อน ไม่เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าวพี่ชายของแฉีกมองว่า โปรแกรม GED เหมาะสำหรับคนที่ไม่สามารถศึกษาในระบบโรงเรียนได้ อีกทั้งมองว่าการเรียนและจบการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติน่าจะได้รับความรู้และวุฒิมัธยมศึกษาที่ดีการเรียนจบจากโปรแกรม GED แฉีกจึงถูกระงับความคิดดังกล่าวไประยะหนึ่งดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนแรกที่เขาบอกว่าจะลาออกจากโรงเรียน พี่ก็ใจเสียเลยนะ ลูกเราจะไม่เรียนหนังสือแล้วหรือ จะให้ไปเรียนกศน. ก็คงไม่ได้เพราะภาษาไทยเขาก็ไม่ค่อยดี คิดหนักเหมือนกันเพราะเขายืนยันจะไม่ไปโรงเรียนแล้ว”

(คุณแม่แฉีก, สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2552)

“เขาบอกว่าจะไปเรียน GED มันเป็นหลักสูตรม. ปลายจากอเมริกาจบแล้วได้วุฒิจากเมืองนอกเหมือนกับที่โรงเรียนเขาเรียนอยู่ อย่างน้อยพี่ก็เบาใจว่าเขาไม่ทิ้งเรื่องเรียน มีทางออกเรื่องการเรียนแล้ว แต่พี่ชายเขาไม่ยอมเลย บอกว่า GED ที่อเมริกามันสำหรับคนที่ไม่มีโอกาสที่จะเรียนหรือเรียนอะไรไม่รอดแล้ว”

(คุณแม่แฉีก, สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2552)

“ตอนแรกก็เกือบได้เรียนตั้งแต่หลายเดือนที่ผ่านมาแล้ว แต่พี่ไม่ยอมโทรมาจากอเมริกาเลยบอกว่า GED มันสำหรับคนเรียนอะไรไม่ได้แล้วที่อเมริกา มันสู้เรียนโรงเรียนอินเตอร์ไม่ได้หรอก แม็กก็เลยไม่อนุญาต”

(แฉีก, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

ภายหลังเมื่อพี่ชายคนดังกล่าวได้ทราบถึงเหตุผลและพฤติกรรมการเรียนของแจ๊คจากการสังเกตและการเดินทางไปสอบถามเรื่องการเรียนของแจ๊คกับทางโรงเรียนและพบว่าแจ๊คอาจต้องโดนลงโทษให้ออกจากโรงเรียนหากยังคงปฏิบัติตัวเช่นเดิม พี่ชายจึงตัดสินใจยอมให้แจ๊คได้เข้าศึกษาในโปรแกรม GED โดยแจ๊คจะต้องรับผิดชอบในการหาข้อมูลเรื่องเรียนและต้องสัญญาว่าจะเรียนให้สำเร็จการศึกษาภายใน 1 ปีนับจากวันที่ลาออกจากโรงเรียน หากไม่สำเร็จตามที่ได้สัญญาไว้แจ๊คจะต้องกลับเข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียนนานาชาติอีกครั้งและการเปลี่ยนจากการเป็นนักเรียนโรงเรียนนานาชาติมาสู่การเป็นนักเรียน GED แจ๊คจะต้องลดเวลาในการท่องเที่ยวกลางคืนลงเหลือเพียง 4 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยหากแจ๊คสามารถปฏิบัติได้และสอบผ่านตามระยะเวลาที่กำหนดซึ่งจะถือว่าแจ๊คสามารถร่นระยะเวลาในการเรียนในระบบโรงเรียนไป 1 ปีแจ๊คจะได้รับรางวัลเป็นรถยนต์ 1 คัน แจ๊คจึงได้ปรับตัวเองจากการเป็นนักเรียนโรงเรียนนานาชาติมาสู่การเป็นนักเรียน GED ในที่สุด

นักเรียน GED

แจ๊คเลือกศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในแบบการเรียนรายบุคคลเนื่องจากครอบครัวต้องการให้แจ๊คตั้งใจเรียนให้มากขึ้นและสามารถควบคุมเรื่องเวลาในการเรียนของแจ๊คได้อีกทั้งเชื่อว่าการเรียนแบบรายบุคคลจะช่วยทำให้แจ๊คสามารถสอบผ่านเพราะเป็นการเรียนที่เน้นการแก้ไขสิ่งที่แจ๊คสงสัยและพัฒนาทักษะ ความรู้บนพื้นฐานความเข้าใจของแจ๊คตามลำพังและสามารถกำหนดช่วงเวลาในการเรียนเองได้ซึ่งเหมาะสมกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของแจ๊ค แจ๊คเลือกเรียนคร่าวละ 2 วิชาและเรียนสัปดาห์ 2 วัน แจ๊คมาเรียนทุกครั้งแต่ปัญหาที่สำคัญของแจ๊คคือแจ๊คไม่สามารถมาเรียนได้ทันในช่วงเช้ากล่าวคือหากมีชั้นเรียนเวลา 10.00 น. แจ๊คมักจะเข้าเรียนสายเสมอ ผู้วิจัยพบว่าในช่วงหลังเจ้าหน้าที่ของสถาบันจึงได้ปรับเวลาเรียนเพื่อให้แจ๊คมีเรียนเฉพาะช่วงบ่ายแทน

แจ๊คเป็นเด็กที่ตั้งใจเรียนในชั้นเรียนและมีทักษะการคิด การหาเหตุผลที่ดี ประกอบกับพื้นฐานภาษาอังกฤษดี ทำให้แจ๊คไม่ประสบปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้ในชั้นเรียน อีกทั้งการเรียนรายบุคคลทำให้แจ๊คสามารถที่จะซักถามข้อสงสัยต่างๆ กับอาจารย์ผู้สอนได้อย่างสม่ำเสมอ แจ๊คมองว่าการเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED นั้นไม่มีความแตกต่างจากการเรียนในโรงเรียนนานาชาติไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารหรือเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการเรียนการสอนแต่มีความยืดหยุ่นกว่าการเรียนในโรงเรียนนานาชาติดังคำกล่าวที่ว่า

“GED สำหรับผม มันก็ไม่ได้น่าเกลียดอย่างที่พี่ผมด่านะ ผมก็ยังรู้สึกเหมือนเป็นนักเรียนอินเตอร์เหมือนเดิม เรียนเหมือนเดิม”

“เพื่อนที่เที่ยวด้วยกันมันก็เด็ก GED หลายคนนะ มันเลยไม่รู้สึกละต่างมั้ง”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

แจ๊คเริ่มให้ความสำคัญกับเรื่องของการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยตั้งแต่เริ่มเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED อันเนื่องมาจากเริ่มมีเวลาว่างระหว่างสัปดาห์มากขึ้น ครอบครัวจึงได้เปิดโอกาสให้แจ๊คได้เข้าไปฝึกงานในบริษัทของมารดา วันใดที่แจ๊คไม่มีเรียนในช่วงกลางวันแจ๊คจะเข้าไปช่วยงานมารดาที่บริษัทโดยทำหน้าที่ช่วยแปลเอกสารเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกสินค้าของบริษัท ผู้วิจัยเคยพบว่าครั้งหนึ่งแจ๊คได้รับมอบหมายให้แปลเอกสารจากพี่ชายคนรองเกี่ยวกับกฎหมายและวิธีการทางภาษีของประเทศนิวซีแลนด์ แจ๊คได้นำเอกสารนั้นมาสอบถามเกี่ยวกับคำศัพท์เฉพาะต่างๆ กับอาจารย์ที่สถาบันอย่างตั้งใจ ทุกครั้งที่แจ๊คทำงานเอกสารดังกล่าวเสร็จจะได้รับสิทธิจำนวนวันและช่วงเวลาในการเที่ยวมากขึ้นและได้รับค่าแปลเอกสารหากมีการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของบริษัทว่าถูกต้องอีกจำนวนหนึ่งเสมอ ซึ่งทำให้แจ๊ครู้สึกภูมิใจและมีทัศนคติต่อการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการนำทักษะความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ

“มาเรียน GED เขาก็มีเวลาว่างเยอะ พี่ก็เลยให้เขาลองมาช่วยงานที่บริษัท ว่างๆก็มานั่งช่วยแม่ ช่วยพี่ชาย รับโทรศัพท์ ส่งอีเมลสินค้า แปลจดหมายง่ายๆ บ้าง จะได้ให้เขาเรียนรู้งานไปด้วย”

(คุณแม่แจ๊ค, สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2552)

“เห็นเขาว่างๆเรียนไม่กี่วัน เราก็กลัวเขาจะไปเหลวไหลที่ไหน จับมาช่วยงานที่บริษัทเลย เป็นข้อตกลงว่าถ้าทำงานเสร็จจะให้ไปเที่ยวกลางคืนได้ พอต้องมาทำงานกลางวัน คืนก่อนหน้านั้นก็ต้องงดเที่ยว มันก็เป็นการปราบเขาไปในตัวด้วย”

(พี่ชายแจ๊ค, สัมภาษณ์, 24 ธันวาคม 2552)

“ผมเพิ่งรู้สึกตัวว่าช่วยงานที่บ้านได้ก็ตอนที่ว่างๆ เรียนไม่กั้ววันต่ออาทิตย์นี้แหละ ไปช่วยงานแม่ที่บริษัท มันก็ภูมิใจจะอย่างน้อยก็ได้หัดทำงานแล้ว ได้ใช้ภาษาอังกฤษที่เรียนมาด้วย ทำให้รู้ว่ามีมันสำคัญ อีกหน่อยถ้าจะมาช่วยงานที่บริษัท ผมต้องเรียนอีกเยอะเลย”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

การเข้าไปร่วมฝึกงานในบริษัทของมารดาทำให้แจ๊คเห็นความสำคัญของการเรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งวุฒิการศึกษาว่าการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำงาน คนที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยย่อมมีโอกาสในการทำงานและความน่าเชื่อถือมาก แม้ว่าจะประกอบธุรกิจส่วนตัวก็มีความสำคัญต่อความน่าเชื่อถือของคนในองค์กรจึงทำให้แจ๊คมุ่งมั่นที่จะสอบโปรแกรม GED ให้ผ่านเพื่อเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยต่อไป

กรณีศึกษาที่ 7 บิ๊ก (นามสมมุติ) อายุ 18 ปี

การศึกษาเดิม นักเรียนไทยในโรงเรียนประจำ ประเทศอินเดีย

ก่อนจะเป็นนักเรียน GED

บิกชายหนุ่มวัย 18 ปี บิ๊กเป็นชายหนุ่มรูปร่างสูงใหญ่กว่า 180 เซนติเมตรและน้ำหนักตัวเกือบ 90 กิโลกรัม บิ๊กมักแต่งกายด้วยเสื้อยืดคอกลมตัวใหญ่หลากสีสัน กางเกงขายาวทรงหลวมและรองเท้าผ้าใบ บิ๊กเป็นเด็กหนุ่มที่มีเอกลักษณ์คือการสะพายกระเป๋าเป้ใบใหญ่ยี่ห้อดังจากต่างประเทศซึ่งเป็นยี่ห้อที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่นชายหลากหลายยี่ห้อ ตลอดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลพบว่าบิ๊กมีกระเป๋าในลักษณะดังกล่าวมากกว่า 10 ใบ ภายในกระเป๋าใบใหญ่ประกอบด้วยเครื่องใช้ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตำราเรียน นิตยสารวัยรุ่น หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น เครื่องคิดเลข พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ กระเป๋าเงินและโทรศัพท์มือถืออีก 2 เครื่อง การพกพาสิ่งของต่างๆ ในกระเป๋าของบิ๊กทำให้เจ้าหน้าที่ อาจารย์รวมถึงผู้วิจัยมักจะหยอกล้อกับบิ๊กเสมอว่าบิ๊กพกสิ่งของทุกอย่างจากบ้านมาเรียนหนังสือราวกับต้องการย้ายบ้านซึ่งบิ๊กมองว่าทุกสิ่งภายในกระเป๋านั้นจำเป็นต่อชีวิตบิ๊กและสามารถหยิบใช้ให้ตรงกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ เช่นเมื่อเบื่อหรือเหงาก็สามารถอ่านหนังสือการ์ตูน หากสื่อสารภาษาอังกฤษไม่เข้าใจก็สามารถใช้พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ได้ทันที เป็นต้น

ผู้วิจัยพบกับบิ๊กเมื่อครั้งที่บิ๊ก มารดาและน้องชายของบิ๊ก เข้ามายังสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล การพบกันครั้งนั้นมารดาของบิ๊กได้แจ้งกับผู้วิจัยว่าบุตรชายทั้ง 2 คนเพิ่งเดินทางกลับจากการเรียนในโรงเรียนประจำที่ประเทศอินเดียและเข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่งย่าน

สุขุมวิทได้เพียง 1 ภาคการศึกษาและอยู่ระหว่างลาออกจากโรงเรียนเพื่อมาศึกษาที่สถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล บิ๊กและน้องชายต้องการศึกษาหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบหลักสูตร IGCSE (International Graduate Certificate of Secondary Education) ซึ่งเป็นหลักสูตรจากประเทศอังกฤษจำนวน 5 วิชา ผู้วิจัยได้มีโอกาสสอนบิ๊กและน้องชายในรายวิชาหนึ่งของหลักสูตรดังกล่าว ภายหลังจากการสอบครั้งนั้นพบว่าบิ๊กสอบผ่านการศึกษารายวิชาเดียว ในขณะที่น้องชายสอบผ่าน 3 วิชา เป็นเหตุให้บิ๊กจึงต้องผันตัวเองมาสู่การเป็นนักเรียน GED ในเวลาต่อมา

ครอบครัวของบิ๊กประกอบธุรกิจผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งออกต่างประเทศบริเวณย่านปิ่นเกล้า ครอบครัวของบิ๊กมีสมาชิก 5 คนคือ บิดา มารดา บิ๊ก น้องชายและคนดูแลบ้านอีก 1 คน บิดาและมารดาของบิ๊กจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งย่านถนนวิภาวดีรังสิต ธุรกิจของครอบครัวบิ๊กต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติอยู่บ่อยครั้งส่งผลให้ครอบครัวของบิ๊กให้ความสำคัญกับเรื่องของภาษาต่างประเทศจนก่อให้เกิดความคาดหวังในการได้รับการศึกษาของบุตรทั้ง 2 คน เนื่องจากต้องการให้บุตรทั้ง 2 คนสืบทอดกิจการของครอบครัวการเตรียมเรื่องภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น บิ๊กสามารถสื่อสารภาษาจีนกลางได้นอกเหนือจากภาษาอังกฤษด้วยความที่ต้องพูดคุยสื่อสารกับญาติที่เป็นผู้สูงอายุของครอบครัว อีกทั้งช่วงที่กลับมาจากอินเดียบิ๊กได้มีโอกาสไปช่วยงานบิดาในการเดินทางไปขยายกิจการค้าในประเทศจีนทำให้บิ๊กได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีน บิดาของบิ๊กต้องการให้บุตรชายทั้ง 2 คนมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ดีเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสืบทอดกิจการของครอบครัวในอนาคต เนื่องจากประสบการณ์ในอดีตของบิดาที่ต้องฝ่าฟัน ดำเนินธุรกิจกับชาวต่างชาติซึ่งบิดาและมารดาของบิ๊กขาดทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ บ่อยครั้งทำให้ธุรกิจประสบปัญหาเนื่องจากติดขัดเรื่องภาษาที่ใช้เพื่อการสื่อสารเจรจาต่อรองทางธุรกิจ

“สมัยก่อนลำบากมาก เรา 2 คน (พ่อแม่: ผู้วิจัย) เริ่มเปิดบริษัท ภาษา (อังกฤษ: ผู้วิจัย) เราก็ไม่ค่อยดี ได้เอกสารมาฉบับหนึ่งก็ต้องไปจ้างแปล ต้องจ้างล่ามมาคอยพูดให้ โดนโกงไปก็เยอะ พอมีลูกก็ตั้งใจเลยว่าต้องให้เขาเก่งภาษาอังกฤษให้ได้ จะได้ไม่ลำบากเหมือนเราเวลาเขามาดูแลกิจการต่อจากเรา”

(คุณแม่บิ๊ก, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552)

“พ่อบอกตลอดว่า ต้องเก่งภาษาอังกฤษหน่อยนะ จะได้มาช่วยงานที่บ้านได้ รุ่นพ่อเหนื่อยกับเรื่องภาษาอังกฤษทำให้สื่อสารกับลูกค้าลำบาก ย้ำตลอดว่ามันสำคัญ ถึงได้ให้ผมกับน้องไปเรียนอินเดีย ผมก็จะพยายามนะวันนี้ อาจยังไม่ดีแต่อีกหน่อยคงช่วยเหลือพ่อได้แน่ๆ”

(บ๊ิก, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2552)

ดังนั้นครอบครัวจึงให้ความสำคัญกับเรื่องของภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษค่อนข้างมากโดยการส่งบุตรไปเรียนต่อยังต่างประเทศและพยายามพาบุตรทั้ง 2 คนเดินทางไปยังประเทศต่างๆ เพื่อจะเปิดโอกาสให้บุตรได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิต วัฒนธรรมและการทำงานของชาวต่างชาติและเพื่อเป็นการได้รับวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศ ครอบครัวของบ๊ิกไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องรายวิชาที่บุตรเลือกเรียนมากนักขอเพียงให้เรียนจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชาใดก็ตามเนื่องจากครอบครัวมีความมุ่งหวังที่จะให้บ๊ิกและน้องชายกลับมาช่วยกันดูแลกิจการของครอบครัวในอนาคตเท่านั้น

“พ่อกับพ่อเขาไม่ได้ให้ความสำคัญกับวิชาที่เขาเลือกเรียนมากนักนะ เขาอยากเรียนอะไรก็ให้เรียน ที่โน้น (อินเดีย: ผู้วิจัย) เขาก็มีวิชาให้เด็กเลือกเรียน พี่ปล่อยให้เขาเลือกตามสบาย ตอนนั้นพี่ขอให้แค่เรียนจนจบก็พอ”

(คุณแม่บ๊ิก, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552)

“เรื่องมหาวิทยาลัยพี่ไม่คิดมากนักนะ ถึงตอนนี้ก็ยังยืนยันอยู่ เพราะยังไง เขาก็ต้องกลับไปทำงานที่บ้านอยู่ดี ขอแค่ให้เรียนจบอย่างน้อยปริญญาตรีเถอะ จะมหาวิทยาลัยไหนก็ได้”

(คุณแม่บ๊ิก, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552)

“ผมกับน้องเนียสบายเลยนะ อยากเรียนอะไรที่บ้านก็ปล่อยให้เลือกตามสบาย ขอให้เรียนให้จบแค่นั้น ซึ่งผมก็จะพยายามทำให้ได้”

(บ๊ิก, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552)

อีกสิ่งหนึ่งที่ครอบครัวของบ๊ิกให้ความสำคัญคือการพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ เนื่องจากบิดาของบ๊ิกมองว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต เนื่องจากครอบครัวคาดหวังให้บ๊ิกเข้ามาสานต่อธุรกิจของครอบครัวการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในขณะเดียวกันต้องมีทักษะการคิด การแก้ปัญหาที่ดีเพื่อจะได้ดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบครัวจึงพยายามให้บ๊ิกได้ทดลองฝึกปฏิบัติงานต่างๆที่

จำเป็นภายในบริษัทของครอบครัว โดยครอบครัวมองว่าการคิดเป็น แก้ปัญหาเป็นนั่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ในอดีตที่ผ่านมาครอบครัวคาดหวังว่าการส่งบิกและน้องชายไปเรียนที่ต่างประเทศจะได้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษและกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การดูแลตัวเองแต่กลับไม่ประสบความสำเร็จ อีกทั้งการเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรมวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาหรือ GED ที่มีช่วงระยะเวลาในการเรียนที่สั้นอาจไม่ทำให้บิกมีการพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหาได้จึงมีความพยายามที่จะถ่ายทอดเรื่องดังกล่าวให้กับบิกดังกล่าวที่ว่า

“พอเขาจับไปฝึกงานที่โรงงาน ก็ไม่ใช่อะไรหรอก อยากให้เขาได้ฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหาด้วย เพราะพี่ว่าเรื่องนี้มันหายไป เขาไม่ได้ไปโรงเรียนแล้ว พี่ก็ไม่แน่ใจว่า GED มันจะสอนให้ลูกพี่คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นหรือเปล่า หรือแค่ได้หลัก ทำข้อสอบเท่านั้น”

(คุณแม่บิก, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552)

“พี่ผิดหวังจากโรงเรียนที่อินเดียมาที่นี้แล้วลูกพี่ไม่ได้อะไรเลย คิดก็ไม่ได้ แก้ปัญหาด้วยอารมณ์มาตลอด ทางที่ดีที่สุดคือให้พ่อเขาจับไปฝึกทำงานนั่นแหละดีที่สุด”

(คุณแม่บิก, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552)

บ้านของบิกอยู่ภายในบริเวณเดียวกับโรงงานผลิตสินค้าของบิดา ในแต่ละวันบิกและครอบครัวมักมีโอกาสพบปะพูดคุยกันได้ตลอดทั้งวัน บิกจึงมีเวลาที่จะบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ รวมถึงปรึกษาปัญหาต่างๆกับบิดามารดาตลอดเวลา บิกชื่นชอบการเล่นคอมพิวเตอร์ไม่ว่าจะเป็นการเล่นเกมส์การต่อสู้ต่างๆหรือการวาดภาพด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟฟิค ผู้วิจัยพบภาพผลงานกว่า 400 แผ่นเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มบนห้องนอนของบิกและอีกกิจกรรมหนึ่งที่บิกชื่นชอบคือการอ่านการ์ตูนซึ่งเก็บรวบรวมไว้กว่าร้อยเล่มและการเล่นอินเทอร์เน็ตในการเข้าชมเว็บไซต์ต่างๆ ผู้วิจัยพบว่ากิจกรรมและความชื่นชอบของบิกเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยสมาธิและอีกทั้งมีการปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างไม่มากนักทำให้บิกเป็นเด็กที่ไม่มีเพื่อนมากนักและเป็นเหตุผลหนึ่งที่บิกมักจะพกหนังสือการ์ตูนออกไปในสถานที่ต่างๆเสมอ

เพื่อนบิกที่มักพบปะไปมาหาสู่กันมีอยู่เพียง 6 คนซึ่งเป็นเพื่อนเก่าสมัยเรียนที่โรงเรียนมัธยมศึกษา 2 คนและอีก 3 คนคือกลุ่มเพื่อนที่เคยศึกษาร่วมกันที่ประเทศอินเดียและเพื่อนอีกคนหนึ่งเป็นเพื่อนที่รู้จักกันเมื่อครั้งมาเรียน GED กลุ่มเพื่อนของบิกมีลักษณะความชอบที่คล้ายคลึงกันคือชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์และอ่านหนังสือการ์ตูน กิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนดังกล่าวจึงเป็น

เพียงนัดพบปะกันเพื่อร่วมเล่นเกมคอมพิวเตอร์ตามบ้านเพื่อนแต่ละคนและการไปเลือกซื้อหนังสือ การดูหนังด้วยกัน หากบิกต้องการทำกิจกรรมต่างๆนอกเหนือไปจากที่ได้กล่าวมาข้างต้นบิกมักจะไปทำกิจกรรมร่วมกับน้องชายและเพื่อนของน้องชาย อาทิ การเดินเที่ยวตามย่านสยามสแควร์ หรือ การไปท่องเที่ยวต่างจังหวัด การเลือกซื้อสิ่งของต่างๆ การชมภาพยนตร์หรือการท่องเที่ยวยามค่ำ ค่ำคืน การทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนดังกล่าวก็ไม่น่าเป็นปัญหาอันเนื่องมาจากอายุไม่ห่างกันมากนัก

บิกมีโอกาสได้รับการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ บิกเริ่มต้นชีวิตการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชนย่านบางแค หลังจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิกย้ายมาศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาชายล้วนที่มีชื่อเสียงย่านปากคลองตลาด บิกกล่าวกับผู้วิจัยว่าการเรียนในช่วงนั้นเป็นช่วงที่มีความสุขมากเนื่องจากบิกได้พบปะกับเพื่อนใหม่ๆ ได้เล่นกีฬาและทำกิจกรรมภายในโรงเรียนร่วมกับเพื่อน ประกอบกับขณะนั้นบิกจัดได้ว่าเป็นนักเรียนในกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนดีอันดับต้นๆ ของชั้น บิกศึกษาอยู่เพียง 1 ปีหลังจากจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นช่วงเดียวกับน้องชายของบิกจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเอกชน ทวิภาษาย่านยานนาวา ครอบครัวของบิกได้ตัดสินใจส่งบุตรชายทั้ง 2 คนไปศึกษาต่อที่โรงเรียนประจำที่ประเทศอินเดีย รูปแบบการศึกษาของโรงเรียนดังกล่าวอ้างอิงหลักสูตรจากประเทศอังกฤษอีกทั้งมีตัวแทนในประเทศไทยที่ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนไทยที่ไปศึกษาในประเทศอินเดีย บิกและน้องชายถูกส่งไปศึกษาที่โรงเรียนประจำแห่งนั้น

บิกเดินทางไปศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาที่ประเทศอินเดียด้วยทักษะภาษาอังกฤษที่ไม่ชำนาญนัก ภาษาอังกฤษจึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนบิกไม่เคยเรียนในชั้นเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนมาก่อน บิกถูกลดชั้นการเรียนให้ศึกษาอยู่ในระดับชั้น year 8 ซึ่งเป็นชั้นเรียนเดียวกับน้องชายทำให้บิกต้องปรับตัวค่อนข้างมาก บ่อยครั้งที่มีการกระทบกระทั่งกันจนถึงขั้นชกต่อยเนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับวิถีคิด วัฒนธรรมการเรียนและการใช้ชีวิตของนักเรียนแต่ละชาติที่มีความแตกต่างกัน นักเรียนที่มาจากประเทศไทยซึ่งมีจำนวนกว่า 20 คนจากหลายชั้นปีมักจะรวมกันทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่ถูกกฎระเบียบของโรงเรียนอาทิ จัดการแสดงเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เช่น ลอยกระทงหรือสงกรานต์ ร่วมกับการแสดงของนักเรียนต่างชาติและนักเรียนอินเดียซึ่งกิจกรรมลักษณะดังกล่าวไม่พบบ่อยนัก แต่กิจกรรมที่มักพบบ่อยคือกิจกรรมที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบต่างๆ ของโรงเรียน บิกเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตัวในลักษณะก้าวร้าวเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเดียวกันอีกทั้งเพื่อเป็นการต่อสู้กับการถูกมองว่าเป็นกลุ่มเด็กต่างชาติ จำนวนน้อยในโรงเรียนดังกล่าวที่ว่า

“อยู่ที่อินเดีย ถ้ามีวแต่เรื่อยๆไม่สนใจใคร ไม่ปกป้องตัวเองก็โดนแก๊งกันพอดี เด็กไทยที่นั่นก็เลยต้องรวมกันเรามีกันไม่กี่คน ใครมีปัญหาอะไรก็ต้องช่วยเหลือกัน ยิ่งถ้าเป็นผู้ชายด้วยแล้วมันจำเป็น ไม่งั้นก็อยู่ในโรงเรียนแบบไม่มีความสุขหรอก”

(บ๊ิก, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552)

การเรียนช่วงปีแรกของบ๊ิกอยู่ในระดับกลางๆ หากรายวิชาใดที่บ๊ิกสอบไม่ผ่านทางโรงเรียนจะจัดครูมาทำการสอนพิเศษเพิ่มเติมก่อนสอบโดยคิดค่าใช้จ่ายเพิ่มอีกจำนวนหนึ่ง บ๊ิกมองว่าการกระทำดังกล่าวไม่เป็นธรรมกับนักเรียนเนื่องจากบางรายวิชาอาจารย์ผู้สอนก็สอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่ปรากฏในข้อสอบ ต่อมาภายหลังบ๊ิกเริ่มที่จะไม่เข้าชั้นเรียนหรือแม้แต่กระทั่งการไม่เข้าเรียนเสริมในทุกวิชาช่วงก่อนสอบบ่อยครั้งขึ้นแต่บ๊ิกสามารถเอาตัวรอดในการเรียนได้จากความช่วยเหลือจากรุ่นพี่ในโรงเรียนช่วยสอนและแนะนำเกี่ยวกับรายวิชาต่างๆจึงสอบผ่านในช่วงชั้น year 8-9 ไปได้ จนกระทั่งบ๊ิกเริ่มเข้าศึกษาในระดับชั้น year 10 ได้เพียง 1 สัปดาห์ บ๊ิกและกลุ่มเพื่อนได้ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับกลุ่มนักเรียนชาวอินเดีย การทะเลาะวิวาทครั้งนั้น บ๊ิกและกลุ่มนักเรียนไทยเกือบ 10 คนชกต่อยกับนักเรียนชาวอินเดีย เหตุการณ์ครั้งนั้นครูคนหนึ่งของโรงเรียนได้รับบาดเจ็บจากการถูกนักเรียนไทยทำร้าย ด้วยรูปร่างที่สูงใหญ่ของบ๊ิกและเพื่อนอีก 2 คนเป็นที่จดจำได้ง่ายจากอาจารย์และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของโรงเรียน บ๊ิกและเพื่อนอีก 2 คนจึงต้องถูกส่งตัวกลับประเทศไทยจากเหตุการณ์ดังกล่าว ครอบครัวของบ๊ิกจึงตัดสินใจนำบ๊ิกและน้องชายของบ๊ิกกลับประเทศไทยพร้อมกัน

บ๊ิกมีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนที่ประเทศอินเดียนัก บ๊ิกเชื่อว่าการไปเรียนต่อที่ประเทศอินเดียทำให้ชีวิตของบ๊ิกเปลี่ยนไปในทางที่แยกลง ช่วงชีวิตการเป็นนักเรียนเรียนดีในโรงเรียนไทยของบ๊ิกสูญหายไป บ๊ิกเชื่อว่าหากยังคงเรียนอยู่ที่โรงเรียนเดิมในประเทศไทยบ๊ิกอาจเป็นนักเรียนที่เรียนวิศวกรรมศาสตร์ หรือ แพทยศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยแล้วก็เป็นได้ เพราะไม่ต้องมาพะวงเรื่องของภาษาอังกฤษและเรื่องการใช้ชีวิตในต่างแดน บ๊ิกมักจะกล่าวกับผู้วิจัยอยู่บ่อยครั้งว่า ชีวิตพังไม่สามารถกลับไปเรียนในระบบไทยได้และก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จในการเรียนระบบนานาชาติได้ทุกวันนี้ก็เพราะการไปเรียนต่อที่ประเทศอินเดียดังกล่าวที่ว่า

“ถ้าผมเลือกได้ตอนนั้นผมก็คงไม่ไปอินเดียหรอก ไม่งั้นบ้านนี้ผมก็คงเรียนวิศวะ เรียนหมอไปแล้ว ตอนม.1 ผมเรียนดีนะแต่ ตอนนั้นที่บ้านบอกจะไปเรียนอินเดียแล้วจะดีก็ไปตามที่บ้านบอก แต่สุดท้ายผมไม่ได้อะไรเลย ภาษาก็ไม่ได้อ่าน วุฒิกี่ไม่ได้”

(บ๊ิก, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2552)

ภายหลังกลับจากประเทศอินเดียครอบครัวต้องการนำบ๊ิกและน้องชายกลับเข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่งย่านสุขุมวิทซึ่งเป็นโรงเรียนที่นักเรียนที่เคยไปศึกษาต่างประเทศอินเดียมักจะเดินทางกลับมาศึกษาต่อ แต่ประสบปัญหาเนื่องจากโรงเรียนอยู่ในระหว่างภาคการศึกษาทำให้บ๊ิกและน้องชายไม่สามารถเข้าศึกษาได้ ครอบครัวจึงหากิจกรรมให้บ๊ิกและน้องชายทำระหว่างรอเข้าศึกษาในโรงเรียนใหม่ ครอบครัวของบ๊ิกเปิดโอกาสให้บ๊ิกและน้องชายได้เรียนหลักสูตรระยะสั้นที่สนใจ บ๊ิกเลือกที่จะศึกษาหลักสูตรด้านคอมพิวเตอร์กราฟฟิคเนื่องจากความชื่นชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์อยู่เป็นประจำ บ๊ิกพบว่าชีวิตช่วงหลังกลับจากประเทศอินเดียเป็นช่วงชีวิตที่มีความสุขอีกครั้งเนื่องจากได้อยู่ใกล้กับครอบครัว ได้พบปะกับเพื่อนเก่าสมัยเรียนมัธยมศึกษาบ้างและมีโอกาสศึกษาในสิ่งที่สนใจคือคอมพิวเตอร์กราฟฟิค

บ๊ิกและน้องชายได้เข้าศึกษาต่อในระดับชั้น year 10 ที่โรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่งย่านสุขุมวิทโดยเรียนได้ 1 ภาคการศึกษาก็ลาออกจากโรงเรียนเนื่องจากครอบครัวไม่พอใจกับกฎระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการลงโทษความผิดเกี่ยวกับทรงผมน้องชายบ๊ิกและการทำโทษหน้าห้องประชุมโดยไม่มีครูไต่ถามถึงเหตุการณ์ที่ทำให้บ๊ิกต้องขาดเรียนครึ่งวันเพื่อไปนอนพักเพราะมีอาการป่วยจากอาหารเป็นพิษ ครอบครัวมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีสมควรถูกลงโทษเนื่องจากอาจารย์และทางโรงเรียนไม่ได้สอบถามถึงสาเหตุความจำเป็นในการขาดเรียนของลูกชายหรือความจำเป็นในการทำสีผมของน้องชายบ๊ิกเนื่องมาจากงานถ่ายแบบโฆษณาอีกทั้งมองว่าการลงโทษหน้าห้องประชุมเป็นสิ่งที่เกินกว่าครอบครัวจะรับได้ ครอบครัวจึงตัดสินใจนำบ๊ิกและน้องชายออกจากระบบโรงเรียนอีกครั้งเพื่อมาสมัครเรียนต่อในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบหลักสูตร IGCSE กับสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและบ๊ิกได้เข้าสู่อุปการเป็นนักเรียน GED ในเวลาต่อมา

จุดเปลี่ยนในชีวิตจากโรงเรียนสู่ GED

จุดเปลี่ยนที่สำคัญที่ทำให้บ๊ิกเปลี่ยนตัวเองจากนักเรียนที่เรียนเพื่อเตรียมสอบในหลักสูตร IGCSE มาสู่การเป็นนักเรียน GED เนื่องจากบ๊ิกประสบปัญหาด้านการเรียนในหลักสูตร IGCSE แม้ว่าบ๊ิกจะเป็นเด็กที่มีความตั้งใจเรียน ตรงต่อเวลาแต่ด้วยทักษะภาษาอังกฤษที่ยังไม่ชำนาญทำ

ให้บี๊กประสบปัญหาในการเรียนมาโดยตลอดตั้งแต่ครั้งเรียนอยู่ที่ประเทศอินเดียแม้กระทั่ง การศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบหลักสูตร IGCSE บี๊กไม่สามารถเขียนอธิบายความ เข้าใจเนื้อหาวิชาเป็นภาษาอังกฤษได้จนทำให้ไม่สามารถตอบคำถามในข้อสอบของรายวิชาต่างๆ ได้นอกเหนือจากวิชาที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ ที่ใช้ทักษะภาษาอังกฤษไม่มากนัก

บี๊กประสบปัญหาด้านการเรียนเนื่องจากปัญหาด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ไม่ชำนาญ ผู้วิจัยพบว่านอกเหนือจากภาษาอังกฤษที่บี๊กประสบปัญหาด้านการเขียนแล้วผู้วิจัยพบว่าใน รายวิชา First Language: Thai ผู้วิจัยทำการสอนบี๊กมีทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารระดับต่ำกว่า เกณฑ์ที่กำหนด บี๊กมักจะสะกดคำที่มักพบเห็นได้บ่อยๆ ผิดอยู่หลายคำ บี๊กมีปัญหาในการเขียน เรียงความและการอ่านบทความภาษาไทย บี๊กสามารถอธิบายแนวคิดและสิ่งที่ต้องการเขียน ออกมาทางคำพูดได้แต่ไม่สามารถที่จะเขียนเป็นตัวหนังสือได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ จนทำให้ ประสบปัญหาไม่สามารถสอบผ่านในหลักสูตร IGCSE ได้ในหลายวิชาและเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ บี๊กไม่สามารถที่จะกลับไปเข้าศึกษาในหลักสูตรภาคภาษาไทยได้ดังคำกล่าวที่ว่า

“พี่เห็นผลสอบลูกพี่ก็เครียดนะ สอบไม่ผ่านเลย ครูก็บอกว่าทักษะ ภาษาอังกฤษเขาไม่ดี ทักษะภาษาไทยเขาก็ไม่ดีจะกลับไปเรียนโรงเรียนไทยก็ ไม่ได้ แล้วลูกพี่จะไปทางไหนได้ อายุก็เยอะขึ้นทุกวัน มีทางเดียวคือเรียน ภาษาอังกฤษก่อนแล้วก็เรียน GED มันเป็นหนทางสุดท้ายละ“

(คุณแม่บี๊ก, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552)

ปัญหาเรื่องการเรียนดังกล่าวของบี๊กทำให้มารดาได้เข้ามาขอคำปรึกษากับอาจารย์และ เจ้าหน้าที่ของสถาบันเกี่ยวกับการเรียนของบี๊ก เจ้าหน้าที่ของสถาบันได้แนะนำให้บี๊กเปลี่ยนจาก การเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ IGCSE มาเป็นการเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ GED ซึ่งเป็นพื้นที่การศึกษาเดียวที่บี๊กสามารถที่จะเรียนได้

นักเรียน GED

บี๊กเลือกเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในลักษณะการเรียน การสอนแบบรายบุคคลโดยเลือกเรียนคราวละ 2 วิชาจากนั้นจึงทำการสอบและเรียนในรายวิชา ต่อไป บี๊กใช้เวลาในการเรียนมากกว่า 1 ปีแล้วเนื่องจากบี๊กไม่สามารถสอบผ่านในรายวิชา Language Arts, Reading และ Language Arts, Writing บี๊กได้ทำการสอบในรายวิชาดังกล่าว มากกว่า 3 ครั้งแต่ไม่สามารถสอบผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ ผู้วิจัยพบว่าบี๊กยังคงไม่หมดความ พยายามแม้ว่าหลายครั้งบิดาจะให้คำแนะนำว่าให้กลับไปเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนของ ไทยแต่บี๊กยังคงยืนยันที่จะเรียนในโปรแกรม GED ต่อไปเนื่องจากบี๊กมีความกังวลเรื่องการใช้

ภาษาไทยในการเรียน บิ๊กเข้าใจสภาพของตนเองว่าปัญหาหมดที่ยื่นในระบบการศึกษาในประเทศไทย มีเพียงหลักสูตรเดียวที่ตอบสนองความต้องการของบิ๊กทำให้บิ๊กต้องตั้งใจและเรียนในหลักสูตรดังกล่าวต่อไปดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมทำไม่ได้หรอก ผมไม่มีทางเลือกอื่นแล้ว จะกลับไปเรียนคนไทย
อย่างที่ผมบอก ผมก็ไม่เก่งภาษาไทย เขียนยังไม่ถูกเลย อีกอย่างใครๆก็รู้แล้วว่า
ผมไปเรียนเมืองนอกมา กลับมาก็เรียนโรงเรียนอินเตอร์ ถ้ากลับไปเรียน คน
ไทย ผมคงแยแน่ๆ ไม่รู้จะบอกเพื่อนยังไง GED มันคงพอคู่หน้าความเป็นอินเตอร์
ให้ผมได้หน่อยนึง”

(บิ๊ก, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552)

นอกจากปัญหาด้านภาษาอังกฤษบิ๊กยังคงต้องการที่จะใช้ชีวิตแบบนักเรียนนานาชาติ บิ๊กมองว่าเพื่อนและสังคมโดยทั่วไปมองว่าบิ๊กเป็นนักเรียนที่เคยศึกษาต่อต่างประเทศและเคยผ่านการศึกษาระบบนานาชาติมาก่อนวาทกรรมดังกล่าวทำให้เพื่อนหลายคนมองว่าบิ๊กเป็นเด็กที่มีโอกาสมากกว่าเพื่อนนักเรียนไทยด้วยกัน อีกทั้งกลุ่มเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่เคยเรียนด้วยกันที่ประเทศอินเดียก็กลับมาใช้ชีวิตในระบบโรงเรียนนานาชาติทำให้มีผลต่อทัศนคติของบิ๊กและการต้องการดำรงตนเองอยู่ในพื้นที่เดียวกับเพื่อน

ภายหลังจากบิ๊กย้ายมาศึกษาในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED บิ๊กได้รับมอบหมายให้ช่วยเหลืองานของบริษัทบิดาในทุกวันที่ไม่มีการเรียนการสอนโดยบิ๊กมีหน้าที่ในการคอยช่วยเหลือบิดาตรวจนับสินค้าและคอยดูแลช่วยเหลือการบรรจุผลิตภัณฑ์ของโรงงาน บิ๊กมีรายได้ประจำต่อเดือนในหลักหมื่นต้นๆ เพิ่มเติมจากเงินค่าขนมแต่ละเดือนที่ได้รับจากมารดา การทำงานดังกล่าวทำให้บิ๊กมีความรับผิดชอบต่อการทำงานมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่พึงพอใจของบิดาที่บิ๊กสามารถเริ่มทำงานต่างๆในบริษัทของครอบครัวได้

“มาทำงานช่วยพ่อที่โรงงาน ผมก็ภูมิใจนะ อย่างน้อยผมก็มีเรื่องดีๆ มีประโยชน์บ้าง ตอนนี้นึกคิดเลยว่า ผมคงไม่เรียนไปเป็นวิศววะ เป็นหมอบแบบเพื่อนๆแล้ว ผมขอแค่มีวุฒิ มีความรู้มาดูแลกิจการของพ่อก็พอใจแล้ว”

(บิ๊ก, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552)

การได้ทำงานในบริษัทของบิดาและได้รับการยอมรับจากครอบครัวทำให้บิ๊กมีทัศนคติต่อการศึกษที่เปลี่ยนไป บิ๊กมองว่าการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งที่จำเป็นของการชีวิตและเป็นการเลือกทางเดินของชีวิตเพราะการสร้างศึกษาทำให้คนมีทักษะด้านอาชีพที่สำคัญในการ

ดำเนินธุรกิจหรือสร้างรายได้เลี้ยงชีพต่อไปดังจะเห็นได้จากการทำงานในบริษัทและการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน

กรณีศึกษาที่ 8 เคท (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี

การศึกษาเดิม นักเรียนไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเทศนิวซีแลนด์

ก่อนจะเป็นนักเรียน GED

เคทสาวน้อยรูปร่างเพรียวบาง วัย 17 ปี แต่งกายที่ดูเปรี้ยวทันสมัย ผมยาวตรงสีทองออกแดง ใบหน้าแต่งเติมด้วยเครื่องสำอางค์สีสันสดใส เคทมักทาอายไลน์เนอร์รอบขอบตาสีดำเป็นเอกลักษณ์ติดกับริมฝีปากที่ทาด้วยลิปติกสีสด เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายตามสมัยนิยมด้วยกระโปรงหรือกางเกงขาสั้นมาก กับเสื้อยืดตัวใหญ่รูปทรงแปลกตาและสวมเสื้อยืดสีสันสดใสจากแบรนด์ดังจากทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศในบางครั้ง เคทชอบสวมรองเท้าส้นสูงเกือบ 3 นิ้วสีสันและรูปทรงสะดุดตา เคทมักสวมสร้อยคอหลอดลายต่างๆ พร้อมทั้งสะพายกระเป๋าใบห้อยดั่งหลากหลายรุ่นซึ่งราคาต่อใบไม่ต่ำกว่า 1 หมื่นบาทประกอบโทรศัพท์มือถือราคาแพงรุ่นยอดนิยม ตกแต่งประดับด้วยเม็ดคริสตัลรอบตัวเครื่องส่งผลให้เคทเป็นที่น่าสะดุดตากับผู้พบเห็น กลุ่มเพื่อนของเคทก็จะมีลักษณะการแต่งกายที่คล้ายคลึงกัน เคทมีทัศนคติต่อการใช้สินค้าแบรนด์เนมเหล่านี้ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นคนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีที่ได้รับแนวคิดมาจากมารดา อีกทั้งการเลือกซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศที่มีราคาแพงเหล่านี้แลงมาด้วยคุณภาพของสินค้าที่ดีดังคำกล่าวที่ว่า

“แม่บอกว่าบางทีซื้อของดีราคาอาจสูงหน่อยแต่ก็ใช้ได้นาน ดีกว่าซื้อแถมๆสยามแล้วใส่ได้ครั้ง 2 ครั้งก็เสีย มันไม่คุ้ม อีกอย่างของพวกนี้ ถ้าเรารู้ตัวว่าซื้อได้ ไม่เดือดร้อนก็ไม่เห็นแปลก อย่างน้อยมันก็แสดงให้เห็นว่าครอบครัวของเราเขาเลี้ยงเรามาดีนะ ให้ได้รับได้ใช้สิ่งดีๆ”

(เคท, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“ก็ไม่รู้สิว่าเคทใช้ของแพงนะ พวกเราก็ใช้ของพวกนี้เหมือนกัน แต่ที่ไม่เหมือนคือ เคทเป็นเจ้าของแม่พั้นประจำกลุ่ม เปลี่ยนเสื้อผ้า กระเป๋าบ่อยมาก บางทีเพื่อนก็จะคอยอัพเดทจากเคทนี่แหละ”

(เพื่อนเคท, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

ผู้วิจัยพบกับเคทครั้งแรกในวันที่เคทและบิดาเดินทางเข้ามาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED เคทเดินทางกลับจากการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ที่ประเทศนิวซีแลนด์และไม่ต้องการกลับไปศึกษาต่อที่ประเทศนิวซีแลนด์อีกแม้ว่าจะเหลืออีกเพียง 1 ปีการศึกษา รุ่นพี่ได้แนะนำให้เคทมาเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED โดยบอกเพียงว่าเป็นหลักสูตรที่เทียบเท่ากับมัธยมศึกษาตอนปลายและได้รับวุฒิจากประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งใช้เวลาในการเรียนที่สั้นกว่าและสามารถสมัครเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้เหมือนกัน เคทจึงต้องการที่จะเข้ามาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรม GED เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเรียน

เคทเกิดในครอบครัวนักธุรกิจชาวไทยอาศัยอยู่ที่จังหวัดระยอง บิดาของเคททำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อาทิ หมู่บ้านจัดสรรและคอนโดมิเนียมในจังหวัดชลบุรีและระยองหลายโครงการ ครอบครัวของเคทมีสมาชิก 4 คนประกอบด้วย บิดา มารดา เคทและน้องชาย ปัจจุบันน้องชายของเคทอยู่ระหว่างการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประเทศสิงคโปร์ บิดาของเคทจบการศึกษาในระดับอนุปริญญาทางด้านวิศวกรรมเครื่องกลจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศฟิลิปปินส์ และมารดาของเคทจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐแห่งหนึ่ง บิดาและมารดาของเคทร่วมกันก่อตั้งบริษัทรับเหมาก่อสร้างอาคารและขยายกิจการขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งเปิดบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในจังหวัดระยองและขยายมาประกอบกิจการในจังหวัดชลบุรีในปัจจุบัน ครอบครัวของเคทนั้นเลี้ยงดูเคทแบบให้อิสระทางความคิดมาก การดูแลของครอบครัวควมมีเพียงแค่การปลูกฝังเรื่อง กิริยา มารยาทไทยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตเท่านั้น

“ผมกับแม่เขา เลี้ยงเขาแบบให้อิสระมากนะ เรื่องความคิด แต่เรื่องพฤติกรรมผมก็ไม่ได้เข้มงวดอะไรมาก ขอแค่ให้รู้จักเด็ก รู้จักผู้ใหญ่ แล้วก็ทำตัวให้เหมาะสมกับสังคม ไม่ทำให้ใครเขาตำราเราได้แค่นั้นก็พอแล้ว”

(คุณพ่อเคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

“ที่บ้านเขาให้อิสระมากนะ ขอแค่ให้ทำตัวให้น่ารักกับผู้ใหญ่ รู้จักเด็ก รู้จักผู้ใหญ่ไม่ก้าวร้าวกับผู้ใหญ่ และที่สำคัญคือไม่ทำให้ใครเดือดร้อนจากพฤติกรรมของเราก็คแค่นั้น”

(เคท, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

ครอบครัวของเคทให้ความสำคัญกับเรื่องของการศึกษานูตรทั้ง 2 คน บิดาของเคทมีความต้องการให้บุตรทั้ง 2 คนของครอบครัวได้ศึกษาในโรงเรียนนานาชาติตั้งแต่เด็กโดยมองว่าการเรียนในโรงเรียนนานาชาติจะช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศซึ่งจำเป็นต่อธุรกิจของครอบครัวเนื่องจากธุรกิจของครอบครัวนั้นต้องพบปะกับลูกค้าชาวต่างชาติที่เข้ามาซื้อ

อสังหาริมทรัพย์ในโครงการต่างๆอยู่บ่อยครั้ง ครอบครัวต้องการให้เป็นเด็กมีความรับผิดชอบต่อตัวเองและมีกระบวนการคิด ความมั่นใจและความรับผิดชอบในการทำสิ่งต่างๆตามแบบเด็กในประเทศอังกฤษหรือสหรัฐอเมริกา รวมถึงการมีกิริยา มารยาทตามแบบคนไทยทั่วไป ครอบครัวจึงพยายามที่จะย้ำเรื่องดังกล่าวให้กับเคทเสมอๆ

“ผมบอกเขาตลอดนะตั้งแต่เด็กๆ ว่า สำหรับพ่อแล้วอยากให้ลูกมีความรู้ แล้วยังต้องคิดเป็นและอยู่กับคนอื่นได้ ดูแลตัวเองได้ แล้วก็มีความอังกฤษดีๆ มาช่วยพ่อทำงานก็พอใจแล้ว”

(คุณพ่อเคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

“พ่อบอกว่าที่ส่งไปเรียนอินเตอร์ ไปนิวซีแลนด์ก็อยากให้เราดูแลตัวเองได้ รับผิดชอบตัวเองเป็น เหมือนพวกเพื่อนๆ ฝรั่งเศส แต่ต้องไม่ลืมกิริยา มารยาทแบบคนไทย”

(เคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

ครอบครัวเคทมองว่าระบบการศึกษานานาชาติแตกต่างจากระบบการศึกษาไทยที่มุ่งแต่ให้เด็กท่องจำและแข่งขันกันสอบเข้ามหาวิทยาลัยทำให้เด็กเครียดมาก เด็กหลายคนไม่สามารถรู้ว่าตนเองต้องการที่จะเรียนหรือทำงานอะไร มุ่งแต่การสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้มากกว่าที่จะพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตและเชื่อว่าการเรียนในระบบโรงเรียนนานาชาติและการส่งบุตรไปศึกษาต่างประเทศจะทำให้บุตรของตนเป็นผู้ใหญ่ได้มากขึ้นดังคำกล่าวที่ว่า

“สำหรับผมนะ ไม่ได้คาดหวังให้เขาเก่งขนาดเด็กเหรียญทอง หรือเข้าจุฬาฯ ธรรมศาสตร์ได้นะ แค่ให้เขาดูแลตัวเอง รับผิดชอบตัวเอง ทำงานได้ก็พอใจแล้ว”

(คุณพ่อเคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

บิดาและมารดาของเคทมุ่งหวังให้ลูกทั้ง 2 คนจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อยเพื่อจะได้มีคุณสมบัติเพียงพอในการทำงานและกลับมาสานต่อกิจการของครอบครัวต่อไป ครอบครัวของเคทไม่ได้มุ่งหวังให้บุตรทั้ง 2 คนจบการศึกษาในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับธุรกิจของครอบครัวเพียงแต่ให้มีคุณสมบัติและทักษะการคิด การทำงานให้เพียงพอที่จะดูแลกิจการได้ บิดาของเคทเชื่อว่าการประสบความสำเร็จทางธุรกิจทุกวันนี้บิดาของเคทก็ไม่ได้ใช้ความรู้จากสาขาวิชาที่ได้จบการศึกษามา ครอบครัวจึงให้ความสำคัญกับการไปโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะและ

กระบวนการคิดเพื่อการใช้ชีวิตมากกว่าการจบจากโรงเรียนที่มีชื่อเสียงหรือความเข้มข้นทางวิชาการ

“พ่อบอกตลอดเลยว่าอยากเรียนอะไรก็เรียน ขอให้จบปริญญาโทพอ ยังไงก็ต้องมาช่วยพ่อทำงานอยู่แล้ว”

(เคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

“ผมไม่ซีเรียสเรื่องคณะนะ เรียนอะไรก็ได้ขอให้จบเถอะ แล้วก็ขอให้ตั้งใจทำงาน อย่างผมเรียนอย่าง ทำงานอย่างก็ยิ่งประสบความสำเร็จ ส่งเสียเขาเรียนสูงๆดีๆได้เลย”

(คุณพ่อเคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

เคทเริ่มต้นการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดระยองและย้ายเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติในช่วง Year 5 จนถึงชั้น Year 8 จากนั้นบิดาจึงส่งเคทไปศึกษาต่อยังชั้น Year 9 ในโรงเรียนประจำมัธยมศึกษาที่ประเทศนิวซีแลนด์ ภายหลังจากเมื่อครอบครัวเริ่มมีฐานะที่มั่นคงมากขึ้น ธุรกิจเริ่มขยายกิจการครอบครัวของเคทจึงได้ตัดสินใจที่จะส่งเคทไปศึกษาต่อที่ประเทศนิวซีแลนด์ ครอบครัวมองว่าระบบการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์นั้นอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติอีกทั้งการเรียนการสอนที่ไม่เน้นการท่องจำและมีรายวิชาต่างๆให้เลือกมากมายน่าจะช่วยให้เคทมีการศึกษาที่ดี บิดาของเคทศึกษาเรื่องการเรียนการสอนของโรงเรียนในประเทศนิวซีแลนด์และได้เดินทางไปเยี่ยมชมโรงเรียนต่างๆในประเทศนิวซีแลนด์เป็นเวลา 1 ปีก่อนที่จะตัดสินใจส่งเคทเดินทางไปศึกษาต่อยังประเทศนิวซีแลนด์ ขณะนั้นเคทยินดีที่จะเดินทางไปศึกษาต่อยังประเทศนิวซีแลนด์เพราะคิดว่าจะมีโอกาสได้ไปเรียนต่อและมีโอกาสท่องเที่ยวต่างประเทศอีกด้วย ภายหลังจากที่เคทเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศนิวซีแลนด์ได้ 1 ปีครอบครัวได้ส่งน้องชายของเคทเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศสิงคโปร์อีกคนหนึ่ง เหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งคือบิดาของเคทมีค่านิยมที่เชื่อว่าการเรียนในต่างประเทศและการอยู่ในสิ่งแวดล้อมของเด็กชาวต่างชาติจะทำให้เด็กรู้จักคิด รู้จักดูแลรับผิดชอบตัวเองเหมือนสิ่งที่ได้รับจากสื่อต่างๆมาโดยตลอด ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมชอบดูหนังฝรั่งนะ เห็นเขาสะท้อนชีวิตวัยรุ่นฝรั่งที่รู้จักหารายได้ระหว่างเรียน ดูแลตัวเอง ผมก็อยากให้ลูกผมเป็นแบบนั้นนะ ไม่อยากให้มานั่งรอพ่อแม่สั่งอย่างเดียว ก็คอยบอกเขาเสมอๆว่าเราต้องการแค่นี้”

(คุณพ่อเคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

“ที่ผมเลือกนิวซีแลนด์ ผมดูแล้วนะว่าระบบการศึกษาเขาดี สอนให้คิด วิเคราะห์ สภาพอากาศก็ดี ราคาก็ไม่แพงเท่ากับไปเรียนอังกฤษหรืออเมริกา ผมคิดว่าน่าจะเหมาะสมที่สุดแล้ว”

(คุณพ่อเคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

เคทใช้ชีวิตการเป็นนักเรียนประจำในโรงเรียนประจำที่ประเทศนิวซีแลนด์อย่างมีความสุข เนื่องจากมีเพื่อนชาวไทยอยู่จำนวนหนึ่งทำให้ไม่รู้สึกเหงา ประกอบกับโรงเรียนได้จัดให้มีกิจกรรมต่างๆ ทั้งกีฬา ศิลปะรวมถึงทัศนศึกษาในเมืองใกล้เคียงเสมอ เคทมองว่าเนื้อหาการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้นไม่หนักมาก เคทสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่ลำบากมากนัก สิ่งหนึ่งที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของเคทคือโรงเรียนเน้นให้นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติในโครงการต่างๆ ในบางครั้งเคทไม่ถนัดที่จะทำกิจกรรมเช่นการเลื่อยไม้อัดหรือการต่อโครงสร้างต่างๆ เคทมักจะเอาตัวรอดด้วยการขอความช่วยเหลือจากเพื่อนอยู่เป็นประจำ

เคทชื่นชอบการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวและสังสรรค์บ่อยครั้งที่เคทจะหนีจากโรงเรียนเพื่อไปร่วมงาน House Party ตามบ้านเพื่อนชาวนิวซีแลนด์หรือกลุ่มนักเรียนไทย เคทเริ่มเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ รู้จักการดื่มสุราและสูบบุหรี่จากการไปร่วมงานปาร์ตี้กับกลุ่มเพื่อนในสมัยนั้น การออกไปท่องเที่ยวและไปงานปาร์ตี้บ่อยครั้งทำให้การเรียนในช่วงหลังๆ ของเคทเริ่มแย่ลง ประกอบกับเคทได้พบกับเพื่อนชาวญี่ปุ่นคนหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่กับครอบครัวชาวนิวซีแลนด์และได้ชักชวนให้เคทออกมาพักอาศัยอยู่ด้วยกันทำให้เคทมีโอกาสได้ลาออกจากโรงเรียนประจำและย้ายไปพักอาศัยร่วมกับครอบครัวของเพื่อนคนดังกล่าวทำให้เคทมักจะออกไปปาร์ตี้เกือบทุกครั้งที่มีเวลาว่างจากการเรียนดังกล่าวที่ว่า

“อยู่ที่นิวซีแลนด์ก็ไปปาร์ตี้กันบ่อยเลย เราก็ชอบนะสนุกดี เพื่อนๆ ก็บอก ว่า ชีวิตวัยรุ่นนอกจากเรียน ทำงาน ก็ต้องสังสรรค์บ้าง แต่เราแย่น้อยมีแค่เรียน แล้วก็สังสรรค์ แต่ก็สนุกดี”

(เคท, สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2552)

การกระทำดังกล่าวทำให้ผลการเรียนเริ่มตกต่ำลงเพราะบางครั้งหากกลับถึงบ้านพักเด็กมากเคทจะนอนหลับไม่เพียงพอและทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียนหรือไม่สามารถที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายส่งได้ทันตามกำหนดเวลาได้ เหตุการณ์ที่ทำให้เคทเดินทางกลับมาเมืองไทยและไม่ต้องการกลับไปศึกษาต่อยังประเทศนิวซีแลนด์เนื่องจากเคทเลิกรักกับชายหนุ่มคนรักซึ่งเป็นชาวนิวซีแลนด์และเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนเดียวกัน เคทมีปากเสียงกันจนถึงขั้นทำร้ายร่างกายเพื่อน

ชายคนดังกล่าวทำให้เคทไม่ต้องการกลับไปศึกษาต่อยังประเทศนิวซีแลนด์อีก ภายหลังจากที่โรงเรียนปิดภาคการศึกษาเคทได้เดินทางกลับมายังประเทศไทยและแจ้งความประสงค์กับบิดาว่าไม่ต้องการกลับไปศึกษาต่อที่ประเทศนิวซีแลนด์โดยจะขอกลับมาเรียนในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยจนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในช่วงนั้นบิดาไม่ได้สอบถามถึงสาเหตุที่เคทต้องการกลับมาศึกษาในประเทศไทย บิดาของเคทบอกกับผู้วิจัยว่าขณะนั้นคิดเพียงว่าอาจเป็นเพราะเคทไม่เข้าใจเนื้อหาการเรียนในโรงเรียนทำให้ผลการเรียนตกต่ำจนเคทอับอายและไม่อยากกลับไปเรียนต่ออีกจึงตกลงให้เคทลาออกจากโรงเรียนในประเทศนิวซีแลนด์และกลับมาศึกษาต่อในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ภายหลังจากที่ทราบเหตุผลในการหยุดเรียนของเคท บิดาจึงมีความต้องการที่จะส่งเคทกลับเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติอีกครั้งหนึ่งโดยในครั้งนี้ครอบครัวต้องการให้เคทศึกษาในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยจนจบการศึกษาเท่านั้นเพื่อเป็นการตัดสินใจที่ไม่สนใจเรียนของเคท

“ตอนแรกก็ไม่วู้หรือกว่าเรามีปัญหาเรื่องแฟน เราก็นี้กันว่าเขาเรียนไม่ไหว ก็เลยปล่อยให้กลับมาเมืองไทย พอรู้ความจริงก็ตกใจเหมือนกัน ลูกเราซำส์มาก”

“บอกเขาเลยว่าจะส่งไปเรียนที่เดิม (โรงเรียนนานาชาติ จังหวัดระยอง: ผู้วิจัย) เพราะพ่อรับไม่ได้นะ ถ้าจะไม่เรียนเอาแต่แต่งหน้าทาตาทั้งวัน”

(คุณพ่อเคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

เคทเป็นเด็กสาวที่ชอบการพบปะสังสรรค์กับผู้คนที่ทำให้เคทมีเพื่อนมากมายทั้งเพื่อนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันและเพื่อนรุ่นพี่ เคทบอกกับผู้วิจัยว่าแม้เคทจะไม่เคยศึกษาหรือใช้ชีวิตตามลำพังในกรุงเทพมหานครมาก่อนอีกทั้งชีวิตก่อนที่จะเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศนิวซีแลนด์ก็เป็นการเดินทางจากโรงเรียนนานาชาติที่จังหวัดระยองไปยังต่างประเทศเลยแต่การที่เคทเข้ามาศึกษาอยู่ในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ GED ในกรุงเทพมหานครก็ไม่พบว่าเคทจะเกิดความเหงาหรือขาดเพื่อนแต่อย่างใดเนื่องจากการเข้ามาพักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครครั้งนี้ เคทมีเพื่อนที่เคยรู้จักสมัยที่เรียนอยู่ที่ประเทศนิวซีแลนด์ที่มักจะชวนเคททำกิจกรรมต่างๆ มากมาย อีกทั้งบิดาและมารดาจะสลับกันเดินทางเข้ามาดูแลเคทในทุกวันหยุดสุดสัปดาห์

เคทมักจะเดินทางไปท่องเที่ยว ทำกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนเสมอ ในระยะแรกๆ เคทมักเดินทางไปเที่ยวและทำกิจกรรมกับเพื่อนเก่าที่เคยรู้จักสมัยเรียนอยู่ที่ประเทศนิวซีแลนด์หรือบางครั้งก็ไปทำกิจกรรมกับเพื่อนสมัยที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนนานาชาติ เคทเป็นเด็กที่ชื่นชอบการเที่ยวและเปิดรับเพื่อนใหม่ๆ อยู่เสมอทำให้เคทเป็นที่รู้จักมากขึ้นในกลุ่มเพื่อนที่มักจะรวมตัวกันตาม

สถานบันเที่ยงยามราตรีหรือตามแหล่งรวมตัวของวัยรุ่น ผู้วิจัยพบว่าบ่อยครั้งที่เคทมักจะทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนใหม่ๆ เสมอ เคทมักจะแนะนำให้ผู้วิจัยได้รู้จักกับเพื่อนใหม่ๆ อยู่บ่อยครั้งที่พบกัน

เคทมักจะร่วมทำกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อน 2 กลุ่มหลักๆ ในเวลากลางวันหากเคทไม่พักอาศัยอยู่อาคารชุดของตนเองมักจะเดินทางไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อนตามแหล่งรวมตัวของวัยรุ่นย่านสยามสแควร์หรือห้างสรรพสินค้าใกล้เคียง กิจกรรมส่วนใหญ่มักเป็นการนัดพบปะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องแฟชั่น ความสวยความงาม เล่าเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามงานปาร์ตี้ของเพื่อนๆ และรายงานความเคลื่อนไหวในเรื่องสัพเพเหระของเพื่อนในกลุ่มรวมไปถึงการรับประทานอาหาร การชมภาพยนตร์จนอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้เรื่องราวการใช้ชีวิตในแง่มุมต่างๆ ของเคท รวมถึงเป็นพื้นที่ในการแสดงตัวตนของเคทอีกด้วยอีกทั้งการพบปะผู้คนมากมายทำให้เคทสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับคนรอบข้างได้ง่าย

เพื่อนของเคทส่วนใหญ่จะเป็นเด็กนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED หรือเคยศึกษามาก่อนและส่วนหนึ่งเป็นเด็กที่เคยศึกษาอยู่ในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยทั้งเพื่อนโรงเรียนเดียวกับเคทหรือต่างโรงเรียนกัน ผู้วิจัยได้มีโอกาสพบกับเพื่อนกลุ่มนี้ของเคทในงาน House Party ที่เคทจัดขึ้นที่ห้องพักของเคท กลุ่มเพื่อนดังกล่าวไม่นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะพบเพียงเคทและเพื่อนผู้หญิงอีก 1 คนเท่านั้นที่มักจะมีสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในงาน เคทนิยมที่จะสังสรรค์กับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวมากผู้วิจัยพบว่าหลายครั้งที่เคทจะทำกิจกรรมกับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวตั้งแต่บ่อยๆ จนถึงดึกโดยกิจกรรมสำหรับกลุ่มเพื่อนกลุ่มนี้มักจะจบลงด้วยการไปสังสรรค์ต่อกันที่อาคารชุดที่พักอาศัยของเคทหรือเพื่อนอีกคนหนึ่ง เคทจะทำกิจกรรมกับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3-4 วัน

เพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งของเคทคือเพื่อนที่พบกันในสถานบันเที่ยงยามราตรีต่างๆ โดยเพื่อนกลุ่มนี้จะมีทั้งรุ่นพี่ที่อายุมากกว่าเคท หลายคนเรียนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยและอีกส่วนหนึ่งคือกลุ่มที่เรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED โดยเพื่อนกลุ่มดังกล่าวเคทมักจะพบปะกันตามสถานบันเที่ยงเท่านั้น ผู้วิจัยไม่พบว่าเคทจะเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวในลักษณะอื่นนอกจากการไปสังสรรค์ตามสถานบันเที่ยงยามราตรี กลุ่มเพื่อนกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มเพื่อนที่แนะนำให้เคทได้รู้จักหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED อีกทั้งคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้กับเคทแต่ก็ไม่ได้มีการพบปะหรือเรียนรู้เรื่องอื่นๆ ร่วมกัน นอกจากการสังสรรค์ในแต่ละคืนเท่านั้นดังคำกล่าวที่ว่า

“รู้จัก GED ก็จากเพื่อนกลุ่มนี้ รู้อะไรหลายๆอย่างก็จากเพื่อนกลุ่มนี้ไม่ว่าเรื่องเรียน GED หรืออีกหน่อยถ้าจบ GED แล้วจะไปเรียนต่ออะไรได้ เพื่อนก็จะบอกกันว่าที่ไหนรับ GED ที่ไหนสอนอะไร เชื้อใหม่ว่ารู้จัก GED ครั้งแรกในฝัน”

(เคท, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

จุดเปลี่ยนในชีวิตจากโรงเรียนสู่ GED

จุดเปลี่ยนที่ทำให้เคทตัดสินใจที่จะเข้าศึกษาหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED กับสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกิดจากการที่เคทได้รับการแนะนำจากเพื่อนที่เคยศึกษาโปรแกรม GED เพื่อนกลุ่มดังกล่าวมองว่าเคทน่าจะเหมาะกับเรียนโปรแกรม GED เนื่องจากใช้เวลาในการเรียนที่สั้นอีกทั้งสามารถยืดหยุ่นเรื่องเวลาในการเรียนได้ประกอบกับทราบว่าครอบครัวของเคทต้องการให้เคทมีวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศและสามารถเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยให้ได้โดยไม่ติดเงื่อนไขว่าต้องเป็นหลักสูตรสาขาวิชาใดหรือเรียนในมหาวิทยาลัยโปรแกรม GED เป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับเคท เคทจึงได้นำข้อมูลทั้งหมดกลับไปจังหวัดระยองเพื่อขออนุญาตบิดาเรียนโปรแกรม GED ดังกล่าวโดยให้ความสำคัญกับการเป็นวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศ มีการสอนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อให้ครอบครัวมองว่าอย่างไรก็ตามเคทยังคงได้รับการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ รวมถึงได้เนื้อหาวิชาตามแบบประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสัญญาต่อบิดาว่าจะศึกษาให้สำเร็จภายในระยะเวลาสั้นเพื่อเตรียมตัวเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยต่อไป แต่หากไม่สามารถสำเร็จการศึกษาในโปรแกรม GED เคทยินดีที่จะกลับไปเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนานาชาติแห่งเดิมที่เคยศึกษาในจังหวัดระยองดังกล่าวที่ว่า

“เขาก็มาบอกว่าจะเรียน GED แล้วก็อธิบายว่ามันคืออะไร ย้ำอยู่เรื่องเดียวว่า มันเป็นวุฒิจากเมืองนอกเหมือนเรียนในโรงเรียนอินเตอร์ คงกลัวเราไม่ให้เรียน”

“สำหรับผมผมไม่ได้กังวลอะไรมากนัก เพราะถ้าเขาสอบไม่ผ่านก็ต้องกลับมาเรียนที่โรงเรียนตามที่บอกอยู่ดี ก็เลยให้ลองดู อย่างน้อยก็เป็นครั้งแรกที่เขาบอกว่าจะวางแผนการเรียนการใช้ชีวิตของเขาอย่างไร”

(คุณพ่อเคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

ประกอบกับบิดามองเห็นพฤติกรรมของเคทเปลี่ยนไปมักจะชอบเที่ยวเตร่ แต่งตัวตามแฟชั่นและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ชอบอ่านหนังสือเน้นการออกเที่ยวยามราตรี บิดาจึงเปิดโอกาสให้เคทได้เข้ามาศึกษาอยู่ในสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีเงื่อนไขว่าต้องตั้งใจเรียนและสอบให้ผ่านภายในระยะเวลาที่กำหนด

นักเรียน GED

เคทเลือกเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในแบบการเรียนรายบุคคลในรายวิชา Social Studies วิชา Language Arts, Reading และวิชา Language Arts, Writing ตามผลของการสอบวัดระดับความรู้พื้นฐานก่อนการเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED และเลือกเรียนวิชา Math และ Science ในแบบกลุ่มที่สถาบันกำหนด เคทไม่ประสบปัญหาเรื่องการเรียนมากนักเนื่องจากเคทมีพื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี เคทสามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างรวดเร็ว

การเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ทำให้เคทมีวิถีชีวิตที่ไม่แตกต่างไปจากเดิมแต่สามารถที่จะผสมระหว่างกิจกรรมที่เคทชอบปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวพักผ่อนหรือการเรียนเข้าด้วยอีกทั้งเคทมองว่าการเรียนในหลักสูตรดังกล่าวนั้นไม่ได้ทำให้เคทสูญเสียตัวตนความเป็นนักเรียนอินเตอร์ไปจากตัวเองซึ่งเคทมองว่าเป็นทางออกที่ดีที่สุดให้กับชีวิตเคทในช่วงเวลาดังกล่าว

ในช่วงท้ายของการเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบว่าเคทมักจะพาเพื่อนที่เดินทางกลับจากต่างประเทศหรือนักเรียนโรงเรียนนานาชาติเข้ามาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ GED ที่สถาบันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลอยู่เรื่อยๆ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED นั้นเป็นการตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกับเคท

กรณีศึกษาที่ 9 นัท (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี

การศึกษาเดิม นักเรียนไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเทศอังกฤษ

ก่อนจะเป็นนักเรียน GED

นัทเด็กหนุ่มวัย 17 ปีทรงผมยาวเกือบถึงต้นคอสีแดงประกายทองแบบวัยรุ่นทั่วไป นัทมักแต่งกายด้วยเสื้อผ้า รองเท้าและกระเป๋ายี่ห้อดังจากประเทศอังกฤษ นัทมีนาฬิกาข้อมือดิจิตอลวัยรุ่นสีสดใสใสมากกว่า 10 เรือน เครื่องแต่งกายของนัทล้วนแต่เป็นสินค้ายี่ห้อดังจากต่างประเทศทั้งสิ้น นัทมองว่าการแต่งกายในลักษณะดังกล่าวเป็นเรื่องปกติเนื่องจากเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายต่างๆนั้น มารดาของนัทจะเป็นคนจัดหามาให้ทั้งสิ้น

ผู้วิจัยพบกับนัทครั้งแรกในช่วงที่สถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้จัดการสัมมนาแนะนำหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในครั้งนั้นมารดาของนัทได้รับทราบ

ข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรม GED และหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED มาจากเพื่อนซึ่งหลานชายเคยสอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED แนะนำให้มารดาของนัทได้รู้จักกับโปรแกรม GED ครั้งที่มารดาของนัทไปขอคำปรึกษาเรื่องการหาโรงเรียนให้กับนัทภายหลังจากที่นัทไม่ต้องการที่จะกลับไปศึกษาต่อที่โรงเรียนเดิมในประเทศอังกฤษอีก

นัทเป็นบุตรชายคนเดียวของครอบครัวซึ่งเป็นชาวลำปางโดยกำเนิด ครอบครัวของนัทดูแลกิจการหลากหลายประเภทในจังหวัดลำปางและจังหวัดใกล้เคียง บิดาของนัททำธุรกิจโรงแรมในจังหวัดลำปางและบริษัทท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศในจังหวัดลำปาง บิดาของนัทจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัยของรัฐในจังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นได้เดินทางไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านเดียวกันที่ประเทศออสเตรเลียจากและกลับมารับช่วงต่อธุรกิจของครอบครัวในจังหวัดลำปาง และได้พัฒนาธุรกิจโรงแรมและขยายไปสู่การดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในประเทศในเวลาต่อมา มารดาของนัทจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านมนุษยศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ครอบครัวของนัทให้ความสำคัญกับเรื่องพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมเป็นหลักโดยมองว่านัทควรที่จะรู้จักการวางตัวในสังคม การเข้าสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่นัทจะต้องพบเจอในอนาคตเมื่อดำเนินกิจการต่อบิดา โดยครอบครัวจะทั้งมีการถ่ายทอดผ่านการสอน การพูดคุยหรือการพาไปฝึกปฏิบัติในสถานที่จริงดังกล่าวที่ว่า

“บ้านเราอยากเห็นเขาเป็นคนที่รู้จักการวางตัวในสังคม กิริยา วาจาให้ดูดี ก็จะสอนเขาเสมอตั้งแต่เด็กๆ ทั้งบอก ทั้งพาไปงานต่างๆ ให้เขาหัดวางตัวในสังคม เพราะอีกหน่อยพอเขาโตขึ้นเขาก็ต้องมาทำงานต่อจากพี่ จากพ่อเขา มันจำเป็นนะกิริยา วาจาดี มันก็ทำให้คนเขาอยากคุย อยากรู้จัก มันก็เป็นผลดีกับเขา เขาก็รู้และไม่เคยทำให้พี่กับพ่อเขาผิดหวังนะ”

(คุณแม่นัท, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2552)

ครอบครัวของบิดาและมารดาเป็นครอบครัวของนักธุรกิจที่มีชื่อเสียงในจังหวัดลำปาง ครอบครัวของนัทมุ่งหวังจะให้หันกลับมาดำเนินธุรกิจของครอบครัวต่อบิดาและมารดาในอนาคต ธุรกิจของครอบครัวนัทเป็นธุรกิจที่ติดต่อดูแลกับชาวต่างชาติรวมไปถึงนักท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา ครอบครัวจึงให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการดำรงชีวิตและเรื่องความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับธุรกิจและการใช้ชีวิตดังกล่าวที่ว่า

“ที่บ้านผมบอกตลอดเลยว่า โตขึ้นต้องเก่งภาษาอังกฤษนะ ไม่งั้นอีก
หน่อยพูดกับแขกที่โรงแรมไม่รู้เรื่อง”

(นัท, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2551)

“พ่อเขาขอบคุณกับเขาว่า อยากให้เรียนเก่งๆนะ พูดภาษาอังกฤษเก่งๆ
จะได้มาช่วยพ่อทำโรงแรม”

“ตัวพี่กับพ่อเขาก็หาที่เรียนให้เขาเยอะนะสมัยเด็ก ครูที่ไหนสอน
ภาษาอังกฤษเก่งๆก็พาไปเรียน”

(คุณแม่นัท, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2552)

นัทเรียนในโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียงของจังหวัดลำปางก่อนเดินทางไปศึกษาต่อที่
โรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่ ครอบครัวตัดสินใจเปลี่ยนชีวิตนัทจากนักเรียนไทยไปสู่การ
เป็นนักเรียนนานาชาติเพราะต้องการให้นัทได้เรียนรู้รูปแบบการใช้ชีวิตที่ต้องดูแลตัวเอง รู้จักมี
ความคิดเป็นของตัวเองเหมือนเด็กต่างชาติ รวมถึงต้องการให้นัทได้พัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อ
นำมาใช้ในการประกอบธุรกิจของครอบครัวต่อไป ครอบครัวมองว่านัทต้องเป็นผู้ที่ดูแลกิจการของ
ครอบครัวในอนาคตควรจะมีโอกาสไปใช้ชีวิตในต่างประเทศเนื่องจากครอบครัวเชื่อว่าการไปเรียน
ต่อยังต่างประเทศจะได้กระบวนการคิด การดูแลเอาใจใส่ตัวเอง อีกทั้งได้เรียนรู้สังคมวัฒนธรรม
ในต่างประเทศเพื่อเป็นประสบการณ์ให้กับบุตรชาย

“ถ้ามีโอกาสพาเขาไปเมืองนอก เราก็จะพาเขาไปเพราะอย่างน้อยมันก็
ได้ประสบการณ์ การที่เขาไปอยู่ที่ไม่ใช่ภาษาไทย เขาจะได้ไม่กลัวที่จะพูด
ภาษาอังกฤษ”

“พอเรารู้ว่ามีโรงเรียนนานาชาติที่เชียงใหม่เปิด พ่อเขาไม่ลังเลเลยนะ
บอกพี่ว่าจะส่งลูกไปเรียน ไปอยู่หอก็ได้แล้วเราก็ไปหาทุกอาทิตย์ ลำปาง
เชียงใหม่ใกล้ๆ ก็เลยส่งไปเรียนที่เชียงใหม่”

(คุณแม่นัท, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2552)

“เปลี่ยนที่เรียนแต่ละทีนี้ ไม่ค่อยรู้ตัวเลย ตอนไปเรียนอินเตอร์ที่เชียงใหม่
ยังเด็กๆ พ่อพาไปดูโรงเรียนแล้วบอกว่าจะให้เรียนก็ไปเรียน พอโตขึ้นอีกหน่อยก็
ถามว่าไปอังกฤษไหม ก็ไม่ต้องคิดเลยเพราะยังไงคำตอบก็คือต้องไปอยู่แล้ว ก็
เลยต้องไปเรียนที่อังกฤษ”

(นัท, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2551)

นี่เดินทางไปเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนประจำที่ประเทศอังกฤษ ช่วงแรกเป็นช่วงที่มีการปรับตัวค่อนข้างมากที่ต้องใช้ชีวิตกับกลุ่มนักเรียนที่มาจากหลายประเทศทั้งเอเชียและประเทศอื่นๆ แต่การทำกิจกรรมต่างๆ อาทิ การเล่นฟุตบอลร่วมกันในช่วงบ่ายหลังเลิกเรียนก็ทำให้นันทปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ง่าย นันทมองว่าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประจำที่ประเทศอังกฤษนั้นไม่แตกต่างจากเมืองไทยมากในเรื่องกฎระเบียบและกิจกรรมการเรียนการสอน แต่สิ่งที่มีความแตกต่างคือ การเรียนในโรงเรียนประจำที่ประเทศอังกฤษอาจารย์ผู้สอนดูจะมีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ตำราที่ใช้ในการเรียน การอธิบายเนื้อหาต่างๆ รวมไปถึงอุปกรณ์ ตำราประกอบการเรียนที่ดูมีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนที่เคยเรียนในประเทศไทย

นันทมองว่าสังคมของการเป็นนักเรียนประจำที่ประเทศอังกฤษสำหรับนันทเป็นสิ่งที่ดีที่ทำให้นันทมีความสุขเนื่องจากการเรียนไม่หนักมาก กิจกรรมต่างๆนอกห้องเรียนที่มีให้เลือกมากมายไม่ว่าจะเป็น ดนตรี กีฬาและกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆตามโครงการของโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทำให้นันทมีความสุขในการใช้ชีวิตนักเรียนมาก นันทมีเพื่อนชาวไทยและชาวเอเชียในโรงเรียนน้อยเนื่องจากเพื่อนนักเรียนไทยและนักเรียนชาวเอเชียส่วนหนึ่งมุ่งที่จะศึกษาวิชาการอย่างหนักเพียงเพื่อต้องการเรียนในระดับที่สูงขึ้นให้ได้ผลการเรียนดีๆ มีความมุ่งมั่นในการเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยชื่อดังของประเทศอังกฤษซึ่งแตกต่างจากนันท นันทต้องการใช้ชีวิตการเป็นนักเรียนให้สนุกสนานและมีประสบการณ์ชีวิตไว้ก่อน นันทเป็นสมาชิกของทีมฟุตบอลของโรงเรียนแม้ว่าหลายครั้งที่ไม่ได้ลงสนามแข่งแต่นันทก็มองว่าเป็นประสบการณ์ที่ดีสำหรับตนเองมากกว่าการนั่งอ่านหนังสือเพียงลำพังในห้องสมุดของโรงเรียนดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่โรงเรียนที่ผมเรียน ไม่ค่อยได้คบกับเด็กเอเชียนะ พวกนั้นส่วนใหญ่มาเรียนจริงๆ วันๆอยู่แต่ห้องสมุด อยากเข้าแต่ Oxford LSE แล้วก็กลับบ้าน ผมว่าชีวิตวัยรุ่นมันน่าจะมีอะไรดีๆมากกว่านั้น”

(นันท, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2551)

“ผมทำทุกอย่าง กิจกรรมที่โรงเรียนเขาให้ทำก็ไปทำ สโมสรสมาชิกทีมฟุตบอลก็ไปสมัครได้ลงเตะบ้าง ไม่ได้ลงเตะบ้าง แต่ก็ดีกว่าเก็บตัวอยู่ในหอ กับห้องสมุด มันเรียนรู้อะไรมาเยอะเลยนะ ทั้งเรื่องนิสัยหรือวัฒนธรรมคนอังกฤษ”

(นันท, สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2551)

กลุ่มเพื่อนที่มักจะทำกิจกรรมร่วมกันเป็นเพื่อนที่ทำความรู้จักในขณะที่นันทมาเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED เนื่องจากนันทเพิ่งเดินทางกลับจากการศึกษา

ในต่างประเทศอีกทั้งเพื่อนเก่าสมัยที่ศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงศึกษาอยู่ในจังหวัดลำปางและเชียงใหม่ นัทสามารถที่ทำความรู้จักและร่วมทำกิจกรรมนอกชั้นเรียนต่างๆ กับเพื่อนในชั้นเรียนได้ตั้งแต่สัปดาห์แรก กลุ่มเพื่อนสนิททั้ง 3 คนของนัทเป็นกลุ่มนักเรียนที่เคยศึกษาอยู่ในต่างประเทศโดยเคยศึกษาในประเทศนิวซีแลนด์และสิงคโปร์มาก่อน กิจกรรมที่นัทมักจะทำกับกลุ่มเพื่อนกลุ่มดังกล่าวคือการเดินเที่ยวในย่านสยามสแควร์เป็นหลัก การทำกิจกรรมกับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวทำให้เพื่อนของนัทได้แนะนำเพื่อนอีกหลายๆ คนให้ทำความรู้จักกับนัท จนในที่สุดนัทมีเพื่อนที่ทำกิจกรรมร่วมกันอยู่กว่า 10 คนโดยแต่ละกลุ่มจะมีกิจกรรมที่นัทเข้าร่วมที่แตกต่างกันออกไป

กิจกรรมอีกอย่างหนึ่งที่นัทมักทำคือการเล่นอินเทอร์เน็ตโดยเป็นการเข้าไปเลือกชมภาพยนตร์ซีรีส์จากต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศอังกฤษรวมถึงการเข้าไปฟังเพลงของศิลปินที่นัทเคยชื่นชอบครั้งที่ศึกษาอยู่ที่ประเทศอังกฤษ รวมไปถึงการพูดคุยกับเพื่อนที่อาศัยอยู่ที่ประเทศอังกฤษเป็นประจำทุกสัปดาห์เพื่อติดตามข่าวสารของเพื่อนๆ อยู่เสมอจนบางครั้งทำให้นัทต้องนอนในช่วงเกือบรุ่งเช้าดังคำกล่าวที่ว่า

“ทุกวันนี้ผมก็ยังติดตามซีรีส์ของอังกฤษนะ วงดนตรีที่ชอบก็ยังคงติดตามอยู่ ก็ใช้อินเทอร์เน็ตนี้แหละติดตามข่าวสาร บางทีก็คุยกับเพื่อนที่อยู่ที่อังกฤษ มันเป็นเรื่องเดียวที่ยังทำให้ผมได้เจอเพื่อนที่อยู่นั้น”

“เว็บไซต์เมืองไทยผมก็ยังไม่ค่อยรู้จักมากหรือคงต้องใช้เวลาอีกสักพักอีกอย่างเพื่อนที่นี่ก็ชอบถามถึงเรื่องที่อังกฤษ เราก็เลยต้องหาข้อมูลมาคุยกับเขา โหลดหนัง โหลดเพลงมาแบ่งกับเขา”

(นัท, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2551)

จุดเปลี่ยนในชีวิตจากโรงเรียนสู่ GED

จุดเปลี่ยนที่สำคัญที่ทำให้นัทตัดสินใจลาออกจากโรงเรียนที่ประเทศอังกฤษมาสู่การเป็นนักเรียน GED เริ่มต้นจากการเดินทางกลับมาประเทศไทยในช่วงที่ปิดภาคการศึกษาในประเทศไทย อังกฤษนัทพบว่าธุรกิจของครอบครัวกำลังประสบภาวะตกต่ำ นัทศึกษาต่อในโรงเรียนเดิมจนจบภาคการศึกษาแรกของชั้น Year10 จึงได้เดินทางกลับประเทศไทยอีกครั้งและแจ้งกับครอบครัวว่าไม่ต้องการกลับไปศึกษาต่อที่โรงเรียนเดิมในประเทศอังกฤษอีก แม้ว่าครอบครัวจะทักท้วงและไม่ยินยอมให้นำนัทออกจากโรงเรียนในประเทศอังกฤษและต้องการให้นัทเรียนที่ประเทศอังกฤษจนจบอย่างน้อยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแต่นัทยังคงยืนยันที่จะไม่เดินทางกลับไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษและเริ่มที่จะป่วยเป็ยงที่จะเดินทางกลับมาโดยตลอดจนเลยระยะเวลาที่กำหนด

เดินทางกลับและโรงเรียนได้เปิดการศึกษา นัทจึงกลับบ้านที่จังหวัดลำปางและเริ่มคุยกับครอบครัวอย่างจริงจังเรื่องการเรียนของนัท นัทแจ้งความประสงค์ว่าจะขอกลับมาศึกษาต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายอีกทั้งนัทมองว่าการเรียนไม่ว่าจะจบการศึกษาจากประเทศไทยหรือประเทศอังกฤษก็จะได้รับวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายเหมือนกันดังคำกล่าวที่ว่า

“สำหรับผมเรียนที่ไหนมันก็เหมือนกัน จะไทย จะอังกฤษมันก็จบ High School เหมือนกัน แต่ผมไม่อยากจะให้ที่บ้านลำบาก ปีนี้มันก็หลายล้านบาท มันหนักเหมือนกัน”

(นัท, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2551)

“ตอนที่เขาบอกว่าจะไม่กลับไปเรียนที่อังกฤษแล้ว พี่กับพ่อเขาใจเสียเลยนะ เราไม่อยากจะให้เขาต้องมาลำบาก เขาเคยเป็นนักเรียนนอก เราไม่รู้ว่าใจเขาคิดยังไง เขาจะอายุเพื่อนใหม่ แต่เขาบอกว่าเขาไม่สนใจ เขาอยู่ได้ มันก็เป็นหน้าที่ของพี่กับพ่อเขาที่จะต้องหาที่เรียนให้เขา”

“ตอนแรกก็ไปติดต่อโรงเรียนเดิมของเขาจะให้เขากลับมาเรียนให้จบเพราะเหลืออีกนิดเดียว แต่มาเจอ GED ซะก่อนก็เลยลองมาหาข้อมูลดู”

(คุณแม่นัท, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2552)

ครอบครัวต้องการส่งนัทกลับไปศึกษาต่อในโรงเรียนนานาชาติแห่งเดิมที่นัทเคยศึกษาอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่แต่ปรากฏว่ามารดาของนัทได้พบกับหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED จากการแนะนำของเพื่อนจึงได้ตัดสินใจเข้ามาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรดังกล่าวที่สถาบันที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจึงได้นำนัทเข้ามาติดต่อเพื่อสมัครเรียนในหลักสูตรดังกล่าวโดยมองว่าเป็นช่องทางที่จะทำให้นัทจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างรวดเร็วอีกทั้งค่าใช้จ่ายไม่สูงเท่ากับการเรียนในโรงเรียนนานาชาติ อีกทั้งวุฒิมัธยมศึกษาที่ได้รับก็เป็นวุฒิมัธยมศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งยังคงทำให้นัทและครอบครัวรู้สึกว่าการนัทจะยังได้รับความรู้และวุฒิมัธยมศึกษาจากต่างประเทศตามที่ได้ตั้งใจไว้ดังคำกล่าวที่ว่า

“มาถามข้อมูล GED ผมก็โอเคนะ เรียนสั้นดีด้วย ไม่แพงมากแล้วก็ได้วุฒิมัธยมศึกษาไม่ลำบากที่บ้านมาก คุณพ่อ คุณแม่ก็ไม่ว่าอะไรก็เลยตัดสินใจเรียน”

(นัท, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2551)

นักเรียน GED

นักเลือกเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในแบบกลุ่มตามวัน และเวลาที่สถาบันกำหนด นักลงทะเบียนเรียนครบทั้ง 5 รายวิชาและเรียนจบภายใน 5 สัปดาห์ นักไม่ประสบปัญหาเรื่องภาษาในการสื่อสารเนื่องจากมีความคุ้นเคยมาตั้งแต่ในอดีต ปัญหาที่นักประสบคือเรื่องเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างจากเนื้อหาที่เคยเรียนมาเมื่อครั้งศึกษาอยู่ที่ประเทศอังกฤษ นักมองว่าเนื้อหากการเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED นั้นเป็นข้อสอบที่เน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำข้อสอบซึ่งแตกต่างจากการเรียนของนักเมื่อครั้งศึกษาอยู่ที่ประเทศอังกฤษที่เน้นในเรื่องของเนื้อหาและทฤษฎีมากกว่า ด้วยลักษณะของเนื้อหาวิชาและข้อสอบทำให้นักสับสนกับลักษณะของข้อคำถามที่ปรากฏในข้อสอบ ในหลายรายวิชา อีกทั้งบางรายวิชาเช่น Social Studies เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับระบบสังคมอเมริกัน ทำให้นักต้องทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนมาก

“เรียนแรกๆก็งงๆนะ มันไม่เหมือนที่เรียนสมัยที่อยู่ที่อังกฤษ ภาษามันก็คนละแบบ เนื้อหาที่คนละแบบ ผมกลายเป็นคนแปลกในห้องเลย เพราะเพื่อนส่วนใหญ่ก็เป็นเด็กอินเตอร์ในเมืองไทย หรือไม่ก็เคยไปอเมริกา มา แต่ผมชินแล้ว สมัยก่อนตอนเปลี่ยนไปเรียนอินเตอร์ผมก็กลายเป็นคนแปลกในห้อง ไปอังกฤษก็เป็นคนเอเชียในห้อง จะกลับมาเรียนอินเตอร์ในไทยจะแปลกอีกสักทีก็ชินแล้ว”

(นัก, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2551)

นักเรียนในหลักสูตรดังกล่าวจนครบตามเวลาที่กำหนดและสามารถสอบผ่านทุกรายวิชาของโปรแกรม GED ได้ในการสอบเพียงครั้งเดียว อาจารย์ผู้สอนของนักมองว่าปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้นักประสบความสำเร็จในการเรียนและการสอบนั้นเนื่องมาจากนักมีเวลาให้กับการเรียนมาก เพราะนักมีความมุ่งมั่นที่จะสอบให้ผ่านและจบการศึกษาในช่วงเวลาอันสั้น บ่อยครั้งที่นักมักจะเดินทางมายังสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพื่อเล่นอินเทอร์เน็ต สืบค้นข้อมูลต่างๆ รวมถึงทำแบบฝึกหัดเสริมนอกห้องเรียน หากพบกับอาจารย์ก็มักจะมีคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนให้ อาจารย์อธิบายนอกห้องเรียนอยู่เสมอทำให้นักสามารถที่จะเข้าใจในเนื้อหาที่ใช้ในการสอบและสอบผ่านตามเงื่อนไขของโปรแกรม GED ได้

ผู้วิจัยพบว่าช่วงแรกๆ ของการใช้ชีวิตนักเรียน GED หากเพื่อนนัดพบปะกันครั้งใด จุดเริ่มต้นในการนัดพบระหว่างนักกับเพื่อนคือบริเวณด้านหน้าของสถาบันที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทุกครั้ง กิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นการท่องเที่ยวดูสินค้า รับประทานอาหาร ชมภาพยนตร์ตาม

ห้างสรรพสินค้าใกล้เคียงกับสยามสแควร์เป็นหลัก นัทพบว่าการใช้ชีวิตแบบวัยรุ่นไทยในย่านสยามสแควร์เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ได้เรียนรู้อะไรต่างๆมากมาย

“ชีวิตผมจากบ้านก็ไปอังกฤษเลย กรุงเทพฯไม่ชินเลย ผมเพิ่งรู้จักสยามสแควร์ก็ตอนมาเรียน GED นี่แหละ แต่ผมได้รู้อะไรขึ้นเยอะเลยนะ ผมเจอเพื่อนใหม่หลายคนที่นี่ ได้เห็นเด็กไทยว่าเขาเที่ยวที่ไหน ทำอะไรกันบ้าง จะได้ปรับตัวได้”

(นัท, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2551)

ในช่วงหลังนัทเริ่มคุ้นชินกับเส้นทางการเดินทางและสถานที่ต่างๆในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพบว่านัทสามารถที่จะเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆเพื่อทำกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการเดินทางไปเตะฟุตบอลร่วมกับเพื่อนๆที่สนามฟุตบอลย่านรัชดหรือการไปเล่นกระดานโต้คลื่นที่บึงแห่งหนึ่งย่านรังสิต นัทไม่นิยมการดื่มสุราและการท่องเที่ยวตามสถานบันเทิงมากนักผู้วิจัยพบว่าหลายครั้งที่นัทมักจะปฏิเสธเพื่อนที่ชักชวนไปท่องเที่ยวยามราตรีตามสถานบันเทิงต่างๆ แต่ในขณะเดียวกันหากกลุ่มเพื่อนชวนให้นัทเดินทางไปเล่นกีฬาฟุตบอลหรือการเล่นกีฬากระดานโต้คลื่นที่บึงย่านรังสิต นัทจะเดินทางไปทุกครั้งและไม่เคยปฏิเสธ

“เพื่อนบางคนก็ชวนไปเที่ยวผับนะ แต่ผมไม่ชอบ สมัยก่อนตอนอยู่ที่อังกฤษก็ไม่เคยไป ไม่ชอบกินเหล้า เห็นพวกเขาสูบบุหรี่ กินเหล้ากัน ก็รับได้นะแต่ผมไม่เอาดีกว่า ถ้าเล่นกีฬาดีกว่าไปอีกอย่าง”

(นัท, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2551)

การเรียนในหลักสูตรดังกล่าวทำให้นัทมีทัศนคติต่อการศึกษาที่ชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าในช่วงที่กำลังจะเปลี่ยนผ่านมาสู่การเป็นนักเรียน GED นัทมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนในสาขาวิชาที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อธุรกิจของครอบครัว ภายหลังจากจบการศึกษาในโปรแกรม GED นัทจึงเข้าศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยเอกชนนานาชาติแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครในสาขาบริหารธุรกิจซึ่งเป็นคณะที่นัทตั้งใจจะเข้าศึกษาเพื่อนำความรู้ไปดูแลกิจการของครอบครัวต่อไป

บทที่ 6

อัตลักษณ์และพื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED ในสังคมไทย

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในประเด็นเรื่องอัตลักษณ์และพื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED ที่ปรากฏในสังคมไทยดังต่อไปนี้

1. อัตลักษณ์ของนักเรียน GED ในสังคมไทย

แนวคิดของอัตลักษณ์ก็คือสิ่งที่ทำให้เรารับรู้ตนเองว่าเราคือใครและเราจะดำเนินความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ตลอดจนโลกที่แวดล้อมเราอยู่ได้อย่างไร อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่กำหนดทางเดินให้กับเรา เป็นสิ่งที่บ่งบอกว่า ใครเป็นพวกเดียวกับเราและใครที่แตกต่างจากเรา อัตลักษณ์จึงมักถูกอธิบายด้วยความแตกต่างซึ่งอาจมองเห็นได้ในลักษณะของการแบ่งแยกออกจากกัน มนุษย์สามารถที่จะนึกคิด รู้สึกและประเมินตัวเองได้แบบเดียวกับที่เรามองดูคนอื่น ความรู้สึกรับรู้ที่ตัวเองเป็นใคร เป็นพวกเดียวกับใคร คนละพวกกับใคร รวมถึงต้องดำเนินชีวิตและความสัมพันธ์กับคนอื่นและโลกที่เราอยู่อย่างไร (Woodward, 1997) ของอัตลักษณ์ว่ามีทั้งในระดับปัจเจก (Individual Identity) และอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) โดยอัตลักษณ์ระดับปัจเจกนั้น บุคคลหนึ่งอาจมีหลายอัตลักษณ์อยู่ในตัวเองเช่น เพศ ชาติ ชนชั้นทางสังคม อาชีพ เป็นต้น ส่วนอัตลักษณ์กลุ่มนั้นถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานความเหมือนกันของสมาชิกภายในกลุ่ม (ประสิทธิ์ ลิปิรัชชา, 2547)

อัตลักษณ์ของ “ฉัน”(I) และ “พวกเรา” (US) ต้องเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิตอุดมการณ์ สำนึก กฎเกณฑ์ พิธีกรรม ที่ทำให้ “ฉัน” และ “พวกเรา” ต่างไปจาก “คนอื่น” (Other) และ “พวกเขา” (them) (กาญจนา แก้วเทพ, 2544) การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงอัตลักษณ์ทั้งในลักษณะปัจเจกและอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มนักเรียน GED ในประเทศไทยเพื่อศึกษาถึงลักษณะการปรากฏอัตลักษณ์ของนักเรียน GED ว่าประกอบไปด้วยอัตลักษณ์ทั้งระดับปัจเจกและอัตลักษณ์ร่วมพบอัตลักษณ์ที่สำคัญและปรากฏในกลุ่มนักเรียน GED คือด้านอัตลักษณ์ทางความคิด อัตลักษณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม และอัตลักษณ์ทางด้านการเรียนจนนำมาสู่อัตลักษณ์ร่วมของนักเรียน GED ที่ปรากฏในการวิจัยครั้งนี้ อัตลักษณ์ที่ปรากฏในกลุ่มนักเรียน GED ในประเทศไทยนั้นประกอบไปด้วย

1. เด็กอินเตอร์: อัตลักษณ์ด้านความคิดและพฤติกรรมการแสดงออก
2. รวย: อัตลักษณ์ด้านเศรษฐกิจและสังคม
3. เรียนแรง(ไม่)รัด: อัตลักษณ์ทางการเรียน

แนวคิดในกระบวนการก่อ/สร้างอัตลักษณ์ว่าเป็นการร่วมปันค่านิยมบางอย่างทางวัฒนธรรม (Shared Values) เพื่อบอกว่า เราเป็นใคร เรารู้สึกอย่างไร เราสังกัดกลุ่มไหน ซึ่งคนอื่นจะสามารถเข้าใจและอ่านที่เรากำหนดร่วมกันได้ ผู้วิจัยพบว่ากระบวนการในการสร้างอัตลักษณ์ร่วมของนักเรียน GED เกิดจากการเข้าสู่พื้นที่ของนักเรียน GED โดยนักเรียน GED แต่ละคนจะมีอัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลที่มีความแตกต่างกันในเชิงกายภาพไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย ผู้วิจัยพบว่าบางกรณีนักเรียน GED จะพกพาอัตลักษณ์ของปัจเจกในแต่ละบุคคลเข้ามาสู่พื้นที่การศึกษา GED จากนั้นจึงเกิดกระบวนการ “รวมความเหมือน” ซึ่งเป็นการรับรู้ว่าเป็นใครร่วมกันนั่นคือ อัตลักษณ์การเรียนรู้ “เรียนแรง/(ไม่) รัด” จึงเป็นอัตลักษณ์ที่ถูกสวมใส่จากการเป็นนักเรียน GED รวมกัน เพื่อยินยอมความแตกต่างจากกลุ่มนักเรียนทั่วไป

“เด็ก GED ไม่เหมือนเด็กในโรงเรียน อย่างน้อยก็เรียนคนละหลักสูตร แต่ถ้าดูกันจริงๆ พวกเราต่างจากเขาเยอะ เราไม่มีชุดนักเรียน เวลาเรียนเราก็ไม่แน่นอน ต่างกันอย่างชัดเจน”

(แจ็ค, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2552)

ภายหลังจากการรับรู้ร่วมกันในอัตลักษณ์ เรียนแรง/(ไม่)รัด จากนั้นจึงเป็นการรับรู้และเลือกสรรอัตลักษณ์ร่วมอื่นๆที่ติดตัวนักเรียน GED มาในระดับปัจเจกและกลุ่มนักเรียนมองว่าเป็นลักษณะร่วม (Collective Identity) และแสดงออกผ่านทางกิจกรรมต่างๆที่ทำร่วมกันในระหว่างกลุ่มนักเรียน GED รวมถึงการแสดงออกให้กับคนอื่น (The Other) ซึ่งเป็นการเลือกสรรอัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่เกิดจากค่านิยมในวัฒนธรรมนานาชาติและอัตลักษณ์ “รวย” ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่เกิดจากวิถีการใช้ชีวิตของนักเรียนที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันภายในกลุ่ม ต่อมา ความเหมือนของกลุ่มนักเรียน GED สามารถที่จะหาจุดร่วมของความเป็นนักเรียน GED ได้ใน 3 ด้านข้างต้นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 เด็กอินเตอร์: อัตลักษณ์ด้านความคิดและพฤติกรรมการแสดงออก

อัตลักษณ์ทางด้านความคิดและพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน GED ที่พบมีจุดกำเนิดจากการตีความเกี่ยวกับตนเองและสังคมที่กลุ่มนักเรียน GED ประสบร่วมกันที่สะท้อนในด้านความคิดและพฤติกรรมการแสดงออกที่ผูกโยงเข้ากับสังคมและวัฒนธรรมต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากชาติตะวันตก ในขณะที่เดียวกันนักเรียน GED ได้รับอิทธิพลจากสังคมวัฒนธรรมชาติอื่นๆในเอเชีย อาทิ การแต่งกาย ทรงผมในแบบวัยรุ่นเอเชีย นักเรียน GED จึงเป็นเด็กที่มีความหลากหลายในอัตลักษณ์ทางร่างกายซึ่งเป็นอัตลักษณ์ในระดับปัจเจก การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความของอัตลักษณ์ทางด้านความคิดและพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน GED ในลักษณะที่มีความหลากหลายทางความคิดและการแสดงออกว่า “เด็กอินเตอร์”

อัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการผูกโยงเข้ากับวาทกรรมที่ปรากฏในชีวิตนักเรียน GED คือพื้นฐานทางด้านการศึกษาของนักเรียน GED ในส่วนของบทที่ 5 กรณีศึกษาทั้ง 9 กรณีจะพบว่านักเรียน GED ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาจากระบบโรงเรียนนานาชาติหรือมีโอกาสได้ไปศึกษาต่อในต่างประเทศทำให้พบเจอกับความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม ประกอบกับการให้ความสำคัญกับการศึกษาในต่างประเทศหรือระบบการศึกษานานาชาติมากกว่าการศึกษาไทยเป็นการตอกย้ำถึงความสำคัญของความเป็นนานาชาติและการใช้ภาษาอังกฤษ อิทธิพลทางวาทกรรมความสำคัญของภาษาอังกฤษในชีวิตที่แต่ละครอบครัวได้ถ่ายทอดให้กับนักเรียน GED ทำให้ มองว่าภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับชีวิตนั้นส่งผลต่ออัตลักษณ์ดังกล่าว

เมื่อมองสัญลักษณ์ที่ซ่อนอยู่ในคำว่า “ภาษาอังกฤษ” คือจุดกำเนิดและผู้มีอิทธิพลในการสร้างสรรค์ภาษาอังกฤษนั้นคือชาวตะวันตก หากตีความถึงเครือข่ายความสัมพันธ์ของคำได้ดังนี้คือ ภาษาอังกฤษ = ชาวต่างชาติ (เจ้าของภาษา) = ชาวตะวันตก ประกอบกับวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในชีวิตเด็กกลุ่มนี้มักปรากฏคำว่า “อินเตอร์” ซึ่งเป็นการได้รับอิทธิพลจากโรงเรียนนานาชาติซึ่งอ้างอิงหลักสูตรจากประเทศสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรเป็นหลัก “โรงเรียนอินเตอร์” “หลักสูตรอินเตอร์” ในความหมายนี้จึงมีความเชื่อมโยงกับประเทศสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรซึ่งเป็นสังคมตะวันตก “อินเตอร์” ในความหมายของนักเรียน GED จึงเป็นสิ่งที่ได้รับ ยึดถือและเลียนแบบจากสังคมตะวันตก นักเรียน GED มีลักษณะการแสดงออกทางความคิดและพฤติกรรมความเป็น “เด็กอินเตอร์” โดยการที่นักเรียน GED นิยามตัวเองว่าตนเองเป็นคนที่ได้รับการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกาจึงมีความเป็นตะวันตก หรือการได้รับการศึกษาในรูปแบบที่แตกต่างด้านเนื้อหาวิชาและการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบวาทกรรมว่าด้วย “เด็กอินเตอร์” ในกลุ่มนักเรียน GED บ่อยครั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน

พื้นที่สังคมที่นักเรียน GED ต้องการที่จะแสดงถึงอัตลักษณ์ ตัวตนของตนเองว่ามีความแตกต่าง/ เหมือนกับกลุ่มคนในพื้นที่สังคมดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่าวาทกรรม “เด็กอินเตอร์” ในกลุ่มนักเรียน GED เป็นวาทกรรมที่มี อิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรม การแสดงออกและการใช้ชีวิตของนักเรียน GED ให้มีความแตกต่างจากกลุ่มนักเรียนไทย นักเรียน GED ได้นิยามอัตลักษณ์ความแตกต่างของตนกับกลุ่มนักเรียนไทยโดยใช้ วาทกรรม “การเรียนรู้ด้วยภาษาอังกฤษ” เป็นสิ่งที่ใช้ในการกำหนดอัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” และใช้เป็นความชอบธรรมในการสร้างความอื่น (other) ให้กับกลุ่มนักเรียนในระบบการศึกษาไทยดังกล่าวที่ว่า

“เด็ก GED มันก็เป็นนักเรียนอินเตอร์นะ เพียงแต่ว่าไม่ได้เรียนในโรงเรียนเท่านั้น”

(นัท, สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2552)

“เรียน GED ภาษาอังกฤษก็ต้องใช้ได้นะ ไม่ใช่แค่อ่านออกเขียนได้ ต้องเรียนรู้เรื่อง ตีที่ผมเคยเรียนที่ต่างประเทศมาก่อน”

(แม่ค, สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2552)

“ตั้งแต่เอ็มไปเรียน GED ราศีนักเรียนอินเตอร์จับเลย เพื่อนๆ ก็ชอบแซวว่าเรียนอยู่ด้วยกันดีๆ ตอนนี่กลายเป็นนักเรียนอินเตอร์ไปซะแล้ว”

(เพื่อนเอ็ม, สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2552)

อัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” ในกลุ่มนักเรียน GED สะท้อนออกมาทางพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อในหลายประเด็นประเด็นเรื่องความคิด ทักษะคิดที่มีต่อระบบการศึกษาก็เป็นสิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการก่ออัตลักษณ์และการแสดงออกทางอัตลักษณ์ดังกล่าว การที่ครอบครัวหรือผู้มีอิทธิพลทางความคิดในพื้นที่ให้ความสำคัญกับความเป็นอินเตอร์ทำให้มีผลต่อการก่ออัตลักษณ์และการสร้างความเข้าใจ การนิยามอัตลักษณ์ดังกล่าวในกลุ่มนักเรียน GED ดังกล่าวที่ว่า

“ตั้งใจตั้งแต่แรกแล้วว่า จะให้ลูกเรียนโรงเรียนอินเตอร์ เรียนกับเด็กต่างชาติ เพื่อให้เขารู้จักคิด รู้จักดูแลตัวเอง มีความเป็นตัวของตัวเองเหมือนเด็กฝรั่ง”

(คุณพ่อเคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

จากข้อความข้างต้นนั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนการให้ความหมายของคำว่าเด็กฝรั่งเป็นเด็กที่คิดเป็น รู้จักการดูแลตัวเอง มีอิทธิพลต่อกระบวนการก่ออัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” ของนักเรียน GED การยอมรับว่าเด็กฝรั่งหรือเด็กที่เรียนในโรงเรียนอินเตอร์เป็นเด็กที่มีความคิด รู้จักการดูแล

ตัวเอง จากการที่ครอบครัวและบุคคลในพื้นที่นั้นมีต่อเด็กชาวต่างชาติหรือนักเรียนอินเตอร์ว่าเป็นเด็กที่มีความคิด รู้จักการดูแลตัวเอง เป็นการตอกย้ำอำนาจ ความสำคัญของกระบวนการคิดที่อ้างอิงรูปแบบการใช้ชีวิตและการจัดการศึกษาของตะวันตกว่าเป็นลักษณะที่ดีเป็นสิ่งที่ควรนำมาปฏิบัติอีกทั้งในบางกรณีที่ครอบครัวมีประสบการณ์และมุมมองที่มีต่อการศึกษาที่ได้รับจากต่างประเทศและมองว่าการศึกษาในต่างประเทศเป็นปัจจัยที่ทำให้ตนเองนั้นประสบความสำเร็จทางการศึกษาและการใช้ชีวิตจึงเข้ามามีอิทธิพลต่อการให้ความหมายการศึกษาที่ควรจะเป็นให้กับนักเรียน GED ดังคำกล่าวที่ว่า

“คุณแม่เองเคยไปเรียนที่เมืองนอก แม้ว่าจะเป็นตอนโตแล้วก็เถอะ การเรียนเขาไม่เน้นท่องจำ เขาเน้นการให้เราได้แสดงความคิดเห็น การค้นคว้า หาข้อมูลมายืนยันสิ่งที่เราคิด ซึ่งมันดี เพราะเราได้ฝึกคิด มันไม่ได้แค่ความรู้แต่มันเป็นทักษะที่ติดตัวมาจนถึงทุกวันนี้เวลาทำงาน”

(คุณแม่เอ็ม, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2553)

อิทธิพลทางวาทกรรมดังกล่าวมีผลต่อการอัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงออกทางอัตลักษณ์ความเป็น “เด็กอินเตอร์” ในพื้นที่สังคมไทยที่นักเรียน GED มีทัศนคติและจุดมุ่งหมายทางการเรียนในระดับอุดมศึกษาที่นักเรียน GED ทุกคนมีความคาดหวังที่จะเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนานาชาติ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยหรือเดินทางไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ และไม่ปรากฏความต้องการที่ย้อนกลับมาสู่การเป็นนักเรียนไทยในทางการศึกษาอีก ดังคำกล่าวที่ว่า

“อุตส่าห์เรียนมาตั้งขนาดนี้ ถ้าจะต้องกลับไปเรียนมหาวิทยาลัยไทย ผมจะมาเรียน GED ทำไมยอมซ้ำชั้นแล้วก็สอบเข้าจุฬาฯ ไม่ดีกว่าหรือ”

(แม่ค, สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2552)

“เด็กอินเตอร์ต่อให้ภาษาไทยอ่านเขียนได้ดี ก็คงไม่กลับไปเรียนภาค (หลักสูตรการศึกษา: ผู้วิจัย) ไทยแล้ว”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2552)

“คุณแม่มองว่าถ้าจบ GED แล้วถ้ายื่นเข้าจุฬาฯ อินเตอร์ (หลักสูตรนานาชาติ: ผู้วิจัย) ไม่ติดก็ไปเรียนเมืองนอกเลยดีกว่า”

(คุณแม่แนนนี่, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2552)

ผู้วิจัยพบว่าในพื้นที่การศึกษานั้นการที่นักเรียน GED นิยามตนเองว่าเป็นเด็กอินเตอร์ถูกสร้างความชอบธรรมจากการรับรู้ของสังคมในวงการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการศึกษานานาชาติที่จัดกลุ่มนักเรียน GED ให้อยู่ร่วมกลุ่มกับนักเรียนที่ศึกษาจากโรงเรียนนานาชาติหรือนักเรียนที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการที่หลักสูตรการศึกษานานาชาติในมหาวิทยาลัยได้จัดกลุ่มผู้ที่จบการศึกษาจากโปรแกรม GED ให้อยู่ในกลุ่มผู้ที่มีวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรรับรู้ว่าเป็นนักเรียนกลุ่มเดียวกับนักเรียนที่ศึกษาจากโรงเรียนนานาชาติหรือนักเรียนที่จบการศึกษาจากต่างประเทศมีศักดิ์และสิทธิ์เทียบเท่ากันและต้องใช้เงื่อนไขเดียวกันในการสมัครเข้าศึกษาต่อ เมื่อครั้งที่ผู้วิจัยพานักเรียนที่จบการศึกษาจากหลักสูตร GED ไปติดต่อสอบถามเรื่องการยื่นสมัครเข้าศึกษาต่อแต่นักเรียนคนดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างการรอเทียบวุฒิการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการไม่สามารถยื่นสมัครได้ตามระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต่างจากนักเรียนโรงเรียนไทยที่สามารถใช้จดหมายรับรองว่าอยู่ระหว่างการศึกษามาจดสุดท้ายในการสมัครสอบได้ดังกล่าวที่ว่า

“จบ GED ต่อให้เรียนในเมืองไทยก็ถือว่าเป็นวุฒิจากต่างประเทศต้องใช้เงื่อนไขเดียวกับนักเรียนอินเตอร์ (หลักสูตรนานาชาติ: ผู้วิจัย) จะใช้เงื่อนไขเดียวกับนักเรียนไทยไม่ได้ ถ้าไม่ทันตามกำหนดก็คือไม่มีสิทธิ์สมัคร”

(เจ้าหน้าที่รับสมัครหลักสูตรนานาชาติ, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2552)

อัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” ของนักเรียน GED ที่ปรากฏขึ้นจากการนิยามตัวตนทั้งในระดับปัจเจกและการยอมรับร่วมกันระหว่างกลุ่มนักเรียน GED และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับนักเรียน GED นั้นเป็นการนำเสนออัตลักษณ์ผ่านกระบวนการคิดและพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อเป็นการเสนออัตลักษณ์ใหม่ของตนว่ามีความแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มอื่นหรือกล่าวอีกนัยยะหนึ่งคือการพยายามสร้างวัฒนธรรมย่อยของตนเองให้โดดเด่นไปจากกลุ่มอื่น Brake (อ้างถึงใน วิภารัตน์ พันธุ์ฤทธิธำ, 2544) ได้อธิบายถึงวัฒนธรรมย่อยว่าต้องประกอบไปด้วย ลักษณะที่ปรากฏทางกายภาพ การประพฤติปฏิบัติตัว และภาษาของกลุ่ม

อัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” ในเรื่องของการใช้ชีวิต นักเรียน GED นิยมที่บริโภคสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมจากต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากตะวันตก โดยจะเป็นการนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นเด็กอินเตอร์ดังกล่าวในพื้นที่สาธารณะทั่วไปเพื่อให้เกิดความรู้สึกใน 2 ลักษณะคือ สัญญาแห่งอัตลักษณ์ร่วม ในกลุ่มเด็กอินเตอร์ด้วยหรือสัญญาแห่งความเป็นอื่นที่มักจะใช้ในพื้นที่สาธารณะที่มีคนอื่น (The Other) รวมพิธีกรรมในพื้นที่นั้นๆ ด้วย การนำเสนออัตลักษณ์ในเชิงกายภาพที่สะท้อนออกมาทางการบริโภคสินค้าที่มาจากต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นเรื่อง

ของเทคโนโลยีการสื่อสารโดยผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED ส่วนใหญ่จะนิยมใช้โทรศัพท์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันที่ผลิตขึ้นภายใต้แบรนด์สินค้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็น iPhone หรือ BlackBerry รวมไปถึงการบริโภคสื่อความบันเทิงจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเพลงจากต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ การพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์จากต่างประเทศ หรือแม้กระทั่งหากต้องการที่จะฟังรายการวิทยุนักเรียน GED เลือกที่จะฟังคลื่นวิทยุที่เปิดเพลงสากลและมีการพูดคุยในรายการด้วยภาษาอังกฤษเป็นหลักดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมฟังแต่ (ชื่อคลื่นวิทยุภาคภาษาอังกฤษ: ผู้วิจัย) เพราะว่าเปิดแต่เพลงสากล อัปเดตพอกๆกับเมืองนอกเลย ดีเจก็พูดภาษาอังกฤษ ดีออกได้ฝึกภาษาไปด้วย เพื่อนๆ ชอบฟังแต่คลื่นเพลงไทย ผมไม่ชอบฟังเพลงไทย มันก็ก๊อปปีกันมาไม่น่าฟัง”

(นัท, สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2552)

“เอ็ม นี่เจ้าแม่ชิทคอม (ละครสั้นจบในตอน: ผู้วิจัย) เจ้าแม่ซีรียอเมริกัน (ละคร: ผู้วิจัย)อเมริกันเลย Friends, Prison Break (ชื่อละครอเมริกัน: ผู้วิจัย) รู้หมดทุกเรื่อง ถ้ามองไหนก็รู้ ดูตลอด ไม่เห็นเคยดูเป็นต่อ(ละครสั้นจบในตอนของไทย: ผู้วิจัย)บ้างเลย”

(เพื่อนเอ็ม, สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2552)

“ที่บ้านคุณพ่อเปิดแต่ CNN กับ BBC แล้วก็ดูพวกชิทคอม (ละครสั้นจบในตอน: ผู้วิจัย) แล้วก็ ซีรีย (ละครจากประเทศสหรัฐอเมริกา: ผู้วิจัย) อีกอย่างพี่ชายก็ชอบส่งแผ่นซีดีซีรียจากอเมริกามาให้ ก็เลยรู้จักเยอะ แต่ก็ชอบนะ ดูสนุกดี ดีกว่าดูละครไทย น่าเนา”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2552)

นักเรียน GED ให้ความสำคัญกับเรื่องความบันเทิงจากตะวันตกมากกว่าแม้ว่าจะบริโภคความบันเทิงจากกลุ่มประเทศในแถบเอเชียที่กำลังได้รับความนิยมในกลุ่มเด็กและเยาวชนไทยแต่ก็มีเพียงเล็กน้อย ในขณะที่ช่วงก่อนการปรากฏตัวบนพื้นที่เสมือนทางเทคโนโลยี อาทิ เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED ก็เลือกที่จะเข้าร่วมเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีความเป็นสากลและหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมเครือข่ายที่กลุ่มนักเรียนไทยจำนวนมากใช้ดังเช่นเมื่อครั้งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาพื้นที่เสมือนในกลุ่มนักเรียน GED โดยการไปขอเข้าร่วมเครือข่ายทางสังคมของเด็กกลุ่มดังกล่าวพบว่า

“เขาไม่เล่น Hi5 กันแล้วมันมีแต่ สก๊อยด์กับเว็นซ์ (เยาวชนไทย: ผู้วิจัย)
เขาเล่นกัน พี่ต้องเล่น Facebook สิ พวกผมมีกันทุกคน”

(แจ๊ค, **สัมภาษณ์**, 7 เมษายน 2552)

เมื่อผู้วิจัยเข้าไปศึกษาถึงพื้นที่เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ดังกล่าวผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED ได้ใช้ “ภาษาอังกฤษ” ในการสื่อสารบนพื้นที่เสมือนเพื่อเป็นสร้างอัตลักษณ์ของความเป็น “เด็กอินเตอร์” แม้ว่าในบางครั้งผู้วิจัยจะพบว่าโครงสร้างภาษาในการเขียนจะไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษหรือการสอดแทรก การเขียนคำพูดภาษาไทยด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษร่วมในประโยค อาทิ การเขียนคำว่า “U wanna go to party mai ar” (เธอต้องการไปปาร์ตี้ไหม: ผู้วิจัย) ซึ่งในกลุ่มนักเรียน GED ก็รับรู้ถึงข้อความที่ผู้ส่งต้องการสื่อให้ทราบ อีกทั้งการพูดคุยหรือการสร้างพื้นที่ ข้อมูล รูปภาพ ต่างๆก็แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะนำเสนอเรื่องความเป็น “อินเตอร์” ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพการท่องเที่ยว เรื่องราวเกี่ยวกับศิลปิน เพลงที่ชื่นชอบที่มักจะนำเสนอศิลปินและเพลงจากต่างประเทศ ข้อความที่คัดลอกมาจากบทกลอนต่างประเทศ หรือแม้กระทั่งการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น(ผู้วิจัย, **สังเกต**, 19 กันยายน 2552)

อิทธิพลที่มีผลต่อการก่ออัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” มีส่วนสัมพันธ์กับการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ บนพื้นที่ทางสังคมที่นักเรียน GED เข้าร่วมไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียนหรือพื้นที่สาธารณะอื่นๆ พื้นที่ครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการก่ออัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” ของนักเรียน GED ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนหรือการใช้ชีวิต ครอบครัวของนักเรียน GED มีอิทธิพลและอำนาจในการต่อรองกับนักเรียน GED ในด้านการปลูกฝังค่านิยมและถ่ายทอดทัศนคติและพฤติกรรมต่างๆของนักเรียน GED การวิจัยครั้งนี้พบว่าครอบครัวของนักเรียน GED ให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาต่างประเทศด้วยเหตุที่ครอบครัวนักเรียน GED ส่วนใหญ่มีสมาชิกที่จบการศึกษาจากต่างประเทศหรือการเดินทางไปศึกษาและใช้ชีวิตในต่างประเทศของสมาชิกในครอบครัวส่งผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับสภาพสังคมความเป็นนานาชาติดังกล่าวที่ว่า

“โลกสมัยนี้การศึกษามันต้องเชื่อมโยงโลกแล้ว รู้เรา เข้าใจเราแล้วก็ต้อง
เข้าใจเขา ว่าเขาต้องการอะไร จะสื่อสารกับเขาอย่างไร พี่ถึงมองว่าการศึกษาที่ดี
มันต้องอย่างน้อย 2 ภาษาขึ้นไป ไทย อังกฤษ”

(คุณแม่บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 13 สิงหาคม 2553)

“คุณแม่เองเคยไปเรียนที่เมืองนอก แม้ว่าจะเป็นตอนโตแล้วก็เถอะ การเรียนเขาไม่เน้นท่องจำ เขาเน้นการให้เราได้แสดงความคิดเห็น การค้นคว้า หาข้อมูลมายืนยันสิ่งที่เราคิด ซึ่งมันดี เพราะเราได้ฝึกคิด มันไม่ได้แค่ความรู้แต่มันเป็นทักษะที่ติดตัวมาจนถึงทุกวันนี้เวลาทำงาน”

(คุณแม่เอ็ม, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2553)

เหตุที่ครอบครัวต้องมีสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับชาวต่างชาติด้วยเหตุผลทางธุรกิจอยู่ตลอดเวลา รวมไปถึงการให้ความสำคัญกับระบบสังคมข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากทั่วโลกอยู่เป็นประจำเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของความเป็นนานาชาติในพื้นที่ครอบครัวของนักเรียน GED ดังคำกล่าวที่ว่า

“ภาษาอังกฤษนี้ครอบครัวเราให้ความสำคัญมาตลอด ที่บ้านก็พยายามทำให้เขาได้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อในการเรียนภาษาอังกฤษ จับเขาดูข่าว CNN BBC กับคุณพ่อเขาตั้งแต่เด็กๆ นิตยสารความรู้ภาษาอังกฤษก็มีติดบ้านไว้ตลอด เด็กๆ เขาก็หยิบจับเปิดไม่รู้เรื่องหรอกแต่สักพัก พอโตขึ้นก็เริ่มจะหัดอ่าน ก็เป็นอย่างที่เราต้องการคือให้เขาไม่กลัวภาษาอังกฤษ”

(คุณแม่เอ็ม, สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2552)

“ที่บ้านเราทำทัวร์ (บริษัทนำเที่ยว: ผู้วิจัย) อยู่แล้ว บอสเขาก็จะได้เจอคนต่างชาติบ่อยเจอภาษาอังกฤษมาตั้งแต่เด็ก อีกอย่างก็พยายามพูดภาษาอังกฤษกับเขาตั้งแต่เด็กเพื่อให้เขาชินเอกสาร (เอกสารข้อมูลการท่องเที่ยวภาษาอังกฤษ) เขาก็หยิบมาหัดอ่านตั้งแต่เด็กๆ แล้ว เวลาเข้าโรงเรียนเขาเลยไม่กลัวภาษาอังกฤษ”

(แม่บอสซ่า, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

“เราทำโรงแรม ทำทัวร์ ภาษาอังกฤษก็เลยเป็นสิ่งที่มันเลี่ยงไม่ได้ พอมีนัท ก็คิดแล้วว่าเขาต้องเรียนภาษาอังกฤษเก่งๆ เด็กๆ ก็หาครูสอนที่บ้าน โตมาหน่อยก็หาโรงเรียนดีๆ ให้เขา จนส่งไปเรียนอินเตอร์ แล้วก็เมืองนอก ก็อยากให้เขาได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ”

(คุณแม่ันท์, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2552)

นอกเหนือจากปัจจัยด้านครอบครัวที่มีผลต่อการก่ออัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” ของนักเรียน GED อีกสาเหตุที่ทำให้นักเรียน GED มีการก่ออัตลักษณ์ความเป็น “เด็กอินเตอร์” เกิดจากพื้นที่ การศึกษา นักเรียน GED ส่วนใหญ่มีพื้นฐานการศึกษาหรือเคยได้รับการเรียนในโรงเรียน นานาชาติหรือการศึกษาในต่างประเทศ พื้นที่การศึกษาโรงเรียนนานาชาติจึงเป็นพื้นที่ทางสังคมที่ ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับคนหรือกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและมีการใช้เครื่องมือที่สำคัญคือภาษาอังกฤษเป็นตัวกลางในการสื่อสารความหมายและการดำรง ตัวตนในพื้นที่ การเรียนรู้และรับการถ่ายทอดเอาความหลากหลายดังกล่าวเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ตอกย้ำ วาทกรรมการเป็น “เด็กอินเตอร์” เด็กที่เรียนรู้และเข้าใจในความแตกต่างทางสังคม วัฒนธรรมใน พื้นที่เดียวกันให้กับนักเรียน GED ในอดีตตั้งจะเห็นได้จากวาทกรรม/คำเรียกที่สังคมโดยทั่วไป เรียกเด็กที่ศึกษาในโรงเรียนนานาชาติหรือนักศึกษาที่ศึกษาหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษว่า “นักเรียนอินเตอร์” การเรียกดังกล่าวจึงเป็นการเบียดขับให้กลุ่มที่ดำรงอยู่ในพื้นที่นั้นมีความ แตกต่างกันโดยใช้เกณฑ์เรื่องของภาษาอังกฤษเป็นตัวต่อรองทางอัตลักษณ์ในพื้นที่ดังกล่าว ที่ว่า

“โรงเรียนอินเตอร์ มัธยมอินเตอร์แค่นักเรียนเพราะมันมาจากหลายชาติ เจอ เพื่อนหลายๆแบบ”

(บอสซ่า, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2552)

พื้นที่การศึกษาอีกแห่งหนึ่งที่ตอกย้ำความเป็น “เด็กอินเตอร์” ให้กับนักเรียน GED คือ พื้นที่สถาบันกวดวิชา อันเนื่องมาจากอิทธิพลของโปรแกรมสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของสหรัฐอเมริกาเป็นนุ้มนุ้มนการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา จากอิทธิพลดังกล่าวจึงมีผลต่อ การจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ โปรแกรมวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาหรือที่เรียกว่า หลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ที่มีการจัดสภาพแวดล้อมให้ดูมีความเป็นนานาชาติ การประดับธง ชาติประเทศต่างๆ การใช้เอกสาร ตำราเรียน การแจ้ง ประกาศ เอกสารทางการเรียนต่างๆที่ใช้ ภาษาอังกฤษรวมไปถึงการจัดการเรียนการสอนโดยครูชาวต่างชาติหรือการใช้ภาษาอังกฤษในการ เรียนการสอนก็เป็นการตอกย้ำภาพความเป็น “เด็กอินเตอร์” ให้กับนักเรียน GED บนพื้นที่ ดังกล่าว

“เรียน GED นี้ก็ใช้เนื้อหาเดียวกับคนอเมริกันเลย เขาทำเหมือนว่าเราต้องรู้จักสังคมอเมริกัน เรียนไปเรียนมาเหมือนจะรู้จักอเมริกาจริงๆ ยิ่งเรียน Social Studies ยิ่งเป็นอเมริกันมาก แต่ก็ดีทำให้รู้จักสังคมอเมริกันขึ้นเยอะเลย เวลาอธิบายให้เพื่อนที่โรงเรียนฟัง เพื่อนยังแซวเลยว่า จะกลายเป็นมิสอเมริกาได้”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2552)

จากการศึกษาพบว่า เพื่อนของนักเรียน GED เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการก่ออัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” ให้กับนักเรียน GED อันเนื่องมาจากการที่กลุ่มเพื่อนของนักเรียน GED นั้นรับรู้และตีความหมายของการที่นักเรียน GED เคยได้รับการโอกาสในการไปศึกษาต่างประเทศ ทำให้มองว่านักเรียน GED นั้นมีความเป็น “อินเตอร์” ในการใช้ชีวิต การรับรู้ในลักษณะดังกล่าว และการแสดงออกทางพฤติกรรมต่อนักเรียน GED ในเชิงบวกนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียน GED ยอมรับในอัตลักษณ์ความเป็น “เด็กอินเตอร์” ได้อย่างไม่มีเงื่อนไข ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตั้งแต่ไปเรียนที่อเมริกา แม้มันเป็นเด็กอินเตอร์ไปแล้วพี่ ภาษามันดี ก็ยอมรับมันนะ มันรู้เรื่องไปหมดภาษาอังกฤษ หนังสือ เพลง หรือกีฬาที่เด็กอเมริกันทำ มันรู้มันอธิบายได้หมด”

(เพื่อนแม็ค, สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2552)

“เพื่อนมันเห็นผมไปเรียนอเมริกา มา เวลามีปัญหาการบ้านภาษาอังกฤษ ก็ถามผมทุกที ตอบได้บ้างไม่ได้บ้างก็ช่วยกันไป แต่ที่ชอบมากกว่าคือเล่าเรื่องตอนไปอยู่ที่นั่น ทั้งเรื่องบาสเก็ตบอล อเมริกันฟุตบอลหรือเรื่องเพลงเนี่ย มันรอฟังจากผมอย่างเดียว”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2552)

“ยังเป็นนักเรียนอินเตอร์เหมือนเดิม สมัยอยู่อเมริกา เพื่อนมันก็เรียกเราเป็นเด็กอินเตอร์ พอกลับมาเมืองไทยก็เป็นนักเรียนอินเตอร์ มันต่างกัน ที่นั่น (อเมริกา: ผู้วิจัย) เป็นนักเรียนไทยท่ามกลางฝรั่ง มาอยู่ที่นี่เป็นนักเรียนอินเตอร์ เพราะไม่ได้เรียนโรงเรียนไทย เพื่อนก็มองว่าเราเพิ่งกลับจากอเมริกา”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2552)

พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักเรียน GED กับกลุ่มเพื่อนเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ทำให้เกิดอัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” เนื่องจากนักเรียน GED ส่วนใหญ่ดำรงชีวิตอยู่ในกลุ่มนักเรียนโรงเรียน

นานาชาติ การพบปะกับคนหลากหลายวัฒนธรรมและเชื้อชาติหรือแม้กระทั่งคนไทยด้วยกันเองแต่จะมีทัศนคติ ความคิดและความเชื่อ รวมถึงวิถีชีวิตที่อิงแอบกับวัฒนธรรมต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการใช้ชีวิต การบริโภคสื่อและผลิตภัณฑ์ต่างๆ จนมองว่าเป็นอัตลักษณ์ร่วมของนักเรียน GED ดังคำกล่าวที่ว่า

“มีคนบอกว่าแต่งตัวถอดมาจากแคตตาล็อก วัลเลย์อเมริกัน ครูก็แซวเพื่อนก็แต่งตัวกันแบบนี้ละ ผมไม่ได้แตกต่างจากเพื่อนๆเลย เพื่อนผมก็ใส่แบบนี้”

(บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 19 พฤศจิกายน 2552)

อัตลักษณ์ดังกล่าวจึงเป็นสะท้อนออกมาทางความคิด ความเชื่อและพฤติกรรมการแสดงออกว่าตนเองมีความแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มหลักของประเทศไทยและมีความเหมือนกับกลุ่มนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนานาชาติหรือผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศทั้งในเรื่องวุฒิการศึกษาซึ่งเป็นอัตลักษณ์เชิงกายภาพ และการมีวิถีชีวิตที่อิงแอบกับวัฒนธรรมตะวันตกทั้งในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษและการบริโภคสื่อจากสังคมตะวันตกจนนำมาสู่อัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์”

1.2 รวย: อัตลักษณ์ด้านสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจ

อัตลักษณ์ด้านสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจเป็นการกล่าวถึงการตระหนักรู้ถึงความแตกต่างระหว่างตนกับกลุ่มตนกับกลุ่มอื่นๆ ในสังคม ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของวิถีชีวิตและฐานะทางเศรษฐกิจ อันประกอบไปด้วยการให้ความหมายร่วมกันด้านการบริโภคในเรื่องต่างๆ อาทิ การเรียน ความบันเทิง รูปแบบการใช้ชีวิต การแต่งกาย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้คำจำกัดความอัตลักษณ์ทางสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจด้วยคำว่า “รวย” ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบการใช้ชีวิตในการเรียนและสังคมของนักเรียน GED เป็นรูปแบบการใช้ชีวิตในกลุ่มผู้มีรายได้สูง นักเรียน GED นั้นเลือกที่จะบริโภคสินค้าและบริการในกลุ่มสินค้าและบริการที่มีราคาแพงและเน้นรูปแบบการเข้าถึงผลิตภัณฑ์และสินค้าเฉพาะกลุ่ม

นักเรียน GED เป็นกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจดี ดังจะเห็นได้จากครอบครัวของนักเรียน GED เป็นครอบครัวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวหรือการทำงานประจำที่มีรายได้สูง ทำให้มีอำนาจในการจับจ่ายใช้สอยสินค้าและบริการ นักเรียน GED เติบโตขึ้นมาท่ามกลางการบริโภคสินค้าและบริการในระดับนี้มาโดยตลอดและมองว่าการบริโภคสินค้าแบรนด์เนมที่มีราคาสูงเป็นเรื่องปกติเมื่อเทียบเท่ากับความพึงพอใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนักชอบแซวว่าเป็นคุณนายตั้งแต่เด็ก ชอบใช้กระเป๋าแพงแต่ถ้ามัน แลกมาด้วยของมีคุณภาพมันก็คุ้ม”

(แนนนี่, **สัมภาษณ์**, 1 พฤศจิกายน 2552)

การวิจัยของโครงการ Child Watch เรื่อง เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม(อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2548) พบว่าปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของวัยรุ่นไทยคือภาวะ ติดห้าง เหนือแบรนด์ หลงสัญลักษณ์ จนกระทั่งทำให้เด็กไทยตกอยู่ในสภาวะติดบริโภคนิยมและพยายามที่จะหาเงินมาจับจ่าย สินค้าต่างๆด้วยช่องทางที่ไม่ถูกต้อง โดยหากนำมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของนักเรียน GED แม้ว่าจะมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องการบริโภคสินค้าแบรนด์เนมแต่มีความต่างกันเนื่องจากพื้นฐานครอบครัวของนักเรียน GED อยู่ในกลุ่มผู้มีรายได้สูง ผู้วิจัยพบว่าบ่อยครั้งที่สินค้าและบริการเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ครอบครัวของนักเรียน GED เป็นผู้จัดหาให้กับนักเรียน GED โดยจะพบว่านักเรียน GED ส่วนใหญ่จะนิยมใช้สินค้าแบรนด์เนมที่ได้รับความนิยมในกลุ่มผู้มีรายได้สูง หรือเป็นสินค้าของวัยรุ่นที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า นาฬิกา ดึงคางล่าว

“คุณพ่อบอกว่าถ้าสอบผ่าน GED จบแล้วจะซื้อมินิ (รถยนต์ยี่ห้อหนึ่ง: ผู้วิจัย) ให้เป็นของขวัญ”

(แจ็ค, **สัมภาษณ์**, 10 พฤศจิกายน 2552)

“เพื่อนชอบว่าใช้กระเป๋าแพง หนูไม่รู้หรอกเพราะว่าคุณแม่เป็นคนซื้อให้ แล้วคุณแม่ก็ใช้แบรนด์นี้มาตลอด”

(แนนนี่, **สัมภาษณ์**, 1 พฤศจิกายน 2552)

“นี่เนี่ยถ้าลองนับราคาดูดีๆ เสื้อ กางเกง รองเท้า กระเป๋า นาฬิกา ที่ใส่แบรนด์เนมทั้งนั้น แต่ละวันถ้านับราคากันจริงๆ ทั้งหมดที่ใส่ก็หลายหมื่นแล้วนะ กระเป๋าใส่ชุดไปเตะบอลยังเบอะหมื่นเลย”

(เจ้าหน้าที่สถาบันกวดวิชา, **สัมภาษณ์**, 13 ธันวาคม 2552)

“เสื้อผ้าพวกนี้ บางอันที่บ้านก็ซื้อมาให้จากเมืองนอก เขาเห็นเราชอบ”

(บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 19 พฤศจิกายน 2552)

ผู้วิจัยพบว่านอกจากนักเรียน GED จะบริโภคสินค้านำเข้าแพงแล้วนั้น นักเรียน GED ยังมีพฤติกรรมบริโภคการศึกษาที่มีราคาแพงอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการได้รับการศึกษาของนักเรียน

GED ผู้วิจัยพบว่าครอบครัวนักเรียน GED ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนของนักเรียน GED แต่ละคนเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ก่อนที่จะเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED จนกระทั่งกลายเป็นนักเรียน GED เพื่อให้ได้รับการศึกษาและคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด การบริโภคลักษณะดังกล่าวมีอิทธิพลต่ออัตลักษณ์ “รวย” โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาดังคำกล่าวที่ว่า

“พ่อเสียเงินกับเคทไป เป็นสิบล้านแล้วนะ ตั้งแต่เรียนที่ระยอง ส่งไปนิวซีแลนด์ ไม่ได้อะไรกลับมา มาเรียน GED นี่ก็อีกหลายตั้งค์เลย เพราะต้องซื้อคอนโดมิเนียมให้อยู่ ค่าใช้จ่ายก็เยอะ ค่าเรียน ค่ากิน ค่าแต่งตัว แล้วยังต้องมีค่าเที่ยวในแต่ละคืน”

(คุณพ่อเคท, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2553)

“เรื่องเรียนของแนนนี่ มันเป็นเรื่องสำคัญนะพ่อกับคุณแม่พ่อกับคุณแม่พยายามให้ที่เรียนที่ดีที่สุดให้เขามาตลอด จ่ายแพงก็ไม่ใช่ไรเพราะถ้ามันดีพ่อก็กยอมจ่าย ค่าเรียนบางวิชาชั่วโมงละ 2,000 พี่ก็จ่ายมาแล้ว อย่างที่โรงเรียน (ชื่อโรงเรียนสตรี เอกชนแห่ง: ผู้วิจัย) พี่เสียค่าบำรุงปีหนึ่งก็หลายอยู่นะ แต่เพื่อให้ลูกได้เรียนโรงเรียนดีๆ ก็ไม่ใช่ไร ติดเข้าเตรียมฯ (ชื่อโรงเรียน: ผู้วิจัย) พี่ก็จ้างครูมาสอนที่บ้านเลย”

(คุณแม่แนนนี่, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2552)

ผู้วิจัยพบว่านอกเหนือจากการบริโภคบริการทางการศึกษาราคาแพงแล้วนั้น นักเรียน GED ยังมีพฤติกรรมบริโภคสินค้าและบริการต่างๆที่มีราคาแพง นักเรียน GED ส่วนใหญ่จะได้รับโอกาสเดินทางไปท่องเที่ยวหรือศึกษาในต่างประเทศเพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ดังจะเห็นได้จากกรณีของบอสซ่าที่มักจะมีการเดินทางไปต่างประเทศในทุกปีเป็นต้น อีกทั้งนักเรียน GED นักเรียน GED ยังมีค่าใช้จ่ายในเรื่องการท่องเที่ยว และความบันเทิงที่มีราคาแพงอีกด้วย ผู้วิจัยพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวยามราตรีที่กลุ่มนักเรียน GED นิยมที่จะไปสังสรรค์กันจะเป็นสถานบันเทิงย่านถนนทองหล่อและสุขุมวิท ซึ่งบรรยากาศภายในสถานบันเทิงเหล่านั้นจะเป็นสถานที่สำหรับกลุ่มลูกค้าที่มีรายได้สูง การตกแต่งและการบริการภายในสถานบันเทิงเหล่านั้นได้รับการตกแต่งเป็นอย่างดี ทำให้มีอัตราค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวที่สูงมาก ผู้วิจัยพบว่าค่าใช้จ่ายบริการเฉลี่ยต่อคนในกรณีที่นักเรียน GED ไปสังสรรค์กันมีราคาประมาณ 700 – 1,500 บาทต่อคนต่อการเที่ยว 1 ครั้งซึ่งถือว่าสูงกว่าข้อมูลเฉลี่ยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ที่ระบุว่าค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 100-300 บาทต่อคน นอกเหนือจากพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการที่แลกมาด้วยค่าใช้จ่ายราคาแพงในกลุ่มนักเรียน GED นั้นหากมองในประเด็นเรื่องการใช้ชีวิต

ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตในภาวะความเสี่ยงต่อสุขภาพมาก นักเรียน GED ในการศึกษาครั้งนี้หลายกรณีศึกษานิยมการท่องเที่ยวยามค่ำคืน การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งพฤติกรรมการบริโภคสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพแต่พบว่าในการสร้างตัวตนและการยอมรับในพื้นที่สาธารณะดังกล่าว

ปัจจัยที่มีผลต่อการก่ออัตลักษณ์ “รวย” ของนักเรียน GED นั้นมีอิทธิพลมาจากพื้นที่ในหลากหลายลักษณะ พื้นที่แรกที่มีผลต่อการก่ออัตลักษณ์นักเรียน GED และในขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ทรงอิทธิพลทางความคิด การตัดสินใจของนักเรียน GED ในการนำเสนออัตลักษณ์ดังกล่าวคือพื้นที่บ้าน นักเรียน GED นั้นเป็นเด็กที่เกิดและเติบโตขึ้นมาในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีรายได้สูง ครอบครัวนักเรียน GED ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจหรือการทำงานในองค์กรที่มีรายได้สูง ทำให้มีผลต่อวัฒนธรรมบริโภคสินค้าและบริการที่มีราคาสูง (High-End Product) ในกลุ่มนักเรียน GED อีกทั้งเป็นการสร้างความหมายในการวัฒนธรรมการบริโภคสินค้าดังกล่าวให้กับนักเรียน GED โดยให้ความสำคัญกับการบริโภคสินค้าเหล่านั้นว่าเป็นการยกระดับความน่าเชื่อถือในสังคมดังกล่าวที่ว่า

“พอขอบอกว่า คนเราต้องดูที่การแต่งตัวก่อนเพราะเป็นอย่างแรกที่เขาจะเห็น ยิ่งเราทำตัว ถ้าแต่งตัวไม่ดี บุคลิก ไม่ดีใครเขาจะเชื่อถือซื้อตัวเรา”

(บอสซ่า, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

“ผมว่าผมไม่ได้ใช้ของแพงนะ มันก็เหมาะสมดีแล้ว ที่บ้านก็ใช้ของประมาณนี้ แม่บอกว่ามันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนอื่นเขารู้ว่าเรามีฐานะทางการเงินดี มีเครดิตอีกอย่างผมก็ไม่ได้เพิ่งมาใช้ เป็นแบบนี้มาตั้งแต่เด็กๆแล้ว”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552)

“แม่บอกว่าบางทีซื้อของดีราคาอาจสูงหน่อยแต่ก็ใช้ได้ยาวนาน ดีกว่าซื้อแฉะๆสยามแล้วใส่ได้ครั้ง 2 ครั้งก็เสีย มันไม่คุ้ม อีกอย่างของพวกนี้ ถ้าเราซื้อตัวว่าซื้อได้ ไม่เดือดร้อนก็ไม่เห็นแปลก อย่างน้อยมันก็แสดงให้เห็นว่าครอบครัวของเราเขาเลี้ยงเรามาดีนะ ให้ได้รับได้ใช้สิ่งดีๆ”

(เคท, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

ทัศนคติและการบริโภคนดังกล่าวนั้นถูกตอกย้ำความน่าเชื่อถือของแนวคิดในพื้นที่ครอบครัวด้วยวาทกรรม”การเลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุด” ให้กับนักเรียน GED จากการศึกษาพบว่านักเรียน GED จะได้รับการถ่ายทอด/รับฟังวาทกรรมดังกล่าวผ่านการเลี้ยงดูของครอบครัวที่จะ

กล่าวถึงการเลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุดให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถบริโภคสินค้าและบริการประเภทดังกล่าวได้อย่างสนิทใจและก่อให้เกิดอัตลักษณ์ “รวย” ในกลุ่มนักเรียน GED ดังคำกล่าวที่ว่า

“เชื่ออย่างหนึ่งว่า ที่บ้านเลือกแต่ของที่ดีที่สุดให้กับหนูเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องข้าวของหรือเรื่องเรียน”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2552)

“พ่อกับเขาเสมอแหละว่า ให้มั่นใจได้ว่า พ่อกับแม่ เลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้หนูเสมอ ส่วนหนูจะรับไว้หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับหนูทั้งเรื่องเรียนหรือเรื่องกระเป๋าเนี่ย”

(คุณแม่แนนนี่, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2552)

“ผมเชื่อเสมอว่าที่บ้านผมจะสรรหาแต่สิ่งดีๆ ให้ผมเสมอ ตอนไปเรียนที่อังกฤษผมก็เลยไม่รู้สึกอะไร เขาบอกว่าไปเถอะ มันดีผมก็ไป”

(นัท, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2551)

“ตลอดเวลาที่ผ่านมา พ่อกับแม่ก็หาแต่ของดีๆ มาให้นะ โรงเรียนดีๆ เสื้อผ้าดีๆ อาหารดีๆ เขาจะเลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้เราตลอด”

(เคท, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

เพื่อนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการก่ออัตลักษณ์ “รวย” ของนักเรียน GED อันเนื่องมาจากตำแหน่งในพื้นที่ทางสังคมของนักเรียน GED นั้นเป็นการยืนในตำแหน่งที่แตกต่างจากพื้นที่ครอบครัว พื้นที่ครอบครัวนั้นนักเรียน GED จะดำรงตำแหน่งการเป็นผู้รับความหมายจนก่อให้เกิดอัตลักษณ์แต่ในขณะเดียวกันในพื้นที่สาธารณะกับกลุ่มเพื่อนนั้น นักเรียน GED มีบทบาทในการนำเสนออัตลักษณ์ “รวย” เพื่อแสดงหาลักษณะร่วมทางอัตลักษณ์ของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นการสถานะทางการเงิน ทัศนคติ รวมไปถึงวิถีการบริโภคที่คล้ายคลึงกันคือการบริโภคสินค้าและบริการราคาสูง หรือแสดงอัตลักษณ์ปัจเจกในพื้นที่ โดยการแสดงอัตลักษณ์ของปัจเจกที่นักเรียน GED ที่แสดงผ่านการบริโภคสินค้าและบริการราคาแพงจนเป็นที่รับรู้ในกลุ่มเพื่อนนั้นเป็นสิ่งที่กลายเป็นจุดเด่นในพื้นที่ดังกล่าวและได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนดังคำกล่าวที่ว่า

“ก็ไม่รู้สิที่ว่าเคทใช้ของแพงนะ พวกเราก็ใช้ของพวกนี้เหมือนกัน แต่ที่ไม่เหมือนคือ เคทเป็นเจ้าของแม่แพชั่นประจำกลุ่ม เปลี่ยนเสื้อผ้า กระเป๋าบ่อยมาก บางทีเพื่อนก็จะคอยอัพเดทจากเคทนี่แหละ”

(เพื่อนเคท, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

“เพื่อนก็ชอบแซวว่าเป็นคุณนายตั้งแต่เด็ก”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2552)

การบริโภคสินค้าและบริการที่มีราคาแพงทำให้กลุ่มนักเรียน GED มีความแตกต่างนี้จึงนำมาสู่การก่ออัตลักษณ์ “รวย” ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่ว่าด้วยการใช้ชีวิต การบริโภคสินค้าและบริการของกลุ่มนักเรียน GED ในลักษณะร่วม โดยผ่านการยอมรับซึ่งกันและกัน (Mutual Recognition) ในอัตลักษณ์ดังกล่าวจากกลุ่มนักเรียนและผู้ที่อยู่โดยรอบนักเรียน GED

1.3 เรียนเร่ง (ไม่) รัต: อัตลักษณ์ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้

อัตลักษณ์ด้านการเรียนรู้นั้นเป็นการตระหนักรู้ของนักเรียน GED ที่มีต่อแนวคิดและพฤติกรรมการเรียนรู้ในระบบการศึกษาของนักเรียน GED ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าการตระหนักรู้และการนิยามอัตลักษณ์ของนักเรียน GED ในประเด็นเรื่องพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนนั้นมีลักษณะที่ยืดหยุ่นไม่ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขของเวลาในการเรียนเหมือนในระบบโรงเรียนอีกทั้งยังใช้ระยะเวลาในการเรียนที่ไม่นานนักก็จบการศึกษาตามโปรแกรม ผู้วิจัยจึงนิยามอัตลักษณ์ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน GED ด้วยคำว่า “เรียนเร่ง (ไม่) รัต”

การจัดการศึกษาตามโปรแกรม GED ในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับสำหรับผู้พลาดโอกาสจากการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้รับการศึกษา โดยโปรแกรม GED นั้นมีคุณสมบัติเทียบเท่ากับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการทำงาน การศึกษาในโปรแกรม GED จึงมีภาพของการเป็นรูปแบบการศึกษาที่มีความเอื้อประโยชน์ต่อคนที่ต้องการได้รับการศึกษาแต่ไม่มีโอกาสได้เข้าสู่ระบบโรงเรียนได้มีโอกาสเรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาพของจุดมุ่งหมายและแนวทางการจัดการศึกษาโปรแกรม GED ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะคู่ตรงข้ามเมื่อดำรงอยู่ในพื้นที่การศึกษาของประเทศไทย โปรแกรม GED นั้นผูกโยงเข้ากับอัตลักษณ์ของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรม GED พบว่ารูปแบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการสำหรับนักเรียนชาวอเมริกันที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาแปลงมาสู่การเป็นรูปแบบการศึกษาสำหรับนักเรียนชาวไทยที่มีโอกาสทางการศึกษาทั้งเรื่องทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หรือสภาพความพร้อมของครอบครัว สิ่งหนึ่งที่เป็นภาพลักษณ์ของโปรแกรม GED ที่ดำรงอยู่ได้ไม่เปลี่ยนแปลงคือรูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเรื่องระยะเวลาในการเรียน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการจะเรียนได้รับสิทธิในการเรียนผู้วิจัยพบว่านักเรียนที่เข้าศึกษาในโปรแกรม GED ในประเทศไทยนั้นจึงมีลักษณะอัตลักษณ์ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนิยามด้วยคำว่า “เรียนเร่ง(ไม่)รัต” ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

“เรียนเร่ง” ผู้วิจัยพบว่านักเรียนไทยที่เข้าสู่อการเป็นนักเรียน GED มีการรับรู้แนวทางการจัดการศึกษาของโปรแกรม GED ว่ามีลักษณะที่ยืดหยุ่นหากนักเรียนมีเวลาในการเรียนมากและสามารถสอบผ่านในรายวิชาที่กำหนดได้ครบทั้ง 5 รายวิชาก็สามารถที่จะจบหลักสูตรการศึกษาตามระยะเวลาอันสั้นตามที่นักเรียนต้องการ โปรแกรม GED ไม่ได้กำหนดระยะเวลาขั้นต่ำว่าต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาเป็นระยะเวลาที่ตายตัวแน่นอน ครอบครัวและนักเรียน GED ในประเทศไทยนั้นมีความมุ่งหวังและให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นหลักจึงต้องการให้นักเรียนได้รับวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยเร็วจึงมองว่าโปรแกรม GED นั้นเป็นช่องทางลัดในการทำให้นักเรียนสามารถเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยได้เร็วขึ้นดังคำกล่าวที่ว่า

“คุณแม่บอกว่าถ้าอยากเข้ามหาวิทยาลัยเร็วก็ออกมาเรียนเป็นนักเรียน GED จะดีกว่าเพราะถ้าขยัน เรียนเดือน 2 เดือนก็จบม.ปลายแล้ว”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2552)

ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED ในประเทศไทยได้อาศัยแนวทางการจัดการศึกษาของโปรแกรม GED เพื่อแก้ปัญหาในด้านการเรียนของตนเองในเรื่องระยะเวลาในการเรียน กล่าวคือ นักเรียน GED ที่ไม่ต้องการกลับไปศึกษาต่อยังโรงเรียนแห่งเดิมภายหลังจากที่ได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาต่อยังต่างประเทศในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ตามโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนซึ่งใช้ระยะเวลาในการเรียน 1 ปีในต่างประเทศ จากการศึกษาพบว่าหากนักเรียนเดินทางกลับมาศึกษาในประเทศไทยโรงเรียนต้นสังกัดเดิมมักจะกำหนดให้นักเรียนกลับมาเรียนในช่วงชั้นเรียนที่หายไป 1 ปีซึ่งทำให้นักเรียนมองว่าสูญเสียโอกาสในการเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยพร้อมเพื่อนร่วมรุ่นเดียวกัน จนนำมาสู่การผันตัวเองเข้าสู่อการเป็นนักเรียน GED โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาโปรแกรม GED เป็นช่องทางในการ “เรียนเร่ง” ทำให้นักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาพร้อมเพื่อนได้ดังคำกล่าวที่ว่า

“โรงเรียนจะให้ผมกลับมาเรียนข้าม.5 อีกปีนึง ตั้งปีนึงเขียนนะ ผมเรียนเข้าไปกว่าเพื่อนปีนึง ผมก็เข้ามหาวิทยาลัยช้ากว่าเพื่อนไปปีนึง จบช้ากว่าเพื่อนไปปีนึง ทำงานช้ากว่าเพื่อนไปปีนึง ผมเสียอะไรไปเยอะนะ”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2552)

การให้ความหมายกับโปรแกรม GED ดังกล่าวทั้งจากปรัชญาการจัดการศึกษาของโปรแกรม GED และการสวมความหมายให้ใหม่โดยนักเรียน GED ชาวไทยทำให้เป็นที่รับรู้และยอมรับร่วมกันว่า นักเรียนที่เข้าศึกษาในโปรแกรม GED นั้นคือนักเรียนที่มีลักษณะต้องการเรียน

โดยใช้ระยะเวลาไม่มากในการจบการศึกษาหรือที่นิยมเรียกกันในกลุ่มนักเรียน GED ว่าการเรียน “เร่งเวลา”

อัตลักษณ์ (ไม่)รัด เป็นประเด็นด้านการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพบในการศึกษาคั้งนี้อีกประการหนึ่งคือ พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักเรียน GED ที่ไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน เนื่องจากนักเรียน GED ในบางกรณีนั้นมีพฤติกรรมนอนดึก ตื่นสาย ไม่ต้องการกฎระเบียบในการเรียนมากนัก หรือในบางกรณีที่นักเรียนต้องประกอบอาชีพทำให้ไม่สามารถที่จะไปเรียนในระบบโรงเรียนได้ รูปแบบการจัดการศึกษาในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED จึงเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองพฤติกรรมดังกล่าวของนักเรียนกลุ่มนี้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“เที่ยวดีกอย่างผม ถ้าให้ตื่นมาเรียน 8 โมงเช้าคงไม่ไหวหรอก เรียน GED นี้แหละสบายๆแล้ว จัดเวลาเรียนเองได้ เรียนสายหน่อย สัปดาห์ละสาม ถึง สี่วัน ก็ค่อยๆเรียนไป”

(แจ็ค, สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2552)

“บางที่ผมต้องรับงาน ไปแสดงบ้าง ไปเป็นตัวประกอบบ้าง ถ้าต้องเรียนในระบบโรงเรียนเหมือนเดิมสงสัยจะไม่จบแน่ GED ละเหมาะสมแล้ว อย่างน้อยมันก็ยืดหยุ่นกว่า”

(บอสซ่า, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2552)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อและปรากฏอัตลักษณ์ “เรียนเร่ง (ไม่)รัด” ของนักเรียน GED นั้นมีอิทธิพลที่สำคัญจากการให้ความหมายของการจัดการศึกษาบนพื้นที่ทางสังคมต่างๆ พื้นที่ทางสังคมแรกที่มีผลต่อการก่อและปรากฏอัตลักษณ์ “เรียนเร่ง (ไม่)รัด” คือครอบครัวจากการศึกษาพบว่าครอบครัวของนักเรียน GED มีการให้ความหมายและความสำคัญกับเรื่องของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นหลักโดยเป็นการให้ความหมายที่อ้างอิงกับการนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าครอบครัวของนักเรียน GED มีความมุ่งหวังให้นักเรียน GED กลับมาดำเนินธุรกิจที่บ้านทำให้ครอบครัวนั้นให้ความสำคัญกับเรื่องวุฒิการศึกษาเพื่อการทำงานดังคำกล่าวที่ว่า

“พ่อบอกตลอดเลยว่าอยากเรียนอะไรก็เรียน ขอให้จบปริญญาทีพอ ยังไงก็ต้องมาช่วยพ่อทำงานอยู่แล้ว”

(เคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

“มันก็ไม่เสียหายนะ ตอนที่เขาขอไปลองเรียน ถ้าจบได้วุฒิม.ปลายและเป็นวุฒิจากอเมริกาด้วย ดีเสียอีกเรียนก็สั้นๆ เหมือนจบจากเมืองนอก เขาก็จะได้เข้ามหาวิทยาลัยได้เลย แต่ถ้าไม่ผ่านก็ยังคงกลับเข้าโรงเรียนเดิมได้ทัน”

(พี่สาวฮาร์ป, **สัมภาษณ์**, 12 สิงหาคม 2552)

“พี่ไม่ขออะไรมากหรอก ขอแค่ให้เขาจบปริญญา มีทักษะภาษาอังกฤษที่ดีพอจะมาบริหารงานต่อจากเราก็โอเคแล้ว”

(คุณแม่บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

“เรื่องมหาวิทยาลัยพี่ไม่คิดมากนักะ ถึงตอนนี้ก็ยังยืนยันอยู่ เพราะยังไง เขาก็ต้องกลับไปทำงานที่บ้านอยู่ดี ขอแค่ให้เรียนจบอย่างน้อย ปริญญาตรีเถอะ จะมหาวิทยาลัยไหนก็ได้”

(คุณแม่บีก, **สัมภาษณ์**, 9 ธันวาคม 2552)

ปัจจัยด้านเพื่อนและการปรากฏตัวบนพื้นที่สาธารณะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการก่ออัตลักษณ์ “เรียนเร่ง (ไม่)รัด” อันเนื่องมาจากการถ่ายทอดความหมายของการจัดการศึกษาโปรแกรม GED ในกลุ่มเพื่อนในพื้นที่สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการถ่ายทอดในกลุ่มนักเรียน GED ที่มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่มีอุปสรรคต่อการเรียนในระบบโรงเรียน ผู้วิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มดังกล่าวจะแสดงอัตลักษณ์ “เรียนเร่ง (ไม่)รัด” เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงทางออกของปัญหาพฤติกรรมดังกล่าวว่า การเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาหรือโปรแกรม GED นั้นเป็นทางออกของปัญหาอีกทั้งเป็นการศึกษาที่ได้รับการยอมรับในกลุ่มและมองเห็นเป็นอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนที่เที่ยวด้วยกันมันก็ได้ GED หลายคนนะ มันเลยไม่รู้สึกแตกต่างมั้ง”

(แจ๊ค, **สัมภาษณ์**, 20 ธันวาคม 2552)

จากพฤติกรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นเหมือนการให้ความหมายโปรแกรม GED ว่าเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นเรื่องระยะเวลาในการเรียนและการจบการศึกษา การรับรู้ร่วมกันของกลุ่มนักเรียน GED จึงเป็นการก่ออัตลักษณ์ด้านพฤติกรรมกรเรียนรู้ของนักเรียน GED ว่าหากต้องการเป็นนักเรียน GED นั้นจะได้รับการศึกษาในแบบ “เรียนเร่ง (ไม่) รัด”

2. การปรากฏอัตลักษณ์นักเรียน GED บนพื้นที่ทางการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้พบว่าอัตลักษณ์ของนักเรียน GED ที่ปรากฏในพื้นที่ทางการศึกษานั้น ประกอบไปด้วยอัตลักษณ์ที่หลากหลายทั้งอัตลักษณ์ของปัจเจกและอัตลักษณ์ร่วมความเป็นนักเรียน GED ภายใต้แนวคิดอัตลักษณ์ของ Hall (1990) อัตลักษณ์สามารถเคลื่อนที่ เลื่อนไหล และเป็นพลวัตหรืออีกนัยหนึ่งคืออัตลักษณ์เป็น “กระบวนการกลายเป็น” (Process of Becoming) เท่าที่คนหนึ่งๆจะเป็นได้ การนำเสนออัตลักษณ์ในแต่ละลักษณะนั้นขึ้นอยู่กับอิทธิพลของการกระทำในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งการปรากฏของอัตลักษณ์นักเรียน GED ที่พบในพื้นที่การศึกษานี้ ประกอบไปด้วย

2.1 อัตลักษณ์ที่ปรากฏในพื้นที่ครอบครัว

ภายใต้เงื่อนไขของแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ที่มีความเลื่อนไหล และเป็นกระบวนการกลายเป็น (Process of Becoming) ตามแนวคิดของ Stuart Hall ผู้วิจัยพบว่าพื้นที่บ้านและครอบครัวเป็นพื้นที่ที่มีอิทธิพลและอำนาจต่อการแสดงอัตลักษณ์ของนักเรียน GED โดยการถอดอัตลักษณ์ความเป็นนักเรียน GED ออกจากตัวตนของนักเรียนและสวมชุดอัตลักษณ์ใหม่คืออัตลักษณ์ของครอบครัวเข้าไปแทนที่ในพื้นที่บ้าน ผู้วิจัยจึงพบว่าหากนักเรียน GED ดำรงอยู่ในพื้นที่การศึกษาบ้านและครอบครัวนั้น ชุดอัตลักษณ์ที่สวมใส่จะมีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ

อัตลักษณ์นักเรียน GED ที่ปรากฏบนพื้นที่บ้านถูกถอดถอนจากอิทธิพลของพื้นที่และความสัมพันธ์กับผู้กระทำบนพื้นที่ (Actor) กล่าวคือ นักเรียน GED เมื่ออยู่ในพื้นที่บ้านและครอบครัว การแสดงอัตลักษณ์นักเรียน GED ในลักษณะอัตลักษณ์ปัจเจก (Individual Identity) คือความเป็นนักเรียน GED ล้ำพั้งในครอบครัวจะถูกสลัดออกและแทนที่ด้วยอัตลักษณ์ของครอบครัวซึ่งเป็นอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) ที่ได้รับการยอมรับร่วมกันของคนในครอบครัว เมื่อนักเรียน GED อยู่กับครอบครัว การแสดงออกบนพื้นที่นั้นจึงเป็นไปตามบรรทัดฐานของแต่ละครอบครัวว่าได้กำหนดครอบครัวหรือมีแนวคิดในการอบรมเลี้ยงดูนักเรียน GED อย่างไร

ผู้วิจัยพบว่าในบางกรณีศึกษาจะพบว่า อัตลักษณ์นักเรียน GED นั้นจะถูกสลัดทิ้งทันทีเมื่อนักเรียนก้าวเข้าสู่พื้นที่บ้านและครอบครัวการแทนที่ด้วยอัตลักษณ์ของครอบครัวก็ถูกนำเสนอแทนบนพื้นที่นี้ จึงพบว่าหากนักเรียน GED อยู่บนพื้นที่การศึกษาบ้านและครอบครัวนั้น นักเรียน GED จะได้รับการปฏิบัติและได้รับความรู้เพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตตามความต้องการและเป้าประสงค์ของครอบครัวนักเรียนเองบนพื้นที่การศึกษาแห่งนี้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ไปอยู่ข้างนอกใครเขาจะมองว่าเป็นนักเรียนกลับจากเมืองนอกยังไง กลับมาบ้านก็ยังเป็นลูกเราคนเดิม มันเป็นหน้าที่ที่เราต้องดูแล เลี้ยงดูเขา อาจปล่อยให้เขามีอิสระบ้างแต่ก็ต้องคอยดูไม่ให้เขา เกเร หรือ ไปทำเรื่องเสียหาย”

(แม่แม็ค, สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2552)

“เขาว่าเด็กสาธิตฯ มีความมั่นใจในความคิดตัวเอง เคารพการตัดสินใจของตัวเอง พี่ก็เห็นด้วยและเคารพการตัดสินใจของเขา แต่บางเรื่องเราก็ต้องคุยกับบนพื้นฐานของความเป็นจริงว่าอะไรทำได้ ทำไม่ได้ อะไรที่มันดีต่อตัวเขา ถ้าใช้เหตุผลพี่ว่าเขาก็รับฟังและเข้าใจ”

(แม่เอ๋ม, สัมภาษณ์, 11 ตุลาคม 2552)

2.2 อัตลักษณ์ที่ปรากฏบนพื้นที่โรงเรียน สถาบันกวดวิชา

พื้นที่ที่นักเรียน GED นั้นสามารถแสดงตัวตนของความเป็นนักเรียน GED ได้อย่างเต็มรูปแบบโดยไม่มีอัตลักษณ์อื่นมาทับซ้อนในการวิจัยครั้งนี้คือ พื้นที่สถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED การปรากฏตัวของนักเรียน GED บนพื้นที่ดังกล่าวไม่ต้องการอธิบายถึงอัตลักษณ์เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียน GED ให้มีโอกาสแสดงอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) ของความเป็นนักเรียน GED ในขณะเดียวกันการกระทำการบนพื้นที่แห่งนี้ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED ได้มีการแสดง อัตลักษณ์ของปัจเจกเพื่อแสดงความต่างบนพื้นที่เพื่อเป็นแสดงถึงตัวตนและเป็นการต่อรองทางอำนาจในพื้นที่อีกด้วย

พื้นที่สถาบันกวดวิชาเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญพื้นที่หนึ่งในชีวิตนักเรียน GED นอกเหนือไปจากพื้นที่ครอบครัวซึ่งเป็นพื้นที่หลัก ความแตกต่างระหว่างพื้นที่บ้านและครอบครัวกับพื้นที่สถาบันกวดวิชาพบว่าพื้นที่ครอบครัวนั้นจะเป็นการเรียนรู้โดยนักเรียน GED ได้ถอดถอนอัตลักษณ์นักเรียน GED ไว้แล้วไปสวมใส่อัตลักษณ์ครอบครัวในการเรียนรู้ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้ในพื้นที่สถาบันกวดวิชา สถาบันกวดวิชาจึงเป็นพื้นที่การศึกษาที่มีอิทธิพลต่ออัตลักษณ์และการเรียนรู้ของนักเรียนในฐานะของนักเรียน GED อย่างแท้จริง เหตุและปัจจัยที่มีผลทำให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่การแสดงอัตลักษณ์นักเรียน GED อย่างมีอำนาจนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในฐานะพื้นที่สร้างความเป็นพลเมืองในกลุ่มนักเรียนชายขอบ มองว่าพื้นที่การศึกษาหรือโรงเรียนนั้นเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างพลเมืองตามอุดมคติของรัฐ โรงเรียนจึงเป็นพื้นที่การศึกษาพื้นที่หนึ่งที่มีผลต่อการกำหนดอัตลักษณ์และวัฒนธรรมให้เป็นไปตามที่สังคมหรือปัจเจกบุคคลนั้นต้องการ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่หล่อมรวมวัฒนธรรมตามที่รัฐต้องการ

นักเรียนจึงมีความรู้สึกและสำนึกร่วมจนนำไปสู่การฟอร์มตัวเองเป็นไปตามที่โรงเรียนกำหนด (ศุภรา มณีรัตน์, 2547) การศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ เรื่องพื้นที่ในฐานะที่เป็น สิ่งประดิษฐ์และการนำเสนอวัฒนธรรม(Place as a cultural construct or representation) ที่ว่า พื้นที่สาธารณะว่าผลผลิตทางวัฒนธรรมของมนุษย์เพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทของมนุษย์ในการให้ความหมายด้านต่างๆกับพื้นที่นั้นและต้องการใช้พื้นที่นั้นในการสื่อสารความหมายของออกไป (Dennise,1997)

ผู้วิจัยพบว่าสถาบันกวดวิชาในฐานะพื้นที่การศึกษาของนักเรียน GED เป็นพื้นที่ การศึกษาที่ถูจัดขึ้นเฉพาะกลุ่มสำหรับนักเรียน GED เพื่อเป็นพื้นที่การแสดงอัตลักษณ์ให้นักเรียน GED ได้แสดงความเป็นนักเรียน GED อย่างอิสระและปลอดภัยจากการครอบงำด้วย อำนาจอื่นใดบนพื้นที่ดังกล่าว อีกทั้งพื้นที่การศึกษาดังกล่าวเป็นพื้นที่การศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการ สร้างและดำรงอัตลักษณ์นักเรียน GED จนกล่าวได้ว่าสถาบันกวดวิชาเป็นพื้นที่แห่งอำนาจในการ ดำรงและแสดงอัตลักษณ์ร่วมของความเป็นนักเรียน GED ได้ตลอดเวลา

อัตลักษณ์ที่ปรากฏบนพื้นที่สถาบันกวดวิชานี้ของนักเรียน GED นั้นเป็นลักษณะ อัต ลักษณ์ร่วมของความเป็นนักเรียน GED โดยเป็นการแสดงออกทางอัตลักษณ์ผ่านกระบวนการ กิจกรรมเรียนการสอนในชั้นเรียนของหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED และการ ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนนักเรียน GED ไม่ว่าจะเป็นการร่วมทำการบ้าน การพูดคุยเกี่ยวกับเรื่อง การศึกษาทั้งการสอบในโปรแกรม GED หรือแม้กระทั่งการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมาย การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การพูดคุยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัด การศึกษาในระบบการศึกษาเดิมก่อนมาเปลี่ยนตัวเองมาเป็นนักเรียน GED ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ ทางวิชาการในกลุ่มนักเรียน GED ให้ได้ปฏิสังสรรค์กันบนพื้นฐานการเป็นนักเรียน GED รวมไปถึง การพูดคุยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมและการใช้ชีวิตในแง่มุมต่างๆ ทั้งด้าน ความรัก พฤติกรรมการบริโภค ความคาดหวังต่อสังคมในเรื่องต่างๆ หรือแม้กระทั่งการหารายได้จากการ ทำงาน ซึ่งผู้วิจัยพบว่ากิจกรรมทั้งหมดที่กระทำในสถาบันกวดวิชาเป็นประเด็นที่สำคัญที่กระทำให้ กลุ่มนักเรียน GED เหล่านี้เกิดสำนึกร่วมกันในการเป็นนักเรียน GED ผู้วิจัยพบว่าการแสดงตัวตน พื้นที่การศึกษาในสถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED นี้ ว่าเป็นการแสดงอัตลักษณ์ร่วมของนักเรียน GED

การปรากฏตัวของอัตลักษณ์ร่วมของนักเรียน GED บนพื้นที่สถาบันกวดวิชาและให้ ความสำคัญในฐานะพื้นที่การศึกษา ผู้วิจัยพบว่าเป็นการปรากฏตัวของอัตลักษณ์ร่วมใน ลักษณะอัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity) ตามแนวคิดของ Lux (อ้างถึงใน สกลกานต์ อิน ไทร, 2539) ได้กล่าวว่า อัตลักษณ์องค์กรนั้นเป็นการแสดงออกของบุคลิกภาพขององค์กรที่ทุกคน

รู้สึกได้ โดยแสดงทางพฤติกรรมและการสื่อสารขององค์กรและสามารถวัดผลการรับรู้ของกลุ่มคนระหว่างภายในและภายนอกได้ ซึ่งหากจำแนกพฤติกรรมการแสดงอัตลักษณ์ร่วมที่ปรากฏในสถาบันกวดวิชาในฐานะพื้นที่การศึกษาของนักเรียน GED นั้นตามการจำแนกของ Birkigt และ Stadler (อ้างถึงใน Reli, 1995) ว่าต้องประกอบไปด้วย 3 ส่วนคือ พฤติกรรม (Behavior) การสื่อสาร (Communication) และ การใช้สัญลักษณ์ (Symbolism) พบว่าบุคคลทั่วไปนั้นยอมรับสถาบันกวดวิชาว่าเป็นพื้นที่การศึกษาสำหรับนักเรียน

สถาบันกวดวิชานั้นเป็นพื้นที่จัดการศึกษาที่ตอบสนองวิถีชีวิตของนักเรียน GED ที่มีลักษณะของความเป็น “เด็กอินเตอร์/ รวย/ เรียนเร่ง(ไม่)รัด” ตามอัตลักษณ์ที่ปรากฏ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ดูมีความเป็นสากล ไม่ว่าจะเป็นบอร์ดการให้ข้อมูลต่างๆที่เป็นภาษาอังกฤษ การประดับตกแต่งโรงเรียนด้วยธงนานาชาติ หรือธงของมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นการตอกย้ำให้พื้นที่ดังกล่าวมีความศักดิ์สิทธิ์ในทางความเชื่อว่าเป็นพื้นที่การศึกษานานาชาติและเฉพาะสำหรับนักเรียน GED อีกทั้งความหมายดังกล่าวของพื้นที่ยังถูกตอกย้ำด้วยการบริหารจัดการหลักสูตรของสถาบันกวดวิชาที่สื่อแสดงให้เห็นถึงแสดงความเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนรายวิชาของหลักสูตรนานาชาติ รวมไปถึงรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาที่ยืดหยุ่นเรื่องระยะเวลาในการเรียนและลักษณะการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งสถาบันกวดวิชายังเป็นพื้นที่ให้นักเรียน GED ได้สื่อสารระหว่างกันในเรื่องราวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียน การสอบ การศึกษาต่อหรือแม้กระทั่งการใช้ชีวิตโดยทั่วๆ ไป ตามอัตลักษณ์นักเรียน GED ที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นไปตามความต้องการและอัตลักษณ์นักเรียน GED

อัตลักษณ์นักเรียน GED ในสถาบันกวดวิชาซึ่งทำหน้าที่การเป็นพื้นที่การศึกษานอกจากนักเรียนจะปรากฏตัวของอัตลักษณ์ร่วมนักเรียน GED บนพื้นที่การศึกษาแห่งนี้แล้วผู้วิจัยพบว่า นักเรียน GED ยังคงแสดงอัตลักษณ์ของปัจเจกในพื้นที่การศึกษาดังกล่าวอีกด้วยซึ่งเป็นสิ่งที่ยังพบอยู่บ่อยครั้งในการประกอบกิจกรรมต่างๆบนพื้นที่การศึกษาแห่งนี้ Melucci (อ้างถึงใน สกลกานต์ อินทร, 2539) ได้อธิบายถึงอัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล (Individual Identity) ว่าบุคคลหนึ่งๆจะมีหลายอัตลักษณ์ซึ่งก็คือการมองตนเองในแง่มุมต่างๆ ในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม อาทิเช่น เชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด เพศ ชนชั้น อาชีพ การเมือง ศาสนา ดังนั้นในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม บุคคลหนึ่งจะมองตนเองในหลายแง่มุม พื้นที่สถาบันกวดวิชานั้น นอกเหนือจากนักเรียน GED จะแสดงอัตลักษณ์ร่วมของการเป็นนักเรียน GED บนพื้นที่แล้ว ผู้วิจัยยังพบว่านักเรียน GED ก็ยังคงนำเสนออัตลักษณ์และตัวตนของตนเองในพื้นที่การศึกษาแห่งนี้อีกด้วย ปรากฏการณ์ในลักษณะดังกล่าวไม่ใช่สิ่งที่น่าสนใจแต่อย่างใดเนื่องจาก Stuart Hall ได้

กล่าวว่าผู้คนในยุคหลังสมัยใหม่นั้นจะไม่มีอัตลักษณ์ตายตัว มีความเฉพาะเจาะจงหรือถาวร หากแต่มีการสร้างสมอัตลักษณ์ที่หลากหลายและยากต่อการที่จะหลอมรวมให้กลมกลืนกับตัวตนดั้งเดิมของตน (Hall, 1992)

ผู้วิจัยพบว่าอัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลของนักเรียน GED นั้นจะมีความเด่นชัดในเรื่องอัตลักษณ์ทางกายภาพ อาทิเช่น การแต่งกาย รวมถึงเรื่องของเพศสถานะ (Gender) ที่แต่ละเพศสถานะจะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนรวมถึงบ่อยครั้งนักเรียนในกลุ่มดังกล่าวจะใช้วาทกรรมที่แสดงความแตกต่างทางพื้นฐานการศึกษาเดิมหรือวาทกรรมว่าด้วยเรื่องครอบครัวของตนเองมาแสดงถึงอัตลักษณ์ของตนเองว่ามีความแตกต่างจากกลุ่ม ผู้วิจัยพบว่าในบางกิจกรรมนักเรียน GED จะนำเสนออัตลักษณ์ทางเพศของตนเองในพื้นที่สถาบันกวดวิชาผ่านกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น การรวมกลุ่มกันพูดคุยเรื่องดนตรี การท่องเที่ยวผจญภัย หรือ กีฬาฟุตบอลในกลุ่มนักเรียนชาย และในขณะเดียวกันกลุ่มนักเรียน GED หญิงนั้นก็จะมีกรรวมกลุ่มกันเพื่อนำเสนอเกี่ยวกับความรู้เรื่องแฟชั่น เครื่องประดับ และการแต่งกาย เป็นต้น

การวิจัยครั้งนี้พบว่ากิจกรรมลักษณะดังกล่าวแม้ว่านักเรียนเหล่านี้จะมีอัตลักษณ์ร่วมของการเป็นนักเรียน GED แต่ในบางครั้งกิจกรรมที่แสดงออกในพื้นที่ดังกล่าวนักเรียน GED ก็เลือกที่จะแสดงอัตลักษณ์ในระดับปัจเจกของตนเองบนพื้นที่เช่นกัน การเลือกนำเสนออัตลักษณ์บนพื้นที่การศึกษานั้นขึ้นอยู่กับว่าปัจเจกอะไรที่มีอิทธิพลต่อการปรากฏตัวของอัตลักษณ์ หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนหรือการใช้ชีวิตโดยทั่วไปที่มีสถานะของเรื่องเป็นกลางไม่จำเพาะหรือถูกกำหนดด้วยวาทกรรมเพศสภาพ (Gender) นักเรียนกลุ่มนี้สามารถที่จะสวมใส่อัตลักษณ์ร่วมความเป็นนักเรียน GED ในการแสดงออก หรือ ประกอบกิจกรรมต่างๆ บางกรณีหากมีการรวมกลุ่มกันเฉพาะนักเรียน GED ผู้วิจัยพบว่านอกจากการแสดงอัตลักษณ์ร่วมความเป็นนักเรียน GED แล้วนั้น นักเรียน GED มักจะนำเสนออัตลักษณ์ของปัจเจกบนพื้นที่การทำกิจกรรมดังกล่าวซึ่งการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นไปเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองกับบุคคลที่อยู่บนพื้นที่ที่กระทำตามแนวคิด Stuart Hall ที่ได้กล่าวมาข้างต้น นักเรียน GED เลือกที่จะเสนออัตลักษณ์ในระดับปัจเจกเพื่อสร้างความชอบธรรมในการแสดงความคิดเห็นบนพื้นที่การศึกษาแห่งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับการเรียน การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยมักจะพบวาทกรรมเพื่อสร้างความแตกต่างภายในกลุ่มนักเรียน GED ด้วยกันโดยการหยิบยกประวัติ พื้นฐานการศึกษาเดิมของตนก่อนที่จะเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED มาเป็นภาพแทนตัวเองและเปียดขับกลุ่มคนที่ไม่ม่มีลักษณะร่วมดังกล่าวให้แตกต่างออกไป อาทิ กลุ่มนักเรียนที่เคยไปศึกษาต่อในต่างประเทศ มักจะอ้างวาทกรรมที่ว่าด้วย ประสบการณ์การไปใช้ชีวิต การเรียนในต่างประเทศ มา

ประกอบความคิดเห็นว่าความคิดของตนเองนั้นต่างจากเพื่อนนักเรียน GED ที่ไม่ได้เคยรับการศึกษาจากต่างประเทศเป็นต้น

อัตลักษณ์ของนักเรียน GED บนพื้นที่การศึกษาในสถาบันกวดวิชานั้นจึงเป็นพื้นที่แสดงอัตลักษณ์ที่หลากหลาย มีการปรากฏตัวทั้งอัตลักษณ์ร่วมของนักเรียน GED เพื่อแสดงถึงการยืนอยู่อย่างมีตัวตนในพื้นที่ร่วมของกลุ่มอย่างปลอดภัยซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Atwater(1992) กล่าวว่า วัยรุ่นจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน ในขณะที่เดียวกันกลุ่มเพื่อนก็เพิ่มอิทธิพลมากขึ้นในเรื่องอื่นๆ อย่างเช่น การแต่งกาย การปฏิสัมพันธ์ในสังคม จากแนวคิดดังกล่าวจึงเป็นข้ออธิบายได้ว่า นักเรียน GED นั้นต้องการตำแหน่งและการมีตัวตนบนพื้นที่ของนักเรียนซึ่งอยู่ในช่วงวัยเดียวกัน แต่ในขณะเดียวกันด้วยพัฒนาการตามวัยทำให้นักเรียน GED พยายามที่จะแสดงออกถึงอัตลักษณ์ในระดับปัจเจกมากขึ้นเพื่อการแสดงถึงอำนาจที่มีต่อกลุ่มเพื่อนบนพื้นที่การศึกษาและเพื่อแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเองว่ามีความแตกต่างจากกลุ่มที่ร่วมกิจกรรมบนพื้นที่

2.3 อัตลักษณ์ที่ปรากฏบนพื้นที่สาธารณะและพื้นที่เสมือน

การปรากฏตัวของนักเรียน GED ในพื้นที่สาธารณะไม่ว่าจะเป็นพื้นที่แหล่งรวมตัวกันทางกายภาพเช่น พื้นที่สยามสแควร์ พื้นที่ห้างสรรพสินค้า หรือแม้กระทั่งการปรากฏตัวบนพื้นที่เสมือนจริง อาทิ การใช้อินเทอร์เน็ตในการโพสต์ข้อความหรือค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ หรือการสร้างสังคมออนไลน์บนเว็บไซต์ยอดนิยมของวัยรุ่น เช่น www.facebook.com , www.hi5.com, www.twitter.com นั้นจะเป็นการปรากฏตัวของอัตลักษณ์ที่มีความเคลื่อนไหว บางครั้งนักเรียน GED สามารถนำเสนอตัวตน อัตลักษณ์ของความเป็นนักเรียน GED และในบางกรณีอัตลักษณ์นักเรียน GED ก็จะถูกบดบังจากอัตลักษณ์อื่นขึ้นอยู่กับการกระทำบนพื้นที่นั้นว่านักเรียนต้องการที่จะให้คำนิยามตัวตนของตนเองบนพื้นที่อย่างไรอีกและจะใช้ประโยชน์จากการปรากฏกายของอัตลักษณ์ในลักษณะใดเพื่อสร้างตัวตนบนพื้นที่นั้น Stuart Hall (1992) ได้กล่าวว่า ผู้คนในยุคหลังสมัยใหม่นั้นจะไม่อัตลักษณ์ตายตัว ไม่มีความเฉพาะเจาะจงหรือถาวร หากแต่จะมีการสร้างสมอัตลักษณ์ที่หลากหลายและยากต่อการที่จะหลอมรวมให้กลมกลืนกับตัวตนดั้งเดิมของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Woodward (1997) ที่ว่ากระบวนการก่ออัตลักษณ์เป็นการร่วมปันค่านิยมบางอย่างทางวัฒนธรรม (Shared Values) เพื่อบอกว่าเราเป็นใคร รู้สึกอย่างไร สังกัดกลุ่มไหน ซึ่งคนอื่นจะสามารถอ่านและเข้าใจที่เราหมายความว่าอย่างไร อัตลักษณ์จึงเป็นเหมือนสื่อ ข้อความที่สื่อสารกันทางสังคม การปรากฏตัวของนักเรียน GED บนพื้นที่สาธารณะนี้จึงเป็นการปรากฏตัวของอัตลักษณ์ในหลากหลายรูปแบบอยู่ที่ว่านักเรียน GED เลือกที่จะใช้อัตลักษณ์ชุดใดในการปรากฏตัว

พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่รูปแบบหนึ่งที่มีผู้คนที่มาจากหลากหลายสังคมปรากฏกายบนพื้นที่ดังกล่าว การแสดงออกและปรากฏตัวของผู้คนที่ตามแนวคิดของ Habermas (อ้างถึงในกาญจนา แก้วเทพ, 2543) ที่มองว่าพื้นที่สาธารณะนั้นเป็นศูนย์กลางความหลากหลายทางอัตลักษณ์ เนื่องมาจากวาทกรรมคำว่า “สาธารณะ” นั้นถูกนิยามให้เป็นคู่ตรงข้ามกับคำว่า “ส่วนตัว” ดังนั้นคำว่าสาธารณะ จึงถูกขยายออกไปถึงประโยชน์ของส่วนรวมสำหรับคนหมู่มาก หลากหลายกลุ่มที่อาจสอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งทำให้การแสดงอัตลักษณ์ของนักเรียน GED บนพื้นที่ดังกล่าวจึงไม่สามารถดำรงอยู่ได้เพียงลำพังอัตลักษณ์เดิมนักเรียน GED จึงต้องสวมใส่อัตลักษณ์มากกว่า 1 ชุดเพื่อการดำรงตัวตน การแย่งชิงและการแสดงอำนาจในการต่อรองในพื้นที่สาธารณะจนอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่สาธารณะสำหรับนักเรียน GED นั้นเป็นการแสดงอัตลักษณ์ที่หลากหลายบนพื้นที่โดยการเลือกที่จะสร้างตัวตนที่บ่งบอก กำหนดตำแหน่งเพื่อตอบโต้ ตอรองและขัดแย้งพลังอำนาจ เพื่อให้นักเรียน GED ดำรงอยู่ในพื้นที่สาธารณะได้ อย่างปลอดภัย

นักเรียน GED จะเลือกให้ชุดอัตลักษณ์ความเป็นนักเรียน GED ในกรณีที่มีการปฏิสังสรรค์ใน 2 กิจกรรมคือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมตะวันตก ผู้วิจัยพบว่ากรณีที่นักเรียน GED มีการปฏิสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนนักเรียน GED จะสวมอัตลักษณ์นักเรียน GED ทันทีหากต้องการแสดงความคิดเห็น ปฏิสังสรรค์หรือการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่องระบบการศึกษาของไทยหรือการศึกษานานาชาติรวมไปถึงการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยพบอัตลักษณ์และวาทกรรมความหมายที่ว่าด้วยเรื่องการศึกษาตามอัตลักษณ์นักเรียน GED ในทุกครั้งที่นักเรียน GED มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาต่อกลุ่มบนพื้นที่สาธารณะ นัยยะหนึ่งของการแสดงออกทางอัตลักษณ์และวาทกรรมดังกล่าวนั้นก็เพื่อเป็นการสร้างตัวตนขึ้นในพื้นที่กิจกรรมนั้นว่าตนเองมีความ “เหมือน” มีความรู้สึก ที่สนใจและการใช้ชีวิตร่วมกับกลุ่มนักเรียน GED ด้วยกันหรือมีความ “ต่าง” จากกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาอื่นในวงสนทนาหรือปฏิสังสรรค์บนพื้นที่นั้น

การสวมใส่อัตลักษณ์นักเรียน GED จะเกิดขึ้นอยู่เสมอในกิจกรรมอีกประเภทหนึ่งในพื้นที่สาธารณะคือ การปรากฏอัตลักษณ์นักเรียน GED เมื่อมีการปฏิสังสรรค์ภายใต้กิจกรรมและวัฒนธรรมตะวันตก โปรแกรม GED เป็นโปรแกรมการศึกษาที่กำเนิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ความหมายที่ติดมากับโปรแกรม GED ที่เข้ามาสู่สังคมไทยคือ ความเป็น Americanization โดยใช้พื้นที่ของการเรียนโปรแกรม GED เป็นพื้นที่ของคนที่ศึกษาในระบบการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา การให้ความหมายของโปรแกรม GED ที่ว่าเป็นระบบการศึกษาต่างชาติสอดคล้อง

ประสานกับอัตลักษณ์ “อินเตอร์” ในตัวนักเรียน GED การรับแนวคิดที่ว่าตนเองอยู่ในระบบ การศึกษาตะวันตกได้ถูกตอกย้ำและการประทับภาพซ้ำ ย้ำความน่าเชื่อถือในความเป็นนักเรียน นานาชาติของนักเรียน GED ทั้งจากประสบการณ์เดิมเมื่อครั้งก่อนเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ที่ เคยศึกษาในโรงเรียนนานาชาติหรือเคยไปใช้ชีวิตในต่างประเทศรวมไปถึงการใช้ชีวิตการเป็น นักเรียน GED ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของพื้นที่สถาบันกวตริชาที่ตอกย้ำภาพความเป็นนานาชาติ ให้กับนักเรียน จึงไม่ใช่สิ่งแปลกที่นักเรียน GED จะเลือกนำเสนออัตลักษณ์นักเรียน GED ขึ้นมาใช้ ในการดำรงตัวตนในกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับเรื่องวิถีชีวิต ศิลปะ บันเทิงหรือ วัฒนธรรมของชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมที่มาจากตะวันตกและใช้อำนาจจากอัต ลักษณ์ดังกล่าวในการสร้างตัวตนในพื้นที่สาธารณะ

ในขณะเดียวกันพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ที่ประกอบไปด้วย ร้านค้า แหล่งนัดพบทำ กิจกรรม สถาบันเชิงต่างๆ ข้อมูลข่าวสาร การติดตามความเคลื่อนไหวในประเด็นที่นักเรียนสนใจ ด้วยวัตถุประสงค์การเข้ามาในพื้นที่ รวมไปถึงการปฏิสังสรรค์กับผู้คนมาจากหลากหลายอัต ลักษณ์ หลากหลายกลุ่ม ตามแนวคิดของ Appadurai (อ้างถึงในสรพงศ์ วิชัยดิษฐ์, 2548) ทำให้ พื้นที่สาธารณะนั้น อุดมไปด้วยการเคลื่อนที่ การเคลื่อนไหวและการนิยามอัตลักษณ์และตัวตนแบบ ไร้ขอบเขตเพื่อเป็นการสร้างและสานความสัมพันธ์ระหว่างกันผ่านการนำเสนอตัวตนในลักษณะ ของการมีอัตลักษณ์ร่วมกล่าวคือนักเรียน GED จะสวมอัตลักษณ์วัยรุ่นเพื่อการปฏิสังสรรค์ใน ประเด็นอื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและวัฒนธรรมตะวันตกเพื่อให้ได้รับการยอมรับและ เกิดความรู้สึกร่วมในพื้นที่ ผู้วิจัยพบว่าการปรากฏตัวของนักเรียน GED ในบางกรณีที่นักเรียน ต้องการการยอมรับจากกลุ่มหลักนักเรียน GED สวมอัตลักษณ์วัยรุ่นและพรางอัตลักษณ์นักเรียน GED ไว้จนกว่าจะต้องการแสดงอำนาจในการต่อรองหรือการยอมรับในบทบาทและฐานะของการ เป็นนักเรียน GED

3. พื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED ในสังคมไทย

พื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED ในสังคมไทยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยให้ ความสำคัญกับการนำแนวคิดเรื่องคนกับพื้นที่ (Social Space) พร้อมกับการให้ความหมาย (Social Meaning) โดยมองการศึกษาเรื่องพื้นที่เป็นแนวคิดทางที่เน้นการพิจารณาพื้นที่ และ สถานที่และอาณาเขตควบคู่กันไปกับการให้ความหมาย ความรู้สึกนึกคิด การให้ความสำคัญ เกี่ยวกับพื้นที่หรือสถานที่ที่บุคคลนั้นเข้าไปร่วมอยู่ พื้นที่ประกอบด้วยลักษณะที่เป็นรูปธรรมและ นามธรรม ในแง่รูปธรรม”พื้นที่” หมายถึงอาณาบริเวณแห่งใดแห่งหนึ่ง (Area) ที่มีการแบ่งกันเขต เอาไว้อย่างชัดเจน แน่นอน (Boundary) เช่นพื้นที่ในโรงงาน พื้นที่ในบ้าน พื้นที่ในห้างสรรพสินค้า

เป็นต้น นอกจากนี้ “พื้นที่” ยังมีความหมายที่มีลักษณะเป็นนามธรรม การศึกษาพื้นที่ทางการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งทำการศึกษาถึงพื้นที่ สถานที่และสื่อต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การให้ความหมายการศึกษาและอัตลักษณ์ของกลุ่มนักเรียน GED ในประเทศไทยซึ่งจะนำมาซึ่งกระบวนการในการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทย

ผู้วิจัยพบว่าพื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED ในสังคมไทยในเชิงกายภาพ (Physical Space) ซึ่งเป็นพื้นที่รูปธรรมซึ่งมีอาณาบริเวณแห่งใดแห่งหนึ่ง (Area) ที่มีการแบ่งกันเขตเอาไว้ อย่างชัดเจน แน่นอน (Boundary) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกเป็นพื้นที่ใน 2 ลักษณะคือ พื้นที่จริงในเชิงภูมิศาสตร์กายภาพ (Place-Based) และพื้นที่เสมือนจริงที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-Based) (อมรวิรัช นาคกรทรรพ, 2548) ผู้วิจัยพบพื้นที่ทางการศึกษาของกลุ่มนักเรียน GED ในประเทศไทยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดังต่อไปนี้

3.1 พื้นที่จริงในเชิงภูมิศาสตร์กายภาพ (Physical Space)

พื้นที่จริงในเชิงภูมิศาสตร์กายภาพในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED มีวิถีการดำรงชีวิตและการเรียนรู้สิ่งต่างๆบนพื้นที่จริงดังต่อไปนี้

1) บ้านและครอบครัว

นักเรียน GED เป็นนักเรียนที่มีช่วงเวลาในการเรียนที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่นตามความต้องการของนักเรียน สาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากปรัชญาการจัดการศึกษาตามโปรแกรม GED จากประเทศสหรัฐอเมริกาที่จัดไว้สำหรับผู้ใหญ่ชาวอเมริกันและชาวต่างชาติให้ได้รับวุฒิมัธยมศึกษา โดยความมุ่งหวังของการจัดการศึกษาในโปรแกรม GED นั้น Rockowitz (2007) ได้กล่าวว่าเป็นการจัดการสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาสำหรับผู้ที่ไม่พลาดโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้รับการศึกษาด้วยตนเอง ดังนั้นด้วยลักษณะการเรียนของโปรแกรม GED นั้นผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED จะมีเวลาในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆที่สำคัญจากพื้นที่การศึกษาคือ บ้านของนักเรียน GED เอง

บ้านและครอบครัว เป็นพื้นที่การศึกษาหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวนักเรียน GED โดยพื้นที่บ้านในที่นี้หมายรวมถึงสมาชิกในครอบครัว ผู้วิจัยพบว่าครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียน GED ให้เป็นบุคคลตามลักษณะที่ต้องการของครอบครัว ครอบครัวยังคงเป็นหน่วยเล็กๆ ทางสังคมที่มีความสำคัญสูงสุดต่อกรล่อมเกล้าเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นคนที่สมบูรณ์มีคุณค่าต่อตัวเองและผู้อื่น (อมรวิรัช นาคกรทรรพ, 2548)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าครอบครัวของนักเรียนจะใช้เวลาอยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวทั้งภายในบ้านและนอกบ้านในการให้ความรู้ในทุกๆด้านกับนักเรียน GED จนอาจกล่าวได้ว่า บ้านและครอบครัวเป็นพื้นที่การศึกษาที่นักเรียนได้เรียนรู้ สหวิทยาการของชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาและเรื่องต่างๆเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตและการทำงาน ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมในสังคม ครอบครัวของนักเรียน GED จะให้ความสำคัญกับการสอบถามเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน รวมไปถึงชี้แนะ อภิปรายในเรื่องราวนั้นๆ ร่วมกับนักเรียนอยู่เสมอ ดังคำกล่าวที่ว่า

“เราก็ห่วงเขานะ เพราะเขาเป็นลูกสาวคนเดียว คนเล็กด้วย เวลาที่อยู่ด้วยกันไม่ว่าจะตอนกินข้าว นั่งรถไปโรงเรียน ก็จะคอยถาม คอยบอกเขาเรื่องโน้นเรื่องนี้ โดยเฉพาะเรื่องกิริยามารยาท การคบเพื่อน”

“เจ้านี้ บางเรื่องไปบอกเขาตรงๆไม่ได้หรอก เราก็ต้องอ้อมๆหน่อย เอลูกเพื่อนพ่อเขาบอกว่า พ่อเห็นคนนั้นแล้วไม่ชอบเลย ก็ต้องใช้คำพวกนี้บ้างไม่งั้นเหมือนเราจะไปส่งตลอดเวลา เดียวก็จะต่อต้านเราเปล่าๆ”

(พ่อเอ็ม, สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2552)

ครอบครัวจะทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรม (Transmitting the Cultures) คือ ใช้ครอบครัวและวัฒนธรรมในครอบครัวขัดเกลา ผ่านบรรทัดฐาน ค่านิยม จริยธรรมตลอดจนบทบาททางเพศให้กับสมาชิกในครอบครัวให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของครอบครัว และ ทำหน้าที่ถ่ายทอดอัตลักษณ์ (Transmitting Identities) ผ่านการแสดงออกในครอบครัว หรือที่มักจะเรียกกันว่า เอกลักษณ์ของครอบครัว อาทิ นามสกุล ดำรงชนชั้นในสังคม หรือ อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identities) ที่ครอบครัวได้นำเสนอต่อสังคม ดังนั้นหน้าที่ในการขัดเกลาและนำเสนออัตลักษณ์ครอบครัว จึงเป็นหน้าที่ที่สมาชิกผู้กระทำการต่างๆบนพื้นที่การศึกษานบ้านและครอบครัว ไม่ว่าจะเป็น บิดา มารดา ญาติพี่น้องจะร่วมกันให้การศึกษเพื่อส่งผ่านอัตลักษณ์ครอบครัวไปยังนักเรียน GED เพื่อนำเสนอต่อสังคมดังคำกล่าวที่ว่า

“บ้านเราอยากเห็นเขาเป็นคนที่รู้จักการวางตัวในสังคม กิริยา วาจาให้ดูดี ก็จะสอนเขาเสมอตั้งแต่เด็กๆ ทั้งบอก ทั้งพาไปงานต่างๆให้เขาหัดวางตัวในสังคม เพราะอีกหน่อยพอเขาโตขึ้นเขาก็ต้องมาทำงานต่อจากพี่ จากพ่อเขา มันจำเป็นนะกิริยา วาจาดี มันก็ทำให้คนเขาอยากคุย อยากรู้จัก มันก็เป็นผลดีกับเขา เขาก็รู้และไม่เคยทำให้พี่กับพ่อเขาผิดหวังนะ”

(คุณแม่้นท์, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2552)

“พ่อบอกว่าที่ส่งไปเรียนอินเตอร์ ไปนิวซีแลนด์ก็อยากให้เราดูแลตัวเองได้ รับผิดชอบตัวเองเป็น เหมือนพวกเพื่อนๆฝรั่ง แต่ต้องไม่ลืมกิริยา มารยาทแบบคนไทย”

(เคท, **สัมภาษณ์**, 9 ตุลาคม 2552)

“บ้านเราทำงานที่ต้องเจอคนเยอะนะ เราก็อยากให้ลูกเราเป็นคนที่น่ารัก สำหรับคนอื่น ๆ เราก็ต้องสอน ต้องบอกเขาว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ กับเด็ก กับผู้ใหญ่ตั้งแต่เด็ก”

“สำหรับบอสซ่า เขาเป็นเด็กรุ่นเล็กสุดของครอบครัว ญาติพี่น้องก็เห็น เขาเป็นเด็กรุ่นเล็กสุดอยากทำอะไรก็จะปล่อยให้ทำ แต่ถ้าเราปล่อยให้เขาทำอะไรตามใจไปหมดก็คงจะแย่ ก็เลยต้องสอน ต้องคอยดูว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำ”

(คุณแม่บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

ผู้วิจัยพบว่าครอบครัวของนักเรียน GED มีทัศนคติต่อโปรแกรม GED ว่าเป็นการศึกษาเพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศอีกทั้งรูปแบบการเรียนในสถาบันกวดวิชานั้นไม่อาจไม่ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดหรือพฤติกรรมกรรมการแสดงออกด้านต่างๆของนักเรียน ดังนั้นบ้านและครอบครัวจึงให้ความสำคัญกับพูดคุยเรื่องราวต่างๆกับนักเรียนในทุกๆครั้งที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้นักเรียน GED ได้ดำรงอัตลักษณ์การเป็นสมาชิกของครอบครัวตามที่ครอบครัวได้กำหนดไว้ได้ดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่พลาดที่ส่งลูกไปเรียนอินเดีย แล้วสุดท้ายก็ไม่โอเค (ไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน: ผู้วิจัย) เกเรกลับมาอีก ตอนนี้มีเวลาอยู่ด้วยกันมากขึ้น จะได้ช่วยสอน ช่วยดูเขาได้ด้วย”

(แม่บ๊ิก, **สัมภาษณ์**, 16 สิงหาคม 2552)

“บางอย่างที่โรงเรียนเขาไม่ได้สอน เราก็ต้องสอนให้เขา อย่างเรื่องการเข้าสังคม การวางตัว เพื่ออีกหน่อยเขาจะได้วางตัวถูกในสังคม”

(แม่แนน, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

ผู้วิจัยพบว่าในบางกรณีศึกษาพบพื้นที่แห่งหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับบ้านคือรถยนต์ โดยพบว่าในช่วงเวลาระหว่างเดินทางบนรถยนต์ส่วนบุคคล หลายครอบครัวจะใช้ช่วงเวลา

ในรถยนต์เป็นพื้นที่ในการพูดคุยเรื่องราวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนรู้ การเข้าสังคมกับเพื่อน หรือแม้แต่การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ในสังคม ดังจะเห็นได้จากกรณีศึกษาของเอ็ม และแนนที่ในทุกสัปดาห์จะต้องเดินทางไปพบปะกับญาติพี่น้องเพื่อพูดคุยเรื่องราวต่างๆ ซึ่งเอ็ม มักจะเรียกว่า วันพบญาติ ดังคำกล่าวที่ว่า

“บางที่เราก็กลับบ้านเย็น มีสอนตอนเย็น เขาก็กลับบ้านกับคุณพ่อบ้าง คนขับรถบ้าง ก็อาศัยช่วงเช้าๆ ที่นั่งรถไปส่งที่โรงเรียนนี้แหละ คุณกัน เรื่องเรียน เรื่องเพื่อน เรื่องทั่วไป ก็ทำให้ได้รู้ว่าเขาทำอะไรอยู่บ้าง”

(แม่เอ็ม, สัมภาษณ์, 11 ตุลาคม 2552)

“วันอาทิตย์นี้เป็นวันพบญาติเลย อยากเจอใคร (ญาติ: ผู้วิจัย) ก็ได้เจอ ก็อาศัยช่วงนี้แหละ อยากคุยอะไร อยากถามอะไรกับใครก็ได้เลย เพราะเจอกัน ที่นั่งเกือบทั้งบ้าน”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2552)

“ต้องไปบ้านคุณปู่ ทุกอาทิตย์เลย อย่างน้อยวันอาทิตย์ต้องได้เจอกัน หมดทั้งบ้าน คุณปู่ก็ถามทุกอาทิตย์เลย เรียนเป็นไงบ้าน สนุกไหม ไปทำอะไรมา ก็ต้องมาเล่าให้ฟัง”

(แนน, สัมภาษณ์, 5 ตุลาคม 2552)

ในบางครั้งผู้วิจัยพบว่าในโต๊ะรับประทานอาหารที่บ้านก็เป็นพื้นที่การเรียนรู้ในบ้านอีกที่หนึ่งที่มีอิทธิพลจากพื้นที่ในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ต่อรองความรัก ความน่าเชื่อถือ ความเคารพของนักเรียน GED ที่มีต่อบุคคลนั้นๆ ในพื้นที่ โดยจะมีการบอกเล่า อภิปราย และถ่ายทอดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้กับนักเรียน GED ดังเช่นกรณีของฮาร์ปที่มักจะใช้เวลาในการรับประทานอาหารด้วยกันในช่วงเช้าของทุกวันซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อปฏิบัติของครอบครัวเพื่อจะให้เวลาในการรับประทานอาหารพูดคุยเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับบุคคลในครอบครัวหรือในกรณีของแม็คที่มารดามักจะใช้ช่วงเวลาระหว่างเดินทางไปส่งแม็คที่โรงเรียนเป็นพื้นที่สำหรับการให้ความรู้เรื่องราวต่างๆ กับแม็คดังคำกล่าวที่ว่า

“โต๊ะกินข้าวนี้เป็นที่รวมญาติของที่บ้านเลย มีอะไรก็จะมาเล่า มาแบ่งปันกันที่นี่ ป้ากับมี้าถือมากเลยว่า อย่างน้อยสัปดาห์ละวันต้องมากินข้าวด้วยกันมื่อหนึ่ง ขาดไม่ได้เลย เพราะเป็นเวลาของครอบครัว อยากถาม อยากเล่าอะไรก็มาพูดกันที่นี่ได้”

(ฮาร์ป, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

พื้นที่ในบ้านเป็นพื้นที่สำคัญและมีอิทธิพลในการเรียนรู้ของนักเรียนอีกประเภทหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าข้อมูลและการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารซึ่งเป็นสิ่งที่ครอบครัวของนักเรียน GED ให้ความสำคัญ บ้านของนักเรียน GED หลายครอบครัวผู้วิจัยพบว่าจะมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยครอบครัวจะจัดสิ่งแวดล่อม อาทิ การจัดหาหนังสือ นิตยสารภาษาต่างประเทศ รวมไปถึงการเลือกชมโทรทัศน์ช่องรายการข่าวจากต่างประเทศเพื่อให้นักเรียน GED ได้ซึมซับเรื่องราวเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ และการติดตามข่าวสารที่สำคัญของประเทศต่างๆ ซึ่งเป็นชุดความรู้ที่ครอบครัวพยายามจัดให้กับนักเรียนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายเรื่องของอัตลักษณ์และการให้ควมหมายของการศึกษาที่ได้กล่าวมาข้างต้นในประเด็นเรื่องของความเป็นนานาชาติ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่บ้านตั้งใจเลยที่จะเปิด BBC กับ CNN ไว้ตลอดเลย เติมก็ดูทีวีกับพ่อแม่แบบนี้มาตลอด อย่างน้อยก็ได้ฝึกฟัง หลังๆ มาเริ่มชินก็เริ่มคุยกับพ่อแม่ได้แล้ว”

“ที่ตั้งใจนะ อย่างหนังสือ Time, Fortune, National Geography (นิตยสารจากต่างประเทศ: ผู้วิจัย) พวกนี้ ที่ตั้งใจซื้อไว้ให้ลูกๆอ่าน อาทิตยนึงคุณพ่อจะไปร้านหนังสือแล้วก็มีติดมือมาตลอด”

(แม่เอ็ม, **สัมภาษณ์**, 11 พฤษภาคม 2552)

“ที่บ้านเราทำทัวร์ (บริษัทนำเที่ยว: ผู้วิจัย) อยู่แล้ว บอสเขาก็จะได้เจอคนต่างชาติบ่อยเจอภาษาอังกฤษมาตั้งแต่เด็ก อีกอย่างพี่พยายามพูดภาษาอังกฤษกับเขาตั้งแต่เด็กเพื่อให้เขาชินเอกสาร (เอกสารข้อมูลการท่องเที่ยวภาษาอังกฤษ) เขาก็หยิบมาหัดอ่านตั้งแต่เด็กๆ แล้ว เวลาเข้าโรงเรียนเขาเลยไม่กลัวภาษาอังกฤษ”

(แม่บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 9 กุมภาพันธ์ 2552)

ผู้วิจัยพบว่าบ้านยังเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลธุรกิจของครอบครัว อีกทั้งรวมไปถึงการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของครอบครัวอีกทั้งเป็นการฝึกนิสัย ความประพฤติรวมไปถึงลักษณะพฤติกรรม ความคาดหวังของครอบครัวที่มีต่อนักเรียน ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED หลายคนได้รับโอกาสจากครอบครัวให้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของธุรกิจครอบครัว จนทำให้สามารถที่จะช่วยเหลืองานของครอบครัวได้ในปัจจุบัน ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นแหล่งข้อมูลและพื้นที่การศึกษาที่มีความสำคัญนักเรียน GED ในการดำเนินชีวิตในอนาคต และเป็นการสืบทอดอัตลักษณ์ทางสังคมของครอบครัว อันจะเป็นการส่งผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนรุ่นต่อไป ดังคำกล่าวที่ว่า

“มาเรียน GED เขาก็มีเวลาว่างเยอะ พี่ก็เลยให้เขาลองมาช่วยงานที่บริษัท ว่างๆก็มานั่งช่วยแม่ ช่วยพี่ชาย รับโทรศัพท์ ส่งอีเมลสินค้า แปลจดหมาย ง่ายๆ บ้าง จะได้ให้เขาเรียนรู้งานไปด้วย”

(คุณแม่แจ๊ค, สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2552)

“พ่อเขาจับไปฝึกงานที่โรงงาน ก็ไม่ใช่อะไรหรอก อยากให้เขาได้ฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหาด้วย เพราะพี่ว่าเรื่องนี้มันหายไป เขาไม่ได้ไปโรงเรียนแล้ว พี่ก็ไม่แน่ใจว่า GED มันจะสอนให้ลูกพี่คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นหรือเปล่า หรือแค่ได้หลัก ทำข้อสอบเท่านั้น”

“เขาโตมากับโรงงานก็เห็นทุกขั้นตอน บิ๊กได้ความรู้เรื่องโรงงานไปเยอะนะ ตอนนีทำงานแทนคุณพ่อเขาได้หลายอย่าง”

(แม่บ๊ิก, สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2551)

บ้านและครอบครัวนั้นเป็นพื้นที่การศึกษาที่สำคัญให้กับนักเรียน GED ทั้งในเรื่องการใช้ชีวิต ทักษะภาษาและความรู้ที่ใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตให้กับนักเรียน GED อีกด้วย อีกทั้งพบว่านักเรียน GED ที่มักจะออกไปทำกิจกรรมต่างๆกับเพื่อนนอกบ้านอยู่อย่างสม่ำเสมอก็มีทัศนคติและการให้ความสำคัญกับบ้านและสมาชิกในครอบครัวเป็นประการแรกเสมอ จนอาจกล่าวได้ว่าบ้านเป็นพื้นที่ที่นอกเหนือจากการเป็นพื้นที่ทางกายภาพไว้สำหรับการมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวแล้วยังคงมีการสร้างภาพแทนความจริงของพื้นที่บ้านว่าเป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยและเป็นที่พักพิงที่คอยให้คำปรึกษาและเป็นพื้นที่สำคัญของชีวิตนักเรียน GED ได้ จนนำมาสู่การก่อเกิดความหมายและการปฏิบัติตนในพื้นที่บ้านโดยกลายทอดชุดอัตลักษณ์อื่นๆ ทั้งและให้ความสำคัญและสวมใส่อัตลักษณ์ครอบครัวของแต่ละครอบครัวเข้าไปดังคำกล่าวที่ว่า

“ถึงจะเที่ยวบ่อยแต่ทุกครั้งก็ต้องกลับบ้านนะ ไม่เคยไปนอนที่อื่น จะดึก จะเช้าก็ต้องกลับบ้าน”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552)

“ถ้ามีอะไรก็ต้องเลือกที่ที่บ้านไว้ก่อน ที่บ้านคุยได้หมดทุกเรื่อง จะเอาอะไรที่บ้านมีหมด ถามพ่อไม่ได้ ก็ถามแม่ ถ้าไม่ได้พี่ก็มี”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2552)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นว่าพื้นที่การศึกษาบ้านและครอบครัวนั้นเป็นพื้นที่การศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและดำรงอัตลักษณ์ของนักเรียน GED อีกทั้งยังเป็นพื้นที่การศึกษาที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆของนักเรียน GED อีกด้วย สิ่งนี้เองที่ทำให้อัตลักษณ์ของนักเรียน GED ในสังคมไทยนั้นมีความแตกต่างจากนักเรียน GED ในประเทศสหรัฐอเมริกาอันเนื่องมาจากอิทธิพลของพื้นที่การศึกษาบ้านและครอบครัวภายใต้กรอบของสังคมวัฒนธรรมไทยที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและอัตลักษณ์ของนักเรียน Cooper และ Cooper (1994) ที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือชื่อว่า Culture Shock ว่า ครอบครัวชาวไทยแต่ละครอบครัวจะสอนให้เด็กเข้าใจวิธีการเข้าสังคม เด็กๆ จะได้รับการสั่งสอนให้เรียนรู้ที่จะใส่ใจกับความรู้สึกของคนรอบข้าง การกระทำนี้เรียกว่า ความเกรงใจ แนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์และการเรียนรู้ในพื้นที่การศึกษาแห่งนี้ของนักเรียน GED และนักเรียนไทยโดยทั่วไปไม่ต่างกันเพราะเกิดขึ้นบนพื้นฐานของการสละอัตลักษณ์นักเรียน GED ออกแล้วสวมชุดอัตลักษณ์ของครอบครัวไทยเข้าแทนที่นั่นเอง

2) สถาบันกวดวิชา โรงเรียน

พื้นที่การศึกษาที่มีความสำคัญอีกแห่งหนึ่งคือ สถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ให้กับกลุ่มนักเรียน GED ภายใต้บทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2542 การศึกษาหมายถึงกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การศึกษานั้นจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตคนโดยทั่วไป การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ในปี พ.ศ. 2535 ได้ถือกำเนิด Agenda 21 ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษานั้นเป็นปัจจัยสำคัญของการเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน การจัดการศึกษานั้นถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา และการจัดการศึกษานั้นพื้นที่การศึกษาในระบบ

การศึกษาไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการศึกษาใดก็ตามย่อมมีความสำคัญในการกำหนดบทบาททัศนคติ และทักษะกระบวนการดำรงชีวิตของมนุษย์ พื้นที่การศึกษาจึงเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตนักเรียน GED

ผู้วิจัยพบว่าสถาบันกวดวิชาในฐานะพื้นที่การศึกษาของนักเรียน GED เป็นพื้นที่การศึกษาที่ถูกต้องขึ้นเฉพาะกลุ่มสำหรับนักเรียน GED เพื่อเป็นพื้นที่การแสดงอัตลักษณ์ให้นักเรียน GED ได้แสดงความเป็นนักเรียน GED อย่างอิสระและปลอดภัยจากการครอบงำด้วยอำนาจอื่นใดบนพื้นที่ดังกล่าว อีกทั้งพื้นที่การศึกษาดังกล่าวเป็นพื้นที่การศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและดำรงอัตลักษณ์นักเรียน GED จนกล่าวได้ว่าสถาบันกวดวิชาเป็นพื้นที่แห่งอำนาจในการดำรงและแสดงอัตลักษณ์ร่วมของความเป็นนักเรียน GED ได้ตลอดเวลา

ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED มักมีการนัดพบปะสังสรรค์กันโดยใช้พื้นที่ภายในสถาบันกวดวิชาเป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ ผู้วิจัยพบว่าบ่อยครั้งที่พื้นที่บริเวณที่นั่งพักผ่อนระหว่างเรียนภายในสถาบันกวดวิชา จะเป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรมของนักเรียน GED นอกเหนือจากการเรียน อาทิ การเลี้ยงฉลองวันเกิดเพื่อนร่วมชั้นเรียน การจัดงานฉลองตามเทศกาลสำคัญของชาวต่างชาติ เช่น งานฮาโลวีน งานวันคริสต์มาส เป็นต้น หรือ พื้นที่บริเวณด้านหน้าโรงเรียนที่สำรองไว้สำหรับให้คำปรึกษา แนะนำหลักสูตรกับผู้สนใจต่างๆ รวมไปถึงการทำกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ อาทิ การขอ/ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การสมัครสอบ การศึกษาต่อหรือแม้กระทั่ง ปัญหาความทุกข์ใจต่างๆ ซึ่งกิจกรรมลักษณะดังกล่าวนี้ได้สร้างความชอบธรรมให้กับพื้นที่บริเวณด้านหน้าโรงเรียนนั้นให้มีกลิ่นอายของการเป็นพื้นที่วิชาการที่มีการประกอบกิจกรรมทางวิชาการ สถาบันกวดวิชาจึงเต็มไปด้วยความหมายของพื้นที่การศึกษาที่มีอำนาจต่อนักเรียน GED อีกแห่งหนึ่ง ดังคำกล่าวที่ว่า

“เด็ก GED คิดอะไรไม่ออก ก็วิ่งมาที่โรงเรียนนี้แหละ มีให้หมด จะเอาอะไร เนื้อหากี่วิ่งมาหาครู เรียนต่อกี่ถามพี่ๆ (พนักงาน) ทะเลาะกันก็มาปรึกษาเพื่อน บางคนชวนกันไปคัดตัวถ่ายแบบ ถ่ายแฟชั่น ก็มาหากันที่นี่แหละ”

(พนักงานสถาบันกวดวิชาย่านสยามสแควร์, สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2552)

“นี่ก็อะไรไม่ออก ก็นัดกันที่นี่ (สถาบันกวดวิชา: ผู้วิจัย) ไว้ก่อน จะไปไหน ก็ค่อยว่ากันอีกเรื่องนึง ไม่งั้นก็คุยกันที่นี่เลย มีอะไรก็ได้ปรึกษาได้”

(นัท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงชุดความรู้และการทำให้พื้นที่ดังกล่าวนั้น กลายเป็นพื้นที่การศึกษาที่อุดมไปด้วยชุดความรู้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนรู้ หรือแม้กระทั่งการใช้ชีวิตของนักเรียนกลุ่มนี้โดยอาศัยการกระทำของนักเรียน GED และผู้ร่วมกระทำบนพื้นที่ ภายใต้แนวคิดการสร้างพื้นที่ที่เรียกว่า “การทำพื้นที่ให้บริสุทธิ์” (Spatial Purification) ของ Lefebvre (1998) ที่กล่าวว่ากลุ่มคนในพื้นที่นั้นต้องการสถาปนาอำนาจเบ็ดเสร็จในพื้นที่และทำให้พื้นที่ของวาทกรรม (The Discursive Space) สามารถพัฒนาหลักปรัชญาในพื้นที่อย่างถาวร พร้อมกับจำกัด กีดกันพื้นที่ที่ไม่ตอบสนองความต้องการใช้ประโยชน์โดยการลดทอน (Reduction) และการปฏิบัติการในรูปแบบต่างๆ เพื่อเบียดขับให้กลายเป็นพื้นที่ชายขอบของกลุ่ม การกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นบนพื้นฐานความร่วมมือของนักเรียน GED และผู้ร่วมกระทำบนพื้นที่อัน ประกอบไปด้วย นักเรียน GED อาจารย์ผู้สอน ผู้ปกครอง หรือแม้กระทั่งบุคคลากรในสถาบันกวดวิชา กระบวนการดังกล่าวจึงเป็นการสร้างความหมายเชิงอำนาจในการต่อรองพื้นที่การศึกษาระหว่างนักเรียน GED กับนักเรียนในระบบโรงเรียน สถาบันกวดวิชาในฐานะพื้นที่การศึกษาสร้างความชอบธรรมในการได้รับการศึกษาคัดลอกสิ่งกับนักเรียนในโรงเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ใครว่าผมไม่ไปโรงเรียน ก็ที่นี่ (สถาบันกวดวิชา: ผู้วิจัย) ใจโรงเรียนผม เพียงแต่ว่า โรงเรียนนี้ไม่ต้องไปตอนเช้า ออกตอนเย็นเท่านั้น”

(แจ็ค, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2552)

“ที่นี่ (สถาบันกวดวิชา: ผู้วิจัย) มันก็เหมือนโรงเรียนนั่นแหละ ผมไม่เห็นจะต่างเลย ต้องเข้าห้องเรียนเหมือนกัน เรียน ทำการบ้าน เหมือนกัน แต่ที่ไม่มีกฎระเบียบเหมือนโรงเรียน เรื่องเสื้อผ้า เรื่องเวลาเท่านั้น”

(นัท, สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2552)

สถาบันกวดวิชาในฐานะพื้นที่ทางการศึกษาสำหรับนักเรียน GED ผู้วิจัยพบว่า สถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ให้มีความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นการสอนเนื้อหาวิชาควบคู่ไปกับการดูแลนักเรียน GED ในเรื่องต่างๆอีกด้วย นักเรียน GED จึงเลือกที่จะสร้างภาพแทนความจริงเกี่ยวกับพื้นที่ดังกล่าวในเชิงบวกนั้นมองว่าเป็นพื้นที่ปลอดภัยในชีวิตพื้นที่หนึ่งของเด็ก เด็กนักเรียน GED บางคนให้ความสำคัญกับพื้นที่นี้และมีความถี่ในการเข้าสู่พื้นที่นี้บ่อยครั้ง ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวที่ว่า

“ที่นี่ (สถาบันกวดวิชา: ผู้วิจัย) เป็นเหมือนบ้านเลย ดูแลตั้งแต่เรื่องเรียน มีปัญหาอะไรก็ปรึกษาได้ ออกหัก ทะเลาะกับชาวบ้านมาก็คุยกันครู คุยกันพี่ๆ คุยกับเพื่อนได้ เลยไม่เหงา”

(นัท, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2552)

“ครูที่นี่ไม่ได้สอนแต่ยังให้คำแนะนำเรื่องทั่วไปในชีวิตด้วย มีอะไรก็คุยได้ ยังเคยแซวครูเลยว่าเหมือนแม่อีกคน”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 28 กุมภาพันธ์ 2552)

ภายใต้การกระทำระหว่าง ครู กับ นักเรียนบนพื้นที่การศึกษานี้จะพบว่า นักเรียน GED นั้นได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิตตามหลักการที่ได้กล่าวมาข้างต้น การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบชุดความรู้อีกชุดหนึ่งที่นักเรียน GED ได้จากการเรียนรู้บนพื้นที่การศึกษานี้คือ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อชีวิตนักเรียน GED ผู้วิจัยพบว่าการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนในสถาบันกวดวิชาที่เปิดทำการสอนทุกสถาบันให้ความสำคัญและถือได้ว่าเป็นหนึ่งในบริการที่สำคัญที่นักเรียน GED จะต้องได้รับจากพื้นที่การศึกษาลักษณะดังกล่าวนี้ เนื่องจากจุดหมายปลายทางของการเรียนโปรแกรม GED ของนักเรียนไทยมีความแตกต่างจากนักเรียนชาวอเมริกันเนื่องจากนักเรียนอเมริกันนั้นต้องการเรียนเพื่อให้ได้รับวุฒิการศึกษาที่จำเป็นสำหรับการทำงานในชีวิตประจำวันซึ่งแตกต่างจากนักเรียนไทย การสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ในประเทศไทยนักเรียน GED มุ่งที่จะเรียนให้สำเร็จการศึกษาตามโปรแกรม GED เพื่อนำวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้ไปเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ชุดความรู้เกี่ยวกับข้อมูลการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจึงเป็นอีกชุดความรู้หนึ่งที่มีความสำคัญและได้รับความสนใจจากนักเรียน GED เป็นอย่างมาก จากการศึกษาพบว่ากลุ่มนักเรียน GED นั้นให้ความสนใจกับข้อมูลการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาต่อในหลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ชุดความรู้ที่นักเรียนจะได้รับจากพื้นที่การศึกษานี้จึงประกอบไปด้วยความรู้เกี่ยวกับ ขั้นตอนคุณสมบัติการสมัครเข้าเรียนเนื้อหาวิชาที่เรียนในระดับอุดมศึกษา โดยเป็นการได้รับความรู้จากเอกสารที่สถาบันกวดวิชาคอยให้คำแนะนำดังกล่าวที่ว่า

“ที่ขอบที่นี้เพราะมาเรียน GED นอกจากจะเรียนแล้วไปสอบ พี่เขายังมี ข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยให้ได้ อยากเข้าที่ไหน สนใจคณะไหนไปถามพี่เขาได้ เตรียมตัวไว้ก่อนเวลาไปสมัครจริงจะได้ไม่ต้องกังวล”

(แม็ค, **สัมภาษณ์**, 9 มิถุนายน 2552)

“เราถือว่ามีเป็นส่วนหนึ่งของการสอน GED ไปแล้ว เด็กพวกนี้ต้องการ ให้เราส่งต่อเข้ามหาวิทยาลัย การให้ข้อมูลการศึกษาต่อ เป็นสิ่งที่ต้องทำให้ได้ เราจะได้เตรียมตัวได้ถูก”

(ณัฐพงศ์ ธนิตยวงศ์, **สัมภาษณ์**, 22 พฤษภาคม 2552)

ผู้วิจัยพบว่าการปฏิสังสรรค์ทางการศึกษาระหว่างนักเรียน GED บนพื้นที่รวมไปถึงบางกรณีพบผู้ร่วมกระทำกรณคนอื่น อาทิ อาจารย์ผู้สอนหรืออดีตนักเรียน GED เข้าร่วมกิจกรรม แลกเปลี่ยนข้อมูลและให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาดังกล่าวกับนักเรียน GED ทั้งในรูปแบบการจัดกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ กล่าวคือการพูดคุยระหว่างพบเจอกัน โดยทั่วไป หรือการจัดกิจกรรมการพบปะ พูดคุยในลักษณะของการจัดงานสัมมนาหลักสูตร การศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา (Open House) ที่สถาบันจะจัดขึ้นเพื่อให้ความรู้กับนักเรียน โดย อาจเชิญวิทยากรจากหลักสูตรสาขาวิชาที่นักเรียน GED ให้ความสนใจมาให้ข้อมูลกับนักเรียน เพื่อเป็นการให้ความรู้เบื้องต้นกับนักเรียน GED จนอาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ในชุดความรู้นี้เป็น การเรียนรู้ข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียน GED เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยพบว่าบ่อยครั้งที่มีการจัดกิจกรรมพูดคุยเกี่ยวกับวิธีการสอบ การสมัครเข้าศึกษาต่อ ระดับอุดมศึกษา บรรยายภาคในการเรียนรวมไปถึงอนาคตในการทำงานในสาขาวิชาที่นักเรียนให้ ความสนใจจะมีนักเรียน GED ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก

3) พื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ทางสังคมอีกประเภทหนึ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องพบเจอและ ใช้ประโยชน์จากพื้นที่นั้นในเชิงกายภาพและในเชิงสัญลักษณ์ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าพื้นที่ การศึกษาสำหรับนักเรียน GED ที่นอกเหนือไปจากพื้นที่บ้านและครอบครัวคือพื้นที่สาธารณะ ทั่วไปที่นักเรียน GED และกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงวัยเดียวกันใช้เป็นพื้นที่ในการรวมตัวและประกอบ กิจกรรม แสดงตัวตนต่างๆ พื้นที่สาธารณะที่พบในการวิจัยครั้งนี้จะประกอบไปด้วย พื้นที่ยาน สยามสแควร์ ห้างสรรพสินค้า อาทิ สยามพารากอน เอ็มโพเรียม สยามเซ็นเตอร์ สยามดิสคัฟเวอรี เซ็นทรัลเวิร์ล หรือ เซ็นทรัลสาขาชิดลม และอีกพื้นที่หนึ่งที่มักพบนักเรียน GED ได้ในยามค่ำคั่นคือ

สถาบันเท็กซัสยามราตรีประเภท ผับและบาร์ที่กลุ่มนักท่องเที่ยวรายได้สูงนิยมท่องเที่ยวย่านถนนทองหล่อและสุขุมวิท

พื้นที่หลักที่ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มนักเรียน GED มักปรากฏตัวอยู่เป็นประจำคือพื้นที่สาธาณณะย่านสยามสแควร์ ซึ่งประกอบไปด้วยพื้นที่ร้านค้าและพื้นที่จัดกิจกรรม จนอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่หลักในการปรากฏตัวของนักเรียน GED โดยกิจกรรมที่ปรากฏบนพื้นที่มักจะประกอบไปด้วยการนัดพบปะสังสรรค์ การเลือกซื้อสินค้าจากร้านค้าในย่านสยามสแควร์ พื้นที่สยามสแควร์จึงกลายเป็นสัญลักษณ์และการให้ความหมายกับพื้นที่ในอีกลักษณะหนึ่งที่นอกเหนือจากความหมายในเชิงกายภาพคือการเป็นพื้นที่สำหรับวัยรุ่น ซึ่งสามารถที่จะใช้ชีวิตประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อแสดงถึงพื้นที่ของวัยรุ่นและความเป็นนักเรียน GED ที่สถานศึกษาและสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรมมักจะอยู่ระแวกใกล้เคียงกับบริเวณสยามสแควร์

การสร้างภาพแทนความจริงและพื้นที่แทนความจริงของพื้นที่สยามสแควร์ว่าเป็นพื้นที่สำหรับวัยรุ่น การประกอบพิธีกรรมต่างๆหากเกิดขึ้นในพื้นที่สยามสแควร์จะเสมือนเป็นการทำกิจกรรมเพื่อกลุ่มวัยรุ่น อีกทั้งการจัดการพื้นที่ที่ตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นโดยรูปแบบการจัดการพื้นที่ที่หลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิตโดยทั่วไป กิจกรรมการบริโภค การนัดพบปะสังสรรค์โดยเฉพาะดังคำกล่าวที่ว่า

“ถ้าจะนัดการก็ที่ยาม (สยามสแควร์: ผู้วิจัย) นี่แหละ เป็นที่เดียวที่คิดได้เวลาจะนัดเจอกัน ส่วนจะไปที่ไหนต่อก็ค่อยว่ากันอีกที”

(นัท, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2552)

“สยาม (สยามสแควร์: ผู้วิจัย) ตอบโจทย์ที่สุดแล้ว ไม่ต้องมีดั่งค์ก็เดินเที่ยว เดินเล่นได้ ถ้าไปห้างก็ต้องเสียดั่งค์ค่ากิน ค่าดูหนัง ฟังดูสิ (สยามสแควร์: ผู้วิจัย) มีแต่วัยรุ่น ของก็เหมือนท่ามาขายวัยรุ่น ตามเทรนด์ มันน่าเดินมากกว่าที่อื่น”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2553)

“ไม่รู้จะไปไหน ก็มาสยาม (สยามสแควร์: ผู้วิจัย) อย่างน้อยก็มีอะไรให้ทำต้องเยอะเยอะ จะดูหนัง กินข้าว ซื้อเสื้อผ้า บางทีเปื้อๆ เดินเล่นคนเดียว เดี่ยวก็เจอเพื่อนแถวสยาม”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2553)

สยามสแควร์เป็นพื้นที่ที่ถูกครอบไว้ด้วยวาทกรรมการเป็นพื้นที่สำหรับวัยรุ่นในทุกกลุ่มเนื่องจากเป็นพื้นที่ตอบสนองความต้องการในการบริโภคของวัยรุ่นไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจับจ่ายสินค้าและบริการไปจนถึงการเป็นพื้นที่ความรู้ในเรื่องต่างๆให้กับกลุ่มวัยรุ่นซึ่งนักเรียน GED ก็สวมอัตลักษณ์ความเป็นวัยรุ่นเช่นเดียวกันหากดำรงตนอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว

นักเรียน GED นอกจากใช้พื้นที่ย่านสยามสแควร์เป็นแหล่งในการรวมตัวและจัดกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มแล้วนั้น พื้นที่สาธารณะอีกที่หนึ่งที่มักพบนักเรียน GED ปรากฏตัวคือ บริเวณห้างสรรพสินค้าประเภท Upscale Department Store ซึ่งเป็นห้างสรรพสินค้าที่อุดมไปด้วยสินค้าแบรนด์เนมจากต่างประเทศ อาทิ สยามพารากอน เอ็มโพเรียม สยามเซ็นเตอร์ สยามดิสคัฟเวอรี เซ็นทรัลเวิร์ล หรือเซ็นทรัลสาขาชิดลม เป็นหลัก วัตถุประสงค์ในการเดินทางไปยังสถานที่เหล่านั้นมักจะเป็นการเดินทางไปเพื่อเลือกซื้อสินค้าและบริการประเภทการชมภาพยนตร์ การรับประทานอาหารกับกลุ่มเพื่อนหรือครอบครัวของนักเรียนเป็นหลัก พื้นที่ห้างสรรพสินค้าเหล่านี้นอกเหนือจากการใช้ประโยชน์จากการบริโภคสินค้าและผลิตภัณฑ์ในพื้นที่แล้ว ห้างสรรพสินค้าเหล่านี้ยังเป็นสัญลักษณ์ของการนำเสนออัตลักษณ์ “รวย” ของนักเรียน GED อันเนื่องมาจากสินค้าและบริการในห้างสรรพสินค้าเหล่านั้นเป็นสินค้าที่มีราคาแพงและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในสังคมไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ภาพลักษณ์ของตราสินค้า ราคาของสินค้าที่ผู้บริโภคต้องเป็นผู้ที่มีรายได้สูง นักเรียน GED จึงใช้ประโยชน์จากการสร้างภาพแทนความจริงในพื้นที่เพื่อตอบสนองอัตลักษณ์ “รวย” ให้กับตนเองโดยการเลือกที่จะสังสรรค์ บริโภคสินค้าและบริการจากห้างสรรพสินค้านี้ดังกล่าว

“มาบุญครองเดินเมื่อจำเป็นพี่ ถ้าอยากเปลี่ยนโทรศัพท์ก็ไป แต่ถ้าให้ไปเดินเล่นๆ เดินสยาม (สยามสแควร์: ผู้วิจัย) ไปเดินดิสคัฟเวอรี พารากอน เซ็นทรัลเวิร์ลดีกว่า คนไม่เยอะด้วย ของก็น่าซื้อกว่า”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2553)

พื้นที่สาธารณะอีกแห่งหนึ่งที่ผู้วิจัยพบการรวมตัวกันของนักเรียน GED คือ สถาบันเท็กซัสวิทยาลัยนานาชาติ ย่านถนนทองหล่อและสุขุมวิทซึ่งนักเรียน GED นิยมที่จะท่องเที่ยวในสถาบันเท็กซัสวิทยาลัยนานาชาติที่มีรายได้สูง อัตราค่าบริการอาหารและเครื่องดื่มราคาสูง มีสภาพการตกแต่งและการดำเนินกิจการสอดคล้องกับความต้องการในการท่องเที่ยวยามราตรีของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้มีรายได้สูง ดังจะเห็นได้ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวยามราตรีต่อคนของนักเรียน GED จะอยู่ที่ประมาณ 700 – 1,000 บาทต่อการท่องเที่ยว 1 สถานที่ต่อคืน ซึ่งหากมีการท่องเที่ยวมากกว่า 1 สถานที่ก็จะมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกตามลำดับ โดยจะพบว่าใน

สถานบันเทิงเหล่านี้นอกจากจะมีค่าใช้จ่ายต่อการใช้บริการแต่ละครั้งเป็นจำนวนที่มาก ยังพบลักษณะของการบริโภคสินค้าราคาแพง อาทิ สุราจากต่างประเทศ อีกทั้งในกลุ่มเพื่อนที่ท่องเที่ยวยามราตรีของนักเรียน GED นั้นจะประกอบไปด้วยเพื่อนนักเรียน GED ด้วยกันเองและกลุ่มเพื่อนที่ศึกษาในโรงเรียนนานาชาติเป็นหลัก นักเรียน GED จะเลือกใช้บริการสถานบันเทิงยามค่ำคืนที่มีลักษณะการตกแต่งและความบันเทิงที่ดูหรูหรา ราคาแพงและเปิดเพลงสากล เป็นหลัก จากการศึกษาจึงพบว่านักเรียน GED มองว่าพื้นที่สถานบันเทิงเหล่านี้เป็นพื้นที่อีกแห่งหนึ่งที่มีความเฉพาะสำหรับตนเองและเป็นการใช้พื้นที่ดังกล่าวเพื่อแสดงอัตลักษณ์ “รวย” และ “เด็กอินเตอร์” และมีทัศนคติต่อการให้ความหมายในพื้นที่ดังกล่าวว่าเป็นพื้นที่สำหรับคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและเป็นพื้นที่สังสรรค์ในกลุ่มนักเรียนอินเตอร์ด้วยกันเองดังจะเห็นได้จากกลุ่มเพื่อนที่มาจากโรงเรียนนานาชาติ หรือ ผู้ใช้บริการที่บางส่วนจบการศึกษาจากต่างประเทศและมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีชื่อเสียงในสังคม อีกทั้งมีการสร้างภาพแทนความจริงที่เพ้อเบียดขับสถานบันเทิงอีกประเภทหนึ่งที่มีค่าบริการต่ำกว่าและเปิดแต่เพลงไทยว่าเป็นพื้นที่สำหรับเด็กไทยหรือคนที่มีฐานะปานกลางและไม่พยายามที่จะเข้าไปร่วมในพื้นที่นั้นดังคำกล่าวที่ว่า

“เที่ยวก็ต้องเลือกนะ ไปเที่ยวร้านที่พวกเด็กไทย เด็กแว้นซ์ เที่ยวผมก็ไม่ไปนะ มันคนละระดับกัน ร้านที่พวกผมชอบไป ขอคูดี มีระดับหน่อย เปิดเพลงสากล แต่งร้านสวยๆ แพงหน่อยก็ไม่ใช่ไร”

(แม่ค, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2552)

“ร้านที่เที่ยวๆ กันก็มีแต่เด็กอินเตอร์ พวกไฮโซ เที่ยวกัน ไปทีนี้ก็เจอเพื่อน เจอคนที่รู้จัก แล้วราคามันก็เหมาะสมดีนะ อย่างน้อยบรรยากาศ คนเที่ยว มันก็ดีกว่า”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2553)

“ร้านที่ไปประจำ มีแต่พวกผู้ใหญ่ คนมีตังค์ บางคนก็จบจากเมืองนอก เพื่อนรุ่นพี่ที่เคยเรียนที่นิวซีแลนด์ด้วยกันก็เที่ยวกันที่นี่ บางทีเข้าไปก็เจอแต่พวกเด็กอินเตอร์เที่ยวกัน ก็สนุกดี เหมือนคุยกันรู้เรื่อง แป๊บๆก็รู้จักกันละ ให้ไปเที่ยว (ย่านที่เด็กวัยรุ่นไทยทั่วไปนิยม: ผู้วิจัย) คงไม่ไหวมั้ง หนูไม่ใช่สก็อย”

(เคท, สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552)

กิจกรรมที่ปรากฏในพื้นที่และนักเรียน GED จะเข้าร่วมนั้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มีการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเครือข่ายของนักเรียน GED ซึ่งประกอบไปด้วยเพื่อนนักเรียน GED

ด้วยกันและกลุ่มเพื่อนของนักเรียน GED คนอื่นๆ ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED นั้นมักจะไม่ได้ให้ความสนใจกับการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่ไม่รู้จักมากนัก บ่อยครั้งที่ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED จะปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรมประเภทส่งเสริมการขายสินค้าที่ตนเองไม่ได้ให้ความสนใจ อาทิ การร่วมเล่นเกมส์เพื่อรับผลิตภัณฑ์ตัวอย่างสินค้ากลุ่ม Mass Product รวมไปถึงกิจกรรมส่งเสริมความรู้ต่างๆ อาทิ กิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสังคม สุขภาพเช่น โครงการรณรงค์ลด ละ เลิกการดื่มแอลกอฮอล์ ของหน่วยงานรัฐ หากกิจกรรมเหล่านั้นไม่สร้างจุดสนใจอันได้แก่ การแสดงดนตรีหรือไม่กำหนดพื้นที่ในการจัดงานที่ชัดเจน ในกรณีเดียวกันหากมีการจัดพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ชัดเจน อาทิ การใช้ลานด้านหน้า ร้านฮาร์ดแวร์ คอฟfee จัดกิจกรรมของ สำนักงานสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพแห่งชาติ (สสส.) เรื่องการรณรงค์ลดเหล้าช่วงเข้าพรรษา เป็นกิจกรรมที่กลุ่มนักเรียนชาย GED กล่าวถึงและชักชวนกันไปร่วมดูกิจกรรมภายในงานและนำความรู้ หรือ คำโฆษณาประชาสัมพันธ์มาพูดแหวเพื่อนในกลุ่มที่ยังคงมีพฤติกรรมการดื่มสุราย่อยครั้ง (ผู้วิจัย, สังเกต, 6 กรกฎาคม 2552) หรือกิจกรรม Indy in Town ที่จัดขึ้นโดยบริษัทดำเนินธุรกิจโทรศัพท์ที่ไร้สาย แห่งหนึ่งที่ทำกิจกรรมในลักษณะการเปิดพื้นที่ให้เด็ก เยาวชนได้มีโอกาสแสดงความสามารถ การร้องเพลง การเล่นดนตรี หรือการขายสินค้าไอเดียต่างๆ เป็นต้น

พื้นที่สาธารณะนั้นเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางอัตลักษณ์และการกระทำกรรูปแบบความสัมพันธ์ การสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบจึงทำให้พื้นที่ดังกล่าวนั้นนักเรียน GED จะพบการผู้ร่วมกระทำกรบนพื้นที่อันประกอบไปด้วยกลุ่มเพื่อน องค์กรหรือสถาบันที่ต้องการนำเสนอชุดความรู้ต่างๆ อาทิ หน่วยงานของรัฐ เช่น สสส. ที่มักจะเข้ามาดำเนินกิจกรรมการให้ความรู้กับเด็กและเยาวชนบนพื้นที่สาธารณะ หน่วยงานภาคเอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเข้ามาทำกิจกรรมการให้ความรู้ในหลากหลายรูปแบบทั้งการจัด นิทรรศการ กิจกรรมการแสดง หรือการเปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้แสดงออกทางความคิดและผลงานต่างๆ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเหล่านี้จะพบว่ามีความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน GED และพบว่าบ่อยครั้งนักเรียน GED ได้เลือกสรร ที่จะเข้าร่วมในบางกิจกรรมที่ตนเองรู้สึกว่าจะตอบสนองกับความต้องการของตนเอง โดยกิจกรรมที่นักเรียน GED นิยมเข้าร่วมคือกิจกรรมการแสดงดนตรีและการเปิดพื้นที่สำหรับนำเสนอความคิดและความสามารถของเด็กและเยาวชนผ่านรูปแบบร้านค้าสินค้าทำมือและสินค้าที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ นักเรียน GED สามารถเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้อย่างสนิทใจบ่อยครั้งที่ผู้วิจัยจะพบว่ามีการนัดหมายระหว่างเพื่อนในกลุ่มนักเรียน GED ด้วยกันในการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวภายหลังจากที่เลิกชั้นเรียนที่สถาบันกวดวิชาแล้ว

ผู้วิจัยพบว่าในการพบปะสังสรรค์กันของกลุ่มนักเรียน GED บนพื้นที่ดังกล่าวในการพบปะกันแต่ละครั้ง นักเรียน GED จะมีบทสนทนาที่สอดแทรกความรู้ต่างๆ ที่ตนได้รับจากการ

เรียนรู้ในพื้นที่ต่างๆมาร่วมแบ่งปันกับเพื่อนเสมอ การกระทำดังกล่าวนอกเหนือจากเป็นการนำเสนออัตลักษณ์ของปัจเจกในกลุ่มเพื่อนแล้วยังเป็นการแบ่งปันข้อมูลและความรู้ต่างๆ กับเพื่อนในกลุ่มอีกด้วย ชุดความรู้ที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งคือเรื่องการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าพื้นที่สาธารณะดังกล่าวนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED ของนักเรียนจำนวนหนึ่ง โดยจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่การเป็นนักเรียน GED นั้นเริ่มขึ้นในพื้นที่แห่งนี้ ภายหลังจากที่นักเรียนนำปัญหาที่ประสบเกี่ยวกับการเรียนมาปรึกษาเพื่อนในกลุ่มเพื่อหาทางออกของปัญหาจนนำมาสู่การเข้ามาศึกษาในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED และในภายหลังจากการเป็นนักเรียน GED แล้วนั้นผู้วิจัยยังพบว่านักเรียน GED ยังคงใช้พื้นที่ดังกล่าวในการให้ความรู้คำแนะนำเรื่องเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียน การสอบ รวมไปถึงขั้นตอนกระบวนการเตรียมตัวเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอีกด้วยจึงเป็นการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะในการสร้างพื้นที่ความเป็นนักเรียน GED ในดำรงอยู่ในสังคมพื้นที่นั้นๆ

3.2 พื้นที่สื่อเสมือนจริงที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-Based)

พื้นที่เสมือนจริงที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานมีลักษณะเป็นพื้นที่ที่ไร้ขอบเขตพรมแดน หรืออีกนัยยะหนึ่งคือเป็นพื้นที่จำลองหรือสมมุติขึ้น ประกอบไปด้วยพื้นที่บนเว็บไซต์ พื้นที่รายการโทรทัศน์หรือวิทยุ รวมไปถึงสื่อสิ่งพิมพ์และนิตยสารต่างๆ นักเรียน GED มีวิถีชีวิตและความผูกพันกับพื้นที่เสมือนจริงประเภทนี้ค่อนข้างมาก ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED นั้นใช้ชีวิตอยู่บนพื้นที่สื่อเสมือนจริงอยู่บ่อยครั้ง วิธีการดำรงชีวิตดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของโครงการ Child Watch ซึ่งพบว่าแนวโน้มของการที่สื่อต่างๆเข้ามาครอบครองพื้นที่ในชีวิตเด็กและเยาวชนไทยมากขึ้น โดยเด็กและเยาวชนนั้นจะใช้เวลากับพื้นที่สื่อประมาณ 6 ชั่วโมงต่อวัน (จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์, 2550) โดยการเสพสื่อเหล่านั้นจะประกอบไปด้วยหลายช่องทางจากการสังเกตผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED บริโภคสื่อออนไลน์อยู่เป็นประจำทุกวัน เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลที่ตนเองสนใจ การปฏิสังสรรค์กันบนสังคมเสมือน อาทิ การสร้างสังคมออนไลน์บนเว็บไซต์ยอดนิยมของวัยรุ่น เช่น www.facebook.com , www.hi5.com, www.twitter.com หรือ การพูดคุยผ่านระบบ Windows Live Messenger (MSN) ในการใช้โทรศัพท์มือถือในการพูดคุย และส่งข้อความตัวอักษร อาทิ SMS(Short Message Service) หรือระบบโทรศัพท์ที่กำลังได้รับความนิยมในขณะที่ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลโดยเป็นการส่งข้อความผ่านระบบปฏิบัติเครือข่ายโทรศัพท์ BlackBerry ที่เรียกว่าโปรแกรม BBM (BlackBerry Messenger) การเลือกชมรายการโทรทัศน์ทั้งไทยประเทศและต่างประเทศ และการอ่านนิตยสารต่างๆที่ตนเองสนใจ

นักเรียน GED มีพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตอยู่บ่อยครั้งในชีวิตประจำวัน เว็บไซต์ที่นักเรียน GED มักจะใช้ในการสืบค้นข้อมูลคือ

www.google.com ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED นั้นมีทักษะในการสืบค้นข้อมูลที่สนใจอยู่ในระดับดี เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ดีทำให้สามารถที่จะสืบค้นและเข้าใจในข้อความภาษาอังกฤษที่ปรากฏบนหน้าเว็บไซต์ได้เป็นอย่างดีประกอบกับโอกาสในการเข้าถึงสื่อประเภทเว็บไซต์ออนไลน์ การใช้อินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายทำให้พฤติกรรม การสืบค้นข้อมูลดังกล่าวเป็นสิ่งที่นักเรียน GED มักจะนิยมใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ หลายครั้งที่นักเรียน GED จะใช้ประโยชน์จากการสืบค้นข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของตนเองทั้งจากในอดีตที่นักเรียนต้องสืบค้นข้อมูลสำหรับการเรียนที่โรงเรียนไปจนถึงค้นคว้าหาข้อมูลเรื่องราวที่ตนเองสนใจทั่วไป ดังจะเห็นได้จากนักเรียน GED จำนวนไม่น้อยที่เลือกที่จะศึกษาในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED ได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจเข้าเรียนจากการสืบค้นข้อมูลโปรแกรม GED ทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอน สถาบันที่เปิดสอนรวมถึงทัศนคติของผู้ที่ได้รับการศึกษาจากโปรแกรม GED ผ่านทางเว็บไซต์ดังกล่าวที่ว่า

“ไม่รู้จะไรก็ค้นจากอินเทอร์เน็ตเอาสิพี่ ไม่อยากหรอก พิมพ์คำที่เราต้องการเข้าไป มีข้อมูลให้เราหมด ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลทั่วไปหรือจะเอาแบบมีความคิดเห็นก็ค้นหาได้”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

“ก่อนที่จะมาเรียน GED ก็เข้า Google (เว็บไซต์ที่นิยมในการสืบค้นข้อมูล: ผู้วิจัย) ก่อน เข้าไปดูว่ามันคืออะไร แล้วไปดูลิงค์ต่อว่าที่ไหนสอน แล้วมันดีหรือไม่ดียังไง ใครเขาพูดยังไงบ้าง”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2552)

“ก่อนจะมาเรียน ก็ค้นเว็บดูก่อนแค่พิมพ์คำว่า GED ทั้งเว็บเมืองไทยและเว็บเมืองนอกก็มีเยอะแยะแล้ว ของ (เว็บไซต์:ผู้วิจัย)เมืองนอกก็ดูว่ามันคืออะไร ส่วนเมืองไทยก็เข้าไปดูว่า คนที่เคยเรียนเขาพูดเกี่ยวกับ GED ว่าอย่างไรบ้าง ก่อนที่จะตัดสินใจเรียน”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2553)

พฤติกรรม การบริโภคข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์ออนไลน์ในกลุ่มนักเรียน GED ถือได้ว่าเป็นเรื่อง ที่พบเจอได้บ่อยครั้งและเป็นช่องทางหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักเรียน GED ในการเรียนและการประกอบกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED นิยมใช้ช่องทางดังกล่าวในการโฆษณาประชาสัมพันธ์

หลักสูตรการสอนของสถาบัน รวมไปถึงการซื้อพื้นที่โฆษณาบนหน้าเว็บไซต์เหล่านั้นเพื่อนำเสนอให้กับนักเรียนได้ตัดสินใจ ผู้วิจัยพบว่าเมื่อนักเรียนได้สืบค้นข้อมูลและทำการเข้าไปดูในหน้าเว็บไซต์ของสถาบันที่เปิดสอนจะพบว่า บ่อยครั้งที่นักเรียนจะเลือกดูหน้าที่แสดงความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อสถาบันนั้นๆ เนื่องจากการเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED นั้น ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเลือกเรียนทุกวิชาที่สถาบันใดสถาบันหนึ่งแต่อาจที่จะเลือกศึกษาเพียงบางวิชากับบางสถาบันเท่านั้น ดังนั้นการศึกษาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการเรียนจึงปรากฏอยู่บ่อยครั้ง ในการใช้เว็บไซต์เพื่อหาข้อมูลนั้นผู้วิจัยพบว่าบ่อยครั้งที่นักเรียนได้ใช้ช่องทางดังกล่าวในการค้นคว้าหาข้อมูลด้านอื่นๆ ที่ตนเองสนใจ ไม่ว่าจะเป็นกีฬา แฟชั่น ศิลปะ บันเทิง หรือเรื่องราวต่างๆ และนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และในบางครั้งก็นำเสนอตัวตนความคิดเห็น ทัศนคติต่อประเด็นต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ซึ่งพบได้บ่อยครั้งในเว็บไซต์สาธารณะเช่น www.pantip.com หรือ เว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นสำหรับกลุ่มผู้ที่สนใจในเรื่องนั้นๆ

1) เครือข่ายทางสังคมออนไลน์

ในสังคมปัจจุบันนักเรียน GED รวมถึงเด็กและเยาวชนทั่วไปเริ่มให้ความนิยมและสนใจการสร้างพื้นที่ส่วนตัวบนอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากในปัจจุบันนั้นจะพบเว็บไซต์ที่เปิดโอกาสให้ผู้คนต่างๆ ได้สร้างพื้นที่การนำเสนอตัวตน อาทิเช่น ประวัติ รูปภาพ กิจกรรมที่ชื่นชอบ ทัศนคติ ความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ และแบ่งปันเรื่องราวต่างๆ พุดคุยปฏิสังสรรค์กันอยู่มากมาย นักเรียน GED ก็เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญกับเครือข่ายทางสังคมดังกล่าวเพื่อนำเสนอตัวตนต่อกลุ่มผู้คนที่อยู่ในเครือข่ายทางสังคมเดียวกัน ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED ส่วนใหญ่นิยมสร้างพื้นที่ส่วนตัวบนอินเทอร์เน็ตผ่านทางเว็บไซต์ www.facebook.com และ www.twitter.com โดยลักษณะของการสร้างพื้นที่ส่วนตัวบนเว็บไซต์ดังกล่าวนี้ ผู้สร้างจะต้องจัดทำประวัติส่วนตัว รูปภาพส่วนตัวหรือรูปภาพกิจกรรมที่ชื่นชอบต่างๆ รวมไปถึงมีการเปิดพื้นที่ให้มีการเขียนข้อความโต้ตอบกับบุคคลที่อยู่ในเครือข่ายเพื่อเป็นการสื่อสารเรื่องราวต่างๆ ระหว่างกัน อีกทั้งในบางเว็บไซต์ยังมีการสอดแทรกเกมออนไลน์เพื่อให้เจ้าของพื้นที่ได้เล่นและมีการสื่อสารโต้ตอบกับผู้เล่นคนอื่นๆ ในเกมส์ได้ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นเกมส์ด้วยอีกระดับหนึ่งด้วย

นักเรียนหลายคนจะเขียนข้อความแสดงความรู้สึกหลังจากที่การสอบเสร็จสิ้นลงและได้รับวุฒิการศึกษา จากนั้นจะมีผู้ที่อยู่ในเครือข่ายซึ่งอาจเป็นกลุ่มนักเรียน GED ด้วยกันหรือกลุ่มเพื่อนที่ต่างออกไปเข้ามาแสดงความคิดเห็นต่างๆ อีกทั้งยังพบว่าในบางครั้งนักเรียน GED ใช้พื้นที่เหล่านี้ในการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ที่รู้จักจนนำไปสู่การทำความรู้จักและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้วยกันโดยจัดตั้งเป็นกลุ่มสังคมที่มีความสนใจในประเด็นเดียวกันเพื่อพูดคุย

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมไปถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน นักเรียน GED จำนวนไม่น้อยให้ความสำคัญกับเรื่องการใช้พื้นที่เครือข่ายทางสังคมในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED หลายคนมีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายทางสังคมอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือหากนักเรียนเหล่านั้นว่างจากการเรียนหรือการทำกิจกรรมกับเพื่อนในพื้นที่ต่างๆ แล้วก็มักจะหันมาให้ความสนใจกับการเข้าสู่เครือข่ายทางสังคมออนไลน์จนเกิดคำจำกัดความสำหรับนักเรียนที่ชอบใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เหล่านี้ว่าเป็นพวก “Facebook Addict” เป็นต้น กระแสความนิยมมีพื้นที่เครือข่ายทางสังคมออนไลน์นี้ทำให้สถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED นิยมที่จะสร้างพื้นที่เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ รวมไปถึงเป็นพื้นที่ในการแจ้งข้อมูล ข่าวสารต่างๆ กับนักเรียนอยู่เสมอ จนเป็นช่องทางหนึ่งในการได้รับความรู้ของนักเรียน GED ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED จะใช้พื้นที่ส่วนตัวดังกล่าวในการแสดงตัวตน อัตลักษณ์และความคิดเห็น ทศนคติต่อเรื่องต่างๆ รวมไปถึงกิจกรรมต่างๆ ที่ได้กระทำ ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED จะใช้พื้นที่ดังกล่าวในการนำเสนอภาพชีวิตที่มีความเป็นอินเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นการโพสรูปเมื่อครั้งศึกษาอยู่ในโรงเรียนนานาชาติ การไปท่องเที่ยวต่างประเทศ บทเพลงหรือศิลปินต่างประเทศที่ชื่นชอบ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เพื่อบ่งบอกถึงความเป็น “เด็กอินเตอร์” ที่มีความแตกต่างจากเด็กไทยโดยทั่วไป อีกทั้ง การเลือกสรรเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคมก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญ นักเรียน GED จะเลือกเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในกลุ่มที่แตกต่างจากเด็กไทยเพื่อการสร้างพื้นที่ภาพแทนความจริงให้แตกต่างจากเด็กไทยดังกล่าวที่ว่า

“เขาไม่เล่น Hi5 กันแล้วมันมีแต่ สก็อยด์กับแวนซ์ (เยาวชนไทย: ผู้วิจัย)

เขาเล่นกัน พี่ต้องเล่น Facebook สิ พวกผมมีกันทุกคน”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2552)

นักเรียน GED นิยมที่จะใช้เวลากับการสื่อสารออนไลน์อีกประเภทหนึ่งนั่นคือโปรแกรม Instant Message หรือที่บุคคลทั่วไปเรียกว่าการแชต (Chat) ซึ่งเป็นการส่งข้อความสื่อสาร ได้ตอบระหว่างกันในกลุ่มที่อยู่ในเครือข่ายของนักเรียน GED โดยผู้ที่ทำการสื่อสารกันนั้นจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากตัวผู้ร่วมสนทนาโดยการแลกเปลี่ยน หมายเลข รหัส หรือ อีเมลล์ของผู้ที่ต้องการจะสนทนาด้วยก่อน จากนั้นจึงเป็นการส่งข้อความในการสนทนาซึ่งกันและกัน โดยโปรแกรมที่นักเรียน GED นิยมใช้บริการคือ Windows Live Messenger (MSN) หรือการสนทนาผ่านระบบโทรศัพท์ Blackberry ที่เรียกว่าโปรแกรม BlackBerry Messenger (BBM) ซึ่งผู้วิจัยพบว่าโปรแกรมห้างดังกล่าวนี้อิทธิพลต่อวิถีชีวิตนักเรียน GED มาก โดยนักเรียน GED ทุกคนนิยมที่จะใช้ประโยชน์จากโปรแกรมห้างดังกล่าวนในการติดต่อสื่อสารกันผ่านการเชื่อมต่อเครือข่าย

คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือ นักเรียน GED จำนวนไม่น้อยที่ไม่มีโอกาสได้พบปะเจอกันบ่อยครั้งก็จะใช้ช่องทางดังกล่าวในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันหรือแม้กระทั่งใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนที่อยู่ต่างประเทศอีกด้วย จนในบางครั้งพฤติกรรมกรรมการบริโภคเทคโนโลยีเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตเช่น การนอน หรือแม้กระทั่งการลดความสนใจจากการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและปลีกตัวออกไปให้ความสำคัญกับการสนทนาผ่านทางโปรแกรมเหล่านั้นเป็นต้น

2) วิทย์ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ นิตยสาร

นักเรียน GED มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคสื่อประเภท วิทย์ ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ อยู่บ่อยครั้ง โดยการบริโภคสื่อเหล่านี้พบว่านักเรียน GED มักจะเลือกฟังคลื่นวิทยุของประเทศไทยที่เปิดเพลงสากลในทุกๆ แนวและมีการพูดคุยของผู้จัดรายการด้วยภาษาอังกฤษเป็นหลัก กรเลือกชมภาพยนตร์ที่มาจากต่างประเทศหรือการดูรายการโทรทัศน์ต่างประเทศผ่านทางเคเบิลทีวีเป็นหลัก โดยผู้วิจัยสังเกตพบว่ารูปแบบรายการที่นักเรียน GED นิยมและให้ความสนใจนั้นจะประกอบไปด้วยรายการที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิงต่างๆ อาทิ รายการเพลง ภาพยนตร์ ละครจากต่างประเทศ โดยนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยนิยมติดตามข่าวสารจากช่องข่าวต่างประเทศมากนักจะพบเพียงบางกรณีเท่านั้นที่นักเรียนจะร่วมดูรายการข่าวจากต่างประเทศกับครอบครัว เหตุผลส่วนหนึ่งของนักเรียนในการเลือกเสพสื่อต่างชาติเหล่านั้นเนื่องจากวิถีชีวิตส่วนหนึ่งของนักเรียน GED เป็นวิถีชีวิตที่ผูกติดกับสังคมที่มีการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารทั้งจากพื้นฐานการศึกษาเดิมที่เป็นการเรียนในต่างประเทศหรือการเรียนในโรงเรียนนานาชาติ รวมไปถึงต้องการฝึกฝนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งการรับฟังสื่อวิทยุ ภาพยนตร์ และรายการโทรทัศน์จากต่างประเทศนั้นจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นเด็กในวัฒนธรรมตะวันตกที่สามารถรู้ทันข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการใช้ชีวิตและความบันเทิงของต่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่าการใช้สื่อต่างๆ เหล่านี้นอกจากเป็นการใช้สื่อเพื่อความบันเทิงแล้วนั้น นักเรียน GED ยังใช้ภาพลักษณ์ของสื่อดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการต่อยอดอัตลักษณ์ความเป็น “เด็กอินเตอร์” ของนักเรียนอีกด้วย แม้ว่าในบางครั้งการเสพสื่อดังกล่าวเป็นการเสพสื่อเพื่อแสดงว่าตนมีอัตลักษณ์ความเป็น “เด็กอินเตอร์” โดยไม่ทราบความหมายหรือสิ่งที่สื่อเหล่านั้นต้องการนำเสนอก็ตาม ดังเช่นในกรณีที่ผู้วิจัยได้สอบถามถึงเหตุผลในการปฏิเสธสื่อจากประเทศแถบเอเชียของกรณีศึกษาและสอบถามถึงความแตกต่างระหว่างสื่อไทยและสื่อฝรั่งว่าเพราะเหตุใดสื่อไทยถึงไม่มีคุณภาพในความหมายของกรณีศึกษาจึงทำให้ทราบว่ากรณีศึกษาไม่สามารถแยกความแตกต่างทางเทคนิค วิธีการและทฤษฎีทางดนตรีได้ การวิจารณ์และการแสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบนั้นขึ้นอยู่กับทำให้ความหมายกับสื่อชนิดนั้นๆ โดยหากเป็นสื่อที่มาจากต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากชาติ

ตะวันตก นักเรียนกลุ่มนี้สามารถที่จะเลือกเสพโดยที่ไม่สร้างเงื่อนไขใดๆ พบว่านักเรียน GED เลือกเพียงเพื่อจะเสพสัญญะความเป็น “อินเตอร์” เท่านั้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมไม่ฟังเพลงไทย เพลงเกาหลี มันไม่คุณภาพ ปล่อยให้เด็กไทยชอบไปเถอะ ผมไปฟังเพลงฝรั่งดีกว่า มันสนุกกว่าเยอะ”

(บีก, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2552)

“ไม่ดูหรรอหนังไทย อะไรก็ไม่รู้เนื้อหาแปลกๆ โปรดักชั่น (การถ่ายทำ: ผู้วิจัย) ก็แยๆ ใครจะไปเสียตังค์ดู จ่ายเงินเท่ากันดูหนังฝรั่งดีกว่าพี่”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2552)

“เพื่อนหนูก็ชอบกันนะ เพลงเกาหลี นักร้องเกาหลี แต่หนูว่ามันก็ธรรมดา ทั้งกลุ่มเพื่อนที่โรงเรียนตอนนี้มีหนูคนเดียวที่ไม่ฟังเพลงเกาหลี ก็ดีแล้วไม่เหมือนใครดี”

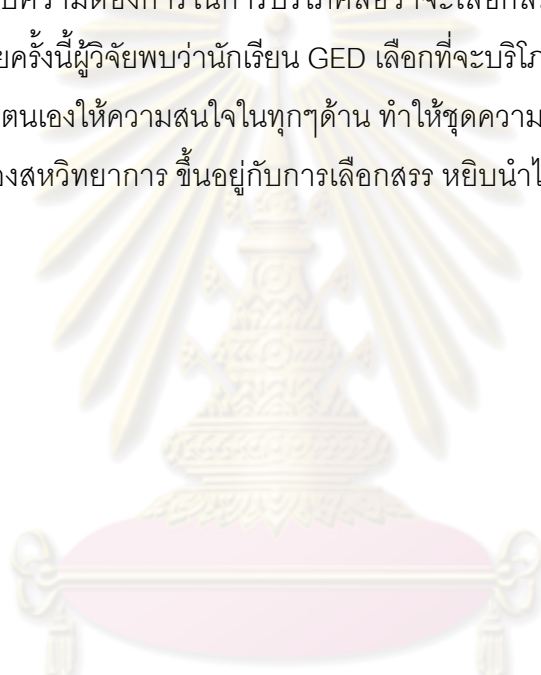
(แนนนี่, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2552)

ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการบริโภคสื่อของกลุ่มนักเรียน GED จำนวนหนึ่งที่ต้องการเสพสื่อต่างชาติโดยเฉพาะจากประเทศตะวันตกเพื่อตอกย้ำอัตลักษณ์ความเป็น “เด็กอินเตอร์” ในตัวเองเท่านั้น ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED นิยมบริโภคสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารไม่มากนัก ผู้วิจัยพบว่านักเรียนจะเสียค่าใช้จ่ายในส่วนของการซื้อนิตยสารหรือสิ่งพิมพ์มาอ่านไม่มากนักเมื่อเทียบกับรายจ่ายในด้านความบันเทิงอื่นๆ การวิจัยครั้งนี้พบว่านิตยสารที่นักเรียน GED ส่วนใหญ่นิยมอ่านจะเป็นนิตยสารที่มาจากต่างประเทศหรือการนำเอานิตยสารจากต่างประเทศมาแปลเป็นภาษาไทย อาทิเช่น นิตยสาร Cosmopolitan นิตยสาร Seventeen และนิตยสาร Celo ในกลุ่มนักเรียน GED ที่เป็นผู้หญิง นิตยสารอีกประเภทหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากกลุ่มนักเรียน GED คือนิตยสารวัยรุ่นไทยที่มีเนื้อหาเฉพาะและมีการรับรู้ว่าเป็นนิตยสารสำหรับกลุ่มวัยรุ่นที่มีแนวทางเป็นของตัวเองซึ่งนักเรียน GED และเยาวชนโดยทั่วไปรับรู้กันในชื่อ นิตยสารเด็กแนว อาทิ นิตยสาร A Day เป็นต้น ซึ่งนิตยสารเหล่านี้กลุ่มนักเรียน GED มักจะเลือกที่จะอ่านและได้รับความรู้จากเนื้อหาในหนังสือดังกล่าว ปกติแล้วผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED จะแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ โดยอ้างความชอบธรรมในเหตุผลของตนว่ามาจากการอ่านบทความในนิตยสารเหล่านี้

นิตยสารอีกประเภทที่นักเรียน GED ให้ความสนใจคือนิตยสารประเภท แฟชั่น สำหรับวัยรุ่นย่านสยามสแควร์ อาทิ นิตยสาร Cheeze Kazz และ CenterPoint โดยจุดเด่นของ

นิตยสารในกลุ่มนี้คือการนำเสนอแนวทางการแต่งกายตามสมัยนิยมและการ ลงรูปภาพและการ สัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่หน้าตาและบุคลิกภาพ การแต่งกายดี ในประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้อง กับเด็กและเยาวชนในช่วงเวลานั้นๆ อาทิ ทศนคติต่อการเลือกตั้งของเยาวชน หรือการปฏิบัติตัวใน วันวาเลนไทด์ เป็นต้น จุดเด่นที่ทำให้นิตยสารเหล่านี้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มนักเรียน GED คือการพบ เห็นเพื่อนหรือคนรู้จักในกลุ่มนักเรียน GED ได้มีโอกาสถ่ายภาพลงนิตยสารเหล่านี้

พื้นที่เสมือนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเป็นพื้นที่ที่ไร้ขอบเขต มีลักษณะของความ เป็นพื้นที่จำลองไร้ขอบเขต สภาวะดังกล่าวทำให้ข้อมูล ชุดความรู้ที่ปรากฏในพื้นที่นั้นมีความ หลากหลายขึ้นอยู่กับความต้องการในการบริโภคสื่อว่าจะเลือกสรรชุดข้อมูลและความรู้ใดไป เลือกใช้ จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED เลือกที่จะบริโภคข้อมูล ข่าวสารจากพื้นที่สื่อ ดังกล่าวในประเด็นที่ตนเองให้ความสนใจในทุกๆด้าน ทำให้ชุดความรู้ที่ปรากฏในพื้นที่ดังกล่าวจึง เป็นไปในลักษณะของสหวิทยาการ ขึ้นอยู่กับการเลือกสรร หยิบนำไปใช้ของนักเรียน GED เป็น หลัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 7

การวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียน GED

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงการให้ความหมายของการศึกษาในกลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรม General Education Development (GED) โดยการศึกษาค้นคว้าพบว่านักเรียน GED ใต้ให้ความหมายของการศึกษาออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาคือการพัฒนามนุษย์
2. การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาเพื่ออาชีพ
3. การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาเพื่อการยกระดับความ

ต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคม

การให้ความหมายของการศึกษาที่ได้กล่าวมามีกระบวนการสร้างความหมายและการถ่ายทอด/ แสดงออกซึ่งความหมายดังต่อไปนี้

1. การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาคือการพัฒนามนุษย์

สังคมไทยได้มีการถ่ายทอดและนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลากหลายช่องทางไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนหรือการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ รวมถึงการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปีพุทธศักราช 2542 ว่าการศึกษาคือกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ความหมายดังกล่าวนี้เป็นที่รับรู้และถูกบันทึกไว้ในมโนทัศน์ของคนไทยทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียน

1.1 ความหมายที่ปรากฏ

ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED มีมโนทัศน์เบื้องต้นว่าการศึกษานั้นเป็นเรื่องของ “การศึกษาคือการพัฒนามนุษย์” เป็นการให้ความหมายถึงทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ กล่าวคือเป็นการทำให้รู้จักการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สื่อสารได้ ดังคำกล่าวเมื่อครั้งผู้วิจัยสอบถามนักเรียน GED เกี่ยวกับคำว่า “การศึกษา” จึงพบคำตอบที่ว่า

“การศึกษาคือการสอนให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น”

(แนนนี, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2552)

“การศึกษามันคือการพัฒนาคน”

(เอ็ม, **สัมภาษณ์**, 22 ตุลาคม 2552)

“การศึกษาที่ดีของผมคือนอกจากมีความรู้แล้วยังต้องมี skill (ทักษะ: ผู้วิจัย) คือ คิดเป็น มีความเชี่ยวชาญด้านภาษา และอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้”

(คุณพ่อเคท, **สัมภาษณ์**, 9 ตุลาคม 2552)

แนวความคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นทัศนคติที่นักเรียน GED มีต่อคำว่าการศึกษาว่า การศึกษาเป็นการให้ความรู้เพื่อให้เด็กสามารถที่จะคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นและมีทักษะชีวิตด้านการสื่อสารและการเข้าสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการในการดำรงชีวิตในสังคมปกติ การให้ความหมายของการศึกษาว่าเป็นการพัฒนาคนในหมู่นักเรียน GED และบุคคลที่เกี่ยวข้องนี้เป็นการให้คำจำกัดความของคำว่า การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคน ซึ่งต้องการให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งกลุ่มนักเรียน GED มองว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตคือ “คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสื่อสารได้” ดังคำกล่าวที่ว่า

“การศึกษาที่ดี มันต้องสอนให้คนคิดเป็น โดยเฉพาะคิดวิเคราะห์”

(คุณแม่เอ็ม, **สัมภาษณ์**, 28 พฤศจิกายน 2552)

“การศึกษาที่ดีของผมคือนอกจากมีความรู้แล้วยังต้องมี ทักษะคือ คิดเป็น มีความเชี่ยวชาญด้านภาษา และอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้”

(คุณพ่อเคท, **สัมภาษณ์**, 9 ตุลาคม 2552)

นัยยะการให้ความหมายดังกล่าวเป็นการเน้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของมนุษย์ก็คือทักษะการคิดและการลงมือปฏิบัติทั้งทางด้านพฤติกรรม การกระทำและทางด้านการสื่อสาร การให้ความหมายในลักษณะดังกล่าวของกลุ่มนักเรียน GED ได้สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่มีผลต่อคำว่า “การพัฒนาคน” ในมโนทัศน์ของนักเรียน GED ดังคำกล่าวที่ว่า

“การศึกษามันจะช่วยทำให้ผมคิดเป็น เพราะต้องวิเคราะห์สิ่งที่ได้จากเรียนเพื่อนำไปใช้สอบ หรือใช้ในชีวิตประจำวัน”

(บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

“พี่เชื่อมาตลอดนะว่า การศึกษามันต้องสอนคนให้คิดเป็น ไม่ใช่จำ ท่อง แล้วก็รับคำสั่งอย่างเดียว”

(คุณแม่นันท, **สัมภาษณ์**, 4 มกราคม 2552)

นอกจากกระบวนคิดจะเป็นคำที่มีอิทธิพลต่อการให้ความหมายดังกล่าวแล้วในการให้ความหมายการศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ยังคงให้ความสำคัญกับทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อีกทักษะหนึ่งคือ ทักษะการสื่อสารและการเข้าสังคม อันเนื่องมาจากอิทธิพลที่ปรากฏในอัตลักษณ์ของนักเรียน GED นั้นเป็นการได้รับอิทธิพลมาจากการศึกษาในระบบการศึกษาตะวันตก อีกทั้งปัจจัยแวดล้อมด้านครอบครัวที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ความหมายที่อิงแอบกับวัฒนธรรมตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือการเรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นตะวันตก ดังคำกล่าวที่ว่า

“โลกสมัยนี้การศึกษามันต้องเชื่อมโยงโลกแล้ว รู้เรา เข้าใจเราแล้วก็ ต้อง เข้าใจเขา ว่าเขาต้องการอะไร จะสื่อสารกับเขาอย่างไร พี่ถึงมองว่า การศึกษาที่ดีมันต้องอย่างน้อย 2 ภาษาขึ้นไป ไทย อังกฤษ”

(คุณแม่บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 13 สิงหาคม 2553)

การให้ความหมายการศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ที่พบในการวิจัยครั้งนี้ผูกโยงเข้ากับการศึกษาใน 2 ระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาขั้นอุดมศึกษา เนื่องจากการศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะนั้นเป็นการศึกษาที่ต้องเน้นจัดให้มีในทุกระดับชั้นของการเรียน การให้ความหมายว่าการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์จึงผูกโยงเข้ากับคำ 2 คำที่เป็นสัญลักษณ์แห่งความหมายดังกล่าว นั่นคือ “โรงเรียน” และ “มหาวิทยาลัย”

- **ฝึกคิดแต่ติดกรอบ: โรงเรียนในความหมายการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์**

การให้ความหมายการศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ในลักษณะนี้เป็นการให้ความหมายในเชิงมุ่งไปสู่การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับต้น การวิจัยพบว่าสัญลักษณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้ความหมายการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ในระดับต้นคือ “โรงเรียน” อันเนื่องมาจากนักเรียน GED และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความหมายของการศึกษาในเชิงเป้าหมายว่า “การศึกษาคือการพัฒนามนุษย์” และในขณะเดียวกันได้ให้ความสำคัญกับการให้ความหมายเชิงปฏิบัติการสวมลงไปในสัญลักษณ์ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องคือคำว่า “โรงเรียน” อันเนื่องมาจากนักเรียน GED มองว่า “โรงเรียน” นั้นเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นการศึกษา อันเนื่องมาจากโรงเรียนนั้นมี กระบวนการในสร้าง/การให้ความรู้ และพัฒนาทักษะ

ที่จำเป็นตามการให้ความหมาย อีกทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาทักษะ ดังคำกล่าวที่ว่า

“การศึกษาก็เกี่ยวกับการเรียน เรียนในห้อง มีครูคอยให้ความรู้ให้เรา รู้จักคิดนี่แหละคือความหมายของมัน”

(ฮาร์ป, **สัมภาษณ์**, 20 พฤษภาคม 2552)

“โรงเรียนไม่ได้สอนแต่เนื้อหา โรงเรียนสอนให้ผมคิดเป็น”

(บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 19 พฤศจิกายน 2552)

มโนทัศน์และการให้ความหมายดังกล่าวทำให้ “โรงเรียน” กลายเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญต่อการกำหนดความหมายหรืออีกนัยยะหนึ่งคือ โรงเรียนเป็นภาพสะท้อนคำว่า “การศึกษา” ไปด้วย โรงเรียนกลายเป็นสัญลักษณ์เชิงอำนาจให้กับความหมายของการศึกษาดังกล่าว ภาพสะท้อนออกมาชัดเจนคือการที่ผู้ปกครองและนักเรียน GED ให้ความสำคัญกับการเลือกโรงเรียนที่จะเข้าศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความต้องการตอบสนองการให้ความหมายที่ว่า “การศึกษาคือการพัฒนามนุษย์” เป็นการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและการสื่อสารจึงเกิดสิ่งทีเรียกว่า การคัดสรรสัญลักษณ์ที่ตอบสนองต่อการให้ความหมายของนักเรียนซึ่งในที่นี้คือการเลือกสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่มีภาพลักษณ์ของความเป็นพื้นที่การศึกษาที่พัฒนาระบบการคิดและทักษะการสื่อสารให้กับบุตรของตนเอง ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตั้งใจเลือกโรงเรียนนี้ให้ลูกก็เพราะไปดูแล้ว โรงเรียนเขาเน้นการสอนให้เด็กรู้จักคิดวิเคราะห์เป็น กระบวนการจัดการเรียนการสอน ปรัชญาของโรงเรียน เขาก็เน้นเรื่องนี้เป็นหลัก”

(คุณแม่เอ็ม, **สัมภาษณ์**, 12 มกราคม 2553)

“ตั้งใจตั้งแต่แรกแล้วว่า จะให้ลูกเรียนโรงเรียนนานาชาติ เรียนกับเด็กต่างชาติ เพื่อให้เขารู้จักคิด รู้จักดูแลตัวเอง มีความเป็นตัวของตัวเองเหมือนเด็กฝรั่ง”

(คุณพ่อเคท, **สัมภาษณ์**, 9 ตุลาคม 2552)

- โลกกว้างทางปัญญา: มหาวิทยาลัยในความหมายการศึกษาเพื่อการพัฒนา
มนุษย์

การให้ความหมายของการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์นอกเหนือจากเป็นการให้ความหมายในเชิงการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วนั้น การวิจัยครั้งนี้พบการให้ความหมายดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย วาทกรรมที่ว่าด้วยการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นแหล่งในการพัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างทักษะให้กับนักศึกษาได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับคำว่า “มหาวิทยาลัย” สถิติที่ปรากฏในคำวามหาวิทยาลัยตามการให้ความหมายของนักเรียน GED จึงไม่ใช่เพียงแต่การเป็นสถาบันการศึกษาที่ต่อยอดองค์ความรู้จากการศึกษาในโรงเรียน แต่สิ่งที่เป็นนัยยะซ่อนอยู่คือความคาดหวังต่อการศึกษาในมหาวิทยาลัยโดยถือว่าการศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นการศึกษาที่พัฒนาทักษะกระบวนการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นสื่อสารได้ ที่สืบต่อจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน คำวามหาวิทยาลัยในความหมายของการเป็นแหล่งพัฒนามนุษย์ในทัศนคติของนักเรียน GED และครอบครัวจึงมีความหมายที่กว้างและลึก กล่าวคือ เป็นการให้ความหมายที่กว้างในเชิงศาสตร์และองค์ความรู้ต่างๆและมีความลึกในเชิงกระบวนการคิด การแก้ไขปัญหาและพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นสถานที่ในการฝึกหัดความเป็นผู้ใหญ่ การเข้าสังคม การคิดรับผิดชอบต่างๆอันเนื่องมาจากสังคมของมหาวิทยาลัยนั้นเป็นสังคมที่เน้นการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ดังคำกล่าวที่ว่า

“มหาวิทยาลัยมันใหญ่นะ พื้นที่มันก็ใหญ่กว่า ความรู้มันก็เยอะกว่า เรียนก็เรียนลึกกว่าโรงเรียน มันสำคัญกับการเรียนเพื่อนำไปใช้จริงๆในสังคม”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2552)

“ถ้าคิดว่าโรงเรียนสอนการคิด มหาวิทยาลัยก็ยิ่งต้องสอนให้คิดได้มากกว่าโรงเรียน มันต้องต่อยอดและแก้ปัญหาได้ด้วย เหมือนโรงเรียนสอนทดลองวิทยาศาสตร์ แต่มหาวิทยาลัยก็ต้องสอนให้รู้สึกไปกว่านั้น หัดให้คิดค้นหาอะไรใหม่ๆ”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2552)

“มหาวิทยาลัยสำหรับผม มันเป็นโลกที่กว้างกว่าโรงเรียนนะ คนที่จะรอดในมหาวิทยาลัยมันก็ต้องรู้จักคิด รู้จักวางแผน รู้จักดูแลตัวเอง ไม่มีครูมาคอยเข้มงวดเหมือนสมัยโรงเรียน ถ้าคิดไม่ได้ ก็คงเรียนไม่จบแน่ๆ”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2552)

การให้ความหมายที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นการวิเคราะห์การให้ความหมายโดยตรงที่เกิดจากการนิยามคำว่าการศึกษา ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยซึ่งหากมองเข้าไปถึงความหมายโดยนัยที่ปรากฏในการให้ความหมาย การศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องทักษะการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสื่อสารได้นั้น ความหมายโดยนัยที่เกิดจากการสร้างสมประสบการณ์ในตัวผู้ให้ความหมาย เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการให้ความหมายเช่นกัน การวิจัยพบว่าการให้ความหมายการศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ โดยมุ่งเป้าคำจำกัดความไปยังคำว่า คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น นั้นเป็นการให้ความหมายเพื่อผลักดันให้เกิดปฏิบัติการทางความหมายกล่าวคือ ให้มีการนำความหมายนั้นไปใช้ได้จริงโดยการใส่อำนาจลงไปในความหมายเนื่องมาจากกลุ่มผู้นิยามความหมายเคยได้รับประสบการณ์อันเนื่องมาจากการการศึกษาไม่ได้ดำเนินตามการให้ความหมายดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากประสบการณ์ของบิดานักเรียน GED ที่ได้กล่าวถึงประสบการณ์ที่ไม่ประทับใจจากการปฏิบัติงานกับพนักงานที่เพิ่งจบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยแต่ไม่สามารถทำงานได้จริง จนนำมาสู่การสร้างความหมายในเชิงคู่ตรงข้ามกับประสบการณ์อันเลวร้ายที่ตนเคยได้รับมาดังกล่าวที่ว่า

“บริษัทผมทำงานก็เห็นเด็กจบใหม่เยอะนะ มันสะท้อนภาพการศึกษาบางอย่างเหมือนกัน บางคนคิดไม่เป็นเลย ถ้าไม่บอกก็ทำไม่ได้ แต่บางคนแค่บอกแนวทางก็ไปต่อยอด สร้างผลงานได้ แล้วคุณจะให้ผมเลิกให้ลูกผมเป็นแบบไหนละ เรายังชอบคนคิดเป็นเลย เราก็ต้องหาการศึกษาที่ทำให้ลูกเราคิดเป็น การเลี้ยงดูก็ต้องส่งเสริมให้เขาคิดเป็น เขาจะได้เป็นคนมีคุณภาพ ไม่ใช่รอรับการป้อนคำสั่งเป็นหุ่นยนต์อย่างเดียว”

(คุณพ่อแม็ค, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2552)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์อันเลวร้ายต่อการจัดการศึกษาที่สร้างคนที่คิดไม่ได้ ทำให้ในการให้ความหมายของกลุ่มนักเรียน GED ผู้ปกครองในการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นลักษณะของการให้ความหมายเพื่อการปฏิบัติพัฒนาการจัดการศึกษาให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการในเรื่องกระบวนการคิด ในอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญและมีความสอดคล้องกันในเรื่องการสร้างความหมายโดยนัย ซึ่งเป็นการสร้างความหมายที่อาศัยการตีความจากบริบทซึ่งเป็นความหมายที่แฝงอยู่ในเชิงสังคมหรือวัฒนธรรมนั้นคือการให้ความหมายเรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสาร โดยผู้วิจัยพบว่าในประเด็นที่มีการให้ความหมายของการศึกษาคือการพัฒนา มนุษย์ให้มีทักษะในการสื่อสารได้นั้นเกิดจากการเห็นความสำคัญของการสื่อสารที่เชื่อมโยงกับ

วัฒนธรรมอื่นๆ การใช้ภาษาต่างประเทศซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตและการประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตหรือการทำงานดังกล่าวที่ว่า

“พี่ตัดสินใจให้ลูกเรียนอินเตอร์ อย่างน้อยเขาจะได้ภาษาอังกฤษ มันเป็นการเรียนแบบใช้จริง ไม่ใช่การท่อง Grammar แบบรุ่นพี่ พี่ถึงได้ไม่เก่งภาษาอังกฤษมาจนถึงทุกวันนี้ พอจะทำอะไรติดขัดเรื่องภาษามันก็เป็นอะไรที่อึดอัดรบกวนใจพี่ตลอด ลูกพี่ไม่น่าจะต้องเจอแบบพี่”

(คุณแม่บ๊วก, **สัมภาษณ์**, 7 สิงหาคม 2552)

“ชีวิตผมถึงไม่ได้อยู่กับฝรั่งแต่ก็ต้องตามข่าวจากต่างประเทศตลอด กลับบ้านก็ต้องดูข่าวต่างประเทศ”

(คุณพ่อเอ็ม, **สัมภาษณ์**, 12 พฤศจิกายน 2552)

“บ้านผมทำทัวร์ ชีวิตก็เจอแต่นักท่องเที่ยวตลอด เจอคนพูดภาษาอังกฤษด้วยตั้งแต่เด็กๆแล้ว ภาษาอังกฤษมันเลยสำคัญกับชีวิตผมนะ”

(บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 27 พฤศจิกายน 2552)

“เราทำโรงแรม ทำทัวร์ ภาษาอังกฤษก็เลยเป็นสิ่งที่มันเลี่ยงไม่ได้ พอมีนัท ก็คิดแล้วว่าเขาต้องเรียนภาษาอังกฤษเก่งๆ เด็กๆก็หาครูสอนที่บ้าน โตมาหน่อยก็หาโรงเรียนดีๆให้เขา จนส่งไปเรียนอินเตอร์ แล้วก็เมืองนอก ก็อยากให้เขาได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ”

(คุณแม่นัท, **สัมภาษณ์**, 4 มกราคม 2552)

จากบริบทและประสบการณ์ดังกล่าวจึงส่งผลต่อการสร้างสรรค์การให้ความหมายของการศึกษาว่า “การศึกษาคือการพัฒนามนุษย์” นั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเรื่องทักษะการสื่อสารเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในสังคม โดยการให้ความหมายในลักษณะดังกล่าวนี้จึงก่อให้เกิดผลลัพธ์จากความหมายดังกล่าวคือ การศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ที่ คิด เป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สื่อสารได้

1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

ในการวิเคราะห์ความหมายการศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างสรรค์และถ่ายทอดความหมายลงบนพื้นที่ โดยการศึกษาการให้ความหมายการศึกษาว่า “การศึกษาคือการพัฒนามนุษย์” มีปัจจัยที่สำคัญดังต่อไปนี้

1.2.1 ครอบครัวยุคใหม่

ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์และถ่ายทอดความหมายดังกล่าวนี้เกิดจากการที่ครอบครัวยุคใหม่ของผู้เรียน GED มีสมาชิกในครอบครัวที่มีการศึกษาสูงและเคยได้รับการศึกษาในระบบการศึกษาที่หลากหลายทั้งการศึกษาของไทยและการศึกษาของต่างประเทศ ทำให้มีมุมมองต่อเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของคุณแม่เอมที่เล่าถึงประสบการณ์เมื่อครั้งไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ต่างประเทศว่า

“คุณแม่เองเคยไปเรียนที่เมืองนอก แม้ว่าจะเป็นตอนโตแล้วก็เถอะ การเรียนเขาไม่เน้นท่องจำ เขาเน้นการให้เราได้แสดงความคิดเห็น การค้นคว้า หาข้อมูลมายืนยันสิ่งที่เราคิด ซึ่งมันดี เพราะเราได้ฝึกคิด มันไม่ได้แค่ความรู้แต่มันเป็นทักษะที่ติดตัวมาจนถึงทุกวันนี้เวลาทำงาน”

(คุณแม่เอม, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2553)

ประสบการณ์และมุมมองที่มีต่อการศึกษาที่ได้รับจากต่างประเทศที่ครอบครัวยุคใหม่ของผู้เรียน GED มองว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้ตนเองนั้นประสบความสำเร็จทางการศึกษาและการใช้ชีวิตนั้นจึงเข้ามามีอิทธิพลต่อการให้ความหมายการศึกษาที่ควรจะเป็นให้กับผู้เรียน GED โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยพบว่าการที่ครอบครัวยุคใหม่ของผู้เรียน GED มีชีวิตอยู่ในสังคมที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารติดต่อ ประสานงานไม่ว่าจะเป็นธุรกิจหรือการทำงานในหน่วยงานต่างๆ ซึ่งต้องมีการติดต่อประสานงานกับชาวต่างชาติ การสร้างโอกาสจากการมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ดี หรือต้องแสวงหาข้อมูลจากสื่อต่างประเทศอยู่ตลอดเวลาทำให้ภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อกระบวนการคิดนำไปสู่การให้ความหมายและการแสดงออกทางความหมายโดยการให้ความสำคัญกับ “การศึกษา” และ “ภาษาอังกฤษ” ควบคู่กันไปดังคำกล่าวที่ว่า

“ชีวิตผมถึงไม่ได้อยู่กับฝรั่งแต่ก็ต้องตามข่าวจากต่างประเทศตลอด กลับบ้านก็ต้องดูข่าวต่างประเทศ”

(คุณพ่อเอม, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2552)

“สำหรับตัวพี่นะ พี่เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษก็เพราะ พี่ได้รับโอกาสดีๆ ได้ทุนไปเรียนเมืองนอก ตอนนั้นต้องสอบแข่งขันกันนะ ความรู้เรามีเท่ากันแต่พี่โชคดีที่พี่สอบภาษาอังกฤษได้ดีกว่า ก็ได้รับทุนไปเรียนจนมีทุกวันนี้”

(คุณแม่เอ็ม, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2553)

“เราทำโรงแรม ทำทัวร์ ภาษาอังกฤษก็เลยเป็นสิ่งที่มันเลี่ยงไม่ได้ พอมีนัท ก็คิดแล้วว่าเขาต้องเรียนภาษาอังกฤษเก่งๆ เด็กๆ ก็หาครูสอนที่บ้าน โดมาหน่อยก็หาโรงเรียนดีๆ ให้เขา จนส่งไปเรียนอินเตอร์ แล้วก็เมืองนอก ก็อยากให้เขาได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ”

(คุณแม่ันท์, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2552)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์และความคาดหวังของการศึกษาในความหมายดังกล่าวซึ่งการให้ความหมายและการคาดหวังดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงการอำนาจทางวาทกรรมที่มีผลต่อการเรียนรู้ความหมายของนักเรียน GED ว่าการศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ โดยมนุษย์นั้นต้องมีทักษะการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสื่อสารได้

1.2.2 โรงเรียน

โรงเรียนเป็นพื้นที่ที่ปกคลุมด้วยสัญญาแห่งอำนาจของการให้ความหมายดังกล่าวอันเนื่องมาจากโรงเรียนนั้นมีความหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาคนตามความหมายการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การเป็นพื้นที่ที่ปกคลุมไปด้วยอำนาจของความเป็นแหล่งพัฒนามนุษย์ตามความเข้าใจของนักเรียน GED และครอบครัวนั้น จึงเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อการถ่ายทอดความหมายการศึกษาต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก การถ่ายทอดวาทกรรมการศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ โดยเน้นการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สื่อสารได้ จึงเป็นไปได้ อย่างง่ายบนพื้นที่แห่งนี้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“พี่ว่าการพัฒนาคนที่สำคัญ โรงเรียนมีส่วนสำคัญนะ เพราะเด็กจะได้ฝึกกระบวนการคิด ไม่ว่าจะเชิงวิทยาศาสตร์ หรือ สังคม ก็จากโรงเรียน”

(คุณแม่เอ็ม, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2553)

“โรงเรียนไม่ได้สอนแต่เนื้อหา โรงเรียนสอนให้ผมคิดเป็น”

(บอศซ่า, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2552)

“โรงเรียนที่เขาเรียนอยู่ก็เน้นให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักวิเคราะห์ ตัดสินใจ”

(คุณแม่แนนนี่, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2552)

การตอกย้ำความเป็นพื้นที่การศึกษาที่สอดคล้องกับการให้ความหมายการศึกษา คือการพัฒนาคนุชยนั้นถูกส่งผ่านออกมาทางสัณญะต่างๆ อาทิ ป้ายคำขวัญของโรงเรียน หรือ ในการจัดกิจกรรมต่างๆที่จะมีการสอดแทรกประเด็นดังกล่าวไว้เสมอ นักเรียนจึงได้จดจำและให้ความหมายการศึกษาดังกล่าว

1.3 รูปแบบการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

รูปแบบการถ่ายทอดความหมายการศึกษาให้กับนักเรียน GED นั้นประกอบไปด้วยกันหลายวิธีขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ในการสร้างและถ่ายทอดความหมาย พื้นที่ครอบครัวซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการก่ออัตลักษณ์ของนักเรียน GED จะเน้นการถ่ายทอดความหมายผ่านกิจกรรมต่างๆภายในครอบครัว ผ่านการพูดคุยหรือการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ต่อสิ่งต่างๆเพื่อเป็นการฝึกทักษะกระบวนการคิดและเป็นการตอกย้ำความหมายดังกล่าวให้กับนักเรียน GED ดังเช่นกรณีของเอ็มที่กล่าวถึงวาทกรรม “คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น” ว่าเป็นสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ว่าเข้าสู่ระบบความจำตั้งแต่วันที่เท่าใดแต่กลับเป็นวาทกรรมที่จดจำได้ตลอดเวลาและมักจะพบเจอบ่อยในบ้านเวลาที่มีการพูดคุยกับหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวต่างๆ ที่มักจะมีข้อสรุปจากการร่วมกิจกรรมด้วยความคาดหวังของครอบครัวที่ต้องการให้เอ็ม คิดเป็น ทำเป็น และรู้จักการแก้ปัญหาได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ไม่รู้ว่าจะอะไร เกิดมาก็จำคำนี้ได้แล้ว คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มันติดอยู่ในสังคมตลอด ไปโรงเรียนก็เจอ กลับบ้านก็ได้ยินคุณแม่คุณพ่อชอบพูด”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2552)

นอกเหนือจากการถ่ายทอดความหมายให้นักเรียน GED ได้รับรู้ถึงความหมายการศึกษาว่าเป็นการพัฒนาคนุชยให้คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นแล้วนั้น ครอบครัวยังคงนำเสนอการให้ความหมาย ความสำคัญกับเรื่องของการสื่อสารซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นของคนุชย โดยการถ่ายทอดความหมายดังกล่าวนั้นจะเป็นการถ่ายทอดในลักษณะของกิจกรรม การลงมือปฏิบัติ ให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสาร ดังจะเห็นได้จากกรณีของบอสซาที่ครอบครัวให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยการพูดภาษาอังกฤษกับบอสซา

ตั้งแต่เด็กและเปิดโอกาสให้บอสซ่าได้เข้าร่วมกิจกรรมของธุรกิจครอบครัวจนทำให้บอสซ่ามองว่าทักษะการสื่อสารด้านภาษานั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญดังกล่าวที่ว่า

“ที่ตั้งใจพูดภาษาอังกฤษกับเขาตั้งแต่เด็กๆเลยนะ เขาจะได้ชิน”

“การที่เขามาช่วยงานที่บริษัท รับโทรศัพท์บ้าง รับลูกค้าต่างชาติบ้าง เขาได้ฝึกภาษา ในขณะที่เดียวกันเขาจะได้เห็นความสำคัญของการใช้ภาษา”

(คุณแม่บอสซ่า, **สัมภาษณ์**, 2 พฤศจิกายน 2552)

กระบวนการสร้างและถ่ายทอดความหมายนั้นผู้วิจัยพบว่าสถานที่ในการถ่ายทอดความหมายภายในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความหมายการศึกษาดังกล่าวในกลุ่มนักเรียน GED คือพื้นที่การทำกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว อาทิเช่น โต๊ะรับประทานอาหาร ซึ่งพบว่าเป็นพื้นที่พิธีกรรมสำหรับการถ่ายทอดความหมายและประสบการณ์เรื่องราวต่างๆให้กับนักเรียน GED ซึ่งครอบครัวของนักเรียน GED หลายครอบครัวให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหารร่วมกันและพูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องราวต่างๆ รวมถึงการสอดแทรกสิ่งที่ต้องการถ่ายทอดให้กับนักเรียน GED ดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่บ้านถือว่าตอนกินข้าวเช้าเป็นเวลาสำคัญ ทุกคนต้องมากินด้วยกัน มีอะไรก็จะได้ออกกันตรงนั้นเลย”

(ฮาร์ป, **สัมภาษณ์**, 20 พฤษภาคม 2552)

“ทุกวันอาทิตย์ต้องไปกินข้าวบ้านคุณยาย เป็นวันรวมญาติ เลยมาร่วมทุกคน เวลามีอะไรอยากจะเจอ อยากจะถามคุณน้าก็รอวันนั้น ไม่ต้องโทรหรือใครมีอะไรอยากจะแชร์ (แบ่งปันความคิด: ผู้วิจัย) ก็ใช้วันนั้นแหละบอกกัน”

(เอ็ม, **สัมภาษณ์**, 12 พฤศจิกายน 2552)

“อาทิตย์หนึ่ง อย่างน้อยก็ต้องไปกินข้าวบ้านอากง (คุณปู่: ผู้วิจัย) มีอันหนึ่งไปที่ไร่อากงก็จะถามว่าเป็นไงบ้าง แล้วก็สนทนินันนี่ บางทีก็ได้อะไรดีๆกลับมาเหมือนกัน”

(แนนนี่, **สัมภาษณ์**, 5 ตุลาคม 2552)

นอกเหนือจากโต๊ะอาหารแล้วยังพบว่าสถานที่ในการถ่ายทอดความหมายการศึกษาที่ปรากฏคือ บริเวณที่นั่งชมโทรทัศน์ อาทิ กรณีของเอ็มที่มักจะใช้เวลาในการชม

โทรทัศน์รายการข่าวต่างประเทศกับบิดาในการเรียนรู้เรื่องทักษะภาษาอังกฤษหรือการฝึกพูดคุย อภิปรายแสดงความคิดเห็นกับบิดาต่อประเด็นทางสังคมต่างๆ เป็นต้น

พื้นที่อีกแห่งหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและการถ่ายทอดความหมายของการศึกษาว่าเป็นการพัฒนามนุษย์คือพื้นที่โรงเรียน ซึ่งพบว่ารูปแบบการถ่ายทอดความหมายเป็นการถ่ายทอดที่อ้างอิงกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED ได้ซึมซับความหมายดังกล่าวจากการกิจกรรมต่างๆ อันประกอบไปด้วย การเรียนในชั้นเรียน โดยเป็นการซึมซับผ่านถ้อยคำหรือวาทกรรมที่ครูผู้สอนมักจะหยิบยกขึ้นมาอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาที่มีต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ เช่น วิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์ ซึ่งทำให้นักเรียนจดจำได้เป็นอย่างดีดังคำกล่าวที่ว่า

“ครูที่โน้น (นิวซีแลนด์: ผู้วิจัย) เขาจะบอกเสมอว่า เรียนวิทยาศาสตร์ มันต้องหัดคิด วิเคราะห์ วางแผน ต้องฝึกทักษะการคิด”

(เคท, สัมภาษณ์, 16 มกราคม 2553)

“ตอนเรียนที่ อเมริกา มันสนุกมาก เรียนแบบทำโปรเจคที่เราสนใจ ค้นคว้าหาข้อมูล มันได้ฝึกคิด ฝึกวางแผน แต่พอกลับมาเมืองไทยภาพเดิมๆมันก็กลับมา นั่งเรียน อ่านหนังสือ ตอบตามหนังสือ ผมคงรับไม่ไหวแล้ว”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2552)

รูปแบบการถ่ายทอดบนพื้นที่โรงเรียนที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการย้ายวาทกรรมบนพื้นที่พิธีกรรมภายในโรงเรียน อาทิ การพูดย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ในช่วงเช้าก่อนเคารพธงชาติ งานวันวิชาการหรือวันที่มีการประกาศเกียรติคุณนักเรียนดีเด่นของโรงเรียน อาจารย์ผู้ประกอบพิธีก็จะย้ายวาทกรรมดังกล่าวซึ่งมีเหตุผลคือนักเรียนที่ได้รับรางวัลอยู่ด้านหน้าเวทีเป็นตัวกระตุ้นให้วาทกรรมนั้นมีอำนาจยิ่งขึ้นไปดังคำกล่าวที่ว่า

“การศึกษาคือการทำให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น จำได้ เพราะอาจารย์พูดที่โรงเรียนบ่อยๆ พูดหน้าเสาธง เวลาที่มีกิจกรรมในโรงเรียน ก็จะได้ยินแบบนี้ตลอด”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2552)

รูปแบบที่ถ่ายทอดออกมาอีกลักษณะหนึ่งคือการถ่ายทอดเชิงสัญลักษณ์ที่ต้องการสื่อความหมายเช่น การปรากฏในคำขวัญ ปรัชญาของโรงเรียนตามที่ต่างๆไม่ว่าจะเป็นป้ายหน้าโรงเรียนหรือเวลาจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นต้นซึ่งเป็นการถ่ายทอดผ่านสถานที่ในการ

ถ่ายทอดความหมายในโรงเรียน 2 ลักษณะคือสถานที่ทางกายภาพ ประกอบไปด้วย ห้องเรียน สนามกีฬา หอประชุมของโรงเรียนเพื่อใช้ในการสื่อความหมายและยังพบพื้นที่ในการถ่ายทอดความหมายอีกลักษณะหนึ่งคือ พื้นที่ทางจิตใจ โดยเป็นการถ่ายทอดความหมายผ่านพิธีกรรมต่างๆ เช่นการให้โอวาทของอาจารย์ การประกาศเกียรติคุณนักเรียน หรือแม้กระทั่งการจัดกิจกรรม นิทรรศการทางวิชาการต่างๆ

1.4 การตีความและแสดงออกทางความหมาย

การให้ความหมายการศึกษาคือการพัฒนาคนุชนั้นมีการตีความและแสดงออกทางความหมายในฐานะของการเป็นผู้รับความหมายดังกล่าว นักเรียน GED มักจะแสดงออกมาในลักษณะของการรับรู้และจดจำความหมายของวาทกรรมเหล่านี้ได้และสามารถที่จะอธิบายหรือแสดงความคิดในประเด็นทางการศึกษารวมไปถึงคาดหวังความหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวที่ว่า

“ไม่ว่าเพราะอะไร เกิดมาก็จำคำนี้ได้แล้ว คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มันติดอยู่ในสังคมตลอด ไปโรงเรียนก็เจอ กลับบ้านก็ได้ยินคุณแม่คุณแม่พ่อบบพูด”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2552)

“การศึกษาคือการทำให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น จำได้ เพราะอาจารย์พูดที่โรงเรียนบ่อยๆ พูดหน้าเสาธง เวลามีกิจกรรมในโรงเรียน ก็จะได้ยินแบบนี้ตลอด”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2552)

นักเรียน GED จะสะท้อนการให้ความหมายออกมาเพื่อเป็นการส่งสารดังกล่าวให้กับผู้รับสารคนอื่นๆผ่านกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการเลือกสถานศึกษาที่เป็นการเลือกสถานศึกษาที่มีภาพลักษณ์เน้นการจัดการเรียนการสอนตอบสนองความต้องการคือเลือกโรงเรียนที่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ หรือการเลือกเรียนในโรงเรียนนานาชาติหรือการเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศโดยมองว่าเป็นการศึกษาที่พัฒนามนุษย์ในด้านการคิดวิเคราะห์ และการสื่อสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ดังคำกล่าวที่ว่า

“พี่เชื่อมาตลอดนะว่า การศึกษามันต้องสอนคนให้คิดเป็น ไม่ใช่จำ ท่อง แล้วก็รับคำสั่งอย่างเดียว การที่พี่ส่งลูกไปเรียนโรงเรียนนานาชาติ ไปเมืองนอก เนี่ยก็เพราะเชื่อว่าเขาจะสอนให้ลูกเราคิดเป็น”

(คุณแม่นันท, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2552)

“โรงเรียนที่เรียนอยู่ก็เน้นให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักวิเคราะห์ ตัดสินใจ ซึ่งก็ชอบนะ มันเป็นเรื่องที่ดีสำหรับชีวิตและการเรียนของหนู”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2552)

“คุณแม่ตั้งใจเลือกโรงเรียนนี้ให้เพราะไปดูแล้วโรงเรียนเน้นการสอนให้เด็กรู้จักคิดวิเคราะห์เป็น กระบวนการจัดการเรียนการสอน ปรัชญาของโรงเรียน เน้นเรื่องนี้เป็นหลัก”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2553)

2. การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาเพื่ออาชีพ

สังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่บ่อยครั้ง ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวการเตรียมคนให้มีศักยภาพที่พร้อมรับมือสำหรับการเปลี่ยนแปลง เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ การศึกษาจึงเป็นการเตรียมคนให้มีความพร้อมสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม การศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์ซึ่งเน้นการพัฒนากระบวนการคิด และการสื่อสารกับสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการพัฒนามนุษย์แต่ในอีกด้านหนึ่งระบบการศึกษานั้นเป็นกลไกสำคัญในการผลิตคนเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อตอบสนองต่อการดำเนินการและการพัฒนาสังคม แนวโน้มการจัดการศึกษาในอนาคตที่หลายประเทศให้ความสำคัญ มักจะเน้นไปที่รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อกระแสโลกาภิวัตน์ และเศรษฐกิจการแข่งขัน รวมไปถึงแนวโน้มการเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge-based economy) จึงเป็นการให้ความหมายที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาคำหนึ่งนั้นคือการศึกษาเพื่อเตรียมคนเข้าสู่สังคมการทำงาน ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED ได้ให้ความหมายของการศึกษาอีกลักษณะหนึ่งว่า การศึกษาคือการเรียนรู้เนื้อหาเพื่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการทำงาน งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงพบการให้ความหมายของการศึกษาที่ว่า “การศึกษาเพื่ออาชีพ”

ภายใต้แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2544 – 2559 ได้ระบุในแผนการศึกษาว่าแนวโน้มของการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวนั้นมองว่าแนวโน้มการพัฒนาสังคมนั้นเป็นการพัฒนาสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ของสังคมโลกที่เป็นเศรษฐกิจฐานความรู้

(Knowledge-Based Economy: KBE) มีการใช้ความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการผลิตและพัฒนา เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศ การพัฒนาความรู้และการเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาปัจเจกบุคคลให้เป็นทุนและกำลังคน เกื้อกูลต่อการยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้นและเป็นกำลังสำคัญที่เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ แนวคิดและวาทกรรมดังกล่าว นั้นสอดคล้องกับการให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของการศึกษาในกลุ่มนักเรียน GED และครอบครัว

2.1 ความหมายที่ปรากฏ

การให้ความหมายของการศึกษาที่ว่า “การศึกษาเพื่ออาชีพ” มีความเกี่ยวข้องกับคำ 2 คำคือ “การศึกษา” และ “อาชีพ” นัยยะโดยตรงของความหมายคือการศึกษาเป็นการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียน การศึกษาจึงต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สอนทั้งเนื้อหาวิชาที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพนั้นๆ ร่วมกับการสร้างสังคมเครือข่ายในวิชาชีพให้กับผู้เรียนซึ่งในความหมายนี้เป็นการให้ความสำคัญกับพื้นที่การศึกษาแห่งหนึ่งนั่นคือ “มหาวิทยาลัย” ผู้วิจัยพบว่าเมื่อมีการแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรนานาชาติต่างๆในประเทศไทยให้กับกลุ่มนักเรียน GED และครอบครัว ในกรณีที่มีการอธิบายถึงหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตแบบสหวิทยาการไม่ผลิตบัณฑิตที่มีความชำนาญเฉพาะด้านจะพบว่า นักเรียนและครอบครัวจะมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจเท่ากับการเรียนเพื่อสร้างความรู้เฉพาะด้านดังกล่าวที่ว่า

“เรียนไปก็ต้องเอาไปทำมาหากินได้ ไม่ใช่ว่าเรียนอะไรมาก็ไม่รู้ ขอแค่ได้วุฒิ แล้วอย่างไร ไปสมัครงาน ไปทำงานที่ไหนก็ไม่ได้ เพราะสาขาที่เรียนมันครอบจักรวาลเกินไปก็ไม่เอาละ”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2552)

“ผมไม่สนใจว่าลูกผมจะจบจากสถาบันไหนนะ แต่ผมสนใจที่ว่าเขาสอนให้ลูกผมมีความรู้ที่จะทำงานได้จริงหรือเปล่าเท่านั้น”

(คุณพ่อแม็ค, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2552)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองและทัศนะที่มีต่อการให้ความหมายของการศึกษาโดยนัยที่ซ่อนอยู่คือการผูกโยงความหมายของการศึกษาเพื่ออาชีพว่าเป็นการศึกษาที่เน้นการให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นหลัก ความหมายโดยนัยที่ผลิตขึ้นมาใหม่จึงเป็นการให้ความหมายที่มองว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งในการผลิตคนเข้าสู่

ตลาดแรงงานซึ่งตรงกับการให้ความหมายของกลุ่มนักเรียน GED คำที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันคือ “การศึกษา” “อาชีวะ” ทำให้คำว่า “มหาวิทยาลัย” การเป็นสัญญาที่มีอำนาจในความหมายการศึกษาดังกล่าว ลักษณะของความสำคัญที่นำมาสู่ความหมายนั้นเป็นลักษณะของการให้ความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างอาชีพให้กับผู้เรียนโดยมีพื้นที่ในการสร้างอาชีพให้กับผู้เรียนคือมหาวิทยาลัยที่เปิดทำการสอนในหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตที่มีความชำนาญเฉพาะด้านเข้าสู่ตลาดแรงงานในสังคมต่อไปเพื่อการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมการทำงานต่อไปในอนาคตให้กับผู้เรียน ดังคำกล่าวที่ว่า

“เรียนมหาวิทยาลัยมันสำคัญนะ มันเป็นการเลือกแล้วว่าเราจะเป็นอะไร
อย่างหนูต้องการเป็นวิศวกร หนูก็มีทางเลือกแค่คณะเดียวคือ คณะวิศวกรรม”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2552)

คำว่า “มหาวิทยาลัย” เป็นคำที่มีอิทธิพลในการแสดงออกทางความหมายและมีอำนาจในการต่อรองความหมายการศึกษาเพื่ออาชีพมากกว่าคำว่า “โรงเรียน” การแสดงออกซึ่งความหมายดังกล่าวในการวิจัยพบว่า เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่มุ่งให้ความสนใจกับการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและให้ความสำคัญกับการเลือกที่จะเข้าเรียนในคณะที่ตนเองสนใจจะประกอบอาชีพนั้นเป็นหลัก การให้ความหมายดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่มีต่อคำว่า “โรงเรียน” เปลี่ยนไปกล่าวคือ นักเรียน GED ให้คุณค่าและแสดงออกกับต่อพื้นที่ “โรงเรียน” ที่ออกมาในลักษณะเพิกเฉย ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการอยู่ในระบบโรงเรียน จนกระทั่งนำไปสู่การตัดสินใจลาออกจากโรงเรียนและผันตัวเองมาสู่การเป็นนักเรียน GED ซึ่งเป็นภาพที่ตอกย้ำความหมายที่ว่าตนให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่ออาชีพดังคำกล่าวที่ว่า

“ม.ปลายจบอะไรมาก็ได้ โรงเรียนอินเตอร์กับ GED มันก็ดูดีม.ปลาย
เหมือนกัน ขอให้เข้ามหาวิทยาลัยให้ได้เถอะ คนเราจะทำงานได้ไม่ได้ มันอยู่ตอน
เรียนมหาวิทยาลัยที่เขาจะสอน จะฝึกทักษะเพื่อการทำงานให้”

(บอสซ่า, สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2553)

จากการสร้างสรรค์ความหมายที่พบนั้นแสดงให้เห็นว่าการให้ความหมายการศึกษาว่า “การศึกษาเพื่ออาชีพ” เป็นการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพคือทักษะความรู้ ความชำนาญในแต่ละอาชีพ โดยมีพื้นที่ “มหาวิทยาลัย” เป็นพื้นที่แห่งสัญญาและปฏิบัติการทางความหมาย อีกนัยยะหนึ่งการให้ความหมายการศึกษาเพื่ออาชีพเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักและโอนอ่อนต่ออำนาจของ

ค่านิยมในสังคมที่ให้ความสำคัญกับการเรียนในระดับอุดมศึกษา มุ่งเพื่ออาชีพมากกว่าการศึกษาระดับพื้นฐานที่มุ่งการฝึกทักษะกระบวนการคิด มหาวิทยาลัยจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจที่ว่าความหมายการศึกษาเพื่อตอบสนองอาชีพและปัจจัยต่างๆ ที่เชื่อมต่อกับอาชีพนั้นคือ การสร้างสังคมเพื่อนร่วมงานในอนาคต

2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างสรรค์และถ่ายทอดความหมายลงบนพื้นที่การศึกษาและเป็นการให้ความหมายการศึกษาว่า “การศึกษาคือเพื่ออาชีพ” พบปัจจัยที่มีอิทธิพลดังต่อไปนี้

2.2.1 ครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัวมีอิทธิพลต่อการศึกษาเพื่ออาชีพ โดยเกิดจากพื้นฐานของครอบครัวที่มีทัศนคติต่อการดำรงชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบอาชีพ การทำมาหากินเป็นหลัก ผู้วิจัยพบว่าสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ครอบครัวของนักเรียน GED มีการให้ความหมายดังกล่าวนั้นเพราะครอบครัวของนักเรียน GED ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัวและมีความคาดหวังที่จะให้นักเรียน GED นั้นกลับมาดำเนินธุรกิจของครอบครัว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่นักเรียน GED ต้องมีทักษะที่สำคัญในการเข้ามาบริหารจัดการและดำเนินกิจการของครอบครัวดังกล่าวที่ว่า

“ที่บ้านทำธุรกิจส่งออก ก็อยากให้เขากลับมาทำงานที่บ้านต่อไป มันจะเป็นของเขาในอนาคต เขาเลยตัดสินใจที่จะเรียนทางด้านบริหารธุรกิจ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ดีเพราะมันจะได้เอามาใช้ได้จริงตอนทำงาน แม่ก็คิดแบบนั้นเหมือนกัน”

(คุณแม่แนนนี่, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2552)

“พี่กับคุณพ่อเขาคิดมาตลอดว่าอีกหน่อยเขาก็ต้องมาดูแลกิจการของเรา เราถึงได้สอนให้เขารู้จักงาน ก็ผ่านการช่วยหยิบจับดูงานในโรงงานนี้แหละ แล้วก็อยากให้เขามีทักษะการบริหารจัดการทางธุรกิจเพิ่มจะได้ทำงานได้ดีขึ้น อีกหน่อยก็คงไม่แคล้ว เรียนบริหารธุรกิจ เพราะนอกจากมีประสบการณ์แล้วยังมีความรู้ ทักษะบ้านเขาคือด้วย”

(คุณแม่บ๊ิก, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2552)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นพบว่าการศึกษาที่ครอบครัวมุ่งให้ความสำคัญกับการเรียนเพื่ออาชีพและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนในระดับอุดมศึกษานั้นก็เพื่อต้องการให้นักเรียนมีทักษะใน

การทำงานซึ่งจะสามารถนำมาต่อยอดในการดำเนินธุรกิจของครอบครัวได้ในอนาคต เป้าหมายดังกล่าวมีผลต่อการให้ความหมายการศึกษาเพื่ออาชีพจึงมุ่งเป้าไปที่การเรียนในระดับมหาวิทยาลัย การให้อำนาจกับคำว่า การศึกษาเพื่ออาชีพ จึงเป็นการสร้างความแตกต่างในเรื่องเป้าหมายของการให้ความหมายการศึกษา ดังคำกล่าวที่ว่า

“การศึกษาสำคัญที่สุดก็ต้องตอนเรียนมหาวิทยาลัย เราจะรู้แล้วว่าเราจะทำอาชีพอะไร เรียนไปเพื่อทำงานอะไร การเรียนในโรงเรียนมันให้แค่ทักษะการคิดการค้นคว้าเท่านั้น”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2552)

2.2.2 สังคม

ผู้วิจัยพบว่านอกจากอิทธิพลจากครอบครัวจะมีอิทธิพลในการให้ความหมายการศึกษาดังกล่าวกับนักเรียน GED ยังพบว่าปัจจัยด้านค่านิยมของสังคมไทยมีผลต่อการกำหนดความหมายการศึกษาในประเด็นการให้ความหมายการศึกษาเพื่ออาชีพเช่นกัน ค่านิยมที่มุ่งผลลัพธ์ในเชิงรูปธรรมจากการศึกษาคือการเป็นบัณฑิต ผู้มีรายได้สูง มีฐานะทางการเงินและการทำงานที่ดี ทำให้การศึกษามุ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่ออาชีพ รูปแบบการเรียนการสอนที่ตอบสนองแนวคิดดังกล่าวได้เป็นอย่างดีคือการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่เป็นไปเพื่อการสร้างทักษะอาชีพที่สำคัญในการทำงานเพื่อนำไปใช้ต่อยอดในการทำงานในอนาคตได้ ค่านิยมในสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับการเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคณะที่ได้รับค่านิยมจะเป็นคณะที่มีลักษณะของการผลิตบัณฑิตเฉพาะทาง อันเนื่องมาจากมีตลาดแรงงานเฉพาะกลุ่มรองรับและมีรายได้สูงเมื่อเทียบกับบัณฑิตทั่วไปซึ่งมีผลต่อรายได้และการยอมรับในสังคมเป็นสิ่งที่มียุทธพลทางความคิดและการแสดงออกทางความหมายดังกล่าวในกลุ่มนักเรียน GED ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตั้งใจเรียน วิชาเนี่ยก็เพราะว่ามันเป็นอาชีพที่ใครจบคณะอื่นมาแย่งทำไม่ได้นะ รายได้ก็ดีกว่า”

(เอ็ม, สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2552)

ค่านิยมดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการให้ความหมายการศึกษาเพื่ออาชีพว่า การศึกษาที่ดีต้องเป็นการศึกษาที่สร้างทักษะในการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชาที่มีความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อการเข้าทำงานและสร้างรายได้จากการทำงาน อิทธิพลที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ซ่อนอยู่ในความหมายการศึกษาเพื่ออาชีพคือเรื่องค่านิยมใน ตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัย โดยเป็นการให้อำนาจในการต่อรองกับค่านิยมการเรียน

ในระดับอุดมศึกษาที่ต้องมีชื่อเสียงและเป็นที่ได้รับความนิยมในสังคม ซึ่งจะเป็นใบเบิกทางที่สำคัญไปสู่อาชีพในอนาคต โดยพบว่านักเรียน GED บางกลุ่มมองว่าหากต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาแล้วนั้นจำเป็นจะต้องเป็นการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในหลักสูตรนานาชาติ เพื่ออนาคตในการทำงาน ซึ่งเป็นค่านิยมที่ผูกติดมากับสังคมที่นักเรียนดำรงชีวิตอยู่ดังจะเห็นได้จากกรณีของแนนนี่ซึ่งมองว่าหากต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพื่ออาชีพแล้วนั้น สำหรับการเรียนในประเทศไทยจำเป็นต้องศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงในสังคมไทยดังกล่าวที่ว่า

“อยากเรียนภาคอินเตอร์ (หลักสูตรนานาชาติ: ผู้วิจัย) ของจุฬาฯ หรือธรรมศาสตร์เท่านั้น ถ้าไม่ได้ก็ไปเรียนเมืองนอกดีกว่า ใครๆก็รู้ว่าจบจาก 2 ที่นี้ในเมืองไทยมีงานทำแน่ๆ แต่ถ้าไม่ได้ก็ไปเรียนเมืองนอกดีกว่า เพื่อนๆก็คิดกันแบบนี้ ต่อให้เรียนหลักสูตรภาคไทยก็เถอะอย่างไรก็ต้อง 2 ที่นี้”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2552)

2.3 รูปแบบการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

รูปแบบการสร้างและถ่ายทอดความหมายการศึกษาเพื่ออาชีพนั้นพบรูปแบบการสร้างและถ่ายทอดในหลากหลายวิธีการขึ้นอยู่กับพื้นที่ในการสร้างและถ่ายทอดความหมาย ในส่วนของพื้นที่ครอบครัวนั้นจะเป็นการถ่ายทอดความหมายผ่านการพูดคุยแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายในการทำงาน ซึ่งเป็นรูปแบบวิธีการในการถ่ายทอดความหมายการศึกษาเพื่ออาชีพได้เป็นอย่างดี อันเนื่องมาจากการบอกกล่าวให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนและการจบการศึกษานั้นต้องมีความสัมพันธ์กับงานที่เข้ามาดำเนินการในอนาคต โดยการพูดคุยนั้นจะเป็นการพูดคุยในเรื่องที่เกี่ยวกับการเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย รวมไปถึงการแจ้งวัตถุประสงค์ของครอบครัวในการให้นักเรียน GED ต้องเข้ามาดูแลกิจการของครอบครัวในอนาคต ดังคำกล่าวที่ว่า

“ก็จะบอกเขาบ่อยๆว่า แม่กับป้า (พ่อ: ผู้วิจัย) มีลูก 2 คน พี่ชายก็ไปเป็นหมอแล้ว ธุรกิจที่แม่กับป้าทำก็ต้องอาศัยแนนนี่ทำต่อ”

“ที่บ้านทำธุรกิจส่งออก ก็อยากให้เขากลับมาทำงานที่บ้านต่อไป มันจะเป็นของเขาในอนาคต เขาเลยตัดสินใจที่จะเรียนทางด้านบริหารธุรกิจ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ดีเพราะมันจะได้เอามาใช้ได้จริงตอนทำงาน แม่ก็คิดแบบนี้เหมือนกัน”

(คุณแม่แนนนี่, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2552)

“เวลาเขากลับมาล่ำปาง ได้อยู่พร้อมหน้ากัน ก็เคยถามนะว่าอยากเรียนอะไร แต่ใจจริงก็อยากให้เรียนอะไรก็ได้ที่กลับมาทำงานที่บ้านได้เพราะเรามีเขาคคนเดียว ทุกอย่างที่พักกับพ่อเขาทำไว้ก็รอให้เขาโตแล้วเอาไปทำต่อ”

(คุณแม่นันท, **สัมภาษณ์**, 4 มกราคม 2552)

“เวลาเจอกันตอนกินข้าวเช้าเนี่ย ยิ่งตอนวันอาทิตย์ ป๊า (พ่อ: ผู้วิจัย) ก็ชอบถามว่าเรียนถึงไหน จะเข้ามาหาวิทยาลัยไหน แต่อย่าลืมว่าต้องกลับมาช่วยป๊าทำงานนะ เพราะป๊าเตรียมไว้ให้หมดแล้ว หนูก็เลยวางแผนมาตลอดว่าจะเรียนบริหาร จะได้กลับไปช่วยครอบครัวได้”

(ฮาร์ป, **สัมภาษณ์**, 21 ตุลาคม 2552)

การให้ความหมายในประเด็นนี้เป็นการให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สำคัญ 2 พื้นที่คือ “ครอบครัว” และ “ธุรกิจ” สถานที่ในการถ่ายทอดความหมายจึงประกอบไปด้วยพื้นที่ครอบครัว ในการส่งผ่านข้อความหรือสารที่สื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเพื่ออาชีพ หรือการเรียนในมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นความหมายโดยนัยของการศึกษาเพื่ออาชีพ โดยพิธีกรรมส่วนใหญ่ในการส่งสารนั้นมักเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่มีการพบปะระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาในการรับประทานอาหาร หรือการทำกิจกรรมสังสรรค์อื่นๆ ร่วมกัน

นอกเหนือจากการพูดคุยเพื่อเป็นการถ่ายทอดความหมายของการศึกษาเพื่ออาชีพแล้วนั้นครอบครัวยังใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงในธุรกิจของครอบครัวมาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความหมายดังกล่าว โดยจะสังเกตได้จากกรณีศึกษาของ แจ็ค บิ๊ก ฮาร์ปและบอสซาที่มีโอกาสจากครอบครัวให้เข้าไปช่วยเหลือกิจการของครอบครัว แม้ว่าจะเป็นการทำงานเพียงเล็กน้อย แต่ก็เป็นการส่งต่อความหมายให้นักเรียน GED เห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่ออาชีพได้เป็นอย่างดี โดยเป็นการถ่ายทอดความรู้บนพื้นที่ธุรกิจส่วนตัวของครอบครัวที่ครอบครัวมักจะพานักเรียนไปลงมือปฏิบัติการทำงานในธุรกิจของครอบครัวเพื่อเป็นการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเพื่ออาชีวดังกล่าวที่ว่า

“ผมไปโรงงานกับคุณพ่อก็เหมือนไปเรียนนะ ไปเรียนเพื่อจะได้ทำงานได้ฝึกไว้ก่อน แล้วทฤษฎีไปเอาที่มหาวิทยาลัย จบมาจะได้ช่วยทำ (ธุรกิจ: ผู้วิจัย) ให้มันดีขึ้น”

(บิ๊ก, **สัมภาษณ์**, 27 สิงหาคม 2552)

“ฮาร์ปไปทำงานกับเจี (พี: ผู้วิจัย) ที่ร้านทุกวันที่ไม่มีเรียน ไปฝึกงานไว้ก่อน อีกหน่อยพอเรียนจบมหาวิทยาลัยก็จะได้ช่วยงานเต็มที่”

(ฮาร์ป, **สัมภาษณ์**, 20 พฤษภาคม 2552)

รูปแบบการถ่ายทอดความหมายที่พบในการให้ความหมายการศึกษาเพื่ออาชีพที่พบอีกลักษณะหนึ่งนั้นเป็นการถ่ายทอดความหมายผ่านการพูดคุยให้เห็นถึงความสำคัญของเป้าหมายปลายทางของการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนในระดับอุดมศึกษาว่าต้องเน้นการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์จากการทำงาน และอาจมีการสร้างความหมายโดยนัยของการศึกษาเพื่ออาชีพคือการสร้างเครือข่ายในอาชีพให้กับนักเรียนในอนาคตที่มักเกิดขึ้นบนพื้นที่ทางสังคมทั่วไปที่นักเรียน GED นิยมเข้าร่วมไม่ว่าจะเป็นพื้นที่โรงเรียน พื้นที่แหล่งรวมตัวของวัยรุ่น ไม่ว่าจะ เป็นสยามสแควร์ ห้างสรรพสินค้าชั้นนำหรือพื้นที่กิจกรรมอื่นๆที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการนั่งอภิปราย สนทนาแสดงความคิดเห็น นักเรียน GED เกิดกระบวนการรับความหมายดังกล่าวจากการพูดคุยในกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลต่างๆในสังคมถึงเรื่อง การศึกษาเพื่ออาชีพ ค่านิยมของสังคมในการมองภาพบัณฑิตที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ การพูดคุย อภิปรายและหยิบยกตัวอย่างความสำเร็จจึงเป็นรูปแบบการถ่ายทอดอำนาจทางวาทกรรมการศึกษาเพื่ออาชีพที่มีผลต่อทัศนคติและมโนทัศน์ของนักเรียนและนำไปสู่การแสดงออกทางอัตลักษณ์ที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ผ่านมา ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนๆ เขาก็พูดกันว่าต้องเรียนป.ตรี อินเตอร์หรือไม่ก็ไปเรียนเมืองนอก เพราะจบมาจะได้เงินเดือนเยอะกว่าเด็กไทยเท่านี้ เพื่อนบอกว่าพี่ชายจบอินเตอร์จุฬาแล้วทำงานบริษัทเอกชน เด็กไทยทั่วไปได้ 3 หมื่นแต่พี่เขาจบอินเตอร์ก็จุฬาเหมือนกันแต่ได้ 5 หมื่น”

(แนนนี่, **สัมภาษณ์**, 19 ตุลาคม 2552)

สถานที่ในการถ่ายทอดความหมายการศึกษาดังกล่าวอีกแห่งหนึ่งที่พบเป็นการถ่ายทอดบนพื้นที่สาธารณะทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นแหล่งรวมตัวของวัยรุ่น หรือ จุดที่พักผ่อนพูดคุยกันนอกห้องเรียน ภายในสถานศึกษา หรือกล่าวอีกนัยยะหนึ่งคือ พื้นที่ในการเรียนรู้และถ่ายทอดความหมายดังกล่าวในปัจจุบันด้านสังคมคือ เป็นพื้นที่ปลอดจากอำนาจทางวาทกรรมทางการเรียน กล่าวคือ ไม่อยู่ในบรรยากาศที่มีเรื่องของการเรียนการสอนเข้ามาเกี่ยวข้อง แม้จะเป็นการพูดคุยในโรงเรียนก็จะเป็นการพูดคุยบนพื้นที่นอกห้องเรียนและนอกเวลาเรียนเป็นหลัก โดยนักเรียนจะให้เหตุผลในการเลือกสถานที่นอกห้องเรียนในการอภิปรายและถ่ายทอดความหมายในประเด็น

ดังกล่าวว่าต้องการที่จะอยู่ในสภาวะที่สบาย ปลอดภัยจากการถูกรบกวนทางความคิดของระบบ การศึกษาในโรงเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า

“เรื่องแบบนี้ (ความมุ่งหวังเรียนต่อหลักสูตรนานาชาติโดยวัตถุประสงค์ ด้านรายได้: ผู้วิจัย) ใครเขาจะไปพูดกันในห้องเรียน ครูก็จะว่าเอาสิ เพราะมัน เหมือนกับที่เราสนใจแต่เรื่องเงิน แล้วก็ไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาไทย มัวแต่จะไปอินเตอร์เพราะอยากได้รายได้ดี”

(เพื่อนแนนนี่, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2552)

2.4 การตีความและแสดงออกทางความหมาย

การให้ความหมายการศึกษาเพื่ออาชีพในฐานะของการเป็นผู้รับสารทางความหมาย ดังกล่าวนักเรียน GED จะแสดงออกมาในลักษณะของการรับรู้และจดจำความหมายของวาทกรรมเหล่านั้นและมีความมุ่งหวังที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงและเรียนใน สาขาวิชาที่ต้องการของสังคม ดังจะเห็นได้จากกรณีเป้าหมายทางการศึกษาของเอ็มที่ต้องการเข้า ศึกษาต่อในคณะวิศวกรรมศาสตร์ หลักสูตรนานาชาติของมหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่งย่านรังสิต โดย มองว่านอกจากจะได้รับความรู้เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามความหมายโดยตรงของ การศึกษาเพื่ออาชีพแล้วนั้นยังคงได้รับค่านิยมจากอิทธิพลความหมายโดยนัยของการศึกษาเพื่อ อาชีพโดยการได้ทำงานในหน่วยงานที่ดีมีรายได้สูงเพราะจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยที่มี ชื่อเสียงในประเทศไทยและอีกทั้งจบการศึกษาในหลักสูตรนานาชาติอีกด้วย

ในด้านการแสดงออกทางความหมายของนักเรียน GED จะสะท้อนการให้ความหมายออกมา เพื่อเป็นการส่งสารดังกล่าวให้กับผู้รับสารคนอื่นๆผ่านกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการเลือกสถานศึกษาที่เป็นการเลือกสถานศึกษาที่มองว่าเน้นการจัดการ เรียนการสอนตอบสนองความต้องการ เริ่มต้นจากการปลดพันธนาการความเป็นนักเรียนออก จากชีวิตตัวเองเพื่อเข้าสู่การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสิ่งที่ตรงตามการให้ความหมาย การศึกษาเพื่ออาชีพดังจะเห็นได้จากการผันตัวเองจากหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับของไทยมาสู่ การเป็นนักเรียน GED ในกรณีของเอ็มและแนนนี่ที่มองเห็นช่องทางว่าหากจบการศึกษาใน โปรแกรม GED ก็จะทำให้มีโอกาสในการเข้าสู่มหาวิทยาลัยได้เร็วขึ้น

3. การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคม

การศึกษานั้นเป็นที่ยอมรับว่าเป็นกระบวนการในการพัฒนามนุษย์โดยส่งผ่านความรู้เพื่อให้ผู้เรียนนั้นสามารถพัฒนาทักษะ กระบวนการคิดและการดำรงชีวิตในแต่ละบุคคลให้มีความสอดคล้องกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ผู้วิจัยพบว่าการให้ความหมายการศึกษาในกลุ่มนักเรียน GED นั้นนอกเหนือจากจะดำรงตามแนวคิดที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วยังพบว่านักเรียน GED ได้ให้ความหมายของการศึกษาในลักษณะพิเศษและเป็นที่ยอมรับร่วมกันภายในกลุ่มนักเรียน GED และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องคือการศึกษาว่า “การศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคม”

การศึกษาพบว่าที่มาของการให้ความหมายการศึกษาดังกล่าวได้รับอิทธิพลทางทฤษฎีจากปรัชญาการจัดการศึกษาของโปรแกรม GED ปรัชญาการจัดการศึกษาโปรแกรม GED นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับสำหรับผู้ที่ไม่ได้โอกาสจากการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้รับการศึกษา โปรแกรม GED มีคุณวุฒิเทียบเท่ากับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา โดยมุ่งเน้นการจัดการการศึกษาสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการทำงาน (Rockowitz, 2007) แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประเทศไทยที่ต้องการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะทัศนคติที่พึงประสงค์ของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยยึดหลักการที่ว่าเป็นการสนองความต้องการความสนใจในการแก้ปัญหาให้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น ตามแนวคิดของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2545) ได้กำหนดรูปแบบออกมาทั้งสิ้น 4 ประเภท แต่มีประเภทหนึ่งที่สอดคล้องกับการให้ความหมายของกลุ่มนักเรียนและปรัชญาแนวทางการจัดการศึกษาโปรแกรม GED จากประเทศสหรัฐอเมริกาที่ปรากฏในการวิจัยครั้งนี้คือการศึกษานอกโรงเรียนที่เน้นการจัดการศึกษาพื้นฐานที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระตั้งแต่การส่งเสริมการรู้หนังสือ การศึกษาในโปรแกรมเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างหลากหลาย จุดมุ่งหมายและปรัชญาในการจัดการเรียนดังกล่าวนี้จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าในกรณีของการจัดการศึกษาในประเทศได้มีการให้ความหมายในลักษณะคู่ตรงข้ามกับปรัชญาและแนวทางดังกล่าว

คำที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความหมายการศึกษาในลักษณะดังกล่าวที่พบในสังคมไทยคือ “การศึกษา” “ยกระดับ” “มหาวิทยาลัย” “คุณวุฒิ” ซึ่งอธิบายการก่อตัวของความหมายผ่านการมองการศึกษาแบบมุ่งปลายทางคือการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามที่ได้กล่าวมาแล้วในส่วนต้นว่า การให้ความหมายการศึกษาของนักเรียน GED มีจุดเริ่มต้นจากการให้ความสำคัญกับ

กระบวนการพัฒนามนุษย์ ระบบคิด ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐาน จากนั้นจึงให้นิยามความหมายของการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมาอีกระดับหนึ่งคือ การศึกษาเพื่ออาชีพ นั่นคือเริ่มมีทัศนคติและมุมมองว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่พัฒนาทักษะ สำหรับการเข้าสู่อาชีพ ซึ่งกระบวนการและขั้นตอนการส่งผ่านความหมายจาก การศึกษาเพื่อการ พัฒนาทักษะ (การศึกษาขั้นพื้นฐาน) ไปสู่การศึกษาเพื่ออาชีพ (การศึกษาขั้นอุดมศึกษา) ซึ่งเป็น จุดหมายปลายทางนั้น จำเป็นต้องมีการนิยามความหมายของการศึกษาที่เป็นช่วงรอยต่อระหว่าง 2 ความหมายด้วยความหมายที่ว่า “การศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียนและ ความน่าเชื่อถือในสังคม”

การศึกษาเพื่อยกระดับทางการเรียนและการทำงานจะประกอบไปด้วยอิทธิพลของคำว่า “ยกระดับ” ซึ่งเป็นการส่งผ่านความหมายจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่งเพื่อเปลี่ยนสถานะทาง สังคม ซึ่งในการวิจัยพบการให้ความหมายนี้ในพื้นที่การเรียนหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ โปรแกรม GED ที่ใช้วาทกรรมดังกล่าวในการขยับระยะเวลาในการเรียนจากการเรียนในโรงเรียน ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเรียน 3 ปีไปสู่การ “ยกระดับ” ฐานะจาก “นักเรียน” ขึ้นเป็น “นักศึกษา” หรือ การยกระดับจาก “นักเรียนไทย” สู่อการเป็น “นักเรียนอินเตอร์” (นักเรียนนานาชาติ) รวมไปถึง ปลายทางสุดท้ายคือ “นักศึกษา” ไปสู่การเป็น “คนทำงาน” การให้ความหมายการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของการศึกษาที่มีต่อการปรากฏตัวตนพื้นที่และการนิยามอัตลักษณ์ของตัว นักเรียนดังกล่าว

3.1 ความหมายที่ปรากฏ

การให้ความหมายการศึกษาว่า “การศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียน และความน่าเชื่อถือในสังคม” นั้นเป็นการสื่อความหมายเพื่อให้ผู้รับสารโดยทั่วไปได้เห็นถึง เป้าหมายของการให้ความหมายที่ยึดโยงกับคำว่า “ยกระดับ” “ความน่าเชื่อถือ” และ “สังคม” ความหมายที่เกิดขึ้นโดยตรงคือการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการยกระดับความต้องการทาง เรียนซึ่งปรากฏความหมายใน 2 ระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา

- การศึกษาทางด่วน: จากมัธยมสู่อุดมศึกษา

ผู้วิจัยพบว่าการเปลี่ยนตัวเองจากการเป็นนักเรียนในระบบการศึกษาเดิมนั้นเป็น การแสดงให้เห็นถึงการให้ความหมายของนักเรียน GED ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องการยกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกระดับทางการศึกษา ตั้งแต่จุดเริ่มต้นคือการคาดหวังที่จะเข้าศึกษาต่อใน ระดับมหาวิทยาลัยให้เร็วขึ้น จึงเปลี่ยนตัวเองจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปีมาสู่การ เป็นนักเรียน GED ซึ่งใช้ระยะเวลาที่สั้นกว่า

“เรียน GED มันใช้เวลาสั้นดีกว่า แป็บๆก็เข้ามหาวิทยาลัยได้แล้ว ไม่ต้องนั่งเรียน 3 ปี เหมือนโรงเรียน”

(แนนนี่, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2552)

“ถ้าต้องเรียนที่โรงเรียน เรียน IG (หลักสูตรการศึกษาจากประเทศอังกฤษ: ผู้วิจัย) 3 ปีแล้วต้องเรียนต่อ A Level (หลักสูตรการศึกษาจากประเทศอังกฤษ: ผู้วิจัย) อีก 2 ปี กว่าจะเข้ามหาวิทยาลัยได้ มหาวิทยาลัยเมืองไทยเขาใช้แค่ IG ก็เข้าเรียนได้แล้ว IG กับ GED ค่าก็เท่ากัน เข้ามหาวิทยาลัยได้ แล้วทำไมผมต้องไปเรียนต่อ A Level อีกตั้ง 2 ปีในโรงเรียนอีก”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2552)

การแสดงออกดังกล่าวจึงเป็นการสะท้อนภาพที่มองว่าเด็กกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพียงเพื่อการยกระดับตัวเองไปสู่การเข้าสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นซึ่งเป็นจุดหมายในการศึกษาคือการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเท่านั้น

- การศึกษาเพื่อมูลค่าเพิ่มทางสังคม: จากไทยสู่อินเตอร์

การให้ความหมายของการศึกษานอกเหนือจากเป็นการให้ความหมายถึงประเด็นเรื่องการยกระดับการศึกษาจากการเป็น “นักเรียน” สู่อการเป็น “นักศึกษา” แล้วนั้น อีกนัยหนึ่งคือการแสดงออกในเรื่องการตัดสินใจเปลี่ยนตัวเองจากการเป็นนักเรียนในระบบโรงเรียนมาสู่การเป็นนักเรียน GED ซึ่งมีความเป็นนักเรียนในระบบการศึกษาจากต่างประเทศโดยเปลี่ยนจากการเป็น “นักเรียนไทย” มาสู่การเป็น “นักเรียนอินเตอร์” หรือประเด็นที่สำคัญที่ผู้วิจัยค้นพบในเรื่องพื้นที่การศึกษาและตอบสนองกับการให้ความหมายการศึกษาในกรณีนี้คือการให้ความหมายการศึกษาเพื่อยกระดับสถานะของตนเองในพื้นที่การศึกษาหรือการดำรงพื้นที่การศึกษาเดิมที่ตนเองเคยได้รับสมัการศึกษาในระบบการศึกษานานาชาติ ซึ่งจะเกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียนที่เคยศึกษาในระบบโรงเรียนนานาชาติ หรือเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตัดสินใจแล้วว่าจะมาเป็นนักเรียน GED ไม่กลับไปเรียนที่อังกฤษแล้ว วุฒิมันก็ดูอินเตอร์ดี ไม่ต่างกันเลย”

(นัท, สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2552)

“อุตสาหกรรมไปเรียนเมืองนอกมาเป็นปี กลับมาเมืองไทย ได้วุฒิไทยเป็นนักเรียนไทยอีกครั้ง ถ้าในช่วงนี้ว่างๆก่อนจะกลับไปเป็นนักเรียนไทยอีกรอบก็ลองเรียน GED ละกัน ถ้าจบก็ได้วุฒิอินเตอร์ไปเลย”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2552)

ภาพของการให้ความหมายการศึกษาดังกล่าวนั้นผู้วิจัยพบว่าเป็นการมองการศึกษาว่าเป็นเพียงเครื่องมือในการทำให้บุคคลต่างๆ ยอมรับในตัวตนของผู้ให้ความหมาย อันเนื่องมาจากค่านิยมของสังคมที่ให้ความสำคัญกับระบบการศึกษานานาชาติว่าเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ ผู้ที่จบการศึกษาจากหลักสูตรนานาชาติอย่างน้อยก็จะมีทักษะการสื่อสารทางภาษาได้ดีกว่าคนที่เรียนในระบบการศึกษาไทย อีกทั้งการให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาเพื่ออาชีพคือการให้ความสำคัญกับคนที่จบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยและมีทักษะวิชาชีพเฉพาะที่เพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ ซึ่งอิทธิพลทางความคิดดังกล่าวนี้มีผลโดยตรงต่อการสร้างสรรค์ความหมายการศึกษาดังกล่าว

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างสรรค์และถ่ายทอดความหมายลงบนพื้นที่การศึกษาและเป็นการให้ความหมายการศึกษาคือ “การศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคม” พบปัจจัยที่มีอิทธิพลดังต่อไปนี้

3.2.1 ครอบครัว

ครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้ความหมายดังกล่าวผู้วิจัยพบว่าครอบครัวของนักเรียน GED ให้คุณค่ากับการศึกษาที่ไม่เท่ากันระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาขั้นอุดมศึกษาซึ่งเป็นการให้คุณค่าที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความหมายดังกล่าว เนื่องจากการให้คุณค่ากับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อสร้างทักษะในการประกอบอาชีพและเป็นการย้ำความน่าเชื่อถือในการทำงานในอนาคตเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น

“สำหรับผมนะ ม.ปลายอะไรก็ได้ ขอให้จบเถอะ แล้วไปสู้อันตอนมหาวิทยาลัย ไปเอาความรู้มาให้ได้ ยิ่งครอบครัวผมยิ่งสบายใหญ่ จะเรียนมหาวิทยาลัยไหนก็ได้ รัฐ เอกชน ต่างประเทศ ขอแค่จบแล้วเอาความรู้มาดูแลกิจการผมต่อไปละกัน”

(คุณพ่อเคท, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2553)

สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง que พบในการวิจัยคือการที่ครอบครัวมีความต้องการที่จะให้นักเรียนกลับมาดำเนินธุรกิจของครอบครัว ดังนั้นการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะและคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นมากกว่าการได้รับวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทำให้ หากมีช่องทางในการย่นระยะเวลาในการเป็น “นักเรียน” เพื่อก้าวเข้าสู่การเป็น “นักศึกษา” และ “บัณฑิต” จึงเป็นสิ่งที่มือทธิพลต่อการกำหนดความหมายและการแสดงออกทางความหมายดังกล่าว

นักเรียนก็เป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการสร้างความหมายนี้อันเนื่องมาจากอิทธิพลทางความคิดของนักเรียนที่ต้องการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการยกระดับความน่าเชื่อถือให้กับตนเองไม่ว่าจะเป็นการยกระดับจาก “นักเรียนไทย” เป็น “นักเรียนอินเตอร์” “นักเรียน” เป็น “นักศึกษา” หรือสุดท้าย “นักศึกษา” เป็น “คนทำงาน” ปัจจัยดังกล่าวเมื่อผ่านการแสดงออกถึงการสรรหาช่องทางที่ทำให้ตนเองบรรลุเป้าหมายได้ไม่ว่าจะเป็นการเรียนแบบเร่งรัดเพื่อย่นระยะเวลาในการเรียนในโรงเรียน หรือแม้กระทั่งการเรียนเพื่อให้อุฒิการศึกษาเป็นไปผ่านทางในการทำงานได้จึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความหมายดังกล่าว

“ถ้ามันมีช่องทางให้ลัดได้ ไม่ต้องเรียนกันยาวๆ แล้วเข้ามาวิทยาลัยได้ ใครจะไม่เลือก เพราะจุดหมายผมคืออะไรก็ได้ เข้ามาวิทยาลัยให้ได้เร็วๆ ละกัน ตรงนั้นสำคัญกว่าเพราะจะได้รู้ว่าทำงานอะไร คนเขาจะยอมรับหรือเปล่า”

(แม่ค, สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2552)

“ตัดสินใจแล้วว่ามาเป็นนักเรียน GED ไม่กลับไปเรียนที่อังกฤษแล้ว วุฒิมันก็ดูอินเตอร์ดี ไม่ต่างกันเลย”

(นัท, สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2552)

“อุตสาหไปเรียนเมืองนอกมาเป็นปี กลับมาเมืองไทย ได้วุฒิไทยเป็นนักเรียนไทยอีกครั้ง ถ้าจันช่วงนี้ว่างๆ ก่อนจะกลับไปเป็นนักเรียนไทยอีกรอบก็ลองเรียน GED ละกัน ถ้าจบก็ได้วุฒิอินเตอร์ไปเลย”

(ฮาร์ป, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2552)

“ม.ปลายมันก็แค่วุฒิ ตอนไปทำงานใครเขาก็คงไม่ได้ดูวุฒิม.ปลายหรอก สู้ไปตั้งใจเรียนในมหาวิทยาลัยดีๆ จะดีกว่า ยิ่งแบบผมเนี่ยต้องทำงานที่บริษัทที่บ้านอยู่แล้ว ไปตั้งใจเอาวุฒิป.ตรี ป.โทดีกว่า”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2552)

3.2.2 สังคม

ปัจจัยด้านสังคมที่มีผลต่อการให้ความหมายการศึกษาดังกล่าวคือเรื่องค่านิยมในสังคมที่เน้นการให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยคือการศึกษาที่เป็นจุดสูงสุดของการเรียนรู้ ค่านิยมและการให้ความหมายดังกล่าวจึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดความหมายของการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับเรื่องการยกระดับและความน่าเชื่อถือของบุคคล อีกทั้งการที่สังคมที่มองการพัฒนาแบบโลกาภิวัตน์ ที่มองเห็นความสำคัญของความเป็นนานาชาติ มองความสำคัญของการใช้ภาษาต่างประเทศและให้คุณค่ากับผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศว่าเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ และมีความสามารถมากกว่าคนไทย เนื่องจากสามารถใช้ภาษาได้ดีกว่าคนไทยหรือนักเรียนที่จบจากประเทศไทย จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือดังกล่าวที่ว่า

“ใครๆ ก็รู้ว่าจบอินเตอร์ มันน่าสนใจกว่าจบจากเมืองไทยอยู่แล้ว ภาษาที่ดีกว่า วิสัยทัศน์ก็ดีกว่า ใครต่อใครถึงได้พยายามส่งลูกไปเรียนเมืองนอก”

(เจ้าหน้าที่สถาบันกวดวิชาย่านสยามสแควร์, **สัมภาษณ์**, 5 พฤศจิกายน 2552)

“สังคมสมัยนี้ คิดว่าจบม.ปลายแล้วจะเป็นเจ้าของกิจการได้จะมีสักกี่คน เดี่ยวนี้อย่างน้อยก็ต้อง ปริญญาตรี ถึงจะมึงงานทำ แล้วปริญญาตรีก็ต้องดูอีกนะ ว่าจบอะไร จบที่ไหน แต่ถ้าจะให้ดีโน้นเลยไปต่อปริญญาโทที่เมืองนอก รับรองกลับมาก็หางานได้ง่ายๆ”

(บ๊ิก, **สัมภาษณ์**, 7 สิงหาคม 2552)

3.3 รูปแบบการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

รูปแบบการถ่ายทอดความหมายที่พบในการให้ความหมายการศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคมนั้นเป็นการถ่ายทอดความหมายที่คล้ายคลึงกับการถ่ายทอดความหมายอื่นๆคือการถ่ายทอดความหมายผ่านการพูดคุย และ ย้ำซ้ำ ในวาทกรรมที่ว่าด้วย คุณวุฒิและการศึกษาหลักสูตรนานาชาติ ความสำคัญของการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นการตอกย้ำภาพจำของคำว่า การจัดการศึกษานั้นเป็นไปเพื่อเพื่อยกระดับความต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคม

รูปแบบการถ่ายทอดความหมายอีกลักษณะหนึ่งคือการถ่ายทอดความรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ โดยครอบครัวจะให้นักเรียนได้ทดลองทำงานง่ายภายในธุรกิจของครอบครัว การทำงานในลักษณะดังกล่าวนอกเหนือจากเป็นการฝึกทักษะการทำงานในอนาคตแล้ว ยังมีนัยยะที่แฝงซ่อนอยู่คือความแตกต่างระหว่างวุฒิการศึกษา กับลักษณะงาน โดยผู้วิจัย

พบว่าลักษณะงานที่นักเรียนไปปฏิบัตินั้นเป็นการทำงานง่ายที่ไม่ต้องใช้วุฒิการศึกษาหรือทักษะที่จำเป็นมากนัก การทำงานในลักษณะดังกล่าวนี้นักเรียนจะต้องไปคลุกคลีอยู่ในสังคมของเพื่อนร่วมงานที่มีวุฒิการศึกษาใกล้เคียงกัน จนเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนต้องการที่จะเรียนให้สูงขึ้นเพื่อยกระดับการทำงานและความน่าเชื่อถือในธุรกิจของครอบครัว ดังจะเห็นได้จากกรณีของบิกที่รับผิดชอบหน้าที่ในการตรวจนับสินค้าภายในโรงงานซึ่งบิกมองว่าหากบิกจบการศึกษาระดับปริญญาตรีได้แล้วนั้นจะสามารถช่วยเหลืองานบิดาในส่วนของการบริหารจัดได้ หรือในกรณีของแจ๊คที่ต้องการได้รับวุฒิมหาวิทยาลัยที่สูงขึ้นเพื่อย้ำความน่าเชื่อถือในการทำงานในธุรกิจของครอบครัวดังกล่าวที่ว่า

“ทุกวันนี้ผมภูมิใจอย่างหนึ่ง อย่างน้อยช่วงที่ออกมาจากโรงเรียนอินเตอร์มาก็ยังได้ช่วยคุณแม่แปลเอกสารง่ายๆ ได้บ้าง อย่างน้อยก็ยังได้ใช้ความรู้ภาษาอังกฤษที่เรียนมา”

“แต่ผมก็ไม่อยากจะเป็นแค่คนแปลเอกสารแล้วก็ต้องรอให้พี่ๆเขาตรวจอีกรอบไปตลอดชีวิตหรอกนะ ผมอยากไปช่วยคุณแม่ทำงานอื่นๆบ้าง แต่นั่นมันต้องหลังจากที่เรียนจบอย่างน้อยก็คงปริญญาตรีก่อน”

(แจ๊ค, สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2552)

“ทุกวันนี้ที่บริษัทคุณแม่ก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษทุกวัน ผมโชคดีที่ได้ไปเรียนต่อที่อเมริกา ทำให้พอช่วยเหลือที่บ้านได้แต่สำหรับ น้องผมเขาน่าจะได้รับการศึกษาที่ดีกว่าเพราะเขาเรียนอินเตอร์มาตั้งแต่เด็ก อีกหนอยก็ต้องไปเมืองนอก ภาษาคงดีกว่าผมแน่ๆ คงช่วยงานที่บ้านได้อีกเยอะ”

(พี่ชายแจ๊ค, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552)

สถานที่ในการเรียนรู้ความหมายของการศึกษาดังกล่าวนั้นมักเกิดขึ้นภายในครอบครัวในพื้นที่ทำกิจกรรมต่างๆรวมกันโดยมากมักจะเป็นการพูดคุยกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน การเรียนของสมาชิกในครอบครัว เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนทัศนคติและความคิดเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะที่บ้านหรือในสถานที่ประกอบธุรกิจของครอบครัว ดังเช่นในกรณีของบิก บอสซ่า แจ๊คและฮาร์ป เป็นต้น โดยการเรียนรู้ในสถานที่ประกอบธุรกิจของครอบครัวนั้นจะเป็นการเรียนรู้ที่ต่อยอดจากกิจกรรมการให้ความหมายการศึกษาดังกล่าวได้อย่างชัดเจนที่สุด

รูปแบบการถ่ายทอดความหมายในอีกลักษณะหนึ่งที่พบเป็นการถ่ายทอดความหมายผ่านการแสดงข้อความตามประกาศโฆษณาต่างๆให้เห็นถึงค่านิยมของการศึกษาที่ได้รับจากต่างประเทศว่าเป็นสิ่งที่สามารถสร้างโอกาสที่ดีกว่าทางการทำงานโดยมักจะปรากฏข้อความตามหน้าเว็บไซต์ที่กล่าวถึงประเด็นดังกล่าว อาทิ “เรียนจบวุฒิ.ต่างประเทศมีโอกาสในการเข้าเรียนหลักสูตรอินเตอร์ได้ง่ายกว่า” หรือ “สำหรับน้องๆ ที่อยาก Pass ชั้นไปเรียนมหาลัยให้เร็วขึ้น” หรือ “น้องๆหลายคนที่ไม่ชอบเรียนในระบบโรงเรียนนานาชาติด้วยหลายสาเหตุ อาจมีเหตุจำเป็นต้องให้ออกจากโรงเรียน น่าเห็นใจจริงๆ แต่ต้องการวุฒิ ม. 6 เพื่อใช้ศึกษาต่อแล้วทำไงดีละ มาที่นี่เลย โอกาสทางการศึกษารออยู่ มาที่(ชื่อสถาบัน: ผู้วิจัย) เราช่วยให้เด็กที่ไม่ชอบเรียนในระบบโรงเรียนสามารถจบการศึกษาได้อย่างภาคภูมิใจเช่นเดียวกับเด็กที่เรียนในโรงเรียนภาคปกติโดยการสอบเทียบวุฒิ เกรด 12 ได้รับใบรับรองจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งสามารถนำไปรับรองนี้ไปเทียบวุฒิที่กระทรวงศึกษาธิการได้ แล้วเข้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยได้” (eduzones, 2552: ออนไลน์) โดยสถานที่ในการเรียนรู้ความหมายของการศึกษาดังกล่าวนั้นมักจะเกิดขึ้นภายในครอบครัวในพื้นที่ออนไลน์ อาทิ เว็บไซต์ต่างๆ เป็นต้น

3.4 การตีความและแสดงออกทางความหมาย

การแสดงออกในฐานะผู้รับความหมายการศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคม นั้นในด้านการแสดงออกทางความหมายที่ปรากฏคือการแสดงตนว่าให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนสถานะของตนเองจากการเป็น “นักเรียน” มาสู่การเป็น “นักศึกษา” โดยการเข้าสู่ระบบการเป็นนักเรียน GED เพื่อใช้ช่องทางในการเรียนที่สั้นเป็นเครื่องนำทางไปสู่เป้าหมายของการให้ความหมายการศึกษาดังกล่าว การเลือกโปรแกรม GED มาเป็นการแสดงออกทางความหมายครั้งนี้นอกจากจะเป็นการสื่อให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการยกระดับความต้องการทางการเรียนแล้วยังคงเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือจากในความเป็น “นักเรียนอินเตอร์” ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มนักเรียนกลุ่มนี้ดังคำกล่าวที่ว่า

“มาถามข้อมูล GED ผมก็โอเคนะ เรียนสั้นดีด้วย ไม่แพงมากแล้วก็ได้วุฒิอินเตอร์ ไม่ลำบากที่บ้านมาก คุณพ่อ คุณแม่ก็ไม่ว่าอะไรก็เลยตัดสินใจเรียน”

(นัท, สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2551)

“เวลามันเรียกผมว่า เด็กอินเตอร์ผมก็ยังรู้สึกดีอยู่นะ เหมือนตอนที่กลับมาจากอเมริกาใหม่ๆ เรียน GED เหมือนผมได้หลุดพ้นไม่ได้เป็นนักเรียนไทยที่ต้องมานั่งเครียด นั่งเรียนทั้งวันแล้ว”

(แม็ค, สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2552)

นักเรียนจะทำการส่งสารการให้ความหมายการศึกษาในความหมายดังกล่าวนี้ผ่านการแสดงออกถึงความเป็น นักเรียนอินเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ตำราการเรียนจากต่างประเทศมาเป็นสัญลักษณ์ในการแสดงความน่าเชื่อถือว่ามีทักษะภาษาอังกฤษในการสื่อสารทางวิชาการได้ดี หรือการใช้วาทกรรมว่าด้วยการเรียนลัด ใช้ระยะเวลาเรียนที่น้อยและสามารถเข้าสู่การเป็น นักศึกษาได้เร็วมาเป็นตัวแสดงความหมายให้เห็นถึงการยกระดับความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน GED

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 8

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสังคมไทย

บทนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย จากข้อมูลที่เก็บโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใน 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มผู้สอน เจ้าหน้าที่และผู้บริหารสถาบันกวดวิชาที่จัดการศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจำนวน 10 คน 2) กลุ่มครอบครัวของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจำนวน 6 คน และ 3) กลุ่มนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจำนวน 8 คน จากนั้นนำร่างสรุปแนวทางฯ ไปทำการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน ได้บทสรุปสำหรับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยดังต่อไปนี้

1. ที่มา

จากการสนทนากลุ่มถึงอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสังคมไทยนั้นพบว่า การแสดงออกทางอัตลักษณ์ของนักเรียนที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสังคมไทยหรือที่เรียกว่านักเรียน GED โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความคิดและพฤติกรรมการแสดงออกที่ประสพภาวะของการหลงในวัฒนธรรมนานาชาติจนสะท้อนออกมาเป็นภาพของเด็กไทยที่มีภาวะ เหนื่อย ค้างอินเตอร์ ซึ่งเป็นลักษณะของการล้าหลังทางวัฒนธรรมและความคิด อีกทั้งรูปแบบการใช้ชีวิตของนักเรียน GED ที่มักนิยมบริโภคสินค้าและบริการที่มีราคาแพงและมีความเสี่ยงต่อสุขภาพร่างกายจนทำให้กลุ่มนักเรียน GED อยู่ในภาวะการใช้ชีวิตในสังคมบริโภคนิยมแบบ รวยใช้ (ซีวิต) รวยซื้อป อีกทั้งการให้ความสำคัญกับเรื่องของการบริโภคสื่อและเทคโนโลยีที่เข้ามามีอิทธิพลในการใช้ชีวิตของนักเรียน GED มากขึ้นจะเกิดภาวะ ติดสื่อ เสพสาร มากเกินไปไม่ว่าจะเป็นสื่ออินเทอร์เน็ตหรือการส่งสารข้อความต่างๆ การได้มาซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้มีความเชื่อมโยงกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งของครอบครัว จนนำไปสู่การให้ความหมายสำคัญของการศึกษาที่พึงประสงค์ คือ การศึกษาเพื่ออาชีพ ซึ่งเป็นแนวคิดตามแบบสังคมทุนนิยมที่มุ่งเน้นเรื่องรายได้ทางเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพมากกว่าทักษะการดำเนินชีวิตในสังคม เด็กเหล่านี้จึงมองหารูปแบบการศึกษาทางด่วนที่เร่งระยะเวลาในการเรียนให้สั้น เพื่อผลักดันตัวเองเข้าสู่การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นการนำไปสู่การพัฒนาทักษะเพื่ออาชีพ

สรุปภาพรวมจากที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นว่านักเรียน GED มีแนวโน้มที่จะก้าวเข้าสู่ภาวะความเสี่ยงในการดำรงชีวิตจากสังคมและการศึกษาที่มุ่งแต่เรื่องของตนเองและเฉพาะกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมและอัตลักษณ์ร่วมกันตลอดจนการได้รับการศึกษาที่มุ่งแต่วุฒิการศึกษา มากกว่าการขัดเกลาทางสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกัน จนอาจนำไปสู่ภาวะพวกตนเป็นศูนย์กลาง และมองไม่เห็นถึงความแตกต่างทางสังคมอื่นๆ ได้ ดังเช่นคำกล่าวที่ว่า

“เราเหมือนจะมีโลกส่วนตัวของกลุ่มเราเนาะ บางทีมันทำให้ขาดเรื่องสภาพสังคมจริงๆ ถ้าฟังมาจากเด็กโรงเรียนนานาชาติมันก็ต่างกับเด็กไทยแล้ว เขาต้องมีพื้นที่สำหรับเรียนรู้เรื่องความจริงของสังคมบ้าง เรียนรู้สังคมต่างจังหวัด เรียนรู้เด็กไทย เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่าเขา”

(สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2553)

“เด็กไม่มีพื้นที่ในชีวิตให้กับใคร นอกจากตัวเอง”

(อมรวิชัย นาครทรรพ, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2553)

สถานการณ์ดังกล่าวเมื่อทำการศึกษาถึงช่องทางในการป้องกันและขจัดปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตสำหรับนักเรียน GED และพัฒนานักเรียน GED ผู้การเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพของประเทศไทยภายใต้บริบทของสังคมแห่งการเรียนรู้ อยู่อย่างเท่าทัน ต้องเน้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียน GED ซึ่งมองว่าเป็นกลุ่มที่อาจเกิดภาวะความเสี่ยงในการใช้ชีวิตในสังคม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้าง/ พัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาให้นักเรียน GED ได้รับความรู้ ความเข้าใจและสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

2. เป้าหมายของการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษา

จากความกังวลและห่วงใยข้างต้น นำมาซึ่งเป้าหมายในการสร้างนักเรียน GED ให้เป็นคนที่มีความรู้ในสังคม จึงจำเป็นต้องกำหนดการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาเพื่อสร้างนักเรียน GED ให้มีลักษณะ 4 ประการคือ รู้จักความเป็นไทย ใส่ใจการอยู่ร่วมกัน รู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี มีความรู้เรื่องการบริโภค โดยผ่านการจัดและพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาที่มีความรู้ให้กับนักเรียน GED

3. แนวคิดการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษา

แนวคิด "การพัฒนาพื้นที่คุณภาพ" ที่จะช่วยเหลือเหล่านักเรียน GED ให้มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในเป้าหมายที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น นั้นมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงพื้นที่ทางการศึกษาที่ปรากฏอยู่ในสังคมนักเรียน GED และพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาเหล่านั้นให้กลายเป็นพื้นที่การศึกษาที่มีความรู้กับนักเรียน GED ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมหรือรูปแบบของการดำเนินงานในพื้นที่ทางการศึกษานั้นต้องไม่เป็นการครอบงำหรือลดทอนอัตลักษณ์ของนักเรียน GED ออกจากตัวตนของนักเรียน GED เพื่อมาสวมอัตลักษณ์เพียงชุดเดียวของสังคมซึ่งอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งการไม่ยอมรับและการถอยห่างจากสังคมไทย ดังนั้นการสร้างพื้นที่บนฐานความหลากหลายทางอัตลักษณ์ย่อมเป็นการสร้างสังคมแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ดังคำกล่าวที่ว่า

“ความสำคัญมันไม่ได้อยู่ที่ว่าให้เขาหลอมมาเป็นเด็กไทยนะ แต่ให้เขารู้จักความเป็นไทย ยอมรับได้ในสังคมที่มันแตกต่าง มันอยู่ที่ว่าเราจะทำพื้นที่อย่างไรให้เขารู้ความต่างและรักความเป็นไทยไปพร้อมกัน... การศึกษาบนแผ่นดินไทย ทำอย่างไรจะผสมผสานกับสังคมไทยได้ เราทำอย่างไรให้เขามีปฏิสัมพันธ์กับคนไทย เด็กไทย นักเรียนไทยได้ มันเป็นเรื่องที่จะทำอย่างไรให้ตัวของเขาคงเดิมแต่มีพื้นที่ให้คนอื่นบ้าง”

(อมรวิชัย นาครทรรพ, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2553)

การพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวอาศัยแนวทางการจัดทำพื้นที่การศึกษาให้เป็นกระแสบ้างให้กับชีวิตนักเรียน GED คือการพัฒนาพื้นที่สำหรับนักเรียน GED ต้องเป็นการจัดพื้นที่การศึกษาที่ยังคงความเป็นนักเรียน GED เพื่อให้รู้สึกปลอดภัยที่จะแสดงตัวในพื้นที่และขณะเดียวกันต้องเปิดพื้นที่ให้กับคนอื่น ๆ ในสังคมเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์รวมถึงผ่อนปรนต่อสภาพแวดล้อมที่จะเข้ามากระทบกับชีวิต ดังคำกล่าวที่ว่า

“แนวคิดที่สำคัญคือ ทำอย่างไรให้เขาคิดถึงคนอื่นบ้าง คนไทยทั่วไป คนที่ด้อยกว่าแต่ก็ไม่สูญเสียความเป็นตัวของเขาเองไป”

(สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, **สัมภาษณ์**, 30 เมษายน 2553)

การศึกษาค้างนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาสำหรับนักเรียน GED ที่เน้นรูปแบบการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่แห่งการให้/แลกเปลี่ยนอย่างสร้างสรรค์และพื้นที่รู้เห็นสังคมไทยกว้างขึ้น ซึ่งเป็นการทำให้นักเรียน GED และผู้ที่สนใจทั่วไปได้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ สภาพสังคมที่มีความแตกต่างกันดังกล่าวที่ว่า

“ต้องมีพื้นที่สำหรับเรียนรู้เรื่องความจริงของสังคมบ้าง เรียนรู้สังคมต่างจังหวัด เรียนรู้เด็กไทย เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่าเขา”

(สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, **สัมภาษณ์**, 30 เมษายน 2553)

“ต้องเตรียมพื้นที่ให้เขาใน 2 แบบคือพื้นที่แห่งการให้ คือทำให้เขารู้จักเข้าใจ เห็นสังคมไทยให้มากขึ้น พาเขาไปพบปะกับคนกลุ่มอื่น เด็กโรงเรียนอื่นๆ สังคมอื่นๆ”

(อมรวิชัย นาคทรรพ, **สัมภาษณ์**, 30 เมษายน 2553)

“เคยไปทำบุญวันเกิดกับเพื่อนที่บ้านเด็กกำพร้า เราก็เพิ่งรู้ว่าเราโชคดีที่มีพ่อแม่ มีเงินกิน ได้เรียนหนังสือ ถ้าอยากให้พวกเด็ก GED เขาเห็นใจคนอื่น ก็ลองให้เขาเจอสังคมแบบนั้นบ้างก็น่าจะดีขึ้น”

(ดวงพร บุรณไพศาล, **สนทนากลุ่ม**, 28 มกราคม 2553)

“เมื่อก่อนตอนเรียนอยู่ที่โรงเรียน เขาพาไปดูทำนา พาไปบริจาคของที่โรงเรียนไกลๆ เลยเห็นว่ามันต่างจากโรงเรียนเรา ยังมีคนอีกเยอะที่ไม่เหมือนเรา อย่างเป็นทางการเนี่ยกลับมากินข้าวหมดทุกเม็ดเลย มันเห็นแล้วเหนื่อย ถ้าถามว่าจะทำอะไรให้เด็ก GED มันดูไม่ไร้สาระ ก็พาไปทำประโยชน์ให้สังคมสิ โรงเรียนพาไปก็ได้”

(พิทวัส ทิพย์ธนานันท์, **สนทนากลุ่ม**, 28 มกราคม 2553)

4. รูปแบบพื้นที่ทางการศึกษา

รูปแบบการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยสำหรับนักเรียน GED ในครั้งนี้เป็นการสร้างพื้นที่ทางการศึกษาใหม่ให้กับนักเรียน GED โดยจะมีลักษณะของการดำเนินงานโดยใช้พื้นที่ใน 2 ลักษณะอันได้แก่ พื้นที่เสมือนจริงใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-Based) และพื้นที่เน้นกิจกรรมเป็นที่ตั้ง (Activity-Based) เนื่องจากรูปแบบพื้นที่ดังกล่าวง่ายต่อการบริหารจัดการที่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการไม่มากนัก อีกทั้งสามารถที่จะอาศัยภาคีความร่วมมือในการให้การศึกษานบนพื้นที่การศึกษาดังกล่าวได้อย่างง่ายดายและด้วยภาวะของการไร้ขอบเขตด้านที่ตั้งทางกายภาพจะยิ่งเป็นการเข้าถึงกลุ่มนักเรียน GED ได้อย่างง่ายดาย โดยรูปแบบพื้นที่ทั้ง 2 ลักษณะมีการดำเนินการดังนี้

4.1 พื้นที่เสมือนจริงใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-Based)

มีลักษณะเป็นพื้นที่ที่ไร้ขอบเขต พรมแดน เป็นพื้นที่จำลองหรือสมมุติขึ้นมีตั้งแต่พื้นที่บนเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต หรือพื้นที่รายการบันเทิงต่างๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ในขั้นตอนการนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษานั้นจะยึดเอาพื้นที่เสมือนจริงเป็นพื้นที่ประสานงานกลางในการดำเนินการให้ความรู้ จัดกิจกรรมต่างๆกับนักเรียน GED อันได้แก่ การจัดทำพื้นที่ออนไลน์ อันได้แก่ การจัดทำเว็บไซต์เครือข่ายครอบครัว GED ให้ความรู้และเป็นตัวกลางในการประสานงาน/ขับเคลื่อนการให้ความรู้ตามชุดความรู้ที่กำหนดตามเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษา อีกทั้งเป็นการกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเครือข่ายครอบครัว GED อันประกอบไปด้วย นักเรียน GED ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ที่สอนในหลักสูตร สถาบันกวดวิชาในการทำกิจกรรมต่างๆ อันเนื่องมาจากพฤติกรรมกรรการบริโภคสื่อเทคโนโลยีในกลุ่มนักเรียน GED นั้นมีบ่อยครั้งอีกทั้งเป็นพื้นที่ที่นักเรียน GED ใช้ประโยชน์ในการสื่อสารกัน

การใช้พื้นที่สื่อเสมือนจริงทางเทคโนโลยีนั้นเป็นพื้นที่ทางการศึกษากลางสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิสัมพันธ์กับคนในระดับปัจเจก และปรับเปลี่ยนวิธีการเสฟสื่อออนไลน์เหล่านั้นมาสู่การเป็นผู้ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อให้เกิดภาวะ เว็บไซต์ที่มีลักษณะการดำเนินกิจกรรมแบบจิตสาธารณะคือมีการถ่ายโอน แลกเปลี่ยนข้อมูลและนำเสนอสิ่งที่ต้องการให้คนในพื้นที่ออนไลน์ได้รู้ให้เกิดขึ้นจนเป็นนิสัยในกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ได้ดังกล่าวที่ว่า

“พื้นที่สื่อสร้างสรรค์ การเรียนรู้ แลกเปลี่ยนผ่านทางเว็บไซต์ มันเป็นวิธีการที่ดีวิธีหนึ่งที่จะเข้าถึงเด็กกลุ่มนี้ได้”

(อมรวิทย์ นาคกรทรรพ, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2553)

“เว็บไซต์สื่อออนไลน์มันสำคัญในการให้ความรู้กับทุกคน ยิ่งเด็กเหล่านี้ ถ้าเขามีพฤติกรรมการใช้สื่อแบบนี้ เราจำเป็นต้องใช้สื่อเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ ใน 2 แบบคือใช้สื่อให้ความรู้และให้ความรู้เพื่อเลือกใช้สื่อ มันต้องทำคู่กันไป ถึงจะเป็นการพัฒนาพื้นที่สื่อให้กับเขา”

(สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, **สัมภาษณ์**, 30 เมษายน 2553)

“ถ้านับเรื่องสื่อตอนนี้สื่อพวกเครือข่ายออนไลน์มันมีอิทธิพลต่อเด็ก GED สูงนะ เด็กพวกนี้มีเวลาว่าง ส่วนมากก็ใช้เวลากับสื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งดูหนัง โหลด เพลง หรือการเข้าพวกสังคมออนไลน์ของเขา”

(ณัฐพงศ์ ธนิตยวงศ์, **สนทนากลุ่ม**, 26 มกราคม 2553)

4.2 พื้นที่เน้นกิจกรรมเป็นที่ตั้ง (Activity-Based)

พื้นที่ภาคปฏิบัติการ ซึ่งสร้างขึ้นโดยไม่มีภาระระบุสถานที่ทางกายภาพที่แน่นอน แต่มีจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกันที่จะให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมการเคลื่อนไหวทางความคิด หรือกิจกรรมเพื่อทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อนักเรียน GED โดยเป็นการจัดกิจกรรมที่ปรากฏอยู่ในแต่ละชุดความรู้ข้างอิงบนพื้นที่ทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการถ่ายทอดความหมายของนักเรียน GED ในเรื่องนั้น ซึ่งจะเป็นพื้นที่ทางการศึกษาที่มีความหลากหลาย ในขณะที่เดียวกันก็เป็น การเสริมสร้างพื้นที่ทางการศึกษาให้กับกลุ่มคนทั่วไปที่สนใจในชุดความรู้ดังกล่าวได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย

การเปิดพื้นที่เน้นกิจกรรมเป็นที่ตั้งนี้พบว่าเป็นกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกในเรื่องของยุทธศาสตร์การสร้างพื้นที่ให้กับเด็กและเยาวชน โดยพบว่าในต่างประเทศหลายแห่งได้เน้นการออกแบบพื้นที่เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมเฉพาะกลุ่ม การดำเนินการดังกล่าวนี้นอกจากการได้เข้าถึงกลุ่มนักเรียน GED แล้วยังเป็นการใช้อิทธิพลที่ปรากฏบนพื้นที่นั้นไม่ว่าจะเป็น สัญลักษณ์ที่แฝงอยู่ในพื้นที่กายภาพ หรือ อิทธิพลของกลุ่มคนที่เข้าร่วมกิจกรรมก็มีส่วนในการพัฒนาความรู้ รวมไปถึงจดจำความหมายที่ต้องการนำเสนอได้เป็นอย่างดี ดังคำกล่าวที่ว่า

“ทำไรตโซว์ (การให้ข้อมูลเคลื่อนไหว: ผู้วิจัย) ทำอีเวนต์ (รายการส่งเสริมการขายหรือส่งเสริมการให้ความรู้: ผู้วิจัย) ก็ดีนะ มันเข้าถึงเด็กได้ง่ายถ้าเลือกที่ ให้มันเหมาะ อย่างเช่น ถ้าจะรณรงค์เรื่องวัยรุ่นก็น่าจะทำที่สยามสแควร์ เป็นแหล่งวัยรุ่น ดีกว่าไปตั้งเป็นที่ๆ แล้วให้เด็กวิ่งไปหา เด็กคงไปยาก”

(วัชรินทร์ ปัญญารุ่งเจริญชัย, **สนทนากลุ่ม**, 26 มกราคม 2553)

5. ชุดความรู้ในพื้นที่ทางการศึกษา

ภายใต้กรอบเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนานักเรียน GED ให้มีลักษณะ รู้จักความเป็นไทย ใส่ใจการอยู่ร่วมกัน รู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี มีความรู้เรื่องการบริโภค ผ่านการจัดและพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ความรู้เพื่อการพัฒนาดังกล่าว โดยสามารถแยกชุดความรู้ตามลักษณะนักเรียน GED ที่พึงประสงค์จากการสนทนากลุ่มได้ชุดความรู้ต่างๆดังต่อไปนี้

5.1 รู้จักความเป็นไทย: ชุดความรู้เรื่องความเป็นไทย

1) ที่มาของชุดความรู้

เป็นสะท้อนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปรากฏอัตลักษณ์ของนักเรียน GED ที่มักจะสะท้อนอัตลักษณ์เด็กอินเตอร์ออกมาในพื้นที่การศึกษาและพื้นที่สาธารณะทั่วไป การสะท้อนอัตลักษณ์ดังกล่าวทำให้นักเรียน GED ให้ความสำคัญกับเรื่องวัฒนธรรมตะวันตกทั้งเรื่องการใช้ภาษา ความคิดรวมไปถึงวิถีชีวิตที่อิงแอบกับวัฒนธรรมตะวันตกจะทำให้ละเลยความเป็นไทย จากสภาพปัญหาที่พบจะเห็นได้ว่าชุดความรู้เรื่องความเป็นไทยเป็นเรื่องที่ขาดหายไปจากชีวิตนักเรียน GED ในกรณีดังกล่าวหากต้องการที่จะพัฒนาพื้นที่การศึกษาให้กับนักเรียน GED จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาชุดความรู้เรื่องของความเป็นไทยดังกล่าวที่ว่า

“ที่บ้านชอบบ่นว่าให้ทำตัวเป็นเด็กไทยหน่อย เราเป็นคนไทยแล้วเด็กไทยมันเป็นอย่างนี้ ก็อยากรู้เหมือนกัน”

(ภิรมณ วิวัฒน์ธนสาร, **สนทนากลุ่ม**, 28 มกราคม 2553)

“ตอนนี้เหมือนเด็กจะคิดว่าไปทางฝรั่งจะดีกว่ามาทางไทย ถ้าเรื่องการคิดวิเคราะห์ การดูแลตัวเองได้แบบเด็กฝรั่งก็เป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าไปเลียนแบบวัฒนธรรมฝรั่งทั้งหมดจนลืมนึกถึงความเป็นไทยอันนั้นก็น่าห่วง”

(อรพินธุ์ ปิยะพันธุ์, **สนทนากลุ่ม**, 26 มกราคม 2553)

“การพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาให้เขาต้องหาความเหมือนท่ามกลางความต่าง เด็กกลุ่มนี้มีศักยภาพสูงแต่จะดีกว่านี้ถ้าเด็กกลุ่มนี้ยังรักเมืองไทย ต้องดึงด้านดีของเขาทั้ง 2 ด้านออกมาไว้ตรงกลาง เพื่อให้เขาเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมไทยได้”

(อมรวิทย์ นาคทรรพ, **สัมภาษณ์**, 6 พฤษภาคม 2553)

“เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเป็นเด็กไทย ไม่ว่าจะในระบบโรงเรียนหรือ
 แม้แต่ เด็กกศน.เองก็จะต้องมีกิจกรรมที่เสริมความเป็นไทย มันจำเป็นสำหรับ
 สังคมไทย...เราไม่รู้ว่าเขาอยากรับรู้มากน้อยแค่ไหน แต่มันเป็นหน้าที่ของทุกภาค
 สังคมเพราะอย่างน้อยเขาจะได้ไม่รู้สึกแปลกแยก จนนำไปสู่ความขัดแย้งใน
 ตัวเอง ขอแค่มีทัศนคติและเห็นคุณค่าในแบบไทยๆนี้แหละ”

(สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, **สัมภาษณ์**, 7 พฤษภาคม 2553)

2) เป้าหมายของชุดความรู้

การพัฒนาพื้นที่การศึกษาเรื่องความเป็นไทยมีการกำหนดเป้าหมายการ
 พัฒนาพื้นที่เพื่อปลูกฝังความรู้เรื่องสังคมวัฒนธรรมไทยเพื่อให้นักเรียน GED เกิดความรู้ความ
 เข้าใจและตระหนักในเรื่องความเป็นไทยมากขึ้น

3) **เนื้อหาความรู้** จากการสนทนากลุ่มพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นไทยที่ควร
 เสริมสร้างประกอบไปด้วย

- ทักษะการสื่อสารภาษาไทยทั้งการพูดและการเขียน
- วัฒนธรรมไทยพื้นฐาน อันประกอบไปด้วย พฤติกรรมการไหว้การ
 ทักทาย กริยามารยาท และมารยาทในการเข้าสังคม
- ประวัติศาสตร์เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมไทยพื้นฐานที่ควรรู้

4) กิจกรรมเพื่อสร้างความรู้เรื่องความเป็นไทย

- **นิทรรศการประวัติศาสตร์มีชีวิต** โดยเป็นนิทรรศการที่สามารถจับต้อง
 ได้ โดยเป็นการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และสังคม
 วัฒนธรรมผ่านสื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจากเทคโนโลยีการสื่อสารใน
 ปัจจุบัน โดยอาจจัดในลักษณะของพิพิธภัณฑ์หรือกิจกรรมเวียน
 สามารถเคลื่อนย้ายได้ง่ายไปยังพื้นที่สาธารณะที่วัยรุ่นและนักเรียน
 GED นิยมรวมตัวกัน
- **กิจกรรมเสริมวัฒนธรรม** เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ความ
 เข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยผ่านเทศกาลสำคัญของไทย อาทิ
 เทศกาลสงกรานต์ หรือ วันลอยกระทง

5.2 ใฝ่ใจการอยู่ร่วมกัน: ชุดความรู้เรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคม

1) ที่มาของชุดความรู้

การสนทนากลุ่มมองว่าการที่นักเรียน GED ได้หลุดออกจากระบบการศึกษาในโรงเรียนนั้นจะเป็นการทำให้กระบวนการขัดเกลาทางสังคมหล่นหายไป อันเนื่องมาจากรูปแบบการเรียนในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED เน้นการสอนหลักในการทำข้อสอบโดยปราศจากให้ความรู้เรื่องคุณธรรมและจริยธรรมและการอยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

“เด็กกลุ่มนี้เขามีศักยภาพสูงนะต้นทุนทั้งภาษาทั้งครอบครัว เขามีค่านิยมมีวัฒนธรรมในแบบของเขาเอง ถ้าพัฒนาเขาดีๆ เขาจะเป็นคนที่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้ง่าย”

(อมรวิชัย นาคกรทรรพ, **สัมภาษณ์**, 30 เมษายน 2553)

“สิ่งที่มันหายไปก็คือเรื่องช่วยเหลือคนอื่นเพราะมันไม่มีหรอก มีแต่เนื้อหาแล้วก็การทำข้อสอบ แล้วไอ้การเรียนแบบเรียนด้วยตัวเอง มันทำให้ไม่รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่นได้นะ เพื่อนกันเองนอกจากเรื่องเรียนแล้วถ้าไม่สนิทกันจริงๆก็ไม่ช่วยกันหรอก”

(พรภัสสร เกษมสุข, **สนทนากลุ่ม**, 28 มกราคม 2553)

ทักษะการใช้ชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน GED มีพื้นที่การศึกษาและการดำรงชีวิตที่เป็นกลุ่มเฉพาะนั้นสะท้อนให้เห็นถึงการละเลยต่อกิจกรรมอื่นๆในสังคม สภาพปัญหาที่พบจะเห็นได้ว่าคุณธรรม จริยธรรมและการเข้าสังคมเป็นเรื่องที่มีผลต่อชีวิตของนักเรียน GED ในกรณีดังกล่าวหากต้องการที่จะพัฒนาพื้นที่การศึกษาให้กับนักเรียน GED จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาชุดความรู้ดังกล่าวที่ว่า

“ต้องเตรียมพื้นที่ให้เขาใน 2 แบบคือพื้นที่แห่งการให้ คือทำให้เขารู้จักเข้าใจ เห็นสังคมไทยให้มากขึ้น พาเขาไปพบปะกับคนกลุ่มอื่น เด็กโรงเรียนอื่นสังคมอื่นๆ”

“เด็กกลุ่มนี้เขามีจุดต่างนะ ถ้าเปรียบเทียบก็เหมือนจุดดำบนผืนผ้าแต่เราจะทำอย่างไรให้จุดดำๆ เหล่านั้นมันเกาะเกี่ยว เชื่อมโยงกับทุกภาคส่วน ทำให้มันกลายเป็นลวดลายที่สวยงามได้”

(อมรวิชัย นาคกรทรรพ, **สัมภาษณ์**, 30 เมษายน 2553)

“เขาเหมือนจะมีโลกส่วนตัวของกลุ่มเขานะ บางทีมันทำให้ขาดเรื่องสภาพสังคมจริงๆ ถ้าฟังมาจากเด็กโรงเรียนนานาชาติมันก็ต่างกับเด็กไทยแล้ว เขาต้องมีพื้นที่สำหรับเรียนรู้เรื่องความจริงของสังคมบ้าง เรียนรู้สังคมต่างจังหวัด เรียนรู้เด็กไทย เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่าเขา”

(สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2553)

2) เป้าหมาย

เพื่อพัฒนาให้นักเรียน GED รู้จักเรื่องการทักษะการเข้าสังคม รู้จักการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น รวมไปถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมซึ่งเป็นทักษะในการดำรงตนอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) **เนื้อหาความรู้** จากการสนทนากลุ่มพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันสังคมที่ควรส่งเสริมในพื้นที่ประกอบไปด้วย

- คุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิตต่อตนเองและสังคม
- การรู้จักให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้อื่นในสังคม
- การรู้จักความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4) กิจกรรมเพื่อสร้างความรู้เรื่องทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม

- **การจัดทำ GED Social Camp** เป็นการร่วมกันจัดกิจกรรมระหว่างนักเรียน GED ที่เรียนในสถาบันกวตวิชาต่างสถาบันกันเพื่อเข้ามาร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคมร่วมกันไม่ว่าจะเป็นโครงการ Day Camp เช่นการไปทำกิจกรรมกับผู้ด้อยโอกาสในสังคม หรือ การทำกิจกรรมค่ายรายสัปดาห์ร่วมกันในการไปเรียนรู้ชีวิตที่แตกต่างออกไปทั้งในชนบทและต่างประเทศ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในความแตกต่างและประสานประโยชน์ในการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม

5.3 รู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี: ชุดความรู้เรื่องสื่อและเทคโนโลยี

1) ที่มาของชุดความรู้

จากการศึกษาและการสนทนากลุ่มพบว่านักเรียน GED ให้ความสำคัญกับเรื่องสื่อและเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมเสพสื่อเทคโนโลยีประเภทเครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่ว่าจะเป็น Facebook Twitter Hi5 หรือแม้กระทั่ง Windows Live ซึ่งโปรแกรมการพูดคุยผ่านทางเครือข่ายหรือที่เรียกว่า MSN อีกทั้งพฤติกรรมกรเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อหาความรู้

หรือเพื่อความบันเทิงต่างๆ ทั้งการดาวน์โหลดภาพยนตร์ เพลงหรือแม้กระทั่งการโพสต์ข้อความ ได้ตอบสนองความคิดเห็นกันตามหน้าเว็บไซต์ต่างๆ เป็นสิ่งที่พบได้บ่อยในกลุ่มนักเรียน GED

แม้ว่าสื่อและเทคโนโลยีจะเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและมีความถี่ในการเข้าใช้ บริการของนักเรียน GED อยู่เป็นจำนวนมากแต่ก็เป็นการเลือกที่จะเข้าถึงสื่อไม่กี่ประเภทส่วนมาก มักจะเลือกบริโภคสื่อออนไลน์ หรือเว็บไซต์มากกว่าสื่ออื่น การเข้าถึงสื่อออนไลน์นั้นทำให้นักเรียน สามารถเลือกที่จะรับหรือปฏิเสธในสิ่งตนไม่ให้ความสนใจได้

จากการสนทนากลุ่มพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่นิยมบริโภคข่าวสารบ้านเมืองหรือ ความเป็นมาเป็นไปของสังคมมากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นการบริโภคสื่อประเภท บันเทิงหรือเครือข่าย สังคมออนไลน์ของตนเองมากกว่าการบริโภคข่าวสารต่างๆ หรือแม้กระทั่งสื่อประเภทนิตยสาร สิ่งพิมพ์ที่นักเรียน GED เลือกอ่านไม่มากนัก อีกทั้งสื่อที่นิยมอ่านจะเป็นนิตยสารที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องของแฟชั่นและความสวยงามเป็นหลัก ดังคำกล่าวที่ว่า

“เห็นด้วยนะที่ว่านักเรียน GED ไม่ค่อยดูข่าวสาร ปกติดูก็ก็ไม่ค่อยดู ข่าว มาถึงก็จะเปิดแต่ทีวีช่องเพลง ช่องกีฬา จนไม่ค่อยรู้ข่าวสารบ้านเมือง เท่าไหร่”

(สิริกาญจน์ จิตธรรมสถาพร, **สนทนากลุ่ม**, 30 มกราคม 2553)

สภาพปัญหาที่พบจะเห็นได้ว่าความรู้เรื่องสื่อและเทคโนโลยีเป็นเรื่องที่มีผลต่อ ชีวิตและข้อมูลข่าวสารของนักเรียน GED ในกรณีดังกล่าวหากต้องการที่จะพัฒนาพื้นที่การศึกษา ให้กับนักเรียน GED จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาชุดความรู้เรื่องของข้อมูลข่าวสารไปควบคู่กับการ ให้ทักษะในการบริโภคสื่อ

2) เป้าหมาย

การพัฒนาพื้นที่การศึกษาเรื่องสื่อและเทคโนโลยีมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียน GED มีทัศนคติและพฤติกรรมกรบริโภคสื่อที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคม

3) **เนื้อหาความรู้** จากการสนทนากลุ่มพบว่าชุดความรู้เกี่ยวกับสื่อและเทคโนโลยี ที่ควรส่งเสริมในพื้นที่ประกอบไปด้วย

- การสร้างภูมิคุ้มกันแก่เด็กและเยาวชนเรื่องการบริโภคสื่อและเทคโนโลยี
- การสร้าง/ผลิตสื่อและเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์
- การเสริมสร้างทักษะการเลือกรับ/เข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและมีคุณภาพ

4) **กิจกรรมเพื่อสร้างความรู้เรื่องสื่อและเทคโนโลยี**

- **สร้างสื่อเครือข่ายออนไลน์** เป็นการสร้างเครือข่ายออนไลน์ เว็บไซต์ จิตสาธารณะที่มีรูปแบบทันสมัยตอบสนองความต้องการของนักเรียน GED และเยาวชนทั่วไป เพื่อเป็นพื้นที่ในการนำเสนอความรู้ แลกเปลี่ยน ทักษะคิดและความคิดเห็นในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของนักเรียน GED และวัยรุ่นทั่วไป
- **พื้นที่ความรู้รอบโรงเรียน** เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่อุดมไปด้วย สื่อและข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั้งการจัดทำสื่อเคลื่อนที่ ให้ข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ การจัดตั้งโทรทัศน์ที่เปิดรายการข่าวทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับข้อมูลข่าวสารต่างๆภายในพื้นที่สถาบันกวดวิชา
- **พื้นที่สื่อรอบรั้ว รอบบ้าน** เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมด้วยสื่อและ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับข้อมูลข่าวสารต่างๆภายใน พื้นที่บ้านและครอบครัว

5.4 มีความรู้เรื่องการบริโภค: ชุดความรู้เรื่องบริโภคศึกษา

1) ที่มาของชุดความรู้

จากการศึกษาพบว่านักเรียน GED นั้นมีวิถีชีวิตและพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการที่มีราคาแพง รวมถึงการให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม นักเรียน GED ส่วนใหญ่นิยมบริโภคสินค้าที่มาจากต่างประเทศรวมถึงการบริโภคสินค้าและบริการที่มีราคาแพงแต่ไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกาย อาทิ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือการท่องเที่ยวตามสถานบันเทิงยามราตรีต่างๆ จากสภาพปัญหาที่พบจะเห็นได้ว่าความรู้เรื่องบริโภคเป็นเรื่องที่มีผลต่อชีวิตในด้านเศรษฐกิจและสุขภาพของนักเรียน GED ในกรณีดังกล่าวหากต้องการที่จะพัฒนาพื้นที่การศึกษาให้กับนักเรียน GED จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาเรื่องของชุดความรู้เรื่องการบริโภค

2) เป้าหมาย

การพัฒนาชุดความรู้เรื่องการบริโภคมีเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้นักเรียน GED เกิดการเรียนรู้และเลือกสรรเกี่ยวกับสินค้าและบริการในฐานะผู้บริโภคสินค้าและบริการอย่างมีวิจารณญาณ และรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3) **เนื้อหาความรู้** จากการสนทนากลุ่มพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับการบริโภคที่ควรส่งเสริมในพื้นที่ประกอบไปด้วย

- หลักการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
- สุขภาพและความปลอดภัยจากสินค้า
- สิทธิของผู้บริโภค
- การวางแผนทางการเงินในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
- ผลกระทบจากบริโภคสินค้าและบริการเกินความจำเป็น

4) กิจกรรมเพื่อสร้างความรู้เรื่องการบริโภค

- **ตลาดนัดสินค้าไอเดีย** เป็นการเปิดพื้นที่ให้กับเยาวชนและนักเรียน GED ได้ทำสินค้าเชิงสร้างสรรค์จากไอเดียนักเรียน เพื่อปรับเปลี่ยนมุมมองในการบริโภคสินค้าจากเดิมที่นิยมสินค้านำเข้าแพงมาสู่การใช้สินค้าที่เน้นการนำเสนอไอเดียและความคิดที่แปลกใหม่ เพื่อกระตุ้นสร้างวัฒนธรรมการบริโภคแนวใหม่ เปิดพื้นที่ในการหัดเป็นผู้ประกอบการในการจัดจำหน่ายเพื่อเป็นการฝึกทักษะอาชีพ
- จัดทำเว็บไซต์ Teen consumer ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ให้ความรู้ด้านการบริโภคสินค้า ผลิตภัณฑ์และบริการเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น

6. ภาควิชาความร่วมมือในพื้นที่ทางการศึกษา

ข้อสรุปที่ได้จากการสนทนากลุ่มพบว่าการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนเพื่อผลักดันแนวทางการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติบนพื้นที่ทางการศึกษาจริงซึ่งประกอบไปด้วย

6.1 **สถาบันกวตวิชาที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย** ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ต้องให้ความสำคัญรับผิดชอบหลักในการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาสำหรับนักเรียน GED เนื่องจากเป็นผู้ที่มีใกล้ชิดกับนักเรียน GED ทำให้ทราบถึงจำนวน ช่องทางในการติดต่อสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูลของนักเรียน

GED อีกทั้งยังเป็นผู้บริหารจัดการพื้นที่ในการเรียนรู้ของนักเรียน GED จนอาจกล่าวได้ว่า สถาบัน กวดวิชานั้นเป็นพื้นที่ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนของนักเรียน GED จุดเด่นของหน่วยงาน คือการบริหารจัดการในเชิงธุรกิจขนาดเล็กทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ทางการศึกษา อีกทั้งมีช่องทางการเข้าถึง ติดต่อประสานงานกับนักเรียน GED ได้โดยตรงทำให้ง่ายต่อการประกอบกิจกรรมในพื้นที่ทางการศึกษาจุดอ่อนของหน่วยงาน คือการบริหารจัดการสถาบันกวดวิชาในเชิงธุรกิจ หากปล่อยให้มีการดำเนินการรับผิดชอบดูแลพื้นที่ทางการศึกษาโดยลำพัง จะเป็นการเปิดโอกาสสร้างภาพลักษณ์ทางธุรกิจและเป็นการผูกขาดทางภาพลักษณ์ด้านการสอนโปรแกรมดังกล่าว

เมื่อศึกษาถึงจุดอ่อนของสถาบันกวดวิชาแล้วจึงควรมีการประสานความร่วมมือในการก่อตั้งเครือข่ายผู้ประกอบการสถานศึกษาที่เปิดสอนโปรแกรมดังกล่าวในประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาให้กับนักเรียน GED โดยมีวาระการเป็นเจ้าภาพที่ชัดเจน เพื่อดูแลรับผิดชอบเครือข่ายและดูแลพื้นที่ทางการศึกษาตลอดจนผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมบนพื้นที่ทางการศึกษาเป็นวาระที่ชัดเจน และมีการหมุนเวียนกันรับหน้าที่ในการเป็นเจ้าภาพดูแลพื้นที่ทางการศึกษาดังกล่าวตามวาระที่กำหนด

6.2 ภาครัฐ มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและสนับสนุนการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED บทบาทที่สำคัญของภาครัฐคือการจัดทำพื้นที่ประสานงานกลางในการให้ความรู้ในรูปแบบพื้นที่เสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน อาทิ การจัดทำเว็บไซต์เครือข่ายการให้ความรู้ อีกทั้งดำเนินการควบคุม ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในพื้นที่เว็บไซต์ดังกล่าวและคอยประสานงาน ช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมที่ปรากฏในแต่ละชุดความรู้เป็นหลักโดยมีหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการ ในระดับดังต่อไปนี้

1) **กระทรวงที่เกี่ยวข้อง** เป็นกระทรวงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุดความรู้ที่ปรากฏในพื้นที่ทางการศึกษา อันได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงสาธารณสุข จุดเด่นของหน่วยงาน คือ การมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเชิงโครงสร้างระดับประเทศ มีบุคลากรทางวิชาการและงบประมาณสนับสนุน จุดอ่อนของหน่วยงาน คือ ภาวะการบริหารจัดการที่อ้างอิงกับระบบราชการ อีกทั้ง ระดับความสำคัญของการพัฒนามาก่อนนักเรียน GED ที่มีจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของประเทศ อาจไม่ก่อให้เกิดความน่าสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

การวิจัยครั้งนี้จึงได้ข้อสรุปจากการสนทนากลุ่ม โดยการให้ความสำคัญไปยังหน่วยงานภาครัฐในอีกลักษณะหนึ่งนั่นคือ องค์กรมมหาชนในกำกับของรัฐที่มีลักษณะการดำเนินงานที่มีความเกี่ยวข้องกับชุดความรู้ที่ปรากฏในพื้นที่

2) **องค์กรมหาชนในกำกับของรัฐ** อาทิ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ ที่มีการบริหารจัดการองค์กร ทรัพยากรที่มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจจัดให้มีลักษณะของการดำเนินการร่วมกันในรูปเครือข่ายหรือโครงการ ติดตามสภาวะการณ์นักเรียน GED ในด้านต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

6.3 ภาคสังคม อันประกอบไปด้วย โรงเรียนในระบบการศึกษาไทย กลุ่มเครือข่ายทางสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับชุดความรู้ในพื้นที่ อาทิ มูลนิธิสื่อเพื่อการพัฒนาเด็ก โดยภาคสังคมนี้นี้มีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือด้านความรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่การศึกษา รวมไปถึงการผลิตสื่อสร้างสรรค์ สร้างพื้นที่ดีและกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้นักเรียน GED ได้รู้จักสังคมที่มีความแตกต่างออกไปจากเดิมและส่งเสริมให้เด็กมีบทบาทร่วมผลิตสื่อสร้างสรรค์

6.4 ภาคธุรกิจ ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยีและเครือข่ายออนไลน์ในการจัดทำสื่อคุณภาพให้กับเด็กและเยาวชน โดยทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือด้านความรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่การศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านการเงิน หรือเทคโนโลยีต่างๆ รวมไปถึงการเป็นเจ้าของภาพในการจัดการเนื้อหาความรู้ที่ปรากฏในชุดความรู้ที่มีความเกี่ยวข้องหรือเป็นทักษะที่องค์กรมีความชำนาญเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และความรู้ให้กับนักเรียน GED

6.5 สถาบันครอบครัว มีหน้าที่หลักในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียน GED บนพื้นฐานสังคม วัฒนธรรมไทย รวมไปถึงการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน GED ในพื้นที่บ้าน ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลสูงสุดของนักเรียน GED จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทัศนคติระหว่างกัน จุดเด่นของสถาบันครอบครัวคือการได้ร่วมในพื้นที่กิจกรรมต่างๆ กับนักเรียน GED อยู่เป็นประจำทำให้มีโอกาสในการปลูกฝังค่านิยมต่างๆ ให้กับนักเรียน GED

ในพื้นที่ทางการศึกษาสถาบันครอบครัวจึงมีหน้าที่ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรม อีกทั้งมีหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่การศึกษา ในลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรม การให้การสนับสนุนด้านต่างๆ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายในกลุ่มครอบครัวนักเรียน GED ในรูปของเครือข่ายพ่อแม่นักเรียน GED เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานการดำเนินงานต่างๆ ในพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

7. การจัดการพื้นที่การศึกษา

การจัดการพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยสำหรับนักเรียน GED ที่ได้จากการสนทนากลุ่มในครั้งนี้นำประกอบไปด้วยการจัดการพื้นที่การศึกษาใน 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการสร้างพื้นที่ การเข้าสู่และการขับเคลื่อนพื้นที่ และการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานและการจัดการพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 ขั้นตอนนี้มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการที่แตกต่างกันออกไปสามารถจำแนกได้ดังนี้

7.1 การสร้างพื้นที่

ขั้นตอนการสร้างพื้นที่การศึกษาเป็นขั้นตอนแรกของแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาอันเนื่องมาจากแนวทางที่ได้จากการสนทนากลุ่มเป็นการเปิดพื้นที่การศึกษาแห่งใหม่ให้กับนักเรียน GED นั่นคือพื้นที่การศึกษาเพื่อการพัฒนาให้นักเรียน GED ผ่านพื้นที่ใน 2 ลักษณะ นั่นคือ พื้นที่เสมือนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน และพื้นที่เน้นกิจกรรมเป็นที่ตั้ง โดยพื้นที่การศึกษานั้นจะมุ่งเน้นไปที่พื้นที่เสมือนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานหรือการสร้างเว็บไซต์เครือข่ายพื้นที่การศึกษาสำหรับนักเรียน GED อันเนื่องจากแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาคั้งนี้พื้นที่การศึกษานบนเว็บไซต์จะเป็นพื้นที่หลักในการดำเนินงานตลอดจนเป็นพื้นที่กลางในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุดความรู้ต่างๆ ในขั้นตอนของการสร้างพื้นที่ในช่วงแรกนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่รับหน้าที่เป็นผู้สร้างพื้นที่การศึกษานบนเว็บไซต์ดังกล่าวและจะคอยควบคุมดูแลและติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนชุดความรู้ภายในพื้นที่การศึกษาแห่งนี้ โดยเป็นการสร้างพื้นที่ภายใต้ความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ประกอบการสถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยซึ่งจะเป็นผู้นำเสนอพื้นที่การศึกษานี้กับนักเรียน GED โดยการทำงานร่วมกันครั้งนี้เพื่อเป็นการกำหนดรูปแบบ วิธีการ เนื้อหาข้อมูล รวมไปถึง หลักการในการควบคุม ดูแล การใช้งานพื้นที่การศึกษาดังกล่าวเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.2 การเข้าสู่พื้นที่การศึกษา

ขั้นตอนการเข้าสู่พื้นที่การศึกษานี้จะเกิดขึ้นภายหลังจากที่ขั้นตอนการสร้างพื้นที่การศึกษาโดยเป็นการส่งผ่านข้อมูลต่างๆไปสู่นักเรียน GED โดยเป็นการอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้ดูแลรับผิดชอบในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆบนพื้นที่การศึกษานั้นคือ เครือข่ายผู้ประกอบการสถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย โดยเป็นการนำเสนอข้อมูลพื้นที่และดำเนินการจัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับชุดความรู้ต่างๆที่ได้บรรจุไว้ในพื้นที่การศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น สถาบันครอบครัว หน่วยงานภาครัฐ องค์กรมหาชน ภาคธุรกิจ และภาคสังคม เพื่อให้นักเรียน GED ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นบนพื้นที่การศึกษา จำแนกได้ดังนี้

1) **รูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมบนพื้นที่เน้นกิจกรรมเป็นที่ตั้ง**
ลักษณะการดำเนินงานจัดกิจกรรมการให้ความรู้ในพื้นที่ดังกล่าวนั้นจะเป็นการจัดกิจกรรมที่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมที่ชัดเจนว่าประกอบไปด้วยหน่วยงานใดในภาคีการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาโดยจะมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานงานในทุกกิจกรรมคือ เครือข่ายผู้ประกอบการสถาบันกวดวิชาที่เปิดสอนโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย คอยให้ข้อมูลและร่วมบริหารจัดการกับเครือข่ายภาคีการพัฒนาพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายครอบครัวนักเรียน GED ภาคธุรกิจหรือภาครัฐก็ตาม โดยรูปแบบกิจกรรมที่ปรากฏนั้นจะมีการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา ลักษณะกิจกรรมและความรู้ที่จะได้รับให้กับนักเรียนทราบอย่างชัดเจนเพื่อความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม

2) **รูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมบนพื้นที่เสมือนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน**
ซึ่งนักเรียน GED สามารถที่จะเข้ามาศึกษาข้อมูล แลกเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ระหว่างกัน ในเรื่องราวต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับชุดความรู้ที่ปรากฏในพื้นที่ได้ตลอดเวลา จะมีกระบวนการเฝ้าระวัง และจากหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบร่วมกันระหว่างภาครัฐกับเครือข่ายผู้ประกอบการสถาบันกวดวิชาและเครือข่ายครอบครัวในการส่งเสริมให้นักเรียน GED ได้เข้ามาเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองในพื้นที่การศึกษาดังกล่าว

7.3 ขั้นตอนการติดตามประเมินผล

ขั้นตอนการติดตามและประเมินผลจะเป็นการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม และสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม โดยเน้นหนักไปที่การวัดและประเมินผลกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทางการศึกษาที่เอากิจกรรมเป็นที่ตั้ง อันเนื่องมาจากมีช่วงเวลาที่ชัดเจน มีความถี่ของจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่การศึกษอย่างชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดความรู้ และรูปแบบการจัดกิจกรรม เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบพื้นที่ทางการศึกษา

ภายใต้ความร่วมมือของเครือข่ายผู้ประกอบการสถาบันกวดวิชาและเครือข่ายครอบครัว เพื่อให้การติดตามประเมินผลที่ได้สามารถที่จะนำมาใช้ในการพัฒนา พื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED ในสังคมไทยต่อไป โดยในส่วนของพื้นที่เสมือนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานนั้นจะเป็นการประเมินผล ในลักษณะของการเก็บข้อมูลทางสถิติ เช่น ค่าความถี่ในการเข้าถึงพื้นที่การเรียนรู้ รวมไปถึงการเฝ้าระวังเกี่ยวกับการแสดงทัศนคติ ความเห็น และข้อมูลที่เรียนรู้จากพื้นที่ดังกล่าวของนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 9

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทย: กรณีศึกษานักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญของผลการวิจัยและนำเสนอตามลำดับดังนี้คือ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และพื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทย: กรณีศึกษานักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยครั้งนี้ประกอบด้วยวิธีการวิจัยหลายรูปแบบดังนี้

1. วิธีวิจัยทางชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) โดยการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ซึ่งประกอบไปด้วยการสังเกต (Observation) ในกิจกรรมการเรียนการสอนและการปฏิสัมพันธ์ในสังคมของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสถาบันกวดวิชาเอกชนย่านสยามสแควร์ จำนวน 39 คนระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2551- 30 เมษายน 2552 และคัดเลือกกรณีศึกษาด้วยวิธีการ Snowball Sampling จากกลุ่มนักเรียน GED ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องพื้นฐาน

การศึกษาใน 4 กลุ่มคือ 1) กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาในระบบโรงเรียนไทย 2) กลุ่มนักเรียนที่เคยศึกษาในระบบโรงเรียนไทย 3) กลุ่มนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ 4) กลุ่มนักเรียนที่เคยศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยคัดเลือกจากคนที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวแทนนักเรียน GED จากกลุ่มนักเรียน GED ที่มีพื้นฐานการศึกษาต่างกัน กลุ่มละ 1 คน เพื่อสังเกต (Observation) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กรณีศึกษาและผู้ที่อยู่แวดล้อมกรณีศึกษาไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน GED เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และพื้นที่การศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสถาบันกวดวิชาเอกชน ย่านสยามสแควร์ จำนวน 9 กรณีศึกษาระยะเวลาดังตั้ง 1 พฤษภาคม 2552 – 1 มีนาคม 2553

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสถาบันกวดวิชาเอกชน ย่านสยามสแควร์ จำนวน 9 กรณีศึกษา ระยะเวลาดังตั้ง 1 พฤษภาคม 2552 – 1 มีนาคม 2553

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 3 กลุ่ม ประกอบไปด้วย

3.1 กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจำนวน 8 คน

3.2 กลุ่มผู้สอน เจ้าหน้าที่และผู้บริหารสถาบันกวดวิชาที่จัดการศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจำนวน 10คน

3.3 กลุ่มครอบครัวของนักเรียนที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยจำนวน 6 คน

เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา จากนั้นนำแนวทางที่ได้ไปทำการตรวจสอบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนจำนวน 2 ท่าน ในวันที่ 30 เมษายน 2553

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 อัตลักษณ์และพื้นที่การศึกษาของนักเรียน GED ในประเทศไทย

1. อัตลักษณ์ของนักเรียน GED ในประเทศไทย

อัตลักษณ์ของนักเรียน GED ประกอบไปด้วยอัตลักษณ์ระดับปัจเจกและอัตลักษณ์ร่วม อัตลักษณ์ที่ปรากฏในกลุ่มนักเรียน GED คือด้านอัตลักษณ์ทางความคิด อัตลักษณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคม และอัตลักษณ์ทางการเรียนจนนำมาสู่อัตลักษณ์ร่วมของนักเรียน GED ดังต่อไปนี้

1.1 เด็กอินเตอร์: อัตลักษณ์ด้านความคิดและพฤติกรรมการแสดงออก

อัตลักษณ์ทางด้านความคิดและพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน GED ที่พบมีจุดกำเนิดจากการตีความเกี่ยวกับตนเองและสังคมที่กลุ่มนักเรียน GED ประสบร่วมกันคือพื้นฐานทางการศึกษาของนักเรียน GED ที่ได้รับการศึกษาจากระบบโรงเรียนนานาชาติหรือมีโอกาสไปศึกษาต่อในต่างประเทศทำให้พบเจอกับความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม ประกอบกับการให้ความสำคัญกับการศึกษาในต่างประเทศหรือระบบการศึกษานานาชาติมากกว่า การศึกษาไทยเป็นการตอกย้ำถึงความสำคัญของความเป็นนานาชาติ นักเรียน GED จึงแสดงอัตลักษณ์ที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมจากต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมตะวันตก

อัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์” สะท้อนออกมาทางพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อในหลายประเด็นได้แก่ ทศนคติที่มีต่อระบบการศึกษานักเรียน GED ทุกคนมีความคาดหวังที่จะเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนานาชาติ ในด้านการใช้ชีวิตนักเรียน GED นิยมที่บริโภคสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมจากต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากตะวันตก นักเรียน GED เลือกที่จะเข้าร่วมเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีความเป็นสากลและหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมเครือข่ายสังคมออนไลน์เดียวกับกลุ่มนักเรียนไทย สาเหตุสำคัญเกิดจากพื้นที่ในการดำรงชีวิตของนักเรียน GED ที่มีความเกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมนานาชาติ

1.2 รวย: อัตลักษณ์ด้านสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจ

อัตลักษณ์ด้านสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจเป็นการให้ความหมายร่วมกันด้านการบริโภคในเรื่องต่างๆ อาทิ การเรียน ความบันเทิง รูปแบบการใช้ชีวิต การแต่งกาย รูปแบบการใช้ชีวิต การเรียนและการเข้าสังคมของนักเรียน GED สะท้อนผ่านรูปแบบการใช้ชีวิตในกลุ่มผู้มีรายได้สูง นักเรียน GED เลือกที่จะบริโภคสินค้าและบริการในกลุ่มสินค้าและบริการที่มีราคาแพงและเน้นรูปแบบการเข้าถึงผลิตภัณฑ์และสินค้าเฉพาะกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเรื่องการใช้ชีวิตทั่วไปหรือการศึกษา

อิทธิพลที่มีผลต่ออัตลักษณ์คือฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน GED ที่มีรายได้สูงอีกทั้งเป็นการสร้างความหมายในการวัฒนธรรมการบริโภคสินค้าให้กับนักเรียน GED ที่ให้

ความสำคัญกับการบริโภคสินค้าราคาแพงเหล่านั้นว่าเป็นการยกระดับความน่าเชื่อถือในสังคม และตอกย้ำด้วยวาทกรรม “การเลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุด” เพื่อเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลจากการ แสดงหาลักษณะร่วมทางอัตลักษณ์ของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นการสถานะทางการเงิน ทักษะคิด รวมไปถึง ถึงวิธีการบริโภคที่คล้ายคลึงกันโดยผ่านการยอมรับซึ่งกันและกัน (Mutual Recognition) ในอัต ลักษณ์ดังกล่าวจากกลุ่มนักเรียนและผู้ที่อยู่โดยรอบนักเรียน GED

1.3 เรียนเร่ง (ไม่) รัต: อัตลักษณ์ด้านพฤติกรรมกรเรียนรูู้

อัตลักษณ์ด้านการเรียนรูู้เป็นการตระหนักรู้ต่อแนวคิดและพฤติกรรมกรเรียนรูู้ในระบบ การศึกษาของนักเรียน GED พฤติกรรมกรเรียนรูู้ของนักเรียนนั้นมีลักษณะที่ยืดหยุ่นไม่ถูกจำกัด ด้วยเงื่อนไขของเวลาในการเรียนเหมือนในระบบโรงเรียนอีกทั้งยังใช้ระยะเวลาในการเรียนที่ไม่ นานนักก็จบการศึกษาตามโปรแกรม ผู้วิจัยจึงนิยมอัตลักษณ์ด้านพฤติกรรมกรเรียนรูู้ของนักเรียน GED ด้วยคำว่า “เรียนเร่ง (ไม่) รัต”

นักเรียน GED ให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงต้องการได้รับวุฒิ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยเร็วโปรแกรม GED จึงเป็นช่องทางลัดในการทำให้ นักเรียนสามารถเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยได้เร็วขึ้นทำให้นักเรียนมีพฤติกรรม ความคิดความ ต้องการทางการศึกษาที่เน้น เรียนเร่ง และมีกรอบเวลาในการเรียน รูปแบบการเรียน การสอบที่ไม่ รัตแน่น จนเกินไป

2. การปรากฏอัตลักษณ์นักเรียน GED บนพื้นที่ทางการศึกษา

อัตลักษณ์ของนักเรียน GED ที่ปรากฏในพื้นที่ทางการศึกษามีลักษณะเคลื่อนที่ เลื่อนไหล และเป็นพลวัตหรืออีกนัยหนึ่งคืออัตลักษณ์เป็น “กระบวนการกลายเป็น” (Process of Becoming) เท่าที่คนหนึ่งๆจะเป็นได้อัตลักษณ์นักเรียน GED ที่พบในพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย

2.1 อัตลักษณ์ที่ปรากฏในพื้นที่ครอบครัว

นักเรียน GED ดำรงอยู่ในพื้นที่การศึกษที่บ้านและครอบครัวอัตลักษณ์ที่สวมใส่จะมีความ แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ อัตลักษณ์นักเรียน GED ที่ปรากฏบนพื้นที่บ้านถูกถอดถอนจากอิทธิพล ของพื้นที่และความสัมพันธ์กับผู้กระทำกรบนพื้นที่ (Actor) กล่าวคือ นักเรียน GED เมื่ออยู่ใน พื้นที่บ้านและครอบครัว การแสดงอัตลักษณ์นักเรียน GED ในลักษณะอัตลักษณ์ปัจเจก (Individual Identity) คือความเป็นนักเรียน GED ลำพังในครอบครัวจะถูกสลัดออกและแทนที่ ด้วยอัตลักษณ์ของครอบครัวซึ่งเป็นอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) ที่ได้รับการยอมรับร่วมกัน ของคนในครอบครัว

2.2 อัตลักษณ์ที่ปรากฏบนพื้นที่โรงเรียน สถาบันกวดวิชา

การปรากฏตัวของนักเรียน GED บนพื้นที่โรงเรียน สถาบันกวดวิชาเป็นพื้นที่ที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียน GED ให้มีโอกาสแสดงอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) ของความเป็นนักเรียน GED ในขณะเดียวกันการกระทำบนพื้นที่แห่งนี้ผู้วิจัยพบว่านักเรียน GED ได้มีการแสดง อัตลักษณ์ของปัจเจกเพื่อแสดงความต่างบนพื้นที่เพื่อเป็นแสดงถึงตัวตนและเป็นการต่อรองทางอำนาจในพื้นที่อีกด้วย

2.3 อัตลักษณ์ที่ปรากฏบนพื้นที่สาธารณะและพื้นที่เสมือน

การปรากฏตัวของนักเรียน GED ในพื้นที่สาธารณะทางกายภาพเช่น พื้นที่สยามสแควร์ พื้นที่ห้างสรรพสินค้า หรือพื้นที่เสมือนจริง อาทิ การใช้อินเทอร์เน็ต สังคมออนไลน์บนเว็บไซต์เช่น www.facebook.com , www.hi5.com, www.twitter.com เป็นการปรากฏตัวของอัตลักษณ์ที่มีความเคลื่อนไหว บางครั้งนักเรียน GED สามารถนำเสนอตัวตน อัตลักษณ์ของความเป็นนักเรียน GED และในบางกรณีอัตลักษณ์นักเรียน GED ก็จะถูกบดบังจากอัตลักษณ์อื่นขึ้นอยู่กับ การกระทำบนพื้นที่ว่าต้องการที่จะให้คำนิยามตัวตนของตนเองบนพื้นที่อย่างไรและจะใช้ประโยชน์จากการปรากฏกายของอัตลักษณ์ในลักษณะใดเพื่อสร้างตัวตนบนพื้นที่นั้น

3. พื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED ในสังคมไทย

พื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED ในสังคมไทยจำแนกเป็นพื้นที่ใน 2 ลักษณะคือ พื้นที่จริงในเชิงภูมิศาสตร์กายภาพ (Place-Based) และพื้นที่เสมือนจริงที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-Based)

3.1 พื้นที่จริงในเชิงภูมิศาสตร์กายภาพ (Physical Space)

พื้นที่จริงในเชิงภูมิศาสตร์กายภาพพบว่านักเรียน GED มีวิถีการดำรงชีวิตและการเรียนรู้สิ่งต่างๆบนพื้นที่จริงดังต่อไปนี้

1) บ้านและครอบครัว

ครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียน GED ให้เป็นบุคคลตามลักษณะที่ต้องการของครอบครัว ครอบครัวของนักเรียนจะใช้เวลาอยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวทั้งภายในบ้านและนอกบ้านเพื่อการให้ความรู้ในลักษณะสหวิทยาการของชีวิตทุกๆด้านกับนักเรียน GED

2) สถาบันกวดวิชา โรงเรียน

สถาบันกวดวิชาเป็นพื้นที่ที่ถูกจัดขึ้นเฉพาะกลุ่มสำหรับนักเรียน GED เพื่อเป็นพื้นที่การแสดงอัตลักษณ์ให้นักเรียน GED ได้แสดงความเป็นนักเรียน GED อย่างอิสระและปลอดภัยจากการครอบงำด้วยอำนาจอื่นใดบนพื้นที่และเป็นแหล่งที่นักเรียน GED จะได้เรียนรู้ในเรื่องราวเกี่ยวกับรายวิชาในโปรแกรม GED ไปพร้อมกับการเรียนรู้เรื่องทักษะชีวิตและการเข้าสังคมในกลุ่มนักเรียน GED

3) พื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะที่พบในการวิจัยครั้งนี้จะประกอบไปด้วย พื้นที่ย่านสยามสแควร์ ห้างสรรพสินค้า อาทิ สยามพารากอน เอ็มโพเรียม สยามเซ็นเตอร์ สยามดิสคัฟเวอรี เซ็นทรัลเวิร์ล หรือ เซ็นทรัลสาขาชิดลม และอีกพื้นที่หนึ่งที่มักพบนักเรียน GED ได้ในยามค่ำคือสถานบันเทิงยามราตรีประเภท ผับและบาร์ที่กลุ่มนักท่องเที่ยวรายได้สูงนิยมท่องเที่ยวย่านถนนทองหล่อและสุขุมวิท นักเรียน GED จะเรียนรู้เรื่องทัศนคติและการใช้ชีวิตในกลุ่มเพื่อนเป็นหลัก

3.2 พื้นที่สื่อเสมือนจริงที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-Based)

พื้นที่เสมือนจริงที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานประกอบไปด้วยพื้นที่บนเว็บไซต์ พื้นที่รายการโทรทัศน์หรือวิทยุ รวมไปถึงสื่อสิ่งพิมพ์และนิตยสารต่างๆ จำแนกได้ดังนี้

1) เครือข่ายทางสังคมออนไลน์

นักเรียน GED ส่วนใหญ่นิยมสร้างพื้นที่ส่วนตัวบนอินเทอร์เน็ตผ่านทางเว็บไซต์ www.facebook.com และ www.twitter.com และการสื่อสารออนไลน์อีกประเภทหนึ่งนั่นคือโปรแกรม Instant Message หรือที่บุคคลทั่วไปเรียกว่าการแชต (Chat) ซึ่งเป็นการส่งข้อความสื่อสาร ได้ตอบระหว่างกันในกลุ่มที่อยู่ในเครือข่ายของนักเรียน GED

2) วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ นิตยสาร

นักเรียน GED มีพฤติกรรมการบริโภคสื่อประเภท วิทยุ ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ พบว่ามักจะเลือกชมสื่อจากต่างประเทศหรือสื่อที่ใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร นอกจากนี้เพื่อประโยชน์ในการบริโภคแล้วยังพบว่าภาพลักษณ์ของสื่อดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการตอกย้ำอัตลักษณ์ความเป็น “เด็กอินเตอร์” ของนักเรียนอีกด้วย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียน GED

นักเรียน GED ได้ให้ความหมายของการศึกษาออกเป็น 3 ลักษณะคือ 1) การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาคือการพัฒนามนุษย์ 2) การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาเพื่ออาชีพ และ 3) การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคม

การให้ความหมายของการศึกษาที่ได้กล่าวมามีกระบวนการสร้างความหมายและการถ่ายทอด/ แสดงออกซึ่งความหมายดังต่อไปนี้

1. การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาคือการพัฒนามนุษย์

การให้ความหมายดังกล่าวเป็นการให้ความหมายถึงทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์กล่าวคือเป็นการทำให้รู้จักการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สื่อสารได้ ซึ่งเชื่อมโยงกับการศึกษาใน 2 ระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาขั้นอุดมศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 ความหมายที่ปรากฏ

- **ฝึกคิดแต่ติดกรอบ: โรงเรียนในความหมายการศึกษาเพื่อการพัฒนา**
มนุษย์

โรงเรียนเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นแหล่งในการพัฒนาทักษะความคิด การแก้ปัญหาและการสื่อสารอันเนื่องมาจากโรงเรียนนั้นมี กระบวนการในสร้าง/การให้ความรู้ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นตามการให้ความหมาย อีกทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาทักษะแต่ในขณะเดียวกันก็เป็นสถานที่ในการฝึกให้นักเรียนเน้นการท่องจำและมุ่งเข้ามหาวิทยาลัยมากจนทำให้เด็กเกิดความภาวะความเครียด

- **โลกกว้างทางปัญญา: มหาวิทยาลัยในความหมายการศึกษาเพื่อการพัฒนา**
มนุษย์

การศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นการศึกษาที่พัฒนาทักษะกระบวนการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นสื่อสารได้ ที่สืบต่อจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งเป็นการให้ความหมายที่กว้างในเชิงศาสตร์และองค์ความรู้ต่างๆและมีความลึกในเชิงกระบวนการคิด การแก้ไขปัญหา และพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นสถานที่ในการฝึกหัดความเป็นผู้ใหญ่ การเข้าสังคม การคิดรับผิดชอบต่างๆอันเนื่องมาจากสังคมของมหาวิทยาลัยนั้นเป็นสังคมที่เน้นการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ

1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

- ครอบครัว

ครอบครัวของนักเรียน GED มีสมาชิกในครอบครัวที่มีการศึกษาสูงและเคยได้รับการศึกษาในระบบการศึกษาที่หลากหลายทั้งการศึกษาของไทยและการศึกษาของต่างประเทศ ทำให้มีมุมมองต่อเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์เป็นหลักและมีอิทธิพลต่อการให้ความหมายดังกล่าวกับนักเรียน GED

- โรงเรียน

โรงเรียนมีความหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาคนมนุษย์จากวาทกรรมคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยมาโดยตลอดอีกทั้งในแต่ละโรงเรียนจะย่ำให้เห็นถึงแนวคิด ปรัชญาของโรงเรียนที่มีผลต่อการถ่ายทอดความหมายของนักเรียน GED

1.3 รูปแบบการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

รูปแบบการถ่ายทอดความหมายการศึกษาให้กับนักเรียน GED นั้นประกอบไปด้วยกันหลายวิธีขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ในการสร้างและถ่ายทอดความหมาย พื้นที่ครอบครัวจะเน้นการถ่ายทอดความหมายผ่านกิจกรรมต่างๆภายในครอบครัว ผ่านการพูดคุยหรือการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ แสดงความคิดเห็น โดยมีพื้นที่การทำกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว อาทิเช่น โต๊ะรับประทานอาหาร เป็นพื้นที่สำหรับการถ่ายทอดความหมายและประสบการณ์เรื่องราวต่างๆให้กับนักเรียน GED พื้นที่โรงเรียนเป็นการถ่ายทอดที่อ้างอิงกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนการสัมผัสผ่านถ้อยคำหรือวาทกรรมที่ครูผู้สอนมักจะหยิบยกขึ้นมาหรือการย้ำวาทกรรมบนพื้นที่พิธีกรรมภายในโรงเรียน

1.4 การตีความและแสดงออกทางความหมาย

นักเรียน GED มักจะแสดงออกมาในลักษณะของการรับรู้และจดจำความหมายของวาทกรรมและสามารถที่จะอธิบายหรือแสดงความคิดในประเด็นทางการศึกษารวมไปถึงคาดหวังความหมายในการจัดการศึกษาได้ ในขณะที่เดียวกันนักเรียน GED จะสะท้อนการให้ความหมายออกมาผ่านกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการเลือกสถานศึกษาที่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ หรือการเลือกเรียนในโรงเรียนนานาชาติ

2. การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาเพื่ออาชีพ

จากสภาพแนวโน้มการเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge-based economy) ทำให้มีการให้ความหมายต่อการศึกษาคือการศึกษาเพื่อเตรียมคนเข้าสู่สังคมการทำงาน ในการวิจัยครั้งนี้พบการให้ความหมายการศึกษาคือ การศึกษาเพื่ออาชีพ

2.1 ความหมายที่ปรากฏ

การให้ความหมายของการศึกษาที่ว่า “การศึกษาเพื่ออาชีพ” มีความเกี่ยวข้องกับคำ 2 คำคือ “การศึกษา” และ “อาชีพ” คือการศึกษาเป็นการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียน การศึกษาจึงต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สอนทั้งเนื้อหาวิชาที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพนั้นๆ ร่วมกับการสร้างสังคมเครือข่ายในวิชาชีพให้กับผู้เรียน

2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างสรรค์และถ่ายทอดความหมายลงบนพื้นที่การศึกษาและเป็นการให้ความหมายการศึกษาคือ “การศึกษาคือเพื่ออาชีพ” พบปัจจัยที่มีอิทธิพลดังต่อไปนี้

- ครอบครัว

ปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลคือครอบครัวของนักเรียน GED ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัวและมีความคาดหวังที่จะให้นักเรียน GED นั้นกลับมาดำเนินธุรกิจของครอบครัว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่นักเรียน GED ต้องมีทักษะที่สำคัญในการเข้ามาบริหารจัดการและดำเนินกิจการของครอบครัว

- สังคม

ปัจจัยด้านค่านิยมของสังคมไทยมีผลต่อการกำหนดความหมายการศึกษาในประเด็นการให้ความหมายการศึกษาเพื่ออาชีพ ค่านิยมที่มุ่งผลลัพธ์ในเชิงรูปธรรมจากการศึกษา คือการเป็นบัณฑิต ผู้มีรายได้สูง มีฐานะทางการเงินและการทำงานที่ดี ทำให้การศึกษามุ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่ออาชีพ

2.3 รูปแบบการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

รูปแบบการสร้างและถ่ายทอดความหมายนั้นพบวิธีการต่างๆ ขึ้นอยู่กับพื้นที่ในการสร้างและถ่ายทอดความหมาย ในส่วนของพื้นที่ครอบครัวนั้นจะเป็นการถ่ายทอดความหมายผ่านการพูดคุยแสดงความคิดเห็นและยังพบพื้นที่ธุรกิจครอบครัวจากการปฏิบัติงานจริงในธุรกิจของครอบครัวมาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความหมายอีกด้วย การถ่ายทอดความหมายบน

พื้นที่ทางสังคมนั้นเป็นการถ่ายทอดความหมายผ่านการพูดคุยให้เห็นถึงความสำคัญของเป้าหมายปลายทางของการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนในระดับอุดมศึกษาว่าต้องเน้นการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์จากการทำงาน

2.4 การตีความและแสดงออกทางความหมาย

การตีความหมายจะแสดงออกมาในลักษณะของการรับรู้และจดจำความหมายของวาทกรรมเหล่านั้นและมีความมุ่งหวังที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงและเรียนในสาขาวิชาที่ต้องการของสังคม โดยนักเรียน GED จะสะท้อนความหมายผ่านกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการเลือกเรียนในหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาเรียนที่สั้นเพื่อมุ่งเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเป็นหลัก

3. การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคม

การศึกษาเพื่อยกระดับทางการเรียนและการทำงานจะประกอบไปด้วยอิทธิพลของคำว่า “ยกระดับ” ซึ่งเป็นการส่งผ่านความหมายจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่งเพื่อเปลี่ยนสถานะทางสังคมซึ่งพบคำสำคัญคือ วาทกรรมในการยื่นยอระยะเวลาในการเรียนจากการเรียนในโรงเรียนที่ใช้ระยะเวลาในการเรียน 3 ปีไปสู่การ “ยกระดับ” ในฐานะจาก “นักเรียน” ขึ้นเป็น “นักศึกษา” หรือการยกระดับจาก “นักเรียนไทย” สู่อการเป็น “นักเรียนอินเตอร์” (นักเรียนนานาชาติ) รวมไปถึงปลายทางสุดท้ายคือ “นักศึกษา” ไปสู่การเป็น “คนทำงาน”

3.1 ความหมายที่ปรากฏ

การให้ความหมายการศึกษาว่าด้วยการศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคมพบความหมายใน 2 ลักษณะคือ

- การศึกษาทางด่วน: จากมัธยมสู่อุดมศึกษา

เป็นการให้ความหมายของนักเรียน GED ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องการยกระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกระดับทางการศึกษา ตั้งแต่จุดเริ่มต้นคือการคาดหวังที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยให้เร็วขึ้น จึงเปลี่ยนตัวเองจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปีมาสู่การเป็นนักเรียน GED ซึ่งใช้ระยะเวลาที่สั้นกว่าซึ่งเป็นการสะท้อนภาพที่มองว่าเด็กกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพียงเพื่อการยกระดับตัวเองไปสู่การเข้าสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นซึ่งเป็นจุดหมายในการศึกษาคือการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเท่านั้น

- การศึกษาเพื่อมูลค่าเพิ่มทางสังคม: จากไทยสู่อินเตอร์

เป็นการให้ความหมายการศึกษาเพื่อยกระดับสถานะของตนเองในพื้นที่ การศึกษาหรือการดำรงพื้นที่การศึกษาเดิมที่ตนเองเคยได้รับสมัการศึกษาในระบบการศึกษานานาชาติหรือการเปลี่ยนตัวเองจากการเป็นนักเรียนในระบบการศึกษาไทยไปสู่การเป็นนักเรียนนานาชาติซึ่งมองว่าเป็นระบบการศึกษาที่ดีกว่าและสังคมให้การยอมรับมากกว่า

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างสรรค์และถ่ายทอดความหมาย“การศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคม” พบปัจจัยที่มีอิทธิพลดังต่อไปนี้

- ครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัวมีอิทธิพลต่อการให้ความหมายดังกล่าวเนื่องจากครอบครัวนั้นมีความคาดหวังและให้คุณค่ากับการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่าง การศึกษาชั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา หรือ การศึกษาไทยกับการศึกษาตะวันตก ประกอบกับนักเรียน GED ให้คุณค่าของการได้รับการศึกษาจากประเทศตะวันตกว่าเป็นสิ่งที่ดีกว่าการได้รับการศึกษาจากระบบการศึกษาไทย

- สังคม

ค่านิยมในสังคมที่เน้นการให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยคือการศึกษาที่เป็นจุดสูงสุดของการเรียนรู้ และการให้ความสำคัญกับหลักสูตร การศึกษานานาชาติว่าเป็นการศึกษาที่มีความน่าเชื่อถือในสังคม ค่านิยมและการให้ความหมายดังกล่าวจึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดความหมายของการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับเรื่อง การยกระดับและความน่าเชื่อถือของบุคคล

3.3 รูปแบบการสร้างและถ่ายทอดความหมาย

รูปแบบการถ่ายทอดความหมายที่พบในการให้ความหมายการศึกษาเพื่อการยกระดับความต้องการทางการเรียนและความน่าเชื่อถือในสังคมนั้นเป็นการถ่ายทอดความหมายที่คล้ายคลึงกับการถ่ายทอดความหมายอื่น ๆ คือการถ่ายทอดความหมายผ่านการพูดคุย และ ย้ำซ้ำในวาทกรรมที่ว่าด้วย คุณวุฒิและการศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นหลัก

3.4 การตีความและแสดงออกทางความหมาย

นักเรียนจะแสดงออกทางความหมายโดยการแสดงตนว่าให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนสถานะของตนเองจากการเป็น “นักเรียน” มาสู่การเป็น “นักศึกษา” ผ่านการเข้าสู่ระบบการเป็นนักเรียน GED เพื่อใช้ช่องทางในการเรียนที่สั้นเป็นเครื่องนำทางไปสู่เป้าหมายของการให้ความหมายการศึกษาและจะแสดงออกโดยการใช้จ่ายค่าการศึกษาจากต่างประเทศมาเป็นสัญลักษณ์ในการแสดงความน่าเชื่อถือว่ามีทักษะภาษาอังกฤษในการสื่อสารทางวิชาการได้ดี หรือการใช้วาทกรรมว่าด้วยการเรียนลัด ใช้ระยะเวลาเรียนที่น้อยและสามารถเข้าสู่การเป็น นักศึกษาได้เร็วมาเป็นตัวแสดงความหมายให้เห็นถึงการยกระดับความต้องการทางการศึกษา

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทยตามอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาของนักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในสังคมไทย

1. ที่มา

การแสดงออกทางอัตลักษณ์ของนักเรียน GED ที่หลงในวัฒนธรรมนานาชาติ ประกอบกับมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่นิยมบริโภคสินค้าและบริการราคาแพง ตลอดจนการอยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อสุขภาพร่างกาย การให้ความสำคัญกับเรื่องการบริโภคสื่อและเทคโนโลยีมีอิทธิพลในการใช้ชีวิตของนักเรียน GED จนเกิดภาวะ ติดสื่อออนไลน์ อีกทั้งการให้ความสำคัญทางการศึกษาที่มุ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่ออาชีพ สภาวะการณดังกล่าวทำให้นักเรียน GED มีแนวโน้มที่จะก้าวเข้าสู่ภาวะความเสี่ยงในการดำรงชีวิตและการศึกษาที่มุ่งแต่เรื่องของตนเองและเฉพาะกลุ่ม ตลอดจนการได้รับการศึกษาที่มุ่งแต่วุฒิการศึกษามากกว่าความรู้ ดังนั้นจึงต้องสร้าง/ พัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาให้นักเรียน GED ได้รับความรู้ ความเข้าใจและสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

2. เป้าหมายของการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษา

เป้าหมายในการสร้างนักเรียน GED มีลักษณะ 4 ประการคือ รู้จักความเป็นไทย ใส่ใจการอยู่ร่วมกัน รู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี มีความรู้เรื่องการบริโภค โดยผ่านการจัดและพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับนักเรียน GED

3. แนวคิดการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษา

แนวคิดที่สำคัญคือต้องไม่เป็นการครอบงำหรือถอดถอนอัตลักษณ์ของนักเรียน GED แต่ต้องสร้างพื้นที่บนฐานความหลากหลายทางอัตลักษณ์เพื่อเป็นการสร้างสังคมแห่งการอยู่ร่วมกัน

อย่างมีความสุข อีกทั้งแนวทางการพัฒนาพื้นที่ยังต้องเน้นรูปแบบการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่แห่งการให้/แลกเปลี่ยนอย่างสร้างสรรค์และพื้นที่รู้เห็นสังคมไทยกว้างขึ้น ซึ่งเป็นการทำให้นักเรียน GED และผู้ที่สนใจทั่วไปได้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ สภาพสังคมที่มีความแตกต่างกัน

4. รูปแบบพื้นที่ทางการศึกษา

รูปแบบการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยสำหรับนักเรียน GED ในครั้งนี้เป็นการสร้างพื้นที่ทางการศึกษาใหม่ให้กับนักเรียน GED โดยจะมีลักษณะของการดำเนินงานโดยใช้พื้นที่ใน 2 ลักษณะอันได้แก่ พื้นที่เสมือนจริงใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-Based) และพื้นที่เน้นกิจกรรมเป็นที่ตั้ง (Activity-Based) เนื่องจากรูปแบบพื้นที่ดังกล่าวง่ายต่อการบริหารจัดการที่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการไม่มากนัก อีกทั้งสามารถที่จะอาศัยภาคีความร่วมมือในการให้การศึกษานพื้นที่การศึกษาดังกล่าวได้อย่างง่ายดายและด้วยภาวะของการไร้ขอบเขตด้านที่ตั้งทางกายภาพจะยิ่งเป็นการเข้าถึงกลุ่มนักเรียน GED ได้อย่างง่ายดาย

5. ชุดความรู้ในพื้นที่ทางการศึกษา

ชุดความรู้ตามลักษณะนักเรียน GED ที่พึงประสงค์ประกอบไปด้วยชุดความรู้ดังต่อไปนี้

5.1 รู้จักความเป็นไทย: ชุดความรู้เรื่องความเป็นไทย

นักเรียน GED ที่มักจะสะท้อนอัตลักษณ์เด็กอินเตอร์ออกมาในพื้นที่การศึกษา และพื้นที่สาธารณะทั่วไปไม่ว่าจะเป็นเรื่องวัฒนธรรมตะวันตก การใช้ภาษา ความคิดรวมถึงวิถีชีวิตที่อิงแอบกับวัฒนธรรมตะวันตกจะทำให้ละเลยความเป็นไทย จากสภาพปัญหาที่พบจะเห็นได้ว่าชุดความรู้เรื่องความเป็นไทยเป็นเรื่องที่ขาดหายไปจากชีวิตนักเรียน GED ดังนั้นหากต้องการพัฒนาพื้นที่การศึกษาให้กับนักเรียน GED จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาชุดความรู้เรื่องของความเป็นไทยให้เกิดขึ้นกับนักเรียน GED ชุดความรู้ในพื้นที่จึงมีเป้าหมายในการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังความรู้เรื่องสังคมวัฒนธรรมไทยเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องความเป็นไทยมากขึ้น

ลักษณะของกิจกรรมและเนื้อหาความรู้ที่ใช้ในชุดความรู้นี้ประกอบไปด้วย ทักษะการสื่อสารภาษาไทยทั้งการพูดและการเขียน วัฒนธรรมไทยพื้นฐาน พฤติกรรมการไหว้การทักทาย กริยามารยาท และมารยาทในการเข้าสังคม ประวัติศาสตร์เรื่องราวเกี่ยวกับสังคมไทยพื้นฐานที่ควรรู้ ผ่านกิจกรรมที่ประกอบไปด้วยนิทรรศการประวัติศาสตร์มีชีวิตและกิจกรรมเสริมวัฒนธรรม

5.2 ใฝ่ใจการอยู่ร่วมกัน: ชุดความรู้เรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคม

ปัญหานักเรียน GED ได้หลุดออกจากระบบการศึกษาในโรงเรียนเป็นการทำให้กระบวนการขัดเกลาทางสังคมหล่นหายไป อีกทั้งรูปแบบการเรียนรู้ในหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อสอบโปรแกรม GED เน้นการสอนหลักในการทำข้อสอบโดยปราศจากให้ความรู้เรื่องคุณธรรมและจริยธรรมและการอยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ชุดความรู้เรื่องใฝ่ใจการอยู่ร่วมกันจึงมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้นักเรียน GED รู้จักเรื่องการทักษะการเข้าสังคม รู้จักการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น รวมไปถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมซึ่งเป็นทักษะในการดำรงตนอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื้อหาในชุดความรู้ประกอบไปด้วย เรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิตต่อตนเองและสังคม การรู้จักให้ความช่วยเหลือ เกื้อกูลผู้อื่นในสังคม การรู้จักความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม โดยเป็นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการจัดทำ GED Social Camp เพื่อให้นักเรียน GED ได้เรียนรู้ในสังคมที่มีความแตกต่างจากสังคมตน

5.3 รู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี: ชุดความรู้เรื่องสื่อและเทคโนโลยี

นักเรียน GED ให้ความสำคัญกับเรื่องสื่อและเทคโนโลยีและมีความถนัดในการเข้าใช้บริการของนักเรียน GED เป็นจำนวนมาก การเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีจะมีลักษณะของการเลือกรับและเลือกเข้าถึงสื่อไม่ก็ประเภท โดยสื่อที่นักเรียนมักจะเลือกบริโภคคือสื่อออนไลน์ หรือเว็บไซต์มากกว่าสื่ออื่น การเข้าถึงสื่อออนไลน์ทำให้นักเรียนสามารถเลือกที่จะรับหรือปฏิเสธในสิ่งตนไม่ให้ความสนใจได้ สภาพปัญหาที่พบทำให้มีความจำเป็นต้องพัฒนาชุดความรู้เรื่องของข้อมูลข่าวสารไปควบคู่กับการให้ทักษะในการบริโภคสื่อ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียน GED มีทัศนคติและพฤติกรรมกรบริโภคสื่อที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคม

ชุดความรู้เรื่องรู้เท่าทันสื่อประกอบไปด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันแก่เด็กและเยาวชนเรื่องกรบริโภคสื่อและเทคโนโลยี การสร้าง/ผลิตสื่อและเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ การเสริมสร้างทักษะการเลือกรับ/เข้าถึงสื่ออย่างปลอดภัยและมีคุณภาพ โดยกิจกรรมในพื้นที่ประกอบไปด้วยการสร้างสื่อเครือข่ายออนไลน์ กิจกรรมพื้นที่ความรู้รอบโรงเรียน กิจกรรมพื้นที่สื่อรอบรั้ว รอบบ้าน เพื่อการให้ความรู้เรื่องข้อมูลข่าวสารกลับนักเรียน GED

5.4 ชุดความรู้เรื่องกรบริโภค

นักเรียน GED มีวิถีชีวิตและพฤติกรรมกรบริโภคสินค้าและบริการที่มีราคาแพง รวมถึงการให้ความสำคัญกับวัตถุ อีกทั้งยังพบกรบริโภคสินค้าและบริการที่มีราคาแพงแต่ไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกาย สภาพปัญหาที่พบจะเห็นได้ว่าความรู้เรื่องกรบริโภคเป็นเรื่องที่มีผลต่อ

ชีวิตในด้านเศรษฐกิจและสุขภาพของนักเรียน GED จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาเรื่องของคุณ
ความรู้เรื่องการบริโภค โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ให้นักเรียน GED เกิดการเรียนรู้และเลือกสรรเกี่ยวกับ
สินค้าและบริการในฐานะผู้บริโภคสินค้าและบริการอย่างมีวิจารณญาณ และรู้จักใช้ทรัพยากร
อย่างคุ้มค่า

ชุดความรู้เรื่องการบริโภคนั้นเนื้อหาประกอบด้วยหลักการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
สุขภาพและความปลอดภัยจากสินค้า เรื่องเกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภค การวางแผนทางการเงินใน
การเลือกซื้อสินค้าและบริการ ผลกระทบจากบริโภคสินค้าและบริการเกินความจำเป็น โดยเป็น
การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมตลาดนัดสินค้าไอเดียและจัดทำเว็บไซต์ Teen consumer

6. ภาคความร่วมมือในพื้นที่ทางการศึกษา

การพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน
เพื่อผลักดันแนวทางการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ทางการศึกษาจริงซึ่งประกอบไปด้วย

6.1 สถาบันกวดวิชา

สถาบันกวดวิชาเป็นผู้ที่มีใกล้ชิดกับนักเรียน GED ทำให้ทราบถึงจำนวน ช่องทาง
ในการติดต่อสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูลของนักเรียน GED และเป็นผู้บริหารจัดการพื้นที่ในการเรียนรู้
ของนักเรียน GED ควรก่อตั้งเครือข่ายผู้ประกอบการเพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและให้
ความร่วมมือกันในการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาให้กับนักเรียน GED โดยมีวาระการเป็นเจ้าภาพ
ที่ชัดเจน เพื่อดูแลรับผิดชอบเครือข่ายและดูแลพื้นที่ทางการศึกษา ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อน
กิจกรรมบนพื้นที่ทางการศึกษาและมีการหมุนเวียนกันรับหน้าที่ในการเป็นเจ้าภาพดูแลพื้นที่
ทางการศึกษา

6.2 ภาครัฐ

ภาครัฐมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและสนับสนุนการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่
เกิดขึ้นในพื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการคือ
กระทรวงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุดความรู้ที่ปรากฏในพื้นที่ทางการศึกษา อันได้แก่
กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวง
สาธารณสุข และองค์กรมหาชนในกำกับของรัฐที่มีลักษณะการดำเนินงานที่มีความเกี่ยวข้องกับ
ชุดความรู้ที่ปรากฏในพื้นที่อาทิ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพแห่งชาติ
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

6.3 ภาคสังคม

ภาคสังคมประกอบไปด้วย โรงเรียนในระบบการศึกษาไทย กลุ่มเครือข่ายทางสังคม
ที่มีความเกี่ยวข้องกับชุดความรู้ในพื้นที่ อาทิ มูลนิธิสื่อเพื่อการพัฒนาเด็กมีหน้าที่ในการให้ความ
ช่วยเหลือด้านความรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในพื้นที่การศึกษา

6.4 ภาคธุรกิจ

ภาคธุรกิจที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยีและเครือข่ายออนไลน์ในการจัดทำสื่อคุณภาพให้กับเด็กและเยาวชน โดยทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือด้านความรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่การศึกษา

6.5 สถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัวทำหน้าที่หลักในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียน GED บนพื้นฐานสังคม วัฒนธรรมไทย รวมไปถึงการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน GED ในพื้นที่บ้าน รวมไปถึงสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรม อีกทั้งมีหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆในพื้นที่การศึกษาในลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรม การให้การสนับสนุนด้านต่างๆ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายในกลุ่มครอบครัวนักเรียน GED ในรูปของเครือข่ายพ่อแม่นักเรียน GED เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน

7. การจัดการพื้นที่การศึกษา

การจัดการพื้นที่การศึกษาในสังคมไทยสำหรับนักเรียน GED ประกอบไปด้วยการจัดการพื้นที่การศึกษาใน 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการสร้างพื้นที่ การเข้าสู่และการขับเคลื่อนพื้นที่ และการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานและการจัดการพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 ขั้นตอนนี้มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการที่แตกต่างกันออกไป

7.1 การสร้างพื้นที่

การสร้างพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียน GED ผ่านพื้นที่ใน 2 ลักษณะนั้นคือพื้นที่เสมือนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน และพื้นที่เน้นกิจกรรมเป็นที่ตั้ง ขั้นตอนของการสร้างพื้นที่ในช่วงแรกนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่รับหน้าที่เป็นผู้สร้างพื้นที่ การศึกษาบนเว็บไซต์และคอยควบคุม ดูแล ติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อนชุดความรู้ภายในพื้นที่การศึกษาโดยเป็นการสร้างพื้นที่ภายใต้ความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ประกอบการซึ่งจะเป็นผู้นำเสนอพื้นที่ศึกษากับนักเรียน GED การทำงานในขั้นตอนนี้เพื่อกำหนด รูปแบบ วิธีการ เนื้อหาข้อมูลรวมไปถึงหลักการในการควบคุม ดูแล การใช้งานพื้นที่การศึกษาดังกล่าวเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

7.2 การเข้าสู่พื้นที่การศึกษา

ขั้นตอนการเข้าสู่พื้นที่การศึกษาเป็นการส่งผ่านข้อมูลต่างๆไปสู่นักเรียน GED โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างเครือข่ายผู้ประกอบการในการนำเสนอข้อมูล จัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับชุดความรู้ โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น สถาบันครอบครัว หน่วยงานภาครัฐ องค์กรมหาชน ภาคธุรกิจ และภาคสังคม

7.3 ขั้นตอนการติดตามประเมินผล

ขั้นตอนการติดตามและประเมินผลจะเป็นการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมและสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม โดยเน้นหนักไปที่การวัดและประเมินผลกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทางการศึกษาที่เอากิจกรรมเป็นที่ตั้ง ในส่วนของพื้นที่เสมือนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานนั้นจะเป็นการประเมินผล ในลักษณะของการเก็บข้อมูลทางสถิติ เป็นหลัก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นถึงอัตลักษณ์ การให้ความหมายของการศึกษาและพื้นที่ทางการศึกษาของนักเรียน GED ในประเทศไทย ภายใต้การวิจัยครั้งนี้สามารถที่จะอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. อัตลักษณ์ที่เลื่อนไหลกับการจัดการศึกษาบนฐานความเข้าใจนักเรียน GED

การศึกษาทางสังคมศาสตร์ตั้งแต่ทศวรรษที่ 20 ในกลุ่มที่ผู้ที่สนใจเรื่องอัตลักษณ์และการอธิบายเกี่ยวกับตัวตนรวมถึงลักษณะร่วมของสมาชิกในสังคมว่าต้องผ่านกระบวนการยอมรับซึ่งกันและกัน (Mutual Recognition) ภายในกลุ่มและยอมรับความเหมือนกันของกลุ่ม อัตลักษณ์เป็นการแสดงความเป็นตัวตนที่ถูกเสนอต่อบุคคลอื่นในรูปการกระทำทางสังคม เนื่องมาจากอัตลักษณ์เป็นการอธิบายหรือให้คำจำกัดความสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการเชื่อมโยงสิ่งนั้นกับสิ่งอื่นไม่ว่าจะเป็นด้านความเหมือนหรือความต่าง (Schaefer, 1995)

นักเรียน GED ในสังคมไทยมีการปรากฏอัตลักษณ์ในลักษณะอัตลักษณ์ปัจเจก (Individual Identity) ที่มีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องรูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย เพศสภาพ ในขณะที่เดียวกันการรวมตัวกันในพื้นที่ของกลุ่มนักเรียน GED เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) นักเรียน GED คือ “เด็กอินเตอร์ รวยใช้ เร็วแรง (ไม่) รัต” อัตลักษณ์ร่วมที่พบของนักเรียน GED คืออัตลักษณ์ร่วมทางพฤติกรรมและความคิด ซึ่งเป็นการปรากฏอัตลักษณ์ในลักษณะแบบเคลื่อนไหว ไม่ยึดติดหรือคงรูปของอัตลักษณ์แต่ผันแปรตามลักษณะพื้นที่หรือการกระทำทางความหมายในพื้นที่หรือสังคมแห่งนั้นและผูกโยงเข้ากับ 2 สิ่งคือ อำนาจในพื้นที่และการให้ความหมายต่อสิ่งต่างๆ

ภายใต้บริบทของสังคมไทยซึ่งเป็นปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องของอำนาจ อัตลักษณ์ และการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ (New Social Movement) ของ ฟูโกต์ (อ้างถึงใน กิติพัฒน์ นนทปัทมดุลย์, 2548) ที่อธิบายว่าอัตลักษณ์จะเคลื่อนไหวในลักษณะที่ท้าทายและสร้างขีดจำกัดให้กับอำนาจโดยมีพื้นที่เป็นพื้นฐานการเคลื่อนไหวและปฏิบัติการทางการสื่อสารในประชาสังคม อีกทั้งอัตลักษณ์มีโอกาสที่จะถูกรื้อถอน (Deconstruct) อัตลักษณ์เดิมและสวม

ใส่อัตลักษณ์ใหม่ (Reconstruct) เป็นการกระทำของอำนาจบนพื้นที่ อิทธิพลของอำนาจในพื้นที่มีผลต่อการปรากฏตัวของอัตลักษณ์ (ฟูโกต์, 1980) ภาวะการแสดงอัตลักษณ์แบบบางครั้งใช้ บางครั้งไม่ใช่ของนักเรียน GED เป็นกระบวนการกลายเป็น (Process of Becoming) เท่าที่คนหนึ่งจะเป็นได้ตามแนวคิดของ Stuart Hall (Hall, 1990) อัตลักษณ์นักเรียน GED จึงมีลักษณะเคลื่อนไหว เลื่อนไหลและเป็นพลวัต

จากแนวคิดที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าอัตลักษณ์นักเรียน GED มีลักษณะที่เลื่อนไหลได้ไม่ต่างจากลักษณะของอัตลักษณ์อื่นๆของกลุ่มชนอื่น เพราะการเลื่อนไหลของอัตลักษณ์นั้นเป็นไปเพื่อการต่อรองกับการดำรงตนในพื้นที่นั้นๆตามแนวคิดที่ว่าด้วยวาทกรรมการเมืองเรื่องพื้นที่ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ซึ่งกำหนดและจัดวางกลุ่มคนให้อยู่ในพื้นที่สังคม ขณะเดียวกันกลุ่มคนก็เลือกที่จะสร้างตัวตนที่บ่งบอกตำแหน่งแห่งที่เพื่อตอบโต้ และต่อรองพลังอำนาจ (ชยันต์ วรรณระภา, 2549) งานวิจัยในต่างประเทศบางฉบับได้มีแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับอัตลักษณ์ในสังคมเรื่อง The Role of Personality in Social Identity: Effects of Field-Dependence and Context on Reaction to Threat to Group Distinctiveness ของ Yonat Tamir ได้สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของพื้นที่และบริบทต่างๆที่ส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มพบว่าคนเมื่อมีบทบาท ตัวตนในแบบหนึ่งเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มชนที่อัตลักษณ์อีกอย่างหนึ่งก็จะปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตัวเองได้ แต่ในขณะเดียวกัน (Tamir, 2007) ประเด็นความเลื่อนไหลของอัตลักษณ์ในกลุ่มนักเรียน GED จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ทั่วไปอันแต่สิ่งที่มีความสำคัญกว่าคือการเลือกที่จะหยิบยกอัตลักษณ์ต่างๆขึ้นมาใช้ในแต่ละพื้นที่ การที่นักเรียน GED แสดงอัตลักษณ์ในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน นัยยะที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พื้นที่อีกประการหนึ่งคืออำนาจของบุคคลที่ต่อรองในพื้นที่นั้นมีผลต่อการแสดงออกทางอัตลักษณ์ทั้งในทางที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของสังคม

การจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงความเลื่อนไหลของอัตลักษณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักเรียน GED ที่มีความหลากหลายทางอัตลักษณ์ในระดับปัจเจกและมีการเลื่อนไหลของอัตลักษณ์ในพื้นที่อยู่ตลอดเวลา จำเป็นที่ต้องคำนึงถึงสภาพดังกล่าวเพื่อจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การจัดการศึกษาต้องเป็นการจัดการศึกษาบนพื้นฐานความหลากหลายทางอัตลักษณ์และไม่มีการครอบงำหรือสร้างความรู้สึกเป็นอื่นให้กับนักเรียน GED เพื่อเป็นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางความคิด ทศนคติการอยู่ร่วมกันอย่างไม่ครอบงำและผลักดันให้นักเรียนสามารถที่จะแสดงตัวตนออกมาอย่างแท้จริงและทำพื้นที่การศึกษาให้เป็นพื้นที่บริสุทธิ์สำหรับการสร้างความหมายและการส่งความหมายในสิ่งต่างๆ อย่างอิสระเพื่อเป็นการกระตุ้นกระบวนการทักษะการคิด ตามการให้ความหมายของการศึกษาในกลุ่มนักเรียน GED การจัดการศึกษาบนความหลากหลายทาง อัตลักษณ์หรือการสร้างความสำเร็จในอัตลักษณ์ที่สามารถเลื่อนไหลและมี

ความหลากหลายในต่างประเทศนั้นจะพบว่าในบางพื้นที่การศึกษาที่ต้องการให้นักเรียนได้ประสบพบเจอกับอัตลักษณ์ที่หลากหลาย รูปแบบการจัดการศึกษามีผลต่อทัศนคติในเชิงบวกทางสังคม ดังเช่นการประสบความสำเร็จในการลดปัญหาเรื่องชาติพันธุ์ในประเทศนิวซีแลนด์ ในงานวิจัยเรื่อง Social Identity in Young New Zealand Children ของ Bruce และคณะที่ศึกษาถึงอัตลักษณ์เดิมของนักเรียนชาวเมาลีและการปรากฏตัวบนพื้นที่โรงเรียนที่มีความแตกต่างกันระหว่างโรงเรียนทวิภาษาและโรงเรียนกลุ่มชาติพันธุ์เมาลีพบว่า ในส่วนของนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนทวิภาษาและมีการจัดการเรียนการสอนที่สะท้อนให้เห็นถึงความต่างทางอัตลักษณ์นั้นมีผลทำให้นักเรียนชาวเมาลีมีทัศนคติต่อเรื่องชาติพันธุ์และการเหยียดียดลดลงกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนกลุ่มชาติพันธุ์เมาลี หรือการนำนักเรียนเมาลีไปเรียนในโรงเรียนทั่วไปของชาวนิวซีแลนด์ การจัดการศึกษาที่เหมาะสมจึงต้องให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวอีกทั้งประเด็นที่ต้องตระหนักคือรูปแบบการจัดการศึกษาคือการผูกเรื่องของอัตลักษณ์เข้ากับพื้นที่ผนวกเข้ากับการให้สัญญาแห่งอำนาจในพื้นที่ การพัฒนาชุดความรู้สำหรับการถ่ายทอดให้กับนักเรียน GED มีความสำคัญและจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ เมื่อเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อการก่ออัตลักษณ์และการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน GED

2. สร้างพื้นที่คุณภาพท่ามกลางพื้นที่เสี่ยง: การช่วงชิงพื้นที่ในชีวิตนักเรียน GED

อัตลักษณ์ร่วมที่สำคัญของนักเรียน GED ล้วนแล้วแต่มีทั้งข้อดีและข้อเสียดังคล้ายเหรียญ 2 ด้าน กล่าวคือ นัยยะหนึ่งของการดำรงอัตลักษณ์เด็กอินเตอร์ นักเรียนจะได้รับอิทธิพลจนก่อให้เกิดความหมายของการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการคิด การวิเคราะห์และการสื่อสารในระบบสังคมโลก แต่ในขณะเดียวกันก็ลดคุณค่าความสนใจเรื่องวัฒนธรรมสังคมไทยลง ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจก่อให้เกิดภาวะสุ่มเสี่ยงทางวัฒนธรรมไทยในกลุ่มนักเรียน GED อีกทั้งอัตลักษณ์ด้านการเรียนที่มุ่งเน้นแต่การเรียนจบให้ไว เรียนภายใต้เงื่อนไขพฤติกรรมการใช้ชีวิตของตนเองตามแนวคิดของโปรแกรม GED จึงมีความหมายทางการศึกษาว่าเป็นเพียงการศึกษาทางด่วนมีจุดหมายเพื่อ Up Level สถานะทางสังคม ช่วงระยะเวลาที่สั้นในการเรียนผนวกกับจุดมุ่งหมายทางการเรียนเพียงเพื่อการนำวุฒิที่ได้ไปเทียบเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย สภาวะนักเรียน GED บนพื้นที่การศึกษาทางด่วนมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาเรื่องการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ที่เป็นการส่งผ่านแนวคิดทางสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้เรื่องของบทบาททางสังคม (Social Role) ตลอดจนทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการบำบัดความต้องการของมนุษย์เพื่อการพัฒนาตนเองและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (สุพัตรา สุภาพ, 2544) นักเรียน GED มีแนวโน้มที่จะปรับตัวเข้ากับสังคมหรือมีทัศนคติต่อการดำเนินชีวิตที่มุ่งทางลัดจนเกินไป อีกทั้งพฤติกรรมการใช้ชีวิตและวัฒนธรรมการบริโภคสินค้าและบริการของนักเรียน GED ที่ตกอยู่ในสภาวะ รวยใช้ รวย

ซ็อบซึ่งเป็นรูปแบบวิถีชีวิตที่เน้นวัตถุนิยม บริโภคนิยมหรือแม้กระทั่งพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ชื่นชอบท่องเที่ยว บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่และอยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดความเสี่ยงทางร่างกายในช่วงคำคืนจนอาจนำมาสู่ภาวะความเสี่ยงในชีวิตได้ พฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักเรียน GED นั้นอาจกล่าวได้ว่าไม่ต่างจากสภาพวัยรุ่นโดยทั่วไปของประเทศไทยและกลุ่มประเทศต่างๆซึ่งประสบภาวะปัญหาด้านการใช้ชีวิตของวัยรุ่นที่อยู่ในวัฒนธรรม รวยใช้ รวยซ็อบชีวิต ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ที่สำคัญของประเทศ

สภาพปัญหาดังกล่าวแม้ว่าจะจะเป็นสภาพปัญหาที่สามารถพบได้ทั่วไปในสังคมไทยและต่างประเทศแต่หากศึกษาถึงความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์และการแสดงออกทางพฤติกรรมในแต่ละพื้นที่สังคมนั้นจะพบว่านักเรียน GED นั้นจะมีลักษณะที่มีความแตกต่างจากนักเรียนในโรงเรียนไทยและนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติที่เป็นพื้นที่สำหรับเยาวชนทุกคนของประเทศ ความเป็นชนกลุ่มน้อย (Minority Group) ของนักเรียน GED อีกทั้งมีความแตกต่างในทางอัตลักษณ์วิถีชีวิต การศึกษาทำให้นักเรียน GED ถูกเบียดขับให้ตกอยู่ในสถานะชายขอบทางการศึกษาตามแนวคิดเรื่องความเป็นชายขอบ (Marginality) ในสังคมการศึกษาของระบบการศึกษาในสังคมไทย จึงทำให้นักเรียน GED ได้สะท้อนภาพการนำเสนออัตลักษณ์ที่แตกต่างเพื่อเป็นการต่อรองต่อการถูกตัดขาดจากพื้นที่กลุ่มหลักจนอาจนำมาสู่การสร้างพื้นที่เพื่อต่อรองทางการศึกษาและการใช้ชีวิตในกลุ่มนักเรียน GED การรวมกลุ่มกัน สร้างอัตลักษณ์ร่วมและดำเนินชีวิตในแบบที่ยอมรับกันกลุ่มย่อย (Subcultures) ที่สะท้อนออกมาเป็นอัตลักษณ์ “เด็กอินเตอร์ รวย เร็วแรง (ไม่) รัต” จึงเป็นเหรียญ 2 ด้านที่มีทั้งข้อดีและข้อควรแก้ไขหรือปรับปรุง

อีกทั้งวิถีชีวิตนักเรียน GED มีพื้นที่ในการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อถ่ายทอดอัตลักษณ์และความหมายต่างๆของกลุ่มนักเรียน GED การแลกเปลี่ยน เรียนรู้และการถ่ายทอดค่านิยม อัตลักษณ์ต่างๆภายในกลุ่มนักเรียน GED จึงเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักว่าเป็นค่านิยม อัตลักษณ์และการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตในสังคมหรือไม่ ทั้งการมีพื้นที่สังคมกลางคืน การยอมรับการในกลุ่มเรื่องการศึกษาทางด่วน หรือพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ผูกกับวัตถุนิยมรวมถึงสภาวะการขาดแคลนทางสังคมผ่านพื้นที่สังคมกลุ่มเพื่อนจะทำให้นักเรียน GED ได้รับชุดความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตมากน้อยหรือเพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน

ในขณะที่เดียวกันภายใต้การตกอยู่ภายใต้พื้นที่เสี่ยงทางสังคมและพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่เสี่ยงต่อการหลุดเข้าสู่วงโคจรของอบายมุขซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเสียดายในเรื่องปัจจัยพื้นฐานที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองของนักเรียน GED อันเนื่องมาจากนักเรียน GED มีต้นทุนทางความรู้ที่สูงไม่ว่าจะเป็นพื้นฐานการศึกษาของครอบครัว พื้นฐานทางสังคมในกลุ่มผู้มีรายได้สูง โอกาสในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และการมีทักษะทางการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์และการดูแลตนเองได้ดี ซึ่งเป็นต้นทุนในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ได้เป็นอย่างดี หากมองถึงสภาวะโอกาส

ของนักเรียนกลุ่มนี้ที่มีต่อสังคมในอนาคตจะพบว่ามีความโน้มของการเจริญก้าวหน้าทางหน้าที่การงานได้เป็นอย่างดี ด้วยศักยภาพและความพร้อมตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น หากนักเรียน GED สามารถที่จะหลุดพ้นการอยู่ในพื้นที่เสี่ยงทางความคิดและการบริโภค รวมไปถึงลักษณะการใช้ชีวิตที่สุ่มเสี่ยงต่อสุขภาพและการเรียนและสามารถอยู่ในพื้นที่เสี่ยงอย่างระแวดระวัง รู้ตน รู้ป้องกัน และรู้พัฒนา จึงเป็นสิ่งที่นักพัฒนศึกษาต้องตระหนักในการสร้างพื้นที่คุณภาพ ความรู้คุณภาพ เพื่อชีวิตที่มีคุณภาพให้กับนักเรียน GED โดยดึงเอาต้นทุนชีวิตของนักเรียน GED มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนานักเรียน GED ให้ได้มากที่สุด

ปัจจัยต้นทุนชีวิตนักเรียน GED โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านครอบครัวที่เกิดและเติบโตในครอบครัวที่มีการศึกษา มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีและสภาพสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองอีกทั้งปัจจัยด้านการเรียนรู้ การเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการทำให้นักเรียน GED พัฒนาดตนเองให้หลุดพ้นจากพื้นที่เสี่ยงและพัฒนาไปสู่โอกาสที่มีมากกว่าเด็กในหลายๆกลุ่มได้ หากมองปัจจัยต่างๆเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน GED ให้มีความพร้อมในการพัฒนา และ ลด/ขจัดปัญหาการอยู่ในภาวะความเสี่ยงในพื้นที่จะต้องอาศัยภาคีความร่วมมือในการพัฒนานักเรียน GED ในการลดปัญหาการดำรงชีวิตอยู่ในพื้นที่เสี่ยงไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว สังคม โรงเรียนและหน่วยงานภาครัฐ การดำเนินงานในการพัฒนาพื้นที่สำหรับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันพบว่าได้รับความสนใจและตระหนักว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานที่มุ่งเน้นความร่วมมือระหว่างภาคีสมาชิกในหลายภาคส่วน (อมรวิรัช นาคกรทรรพ, 2549)

พื้นที่ทางสังคมของนักเรียน GED พบว่าสถาบันที่มีอิทธิพลสูงในการก่อ/แก้ไขปัญหานักเรียนในพื้นที่เสี่ยงคือครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ครอบครัวเป็นหน่วยที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน GED มากที่สุดและมีอิทธิพลต่อความหมาย อัตลักษณ์และพฤติกรรมด้านต่างๆของนักเรียน GED จึงจำเป็นต้องสร้างชุดความรู้ คู่มือครอบครัวจนกระทั่งอาจมีการพัฒนาไปสู่การสร้างหลักสูตรพ่อแม่เฉพาะกลุ่มสำหรับกลุ่มนักเรียน GED เพื่อให้ครอบครัวตระหนักถึงปัญหาและเฝ้าระวังปัญหานักเรียน GED ในพื้นที่เสี่ยงและไม่ส่งเสริมให้บุตรหลานเดินเข้าสู่พื้นที่เสี่ยง อีกทั้งประสานความร่วมมือเชิงเครือข่ายเชิงสร้างสรรค์กับผู้ปกครองในสร้างพื้นที่คุณภาพให้กับนักเรียน ในส่วนของเพื่อนที่มีอิทธิพลรองลงมาแต่มีลักษณะเด่นประการหนึ่งคือการเป็นสมาชิกของพื้นที่เดียวกันกับนักเรียน GED ทำให้สามารถที่จะใช้อิทธิพลของเพื่อนเป็นตัวล่อ/ตัวเสริม ชุดความรู้ต่างๆให้กับนักเรียน GED ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จากการศึกษาในเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่เด็กและเยาวชนในหลายประเทศจะพบว่ากำหนดยุทธศาสตร์การสร้างพื้นที่คุณภาพให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อดึงเยาวชนออกจากพื้นที่เสี่ยงนั้นต้องอาศัยความร่วมมือของภาคส่วนอื่นๆไม่ว่าจะเป็นสังคม โรงเรียน หรือภาครัฐในการกำหนด

ยุทธศาสตร์เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนานักเรียน GED ให้ปลอดภัยจากพื้นที่เสี่ยงต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากเครือข่าย Childwatch International Research Network ที่เป็นเครือข่ายเฝ้าระวังโดยมีศูนย์กลางประสานงานผ่านทางเว็บไซต์ในการขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชนในนานาประเทศ โดยมีภาคีความร่วมมือในการสนับสนุนนโยบายและการขับเคลื่อน The European Survey, International Child Rights Information Network, UNICEF และ UNESCO จนก่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาพื้นที่ทางสังคมสำหรับเด็กเพื่อขจัดปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนต่อไป(อมรวิรัช นาคกรทรรพ, 2549)

เมื่อมองย้อนกลับมายังประเทศไทยการดำเนินการด้านการพัฒนาพื้นที่สำหรับเด็กและเยาวชนไทยนั้นเป็นภาพของการพัฒนาในภาพรวมของประเทศที่เด็กมีสภาพปัญหาที่หลากหลาย การกำหนดยุทธศาสตร์ในเชิงมหภาคจึงเป็นสิ่งที่ทำให้การพัฒนาเป็นไปได้ช้า หากจะนำแนวทางการดำเนินการและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่มาใช้ในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน GED จึงมีความจำเป็นต้องจำกัดพื้นที่และยุทธศาสตร์ให้แคบลง กำหนดนโยบายที่แคบเพื่อให้ง่ายต่อการพัฒนาพื้นที่อีกทั้งการกำหนดยุทธศาสตร์และภาคีความร่วมมือนั้นก็ก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและอาจเป็นหนทางในการพัฒนาให้นักเรียน GED สามารถที่จะหลุดออกจากพื้นที่เสี่ยงทางสังคมได้

3. เก่งคิด สุขภาพจิตดี ชีวิตมีคุณภาพ: แนวคิดสร้างเด็กคุณภาพในสังคมไทย

แนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยที่พึงประสงค์นั้นพึงมีคุณลักษณะ “ดี มีสุข เก่ง แข็งแรง” นั้นจะเป็นภูมิคุ้มกันต่อแนวโน้มวิกฤตการณ์เด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ ประเด็นการพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณลักษณะ ดี มีสุข เก่งและแข็งแรง ดำรงอยู่ในสังคมไทยมาระยะหนึ่ง นักเรียนไทยยังคงประสบปัญหาทางด้านการเรียนอันเนื่องมาจากระบบการศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา นักเรียนไทยกลุ่มหนึ่งที่มีศักยภาพด้านภาษาอังกฤษและมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีได้ผันตัวเองจากการเรียนในระบบโรงเรียนมาสู่การเป็นนักเรียน GED หรืออย่างน้อยก็หลีกเลี่ยงการเข้าสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของไทย อันเนื่องมาจากไม่ต้องการตกอยู่ภายใต้ภาวะความตึงเครียดจากการเรียนและการสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อ ภายใต้ภาวะการแข่งขันและกฎเกณฑ์ในการสมัครเข้าศึกษามากมายจนทำให้นักเรียนไทยมีสภาพ เก่ง ดี ไม่มีสุข ไม่แข็งแรง

ในทางกลับกัน ภาพที่สะท้อนกระแงการศึกษาของไทยกลุ่มนักเรียน GED เป็นกลุ่มนักเรียนที่ไม่มีความความคาดหวังจะเข้าสอบแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของไทย นักเรียนกลุ่มนี้ไม่มีความมุ่งหวังในทางการศึกษาที่รัดแน่นมากจนเกินไป การศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มนี้มุ่งที่จะศึกษาต่อในหลักสูตรนานาชาติในมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือ มหาวิทยาลัยเอกชน จึง

ทำให้นักเรียนกลุ่มนี้เป็นภาพสะท้อนคนละด้านกับการศึกษาในระดับโรงเรียนไทย ภาวะความกดดันจากการเรียนเพื่อการสอบแข่งขันจึงมีน้อย กล่าวคือ นักเรียน GED จะมีสภาพ มีสุข ชีวิตเกือบดี ไม่เก่ง ไม่แข็งแรง

สภาวะของนักเรียน GED ที่แตกต่างจากนักเรียนไทยคือการมีความสุขกับการใช้ชีวิตตามแบบฉบับที่ตนเองต้องการอันเนื่องมาจากมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ดี มีเวลาในการที่จะท่องเที่ยวพักผ่อน มีทักษะการเข้าสังคมที่ดีทำให้ชีวิตนักเรียน GED นั้นอุดมไปด้วยความสุขแต่ในขณะเดียวกัน สภาวะของการพร้อมเนื้อหาการเรียนรู้อุบัติกรรมการใช้ชีวิตและสภาวะของนักเรียน GED นั้นอยู่ในภาวะสุ่มเสี่ยงจากอันตรายอันเนื่องมาจากวิถีชีวิตของนักเรียน GED

จากสภาวะการณดังกล่าวจะทำให้เห็นถึงความต่างระหว่างนักเรียนไทยและนักเรียน GED แต่อย่างไรก็ดีในความต่างก็มีความเหมือนด้านปัญหาสุขภาพของเด็กในสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นสุขภาพกาย หรือ สุขภาพใจ ตลอดจนค่านิยมและทัศนคติต่างๆ ดังนั้นหากต้องการคนที่มีคุณภาพในสังคมไทยอนาคตจึงจำเป็นต้องสร้างคนที่มีลักษณะของการผสมผสานข้อดี อุดข้อเสียจากนักเรียนทั้ง 2 พื้นที่การศึกษา โดยการจัดพื้นที่สำหรับเด็กให้มีลักษณะ เก่งคิด สุขภาพจิตดี ชีวิตมีคุณภาพ จึงต้องเป็นการให้ความรู้กับเด็กให้ได้รับความรู้ด้านพฤติกรรมสังคม การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพที่จะพัฒนาศักยภาพให้ดำรงตนในสังคม ไม่ว่าจะ เป็นทักษะความรู้ที่เน้นการคิดและการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและการพัฒนาทักษะชีวิตต่างๆ เพื่อให้เป็นคนที่มีคุณภาพในสังคมภายใต้ความร่วมมือในการเรียนรู้และเรียนรู้บนพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้

รูปแบบแนวทางการพัฒนาพื้นที่การศึกษาสำหรับเด็กไทยนั้นต้องเป็นการเสริมสร้างเนื้อหาผ่านพื้นที่การศึกษาเสมือนจริงที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-Based) เนื่องจากเด็กไทยปัจจุบันมีพฤติกรรมกรบริโภคสื่อออนไลน์อีกทั้งยังมีพื้นที่ในการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยุทธศาสตร์การสร้างพื้นที่สำหรับทำให้ความรู้เด็กและเยาวชนเพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและต้องกำหนดพื้นที่และเป้าหมายให้ชัดเจนในการพัฒนา เมื่อศึกษาถึงนโยบายในต่างประเทศชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างพื้นที่ทางสังคม การเน้นความสำคัญของพื้นที่ภายใต้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพวิถีชีวิต อัตลักษณ์และพฤติกรรมต่างๆของกลุ่มที่ต้องการพัฒนาพื้นที่

ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่ามีความนโยบายการสร้างพื้นที่ปลอดภัยและกิจกรรมสร้างสรรค์ให้กับเด็กห่างไกลจากปัญหาทางสังคมต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมและประสบความสำเร็จในการดำเนินการอันเนื่องมาจากพฤติกรรมกรบริโภคสื่อของเด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีอัตราสูงอีกทั้งการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีได้ง่าย การดำเนินเป็นการจัดสร้างพื้นที่ทางการศึกษาผ่านพื้นที่เสมือนจริงเป็นฐาน (Technology-Based) โดยภาครัฐมีการลงมือให้ความสำคัญกับกิจกรรมนอกห้องเรียนมากขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยพบว่าชุมชนใน

สหรัฐอเมริกาไม่ต่ำกว่า 6,000 แห่งมีการจัดพื้นที่ทางการศึกษาในลักษณะพื้นที่เสมือนจริงที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานมาปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนได้ใช้พื้นที่ดังกล่าวในการเรียนรู้เรื่องราวที่จำเป็นสำหรับชีวิตและเป็นสิ่งที่ต้องการจะนำความรู้นั้นมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

การจัดทำพื้นที่การศึกษาดังกล่าวในสหรัฐอเมริกาเป็นการทำงานร่วมกันของโรงเรียนและจัดตั้งองค์กรกลางเพื่อดูแลพื้นที่การศึกษา อาทิการก่อตั้ง After School Alliance และ National Afterschool Association อีกทั้งสร้างพื้นที่เสมือนจริงเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและถ่ายทอดข้อมูลความรู้ต่างๆและเป็นช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างกัน อาทิ เว็บไซต์ www.afterschool.org, www.afterschool.gov, www.afterschoolalliance.org และ www.kidzafterschool.org เป็นต้น (อมรวิเศษ นาคกรทรรพ, 2549) แนวคิดการดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาพื้นที่สาธารณะในเมือง Edinburgh ประเทศสก็อตแลนด์ที่มองว่าเด็กและวัยรุ่นจะสนใจ ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวถ้าเป็นสิ่งที่เขาต้องการ เด็กจะเลือกใช้พื้นที่ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพรวมถึงการออกแบบกิจกรรมและความสะดวกในการพักผ่อนและต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่เป็นทางการเกินไป (Eisley, 2004) โดยใช้แนวคิดพื้นที่ที่ใช้กิจกรรมเป็นที่ตั้ง (Activity-Based)

จากแนวคิดและการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาดังกล่าวในต่างประเทศสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่ได้จากปัจจัยหลัก 2 ประการคือ “การเข้าถึง” และ “ความต้องการ” ดังนั้นเมื่อมองในมุมมองมายังแนวคิดพื้นที่การศึกษาจึงเป็นการสร้างพื้นที่การศึกษาเพื่อสร้างคน เก่งคิด สุขภาพจิตดี ชีวิตมีคุณภาพในสังคมไทยหากมองในเชิงศักยภาพและความพร้อมทางการเรียนรู้ การเข้าสู่เทคโนโลยี สามารถที่จะเข้าถึงพื้นที่ดังกล่าวโดยง่าย โอกาสในความสำเร็จจากการใช้พื้นที่ดังกล่าวในการให้ความรู้กับเด็กไทยเพื่อให้ตอบสนองกับแนวคิดดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทย: กรณีศึกษานักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์และการให้ความหมายของการศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่ทางการศึกษาในสังคมไทย: กรณีศึกษานักเรียนไทยที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย เป็นการ

นำเสนอแนวคิดเพื่อทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมการเรียนรู้และการใช้ชีวิตของนักเรียน GED จึงทำให้พบว่า นักเรียน GED นั้นยังคงประสบปัญหาในพื้นที่การศึกษาอีกมากมาย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) **นโยบายการพัฒนาพื้นที่คุณภาพสำหรับนักเรียน GED** ที่เป็นพื้นที่รวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชีวิตนักเรียน GED โดยเน้นการจัดตั้งพื้นที่ในแหล่งรวมตัวของวัยรุ่น โดยมีช่วงเวลาที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของวัยรุ่น จัดพื้นที่และกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติจับต้องได้ในกิจกรรมต่างๆภายในพื้นที่และผสมผสานการใช้เทคโนโลยีต่างๆเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลต่างๆให้กับนักเรียน GED และมีรูปแบบการตกแต่งและจัดกิจกรรมตอบสนองต่อช่วงวัยของนักเรียน GED และเยาวชนทั่วไป

2) **นโยบายการศึกษาเพื่อชีวิตที่เท่าทัน** ดำเนินการโดยเน้นการพัฒนาชุดความรู้สำหรับทักษะชีวิตเพื่อการเรียนรู้ในมิติเรื่อง การบริโภค คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมการเข้าสู่สังคม วัฒนธรรมไทย เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี

3) **นโยบายความร่วมมือในกลุ่มสถาบันการศึกษาและภาคที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมหรือพื้นที่ทางการศึกษาให้กับกลุ่มนักเรียน GED** ได้เรียนรู้เรื่องราวที่จำเป็นสำหรับทักษะชีวิตด้านต่างๆ รวมถึงความแตกต่างระหว่างสังคมเมืองและชนบทซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ขาดหายไปของนักเรียน GED

4) **นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กชายขอบทางการศึกษา** ในกลุ่มเด็กชายขอบที่มีศักยภาพและโอกาสทางสังคมมากกว่ากลุ่มเด็กชายขอบโดยทั่วไป เพื่อให้ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ ทำกิจกรรมรวมถึงเปิดพื้นที่สำหรับการแสดงออกทางตัวตนของนักเรียนกลุ่มนี้

2. ข้อเสนอแนะเชิงการวิจัย

1. **เสนอให้มีการศึกษาเรื่องราวของเด็กไทยที่ศึกษาอยู่ในระดับการศึกษานานาชาติหลักสูตรอื่นๆ** เพื่อศึกษาแนวทางเกี่ยวกับอัตลักษณ์ การให้ความหมายทางการศึกษาและพื้นที่การศึกษาในเด็กกลุ่มดังกล่าวเพื่อนำไปสู่แนวทางความเข้าใจอันดีระหว่างกันในพื้นที่การศึกษาสังคมไทย

2. **เสนอให้มีการวิจัยพื้นที่เดิมโดยใช้กระบวนการวิจัยที่หลากหลาย** โดยเป็นการเปลี่ยนมุมมองทางการวิจัยจากแนวทางที่ปรากฏในการวิจัยเล่มนี้เพื่อการสร้างสรรค้มุมมองในการวิเคราะห์ถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของนักเรียนกลุ่มนี้

3. เสนอให้มีการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพแนวโน้ม สภาวะการณ์เด็กไทยที่เข้าสู่ระบบการศึกษานานาชาติ รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดดังกล่าวเพื่อนำมากำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการศึกษาไทยต่อไป

4. เสนอให้มีการวิจัยและพัฒนาชุดความรู้ คู่มือผู้ประกอบการและสังคม เพื่อการเฝ้าระวัง ป้อนปารามและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน GED ซึ่งไม่สามารถได้รับกระบวนการขาดเกลตาทางสังคมจากการศึกษาระบบโรงเรียนได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรองแก้ว วัฒนะมงคลรักษ์. **การสื่อสารกับอัตลักษณ์ถนนข้าวสาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

กาญจนา แก้วเทพ. **ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ เอ็ดดิสัน
เพรส โพรดักส์, 2544.

กาญจนา แก้วเทพ, และคณะ. **สื่อเพื่อชุมชน การประมวลองค์ความรู้**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2543.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. **นโยบายและยุทธศาสตร์การศึกษานอกระบบโรงเรียนประจำปี
งบประมาณ 2546**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์รังษีการพิมพ์, 2545.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. **สารานุกรมการศึกษาตลอดชีวิตเล่ม 1**. กรุงเทพมหานคร: ศึกษา
ภัณฑ์พาณิชย์, 2538.

กิติพัฒน์ นนทบุรีมดุษย์. **รหัสชุมชน (Community Code) พื้นที่ อัตลักษณ์ ภาพแทนความ
จริงและหลังสมัยใหม่**. นครศรีธรรมราช: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2548.

กิติพัฒน์ นนทบุรีมดุษย์. **ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในพื้นที่สวัสดิการสังคม**. ใน **เอกสาร
ประกอบการสอนวิชานโยบายสังคมเพื่อการพัฒนาสังคม**, หน้า 96. พิษณุโลก:
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2547.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. **การศึกษานอกระบบโรงเรียน: ทำไมต้องมีการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ในปัจจุบัน**. **วารสารครุศาสตร์** ปีที่ 20 ฉบับที่ 20 (มกราคม-ธันวาคม 2533): หน้า
43.

ขวัญฤทัย จ่างจรัส. **การถอดทอนความเป็นมนุษย์และการตอบโต้โดยการสร้างอัต
ลักษณ์ใหม่ของสาวคาราโอเกะ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา
มานุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2543.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2542**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนัก
นายกรัฐมนตรี, 2545.

- ครูบิก. สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2551.
- ครูเปิ้ล. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2552.
- คุณพ่อเคท. สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2553.
- คุณพ่อเคท. สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552.
- คุณพ่อแม็ค. สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2552.
- คุณพ่อเอ็ม. สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2552.
- คุณแม่แจ๊ค. สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2552.
- คุณแม่นท์. สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2552.
- คุณแม่แนนนี่. สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2552.
- คุณแม่แนนนี่. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2552.
- คุณแม่แนนนี่. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2552.
- คุณแม่บอสซ่า. สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2552.
- คุณแม่บอสซ่า. สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2552.
- คุณแม่บอสซ่า. สัมภาษณ์, 13 สิงหาคม 2553.
- คุณแม่บิก. สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2551.
- คุณแม่บิก. สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2552.
- คุณแม่บิก. สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2552.
- คุณแม่แม็ค. สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2552.
- คุณแม่เอ็ม. สัมภาษณ์, 11 ตุลาคม 2552.
- คุณแม่เอ็ม. สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2552.
- คุณแม่เอ็ม. สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2552.
- คุณแม่เอ็ม. สัมภาษณ์, 12 มกราคม 2553.
- เคท. สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2552.
- เคท. สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2552.
- เคท. สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552.
- เคท. สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2552.
- เจ้าหน้าที่รับสมัครหลักสูตรนานาชาติ. สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2552.
- เจ้าหน้าที่สถาบันกวดวิชา. สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2552.
- แจ๊ค. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2552.
- แจ๊ค. สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2553.
- แจ๊ค. สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2553.

แจ๊ค. สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2552.

แจ๊ค. สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2552.

แจ๊ค. สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2552.

แจ๊ค. สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2552.

แจ๊ค. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2552.

แจ๊ค. สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2552.

ชไมพร สุขสัมพันธ์. การวิเคราะห์สัญญา รหัสและกระบวนการสร้างรหัสในการ์ตูนญี่ปุ่น.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. การศึกษาผู้ใหญ่: ปรัชญาตะวันตกและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. วาทกรรมพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกริก, 2542.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. รัฐศาสตร์ การบริหารรัฐกิจ ทฤษฎี: หนึ่งทศวรรษรัฐศาสตร์แนว

วิพากษ์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2540.

ณัฐพงศ์ ธนิตยวงศ์. สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2551.

ณัฐพงศ์ ธนิตยวงศ์. สัมภาษณ์, 22 พฤษภาคม 2552.

ณัฐพงศ์ ธนิตยวงศ์. สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2552.

ท้อป. สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2551

ธีรยุทธ บุญมี. ประชาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สายธาร, 2547.

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. วิเคราะห์ปัญหาสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

นภา อุฑารธรรม. สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2551.

นัท. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2551.

นัท. สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2551.

นัท. สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2552.

นัท. สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2552.

นัท. สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2552.

น้ำ. สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2551.

นิ. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2551.

นิติ ภาวครพันธุ์. บางครั้งเป็นคนไทย บางครั้งไม่ใช่ อัดลักษณะแห่งตัวตนที่ผันแปรได้. รัฐศาสตร์

สาร. ปีที่ 20, ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2541): 30-47.

- นุ่น. **สัมภาษณ์**, 10 กันยายน 2551.
- แนนนี่. **สัมภาษณ์**, 5 ตุลาคม 2552.
- แนนนี่. **สัมภาษณ์**, 1 พฤศจิกายน 2552.
- แนนนี่. **สัมภาษณ์**, 14 กรกฎาคม 2552.
- แนนนี่. **สัมภาษณ์**, 22 สิงหาคม 2552.
- แนนนี่. **สัมภาษณ์**, 8 พฤศจิกายน 2552.
- แนนนี่. **สัมภาษณ์**, 19 พฤศจิกายน 2552.
- บอส. **สัมภาษณ์**, 27 กันยายน 2551.
- บอสซ่า. **สัมภาษณ์**, 9 กุมภาพันธ์ 2552.
- บอสซ่า. **สัมภาษณ์**, 8 มีนาคม 2552.
- บอสซ่า. **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552.
- บอสซ่า. **สัมภาษณ์**, 19 พฤศจิกายน 2552.
- บอสซ่า. **สัมภาษณ์**, 23 มกราคม 2553.
- บ๊ิก. **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552.
- บ๊ิก. **สัมภาษณ์**, 2 พฤศจิกายน 2551.
- บ๊ิก. **สัมภาษณ์**, 15 พฤศจิกายน 2552.
- เบส 1. **สัมภาษณ์**, 11 กันยายน 2551.
- เบส 2. **สัมภาษณ์**, 8 กันยายน 2551.
- ไบรท์. **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2551.
- ปฐุม นิคมานนท์. **เอกสารคำสอนวิชาการศึกษาดลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน (ฉบับปรับปรุง) หน่วยที่ 6 ปรัชญาการศึกษานอกระบบ**. นนทบุรี: โรง
พิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544.
- ปภาภรณ์ คุณาชีวะ. **กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของผู้ต้องขังคดีฆ่าข่มขืน**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548
- ประเวศ วะสี. **การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบพุทธ**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์
วงศ์, 2546.
- ประสิทธิ์ ลีปรีชา. **การสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง**. ใน **วาทกรรมอัตลักษณ์**,
หน้า 210-235. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2547.
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. **บรรณาธิการ. อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์และความเป็นชายขอบ**.
กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2546.

ปิยรัตน์ ปันลี. กระบวนการลดความอ้วนของผู้หญิง วาทกรรมการสร้างอัตลักษณ์ใน
วัฒนธรรมบริโภค. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2545.

ปิอบ. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2551.

ผิง. สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2551.

ผู้ปกครอง. สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2551.

พนักงาน สถาบันกวดวิชาย่านพญาไท. สัมภาษณ์, 17 พฤษภาคม 2552.

พนักงาน สถาบันกวดวิชาย่านพญาไท. สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2552.

พนักงาน สถาบันกวดวิชาย่านเพลินจิต. สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2552.

พนักงาน สถาบันกวดวิชาย่านสยามสแควร์. สัมภาษณ์, 6 พฤษภาคม 2552.

พนักงานสถาบันกวดวิชา ย่านสยามสแควร์. สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2552.

พนักงานสถาบันกวดวิชา ย่านสยามสแควร์. สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2552.

พนักงานสถาบันกวดวิชาย่านสยามสแควร์. สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2552.

พร ศรียมก. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
ในการสอนงานของหัวหน้าหน่วยงานในโรงงานอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษานอก
ระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

พระเทพเวที(ป.อ. ประยุทธ์ ปยุตโต). ธรรมกับการศึกษาของไทย. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก,
2538.

พริม. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2551.

พัฒนา กิติอาษา. ท้องถิ่นนิยม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2546.

พัฒนา กิติอาษา. มานุษยวิทยากับการศึกษาปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทยร่วม
สมัย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), 2546.

พี่ชายแจ๊ค. สัมภาษณ์, 24 ธันวาคม 2552.

พี่ชายฮาร์ป. สัมภาษณ์, 12 สิงหาคม 2552.

พีท. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2552.

พีท. สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2551.

พีท. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2552.

พีท. สัมภาษณ์, 5 ตุลาคม 2551.

พี่สาวฮาร์ป. สัมภาษณ์, 12 สิงหาคม 2552.

พุทธณี กางกั้น. การให้ความหมายกับตนเองของนักศึกษาพม่าในสังคมไทย กรณีศึกษา
ชีวประวัติของนักศึกษาพม่า. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา
 ภาควิชามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
 2540.

เพื่อนแม่ค. **สัมภาษณ์**, 14 กันยายน 2552.

เพื่อนเคท. **สัมภาษณ์**, 16 ตุลาคม 2552.

เพื่อนเอ็ม. **สัมภาษณ์**, 26 ตุลาคม 2552.

เพื่อนเอ็ม. **สัมภาษณ์**, 31 ตุลาคม 2552.

ฟ้าใส. **สัมภาษณ์**, 12 กันยายน 2551.

มิทซ์. **สัมภาษณ์**, 21 กันยายน 2551.

มิตราภรณ์ อยู่สถาพร. **การสร้างภาพความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ผ่านบทเพลงไทยสมัยนิยม
 ระหว่างปีพ.ศ. 2527- พ.ศ. 2539**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
 สื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2539.

มินท์. **สัมภาษณ์**, 16 กันยายน 2551.

แม่ค. **สัมภาษณ์**, 12 กุมภาพันธ์ 2552.

แม่ค. **สัมภาษณ์**, 4 พฤษภาคม 2552.

แม่ค. **สัมภาษณ์**, 9 พฤษภาคม 2552.

แม่ค. **สัมภาษณ์**, 9 มิถุนายน 2552.

แม่ค. **สัมภาษณ์**, 14 กันยายน 2552.

แม่ค. **สัมภาษณ์**, 24 กันยายน 2551.

ยศ สันตสมบัติ. **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
 2540.

ยุทธนา วรณปิติกุล และ สุพิตา เริงจิต. **สำนักพลเมือง ความเรียงว่าด้วยประชาชนบน
 เส้นทางประชาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม,
 2542.

รตพร ปัทมเจริญ. **บทบาทของศาลเจ้าจีนในการธำรงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ศึกษากรณีในเขต
 อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชา
 มานุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2544.

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์. **การศึกษา ทูนิยมและโลกาวัตตร**. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์ คบไฟ, 2544.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: นามมีบุ๊คพับลิชชิง, 2542.

ลักขณา ศิริวัฒน์. **สัมภาษณ์**, 12 พฤษภาคม 2551.

วัชรินทร์ ปัญญารุ่งเจริญชัย. **สัมภาษณ์**, 1 กุมภาพันธ์ 2552.

วัชรินทร์ ปัญญารุ่งเจริญชัย. **สัมภาษณ์**, 5 ตุลาคม 2551.

วันดี สันติวุฒิมณี. **กระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่ชายแดน ไทย-พม่า กรณีศึกษา หมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและ มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

วิจิตร อวระกุล. **การฝึกอบรม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

วิลาสินี พิพิธกุล. **เอกสารประกอบการสอนวิชาสัมมนาวิพากษ์สื่อ: Seminar Media Criticism**. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ศรัณย์ นาทะสิริ. **สัมภาษณ์**, 19 กันยายน 2551.

ศรัณย์ นาทะสิริ. **สัมภาษณ์**, 29 มีนาคม 2552.

ศิริชัย ศิริกายะและกาญจนา แก้วเทพ. **ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน**. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศ ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

ศุภรา มณีรัตน์. **โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์: พื้นที่สร้างความเป็น “พลเมืองไทย” ในกลุ่มคน ชายขอบ กรณีศึกษาโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา ภาควิชามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

สกลกานต์ อินทร์ไทร. **การสื่อสารกับการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มเด็กปัมใน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. **สัมภาษณ์**, 30 เมษายน 2553.

สมภพ กิ่งเงิน. **กระบวนการสร้างและประสิทธิผลของวาทกรรมภาพยนตร์ส่งเสริมสังคมทาง โทรทัศน์ พ.ศ. 2538 – พ.ศ. 2540**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2541.

- สรพงษ์ วิชัยดิษฐ์. **กระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ของผู้อพยพชาวกระเหรี่ยง ศึกษากรณี กระเหรี่ยงในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- สุนทร โคตรบรรเทา. **การศึกษาผู้ใหญ่: พื้นฐานการปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.
- สุนทร สุนันท์ชัย. **เอกสารคำสอนวิชาการศึกษาดลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบโรงเรียน (ฉบับปรับปรุง) หน่วยที่ 1 เรื่องความรู้พื้นฐานการศึกษาดลอดชีวิต.** นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544.
- สุริยา สมุทคุปต์และพัฒนา กิติอาษา. **ผ้าขาวม้า ย่าม ว่าว: ความเรียงว่าด้วยร่างกาย อัตลักษณ์และพื้นที่ในวัฒนธรรมไทย.** นครราชสีมา: สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2543.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. **อัตลักษณ์ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ สาขา สังคมวิทยา ครั้งที่ 2.** หน้า25-36. 19-20 ธันวาคม 2546. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2546.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. **พื้นที่ในทฤษฎีสังคมศาสตร์. วารสารสังคมศาสตร์.** ปีที่ 12 ฉบับ 2 (2543): 65-101.
- อมรวิทย์ นาครทรรพ. **สัมภาษณ์,** 30 เมษายน 2553.
- อมรา พงศาพิชญ์. **วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- อรวิภา จินตนาวัน. **กระบวนการสื่อสารในการสร้างกระแสนิยมในย่านสยามสแควร์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- อาชัญญา รัตน์อุบล. **กระบวนการฝึกหัดอบรมสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อาร์ต. **สัมภาษณ์.** 29 เมษายน 2551.
- อาร์ต. **สัมภาษณ์.** 20 กันยายน 2551.
- อาร์ท. **สัมภาษณ์.** 16 มีนาคม 2552.
- อาร์ม. **สัมภาษณ์.** 10 กันยายน 2551.

คู่นตา นพคุณ. กรอบแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546.

คู่นตา นพคุณ. การเรียนการสอนผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์
หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

เอกนรินทร์ อ่ำไพพร. สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2551.

เอพริล. สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2551.

เอ็ม. สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2552.

เอ็ม. สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552.

เอ็ม. สัมภาษณ์, 22 ตุลาคม 2552.

เอ็ม. สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2552.

เอ็ม. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2552.

แอน. สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2552.

ไอ้ต. สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2551.

ฮันนี่. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2552.

ฮาร์ป. สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2553.

ฮาร์ป. สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2552.

ฮาร์ป. สัมภาษณ์, 28 กุมภาพันธ์ 2552.

ฮาร์ป. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2552.

ฮาร์ป. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2552.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Adoeoye, B.F. **The Relationship between National Culture and The Usability of an E-Learning System**. Doctoral dissertation, University of Illinois at Urbana-Campaign, 2004.

American Council of Education. **GED: Introduction** [online]. 2007. Available from: <http://www.acenet.edu/int.html> [2007, February 2]

Barker, C. **Television, Globalization and Cultural Identities**. London: Open University Press, 2000.

Barthes, R. **The Elements of Semiology**. London: Cape, 1967.

Bill Griffin. **Interview**, 20 July 2007.

Bruce, and Other. Social Identity in Young New Zealand Children. **Journal of Psychology** volume 19 (June 1998): 21-33.

Canel, E. New Social Movement Theory and Resource Mobilization Theory: The Need for Integrations, In Alfonso, Dilla H. and Kaufman, M., (ed.), **Community Power and Grassroots Democracy**, pp. 189-221. London: Zed Books, 2000.

Carol, G. and Lyn Schaefer. **General Academic Achievement of Adult High School dropouts**. US: American Educational Research Association, 2002.

Coombs, P. **New Paths to Learning for Rural Children and Youth**. West Haven: International Council for Education Development, 1973.

Douglas, M. **Purity and Danger: An Analysis of Concepts of Pollution and Taboo**. London: Rout ledge, 1966.

Edmonson. A.L., **The Cross cultural Dimension of Globalize E-Learning (India/United State)**. Doctoral Dissertation, Walden University, 2004.

Fled, Steven, and Keith Basso. **Senses of Place**. US: School of American Research Press, 1996.

Foucault, M. **Power, Knowledge**. New York: Pantheon, 1980.

- Foucault, M. Space, Knowledge and Power. In Rainnow, P. (ed.), **The Foucault Reader**, pp. 239-256. New York: Pantheon Book, 1984.
- Guiraud, P. **Semiology**. London: Routledge, 1988.
- Hall, S. and others. **Culture, Media, Language: Working Papers in Cultural Studies**. London: Unwin Hyman, 1990.
- Haviland, William A. **Cultural Anthropology**. New York: Thomas Y. Crowell, 1972.
- Jenkin, R. **Rethinking Ethnicity: Arguments and Explorations**. London: Sage, 1997.
- Lefebvre, H. **The Production of Space**. London: Blackwell, 1998.
- Liu, H. James, and Sibley, G. Chris. Attitudes and Behavior in Social Space: Public Good Interventions Based on Shared Representations and Environment Influences. *Journal of Environmental Psychology* Volume 24 (2004): 56-64.
- Prometric. **GED: Information for Test Taker** [Online]. 2007. Available from: <http://www.prometric.com/ged/info.html> [2007, Feb 7].
- Reli, C. **Principle of Corporate Communication**. UK: T.J. Press, 1995.
- Schaefer, R. and Lamm, R. **Sociology**. New York: Mc Graw-Hill, 1995.
- Tamir, Yonat. **The Role of Personality in Social Identity: Effects of Field-Dependence and Context on Reaction to Threat to Group Distinctiveness**. London: Blackwell, 2007.
- Woodward, K. **Identity and Difference**. London: Sage, 1997.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

1. กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

วันที่ 28 มกราคม 2553 เวลา 17.00- 20.00 น.

สถานที่ สถาบัน AIMS จำนวน 8 คน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายพิทวัส ทิพย์ธนานันท์
2. น.ส.ดวงพร บุรณ์ไพศาล
3. น.ส.ภิรมณ วิวัฒน์ธนสาร
4. น.ส.พรภัสสร เกษมสุข
5. นายรัชพล ออวีระกุล
6. นายภัสกรภรณ์พล ปิยะชาติพันธุ์
7. นส.ธनिया ประทีปสุวรรณ
8. นายจิรายุ แจ่มจิราศัย

2. กลุ่มครอบครัวของนักเรียนที่ศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย

วันที่ 30 มกราคม 2553 เวลา 17.00- 20.00 น.

สถานที่ สถาบัน AIMS จำนวน 6 คน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นางสิริกาญจน์ จิตรธรรมสถาพร
2. นางบงกชทิพย์ ปิยะชาติพันธุ์
3. นางภัทรา แจ่มจิราศัย
4. นางธันยา ชัยปรีชาพันธุ์
5. นายอานนท์ ธนาพันธุ์สิน
6. นายกฤษณ์ ออวีระกุล

3. กลุ่มผู้สอน เจ้าหน้าที่และผู้บริหารสถาบันกวดวิชาที่จัดการศึกษาโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อสอบวัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย จำนวน 10 คน

วันที่ 26 มกราคม 2553 เวลา 17.00- 20.00 น.

สถานที่ สถาบัน AIMS จำนวน 10 คน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายณัฐพงษ์ ธนิตยวงศ์
2. นายศรัณย์ นาทะสิริ
3. นายวัชรินต์ ปัญญารุ่งเจริญชัย
4. นส.สมจิตต์ ศรีตรงธรรม
5. นายเอกนรินทร์ อำไพพร
6. นส. อรพินธุ์ ปิยะพันธ์
7. นายปรีพัฒน์ นาคา
8. นางฐิตาภรณ์ เอื้อสุนทรวัฒนา
9. นางนภา อุตารธรรม
10. นาย อังกูร ซามาร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามสัมภาษณ์

เรื่อง

อัตลักษณ์ พื้นที่และความหมายของการศึกษาเพื่อการพัฒนาพื้นที่การศึกษาในสังคมไทย

1. มิติด้านตัวตนและพื้นที่การศึกษาของกรณีศึกษา

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ อายุ
2. การศึกษาเดิมก่อนเข้าศึกษาในโปรแกรม GED ทั้งใน/ต่างประเทศ
3. สาเหตุที่เลิกเรียนในโปรแกรมการศึกษาเดิมเพราะอะไร/ จุดพลิกผันที่เข้าสู่อการเรียนโปรแกรม GED
 1. จำนวนครั้งในการสอบหรือเรียนวิชาต่างๆในโปรแกรมหดงกล่าว
 2. ทักษะความชอบต่อภาษาอังกฤษและความรู้เกี่ยวกับสังคมแบบอเมริกันเป็นอย่างไร
 3. ทักษะคิดและพฤติกรรมกรเรียนรู้อในเรื่องต่างๆทั้งในโปรแกรมและนอกโปรแกรมมีลักษณะเป็นอย่างไร
4. กิจวัตรประจำวันของกรณีศึกษาในระหว่างเวลาเรียนของสถานศึกษาปกติ กรณีศึกษาทำอะไร เพราะเหตุใด
5. คิดอย่างไรต่อการเรียนโปรแกรม GED
6. ใครแนะนำให้รู้จักโปรแกรม GED และสถาบันที่สอน GED
7. เพื่อนส่วนใหญ่เรียนที่ไหน โปรแกรมอะไรเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน/นอกโรงเรียน
8. เด็ก GED ในความคิดของกรณีศึกษามีลักษณะเป็นแบบไหน แตกต่าง/เหมือนเด็กนักเรียนทั่วไปอย่างไร

ส่วนที่ 2 มิติด้านครอบครัว

1. พ่อแม่อาศัยอยู่ด้วยกันหรือไม่
2. พ่อแม่จบการศึกษาระดับไหน
3. ประเด็นสนทนาเกี่ยวกับตัวกรณีศึกษาทั้งเรื่องทั่วไปและเรื่องการศึกษาในครอบครัวของกรณีศึกษาเป็นอย่างไร
4. ใครเป็นผู้รับผิดชอบดูแลเรื่องการศึกษา
5. มีพี่น้องกี่คน เรียนระดับใดบ้างและเรียนที่สถานศึกษาแห่งใด
6. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับคนในครอบครัวเป็นอย่างไร
7. ทักษะของครอบครัวที่มีต่อการส่งกรณีศึกษาเข้าศึกษาในโปรแกรม GED

8. ความคาดหวังของครอบครัวต่อการได้รับการศึกษา
9. เด็ก GED ในความคิดของกรณีศึกษามีลักษณะเป็นแบบไหน แตกต่าง/เหมือนเด็กนักเรียนทั่วไปอย่างไร

ส่วนที่ 3 มิติด้านเศรษฐกิจ

1. พ่อแม่ประกอบอาชีพอะไร
2. สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นอย่างไร
3. พฤติกรรมการบริโภคด้านการศึกษาที่มีลักษณะเป็นอย่างไร
4. วิถีชีวิตของกรณีศึกษาและครอบครัวมีพฤติกรรมการบริโภค การจับจ่ายวัสดุสิ่งของ การท่องเที่ยวและด้านอื่นๆเป็นแบบใด

ส่วนที่ 4 มิติด้านสังคมและการเสพสื่อ

1. สถานที่ที่ชอบไปอยู่บ่อยๆและพบปะสังสรรค์กับเพื่อนคือที่ไหนและความถี่ในการไปยังสถานที่นั้นๆ
2. ทักษะติดต่อกลุ่มเพื่อนและสังคมเด็กวัยรุ่นและสังคมทั่วไปเป็นแบบไหน
3. ลักษณะของเพื่อน พฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมของกรณีศึกษาและกลุ่มเพื่อนมีลักษณะเป็นอย่างไร
4. สื่อที่กรณีศึกษานิยมเสพคือสื่อใดและลักษณะของสื่อเป็นแบบใด และมีความถี่ในการบริโภคสื่อเท่าไร? ลักษณะใด

ส่วนที่ 5 มิติด้านความหมายของการศึกษา

1. ความหมายและความสำคัญของการศึกษาต่อชีวิตเป็นอย่างไร
2. ความคาดหวังต่อการได้รับการศึกษาในโปรแกรม GED และการศึกษาในอนาคตที่คาดหวังจะได้รับเป็นอย่างไร
3. ทักษะคิดต่อรูปแบบการจัดการศึกษาของไทยและต่างประเทศ
4. ทักษะคิดและความคาดหวังต่อภาพรวมต่อการศึกษาไทยและการศึกษาต่างประเทศเป็นอย่างไร

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายวรุฒิ สุภาพ เกิดเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522 ที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เข้าศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 254 และสำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษาในปีการศึกษา 2543 จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี การศึกษา 2544 และสำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาในปี การศึกษา 2546 และเข้าศึกษาต่อระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน ปี 2548 และสำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาในปี 2552

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย